

Γ Ο Λ Δ Σ Μ Ι Θ
Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α
Τ Η Σ
Ε Λ Λ Α Δ Ο Σ

Από τῆς πρώτης καταβολῆς τῶν Ἑλληνικῶν
πραγμάτων ἄχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπό-
λεως ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν.

Μεταφραθεῖσα ἐκ τῆς πρωτοτύπου τῆς Ἀγγλικῆς δια-
λέκτου κατὰ τὴν νεωτάτην ἐν Λονδίνῳ ἐκδοσιν εἰς τὴν
καθ' ἡμᾶς τῶν Ἑλλήνων διάλεκτον, ἅμα δὲ καὶ
ἐκφυλισθεῖσα

ὑ π ὀ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΔΟΥ

ιατροῦ, τῆ ἐκ Τυρνάβου τῆς Θεσσαλίας, καὶ μέλους ἀντεπι-
πέλλοντος τῶν ἐν Γένῃ εταιριῶν, τῆς τε Ὀρυκτο-
λογικῆς καὶ τῆς Φυσικῆς.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ἐπιδιωρθωμένη καὶ ἐτηχημένη, ἐν ἣ καὶ προστέθη τό-
μος Γ'. περιέχων τὴν Βυζαντινὴν ἱστορίαν καὶ σύντομον πραγ-
ματείαν περὶ ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν, ἅμα δὲ καὶ περὶ
δροσκείας, ἡδῶν καὶ ἰσθίων τῶν Ἑλλήνων.

Τ Ο Μ Ο Σ Β'.

Μεθ' ἐνὸς γεωγραφικῆ πίνακος τῆς Ἀσίας.

EN BIENNEH: THS ATΣTPPIAS
T T H O I S B E N Δ O T P I O I S.

1807.

ΚΕΦΑΛΑΙΩΔΗΣ ΠΙΝΑΞ

τῶν

ἐν τῷ δευτέρῳ Τόμῳ περιχομένων.

ΚΕΦΑΛ. ΙΓ΄.

Ἀπὸ τῆς γεννήσεως ἄχρι τῆς τελευταῖας Φιλίππου
καὶ τοῦ βασιλείου τῶν Μακεδόνων. . . Σελ. 1

ΚΕΦΑΛ. ΙΔ΄.

Ἀπὸ τῆς γεννήσεως ἕως τῆς τελευταῖας τοῦ με-
γάλου Ἀλεξάνδρου Σελ. 69

ΚΕΦΑΛ. ΙΕ΄.

Συμβάντα ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀπὸ τῆς αἰλώσεως τῶν
Θηβῶν μέχρι τῆς τελευταῖας τοῦ Ἀντιπάτρου.
Σελ. 204

ΚΕΦΑΛ. Ις΄.

Συμβάντα ἐν Ἀσίᾳ ἀπὸ τῆς τελευταῖας τοῦ Ἀλε-
ξάνδρου μέχρι τῆς τελευταῖας τοῦ Ἀντιγόνου. Σελ. 229

ΚΕΦΑΛ. ΙΖ΄.

Συμβάντα ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ Ἑλλάδι ἀπὸ τῆς
τελευταῖας τοῦ Ἀντιπάτρου ἄχρι τῆς παντελοῦς
καταστροφῆς τῆς οἰκίας τοῦ Φιλίππου. . Σελ. 258

ΚΕΦΑΛ. ΙΗ΄.

Συμβάντα ἐν τῇ Μακεδονίᾳ ἢ Ἑλλάδι ἀπὸ τῆς καταστροφῆς τῆς οἰκίας τοῦ Φιλίππου ἕως τῆς συμμαχίας τῶν Μακεδόνων ἢ Ἀχαιῶν κατὰ τῶν Αἰτωλῶν. Σελ. 281

ΚΕΦΑΛ. ΙΘ΄.

Ἀπὸ τῆς συμμαχίας τῶν Αἰτωλῶν ἢ Σπαρτιατῶν ἐναντίον τῶν Ἀχαιῶν μέχρι τῆς ἐπιδρομῆς Ἀντιόχου, τοῦ βασιλέως τῆς Συρίας, εἰς τὴν Ἑλλάδα. Σελ. 301

ΚΕΦΑΛ. Κ΄.

Ἀπὸ τῆς ἐπιδρομῆς Ἀντιόχου, τοῦ βασιλέως τῆς Συρίας, εἰς τὴν Ἑλλάδα ἕως τῆς ἀναγωγῆς τῶν Ἀχαιῶν στρατηγῶν εἰς τὴν Ρώμην. Σελ. 345.

ΚΕΦΑΛ. ΚΑ΄.

Ἀπὸ τῆς ἀναγωγῆς τῶν Ἀχαιῶν στρατηγῶν εἰς τὴν Ρώμην ἕως τῆς ὀλιγῆς καταστροφῆς τῆς Ἑλληνικῆς βασιλείας μετὰ συντόμῳ ἐπιθεωρήσεως τῆς καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν τῶν Ρωμαίων τυραννίαν ἕως τῆς ἀναβάσεως τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου ἐπὶ τὸν θρόνον. . Σελ. 371

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'.

Α' πὸ τῆς γεννήσεως ἄχρι τῆς τελευταίας
Φιλίππου τῆ βασιλείας τῶν Μακε-
δόνων.

Οἱ Μακεδόνες ἐθεωροῦντο ἕως τώρα ὡς ἀνάξιοι τῆς κοινῆς τῆ συμμαχικῆ σώματος τῶν Ἑλλήνων, καὶ ὡς ἀλλοεθνεῖς καὶ ὅπως ἡμιβάρβαροι, οἱ ὅποιοι ἐκχωροῦντο μὲν Ἑλληνας τὸ γένος, διέφερον δὲ αὐτῶν κατὰ τὰ ἤθη καὶ κατὰ τὴν πολιτείαν, ὄντες ὑποτέλεις, καὶ ὀλίγην ἢ μηδεμίαν ἔχοντες μετὰ τῆς μητρικῆς αὐτῶν χώρας κοινῆν, καὶ πολιτευόμενοι κατὰ τὰς ἐγχώριους, καὶ ἐκ τούτου ἐξ ἴσου καταφρονέμενοι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων.

Ὁ πρῶτος ὅπως ἐγνωστὸς βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας εἶν' ὁ Κάρανος, Ἀργεῖος τὸ γένος καὶ κατὰ τινὰς ὁ ἴσ' ἀπὸ τῆ Ἡρακλέως. Ἐπὶ ταύτῃ τῇ ὑποθέσει συριζόμενος ὁ Φίλιππος ἔπειτα, ἐκήρυττεν ἑαυτὸν Ἡρακλεΐδην, καὶ ἐζήτην θεϊκὰς τιμὰς. Ὁ Κάρανος παρακινούμενος ὑπὸ τῆ χρησμῶ, καὶ συναγαγὼν πολλὰς συμπατριώτας, ὡς λέγουσιν, ἔλθων κατῴκησεν

π. χ 830. εἰς τὰ μέρη τῆς Μακεδονίας, ὅτε γενόμενος βασι-
 λεύς, ἔ βασιλεύσας 28 χρόνους, ἀφῆκε τὰ πηδά-
 λια τῆς βασιλείας εἰς τὸς ἐξ αὐτῆ κατὰ διαδοχὴν
 ἄχρι τῆ παρόντος καιρῶ, περὶ ἧ ὁ λόγος. Ἀλλὰ πο-
 λὺ ὀλίγως ἄξια συμβάντα ἀναφέρει ἡμῖν ἡ ἱστορία περὶ
 τῶν τῶν βασιλέων, οἱ ὅποιοι ἠγωνίζοντο διαυθεν-
 τευόμενοι μάλιστα ἐναντίον τῶν ἐπιδρομῶν τῶν πλη-
 σιοχώρων ἔθνων, ἔ ἰδιαίτερος γνωστοὶ μόνον διὰ τὰς
 πολλὰς σφαγὰς ἔ τυραννίας (1).

π. χ 390. Ἀμύντας ὁ Β΄, ὁ πατὴρ τῆ Φιλίππου, ἐβασι-
 λευε τῶ γ' χρόνῳ τῆς 45 Ὀλυμπιάδος· πολεμύμε-
 νος δὲ τὸν μετέπειτα χρόνον ἀπὸ τῆς Ἰλλυριῆς, ἔ
 ἰσχυροὺς τῆ πλείους μέρος τῆς βασιλείας, ἔ μὴ ἔχων
 ἐλπίδα πρὸς ἀνάκτησιν αὐτῆς, προσέδραμεν εἰς τὸς
 Ὀλυνθίους, ἔ πρὸς περισσοτέραν πειθῶ ἐχάρισεν αὐ-
 τοῖς πολλὴν γῆν, ὅσην εἶχε πλησίον τῆς πόλεως αὐ-
 τῶν. Ὅτε δὲ ἐπεβεβαιώθη εἰς τὸν θρόνον ἀπὸ τῆς
 Θετταλῆς, ἠθέλησε νὰ κυριεύσῃ πάλιν τὴν γῆν,
 τὴν ὁποίαν μόνον διὰ τὰς κακὰς περιστάσεις ἠναγκάσθη
 νὰ παραδώσῃ εἰς τὸς Ὀλυνθίους. Τέτο ἔδωκεν ἀφορ-
 μὴν πολέμου, ἔ ὁ Ἀμύντας μὴ δυνάμενος ν' ἀντιπο-
 λεμήσῃ εἰς τοιοῦτον δυνατὸν ἔθνος, ἔλαβε βοήθειαν
 ἀπὸ τῆς Ἑλληνας, ἔ μάλιστα ἀπὸ τῆς Ἀθηναίων,
 ἔ ἔτιως ἠδυνήθη νὰ σμικρύνῃ τὴν δύναμιν τῶν Ὀλυν-
 θίων, οἱ ὅποιοι ἐκαπεῖλυν ἔ αὐτὴν τὴν παντελῆ καὶ
 ταχεῖαν αὐτῆ καταστροφὴν.

Ὁ Ἀμύντας ἀποθανὼν τῶ κδ' ἔτει τῆς βασι-
 λείας, ἐγκατέλιπε τρεῖς γνησίους υἱὸς, τὸν Ἀλέξαν-
 δρον, Περδίκκην ἔ Φιλίππον, ἐξ ὧν ὁ μὲν πρωτότο-
 κος Ἀλέξανδρος ἐβασίλευσε μόνον ἕνα χρόνον, ὁ δὲ

(1) Ὅρα περὶ τῶν τῶν ἐπομένων Ἡρόδ. Β' ἔ Διόδ. 15'.

δευτερότοκος Περδίκκας ἀντεπολεμείτο μὲν ἀπὸ Παι- π. χ.
σανίαν τινὰ τῆ βασιλικῆ γένους, ὁ ὁποῖος ἐκυρίευσεν 371.
μερικὰ κάστρα, βοηθούμενος δὲ ὑπὸ τῆ Ἰφικράτης, τῆ
Ἀθηναίᾳ στρατηγῷ, ἐδίωξε τὸν ἄρπαγα, καὶ ἔτιως
ἐβεβαιώθη ἐπὶ τὸν θρόνον· ὡς τόσον δὲν ἐβασίλευσα
πολὺν χρόνον ἡσυχος, ἐπειδὴ Πτολεμαῖος ὁ Ἀλωρι-
της, νόστος υἱὸς τῆ Ἀμύντε, ἐζήτηι τὴν βασιλείαν
ὡς αὐτῷ ἀνήκεσαν (1). Τότε συμφωνήθη ἑκατέρω-
θεν νὰ καταστήσωσιν αἰρετοκριτὴν τὸν Θεβαῖον Πελο-
πίδαν, ἀνδρα ἀγαθὸν καὶ ἀνδρεῖον. Οὗτος κρίνας εἰς
χάριν τῆ Περδίκκα, καὶ κρίνων ἀναγκαῖον νὰ λάβῃ
ἀσφάλειαν ἀπ' ἀμφοτέρων τὰ μέρη πρὸς παρατήρησιν
τῶν ἄρθρων τῆς συμφωνίας, ὅσα ἐδέχθησαν οἱ δύο
ἀνταγωνισαί, ἔλαβε πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸν τότε δε-
καετῆ Φίλιππον μεθ' ἑαυτῷ εἰς τὰς Θήβας (2), ὅπου
ἔτιος διέτριψεν ἱκανόν χρόνον. Ἡ μήτηρ αὐτῆ Εὐρυδίκη,
ἡ ὁποία ὑπερηγάπα τῆτον τὸν νεώτερον υἱόν, παρεκά-
λεσε τὸν Πελοπίδαν νὰ τὸν ἀνατρέψῃ ἀξίως τῆς γεν-
νῆσεώς τε καὶ τῆς πόλεως, ὅπου ἤρχετο ὡς ὄμηρος (ἀ-
μανέτι). Ὁ Πελοπίδας παρέδωκεν αὐτὸν εἰς τὸν Ἐπα-
μινώνδαν, ὅστις εἶχε τότε διδάσκαλον τῆ ἡῆ τε Πυθα-
γόρειον φιλόσοφον ἐνδοξον. Ὁ Φίλιππος ὠφελήθη πο-
λὺ ἀπὸ τὰ μαθήματα τῆ διδασκάλης, μάλιστα δὲ
ἀπ' ἐκεῖνα τῆ Ἐπαμινώνδε, μετὰ τῆ ὁποῖα ἐσφράτευ-
σεν ἀναμφιβόλως πολλάκις, ἂν καὶ δὲν ἀναφέρει περὶ
τέτε παντάπασιν ἡ ἰσορία. Αὐτὸς δὲν ἐδύνατο νὰ εὕρη

(1) Πλάτ. ἐν Πελοπ. Λίχιν. περὶ παραπρεσβ.

(2) Λίγυσι, ὅτι ὁ Φίλιππος ἐδόθη καὶ ἄλλοτε ἀπὸ
τὸν πατέρα τε καὶ ἀπὸ τὸν ἀδελφὸν Ἀλέξανδρον ὡς ὄμη-
ρος εἰς τὰς Ἰλλυρίας.

διδύκαλον τοιούτον πολεμικὸν ἔ πολιτικὸν, οἷον ἐκείνου τὸν περίβλεπτον Θηβαῖον, ὁ ὁποῖος ἦτο ἔ μέγας στρατηγὸς ἔ μέγας φιλόσοφος, ἦγεν ἀνὴρ συνετὸς ἔ ἐνάρετος. Οἱ Φίλιππος, ὅσις ἐκαυχᾶτο πολὺ, ὅτι ἐχρημάτισε μαθητὴς τε, αὐτὸν εἶχε πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν ὡς εἰκόνα τῆς ἀρετῆς. Εὐτυχέστατος, ἐὰν ἤμπορει γὰ τὸν μιμηθῆ κατὰ πάντα. Ἰσως ἀπ' αὐτῆ ἐδανείσθη τὸ εἰς τὸν πόλεμον δρασικὸν ἔ τὸ εἰς πᾶσαν ὠφέλιμον περίσασιν πρόθυμον, τὰ ὅποια ἔδὲ τὸ πολλοσημῶριον τῆς ἀξίας ἐκείνου τῆ μεγάλε ἀνδρὸς ἀπετέλεον, ἐπειδὴ τὸ μέτριον, τὸ δίκαιον, τὸ ἀκερδὲς τῆς ψυχῆς, τὸ εἰλικρινὲς, τὸ μεγαλόψυχον ἔ τὸ ἐπιεικὲς, ὅλ' αὐταὶ αἱ ἀρεταὶ, δι' ὧν ἐχαρακτηρίζετο μέγας ὁ Ἐπαμινώνδας, ἦσαν πάντα ἄγνωστοι εἰς τὸν Φίλιππον, ὁ ὁποῖος ἔτε ἐκ φύσεως αὐτὰς εἶχεν, ἔτε ποτὲ ἀπεμιμήθη.

Οἱ Θηβαῖοι ἠγνόουν παντάπασιν, ὅτι ἀνέτρεφον τότε τὸν μέγιστον ἐχθρὸν τῆς Ἑλλάδος, τὸν Φίλιππον, ὁ ὁποῖος διατρέψας ἐν ταῖς Θήβαις ἐννέα ἢ δέκα χρόνους, ἔ ἀκέσας ὅτι συνέβη ἐπανάσασις εἰς τὴν Μακεδονίαν, ἔφυγεν ἀπὸ τὰς Θήβας κρυφίως, ἔ ἐπιταχύνων τὴν ἐδοικουσίαν τε, ἦλθε ἔ εὔρε τὲς Μακεδόνας τεταραγμένους ἔ τεθορυβημένους διὰ τε τὸν θάνατον τῆ βασιλέως Περδίκκου, ὁ ὁποῖος ἐφονεύθη ἐν τῇ μάχῃ ἀπὸ τῆς Ἰλλυριῆς, ἔ μάλιστα διὰ τῆς ἰσαριθμῆς ἐχθρῆς ἔ γείτονας. Οἱ μὲν Ἰλλυριοὶ παρεσκευάζοντο γὰ ἐμβῶσιν εἰς τὸ βασίλειον μὲ ἀξιολόγους δυνάμεις· οἱ δὲ Παῖονες ἐβλαπτον τὴν χώραν μὲ παντοτεινάς ἐπιδρομάς· οἱ δὲ Θρᾶκες ἀπεφάσισαν γ' ἀποκαταστήσωσιν εἰς τὸν θρόνον τὸν Παισιανόν, ὁ ὁποῖος δὲν παρήτησε ποτὲ τὸ ζήτημά τε· ἔ οἱ Ἀθηναῖοι ἔφερον τὸν Ἀρ-

γαίον, παραγγείλαντες εἰς τὸν στρατηγὸν Μαντίαν
 νὰ τὸν βοηθήσῃ μὲ δυνατὸν εὖλον καὶ πολυάριθμον
 στρατεύμα. Ἡ Μακεδονία εἶχε τότε χρεῖαν ἀνδρῶν, καὶ
 αὐτὴ εἶχε νῆπιον, τὸν Αἰμύνταν, ἱὸν τῷ Περδίκκῃ καὶ
 νόμιμον κληρονόμον τῷ θρόνῳ. Ὁ Φίλιππος ἐβασίλευ-
 σεν ὀλίγον τινα χρόνον ὡς ἐπίτροπος τῆ νέης βασιλείας·
 ἀλλ' οἱ ὑπήκοοι δικαίως φοβέμενοι, κατεβίβασαν τὸν
 ἀνεψιὸν ἀπὸ τῷ θρόνῳ χάριν τῷ θεῷ, καὶ ἀντὶ τῷ νο-
 μίμῳ κληρονόμῳ ἔβαλον ἐπὶ τὸν θρόνον ἐκεῖνον, τὸν
 ὅποσον τὰ παρόντα πράγματα ἀπήταν, καταπεπει-
 σμένοι ὅτι ἐξ ἀνάγκης γίνεται καὶ νόμος μετὰ θεοῖς. Ἀ-
 νέθη ἔν ὃ Φίλιππος ἐπὶ τὸν θρόνον εἰκοσιτεσσαραετῆς π. χ.
 ὡν τῷ πρώτῳ χρόνῳ τῆς ρε' Ὀλυμπιάδος. 360.

Οὐδέποτε εἶχον τὰ πράγματα τῶν Μακεδόνων
 χρεῖαν ἀνδρῶν νυνεχῆς καὶ δρασικῆ, ὅσον τὰ παρόντα, οἱ
 ὅποιοι ἦσαν περικυκλωμένοι ἀπὸ τούτους ἐχθροῦς, ὅσους
 εἶχον γείτονας. Οἱ Ἰλλυριοὶ ἐπαιρόμενοι ἐπὶ τῇ τε-
 λευταίᾳ νίκῃ, ἠτοίμαζοντο νὰ στρατεύσωσιν εἰς τὴν Μα-
 κεδονίαν μὲ μεγάλον στρατεύμα. Οἱ Παιόνες ἔκαμνον
 καθημερινὰς ἐπιδρομὰς εἰς τὴν χώραν. Ὁ δὲ Παισα-
 νίας καὶ ὁ Ἀργαῖος ἐφιλονείκουν περὶ τῷ θρόνῳ, ὁ μὲν
 πρῶτος βοηθούμενος ὑπὸ τῶν Θρακῶν, ὁ δ' ἕτερος
 ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, οἱ ὅποιοι ἔπεμφαν ναυτικὴν δύ-
 ναμιν ἀξιόλογον καὶ τριχιλίους ὀπλίτας.

Ἐχων ἔν ὃ Φίλιππος ἅμα τούτους ἐχθροῦς περὶ
 αὐτὸν, καὶ μάλιστα πρὶν σερεωθῆ εἰς τὸν θρόνον, ἐφρόν-
 τισεν ἐν πρώτοις νὰ κυριεύσῃ τὰς γνώμας τῶν ὑπη-
 κῶντων, ν' ἀποκτήσῃ τὴν εὐνοϊάν των, καὶ νὰ παρα-
 σταθῆν καὶ νὰ παρηγορήσῃ τὰς στρατιώτας, οἱ ὅποιοι,
 ἀπολέσαντες πλείους ἢ 4,000 ἀνδρώπων εἰς τὴν τελευ-
 ταίαν μάχην μετὰ τῶν Ἰλλυριῶν, ἔγιναν πάντῃ ἄθυ-

μοι ἔς περίφοβοι, εἰς ἃ ἔς εὐτύχησε διὰ τὴν φρονίμην ἐπιτηδειότητά τε ἔς διὰ τὴν μεγάλην τε πειθῶ. Μετὰ τῆτο ἡγωνίῳδῃ νὰ γυμνάσῃ τὲς ὑπηκόους εἰς τὴν πολεμικὴν, ἔς νὰ διορθώσῃ τὰς ὀπλίσεις αὐτῶν ἔς τὰς τάξεις τὰς στρατιωτικὰς· ἔς τότε τὴν Μακεδονικὴν φάλαγγα πρῶτος αὐτὸς συνέσκησεν, ἡ ὁποία ἔκαμε μετὰ ταῦτα πολλὰς ἀνδραγαθίας, ἔς ἐτελειοποίησεν ὑπέροχον τὴν ἀρχαίαν τακτικὴν τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι παρέταττον ἐν γένει τὸ πεζὸν στρατευμα τόσον πυκνὰ, ὡσεὶ ἀνδίστατο εἰς τὴν ὀρμὴν τῆ ἐχθρῆ ἀδιαχώρισον. Ἡ σῶα φάλαγγξ συνίστατο ἐκ 16,000 ἀνδρώπων, ἔς πολλὰκις ἐσήμαινε ἔς πᾶν ἄλλο τάγμα στρατιωτικόν, ἔς συχνάκις ὅλον τὸ πεζὸν στρατευμα. Αὕτη δὲ ἡ παρὰ τῆ Φιλίππε ἐπινοηθεῖσα φάλαγγξ ἐρχημάτιζε κατὰ τὸν Πολύβιον παραλληλόγραμμον, ἔς συνίστατο ἀπὸ 5,000 ὀπλίτας, 16 ἀνδρώπων τὸ βάθος ἔς 500 κατὰ τὸ μέτωπον. Οἱ στρατιῶται ἴσαντο τόσον πυκνὰ, ὡσεὶ αἱ λόγχοι (σάρισσαι) τῆς πέμπτης τάξεως (ζυγῆ) ἐξεῖχον τριῶν ποδῶν ὑπὲρ τὴν γραμμὴν τῆ μετώπε· οἱ δὲ λαποὶ μὴ δυνάμενοι διὰ τὴν μεγάλην ἀπόστασιν ἀπὸ τῆ μετώπε νὰ μεταχειρισθῶσι τὰς λόγχας, τὰς ἐπακομδύσαν εἰς τὲς ὠμους τῶν ἔμπροσθεν ἰσαμένων, ἔς κλείοντες τῆτες εἰς μίαν σειρὰν ὁμῶ, ἔς θλίβοντες εἰς τὰ πρόσω, παρεβοήθουν τὰς πρώτας τάξεις, ἔς ἕτως ἐγίνετο ἡ ὀρμὴ τῶν φαλαγγιτῶν δυνατωτέρα ἔς ἀνικητοτέρα (1).

Ἀφ' ἧ ὁ Φίλιππος διέταξεν ὁπως ἐν τὰ ἔσω τῆς βασιλείας, ἔσρεψε τὴν προσοχὴν εἰς τὰ ἔξω, θέλων νὰ ἐμποδίσῃ τὸν ἀπανταχόθεν ἐπικείμενον κίνδυνον.

(1) Πολύβ. ΙΖ'. Αἰλιαν. ΙΔ'. Διόδ. Ις'.

γον. Διὸ καταπραΐνας μὲ δωρεὰς καὶ ὑποχρεώσεις τὰς διαφορὰς μετὰ τῶν πλησιεσάτων ἐχθρῶν, ἐσρέφε τὰ ὄπλα κατὰ τῶν Ἀθηναίων, οἱ ὅποιοι ἐσράτευον εἰς τὴν Μεθώνην πρὸς βοήθειαν τῆ Ἀργαίᾳ, καὶ μάχη κατενίκησεν αὐτὸς. Ὁ θάνατος τῆ ἀποθανόντος ἐν τῇ μάχῃ Ἀργαίᾳ ἔπαυσεν εὐθὺς τὸν πόλεμον, ὅτι ὁ Φίλιππος ἀφῆκε τὸς Ἀθηναίους, τὸς ὁποίους εἶχεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τε, καὶ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰς Ἀθήνας ἔλευθέρως. Αὕτη ἡ μετριότης καὶ ἐπιείκεια ἔκαμον τόσῃν ἐντύπωσιν εἰς τὰς γνώμας τῶν Ἀθηναίων, ὥσε μετ' ἑπολιῦ ἔκαμον εἰρήνην μετ' αὐτῆ (1)· αὐτὸς δὲ ἐφύλαξεν αὐτὴν τόσον χρόνον, ὅσον ἐχρειάσθη πρὸς καταδάμασιν τῶν ἄλλων ἐχθρῶν καὶ πρὸς ἀσφάλειαν τῆς βασιλείας τε.

Στρατεύει ἐν ὁ Φίλιππος πρὸς τὸ βόρειον μέρος, ὅπῃ ἐκήρυξε πόλεμον κατὰ τῶν Παιόνων, καὶ τὸς ὑποτάττει· ἔπειτα ὄρμα ἐπὶ τὸς Ἰλλυριῆς, καὶ κατακόψας ἐν τῇ μάχῃ πλείους ἢ 7,000 αὐτῶν, τὸς ἀναγκάζει καὶ ἐγκαταλίπειν ὅσους τόπους ἐκυρίευσαν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ. Ἐἶτα ἐκλείσσε τὸ πέραμα τῶν Θασίων· ἀλλ' ἴδε καλῶς, ὅτι εὐρίσκετο πάντοτε εἰς φόβον, ἐν ὅσῳ δὲν κυριεύσῃ τὴν Ἀμφίπολιν, ἡ ὁποία κειμένη εὐφυῶς πρὸς τὸν ποταμὸν Στρυμόνα, ἦταν ὡς εἶπειν ἡ κλεῖς αὐτῆ τῆ μέγας τῆς βασιλείας τε. Διὸ κατὰ τὴν ἀρχὴν ἤδη τῆς βασιλείας γινώσκων κάλλιστα τὸ ἐξ αὐτῆς τῆς πόλεως χρήσιμον, ἐκυρίευσεν αὐτὴν, καὶ τῆτο ἐχρημάτισεν ἡ ἀφορμὴ τῆ πολέμου αὐτῆ καὶ τῶν Ἀθηναίων, οἱ ὅποιοι ἐζήτην τὴν πόλιν ὡς ἰδικὴν τῶν ἀποικίαν, διὰ τὴν ὁποίαν τόσον ἐφρόντιζον, ὥσε αὐτοὶ

(1) Δημοσθ. κατὰ Ἀριστοφ.

ἤθελον ὕψαναβιβάζωσιν εἰς τὸν Μακεδονικὸν θρόνον τὸν Ἀργαῖον, ἔχι ἀγαπῶντες τὸ ἴδιον αὐτῷ ὄφελος, ἢ φιλοτιμύμενοι νὰ δώσῃν εἰς τὴς Μακεδόνας βασιλέα, ἀλλὰ διανοόμενοι ὕψαποκτήσωσι πάλιν τὴν πόλιν δι' ἐκεῖνυ, ὅταν ἀπολαύσῃ τῷ σκοπεμένῳ. Οὐ Φίλιππος ἐννοήσας τὸν σκοπὸν τῶν Ἀθηναίων, ἔψ κρίνων ἀρμόδιον νὰ εἰρηνεύῃ τότε μετὰ αὐτῆς, ἔψ θελων νὰ μὴ μείνῃ ἢ πῆλῖς μῆτε εἰς τὸ ἔν, μῆτε εἰς τὸ ἄλλο μέρος, ἐκήρυξεν αὐτὴν ἐλευθέραν, ἔψ ἀφῆκε τῆς πολίτας αὐτονόμυς ἔψ ἀνεξαρτήτης ἀπὸ τῶν παλαιῶν δεσποτῶν, ἔψ αὐτὸς π.χ. ἐφαίνετο ἀδιάφορος. Ὅτε δὲ ἴδεν ἑαυτὸν ἀξίόμαχον, 358. δὲν ἀφῆκε τὴν πόλιν αὐτόνομον, ἀλλὰ τὴν ὑπέταξε παντελῶς ἔψ εὐκόλως διὰ τὴν τότε ἀμέλειαν τῶν Ἀθηναίων, οἱ ὁποῖοι ἠρῆσαντο πᾶσαν βοήθειαν εἰς τῆς Ἀμφιπολίτας πρέσβεις, λόγῳ μὲν, ὅτι τῷτο ἤθελε νομιμῇ λύσις τῆς εἰρήνης, τὴν ὁποῖαν ἔκαμον πέρυσσι μετὰ τῷ Φιλίππῳ, ἔργῳ δὲ, ὅτι αὐτὸς ἐξηπάτησεν αὐτῆς, ὑποχόμενος νὰ παραδώσῃ τὴν πόλιν εἰς αὐτῆς. Ἀλλ' αὐτὸς, ἀντὶ νὰ τηρήσῃ τὸν λόγον τε, ἠύξῃσε περισσότερον τὴν ἐπικράτειάν τε, κυριεύσας τὴν Πύδναν καὶ Πυτιδαίαν, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν τελευταίαν ἐδίωξε τῆς ἐνευρισκομένυς Ἀθηναίυς φρερῆς, τῆς ὁπίους ἀπολύσας μετὰ πάσης θεραπείας ἔψ φιλανθρωπίας, ἀπέστειλεν εἰς τὰς Ἀθήνας, φανερόντων διὰ τῆτε, ὅτι δὲν ἤθελε νὰ ἐχθρευθῇ φανερὰ μετὰ ταύτην τὴν δημοκρατίαν, τῆλάχισον ὅχι παρακαίρωσ· ἀλλ' ἐν ταύτῳ ἐκίνει πάντα λίθον νὰ τῆς κατακονέσῃ, ἔψ νὰ τῆς διώξῃ μακρὰν τῆς γειτοκίας τε· τὴν δὲ Πύδναν ἐξανδραποδισάμενος, παρέδωκε μετὰ τῷ ἀνήκοντος αὐτῇ τόπῳ εἰς τῆς Ὀλυνθίυς, τῆς ἀδιαλλάκτῆς ἐχθρῆς τῷ πατρός τε.

Ὁ Φίλιππος μὴ δυνάμενος τότε ν' ἀνανεώσῃ τὴν παλαιὰν ἔχθραν μετὰ πλεσίαν ἢ δυνατὴν πόλιν, ἣ ὅποια ἀντεμάσθῃ τρεῖς χρόνους εἰς τὰς δυνάμεις τῆς Σπάρτης ἢ Μακεδονίας, ἀπεφάσισε ν' ἀποκτήσῃ τὴν εὐνοίαν αὐτῆς ἢ φιλίαν κατὰ τὸ παρὸν, παραδίδων τὴν Πύδναν, ἢ νὰ τὴν ἐξαπατῇ, ὡς ἢ τὴν Ἀθηναίους, μετὰ τὴν εἰρήνην, ἕως ἢ δυνήσῃ νὰ πολεμήσῃ ἢ τὴν δύο μετὰ περισσώτερον ὄφελος. Αὐτὸς ἐματαιώσασε προσέτι διὰ τὴν τῆς στρατηγείας ἢ τὴν σκοπὴν τῶν Ἀθηναίων, οἱ ὅποιοι τότε ἐζήτην τὴν συμμαχίαν τῶν Ὀλυνθίων, διὰ νὰ φυλάττωσι τόσον καλλίτερον τὴν πόλιν εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη. Οἱ Ὀλυνθιοὶ εἶχον μεγάλην ῥοπὴν εἰς τὸν πόλεμον, ἢ ἐκ τῆς προήρητο ἢ φιλοτιμία τῆς Φιλίππου ἢ τῶν Ἀθηναίων ὑπὲρ τῆς συμμαχίας αὐτῶν.

Μετὰ δὲ ταῦτα ὤρμησεν ὁ Φίλιππος ἢ ἐκυρίευσεν τὴν πόλιν Κρηνίδας (1), ἣ ὅποια ἐκτίσθη πρὸ δύο χρόνων, καὶ ἀπ' αὐτῆς ὠνεμάσθῃ Φίλιπποι. Πλησίον ταύτης τῆς πόλεως ἀνεκάλυψε τὰ χρύσεια μέταλλα, τὰ ὅποια ἐδίδον ἐτησίως ὑπὲρ τὰ 1000 τάλαντα (2), ἀριθμὸς εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἀξιολογώτατος. Τῆτο, τὸ χρυσίον, τῆ ὅποια τὴν χρῆσιν σπανιώτατα παρημέλει ὁ Φίλιππος εἰς τὰς ὑποθέσεις τε,

(1) Αὕτη ἡ πόλις εἶναι περίφημος διὰ τὴν ἦτταν τῆ Βράττε ἢ Κασσίε.

(2) Διὰ τῆτων ἢ δυνάμιν μισθοφόρον ἀξιόλογον ἀπέκτησε, καὶ πολλὰς τῶν Ἑλλήνων κατέπεισε νὰ γίνωσι προδοταὶ τῆς πατρίδος ἢ εἰς αὐτὰ αἰνιττόμενος, ὅτε ἀπήγγειλαν αὐτῷ ποτὲ οἱ κατάσκοποι περὶ τίνος φερρὸν ὄχυρῶ ἢ ἀνακλώτῃ, ἠρώτησεν, ἂν ἦτο τόσον ἰχυρὸν, ὡς νὰ μὴ δύναται ν' ἀναβῇ ἢ ὄνος φορτωμένος μετὰ χρυσίου.

ἐχρησίμευσεν αὐτῷ περισσότερον εἰς τὸν πόλεμον, παρεξ οἱ σόλοι καὶ τὰ ὄπλα. Οἱ Ῥωμαῖοι ποιηταὶ (Juven. et Valer. max. Lib. vii.) ἔψαλαν τὴν ὑπερφυᾶ ἐνέργειαν τῆς τῷ μετάλλῳ μεγαλορρήμονέσασα. Λέγουσι (Σειδᾶς), ὅτι ἐρωτήσας ποτὲ ὁ Φίλιππος τὸν ἐν Δελφοῖς χρησμὸν περίτινος πολέμου, ἤκουσε τῆτο

Ἄργυραῖς λόγχαισι μάχε, καὶ πάντα νικήσεις.

ἦγυν μεταχειρίσασαι ἀργυρᾶς λόγχας, καὶ θέλεις εἶσαι πάντα νικητής. Ἡ συμβουλὴ τῆς Πυθίης ἐγένετο θξίωμα εἰς αὐτὸν, καὶ αὐτὸς ἐσάθη εὐτυχῆς κατὰ τὸ Θεοκρόπιον, καὶ δὲν ἐκαυχᾶτο τασῆτον εἰς εὐτυχῆ νίκη, ὅσον εἰς εὐτυχῆ πραγματείαν, πεποιθὼς ὅτι εἰς μὲν τὸ πρῶτον ἐδοξάζοντο οἱ στρατιῶται καὶ οἱ στρατηγοὶ, εἰς δὲ τὸ δεύτερον ὅλη ἡ δόξα ἤρμοζεν εἰς αὐτὸν μόνον.

Μετ' ὀλίγον εὗρεν ὁ Φίλιππος εὐκαιρίαν ἀξιολογωτέραν νὰ κορέσῃ τὴν φιλοδοξίαν του, ἐπειδὴ αἱ ἀμοιβαῖαι τῶν Ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν διχόνοιαι, αἱ ὅποιαὶ δὲν ἐπαυσαν ἐξ ὀλοκλήρου, κατήντησαν ἤδη εἰς πόλεμον. Οἱ δὲ πρωταίτιοι τῆς τῷ πολέμου, ὁ ὅποιος ἰνομάθη μετὰ ταῦτα ἱερὸς πόλεμος (1), ἦσαν οἱ Φωκεῖς, οἱ ὅποιοι γεωργήσαντες πολὺν τόπον, ὅσιν ἦσαν ἀφιερωμένους εἰς τὸν ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνα, κατηγοροῦντο ἀπὸ τῆς γείτονας ὡς παράνομοι καὶ ἱερόσυλοι ἐνώπιον τῆς Ἀμφικτυονικῆς συνεδρίας, τὸ ὅποιον ἔ-

(1) Μετὰ τὴν ἄλασιν τῶν Κρηνιδῶν ὑπὸ τῷ Φίλιππῳ ἠκολούθησε πρῶτον μὲν μία διαφορὰ τῶν κατοίκων τῆς Εὐβοίας, ὅπου πλείους οἱ Ἀθηναῖοι, ἰδίωξαν τῆς τῶν Θηβαίων φρουρῆτας· εἶτα δὲ ὁ ἐν τῷ πρώτῳ στόμῳ τῆς παρόντος συγγράμματος ἰσορηθῆς συμμαχικὸς πόλεμος, καὶ τελευταῖον ὁ ἱερὸς ἢ Φωκικὸς πόλεμος.

κρησε μάλιςα τὰ περὶ τῆς Θρησκείας, ἔκατεδικά-
 θησαν νὰ πληρώσωσι πολλὰ τάλαντα· οἱ δὲ μὴ δυ-
 νάμενοι νὰ τὰ πληρώσωσιν, ἠναντιώθησαν εἰς τὴν ἀ-
 πόφασιν τῶν Ἀμφικτυόνων λέγοντες, ὅτι αὐτοὶ εἶ-
 χον τοπαλιὸν τὴν ἐξουσίαν ἔπρασίαν τῆ μαντείας,
 ἔ μάρτυρα τῆτε ἔφερον τὸν ἀρχαιότατον Ὀμηρον (Ἰλ.
 6, σιχ. 517).

Ὁ Φιλόμηλος, εἰς τῶν πρώτων πολιτῶν, ἔπε- Ὀλι.
 μελήθη πρώτος νὰ διεγείρη τὸς Φωκεῖς εἰς τῆτοντὸν 106,2.
 πόλεμον, ἔ νὰ τὸς ἐμπνεύσῃ Σάρρος ἔ τόλμην· ἔ π. χ.
 χειροτονηθεῖς αὐτοκράτωρ στρατηγός, ἤλθεν εἰς τὴν 355.
 Σπάρτην διὰ νὰ καταπειθῇ ἔ τὸς Λακεδαιμονίους, οἱ
 ὅποιοι μετὰ τὸν Λευκτρικὸν πόλεμον κατεδικάθησαν
 εἰς ὁμοίαν ποινήν ὑπὸ τῶν Ἀμφικτυόνων ἐξ αἰτίας τῶν
 Θηβαίων διὰ τὴν ἀρπαγὴν τῆς Καδμείας. Ὁ ἔν Ἀρ-
 χίδαμος, ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων, ἀποδεξάμενος
 τὸς λόγους, φανερώς μὲν δὲν ἠθέλησε νὰ τῷ βοηθή-
 σῃ, ἐθάρρυνε δὲ αὐτὸν με λόγους ἔ χρήματα κατὰ
 τὸ παρόν. Ὁ δὲ Φιλόμηλος συναθροίσας πολλὰς στρα-
 τιώταις, ἐκυρίευσε τὸ μαντεῖον χωρὶς μεγάλης δυ-
 σκολίας, καὶ ἔκοψεν ἀπὸ τὰς σήλας τὰς ἀποφάσεις
 τῶν Ἀμφικτυόνων. Ἐκ τῶν γειτόνων οἱ Λοκροὶ ἀντε-
 σάθησαν αὐτῷ ἐξόχως τῶν ἄλλων, ἀλλ' ἐνίκηθησαν.
 Αὐτὸς θέλων νὰ ἐπικυρώσῃ τὸ ἀξίωμα τῆ, καὶ νὰ
 δεῖξῃ εὐχήμενα πρόφασιν τῶν ἐπιχειρημάτων τῆ, ἐ-
 ζήτησεν ἀπὸ τὸ μαντεῖον εὐνοϊκὴν ἀπόκρισιν. Ἡ δὲ
 Πυθία μὴ θέλεσα κατ' ἀρχὰς νὰ ὑπακῆσῃ, ἐφθί-
 δη ἀπὸ τὸς φοβερισμῆς τῆ, ἔ εἶπεν, ὅτι ὁ θεὸς ἐδίδεν
 αὐτῷ ἄδειαν νὰ πράττῃ ὡς βέλεται. Ὁ Φιλόμηλος
 ἐθεώρησε ταύτην τὴν ἀπόκρισιν ὡς καλὴν μαντείαν,
 καὶ τὴν ἐδημοσίευσεν εἰς ὄλους.

Οἱ Ἀμφικτύονες συναχθέντες πάλιν, ἐκήρυξαν κατὰ τῶν Φωκέων πόλεμον, εἰς τὸν ἑποῖον ἐπέπεσον τὰ περισσότερα Ἑλληνικὰ ἔθνη, τὰ μὲν ἐνύμενα μετ' αὐτοῦ, καὶ ἄλλα μετ' ἄλλο μέρος. Οἱ μὲν Λοκροὶ, Βοιωτοὶ, Θετταλοὶ, καὶ τὰ πλησιόχωρα ἔθνη ἀπεφάσισαν νὰ βοηθήσωσι τὸν θεόν· ἡ δὲ Σπάρτη, αἱ Ἀθήνησι καὶ ἄλλαι Πελοποννησιακαὶ πόλεις ἠνώθησαν μετὰ τῶν Φωκέων. Ὁ Φιλόμελος, ὅστις δὲν ἐβλαψεν ἕως τῶρα τὴν θεσσαυρὸν τῶ μαντεῖος, ἤδη ἀπέρριψε τὴν δεισιδαιμονίαν, συμπεραίνων ὅτι οἱ θεσσαυροὶ τῶ θεῷ δὲν ἠμπόρουν νὰ ἐξοδιαθῶν καλλίτερον, εἰμὴ πρὸς βοήθειαν αὐτῆς τῆς θεότητος· διατὶ αὐτὸς μετ' αὐτὴν τὴν δικαιολογίαν ἐσκέπαζε τὸ ἱερόσυλον ἐπιχείρημα καὶ διὰ ταύτης τῆς νέας βοήθειας διπλασιάσας τὸν μισθὸν τῶν στρατιωτῶν, ἐσύναξεν ἀξιόλογον εὐράτευμα.

Πολλὰ μάχαι συνέβησαν, καὶ ἡ τύχη ἐχρημάτισεν ἐπ' ὀλίγον ἰσόρροπος. Γνωστὸν ὑπάρχει παντὶ ἀνθρώπῳ, πόσον φρικτοὶ εἶναι οἱ ὑπὲρ θρησκείας καὶ πίστεως πόλεμοι, καὶ εἰς πόσας ἀτοπίας ἐμπορεῖ νὰ βυθίσῃ τὸν ἀνθρώπον ὁ ψευδὴς ζῆλος, ὅτε μάλιστα κρύπτεται ὑποκάτω εἰς τοιοῦτο σεβάσμιον ὄνομα. Οἱ Θηβαῖοι κίαντες πολλὰς αἰχμαλώτους, κατεδίκανσαν αὐτοὺς ὡς ἱεροσύλους εἰς θάνατον. Οἱ Φωκεῖς ἀντέπραξαν τὸ αὐτὸ πρὸς ἐκδίκησιν. Οὗτοι νικήσαντες κατ' ἀρχὰς εἰς πολλὰς μάχας, ἀντενικήθησαν τελευταῖον εἰς μίαν μάχην, ὅπερ ὁ στρατηγὸς Φιλόμελος συγκλειθεὶς εἰς κρημνώδη τόπον καὶ δυσέξιτον, ἐμάχετο πολὺν χρόνον γενναϊότατα, ἕως ἔπειτα ἀπελπιθεὶς, καὶ φοβόμενος μὴ παραδοθῆ εἰς τὴν ἐχθρὸν καὶ πᾶσιν ἀπείρους βασάνους, κατεκρημνίσθη ἀπὸ ὑψηλὸν βρά-

χον (1). Ο διάδοχος Ονόμαρχος ανέλαβε τὴν ἐξουσίαν τῶν στρατευμάτων.

Ο δὲ Φίλιππος ἐκρινεν ὠφελιμώτερον νὰ μείνῃ ἐδέτερος εἰς αὐτὴν τὴν γενικὴν ταραχὴν καὶ διάσπασιν τῆς Ἑλλάδος. Ἡ πολιτικὴ τότε τῆ φιλοδόξου βασιλείας, ὅσις ὀλίγον ἐφρόντιζεν ὑπὲρ τῆς θρησκείας καὶ ὑπὲρ τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ ἦτο πάντοτε προσεκτικὸς εἰς τὸ ἴδιον συμφέρον, ἀπαιτῶσε νὰ μὴ ἔμβῃ αὐτὸς εἰς πόλεμον πάντῃ ἀκερδῆ καὶ ἀνωφέλητον, ἀλλ ὠφελίμενος ἀπ' αὐτὴν τὴν γενικὴν διαίρεσιν καὶ ταραχὴν τῆς Ἑλλάδος νὰ ἐκτείνῃ τὰ ὅρια τῆς ἐπικρατείας τε, καὶ ν' αὐξήσῃ ἀδεῶς τὴν βασιλείαν τε. Διὸ καὶ ὑπερέχαιρε βλέπων ἀμφοτέρω τὰ μέρη, τὰ ὅποια κατέτρεχον καὶ ἠδυνάτιζον ἀλλήλους, ἐπειδὴ ἐδύνατο μετέπειτα νὰ τὰ ταπεινώσῃ εὐκολώτερον.

Ἐν τῷ τέλει τότε τοῦ πολέμου (2) ἐγέννηθη καὶ ὁ μέγας Ἀλέξανδρος, τῆ ὁποῖο ὁ πατὴρ Φίλιππος ἔγραψε παρυσίως πρὸς τὸν περίφημον φιλόσοφον Ἀριστοτέλην ἐπιστολὴν ἐγκωμιασικὴν καὶ κολακευτικὴν, δηλοποιῶν αὐτῷ τὸ συμβᾶν, καὶ παρακαλῶν ν' ἀναδεχθῆ τὴν ἀνατροφὴν τῆ ἱεῖ τε, καὶ νὰ τὸν διδάξῃ τὰ σωτήρια μαθήματα τῆς ἀνδρίας καὶ ἀρετῆς, ὅσα χαρακτηρίζουσι τὸν μέγαν ἄνθρωπον, ἐπειδὴ αὐτὸς μόνος δὲν ἠμκόρει διὰ τὰς πολλὰς φροντίδας νὰ τὸν διδάξῃ. Ο μολογῶ χάριτας εἰς τοὺς θεοὺς, ἔ-

ὄλ.
ρς, 1
π. χ.
356.

(1) Κατὰ Ἰεζίνου ἀπίθανο μαχόμενος.

(2) Οὐχὶ τῆ ἱερῆ, ἀλλὰ τῆ συμμαχικῆ. Ο Φίλιππος, ὅτε ἤκεσε τὴν γίνουσιν τῆ Ἀλεξάνδρου, ἴμαθε καὶ ὅτι Παρμινίων, ὁ στρατηγός, ἐνίκησε λαμπρῶς τοὺς Ἰλλυριοὺς, καὶ ἱεξανώθη εἰς τὰ Ὀλύμπια (Πλάτ. εἰς Ἀπολ).

λεγειν, ὄχι τόσον ὅτι μοι ἔδοσαν υἱόν, ὅσον ὅτι μοι τὸν ἔδοσαν εἰς τὰς ἡμέρας τῆς Ἀριστοτέλους (1).

Ἐν τῷ μεταξὺ, ἐπίθυμῶν ὁ Φίλιππος νὰ ὑπο-
 α. χ. τάξῃ τὴν Θράκην, καὶ νὰ διαφυλάξῃ τὲς αὐτόσε τό-
 353. πύεις, ἐστράτευσεν εἰς τὴν Μεθώνην, πόλιν τινα
 μικρὰν, ἣ ὅποια ἔσα δυσφύλακτος ἀφ' ἑαυτῆς, παρ-
 ηνώχλει αὐτὸν καὶ ἀνδίστατο εἰς τὲς σκοπέυς τε, ὅσα-
 κίς εἶχον αὐτὴν οἱ ἐχθροὶ, καὶ ἐκπολιορκήσας κατέ-
 σκαψεν αὐτήν. Ἰπὸ τὰ τείχη ταύτης τῆς πόλεως ὑ-
 σερήθη ὁ Φίλιππος τῆ ἐνὸς ὀφθαλμοῦ διὰ τὴν ἀκόλυ-
 στον παράδοξον ἀφορμὴν. Ἀσὴρ ὁ Ἀμφικολίτης ἐ-
 παρρησιάσθη εἰς τὸν Φίλιππον ὡς ἄριστος τοξότης, ὅτι
 ἐφόνευε καὶ τὰ πλέον ταχύτερα ὄρνιθ (2). Ὁ βασι-
 λεὺς ἀπεκρίθη “πολλὰ καλὰ, σὲ κέρνω εἰς τὴν
 ἠδὲλευσίν με, ὅταν πολεμήσω μὲ τὲς ψᾶρας (εὐρ-
 ἠυς λατινισί)”. Αὕτη ἡ ἀσεια ἀπόκρισις παρώργι-
 σεν εἰς ἄκρον τὸν τοξότην· πολλάκις ὁ ἀσειος λόγος
 προξενεὶ κακὰ ἐπικόλυθα εἰς τὸν λέγοντα. Ὁ το-
 ξότης ἐμβὰς εἰς τὴν πόλιν, ἔρριψε τόξον, ἐν ᾧ ἦτο
 γεγραμμένον, πρὸς τὸν δεξιὸν ὀφθαλμὸν
 τῆς Φιλίππου, καὶ ἐκκόψας τὸ δεξιὸν ὄμμα τῆς Φι-
 λίππου, ἀπέδειξε σκληρότητα τὴν εὐτοξίαν τε (3).
 Ὁ Φίλιππος ἀντέρριψε τὸ ἴδιον τόξον μὲ ταύτην τὴν
 ἐπιγραφὴν, ἃν ὁ Φίλιππος κυριεύσῃ τὴν
 πόλιν, θέλει σαυρώσει τὸν Ἀσῆρα, καὶ

(1) Πλάτ. ἐν Ἀλιξ. καὶ ἀποφθ. Γ' κς. ΙΒ' κςφ. 15'.

(2) Σειδ. εἰς Κάραν.

(3) Ἀπὸ τότε τῆ καιρῶ δὲν ὠμίλει ποτὶ περὶ τῆ ὀμ-
 ματος, καὶ ἠργίζετο, ὅτι ἤκει τὴν λέξιν κύκλοψ.

ἐφίλαξε τὸν λόγον τε. Ἐμπειρός τις χειρῶργος (Κριτόβαλος) μὴ δυνάμενος νὰ σώσῃ τὸ ὄμμα τῷ Φιλίππῳ, ἔσυρε τὸ τόξον μὲ τόσῃν ἐπιδεξιότητι, ὡς δὲν ἀπέμεινεν ὑδὲ τὸ ἐλάχισον ἴχνος τῆς πληγῆς, καὶ ἔτιωσ ἐσκέπασε καὶ τὴν ἀρχημοσύνην (Πλίν. Ζ. λζ').

Μετὰ δὲ τὴν ἄλωσιν τῆς Μεθώνης, ὁ Φίλιππος αἰείποτε προσεκτικὸς ἦτοι νὰ ταπεινώσῃ τὰς ἐχθρὰς μὲ νέας νίκας, ἢ νὰ κάμνῃ νέας φίλους μὲ κάμμιαν μεγάλην ἐκδύλευσιν, ἐσράτευσεν εἰς τὴν Θετταλίαν, ἢ ὅποια ἐκάλεσε τὴν βοήθειάν τε κατὰ τῶν τυράννων. Ἡ ἐλευθερία ταύτης τῆς χώρας ἐφαίνετο μὲν ἤδη μόνιμος μετὰ τὸν θάνατον τῷ Φερρῶντι Ἀλεξάνδρῳ, ἀλλ' οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, οἱ ὅποιοι ὁμῶς μετὰ τῆς γυναικὸς τε Θήβης ἐδολοφόνησαν αὐτὸν, ἀπέρριψαν τὸ προσωπεῖον τῆς φιλελευθερίας, καὶ ἐτυράννουν πάλιν, καταπιέζοντες τὰς Θετταλὰς μὲ τὸν τυραννικὸν ζυγόν. Λυκόφρων ὁ πρωτότοκος τῶν τριῶν ἀδελφῶν, τῶν διαδόχων τῷ Ἀλεξάνδρῳ, ἐβοήθειτο ἀπὸ τῆς Φωκείας, τῶν ὁποίων ὁ στρατηγὸς Οὐνόμαρχος ἐλθὼν μετὰ πολλῆς δυνάμεως, πρῶτον μὲν ἐνίκησε τὸν Φίλιππον, εἰς ἄλλην ὁμῶς μάχην ἐνίκηθη αὐτὸς καὶ τὸ στρατευτά τε, καὶ οἱ μὲν φεύγοντες ἐδιώχθησαν ἕως εἰς τὴν θάλασσαν, ἐξ δὲ χιλιάδες καὶ ἐπέκεινα ἀπέθανον ἐν τῇ μάχῃ, ὧν εἰς ἦν καὶ ὁ Οὐνόμαρχος, τῷ ὁποίῳ τὸ σῶμα ἐσαύρωσεν ὁ Φίλιππος, καὶ τριοχιλιοὶ αἰχμάλωτοι ἐρρίφθησαν, ὡς ἱερόσυλοι καὶ ἀντίπαλοι τῆς θρησκείας, εἰς τὴν θάλασσαν (1).

Μετὰ τὴν ἐλευθέρωσιν τῶν Θετταλῶν ἀπεφάσισεν ὁ Φίλιππος νὰ τρέψῃ τὰ ὄπλα κατὰ τῆς Φωκίδος.

(1) Τὸν Οὐνόμαρχον διεδέξατο ὁ ἀδελφὸς τε Φαῦλλος, ὅστις νικηθεὶς ἀπὸ τῆς Θηβαίας, ἀντινίκησε τὰς

Αὕτη ἦτον ἡ πρώτη εὐκαιρία ἐπιχειρήσις τῆ νὰ ἔμβη εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ νὰ μεδέξῃ τῶν κοινῶν πραγμάτων τῶν Ἑλλήνων, ἀπὸ τὰ ὅποια πάντοτε οἱ βασιλεῖς τῆς Μακεδονίας ἐδιώχθησαν ὡς ἀλλοεθνεῖς. Ὁ δὲν προφασίζομενος νὰ περάσῃ εἰς τὴν Φωκίδα πρὸς τιμωρίαν τῶν ἱεροσύλων Φωκέων, κινεῖται πρὸς τὰς Θερμοπύλας ἐπὶ σκοπῶ νὰ κυριεύσῃ αὐτὸ τὸ σενὸν, τὸ ὅποιον προωδοποιεῖ αὐτῷ ἐλευθέρην τὴν εἰσοδὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ἀττικὴν.

Οἱ Ἕλληνες, ὅσοι περιλαμβάνοντο ὑπὸ τῆτο τὸ ὄνομα, ἐνόμιζον ἐπικίνδυνον καὶ ὀλεθρίαν εἰς ἑαυτοὺς τὴν εἰσοδὸν τῶν ξένων εἰς τὴν Ἑλλάδα, οἷοι ἐνόμιζοντο καὶ οἱ Μακεδόνες ὡς ἐρρέθη· μάλιστα δὲ οἱ Ἀθηναῖοι, οἱ ὅποιοι φιλοτίμως εὐδοκίμουν εἰς τε τὴν πολιτικὴν καὶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν, ἔγιναν διὰ τὰς διαφορὰς καὶ δυσυχίας τῆς πατρίδος τόσον ζηλότυποι, ὥστε ἐφθάνεν νὰ βλέπεν ἐν τῇ χώρᾳ τῶν ξένων τινὰς πάντοτε κατοικῆντας, πολλῶ μᾶλλον πολλὰς ὁμῆ. Ὁ δὲν ὡς ἤκεσαν τὸν ἐρχομὸν τῆ Φιλίππου, ἐδραμὸν εἰς τὰς Θερμοπύλας, καὶ προκατέλαβον αὐτὸ τὸ σενὸν, τὸ ὅποιον ὁ Φίλιππος ἔτε ἠγωνίσθη νὰ κυριεύσῃ δυναστικῶς. Ὁ δὲ ἐξυπνίσας τὰς Ἀθηναίους ἀπὸ τὸν λήθαργον τῶν ἠδονῶν, καὶ συμβουλευσας πρὸς τῆτο, ἦν ὁ περίφημος ῥήτωρ Δημοφένης, ὁ ὅποιος ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ἶδε τὴν φιλοδοξίαν τῆ Φιλίππου, καὶ τὴν δύναμιν, ὅσην εἶχε πρὸς ἀπόλαυσιν τῶν φιλοδοξῶν σκοπῶν τε.

Λοκρὲς, καὶ μετ' ὀλίγον ἀπίδανε. Μετὰ τὸν Φαῦλλον ἔλαβε τὴν διοίκησιν ὁ υἱὸς τε Φαλάϊκος. Οἱ Θηβαῖοι καταστήσαντες εἰς ἄκραν ἀπορίαν, ἐζήτησαν βοήθειαν ἀπὸ τὸν μέγαν βασιλεῖα, ὅστις ἴδκεν αὐτοῖς 300 τάλαντα.

Οὗτος ὁ διαβόητος ῥήτωρ ἔξ πολιτικὸς ἀνὴρ, ὁ
 οἷς ἐγένινεν, ὡς θελομεν ἴδη ἔπειτα, ὁ περιφανέστα-
 τος ἐν τῇ παρῆσῃ ἰσορίᾳ, ἔξ ἐγεννήθη τῷ τελευταίῳ
 χρόνῳ τῆς 49' Ὀλυμπιάδος κατὰ τὸν Διονύσιον, ὁ
 ἴστος ἐν τῇ πρὸς Λάμαχον ἐπιστολῇ σημειῶται ἀκριβῶς
 τὰς διαφόρους περιόδους τῆς ζωῆς τε ἔξ τὲς κατὰ καιρὸς
 λόγους, ἔχει πατέρα ἐχὶ ποταπὸν ἔξ ἀγεννῆ τεχνί-
 την κατὰ τὸν σατυρικὸν Ῥωμαίων (Juvenal Δ. satyr. 1),
 ἀλλὰ πλεσιώτατον Ἀθηναίων μαχαιοποιὸν, ὁ οἷς εἶ-
 χεν ἀξιόλογον ἐργασίριον. Μ' ὅλον ὅτι ὁ Δημοσθέ-
 νης ἐπταετῆς ὡν ἐμεινεν ὄρφανός, ἔξ καταπτήσας κα-
 τὰ δυσυχίαν εἰς ἐπιτρόπους αἰχροκερδεῖς ἔξ διασκορ-
 πικὰς τῆς πατρικῆς ὑσίας ἠπατήθη, καὶ πρὸς τέ-
 τοις ἦν ἀδυνάτε κράσεως ἔξ τρυφερᾶς ὑγείας, μ' ὅλον
 τῆτο συνέλαβε πρωϊαίτατα μεγάλον πόδον τῆ νὰ
 εὐδοκιμήσῃ ποτὲ ὡς ῥήτωρ. Οἱ μεγάλοι ἔπαινοι τῆ
 περιφήμῃ ῥήτορος (1) Καλλιμάχῳ, ὁ ὁποῖος ἠγω-
 νίζετο τὴν περὶ τῆς Ὠροπῆ κρίσιν εἰς ἐν' ἐντέχνως
 συντεθειμένον λόγον, ἐπέπνευσαν εἰς αὐτὸν τὴν πα-
 ρομοίαν φιλοτιμίαν. Ο' Ἰσοκράτης ἔξ ὁ Ἰσατοσ ἦσαν
 τότε οἱ περίβλεπτοι ἐν Ἀθήναις διδάσκαλοι τῆς ῥη-
 τορικῆς. Ο' Δημοσθένης μὴ ὀρεγόμενος τῆς γλυκειᾶς
 ἔξ φιλησύχῃ εὐγλωττίας τῆ πρώτῃ, κατέφυγεν εἰς
 τὸν Ἰσατόν, τῆ ὁποῖε ἔξ οἱ λόγοι ἦσαν ἐμφατικώτε-
 ροι καὶ δρασιμώτεροι, ἔξ ὁ χαρακτήρ ἤρμοξε κάλλιον
 εἰς τὰς δημοσίας ὑποθέσεις, ἔξ ἐσπύδασεν ὑπ' αὐτὸν
 ἐκεῖνα τὰ μαθήματα, μὲ τὰ ὁποῖα ἐδύνατο νὰ φθά-
 σῃ εἰς τὴν ἐντέλειαν τῆ ποθεμένου ἐπαγγελμάτος.

(1) Δημ. περὶ εὐφ. ἔξ κατὰ Μειδ. Αἰσχ. π. παρατρισεβ.
 Πλάτ. ἐν βίῳ Δημοσθ.
 Τόμ. Β'.

Ἡ δὲ πρώτη αὐτῆ ἀπόπειρα τῆς εὐγλωττίας ἐχρημάτισε κατὰ τῶν αἰχροκερδῶν καὶ ἀπατεόνων ἐπιτρόπων. Ἀλλ' ἐνταῦθα ἐβοήθησε τὸ δίκαιον τῆ πράγματος περισσότερον, παρὰ τὴν ἐπιτηδεϊότητα τῆ νέου ῥήτορος· ἐπειδὴ ἡ πρώτη αὐτῆ ἀπόπειρα τῆς ὁμιλίας πρὸς τὸν λαὸν δὲν ἀπέβη κατὰ θυμὸν, καὶ ἐδίδαξεν αὐτὸν τὴν χρείαν τῆς γλαφυρᾶς καὶ ἀνδρικῆς προφορᾶς. Περιττὸν εἶναι νὰ ἰσορήσωμεν κατὰ πλάτος τὴν μεγάλην καὶ αὐστηρὰν φιλοπονίαν, καὶ τὴν ἐπίκουρον ἐπιμέλειαν, μετὰ τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἠγωνίζετο νὰ διορθώσῃ τὰ φυσικὰ ἐλαττώματα καὶ τὰς κακὰς ἕξεις (1), ἐπειδὴ εἶναι γνωστὰ εἰς ὅλους, καὶ πολλάκις ἐπανελήφθησαν

(1) Οἱ ἀγῶνις τῆ Δημοδίου πρὸς διορθωσιν τῆ φυσικῆ ἐλαττώματος τῆς γλώσσης δεικνύουσι σαφῶς πόσον ἰχθύει ἡ ἐπιμέλεια καὶ ἡ φιλοπονία. Οὗτος ὁ περίβλεπτος ῥήτωρ, ὡν λίαν τραυλός, καὶ ἅμα τόσον δύσπνευς, ὥστε δὲν ἠπόρει νὰ προφέρῃ ὀλόκληρον περίοδον χάρις διακοπῆς, ὑπερβείκησε καὶ ταῦτα τὰ ἐμπόδια, κατέχων ἐν τῷ σώματι λιθαράκια, καὶ προφέρων πολλὰς εἴχες κατὰ συνέχειαν, καὶ ἀναβαίνων τόπους ἀνωφερεῖς καὶ δυσβάτους· ἄλλοτε δὲ κατέβαινε εἰς τὸν αἰγιαλὸν, καὶ ἀτήγγελλε διαφόρους εἴχες, διὰ νὰ συνειδισθῇ ἐκ τῆς ταραχῆς τῶν κυμάτων εἰς τὴν βοὴν τῆ δῆμῃ καὶ ταραχῆν τῶν ἐκκλησιῶν. Ὁ καθρέπτης ἐδίδασκεν αὐτὸν τὰς χειρονομίας πρὶν ὁμιλήσῃ ἐπ' ἄμβωνος, καὶ τὸ κρεμάμενον ἐπάνω τῶν ἄμων τε ξίφος ἔξισυνήδισεν αὐτὸν ἀπὸ τῆ νὰ ταράττησυχυὰ τὰς ἄμους (Quintil. 1. καὶ XI, 3). Τόσον δὲ φιλόπονος ἦτον, ὥστε ξυρίζων τὸ ἡμισυ τῆς κεφαλῆς, ἐκλείετο εἰς ὑπόγειον ταμιεῖον διὰ πολλῶν μηνῶν, καὶ ἐσύνδεττεν ὑπὸ τὸ φῶς εἰς λυχνάρει ἐκείνῃς τὰς θυμασίους λόγους, περὶ ὧν οἱ ἐχθροὶ ἔλεγον πρὸς καταφρόνησιν, ὅτι ἐμύριζον ἀπὸ λάδι. Ὁκτάκις ἀντίγραψε τὸν Θεκυδίδην διὰ νὰ μιμηθῇ τὸ ὕφος τέτε τῆ ἀνδρός (Λυκίαν. εἰς ἀπαίδ.). Ὅρα τὸν βίον τῆ Δημοδίου. παρὰ Πλυτ. ἐν βίῳ Δημοδίου.

ἀπὸ ἰσορικῆς ἔ κριτικῆς παλαιῦτε ἔ νεωτέρου. Καὶ περὶ μὲν τῆ πολιτικῆ χαρακτῆρος ἐμπορεὶ νὰ συμπεράνη ὁ ἀναγνώστης ἐκ τῆς ἰσορίας τῶν ἐπομένων πραγμάτων· περὶ δὲ τῆ ῥητορικῆ προτερήματος περιττὸν κρίνω νὰ διηγηθῶ εἰς τὸν εἰδὸτα ἀναγνώστην. Ἡ ῥητορικὴ ἐπιστῆμη ἦτο τότε ὁ μόνος ἔ ἄμεσος τρόπος τῆ νὰ εἰσχωρήσῃτε εἰς τὰ πρῶτα τῆς πολιτείας ἀξιώματα. Ἀναδαρρήσας ὁ Δημοθένης ἐκ τῆς πρώτης αὐτῆ πείρας κατὰ τῶν ἐπιτρόπων, τὲς ὁποῖες ἐγκαλέσας ἐνώπιον τῶν κριτῶν, ἠνάγκασε νὰ τῷ ἀποδώσῃ μέρος τι τῆς πατρικῆς ἐστίας, ἐτόλμησε μετὰ δύο χρόνους νὰ δημηγορήσῃ καὶ ἐπ' ἐκκλησίας, καὶ ἀποτυχὼν ἐκσυρίχθη· ἐπαρρησιάζθη ἐκ δευτέρου ἐνώπιον τῆ λαῶ, ἀλλὰ δὲν εὐδοκίμησε καλλίτερον, ἔ ἔφυγε κἀτηχυμένος, ἐντρομος ἔ περιλυτος. Τότε ἀπαντήσας αὐτὸν ὁ κωμικὸς Σάτυρος, φίλος τε ἄκρος, ἐδάρρυνεν εἰς τὸν σκοπόν τε, ἔ τὸν παρεκάλεσε νὰ εἶπῃ μόνον ἐκ σήθους μερικῆς εἰς τῆ Σοφοκλέους ἔ Εὐριπίδου, τὸ ὅποσον καὶ ἔκαμε παρευδύς. Ἀλλ' ὁ Σάτυρος τὲς εἶπε ἔ αὐτὸς μετ' αὐτὸν μετὸσιν ἐμφασίῃ ἔ καταλληλότητι, ὥστε γνωρίσας ὁ Δημοθένης τὴν ἀμυδρὰν αὐτῆ γνώσιν τῆς ῥητορείας, ἐγενεν ἐγκρατέστατος αὐτῆς διὰ τῶν διδασκαλιῶν ἐκεῖνε ἔ διὰ τῆς ἐπιμόνου φιλοπονίας τε, ἔ διώρῳσεν ὅλα τὰ φυσικὰ ἐλαττώματα ἔ τὰς κακὰς ἔξεις. Ἀμφίβολον ὑπάρχει, ἂν εἴν' ἀληθινὰ τὰ περὶ τῆ Σατύρου, ὁ ὅποιος μετελήφθη ὡς φαίνεται ἀντὶ τῆ Νεοπτολέμου καὶ Ἀνδρονίκου, τῶν τότε περιφθῶν

ἔ τῶν δέκα ῥητόρ. τόμ. δ'. Περὶ δὲ τῆς εὐγλωττίας ὁρα Cic. Brut. et de orat. Quintil. instit. 10, 76. Διογύς. Ἀλικ.

κωμικῶν. Κατ' ἄλλους δὲ ὁ Δημοθένης ἔγνηεν ἀκροα-
τῆς ἔξ τῶν τριῶν.

Διορθώσας ἔν ἕτως ὁ Δημοθένης τὰ φυσικὰ ἐλαττώματα καὶ τὰς κακὰς ἔξεις, καὶ διδαχθεὶς ἀπὸ τοιούτης διδασκάλου, ἐπαρρησιάζθη πάλιν, καὶ εὐδοκίμησε τόσον, ὥστε πολλοὶ ἀπανταχόθεν συνέρ-
ρον διὰ τὰ τὸν ἀκέσσωσι· ἔξ τόσον ἐφημίζετο ὡς κα-
νὼν τῆς ἀληθοῦς ῥητορικῆς, ὥστε ἕδεις ἄλλος ἐσυγ-
κρίθη μὲ αὐτὸν ἢτε ἐκ τῶν Ἑλλήνων, ἢτε ἐκ τῶν
Ῥωμαίων, εἰμὴ ὁ Κικέρων. Πολλοὶ φιλολόγοι ἐπρό-
βαλον μὲν, ποῖος ἀράγε αὐτῶν τῶν δύο εἶναι ὁ ἀξιώ-
τερος; ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησαν τὰ λύσωσι τὸ πρόβλη-
μα, ἔξ περιέγραψαν μόνον τὰ κατ' ἰδίαν προτερήμα-
τα τῷ καθενός, δεικνύοντες ὅτι ἀμφοτέροι ἦσαν ἐν-
τελέστατοι ῥήτορες. Ἡ ῥητορικὴ τῷ Δημοθένει ἦτο
δεινόλογος ἔξ ἀνευραὶ κατὰ τὸν χαρακτήρα τε, ἀν-
δρική ἔξ ἐψηλὴ, ἐλευσική ἔξ ὀρμητικὴ, βριδύσα
μεταφορῶν, ἀποστροφῶν καὶ ἐρωτήσεων, τὰ ὅποια
πάντα ἐνέμενα μὲ τὸ παθητικὸν ὕφος τῷ τὰ ἐπικα-
λῆται ἔξ κράζῃ μάρτυρας τὺς θεοὺς, τὺς πλανήτας,
τὰ σοιχεῖα καὶ τὰς ψυχὰς τῶν ἀποθανόντων ἐν τῇ
Σαλαμῖνι καὶ ἐν τῷ Μαραθῶνι, κατέπληττον τόσον
τὺς ἀκροατὰς, ὥστε τὸν ἐνόμιζον θεόπνευστον. Αὐ-
τὸς δὲν εἶχε μὲν ἐκεῖνο τὸ ἠδύλογον ἔξ κολακευτικόν,
τὸ ὅποσον ἀπαιτεῖται συχνάκις εἰς τὸν ῥήτορα, ἔχι ὅ-
μως ὅτι ἕρερετο αὐτῶν, ἀλλὰ χρειὰς τυχέσης μετε-
χειρίζετο αὐτὰ, ἔξ ἐγίνωσκε τὰ ἐξίχνη ἔξ τὰς διαθέσεις
τῷ δήμῳ, ἔξ τὰ τὺς καταπειθῆ εἰς τὸν σκοπόν τε,
πολλάκις προβάλλων πᾶν τὸ ἐναντίον. Τὸ δὲ χαρα-
κτηριστικώτατον αὐτῷ ἰδίωμα ἦτον ἡ σφοδρότης τῆς χειρο-
νομίας ἔξ φράσεως, πρᾶγμα ἀναγκαιότατον τότε,

ὅτε ὁ δῆμος ἔγινε τόσον ὑπερήφανος ἔπιτακτικός, τόσον φιλοσασιαγῆς ἔζηλότυπος τῆς δυνάμεώς τε, τόσον φιλήδονος ἔναρκώδης, ὥς ἕδεμία ἄλλη τέχνη πειθῆς ἤθελε δυνήθῃ τόσον νὰ τῆς ταπεινώσῃ, νὰ τῆς ἐνώσῃ ἔ νὰ τῆς ἐγείρῃ ἀπὸ τὸν λήθαργον τῆς κινδυνώδους ἀμεριμνίαςτων, ὅσον ἐκείνη ἡ δύναμις ἔ ἡ ἐνέργεια τῆ ὑπερόχου πνεύματος τῆ Δημοσθένους.

Ἄλλ' ὁ Δημοσθένης αὐτὸς δὲν ἤθελεν ἤσθαι ἰκανὸς νὰ κάμῃ τιαύτην ἐντύπωσιν εἰς αὐτῆς, εἰὰν ἡ δεινότης τῶν λόγων τε δὲν ἐσηρίζετο ἀπὸ τὴν ὑπόληψιν τῆς χρηστότητός τε. Αὐτῆ ἔ γὰρ ἐδίδα ῥοπήν ἔ ἐμβρίθειαν εἰς τῆς λόγους τε, ἔ εἰς αὐτὴν μάλιστα ἀποβλέποντες ὁ δῆμος ἔκαμνον τὰς ἀποφάσεις των, πεποιθότες ὅτι ὠμίλει ἐκ καρδίας, ἔ ὅτι ἀμελῶν τὸ εαυτῆ συμφέρον ἠγωνίζετο ὑπὲρ τῆ κοινῆ, ὡς ἔ τρακώτατα τῆτο ἐπισώσατο εἰς τῆς λόγους κατὰ τῆ Φιλίππου, ὁ ὁποῖος ἔλεγεν, "ὅτι ἐφοβείτο περισσότερον τὸν Δημοσθένη, παρῆξ ὅλλες τῆς σόλους καὶ τὰ ἐστρατεύματα τῶν Ἀθηναίων, ἔ ὅτι ἄλλον ἐχθρὸν πλὴν αὐτῆ δὲν εἶχεν (1)." Ὁ Φίλιππος ἠγωνιώθῃ μὲν νὰ διαφθείρῃ τὸν Δημοσθένη καθῶς ἔ τῆς περισσοτέρους ἄρχοντας τῆς Ἑλλάδος μὲ τὰ χρήματα, ἀλλ' ἔτος ὁ μέγας ῥήτωρ ἠναντιώθῃ εἰς ὅλα τὰ δῶρα ἔ κατὰ Πλῦταρχον, ὅλος ὁ χρυσὸς τῆς Μακεδονίας δὲν ἤθελε τὸν διαφθείρῃ.

Ὁ δὲ Φίλιππος μὴ δυνήθεις, ὡς εἶπαμεν, διὰ π. χ. τὴν ἀντίστασιν τῶν Ἀθηναίων νὰ ἐμβῇ διὰ τῶν Θερμοπυλῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐστράτευσεν ἐναντίον τῶν ἐν τῆ Θράκῃ ἀποικίων ἢ ὑποτελῶν πόλεων τῶν Ἀθη-

(1) Δευκ. εἰς ἐγκώμ. Δημοσθ.

ναίων (1), ἢ μάλιςα ἐναντίον τῶν Ὀλυνθίων, τὺς ὁποίους ἐφθόνηι μὲν ἐκ πολλῶ, ἀλλὰ τότε ἀδύνατος ἔτι ὢν, ἐκολάκευε ἢ ἐθεράπευεν· ἤδη δὲ σερεώσας τὴν βασιλείαν τε, ἀπεφάσισε νὰ τὺς ὑποτάξῃ κατὰ κράτος. Διὸ σερατεύσας πρὸς τὴν πόλιν, ἐμύνηυσε εἰς αὐτὺς ἐν βραχυλογίᾳ, ὅτι ἐν ἐκ τῶν δύο ἔπρεπε νὰ γένῃ, ἤτοι αὐτοὶ ν' ἀφήσειν τὴν Ὀλυνθον, ἢ αὐτὸς τὴν Μακεδονίαν. Οἱ Ὀλύνθιοι ἀκύσαντες, ἔσειλαν εὐθύς πρὸς τὺς Ἀθηναίους ζητῶντες βοήθειαν. Τὸ πρᾶγμα ἐξητάσθη ἐπ' ἐκκλησίας, ὅτε ὁ μὲν Δημοδένης παρεκίνηι νὰ πέμψωσι βοήθειαν, ὁ δὲ Δημάδης ἢ Ἐπερίδης ἀντέλεγον. Τελευταίῳ ἡ γνώμη τῷ Δημοδένης ὑπερίχουσε, ἢ ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων ἀπεφάσισε νὰ ἐνωθῇ κατὰ τῷ Φιλίππῳ. Ἀλλ' ἡ μεγάλη δυσκολία ἦτον ἡ ἔλλειψις τῶν ἀναγκαίων ἐξόδων τῷ πολέμῳ· διότι τὰ δημόσια σερατιωτικὰ χρήματα, τὰ ὅποια πρῶην διωρίσθησαν διὰ τὸν πόλεμον, ἔγνηαν πρὸ καιροῦ σεωρικὰ, ἤτοι ἐδαπανῶντο εἰς τὰ τῷ σεάτρῳ. Ταῦτα τὰ χρήματα συνεποσῆντο ὡς 1000 τάλαντα κατ' ἔτος, ἐξ ὧν οἱ πολῖται λαμβάνοντες ἀκωλύτως διωρισμένην ποσότητα, ἐπλήρουον ἐμβαινοντες εἰς τὸ σεάτρον. Ἐπειδὴ δὲ αὐτὴ ἡ διανομὴ τῶν χρημάτων ἐφυλάττετο ἀπὸ τῷ Περικλέους, ἐσεωρεῖτο τρόπον τιᾶ ὡς δεῦτερος νόμος, ἢ μάλιςα ὅτε νεωσι ἐξῆλθε νόμος σεανάτῳ σεμιῶν ἐκείνον, ὅσις προβάλοι ποτὲ νὰ μετατασεῖσι τὰ σεωρικὰ εἰς τὴν ἀρχαίαν τάξιν, ἢ νὰ γένωσι σερατιωτικὰ. Ἐκ τῆυτε ἐπροσάζοντο παρὰ τὸ σύνηδες εἰς ἐσχάτην ἀνάγκην φῶροι· ἀλλ'

(1) Αὐτὸς ἔρημισε εἰς τὰς Χαλκιδικὰς πόλεις τῆς Θεσσαλίας, ἢ ἔλαβε διὰ προδοσίας τὴν Γεῖραν, Μηκύβεργαν ἢ Τορώνην (Διόδ. 15. §. 52).

ἡ δασμογραφία ἐγένετο τόσον ἄνισος, καὶ ἡ φορολογία τόσον δύσκολος, ὥστε σπανίως ἐξαρκῶσε τὰ συναγόμενα χρήματα πρὸς τὸ μελετώμενον ἐπιχείρημα.

Ὁ Δημοσθένης ὠμίλησε περὶ τέττε τῶ ὑπακειμένῃ μὲ μεγάλην τέχνην καὶ εὐλάβειαν, καὶ ἀποδείξας τὴν ἀπαραίτητον χρείαν ἐνὸς πολυαριθμοῦ στρατῦ πρὸς ματαίωσιν τῶν ἐπιχειρημάτων τῶ φιλοδοξῶν ἐχθρῶ, ἐσυμπέρανεν ὅτι τὰ θεωρικὰ χρήματα ἔμεινεν ἡ μόνη θεραπεία. Αὕτη ἡ συμβουλή τῶ ῥήτορος ἐνῆργησε μὲν ὀλίγον, ἀλλ' ἐχὶ ὅσον ἔπρεπεν (1). Ὅτε οἱ Ἀθηναῖοι ἐπεμφαν βοήθειαν εἰς τὸς Ὀλυνθίους, ὁ Φίλιππος διαφθείρας μὲ τὰ δῶρα τὸς προσετώτας τῆς πόλεως (Εὐθυκράτην καὶ Λαοθένην) 2), καὶ ἐμβὰς διήρ- 348. πασε, καὶ τὸς μὲν κατοίκους ἐξανδραποδισάμενος ἐλαφυροπώλησε, τὸς δὲ δύο νόθους ἀδελφύς τε, οἵτινες ἔτυχον ἐν τοῖς αἰχμαλώτοις, ἐθανάτωσεν ὡς καὶ ἄλλοτε τὸν τρίτον. Ὁ Ἰουστίνος λέγει, ὅτι διὰ τὴν ὑπεράσπισιν, τὴν ὁποῖαν ἔδωσαν εἰς αὐτὸς οἱ Ὀλυνθιοὶ, παρακινήθη ὁ Φίλιππος νὰ παλιорκήσῃ τὴν Ὀ-

(1) Οἱ Ὀλυνθιοὶ ἔστειλαν τρεῖς πρεσβεῖες εἰς τὰς Ἀθήνας. ἀλλ' ἡ μὲν πρώτη πρεσβεία ἔμεινεν ἀπρακτος, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἔστειλαν οἱ Ἀθηναῖοι 30 πλοῖα καὶ 2,000 στρατιώτας, οἱ ὁποῖοι ὅμως ὄντες μισθωτοὶ καὶ ξένοι, δὲν ἐχρησίμεισαν παντάπασιν. Διὰ τῆτο εἰς τὴν τρίτην πρεσβείαν τῶν Ὀλυνθίων ἔστειλαν οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Χάρητα μὲ 70 πλοῖα καὶ 5,000 στρατιώτας Ἀθηναίους.

(2) Ὁ Φίλιππος ἠγάπα τὴν προδοσίαν, πλὴν ἐμίσει τὸς προδότας. Διὰ τῆτο, ὅτι οἱ δύο ἔτοι προδόται ἠγανάκτην καὶ κατηγοροῦν μερικὸς στρατιώτας τῶ Φιλίππῳ, ὅτι τὸς νόμοζον προδότας, ὁ βασιλεὺς εἶπε, μὴ ἀκέετε τέττε τὸς φύσει σκαιὺς καὶ ἀγροίκους Μακεδόνας, οἱ ὁποῖοι λίγυσι τὴν σκάφην, σκάφην.

Λυδῶν (1), ὅτε εὔρει ἄμετρον θησαυρὸν, χρησιμώτατον πρὸς αὐξήσιν τῆς δυνάμεώς τε.

Οἱ δὲ Θηβαῖοι, μὴ ὄντες ἱκανοὶ νὰ παύσωσι τὸν πόλεμον, τὸν ὅποιον εἶχον πρὸ καιροῦ μετὰ τῶν Φωκίων, προσέδραμον πρὸς τὸν Φίλιππον, ὅσις ὑπεκρίνετο εἰς τὴν ὕδατερότητα, καὶ ἐκαιροφυλάκτει νὰ φανῇ τότε μόνον κοινῶς τῷ πολέμῳ, ὅταν ἀδυνατιοῦν καὶ τὰ δύο μέρη ἀπὸ τὸν πολυχρόνιον πόλεμον. Οἱ Θηβαῖοι ἐταπεινώσαν πολὺ ἐκείνην τὴν μεγαλοφροσύνην καὶ ἐκείνα τὰ φιλόδοξα φρονήματα, τὰ ὅποια προξένησαν εἰς αὐτὸς αἱ Λευκτρικαὶ νίκαι τῷ Ἐπαμινώδῃ. Διὸ, εὐθύς ὅταν ἐζήτησαν τὴν συμμαχίαν τῷ Φίλιππῳ, ἔτος ἀπεφάσισε νὰ βοηθήσῃ αὐτὸς κατὰ τῶν Φωκίων. Ἀντὶς διανοόμενος αἰετοῦ νὰ ἐμβῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ τὴν κυριεύσῃ, ἔκρινεν ἤδη ἀναγκαστὴν νὰ φανῇ βοηθὸς ἐνὸς τῶν δύο πολεμοφόρων μερῶν, τῶν Θηβαίων, ἢ τῶν Ἀθηναίων καὶ Σπαρτιατῶν· ἀλλὰ γινώσκων, ὅτι οἱ τελευταῖοι ἤθελον ἀγωνισθῆναι νὰ ματαιώσωσι τὸν κατὰ τῆς Ἑλλάδος σκοπὸν τε, ἠνώδην μετὰ τῶν Θηβαίων, οἱ ὅποιοι παρεδίδοντο εἰς αὐτὸν αὐτοθελήτως, καὶ εἶχον χρεῖαν τῆς συμμαχίας τε πρὸς διατήρησιν τῆς παρ' ἡμέραν ἐκλειπύσης δυνάμεώς των· θέλων δὲ νὰ δεῖξῃ εὐχήμενα πρόφασιν τῆς ἀποφάσεώς τε, παρακτὸς τῆς πλασῆς εὐγνωμοσύνης, τὴν ὅποιαν ἐδείκνυε πρὸς τὰς Θήβας διὰ

(1) Οἱ μὲν Διόδωρος διηγεῖται τὴν τοιοῦτην συνομίαν, ὁ δὲ Δημοσθ. ἐν τῷ κατὰ Φιλίπ. Γ' λόγῳ, καὶ μάλιχα ἐν τῷ π. παρατρ. πλατότερον. Ἄξιοι ἀναγνώσεως εἶναι οἱ τρεῖς αὐτῷ Ὀλυμπιακοὶ λόγοι. Ὅρα περὶ τῆς σαλεύσεως βοηθείας τῶν Ἀθηναίων τὸν Φιλόχορον παρὰ τῷ Διονυσίῳ ἐν τῷ πρὸς Ἀμμ. ἱπ. σελ. 734.

τὴν ἐν αὐτῇ ἀνατροφὴν τε, ὑπεκρίνετο τάχα πρᾶγμα εἰδοξῶν εἰς τὸν ἑαυτὸν τε τὸ νὰ δειξῆ ζῆλον πρὸς τὸν ἀδικηθέντα θεόν, ἔχαιρεν ὑπερβαλλόντως νὰ δοξαζῆ ὡς εἰσεθῆς βασιλεὺς ἢ ἐνθερμος ὑπέρμαχος τῷ θεῷ ἢ τῷ μαντεῖο, ἢ ν' ἀξιοζῆ τῆς τιμῆς ἢ φιλίας τῶν Ἑλλήνων.

Ὁ Φίλιππος ἐπεθύμει πρὸ πάντων νὰ κυριεύσῃ τὰς Θερμοκύλας, αἱ ὁποῖαι προεδροποιῶν αὐτῷ ἐλευθερίαν τὴν εἰσοδὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἢ ν' ἀπολαύσῃ αὐτὸς μόνος ὅλην τὴν δόξαν, ὅτι κατέλυσε τοῦτον ἢ τηλικῶτα πόλεμον, ἢ νὰ προεδρεύῃ εἰς τὰς Πυθικὰς ἀγῶνας. Αὐτὸς ἐπεθύμει νὰ βοηθήσῃ τὴν Θεβαίαν, καὶ δι' αὐτῶν νὰ γένη κύριος τῆς Ἑλλάδος· βλέπων δὲ, ὅτι ἀδύνατον ἦτο νὰ ἐκπληρωθῆ ἕτος ὁ διπλῆς σκοπὸς, εἰν δὲν φυλαχθῆ μυσικὸς ἀπὸ τῆς Ἀθηναίων, οἱ ὁποῖοι ἐκήρυξαν τῷ ὄντι πόλεμον κατὰ τῶν Θεβαίων, ἢ ἦσαν ἐκ πολλῶν σύμμαχοι τῶν Φωκέων, ἐπεμελήθη ν' ἀντιπεριστάσῃ τὴν διάνοιάν των ἀλλαχῆ, εἰς ὃ ἢ εὐδακίμησε μὲ τὴν πολιτικὴν τε θραυμασιώτατα.

Οἱ Ἀθηναῖοι βαρυνθέντες ἕνα πόλεμον ἐπιζήμιον ἢ σχεδὸν ἀκερδῆ, ἐπεμφαν πρέσβεις, τὸν Κτησιφῶντα ἢ Φρύνωνα, πρὸς τὸν Φίλιππον, ἵνα ἐρευνηθῶσι πῶς ἔχει περὶ τῆς εἰρήνης· οἱ δὲ ἐλθόντες ἀτήγγειλαν, ὅτι αὐτὸς ἐφαίνετο ἔχθι ἀποσφερόμενος τὴν εἰρήνην, ἢ πρὸ πάντων σεβόμενος ἢ τιμῶν τὴν πόλιν. Ἀποφασίζουσιν ἔν οι Ἀθηναῖοι νὰ πέμψωσιν μετὰ μεγάλης παρρησίας μίαν πρεσβείαν, ἢ ὁποῖα ἐμελλε νὰ ἐρευνηθῆ ἀκριβῶς τ' ἀληθείας, ἢ νὰ λάβῃ προηγουμένως τῆς εἰρήνης ἐντελῆ πληροφορίαν τῆς ἐληθείας. Οἱ Αἰσχίνης ἢ ὁ Δημοσθένης ἦσαν ἐκ τῶν

Ὅλ. δέκα σαλέντων πρέσβων, οἱ ὅποιοι ἐπέστρεψαν ὁμῶς με
 ρί, 2. ἄλλους τρεῖς τῷ Φιλίππῳ, δηλ. μετὸν Ἀντίπατρον,
 π. κ. Παρμενίωνα ἔξ Εὐρύλοχον. Πάντες οἱ δέκα πρέσβεις
 347. πληρώσαντες πισῶς τὴν παραγγελίαντων, ἔξ δόν-
 τες ἀκριβῆ λόγον, ἀπεσάλησαν παρευθὺς μετὰ πληρε-
 ςάτην ἐξουσίαν τῷ νὰ κάμωσι τὴν εἰρήνην, ἔξ νὰ τὴν
 προσεπισφραγίσωσι μετὰ ὄρκου. Ὁ Δημοσθένης εὐρών
 εἰς τὴν πρώτην πρεσβείαν Ἀθηναίους τινὰς αἰχμαλώ-
 τες ἐν τῇ Μακεδονίᾳ, ἔξ ὑποχρεθεῖς ἐν τῇ επιστροφῇ
 νὰ τὺς λυτρώσῃ ἐξ ἰδίων, ἔκρινε δίκαιον νὰ φυλά-
 ξῃ τὴν ὑπόχεσιν, ἔξ διὰ τῆτο παρεκίνει τὺς συμπρέ-
 σβεις νὰ ἐμβωσιν εἰς τὰ πλοῖα ὅσον τάχως κατὰ τὴν
 προσαγὴν τῆς πόλεως, ἔξ νὰ σπεύσωσι πρὸς τὸν Φί-
 λιππον ὅπως ἂν τύχοι. Αὐτὰ δέ, ἀντὶ νὰ ἐπιταχύνωσι
 τὴν ὁδοιπορείαν, καθὼς προσετάχθησαν, περιεπά-
 τουν ὡς πρέσβεις διὰ ξηρᾶς εἰς τὴν Μακεδονίαν, διε-
 τριψαν τρεῖς ὁλοκλήρους μῆνας, ἔξ ἕτως ἐδοσαν εἰς τὸν Φί-
 λιππον καιρὸν νὰ κυριεύσῃ πολλῆς ἰσχυρῆς τόπης τῆς
 Θράκης· τέλος δέ εὐρόντες αὐτὸν, ἐσυμφώνησαν τὰς
 συνθήκας τῆς εἰρήνης. Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς ἐξαπατῶν
 αὐτὺς μετὰ λόγους συμβιβαστικῆς, ἔξ ἀναβάλλων παρ' ἡ-
 μέραν τὴν ἐπικύρωσιν, εὐρε τὸν τρόπον τῷ νὰ πλουτέσῃ
 ὅλος μετὰ τὰ δῶρα, πλὴν τῷ Δημοσθένει, ὁ ὅποιος
 μόνος ἂν ἀδωροδόκητος, ματαίως ἐπέπληττε τὺς συμ-
 πρέσβεις (1).

Ὅλ. Ὁ δὲ Φίλιππος προσερχόμενος ἀκωλύτως εἰς
 ρί, 3. τὴν Φωκίδα, ἐκυρίευσε τὰς Θερμοκύλας, ἀποκρύ-
 πτων τοκαταρχὰς τὴν ἀφορμὴν τῆς ἐμβάσεώς τε εἰς

(1) Ἡ εἰρήνη ὄγινε χωρὶς νὰ ἐμπειριλαμβάνωνται οἱ
 Φωκεῖς (Δημ. π. παρατρ.).

τὴν Ἑλλάδα, ἔρχόμενος κατὰ τὴν μετὰ τῶν Θεβαίων συμφωνίαν ἐπὶ σκοπῶν νὰ παύσῃ τὸν Φωκικὸν πόλεμον, τὸν ὁποῖον ἔπαυσεν εὐκόλως. Τὸ ὄνομα ἔῃ παρεσία αὐτῆ προξένησαν μεγάλον φόβον εἰς τὰς Φωκείας, οἱ ὅποιοι λαβόντες 1000 ὀπλίτας Σπαρτιάτας βοηθὸς ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῆ βασιλείως Ἀρχιδάμου, ἔχ' ἤττον ἀπέφυγον τὴν μάχην, ἔξήτησαν τὴν εἰρήνην, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ὑπήκουσαν εἰς ὅποιονδήποτε συμβιβασμὸν, ἔπαρεδόθησαν ὅλοι πλην τῆ Φαλαίικου, ὁ ὁποῖος ἐσυγχωρέθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Πελοπόννησον μετὰ τὰς 8000 μισθωτὰς. Μετὰ τὴν τούτων ὁ Φίλιππος νὰ δείξῃ, ὅτι δὲν διατάττει κατὰ τὸ δοκῆν εἰς ὑπόθεσιν, διὰ τὴν ὁποίαν ἐμελεῖ εἰς ὅλους τὰς Ἑλλήνας, ἀνέφερε τὸ πρᾶγμα εἰς τὸ συνέδριον τῶν Ἀμφικτυόνων, οἱ ὅποιοι φρονῶντες τὰ ἐκείνη, ἐπεκύρωσαν μόνον τὰς ἀποφάσεις τε, ἔδιέταξαν αἱ μὲν Φωκικαὶ πόλεις ὅλοι νὰ κατασκαφῶσιν ἐκ θεμελίων, οἱ δὲ φυγάδες, ὡς οἱ πρῶτοι μύλινα τῆς Ἱεροσουλίας, νὰ σιγματιωθῶσιν ὡς παράνομοι, οἱ δὲ εἰγκάτοικοι νὰ διαμεριωθῶσι κατὰ χωρία, ἔν νὰ πληρῶνῶσι κατ' ἔτος ἀπὸ τῆς τόπης των 60 τάλαντα, ἄχρις ἔ ἀποπληρωθῶσιν ὅλα τὰ Ἱεροσουλιανὰ, ἔ τέως νὰ μὴ προσδρεύων αὐτοὶ οἱ Φωκεῖς εἰς τὸ Ἀμφικτυονικὸν συνέδριον, ὅπε εἶχον διπλὴν ψῆφον, ἀλλ' ὁ Φίλιππος. Τούτο ἐμπορεῖ νὰ θεωρῆται ὡς ἡ βᾶσις τῆς δυνάμεως ἔρρηξης, τὴν ὁποίαν ἐδειξε μετέπειτα ὁ Φίλιππος εἰς τὰ πρᾶγματα τῶν Ἑλλήνων ὁμῆ μετὰ τὰς Θεβαίους ἔ Θεσσαλίας, ὁ ὁποῖος ἐν ταύτῃ ἔλαβε τὴν ἐπιστάσιν (ἀγωνοθέτης) τῶν Πυθικῶν ἀγώνων, ἀφ' ἧς οἱ Κορίνθιοι, ὡς συνιερόσυλοι τοῖς Φωκεῦσιν, ὑπερήθησαν.

Εὐδοκίμησας ἔν ἔτω θάυμασιως ὁ Φίλιππος εἰς

αὐτὴν τὴν ἐκστρατείαν, ἢ μὴ κρίνων ἀρμόδιον κατὰ τὸ παρὸν ἢ ἀμαυρώσῃ διὰ τινος νέου ἐπιχειρήματος τὴν δόξαν τε, ἢ γὰρ ἐξαγριώσῃ τὴν Ἑλλάδα κατ' ἐαυτὴν, ἐπέστρεψε Δριαμβεύων εἰς τὴν Μακεδониαν· ἢ διατά-
 344. ξας ἀσφαλῶς τὰ τῆς βασιλείας τε, ἐστράτευσεν εἰς τὴν Θετταλίαν, ὅπου ἐξολοθρεῖσας τὴν ἐναπολειφθέντας τυράντους διαφόρων πόλεων, ἢ μόνον ἕκαμθερμότερους βοηθούς τῆς Θετταλίας, ἀλλὰ ἢ πολλοὺς αὐτῶν γείτονας φίλους.

Κατὰ ταύτην τὴν εὐκαιρίαν ἔδειξεν ὁ Φίλιππος τὸ ἀκόλεθον ἰδιαίτερον δικαιοπραγμα, τὸ ὅποιον ὑπερβαίνει πάντα ἄλλον ἔκανον. Στρατιώτης τις Μακεδῶν, ὁ ὅποιος διὰ τὰς πολλὰς ἀνδραγαθίας ἐτιμήθη πολλάκις κατ' ἀξίαν ἀπὸ τὸν βασιλέα, ἐμβὰς εἰς τὴν πλάσιν διὰ τινὰ ὑπόθεσιν, ἢ περιπεσὼν κατ' ὁδὸν εἰς σφοδρὸν χειμῶνα, ἐναυάγησε ἢ ἐρήφθη εἰς τὸν αἰγιαλὸν γυμνὸς ἢ ἡμιθανής. Ἄλλος Μακεδῶν, τῷ ὅποιῳ αἱ χῶραι ἦσαν πρὸς τὸν αἰγιαλὸν, ἐλθὼν κατὰ τύχην, ἢ ἰδὼν τὸν στρατιώτην ἔτιωσ ἐλεεινῶς κείμενον, προσρέχευ ὡς φιλόφρωνος ἢ φιλόξενος πρὸς βροχίαιαν αὐτῷ τῷ ταλαιπῶρε ξένῳ, τὸν φέρει εἰς τὴν οἰκίαν τε, τὸν θάπτει εἰς τὸ στῶμά τε, τὸν περιθάλλει, τὸν ἀναζωπυρεῖ ἢ τὸν ἀναζῶνει, ἢ τὸν περιποιεῖται εἰς 40 ἡμέρας μὲ ὅλα τ' ἀπαιτούμενα εἰς ἀσθενή. Ὁ στρατιώτης ἰδὼν, ὅτι διέφυγε τὸν θάνατον, δὲν ἔκανε λέγων τὴν εὐγνωμοσικωτάτους λόγους πρὸς τὸν εὐεργέτην, ἢ βεβαιῶν αὐτῷ τὴν πρὸς τὴν φιλοφροσύνην τε συμπάθειαν τῷ βασιλέως, ἢ μάλιστα τὴν δύναμιν αὐτῷ ἢ ἀπόφασιν τῷ γὰρ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν μεγαλόδωρον βασιλέα τὴν ἀξίαν ἀντιμισθίαν τοιαύτης εὐεργετικῆς ψυχῆς· τέλος δὲ, ἀναλαβὼν ἐντελέσματα τὴν

ὑγείαν τε, ἔ φιλοδωρηθεὶς ἀρετὰ παρὰ τῷ φιλοξέ-
 νῳ ἀνδρὸς πρὸς ἐξακολουθήσῃ τῆς ὀδοιπορείας τε, ἤλ-
 θε ἔ ἐπαρρησιάζῃ μετὰ τινι καιρὸν ἐνώπιον τῷ βα-
 σιλέως, ἔ διηγηθεὶς τὰς δυσυχίας τε, ὑπερῦψσε
 τὰς ἐκδουλεύσεις τε, ἔ κατήντησεν εἰς τόσῃν φθονε-
 ρωτάτην ἀναιδησίαν τῆς εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν εὐερ-
 γέτην ἔ σωτήρα τε, ὥσε κατέπεισε τὸν βασιλέα νὰ
 χάρισῃ εἰς αὐτὸν τὸν οἶκον ἔ τὸν τόπον, ὅτε ἔλαβε
 τόσῃν φιλόξενον ἔ φιλόανδρωπον περιποίησιν. Ὁ Φί-
 λιππος εἰσήκουσεν ἀνεξετάσως ἔ ἀπερυσκέπτως εἰς
 τὴν παράνομον δέησιν τῷ στρατιώτῃ, ὁ ὅποιος ἐλθὼν
 πρὸς τὸν εὐεργέτην τε, ἀντὶ τῆς ἀνταμοιβῆς ἐδίωξεν
 αὐτὸν ἀπὸ τὸ κατοικητήριόν τε, ἀρκάσας ὅλες τὸς
 καρπὸς τῆς ἀξιοκαίνῃ φιλοπονίας τε. Οὗτος ὁ ταλαί-
 πωρος ἐκπλαγείας εἰς τὴν τοιαύτην ἀνείκασον ἀγνωμα-
 σίην ἔ ἀχαρισίαν, δὲν ἠθέλησε νὰ ὑπακούσῃ εἰς αὐ-
 τὴν τὴν ἀδικαιοπραγίαν, ἀλλὰ γράψας ἀναφορὰν πρὸς
 τὸν Φίλιππον, ἐδήλωε τὴν πολιτείαν αὐτῷ τε ἔ τῷ
 στρατιώτῃ μὲ λόγους ζωηροτάτους ἔ δρασιμωτάτους. Ὁ
 βασιλεὺς ἀναγνὼς, ὠργίσθη τόσῃν, ὥσε ἐν τῷ ἄμα
 ἐκέλευσε νὰ γένη παρευθὺς δικαιοδοσία, ἔ ν' ἀπο-
 δοθῶσι τὰ ὑπάρχοντα εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὅσις ἔλαβε
 τοιαύτην ἀξιόμισητον ἀντιπληρωμὴν τῆς φιλοξενίας τε·
 τὸν δὲ στρατιώτην πιάσας, ἐσιγμάτισεν εἰς τὸ μέτω-
 πον τῦτες τὸς λόγους, ὁ ἀχάριστος ξένος, λό-
 γους ἀτίμους εἰς πᾶσαν ἡλικίαν ἔ παρὰ πᾶσι τοῖς ἔθ-
 νῃσι, μάλισα δὲ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, οἱ ὅποιοι ἀρ-
 χαιόθεν ἐτήρην σῶς τὸς νόμους τῆς φιλοξενίας.

Ὅταν ὁ Φίλιππος ἐκραταιώθῃ εἰς ἐκεῖνα τὰ π. χ.
 μέρη τῆς Θετταλίας, ἐστράτευσσε τὸν ἀκόλυθον χρό- 343-
 νον εἰς τὴν Θράκην, διανοόμενος νὰ κυριεύσῃ τὴν Χαρ-

ρόνησά, ἡ ὁποία ἦτο μὲν πολλὸς χρόνος, χωρὶς πολλῆς διακοπῆς, ὑπ' ἐξουσίαν τῶν Ἀθηναίων, κυριευθεῖσα δὲ ὀλίγω πρότερον ὑπὸ τῷ Κότυος, τῷ αὐτόσε βασιλέως, ἀφέθη εἰς τὸν υἱόν τε Κερσοβλέπτην, ἔσις μὴ δυνάμενος ἂν ἀντιταθῆ εἰς τὸν Φίλιππον, ἀπέδωκεν αὐτὴν εἰς τὰς Ἀθηναίους, φυλάττων ἑαυτῷ μόνον τὴν μητρόπολιν Καρδίαν. Ὅτε δὲ ὁ Φίλιππος ἐγύμνωσε τὸν Κερσοβλέπτην ἀπὸ τοῦ βασιλείοντος, οἱ Καρδιανοὶ, ἵνα μὴ πέσῃσι κάλιν εἰς τὴν δεσποτείαν τῶν Ἀθηναίων, προσῆλθον εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τῷ Φιλίππῳ. Διοκείδης (1), ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἐν τῇ Χερρόνησῳ ἀποικίας τῶν Ἀθηναίων, θεωρῶν αὐτὴν τὴν πρᾶξιν τῷ Φιλίππῳ ὡς ἔργον ἐχθρικὸν κατὰ τῆς Δημοκρατίας, κατερήμωσε τὰς παραθαλασσίους τόπους τῆς Θράκης, ἃ ἔλαβε πλεσιώτατα λάφυρα. Ὁ Φίλιππος πολεμῶν τότε περὶ τὴν μεσογείαν τὴν ἄνω Θράκην πρὸς τὸν Ὀδρουσσῶν βασιλέα, ἃ μὴ δυνάμενος ἂν ἀντεδικηθῆ, ἔγραψε πρὸς τὰς Ἀθηναίους, κατηγορῶν τῷ στρατηγῷ, ἃ ἐγκαλῶν αὐτὸν ὡς παραβάτην τῆς εἰρήνης· ἃ οἱ φιλιππίζοντες ῥήτορες κατατρέχουσι τῷ Διοκείδῃ, ἐγκαλῶντες αὐτὸν ὡς πράττοντα ἐναντίον τῆς προσαγῆς, ὡς αὐθυργὸν τῷ πολέμῳ, ὡς πειράτην ἃ κατενοχλῶντα τὰς συμμάχους μὲ ἀδίκους συνεισφοράς. Ἀλλ' ὁποία ἃ ἂν ἦτον αὐτὴ ἢ κατηγορία, οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν ἀξιόμεμπτοι, οἱ ὁποιοὶ μὴ ἔχοντες ἱκανὰ χρήματα πρὸς πόλεμον, ἐξαπέστειλλον τὰς στρατηγὰς ἄνευ χρημάτων ἃ τροφῶν, ἀφίνοντες

(1) Ὁ Διοκείδης ἦν υἱὸς τῷ περιφίμῳ κωμικῷ Μενάνδρῳ, τὸν ὁποῖον μετέγραψε τόσον πιστῶς ὁ Ῥωμαῖος Τερτυλλίος.

αὐτὸς μόνος τὸ νὰ φροντίζωσι, ἔπειτα ἐγκαλεῖντες εἰς ἀπολογίαν ὁποιασδήποτε ἀδικαιοπραγίας, ἢ ὁποία συνέβαινε σπάνει τῶν ἐπιτηδείων. Ἐκ τούτου ἀπεδει-
 λιάζον οἱ στρατηγοί, ἔπειτα ἠναγκάζοντο εἰς ἀρπαγὰς ἔξ
 ἀταξίας, διὰ τὰς ὁποίας ἀλλῶς ἔπρεπε βέβαια νὰ
 ἐντρέπωνται. Ὁ Δημοθένης ἐπεχείρησεν εἰς τὸν πε-
 ρὶ τῶν ἐν Χερρῶν ἡσῶ λόγον νὰ εἰπῇ ἔξ νὰ ὀμι-
 λήσῃ ὑπὲρ τοῦ Διοκείδους. Οὗτος ὁ λόγος, ὅστις εἶναι
 ἡ βᾶσις τῶν λοιπῶν αὐτῆ τῶν ῥητορῶν ὀνομαζομένων
 φιλιππικῶν, σαφηνίζει τρανώτατα τὴν τότε κα-
 τάστασιν τῶν πραγμάτων τῶν Ἀθηναίων ἔξ πολλῶν ἄλ-
 λων Ἑλληνίδων πόλεων, ἔξ περιέχει ταῦτα μάλιστα
 τὰ ἐπιχειρήματα· ὅτι ὁ Διοκείδης ἠναγκάσθη νὰ πρά-
 ξῃ ὕψος εἰς τὴν Χερρόνησον, ἔξ ἀξιόμιμποι ἦσαν
 μόνον οἱ Ἀθηναῖοι, οἱ ὁποῖοι ἐξαπέστειλαν τὸν στρα-
 τηγὸν ἰσχυρομένους τῶν ἐπιτηδείων· ὅτι ἐκεῖνος ἦτον
 ἢ μόνον ἀδῶος, ἀλλὰ μάλιστα ἀξιοθαύματος διὰ τε
 τὸν πολλὰς ἐπινοηθέντας πόρους ἔξ τρόπους, ἔξ ὅτι ἐβε-
 βαιώσῃ τὰ δίκαια ἔξ προνόμια τῆς ἀποικίας, ὅπου ἦλ-
 θεν εἰς βοήθειαν· ὅτι οἱ Χερρόνηστοι ὠφελήθησαν
 μάλιστα ἐκ τῶν ἐπιχειρημάτων τε, οἱ ὁποῖοι ταχθέν-
 τες ὑπὸ τὴν ὑπεράσπισιν τῶν Ἀθηναίων, διεφύλα-
 ξαν τὸν παραθαλασσίους αὐτῶν τότες ἀπὸ τῆς διαρ-
 παγῆς τῶν πειρατῶν· ἔξ τέλος, ὅτι αὐτὴ ἢ κατὰ τὸ
 Διοκείδους κατηγορία δὲν εἶχε τέλος νὰ διορθώσῃ τὰ
 κακὰ, τὰ ὁποῖα ἔπραξεν ἐκεῖνος, ἀλλὰ νὰ μετασρέ-
 ψῃ τὸν νῦν τῆς πόλεως ἀπὸ τῆς κρυφίας συνωμοσίας
 ἔξ ὀλεθρίας μηχανὰς αὐτῶν τῶν κατηγορῶν, οἱ ὁποῖοι
 ἐμηχανῶντο τὴν ὑποδύλωσιν ὅλης τῆς Ἑλλάδος (1).

(1) Κατὰ τούτον τὸν χρόνον ἀπέθανε ἔξ Ἀρύμβας ὁ

Αἰὼν ὁ Φίλιππος μὴ ἀποδειλιῶν εἰς τὴν εἰκ-
 λόγῳ σφραγισμένην ἀπίστων τῆ βήτορος, ἐπλήρη τῆς
 σκοπέυσε τελευτήτων, τῆς μὲν ἀνδραγαθίας πατριῶντων
 δυναμῆος, τῆς δὲ δυνατῆς διαφείγων μὲ δόξα, ἐ-
 σθρε προφασιστὴν νὰ ἐμῆ εἰς τὰ πρόγμματα τῶν Εἰλη-
 θῶν διὰ τὰς τότε κυριεύσας διχολίας ἐν τῇ Πελοπον-
 νῆσῳ εἰς αἰτίας μάλα τῶν Σπαρτιατῶν, οἱ ὅποιοι
 διὰ τὴν πολυχωρίων ἀπραγμοσύνην ἐγρησθαι δυνατοί, ἐ-
 κατ' ἀναλογίαν τῆς ἀξιώσεως δυναμῆος ἀνεδίξοντο
 ἐστρωμένον τῆς γείτωνας. Οἱ Ἀργεῖοι ἐπὶ Μεσσηνίαι
 καταπραγμοῦντο τότε ἀπ' αὐτῆς, ἐτάχθησαν ὑπὸ τῆς
 ὑπερῶσπιστον τῆ Φιλίππου· τῶν δὲ Θεβαίων ἐνωσθέν-
 των, ἀπετέλῳν ὄλοι ὁμῆ ἀξίολογον συμμαχικὴν δύ-
 ναμιν, κατὰ τῆς ὁποίας ἐπρεπε ἰ ἀνταρραδαλαθῆναι
 ἢ συμμαχία τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ Λακεδαιμονίων, τῆν
 ὅποισιν οἱ μὲν Σπαρτιατῶν ἠγωνίζοντο νὰ κατορθώσω-
 σιν, ὡς τὸ μόνον μέσον τῆς κοινῆς ἀσφαλείας, ὁ δὲ
 Φίλιππος ἐπὶ οἱ Θεβαῖοι νὰ μετακώσωσιν. Αἰὼν ὁ
 Δημοσθένης ἀναστὰς ἐξέπινυσε τῆς Ἀθηναίους ἀπὸ τῶν
 ληστειῶν τῆς ἀμεριμνίας, ἐπὶ τῆς ἔκτασι τὸσον προ-
 φυλακτικῆς, ὡσε γχωρῆς νὰ ἐλθῶσιν εἰς φανερὰν ἔχ-

βασιλεύς τῶν Μολοτῶν ἢ τῆς Ἡπείρου, ἐπὶ ἀεὶ ἀφῶς τῆ
 Νεοπολιμῆς, πατρός τῆς Ὀλυμπιάδος. Μετὰ δὲ τὸν
 θάνατον τῆ ἀγύμνα ἀπρὶ τῆ κοίμῃς διαδόχε ὑπὸ δισκί.
 οὗ διεδίετο τῆν βασιλείαν ἀλξίεσθρος ὁ ἀδελφός τῆς
 Ὀλυμπιάδος, σπυργήκτωρος τῆ Φιλίππου. Ὁ ἀλξίε-
 σθρος γυναικάδελφος ἐπὶ γαμῆρός τῆ Φιλίππου, τῆ ὁποίῃ
 τῆν θυγατέρα Κλοπάρταν ἐμνησύνη, ὡς κατατῆρος βῆ-
 θῆσται, πολέμῳ εἰς ἱταλίας ἀπίσαντες. Ὁ δὲ οὗ ἀλε-
 κβῆς βασιλεύσας, ἀφῆκεν υἱὸν τὸν πολυδυνάμων με-
 γας Πύρρον.

θραν μετὰ τῷ Φιλίππῳ τὸν ἠνάγκασαν νὰ παύσῃ. Αὐτὸς δὲ μετὰ τῆτο δὲν παρεδόθη εἰς ἀνάπαυσιν, ἀλλὰ πάντοτε ἐγρηγόρος καὶ ἀκάματος, ἐσρεψε τὸς σκοπέυτε πρὸς ἄλλο μέρος, ἤγεν πρὸς τὴν Εὐβοίαν, τὴν ὁποίαν ἐθεώρει ἐκ πολλῆ δια τὴν καλὴν θέσει ἀρμεδίαν πρὸς ἀπόλαυσιν τῶν μελετωμένων κατὰ τῆς Ἑλλάδος σκοπῶν τε, ἔ κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς βασιλείας ἤδη ἐπεχείρησε νὰ τὴν κυριεύσῃ. Διὸ ἤδη ἠγωνίζετο νὰ κυριεύσῃ αὐτὴν τὴν νῆσον, τὴν ὁποίαν ἐπωνόμαζε πέδας ἦται ἄλυσσον τῆς Ἑλλάδος. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι βλέποντες μάλιστα, ὅτι ἦτον εὐκολον νὰ ἐνωθῆ αὐτὴ διὰ γεφυράς μὲ τὴν γῆν τῆς Ἀττικῆς, ἐζήτην νὰ ματαιώσῃ τὸν σκοπὸν ἐκεῖνο. Ἀλλ' ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων ἠμέλησεν, ὡς σύνηθες, εἰς τὰς προόδους τῷ Φιλίππῳ, ὁ ὁποῖος ἀκοίμητον ἔχων τὸν ὄφθαλμὸν, ἔ ἔχων προδότας ἐν τῇ πόλει, διέφθειρε τὸς πρωτεύοντας μὲ τὰ δῶρα· ἔ πέμψας στρατεύματα κρυφίως διὰ προσκλήσεως τινῶν κατοίκων, ἐκυρίευσσε πολλὰς τόπους δυνατὺς, ἐκρήμνισε τὰ τείχη τῷ Πορθημῷ, ἐνὸς φρουρῆ τῆς Εὐβοίας δυνατωτάτῃ, ἔ τρεῖς κατέστησε τυράννους ἦτοι βασιλεῖς, Ἰππαρχον, Αὐτομέδοντα ἔ Κλείταρχον.

Ἐν ταύτῃ τῇ δυστυχίᾳ καταστάσει ἐπέμψα Πλάταρχος, ἢ Κλείταρχος ὁ Ἐρετριεὺς πρέσβεις πρὸς τὸς Ἀθηναίους, ἔ τὸς ἐξώρκισε νὰ ἔλθῃν ἔ νὰ τὸν ἐλευθερώσῃν ἀπὸ τὸν μέλλοντα ζυγὸν τῷ Φιλίππῳ. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐπέμψαν παρευθὺς δύναμιν ἔ στρατηγὸν τὸν Φωκίωνα, ἀνδρα ἐνδοξον ἔ ἐνάρετον.

Οὗτος ὁ στρατηγὸς, ὅσις διώρθωσε τὰ ἤθη τε ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ (ὑπὸ τὸν Πλάτωνα ἔ Ξενοκράτην) κατὰ τὸν τύπον τῆς αὐστηροτάτης ἀρετῆς, ἤθελε προ-

ξενίση μεγάλην τιμὴν εἰς τὰς ἀρχαιοτάτας ἢ ἀδια-
 φάρτες χρόνους τῆς δημοκρατίας. Λέγουσιν, ὅτι παρ' ἑ-
 δεινὸς τῶν Ἀθηναίων ὠράθη ποτὲ γελῶν, ἢ παρεκ-
 κλίνωι ἀπὸ τὸ σκυθρωπότατον ἢ σοβαρώτατον ἤθος·
 νέος δὲ ὢν ἐδιδάχθη τὴν πολεμικὴν ὑπὸ τὸν Χαβρίαν,
 τὲ ὅπως τὸ ἄσωτον ἐχαλιναγώγει πολλάκις, ἢ διώρ-
 θωνε τὰ ἐλαττώματα. Ἡ φιλανθρωπία τῷ Χαβρίῳ,
 τὴν ὅποιαν αὐτὸς ἐθαύμαζε ἢ ἐμιμείτο, ἐδίδαξεν αὐ-
 τὸν νὰ τὴν ἐξασκῆ ἐκταντικώτερον ἢ ἐλευθεριώτερον.
 Στελλόμενος ποτὲ παρὰ τῷ Χαβρίῳ μὲ εἴκοσι πλοῖα
 εἰς τὰς ὑποκειμένας νήσους πρὸς φορολογίαν, εἶπε·
 “πρὸς τί ἢ τόση δύναμις; εἰμὲν ὡς πρὸς ἐχθρὸς πλέω,
 ἢ εἶναι χρεῖα μεγαλητέρας δυνάμεως· εἶδὲ ὡς πρὸς
 ἢ συμμαχίας, μία μὴν ναῦς ἀρκεῖ.” Αὐτὸς ἐξηζωὴν σκλη-
 ραγωγικὴν, βαδίζων ἀνυπόδητος ἢ γυμνός, δι' ὃ οἱ
 στρατιῶται παίζοντες, ὅτε ἔβλεπον αὐτὸν ἐνδεδυμένον,
 ἐνόμιζον σημεῖον μεγάλου χειμῶνος. Αὐτὸς ἐφαίνετο
 ἀπὸ μὲν τῷ προσώπῳ δυσξύμβολος ἢ σκυθρωπός, τὸ
 δὲ ἤθος ἦν προσημέσατος ἢ φιλανθρωπότατος, ἢ οἱ
 λόγοι τε σωτήριοι ἢ ὠφέλιμα. Εἰς τὰς ἐκκλησίας
 τῷ δήμῳ τὸ ζωηρόν ἢ βραχύλογον τῆς ὁμιλίας τε
 ἐφανέρωσεν τὸ ἀπλὲν καὶ χρηστὸν ἤθος· ἢ πολλάκις
 αὐτὸς εὐδοκίμει περισσότερον, παρὰ τὸν ἀξιοκρεπῆ ἢ
 ἐνεργὸν Δημοφένην, ὁ ὅποιος τὸν ὠνόμαζε κοπίδα
 τῶν λόγων τε. Τόσα πολλὰ ἐν ὀλίγαις λέξεσιν ἐση-
 μανον οἱ λόγοι τῷ Φωκίῳ. Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν
 φαινόμενος εἰς τὰς ἐκκλησίας, ὅπου ἐμελέτα νὰ ὁμι-
 λήσῃ, σύννας ἢ σκεπτικὸς, ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος φίλου
 τὴν αἰτίαν, εἶπε· “συλλογίζομαι ἂν ἤμπορῶ ν' ἀφαι-
 ἢ ρέσω τι ἀπ' ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον μέλλω νὰ εἶπω πρὸς
 ἢ τὸς Ἀθηναίους.” Αὐτὸς γινώσκων κάλλιστα τὴν κα-

κὴν πολιτείαν τῶν συμπολιτῶν, ἐφέρετο πρὸς αὐτὸς πάντοτε αὐσηρότατα· ἢ χωρὶς νὰ εὐλαβῆται τὰς ἐπιτιμήσεις αὐτῶν, ἐφαίνατο τόσον ἀδιάφορος εἰς τὸς ἐπαίνους, ὥστε, ὅτε μίαν ἡμέραν ἢ γνώμη τε εὐδοκίμησε πρὸς τὸν δῆμον ἢ ἐπὶ νῆσθι, ἐπιστραφεὶς πρὸς τὸς φίλους ἠρώτησεν, ἂν ἐλανθασέ τι ἢ εἶπε λόγον μωρὸν ἢ αὐθάδη; Ἡ' ἐκπτώσις τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τὰ πατρῶα ἤδη κατέπεισεν αὐτὸν νὰ εἶναι φιλήσυχος, ὁ ὁποῖος ἐνόει μὲν τὸς φιλοδόξους σκοπὸς τῷ Φιλίππῳ, ἀλλ' ἐνόμιζε τὴν πόλιν ὑπερπολυ διεφθαρμένην, ἢ ἐπομένως ἀδύνατον πρὸς ἀντίστασιν. Ὁ δὲν αὐτὸς ἦτον εἰς ἐξ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὸν Δημοκρῆνον ἐν τῷ Γ' κατὰ Φιλίππῳ λόγῳ παρημέλησαν τὸ ὄφελος τῆς πόλεως ἕχι διὰ δωροδοκίαν, ἢ ἄγνοιαν, ἀλλ' ὅτι ἐνόμιζον αὐτὴν ἀπολωλυτὴν ἢ ὑδέποτε ἀνορθωθησομένην. Ἐκ τούτου ὁ Φωκίων ἠναντιῆτο πάντοτε εἰς τὸν Δημοκρῆνον· ἢ διδάχθεις ἐκ πείρας νὰ εἶναι ὑποκτος πρὸς τὸς δημαγωγούς, ἐσυμπέραινεν ὅτι ἢ ὁ Δημοκρῆνης παρακινῶν τὸς Ἀθηναίους εἰς πόλεμον, ἐζήτηε δολίῳ τῷ τρόπῳ νὰ συγχίξῃ τὴν πόλιν, ἢ ἔτω νὰ λάβῃ μεγάλην ῥοπήν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῷ δήμῳ. “Φωκίων, εἶπέ ποτε ὁ Δημοκρῆνης, „οἱ Ἀθηναῖοι θέλουν σὲ θανατώσει ποτὲ ἂν μανῶσι.” Σὲ δὲ, εἶπεν, ἂν σωφρονῶσιν. Ὁ Φωκίων ἠναγκάσθη πολλάκις νὰ πράξῃ ἐναντίον τῆς γνώμης τε, ὑδέποτε δὲ ὠμίλησεν ἐναντίον τῆς συνειδήσεώς τε, ἢ ἀπέφυγε τὴν στρατηγίαν, ὁποῖαν γνώμην καὶ ἂν εἶχε περὶ τῆς ἐκστρατείας· ἐχειροτονήσθι δὲ στρατηγὸς παρὰ θέλησιν τεσσαράκοντα ἢ πέντε φοραῖς, μάλισα δὲ πάντοτε ἀπὼν. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐγίνωσκον τὴν ἀξιοσύνην αὐτῷ, ὁ ὁποῖος ἐν τῷ κινδύνῳ ἐλησμόνας

ἐκείνην τὴν αὐστηρότητα, μὲ τὴν ὁποίαν μετεχειρίζετο κατὰ τὸ σὺνήθεσ τὰ θελήματα ἢ τὰς ἐπιθυμίας των.

Εἰς τῆτον λοιπὸν ἔδωσαν οἱ Ἀθηναῖοι τὴν ἐξουσίαν τῆς δυνάμεως, τὴν ὁποίαν ἔπεμψαν εἰς βοήθειαν τῷ Πλετάρχει τῷ Ἐρετριέως. Οὗτος δὲ ὁ προδότης ἐξ εὐγνώμονος εδειχθη ἀγνώμων, ἢ ἀποσὰς ἠγωνίζετο φανερὰ ν' ἀποδιώξῃ ἐκείνους, τὴς ὁποῖας ἔκραξε βοηθός. Ὁ Φωκίων μεταχειριζόμενος δόλον ἀντὶ δόλου, ἐπροχώρει ἀφόδως· ἢ νικήσας τὸν Πλετάρχον, ἐδίωξεν ἀπὸ τῆς Ἐρετρίας.

Ὁ δὲ Φίλιππος χωρὶς ν' ἀποδειλιάσῃ ὅπως ἐν ἐξ αὐτῆς τῆς εὐτυχίας τῶν Ἀθηναίων, ἢ ν' ἀμελήσῃ καὶ τὸν μελετώμενον κατὰ τῆς Ἑλλάδος σκοπὸν, μετήλλαξε τὴν μέθοδον τῷ πολέμῳ, ἢ ἐζήτηει καιρὸν νὰ ταπεινώσῃ τὰς Ἀθήνας δι' ἄλλης ὁδοῦ, ὁ ὁποῖος γινώσκων, ὅτι αὕτη μάλιστ' ἢ πόλις διὰ τὴν ἀκαρτίαν τῆς Ἀττικῆς εἶχε μεγάλην χρείαν ξένης σίτης, ἢ θέλων νὰ διατάτῃ αὐτὸς ὡς βέλεται περὶ τῶν σιτοφόρων πλοίων, ἐστράτευσεν εἰς τὴν Θράκην, ὅθεν ἢ Ἀττικὴ ἐλάμβανε τὰς περισσοτέρας τροφάς, ἐπὶ σκοπῷ νὰ πολιορκήσῃ τὴν Πέρινθον ἢ τὸ Βυζάντιον, ἀφήσας τὸν υἱὸν Ἀλέξανδρον, δεκαπενταετῆ ὄντα, μὲ πληρεσάτην ἐξουσίαν τῷ νὰ κυβερνᾷ τὴν βασιλείαν ἐν τῇ ἀκυσίᾳ τυ. Ὁ νέος βασιλεὺς ἔδειξε τότε ἤδη σημεῖα φρονήσεως ἢ ἀνδρίας, νικήσας πλησιόχωρα τινὰ ἔθνη ὑπήκοα τῆς Μακεδονίας, τὰ ὅποια ἐνόμιζον τὴν ἀκυσίαν τῷ βασιλέως ὡς καιρὸν ἀρμόδιον πρὸς ἐκτέλεσιν τῷ μελετωμένῳ σκοπῷ τῆς ἀποσασίας (1). Ὁ πατὴρ ὑπερεχάρη εἰς τὴς πρώτους

(1) Οἱ Μαῖδοι ἦσαν τὰ νικηθέντα ἔθνη (Πλὴτ. εἰς Ἀλίε.)

πολέμους τῷ ἦν, ὅσιν ἔδιδε μεγάλας ἐλπίδας περὶ ἑαυτῷ· φοβούμενος δὲ μὴ δελεασθῆ ἀπ' αὐτὴν τὴν εὐτυχίαν, ἔ ἀφεθῆ ἀπερὶσκέπτως εἰς τὴν θερμότητα ἔ ζωηρότητα τῆς νεότητος, τὸν ἐπρόσβαξε νὰ ὑπάγῃ πρὸς αὐτὸν, διὰ νὰ τὸν διδάξῃ αὐτὸς μόνος τὴν πολιμικήν.

Ἐν τῷ μεταξὺ, ἀπεφάσισεν ὁ Φίλιππος, ὡς εἶπαμεν, εἰς αὐτὴν τὴν ἐκστρατεῖαν νὰ πολιορκήσῃ τὴν Πέρηνθον, ἀξιόλογον Θρακικὴν πόλιν ἔ ἀποκλίνουσαν πρὸς τὰς Ἀθηναίους, ἔ τὸ Βυζάντιον, ἑτέραν πλησιόχωρον πόλιν, ἡ ὅποια ἐβοήθει πάντοτε τὴν Πέρηνθον (1)· μὴ θέλων δὲ νὰ δυσαρκετήσῃ εἰς τὰς Ἀθηναίους, τῶν ὁποίων ἐφοβεῖτο τὴν δύναμιν, ἠγωνίζετο νὰ τὰς ἐξακατᾶ μὲ κολακευτικὰς λόγους, ἔ π. χ. ἔγραψε πρὸς αὐτὰς ἐπιστολὴν, ἐλέγχων ἔ ὀνειδίζων 340. ὡς παραβάτας τῆς εἰρήνης, τὴν ὁποίαν αὐτὸς διαφύλαξεν ὀσίως ἔ ἀβλαβῶς. "Εἰς τὸν καιρὸν τῆς μεγάλης ἔχθρας, ἔλεγεν, ἐτοιμάζοντες πλοῖα πολιμικὰ ἐναντίον μου, ἐπιάνετε μόνον ἔ ἐπωλεῖτε τὰς ἔπραγματευτὰς, ὅσοι ἤρχοντο χάριν ἐμπορίας εἰς ἔτὺς τόπους μου· τῶρα δὲ ἤλθετε εἰς τὴν παρανομίαν ἔ μίσος, ὡς ἐπέμπετε πρέσβεις πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Περσίας, ἔ τὸν παρακινεῖτε εἰς πόλεμον ἔ ἐναντίον μου.

Αὕτη ἡ ἐπιστολὴ ἔδωκεν εἰς τὰς φιλιππίζοντας ῥήτορας ἀρμοδίαν πρόφασιν νὰ τὸν δικαιώσωσι πρὸς

(2) Ὁ Χάρης ἐπίμφοδι στρατηγὸς πρὸς βοήθειαν τῶν Βυζαντινῶν, ἀλλὰ διὰ τὸ φιλόρπαγον ἦδος μὴ συγχωρεθῆς ἀπὸ τὰς συμμάχους νὰ ἔμβῃ εἰς τὰς λιμένας, ἔ πλανᾷτο συναθροίζων χρήματα ἀπὸ τὰς συμμάχους, ἔ καταφρονούμενος ὑπὸ τῶν πολιμίων (Πλάτ. εἰς Φωκ.).

τὸν δῆμον. Μόνος ὁ Δημοθένης ἠναντιῆτο, ἀγωνιζόμενος νὰ παραστήσῃ τὰ δόλια διανοήματα τῷ Φιλίππῳ, καὶ νὰ ματαιώσῃ ὅλα τ' ἀπατηλὰ τεχνεύματα τῶν λοιπῶν. Οὗτος ὁ ῥήτωρ ἐννοῶν τὴν ἀνάγκην τῆς νὰ ἐξαλείψῃ ἀπὸ τὰς καρδίας τῶν Ἀθηναίων τὰς πρῶτας ἐνεργείας τῆς ἀναγνώσεως ταύτης τῆς ἐπιστολῆς, ἀνέβη εὐθύς τὸν ἄμβωνα, καὶ ἐδημηγόρησε μὲ ὅλην τὴν ἰσχὺν τῆς ῥητορικῆς λέγων (1), ὅτι ἡ ἐπιστολὴ δὲν ἦτο συνδεμένη ἀρμοδίως τῷ χαρακτῆρι τῶν Ἀθηναίων, καὶ ὅτι προεμήνυε σαφέστατα τὸν πόλεμον, τὸν ὅποιον ἄλλοτε ἐφανερώσε διὰ τῶν ἔργων, καὶ ὅτι διὰ τῆς γενομένης εἰρήνης ἐκεῖνος ἐνόει μόνον ἀνακωχὴν ὀπλων, ἕως ἢ λάβῃ καιρὸν νὰ ὀρμήσῃ εἰς ἡμᾶς ἀνετοίμως. Ἐντεῦθεν ἠκολούθησεν ὁ Δημοθένης κατὰ τὸ σύνθηρες ἐλέγχων αὐτὸς ὡς ὀκηρὸς καὶ ἀμελής, καὶ καταπειθομένους εἰς τὴν ἀπατηλὴν λόγους τῶν μισθωτῶν ῥητόρων τῷ Φιλίππῳ, καὶ ἔλεγε. «Βεβαίότατοι ὄντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, αὐτῆς τῆς ἀληθείας τῶν λεγομένων, καὶ λογισάμενοι, ὅτι οὐδὲν μᾶς ἐπιτρέπεται νὰ λέγωμεν, ὅτι εἰρήνην ἔχομεν (ἐπειδὴ τῶρα ἐκεῖνος ἐκήρυξε τὸν πόλεμον, καὶ ἄλλοτε ἐφανερώσε μὲ τὰ ἔργα), μὴ φεῖδεωθε ἕτε τῶν κοινῶν, ἕτε τῶν ἰδίων χρημάτων, ἀλλὰ στρατεύετε ὅταν εἶναι καιρὸς προθύμως ὅλοι, καὶ χειροτονήσατε στρατηγὸς ἐμπειροτέρους παρὰ πρότερον· ὁδίοτι δὲν πρέπει νὰ ὑπολάβῃ τις ἐξ ὑμῶν, ὅτι οὐσαί εφθείραν τὰ πράγματα τῆς πόλεως, αὐτοὶ θέλουν νὰ μετασερεώσῃ. Στοχασθῆτε, ὅτι εἶναι αἰσχρὸν καὶ

(1) Δημ. ὁ πρὸς τὴν Φιλίππῳ ἐπιστολὴν λόγος καὶ ὁ περὶ συντάξεως.

ἄτιμον, ὃ μὲν ἐκ Μακεδονίας ὀρμώμενος νὰ εἶναι τό-
σον φιλοκίνδυνος, ὥς, διὰ τὴν αὐξήσῃ τὴν βασιλεί-
αν τε, νὰ καταπληγῶνεται ἕλον τὸ σῶμα πολε-
μῶν, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι πάτριον
τὸ νὰ μὴ ὑπακούσῃ ἕθενός, ἀλλὰ νὰ δίδωσι νόμον
εἰς τὴν ἄλλαν ἐν τοῖς πολέμοις, αἱτοὶ λέγω διὰ μαλα-
κίαν ἢ ὀκνηρίαν νὰ ἐγκαταλίπωσι τὰ ἔργα τῶν προ-
γόνων ἢ τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος.

Τότε ἀναστὰς ὁ Φωκίων, εἶπε τὴν γνώμην τε
παρρησίᾳ, κατηγορῶν τὴν ἀναξιοσύνην τῶν χειροτο-
νηθέντων στρατηγῶν (1). Ὅθεν ὁ δῆμος παρακινήμε-
νος ὑπ' αὐτῆς τῆς ὁμιλίας, διώρισεν αὐτὸν τὸν Φω-
κίωνα νὰ ὑπάγῃ μετὰ νέας δυνάμεως πρὸς βοήθειαν
τῶν πολιορκημένων Βυζαντιῶν. Οὗτοι ἐδέχθησαν τὸν
Φωκίωνα φιλοφρόνως, ἢ ἐφιλοξένησαν τὴν στρατιώ-
τας ὡς ἰδίους ἀδελφούς ἢ παῖδας. Οἱ Ἀθηναῖοι ἀξιο-
ματικοὶ ἢ οἱ στρατιῶται φιλοτιμύμενοι ἀντεπολιτεύθη-
σαν εὐτάκτως, κοσμίως ἢ ἀνευγκλήτως, θαυμα-
ζόμενοι ἐκ ὀλίγον διὰ τὴν ἀνδρίαν, τὴν ὁποίαν
ἐδειξαν εἰς ὅλας τὰς ὁρμὰς τῆ ἐχθρῆ, ἢ διὰ τὴν ἀ-
φοβίαν, ἢ ὁποῖα ἀναλόγως μετὰ τὸν κίνδυνον ἐφαίνετο
αὐξανομένη. Ἡ στρατηγικὴ σύνεσις τῷ Φωκίῳ ὁμῶς
μετὰ τὴν ἀνδρίαν τῷ στρατεύματι ἠνάγκασεν ἐν ὀλί-
γῳ τὸν Φίλιππον νὰ παραιτήσῃ τὴν πολιορκίαν τῆ
Βυζαντίου ἢ τῆς Περίου, ἢ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸν Ἑλ-
λήσποντον, τὸ ὁποῖον ἠμαύρωσεν ἐκ ὀλίγον τὴν δό-
ξαν τε, ὅσῃς ἐνομίζετο ἕως τῶρα ἀνίκητος ἢ ἀναντα-

π. χ.
399.

(1) Ὅτι ἐξητάζετο αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις, οἱ Ἀθηναῖοι
ἔμαδον τὸν ἀνάξιον τρόπον, μετὰ τὸν ὁποῖον οἱ σύμμαχοι
ἐδέχθησαν τὸν Χάρητα, ἢ μετενόηον περὶ τῆς ἐπιβουλῆς
βοηθείας. Διὸ ἀναστὰς ὁ Φωκίων, μετέπεισε τὴν Ἀθηναίαν.

γώνισος. Ο Φωκίων ἐκυρίευσε μερικά πλοιά τε, ἀνέλαβε πολλὰς πόλεις ὅσας ἐκεῖνος ἐφύρει, ἔπειθ' εἰς πολλὰ μέρη τῆς χώρας τε, κατερήμονε καὶ κατέτρεχεν, ἕως ἢ πληρωθεῖς ἀπὸ τῆς ἐχθρῆς, ἠναγκάσθη ἢ ἀποκλεύσῃ (1).

Ο Φίλιππος ἀναγκασθεὶς νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν τῆ Βυζαντίου, ἐστράτευσε κατὰ τῆ Ἀΐου, βασιλείας τῆς Σκυθίας, παρὰ τῆ ὁποίᾳ ἐσκανδαλίδη προσωπικῶς, ἔτι εἶχε τὸν ἰόν τε μετ' αὐτῆ. Ἐν τῆ τῷ πολέμῳ οἱ Σκύθαι, καί τοι πολὺ ἀνώτεροι τὸν ἀριθμὸν, ἐνίκηθησαν, ἔτι πολλὰ λάφυρα ἐκυριεύθησαν, οἷον πολὺ πλῆθος γυναικῶν τε καὶ τέκνων, ἀναριθμητὰ κτήνη καὶ ἵπποι, χρυσίον δὲ ἢ ἀργύριον ἔδεν, καθότι ἢ χρῆσις ἢ τιμὴ τέτων τῶν μετάλλων ἦσαν ἐτι ἄγνωστα εἰς ἐκεῖνο τὸ εὐτυχὲς ἔθνος. Ἀλλ' ἐπιστρέφοντος τῷ Φιλίππῳ ἐκ τῆς Σκυθίας οἱ Τριβαλλοὶ, ἔθνος τι τῆς Μοισίας, ἠναντιώθησαν εἰς τὴν διάβασιν, καὶ ἐζήτην μέρος τι τῶν λαφύρων. Ἐντεῦθεν προῆλθε λογομαχία, ἔτι εὐθὺς μάχη σφοδρὰ, ὅπου πολλοὶ ἀπέθανον ἐκατέρωθεν, ἔτι αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ἐπληρώθη ἕως εἰς τὸν μηρὸν, ὡς ἐφανεύθη διὰ τῆ σώματος ὁ ἵππος τε. Ο Ἀλέξανδρος ἔδραμεν εἰς βοήθειαν τῆ πατρὸς, ἔτι σκεπάζων αὐτὸν μετὰ τὴν ἀσπίδα τε, ἐφόνευσεν ἢ ἔτραψεν εἰς φυγὴν ὅλους, ὅσοι ἤρχοντο ἐναντίον (2).

Ἡ πολιορκία τῆ Βυζαντίου ἐλογίσθη ἀπὸ τῆς Ἀθηναίων ὡς λύσις τῆς εἰρήνης, ἔτι προκήρυξις τῆ πολέ-

(1) Διοδ. ιε'. Δημοσθ. κατὰ Φιλ. Γ'. Γ' σφ. Θ'. Κεφ. α'.

(2) Γ' σφ. Θ'. Κεφ. β'. γ'. Οἱ ἐνταῦθα μνημονουόμενοι Σκύθαι εἶναι ἔθνη παρὰ τὸν Δούναβι. Στραβ. Ζ' σελ. 472.

μβ. Ο βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας φοβόμενος τὰ μέλλοντα, καὶ θέλων νὰ ἐξιλεώσῃ τὴν μνησικακίαν, ἐπρόβαλε τὴν εἰρήνην. Ο Φωκίων Φιλύποτος, ἔφοβόμενος τὸ ἀβέβαιον τῷ πολέμῳ, ἐδέξαζε νὰ σέρξωσιν οἱ Ἀθηναῖοι εἰς τὰ προβλήματα ἐκεῖνα. Ἀλλ' ὁ Δημοθένης, ὁ ὅποιος ἐγνώρισεν ἀκριβέστερον τὸ ἦθος ἔτι τὸν χαρακτήρα τῷ Φιλίππῳ, ἔητο βέβαιος, ὅτι αὐτὸς ἐσοχάζετο κατὰ τὴν συνήθειαν μόνον νὰ ἐξαπατήσῃ τὴν Ἀθηναίαν, τὴν κατέπεισε νὰ μὴ σέρξεν εἰς κἀνὴν εἰρηρικὸν αὐτῷ πρόβλημα.

Ἰδὼν ἔν ὁ Φίλιππος ματαιωθέντας τὴν σκοπὴν αὐτῆς, ἔτι τὴν Ἀθηναίαν πολεμῆντας αὐτὸν μάλιστα κατὰ τὴν θάλασσαν, ὅτε πολιορκῶντες τὴν λιμένας αὐτῆς, ἠνώχλων παντελῶς τὸ ἐμπόριον, εἰσέβαλε νέας συμμαχίας κατ' αὐτῶν, ἐξόχως δὲ μετὰ τὴν Θηβαίαν ἔτι Θετταλῆς, χωρὶς τῶν ὁποίων δὲν ἠμπόρει νὰ ἔχῃ ἐλευθέραν τὴν εἰσοδὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὅμως γινώσκων, ὅτι δυσκόλως εἶναι νὰ τὴν καταπέσῃ κατὰ τῶν Ἀθηναίων ἀνευ εὐλογοφανῆς αἰτίας ἔτι μόνον ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἐχθρας, ἠγωνίσθη νὰ στείρῃ κρυφίως νέας ταραχὰς ἔτι ζιζάνια μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων, σοχαζόμενος διὰ τούτου νὰ δυνηθῆ νὰ ἔμβῃ εἰς αὐτὰ, ὅπως ἂν φανῆ αὐτῷ χρησιμώτερον, καὶ τότε νὰ φανῆ ἐνεργῶν ὡς προξενητῆς μᾶλλον ἢ ὡς ἐχθρός.

Ὅθεν οἱ φίλοι τῷ Φιλίππῳ ἐστειραν εἰς τοὺς ζιζάνια ἔτι διχονοίας μεταξὺ τῶν Λοκρῶν τῆς Ἀμφίσσης ἔτι τῆς μητροπόλεως, οἱ ὅποιοι κατηγορήθησαν, ὅτι παρανόμως ἐγεώργησαν, ὡς πάλαι οἱ Φωκεῖς, μέροςτι τῆς ἱερᾶς χώρας (τὴν Κιρραϊάν), ἢ ὁποία εὐρισκετο ἐγγύτατα τῷ Μαντεῖ· ἔτι διὰ τὴν αὐξηθῆ αὐτῆς ἢ διχονοία, κατέπεισε ὁ Φίλιππος τὴν Αἰσχίνην με

τὰ δῶρα νὰ δημηγορήσῃ ὡς πυλαγόρας εἰς τὸ Ἀμφικτυονικὸν συνέδριον ἐναντίον αὐτῆς τῆς ἱεροσυλίας. Ὁ Αἰσχίνης, δόκιμος ῥήτωρ καὶ μόνον τῷ Δημοσθένει δεύτερος, ἔχων ἤδη εὐκαιρίαν νὰ διεγείρῃ σκάνδαλα καὶ διχονοίας φαινόμενος φιλόπατρις καὶ ζηλωτὴς τῆς δόξης καὶ τῶν πραγμάτων τῶν Ἀθηναίων, ἐξωμολόγησεν εὐθύς τὰ φρονήματά τε με ἐνθερμον προθυμίαν, ἣ ὁποία συχνάκις προέρχεται καὶ ἀπὸ πανουργίαν καὶ ἀπὸ ἀληθινὴν φιλοπατρίαν, καὶ νομιζομένη ὡς τεκμήριον εὐκρινείας καὶ ἀπόρροια μιᾶς ἐναρέτου καρδίας, ἐξαπατᾷ εὐκόλως τὸς ἀνθρώπους, καὶ μάλιστα τὰς δημοτικὰς συνόδους. Οἱ προδότηι τῷ Φιλίππῳ διεφρόνησαν εὐθύς τὸς λόγους τῷ Αἰσχίνῃ, καὶ ἤυξανον περισσώτερον τὸν φόβον, διὰ νὰ κατανικήσεν ὅλας τὰς ἀνταποδείξεις τῆς προφυλάξεως καὶ πολιτικῆς. Τελευταίον, ἔγινε κοινὸν ψήφισμα, προσάζον νὰ πεμφθῶσι πρέσβεις πρὸς τὸν μακεδόνα Φίλιππον, παρακαλῶντες αὐτὸν νὰ βοηθήσῃ τὸ μαντεῖον καὶ τὸς Ἀμφικτυόνας, καὶ νὰ τιμωρήσῃ τὸς δυσσεβεῖς Ἀμφισσεῖς, καὶ μηνύουσας ὅτι ἐχειροτονήθη κοινὴ ψήφω τῶν Ἑλλήνων, τῶν εὐρισκομένων εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν Ἀμφικτυόνων, ἡγεμῶν καὶ στρατηγῶν τῶν Ἑλληνικῶν δυνάμεων. Αὐτὴν τὴν καταθύμιον πρόσκλησιν, τὴν ἐπικαρτίαν ὅλων τῶν δολίων σκοπῶν τε, ἔλαβεν ὁ Φίλιππος, ὅτε ἐπέσρεφεν εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ ὑπήκουσε μετ' εὐλαθείας εἰς τὸ σεβάσμιον συνέδριον, φαινόμενος πρόθυμος ἐκτελεσῆς τῶν ἐντολῶν τε.

Αἱ μικρότεραι Ἑλληνίδες πόλεις, ὅσαι διὰ τὸ ἀπλὴν ἡθος, ἣ δὲ ἀδυναμίαν δὲν ἠδύανοντο τὸς μελετωμένους σκοπὸς τῷ Φιλίππῳ, ἐπήνεσαν τὸ ἔργον τῶν Ἀμφικτυόνων, οἱ ὅποιοι ἐχειροτόνησαν στρατηγὸν τῆς

δυνάμειος ὅλης βασιλείᾳ Θεοσεβῆ καὶ ἱκανὸν νὰ ἐκπλη-
 ρώσῃ τὴν ὀργὴν τῆς μαντείας. Ἀλλ' εἰς τὴν Σπάρτην
 καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας ἐλογίζετο τὸ πρᾶγμα διαφορετι-
 τικῶς· καὶ οἱ μὲν Σπαρτιάται, οἱ ὅποιοι εἶχον μὲν ὀλί-
 γον μέρος τῆς πατρῴας ἀρετῆς, ἀλλ' ἐσωζον ἐτι τὴν
 ὑπερηφάνειαν, ἐβλεπον μὲ θυμὸν καὶ ἀγανάκτησιν τὰς
 τιμὰς τῆς Μακεδόνος, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι πρὸ πολλῆς ἐ-
 μαζοῦ νὰ φοβῶνται τὸ πολιτικὸν τῆς Φιλίππου, καὶ ἤ-
 δῃ παρεκινήθησαν εἰς ὑπόψιν παρὰ τῆς ῥήτορος, ὁ
 ὅποτος ἐξήγησεν ὅλας τὰς διατιγὰς τῶν Ἀμφικτυό-
 νων ὡς ἀποτελέσματα τῶν ἐπιβελῶν τῆς Φιλίππου καὶ
 τῆς μελετωμένῃ σκοπῆ κατὰ τῆς Ἑλλάδος, καὶ μάλι-
 στα κατὰ τῆς συμφεροντος καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς δημο-
 κρατίας. Διὰ νὰ ἐλαττωθῇ ὁ ζήλος τῆς Δημοφένους,
 καὶ διὰ νὰ ματαιωθῇ ἡ ἐνέργεια τῶν ἀκαταπαύσων
 λόγων τε, αἱ γνώμαι τῆς δήμου ἐταράττοντο ἀπὸ δια-
 φόρου χρησμῶν, οἱ ὅποιοι ἐλέγοντο μὲ μεγάλην παρ-
 ρησίαν ἀπὸ τὸν ἱερὸν τρίποδα, καὶ ἐδημοσιεύοντο εἰς
 τῆς Ἀθηναίους μετὰ πάσης προσηκέσης θεϊκῆς εὐλα-
 βείας, προσάζοντες τιμωρίαν καὶ ποινὴν ὅλων, ὅσοι
 ἐναντιωθῆν εἰς τὸν βασιλεῆ τῆς Μακεδονίας, τὸν
 χειροτονηθέντα ὑπέρμαχον τῆς μαντείας, καὶ παρακινῶν-
 τες τὸν δῆμον νὰ μὴ ὑπακῆ εἰς τῆς ἐπικινδύνους καὶ
 ἀπατηλῆς λόγους τῶν πονηρῶν καὶ ἐπιβελῶν ῥητόρων
 καὶ δημαγωγῶν.

Ὁ Φίλιππος συναθροίζει εὐθὺς δυνάμιν, καὶ
 προσποιεῖται νὰ κινηθῇ εἰς τὴν Κιρραίαν πρὸς τιμω-
 ρίαν τῶν δυσσεβῶν Λοκρῶν· ἀλλ' αὐτὸς ἄλλα δια-
 νοόμενος, ἄφησε ταύτην τὴν γελοιοῦδη παραγγελίαν,
 καὶ ὄρμησας ἐκυρίευσεν τὴν Ἑλλάειαν, πόλιν μεγά-
 λην τῆς Φωκίδος, καὶ διὰ τὴν ἑσὶν ἀρμοσίαν νὰ ζυγιά-

τη εἰς ὑποταγὴν τὸς φθονομένους ὑπ' αὐτῷ Θηβαίους, καὶ νὰ εὐκολύνῃ τὸν δρόμον τε εἰς τὴν Ἀττικὴν. Τέτοιο τὸ παράδοξον ἐπιχείρημα κατέστησε φανερὸς τὸς σκοπὸς τῷ Φιλίππῳ, καὶ ἐκήρυττεν ὡς εἰπεῖν τὸν πόλεμον εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐγένετο εὐδύς αὐτὸς ὁ φιλόπαινος βασιλεὺς κύριος ἐνὸς δυνατῆ τύπῃ, καὶ στρατηγὸς ἐνὸς καταπληκτικῆ στρατεύματος· καὶ εὐρισκόμενος δύο μόνον ἡμέρας μακρὰν τῶν Ἀθηνῶν, εἶχεν ὡς εἰπεῖν ὑπ' ἐξουσίαν τὴν ἀκρόπολιν καὶ Καδμείαν τῶν Ἀθηνῶν καὶ Θηβῶν, ὅπου ἠμπόρει νὰ λαμβάνῃ βοήθειαν ἀπὸ τὴν Θετταλίαν καὶ Μακεδονίαν, καὶ ἦτο πάντῃ ἐλεύθερος ἢ νὰ συγκροτήσῃ μάχην μετὰ τὸς ἐρχομένους ἐναντίον τε, ἢ νὰ μηκύνῃ τὸν πόλεμον κατ' ἀρέσκειαν.

Ὅλαι αἱ πλησιόχωροι πόλεις μαθῆσαι ταύτην τὴν ἐπιχείρησιν τῷ Φιλίππῳ, ἔμειναν ἐκστατικαὶ καὶ ἐκθαμβοί, καθὼς ὅτε ἐξυπνεῖ τις ἀπὸ βαδύν λήθαργον, καὶ τότε ἠθάγοντο τὸν τρομερὸν κίνδυνον καὶ τὸς ἀληθινὰς διαλογισμὰς τῷ ἐχθρῷ. Ἐσπέρα ἦν (1), ὅτε ἔλθων τις εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐπαρρησιάζη ἔμπροσθεν τῶν Πρυτάνων (2), καὶ ἀνήγγειλε τὴν τρομερὰν εἰδησίην τῆς ἀλώσεως τῆς Ἑλλάδας. Οἱ Πρυτάνεις καὶ οἱ λοιποὶ πολῖται ἔτυχον τότε δειπνῶντες καὶ κραιπαλίζοντες, καὶ μαθόντες τὰ νέα, τὰ ὅσα διεσπάρησαν παρευθὺς εἰς τὴν πόλιν, ἀφῆκαν τὰς τρυφάς. Πολλοὶ ἀνδρωποὶ ἐπλανῶντο εἰς τὰς οὐδὲς καὶ πλατείας ὡς μαινόμενοι, καὶ πᾶς τις ἐντρομος καὶ περίφοβος παρεκάλει νὰ συγκρο-

(1) Διοδ. ις'. Δημ. π. ςεφ. Στράβ. Τ. Σ'. σελ. 639. 649.

(2) Αὐτοὶ ἦσαν οἱ 50 βουλευταὶ, οἱ ὅποιοι εἶχον τέσσερα μὲν τῆς προεδρίας.

την παρχρήμα συμβέλιον περι τῆ πρακτέν. Τῆ ἐ-
 παύριον περι τὸν ὄρθρον συνήχθη ἡ σύνοδος κατασκυ-
 θρωπάξουσα διὰ τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον, ἔ πάντες
 συνδραμόντες εἰς τὸ βουλευτήριον, προκατέλαβον τὸς
 τόπους ἑκάστοι, ἔ περιέμενον ἀνυπομόνωσ τὸ ἀποθησό-
 μενον τῆς βουλῆς. Ὁ κῆρυξ ἀναστὰς κατὰ τὴν συνή-
 θειαν, ἠρώτησε μεγαλοφώνως, ποῖος θελεῖ ν' ἀνα-
 βῆ τὸν ἄμβωνα; ὡς δὲ πάντας κατεῖχε σιωπὴ ἔ φό-
 βος, ἠρώτησε ἔ αὐτοῖς ὁ κῆρυξ τὸ αὐτὸ, ἔ πάλιν ὄλοι
 εἰσιώπων, μὴ ὄλον ὅτι ἦσαν παρόντες οἱ στρατηγοὶ ἔ
 οἱ ῥήτορες. Τέλος δὲ, βλέπων ὁ Δημοθένης τὸ μέ-
 γεθος τῆ ἐνισταμένη κινδύνου, ἀνέστη ἄφοβος ἔ ἀπτόη-
 τος εἰς αὐτὴν τὴν τρομερὰν σκηνὴν, ἔ ἐπιστραφεὶς πρὸς
 τὴν σύνοδον με ἀτάραχον ἔ γαληνὸν βλέμμα, με ἀδει-
 λαν ἐνὸς πατριώτη, ἔ με τὴν σύνεσιν ἐνὸς μεγάλου
 πολιτικῆ, ἔλεγεν ἔτω. "Συγχωρήσατέ μοι, ὦ Ἀθη-
 99ναῖοι, νὰ ἐξηγήσω σαφέσερον τὰ πράγματα ταύτης
 99τῆς πόλεως, τὴν ὁποῖαν ἤδη ἐκυρίευσεν ὁ Φίλιππος.
 99Ἐ κείνος, ὅσους Θεβαίους ἐδυνήθη νὰ καταπέσῃ με χρή-
 99ματα, ἢ νὰ τὸς πλανέσῃ, ὄλος ἔχει ὑπὸ τὴν θε-
 99λησίον. Τί μελετᾷ λιπὸν; ἔ τίνος ἔνεκεν ἐκυ-
 99ρίευσεν τὴν Ἐλλάτειαν; Αὐτὸς παρρησιάζων τὴν δύ-
 99ναμίντε πλησίον τῶν Θεβῶν, ἐλπίζει τὸς μὲν φι-
 99λους τε νὰ παρρῶνη καὶ νὰ κἀμῃ τολμηρῆς, τὸς
 99δὲ ἐναντιμένους νὰ καταπλήξῃ ἔ νὰ καταφροβίσῃ,
 99διὰ νὰ συγχωρῆσωσι φροβηθέντες ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα
 99δὲν ἠθέλησαν ἔως τῶρα, ἢ νὰ βιασῶσιν. Ἀνίσως
 99λοιπὸν ἡμεῖς ἀποφασίσωμεν ἐν τῷ παρόντι νὰ ἐνδυ-
 99μώμεθα πᾶν ὅ, τι πρᾶγμα λυπηρὸν ἔ δύσκολον ἔ-
 99πραξάν οἱ Θεβαῖοι πρὸς ἡμᾶς, ἔ ἀνίσως ὑποπτεύω-
 99μεν αὐτὸς ὡς ὄντας εἰς τὴν μερίδα τῶν ἐχθρῶν,

„πρῶτον μὲν θέλωμεν πράξει κατ' εὐχολὴν τῆ Φι-
 „λίππε, ἔπειτα δὲ φοβῆμαι μὴ αὐτοὶ οἱ νῦν ἐναν-
 „τιόμενοι ὑπακύνωσιν εἰς αὐτὸν καὶ φιλιππίωσι, καὶ
 „τότε ἔλθωσιν εἰς τὴν Ἀττικὴν ἀμφότεροι, οἷτε
 „Θηβαῖοι καὶ οἱ Μακεδόνες. Ἄν ὅμως ἀκῆσθε τὰς
 „λόγους μὲ, καὶ ἐρευνήσθε αὐτὰς προσεκτικῶς καὶ δι-
 „χα φιλονεικίας, σοχάζομαι καὶ νὰ σὰς ὀδηγήσεν εἰς
 „τὰ καλλίτερα καὶ σωτηριωδέερα πράγματα, καὶ νὰ
 „διαλύσωσι τὸν ἐπικείμενον τῇ πόλει κίνδυνον. Τίλοι-
 „πόν παραγγέλλω; πρῶτον μὲν ν' ἀποσείσητε τὸν
 „παρόντα φόβον· εἶτα δὲ ἀντι δι' ὑσῆς αὐτὰς νὰ φο-
 „βῆθε διὰ τὰς Θηβαίους, οἱ ὅποιοι εἶναι πλησιέστεροι τῶν
 „ἡδαιῶν, καὶ πρότεροι αἰσθάνονται τὸν κίνδυνον· ἔπει-
 „τα δὲ νὰ ἐξέλθωσιν ἀμέσως εἰς τὴν Ἐλευσίνα ὅλοι
 „οἱ ἐν ἡλικίᾳ, πεζοὶ τε καὶ ἵππεις, καὶ νὰ δείξωσιν εἰς
 „ὄλως, ὅτι σεῖς εἶθε εἰς τὰ ἄρματα, διὰ νὰ ἐμπρ-
 „ρῆσεν οἱ ἐν Θήβαις φρονῶντες τὰ ὑμέτερα νὰ παρρη-
 „σιάζωνται διὰ τὰ δίκαιά των, γινώσκοντες ὅτι κα-
 „θὼς ἐκεῖνοι, ὅσοι πωλῶσι τὴν πατρίδα εἰς τὸν Φί-
 „λιππον, ἔχεν εἰς τὴν Ἐλάτειαν ἐτοίμην δύναμιν
 „βοηθείας, ἔτω καὶ σεῖς εἶθε ἔτοιμοι νὰ βοηθήσητε
 „ἐκεῖνος, ὅσοι θέλωσι ν' ἀγωνίζωνται ὑπὲρ τῆς ἐλευ-
 „θερίας. Ἐχάτον δὲ παραγγέλλω νὰ χειροτονήσητε
 „δέκα πρέσβεις, καὶ νὰ κάμητε αὐτὰς καὶ τὰς στρατη-
 „γὸς κυρίως καὶ τῆ πότε πρέπει νὰ κινήθωσιν ἐκεῖ, καὶ
 „ὄλων τῶν λοιπῶν περιστάσεων αὐτῆ τῆ πολέμου. Ὅ-
 „ταν δ' ἔλθωσιν εἰς Θήβας οἱ πρέσβεις, πῶς πρέπει
 „νὰ μεταχειριθῶν τῆτο τὸ δύσκολον πρᾶγμα; Τῆτο
 „εἶναι πρᾶγμα ἀξιώτατον τῆς ἰδικῆς σας προσοχῆς.
 „Μὴ ζητεῖτέτι ἀπὸ τὰς Θηβαίους, διότι τῆτον τὸν
 „καιρὸν ἤθελεν ἦναι αἰχρὸν καὶ ἄτιμον, ἀλλὰ βε-

„βαιώσατε ὅτι, εἰάν θέλωσιν, εἶθε ἔτοιμοι νὰ τὺς
 „βοηθήσητε, ἐπειδὴ ἐκεῖνοι μὲν εἶναι εἰς τὺς ἐσχάτους
 „κινδύνους, ὑσεῖς δὲ προβλέπετε κάλλιον ἢ ἐκεῖνοι
 „τὸ μέλλον. Τότε δὲ, εἰάν μὲν δεχθῶσιν αὐτὰ, καὶ
 „καταπειθῶσιν εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς ὅσα θέλομεν, θέλο-
 „μεν πράξει ταῦτα μὲ πρόοχημα καὶ ἀξίωμα ἄξιον τῆς
 „πόλεως· εἰάν δὲ συμβῇ νὰ μὴ ἐπιτύχωμεν, ἐκεῖ-
 „νοι μὲν, ἂν πάθωσι κακόν τι, εἰς τὸν ἑαυτὸν τὺς
 „θέλειν ἀποδώσει τὸ ἔγκλημα, ὑσεῖς δὲ θέλετε φα-
 „νῆ, ὅτι δὲν ἐπράξατε κἀνὲν αἰσχρὸν, μηδὲ ταπει-
 „νὸν καὶ ἀνάξιον τῆς τιμῆς καὶ δόξης τῶν Ἀθηναίων”
 (Δημοῦδ. περὶ σεφάνου).

Αὕτη ἡ τολμηρὰ καὶ ἀνεπιτήδευτος δημηγορία
 ἐνήργησε πρεπόντως, καὶ συνεκηνέθη ἀπὸ ἄλλου. Ὄφειν
 εἶνε ψήφισμα προσάζον νὰ χειροτονηθῆν δέκα πρέ-
 σβεις, ὧν πρῶτος αὐτὸς ὁ Δημοῦδης, καὶ νὰ περι-
 πλεύσωσι διακόσια πλοῖα περὶ τὰς Θερμοπύλας. Ὁ
 εἰν Δημοῦδης ἐμίσεισε πρὸς τὰς Θήβας μετὰ μεγά-
 λης σπευδῆς καὶ βίας, γινώσκων ὅτι εἰς δύο ἡμέρας ὁ
 Φίλιππος ἠμπόρει νὰ φθάσῃ εἰς τὴν Ἀττικὴν. Οὗτος
 ὁ βασιλεὺς ἀντέπεμψεν ἰδίους πρέσβεις εἰς τὰς Θήβας,
 καὶ ἐν αὐτοῖς τὸν Πύθωνα, ὁ ὁποῖος ὑπερέβαινε μὲν
 μάλις τὰς ἄλλας κατὰ τὴν ῥητορικὴν, ἐφάνη δὲ
 πολλῶ καταδεέστερος τῷ Δημοῦδῆ, τῷ ὁποίῳ ἡ ἀν-
 δρική εὐγλωττία, ἡ πάντα νικῶσα, ἐνέπνευσεν εἰς
 τὰς καρδίας τῶν Θηβαίων τόσῃν φιλοπατρίαν καὶ φι-
 λότιμον φιλελευθερίαν, ὥσε παρευθὺς ἀπέσεισαν ἀπὸ
 τὸν νῦν πάντα λογισμὸν φόβου, φρονήσεως καὶ εὐγνω-
 μοσύνης, ἐνθεσιαζόμενοι ὑπὸ τῶν λόγων τῶν πρὸς τὸ
 καλόν. Ὁ δὲ μᾶλλον ἠύξανε τὸν ζῆλον τῷ Δημοῦδε-
 νος μετὰ τὸ κανὸν συμφέρον, ἦσαν ὁ ἀγὼν μὲ τῷ

των ῥήτορα, οἷος ὁ Πύθων· ὥσε καὶ αὐτὸς ὁ Δημοσθένης σεμνύεται εἰς τὰς λόγους τε διὰ τὴν πρὸς τὸν ῥήτορα τέτον νίκην, καυχώμενος καὶ λέγων ἔτι· „ἐγὼ „δὲν ὑπεχώρησα εἰς τὸν Πύθωνα θρασυνομένον καὶ „θέλοντα νὰ μὲ νικήσῃ μὲ ἓνα χεῖμα ῥῶν λόγων.“ Πρὸ πάντων δὲ ἐκαυχῆτο εἰς τὴν εὐτυχίᾳ ἐκβασιῖν αὐτῷ τῷ ἐπιχειρήματος, τὸ ὁποῖον ἐνόμιζεν ὡς τὸ λαμπρότατον ἔργον τῆς πολιτικῆς τε.

Ὁ Φίλιππος ἄκρως ταραχθεὶς ἐπὶ τῇ συμμαχίᾳ τῶν δύο ἔθνων, ἐπεμψε πρέσβεις πρὸς τὰς Ἀθηναίους, παρακαλῶν νὰ μὴ στρατολογήσῃν, ἀλλὰ νὰ ζῶσιν εἰρηνικῶς μετ' αὐτῷ. Αὐτοὶ δὲ δικαίως φοβούμενοι καὶ μνησικακῆντες, ἀπέρριψαν τὰ προβλήματα ταῦτα, μὴ θέλοντες πλέον νὰ πιεύωσιν εἰς τὰς λόγους ἀπαταιόφρονος καὶ ἀδίκου βασιλέως. Διὸ πολεμικαὶ ἐτοιμασίαι ἐγίνοντο μὲ μεγάλην σπεδῆν, καὶ οἱ στρατιῶται ἐδείκνυσαν μεγάλην ζέσιν. Πολλοὶ κακόνους καὶ χαιρέκακτοι, ἀγωνιζόμενοι νὰ σθέσῃν, ἢ νὰ σμικρύνῃν αὐτὴν τὴν ζέσιν, ἐδιηγῶντο θλιβερά προμηυήματα καὶ τρομερὰς προφητείας ὡς ἀπὸ τῷ σώματος δῆθεν τῆς Πυθίας προερχόμενα· ἀλλ' ὁ Δημοσθένης θάρρῶν εἰς τὰ ὄπλα τῶν Ἑλλήνων, εἰς τὸν ἀριθμὸν καὶ εἰς τὴν θαυμασίαν ἀνδρίαν τῶν στρατιωτῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπεθύμουν ὁμαθυμαδὸν νὰ στρατεύσῃν κατὰ τῷ ἔχθρῷ, κατέπεισε νὰ διώξῃν ἀπὸ τὸν νῦν αὐτὸς τὰς ἀπατηλὰς χρησμὰς καὶ τὰς ὑτιδανὰς προφητείας, καὶ τότε ἔλεγεν, ὅτι ἡ Πυθία ἐφιλίππιζεν, ὃ ἔστιν, ὃ χρυσὸς τῷ Φιλίππῳ κρῆξενεὶ ἐνθουσιασμὸν εἰς τὴν Πυθίαν, ἡνοίγε τὸ σώματος, καὶ ἔκκαμνε τὴν ἰέρειαν νὰ ὁμιλῇ ὡς ἐκεῖνος ἤθελε· παρεκάλει δὲ τὰς μὲν Θεβαίους νὰ ἐνθυμηθῶν τὸν Ἐπαμινώνδαν, τὰς δὲ Ἀθηναίους τὸν

Περικλέα, οἱ ὅποιοι ἀμφότεροι ἐνόμιζον τὸς τοιούτους χρησμούς καὶ τὰ προμαντεύματα ὡς προφάσεις δειλίας καὶ ἀνανδρίας, συμβαλεύόμενοι μόνον τὸ λογικόν των. Ὁθεν ἐμίσησεν εὐθύς τὸ Ἀθηναίων στρατεύμα, καὶ ἐφθασεν εἰς τὴν Ἐλευσίνα. Οἱ δὲ Θηβαῖοι θαυμάζοντες τὴν ὀξύτητα τῆς παρουσίας ἐκείνων, συνηνώθησαν καὶ αὐτοὶ καὶ κοινῇ στρατοπεδεύσαντες, ἀνέμενον τὴν ἐφοδὸν τῷ ἐχθρῷ.

Ὁ δὲ Φίλιππος γινώσκων καλῶς, ὅτι ἡ ἀνδρία καὶ ἡ προθυμία τῶν ἐχθρῶν ὑπερείτο τῆς προσηκέσης διοικήσεως, καὶ βεβαιότατος τῆς ἐαυτῷ πολεμικῆς ἐπιδεξιότητος, καὶ ἀνεπιδεξιότητος τῶν Ἑλλήνων στρατηγῶν, ἀπεφάσισε νὰ συγκρατήσῃ γενικὴν μάχην, ὅπου ἡ κατὰ τὸν πόλεμον μεγάλη αὐτῷ ἀρετὴ φανεῖ λαμπροτάτη καὶ ἀξιώλογος. Διὸ ἐλθὼν ἐν καιρῷ εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Χαιρωνείας, τῆς πολυθρυλλήτε διατὴν γενομένην μάχην, ἔκρινεν αὐτῷ νὰ στρατοπεδεύσῃ ἀπέναντι ἐνὸς βωμῆ ἀφιερωμένῃ εἰς τὸν πρόγονόν τε Ἡρακλέα, ὡσανεὶ ἐμελλε νὰ πολεμήσῃ ἐνώπιον αὐτῷ, διὰ νὰ τὸν κάμῃ μάρτυρα τῶν ἀνδραγαθῶν τῶν ἀπογόνων τε, καὶ νὰ ἐμπιστεύσῃ ὡς εἶπειν τὰς δυνάμεις καὶ τὸ δίκαιον τῷ πράγματός τε εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τέτε τῷ ἡμιθέῳ ἥρωος. Πολλοὶ δὲ ἀρχατοὶ χρησμοὶ, εἰσέτι καὶ νῦν σωζόμενοι, ἐσημείονον τὸν τόπον τῆς στρατοπεδεύσεως ὡς τὸ θέατρον τῆς μελλέσης Φλιβερῆς δυσυχίας τῆς Ἑλλάδος (1).

Τὸ στρατεύμα τῷ Φιλίππῳ συνεποσέτο ὡς 30000 πεζοὶ καὶ 2000 ἵππεις, ὅλοι πολεμικοὶ καὶ συνειδημένοι εἰς τὰς κακυχίας καὶ ταλαιπωρίας τῷ πολέμῳ,

(1) Διόδ. ις'. Πλάτ. εἰς Δημοσθ. Γ' σς. Θ'. Γ'.
Τόμ. Β'.

καὶ συνίστατο ἐκ διαφόρων ἔθνων, γλωσσῶν, καὶ διαφορητικῆς γνώμης καὶ διαθέσεως. Οἱ δὲ σύμμαχοι Ἕλληνες μόλις συνεποσῆντο ὡς 30000, καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν ἦσαν Ἀθηναῖοι καὶ Θηβαῖοι, οἱ δὲ λοιποὶ Κορινθῖοι καὶ Πελοποννήσιοι. Τὰ αὐτὰ φρονήματα καὶ αἱ αὐταὶ προθυμίαι παρεκίνησαν καὶ ἐθάρρυνον αὐτοὺς, καὶ ὅλοι ἐπρόσμενον ἐξ ἴσου τὸ μέλλον, ἀπεφασισμένοι νὰ νικήσουν, ἢ ν' ἀποθάνουν ὑπὲρ τῆς πατρίδος.

Τὴν προτεραίαν ἡμέραν τῆς μάχης Διογένης, ὁ περιφημὸς κυνικὸς, ὁ ὁποῖος κατεφρόνει ἀμφοτέρωθεν τὰ μέρη, ἦλθε περιεργεῖα φερόμενος εἰς στρατόπεδον τῶν στρατοπέδων· ἐλθὼν δὲ εἰς τὸ στρατόπεδον τῆ Φιλίππου, καὶ μὴ γνωριζόμενος, ἐπιάσθη ἀπὸ τῆς φύλακας καὶ ἀνήχθη πρὸς αὐτόν. Ὁ βασιλεὺς ἀπορῶν εἰς τὴν εὐτολίμειαν τῆ ξένης, ἠρώτησεν ἐν ὀργῇ, ἂν εἶναι κατάσκοπος; “ναὶ, εἶπε, κατάσκοπος τῆς ἀνοίας καὶ ἀβουλίας σου, διὰ τὴν ὁποίαν, ἕθενὸς ἀναγκάζοντος, διακινδυνεύεις ὥρα μᾶλλον περὶ τῆς βασιλείας καὶ τῆς ζωῆς σου (1).

Τελευταίον ἐφθασεν ἡ ἡμέρα, κατ' ἣν ἔπρεπε νὰ παύσῃ διὰ παντός ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ Ἑλληνικὴ βασιλεία. Αἱ δύο δυνάμεις παρετάχθησαν, ἡλίε ἀνατέλλοντος, εἰς μάχην ἐκατέρωθεν. Οἱ Θηβαῖοι διοικήμενοι ἀπὸ τὸν Θεαγένην, ἄνδρα ἐχὼν τόσον ἐμπειροπόλεμον, καὶ ἐν ὑπονοίᾳ ὄντα δωροδοκίας, ἐτάχθησαν τιμώμενοι εἰς τὴν δεξιὰν πτέρυγα τῶν συμμάχων· τὸ δὲ περιφημὸν τάγμα, ὀνομαζόμενον ἰερός λό-

(1) Κατ' ἄλλης ἔγινε τῆτο μετὰ τὴν μάχην. Ὁρα Φιλόσοφ. εἰς βίον Ἀπολλων. Διογ. Λαίρτ. καὶ Πλάτ. περὶ τῆ πᾶς; ἂν τις διακρίνει τὸν κόλακα ἀπὸ τῆ φίλας.

χος, ἐσχημάτιζε τὸ μέτωπον, καὶ συνίστατο ἀπὸ γενναίους καὶ πολεμικὰς νεανίας συνωρκωμένους καὶ συνδεδεμένους μὲ τὸν εὐγενῆ ἐνθουσιασμόν τῆς ἀγάπης καὶ φιλίας· οἱ δὲ Κορίνθιοι καὶ Πελοποννήσιοι ἦσαν εἰς τὸ κέντρον, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι εἰς τὴν ἀρισερὰν πτέρυγα, ἔχοντες στρατηγὸς τὸν Λυσικλέα καὶ Χάρητα. Ὁ Ἀλέξανδρος διώκει τὴν ἀρισερὰν πτέρυγα τῶν Μακεδόνων, ἐκλεκτῶν εὐγενῶν ἀνδρῶν, βοηθούμενος ἀπὸ τὸ περιφθιμον ἰππικὸν τῶν Θετταλῶν· καὶ διὰ τὰ περισείλη ὁ πατὴρ τὴν ὀξύτητα τῆς ἐνεργείας τῆς υἱῆς, ὅσις ἦτο 19 χρόνων, καὶ τὰ διευδύνη τὴν ἀνδρίαν τε, ἔδωκεν αὐτῷ συμβοηθὲς τὰς ἀξιολογωτάτας ἀξιωματικές. Εἰς τὸ κέντρον ἦσαν οἱ μετὰ τῷ Φιλίππῳ ἐνωθέντες Ἕλληνας, εἰς τῶν ὁποίων τὴν ἀνδρίαν ὀλίγον δάρξος ἦτον· ἐκεῖνος δὲ εἶχε τὸ δεξιὸν μέρος, ὅπερ ἐτέθη ἢ πολυδρούλλητος φάλαγξ, διὰ τὴν ἀποκρέσση τὴν ὄρμην τῶν Ἀθηναίων, τὴν ὁποίαν ἔκαμνον πάντοτε εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς μάχης (Πολυαῖνε στρατηγήματα βιβλ. δ').

Ἡ μάχη ἔλαβεν ἀρχὴν ἐκατέρωθεν μὲ μεγάλην ἀνδρίαν καὶ φονικωτάτην ὄρμην, οἷαν ἠμποροῦν τὰ προξενήσεν εἰς τὰ διάφορα πολεμοφόρα ἔθνη ἢ φιλοτιμία, ἢ ὄργη καὶ ἢ φιλελευθερία. Ὁ Ἀλέξανδρος ὁμῶς μετὰ τῶν εὐγενῶν Μακεδόνων ὠρμησε πρῶτος μὲ ὄλην τὴν φιλότιμον νεανικὴν ἀνδρίαν εἰς τὸν ἱερὸν λόχον τῶν Θεβαίων, οἱ ὅποια ἀντεσάδησαν μὲ ἀνδρίαν καὶ γενναϊότητα ἀξίαν τῆς προγονικῆς φήμης. Ἀλλ' ἔτσι οἱ εὐγενεῖς νέοι, ἐξ ὧν καὶ συνίστατο ὁ ἱερὸς λόχος, μὴ προσβοηθούμενοι ἀπὸ τῆς συμπατριώτας ἐν καιρῷ κατ' ἀξίαν, ὑπέμειναν μὲν ἐπ' ὄλην τὴν ὄρμην τῷ ἐχθρῷ, τέλος δὲ καταθλιθόμε-

μενοι ἔωθέμενοι ἀπὸ τὸ βάρος τῶν ἀσυγκρίτως περισσοτέρων ἐχθρῶν, χωρὶς νὰ παραδοθῶσιν ἢ νὰ κλινωσιν εἰς φυγὴν, ἔπεσον ἐν ᾧ τόπῳ ἐμάχοντο ἄρ-
χῆς, καθεὶς προβαλλόμενος τὸ νεκρὸν σῶμα τῆ πλη-
σιεσάτε συντρόφῃ ὡς προτείχισμα ἔφραγμὸν ἐναντίον
τῆς προόδου τῶν πολεμίων. Ἀλλ' ὁ νέος βασιλεὺς ὁ-
μῆ με τὰς δυνάμεις τε ὅλως ἐνθουσιασμένος πρὸς τὴν
ἀνδρίαν, καὶ Θαρράν εἰς τὴν εὐτυχίαν, ἐφόνευεν,
ἔσφαττε ἔσώρευε πολλὰς σωρὸς νεκρῶν, ἕως ἔωρ-
μησεν ἐξηγηριωμένος ἐπὶ τὸ κέντρον τῶν Θηβαίων, οἱ
ὁποῖοι ἠναντιῦντο ἔαντεμάχοντο ἀνδρείως ἔσαφερώς·
ἔῆτως ὁ ἀγὼν διήρκεσε πολὺν χρόνον σφοδρὸς ἐκα-
τέρωθεν.

Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐμάχοντο εἰς τὴν ἀρισερὰν πτε-
ρυγα ἀνδρείως ἔἀξίως τῆ ὀνόματος ἔτῆ πράγμα-
τος, ὑπὲρ ἔῆ ἐμάχοντο. Αἱ ἀνδραγαθίαι ἐχρημάτι-
σαν ἐκατέρωθεν πολλὰ ἔῆ ἐνδοξοί, καὶ ἡ νίκη ἔμεινεν
ἐπ' ὀλίγον ἰσόρροπος. Ἀλλὰ τελευταῖον τὸ ἀρισερὸν
μέρος τῶν Μακεδόνων (πλὴν τῆς φάλαγγος), ἔῆ μέ-
ρος τῶν ἐν τῷ κέντρῳ ὑπεχώρησαν εἰς τὴν ὀρμὴν τῶν
Ἀθηναίων, ἔῆ ἐφευγον ὀλίγοντι ἀτάκτως. Εὐτυχῆς
ἔῆ εὐδαίμων ἔῆθελεν ἔῆθαι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρῃ ἡ Ἐλ-
λὰς, ἐάν ἡ πολιτεία ἔῆ τὰ προτερήματα τῶν Ἀθη-
ναίων στρατηγῶν ἰσομετρῶντο μετὴν τὴν ἀνδρίαν τῶν στρα-
τιωτῶν! ἀλλὰ βαβαί! Οἱ γενναῖοι ἔῆτοι ὑπέρμαχοι τῆς
ἐλευθερίας εἶχον στρατηγὸς τὰ μύσαρὰ βδελύγματα
τῆς πανουργίας ἔῆ προδοσίας. Οἱ ὑπερόφρων Λυσικλῆς
νομίσας ἑαυτὸν νικητὴν, ἐβόησε (1). “δεῦτε, εὐγε-
νεῖς συμπατριῶται, ἡ νίκη εἶναι ἰδική μας· ἄς κα-

(1) Πολυαίν. στρατηγ. Βιβλ. Δ'.

„ταδιώξωμεν αὐτὸς τὲς ἀνάνδρους ὡς εἰς τὴν Μακε-
 „δονίαν.“ Οἱ ἔν Αἴθνηται, ἀντὶ εἰς αὐτὴν τὴν εὐ-
 καιρίαν νὰ κτυπήσῃν τὴν φάλαγγά ἐκ τῆ πλαγίῃ,
 ἔ νὰ διασπάσῃν αὐτὸ τὸ καταπληκτικὸν τάγμα, κατ-
 ἐδίωκον τὲς φεύγοντας ἄτακτοι, καὶ ὡς φυγάδες
 μᾶλλον ἢ νικηταί. Τότε ὁ Φίλιππος ἐννοῶν ὡς ἐμπει-
 ρος στρατηγὸς τῆτο τὸ ἐσιώδες σφάλμα τῶν Αἴθνηταιων,
 ἔ χαίρων καθ' ἑαυτὸν ἐπὶ τῆ συνειδήσει τῆς ἐγγι-
 ζέσης νίκης, εἶπεν ἡρέμα πρὸς τὲς παρεσῶτας ἡγε-
 μόνας, οἱ Αἴθνηταιοὶ δὲν ἐξέειρην νὰ νική-
 σουν· ἔ ἐπρόσαξε τὴν φάλαγγα ν' ἀλλάξῃ τὴν θέ-
 σιν, ἔ αἰφνιδίως νὰ προκαταλάβῃ ἕνα πλησιόχωρον
 λόφον, ἔ ἐκεῖθεν νὰ καταβῆ προφυλαττομένη σαθε-
 ρῶς ἔ συνηγμένη, ἔ νὰ ὀρμήσῃ ὅλη τῆ δυνάμει εἰς
 τὲς Αἴθνηταις, οἱ ὅποιοι θάρρυντες ἑαυτὲς νικητὰς,
 δὲν ἠοράνοντο τὸν κίνδυνον. Τῆτε δὲ γενομένῃ, οἱ Αἴ-
 θνηταιοὶ ἐκυκλώθησαν ἐξαίφνης, ἔ πολλοὶ αὐτῶν κα-
 ταπληγώθεντες ἀπὸ τὸ βᾶρος τῆ ἐχθρῆ, ἀπέθανον·
 οἱ δὲ λοιποὶ ἐσώθησαν φεύγοντες ἀτάκτως ἔ ἀτίμως
 ἔ ἐπισύροντες ὑπὸ τῆς βίας ἔ ἐκείνης, ὅσοι ἐτάχθησαν
 πρὸς βοήθειάν των. Τότε ὁ περιβόητος ῥήτωρ ἔ πολι-
 τικὸς ἀνὴρ, τῆ ὁποῖε τὰ γενναῖα φρονήματα ἔ ἡδύ-
 ναμις τῶν λόγων τε ἐνέπνευσαν εἰς τὲς Ἑλληνας τὴν
 τότε ὑπέρλαμπρον ἀνδρίαν, ἡμαύρωσε τὴν δόξαν τε,
 φανεῖς ἀνάνδρος ἔ δειλὸς εἰς τὴν μάχην, εἰς τὴν ὁ-
 ποίαν αὐτὸς μόνος τῶν λοιπῶν συμπατριωτῶν ἤλθε
 περίφοβος ἔ ἐντρομος, ἔ πρῶτος αὐτὸς ἰδὼν τὴν νίκην
 ἀποκλίνουσιν εἰς τὲς ἐχθρῆς, ἐφυγεν ἀπολιπὼν τὴν
 τάξιν, ἔ ῥίψας τὰ ὄπλα ἔ τὴν ἀσπίδα, ἐν ἣ ὑπῆρ-
 χεν ἡ ἀκόλυτος χρυσῆ ἐπιγραφή ΑΓΑΘΗ, ΤΤΧΗ.
 Οἱ ἐχθροὶ αὐτῆ ἐμπαιζοντες, ἢ κακίᾳ φερόμενοι, διη-

γίνονται πρὸς τοῖς λοιποῖς, ἢ μᾶλλον εἶπεν ἐπενόησαν τῆτο τὸ αἰσχρότερον, ὅτι φεύγοντος τῷ Δημουθένος ἐπιάθη τὸ ἱμάτιον αὐτῷ ἀπὸ βάτον, καὶ αὐτὸς τόσον ἐφοβήθη, φανταζόμενος τὴν παρεσίαν τῷ ἐχθρῷ, ὥσε ἐκραξε, φείσαίμε τῆς ζωῆς (1).

Ὅτε δὲ ὁ Φίλιππος ἐθριάμβευεν ἔτι πρὸς τὸ μέρος τε, ὁ Ἀλέξανδρος δὲν ἔπαυσε μαχόμενος πρὸς τὸ ἄλλο μέρος, ἕως ἢ τελευταῖον κατενίκησε τὸς Θηβαίους, καίτοι ἀνδρείως ἀνδισαμένους, καὶ τρέψας εἰς φυγὴν, ἐδῶκε σφάζων καὶ φονεύων, καὶ ἔτι οἱ ἐν τῷ κέντρῳ σύμμαχοι ἀφέθησαν παντελῶς εἰς τὴν λύσσαν τῷ ἐχθρῷ, ὥσε χίλιοι Ἀθηναῖοι καὶ ἐπέκεινα ἔπεσον ἐν ἐκείνῃ τῇ μάχῃ, καὶ 2000 ἐλήφθησαν αἰχμαλώτοι· ἡ δὲ φθορὰ τῶν Θηβαίων ἐχρημάτισεν ὄχι σμικροτέρα. Ὁ Φίλιππος θέλων νὰ ἐπισφραγίσῃ ταύτην τὴν ἀξιόλογον νίκην μὲ φιλάνθρωπον πράξιν, τὴν ὁποῖαν ἀναμφιβόλως ὑπαγόρευον αὐτῷ ἡ φιλοτιμία καὶ ἡ πολιτικὴ, ἐπρόσαξε τὸς στρατιώτας νὰ παύσωσι φονεύοντες τὸς Ἕλληνας, ἐλπίζων ἢ ἀπολαύσῃ διὰ τῆς τῶν μελετωμένων σκοπῆς, καὶ νὰ παρρησιασθῇ ποτὲ ὡς κεφαλὴ καὶ στρατηγὸς τῷ ἔθνει, τὸ ὁποῖον ἤδη ὑπέταξε κατὰ κράτος.

Μετὰ δὲ τὴν μάχην περιχαρὴς ὁ Φίλιππος ἐπὶ τῇ νίκῃ, καὶ ὑπερπιὼν εἰς ἓν μέγαλον συμπόσιον, ὅπερ ἔκαμε τότε, ἦλθεν ἐκεῖ, ὅπε ἐγένετο ἡ μάχη, καὶ κατεγέλα τὸς νεκρῶς, καὶ ἔβριζε τὰς δυσυχίας τῶν αἰχμαλώτων, σκιρτῶν καὶ χορεύων περὶ αὐτὰς ὡς φρενοβλαβῆς, καὶ ἔφαλλεν ἐμμελῶς καὶ κατὰ τὸ μέτρον τὴν ἀρχὴν τῷ ψηφίσματος, τὸ ὁποῖον ὑπαγό-

(1) Πλάταρχ, εἰς βίου τῶν δέκα βιβλίων.

ρευσεν ὁ Δημοσθένης ὡς προκήρυξιν τῆ πολέμου. Ὁ
 Δημάδης, εἰς τῶν τότε αἰχμαλώτων, ἐτόλμησε νὰ
 τὸν ἐλέγξῃ δι' αὐτὸ τὸ ἄσεμνον ἔργον, λέγων· “βα-
 ρισιλεῦ, ἡ τύχη σοὶ ἔδωκε πρόσωπον Ἀγαμέμνονος,
 σὺ δὲ δὲν αἰχύνῃσαι νὰ πράττης ἔργα Θεοσίτου.”
 Θαυμάσας ὁ Φίλιππος τὴν εὐστοχίαν τῆς ἐπιπλήξεως
 τῆ ἀνδρὸς, μετέβαλε τὴν ὅλην διάθεσίν τε, καὶ ἀν-
 τι νὰ βλάβῃ τὸν Δημάδην, τὸν ἀπέλυσε μάλιστα
 ἐλεύθερον, τιμῶν καὶ περιποιούμενος μετὰ ταῦτα με-
 γάλως· τέλος δὲ ἀπέλυσε ὅλους τὸς αἰχμαλώτους
 Ἀθηναίους δίχα λύτρων. Οὗτοι δὲ ἰδόντες τὴν πρὸς
 αὐτὸς φιλάνθρωπον πολιτείαν τῆ βασιλείως, ἐζήτην
 καὶ τὰ ἱμάτια καὶ τὰ σρώματα, πρὸς τὸς ὁποῖους ἀπε-
 κριθῆ γελάσας ὁ βασιλεὺς· “οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς φαί-
 νεται, νομίζον ὅτι ἐνικήθησαν ἀπὸ ἡμᾶς εἰς τὸς ἀ-
 τραγάλους” (Πλυτ. ἀποφθ.). Λέγουσιν, ὅτι οἱ αἰχ-
 μάλωτοι ἀπελύθησαν μάλιστα διὰ τὸν Δημάδην,
 ὁ ὁποῖος ἐβελτίωσε καὶ κατεπραῖνε τὸ ἦθος τῆ Φι-
 λίππου μὲ τὰς Ἀττικὰς σειρήνας, ὡς φησι Διόδω-
 ρος ὁ Σικελιώτης. Ἀλλ' ὁ Φίλιππος αὐτὸς ὠμαλό-
 γησε ποτὲ, ὅτι συνανασρεφόμενος συχνάκις μὲ τὸς
 Ἀθηναίους ῥήτορας, διώρθωσε πολὺ τὰ ἐλαττώμα-
 τά τε. Ὁ Ἰβσίνος ἰσορεῖ τὴν πολιτείαν τῆ Φιλίππου
 μετὰ τὴν μάχην πολλὰ διαφορετικὴν λέγων, ὅτι
 μόλις ἔκρυψεν ἐκεῖνος τὴν ἀμετρον χεῖράν, καὶ ἐφάνη
 τόσοσιν σεμνὸς καὶ φιλάνθρωπος, ὥστε ἔτε ἐγέλασεν
 εἰς τὸ συμπόσιον, ἔτε ἔκαμε τὴν συνειδισμένην δυ-
 σίαν, ἔτε ἔλαβε σεφάνους ἢ ἀρώματα, ἔτε ἐσυγχώ-
 ρησε δέατρα καὶ ἀγῶνας, καὶ ἐνὶ λόγῳ δὲν ἔπραξε
 κἀμὲν, δι' ἧ ἡμπόρει νὰ φανῇ εἰς μὲν τὸς νικητὰς ὕ-

περχαίρων, εἰς δὲ τὸς νικηθέντας ἐπιχαίρων (1). Ἀλλ' αὕτη ἡ εἰδησις μετελήφθη ὡς φαίνεται ἀντὶ ἐκείνης, τὴν ὁποίαν διηγῶνται περὶ αὐτῆ, ὅτε διωρθώθη ἀπὸ τὸν Δημάδη. Τέτο ὑπάρχει γνωστὸν, ὅτι μετὰ τὰ πρῶτα ἄφευκτα αἰσθήματα τῆς χαρᾶς ἐγνώρισε τὸν εαυτόν τε, καὶ πρὸς μὲν τὸς Ἀθηναίους ἐδείχθη φιλάνθρωπος, ἀνανεώσας μάλιστα τὴν ἀρχαίαν φιλίαν καὶ συμμαχίαν, πρὸς δὲ τὸς Θηβαίους, οἱ ὅποιοι ἔλυσαν τὴν μετ' αὐτῆ συμμαχίαν, ἐπολιτεύθη διαφορετικῶ τῷ τρόπῳ· καὶ αὐτὸς, ὅσις ἐκαυχᾶτο πολὺ ὡς κύριος τῶν συμμάχων καὶ ὑπηκόων, δὲν ἠμπόρεσε νὰ συγχωρῆσῃ τόσον ευκόλως ἐκείνους, οἱ ὅποιοι τὸν ἄφησαν εἰς ἐκείνην τὴν κρίσιμον περίσασιν. Διὸ τῶν Θηβαίων ἐπώλησεν ἢ μόνον τὸς αἰχμαλώτους, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐνταφιασμὸν τῶν ἀποθανόντων (2)· καὶ τέλος, μετὰ ταῦτα καὶ ἕτερα αἰσιηρὰ ἔργα ἐμβάλλον εἰς τὰς Θήβας ἰκανὴν φρενᾶν, ἐσυγχώρησεν εἰς αὐτὸς τὴν εἰρήνην.

Λέγουσιν (3) ὅτι Ἰσοκράτης, ὁ τότε περιβλεπτότατος ῥήτωρ, φιλόπατρις ἐς ἄκρον, δὲν ἐδυνήθη μετὰ τὴν Χαιρώνειαν νὰ ἐπιζήσῃ εἰς τὴν φθορὰν καὶ αἰχλίην τῆς πατρίδος, ἀλλ' ὡς ἔμαθε τὴν ἥτταν τῶν Ἑλλήνων, ἀγνοῶν τὴν μέλλουσαν τύχην τῆς πατρίδος, καὶ θέλων ν' ἀποδάνῃ ἐλεύθερος, μὴ γευόμενος τροφῆς ἀπέθανεν 98 ἐτῶν. Αὕτη ἡ φθορὰ τῶν Ἀθηναίων ἀπεδόθη κυρίως εἰς τὴν κακὴν πολιτείαν

(1) *Atque ita inter tacitam laetitiam et dolorem hostium temperavit, ut neque apud suos exultasse, neque apud victos insultasse videretur* (Ἰ'ες. Βιβλ. Θ'. Κεφ. Δ').

(2) Ἰ'ες. αὐτόθι. (3) Πλέτ. εἰς Ἰσοκρ. καὶ Διον. Ἀλικ.

τῶν στρατηγῶν, τῷ Λυσικλέῳ καὶ Χάρητος, ἀπὸ τῶν ὁποίων ὁ πρῶτος ἐθανατώθη, κατηγορήσαντος τῷ Λυκέρῳ, ὅσις εἶχε μεγάλην ῥοπήν καὶ ὑπόληψιν παρὰ τῷ δήμῳ, καὶ ἦτον αὐστηράτατος εἰς τὰς λόγους, καὶ πικρότατος κατήγορος, ὡς ἐκ τῶν ἀκολούθων αὐτῷ λόγων φανερόν (1). “ἦσο στρατηγός, ὦ Λύσι-
 κλες, καὶ χίλιοι πολῖται ἐφονεύθησαν, διχίλιοι ἐ-
 πιάθησαν, καὶ τρόπαιον ἀνηγέρθη πρὸς ἀτιμίαν τῆς
 πόλεως, ἡ δὲ Ἑλλάς ὅλη ἐδουλώθη· καὶ ταῦτα
 πάντα ἔγιναν, ὅτε σὺ ὑπῆρχες στρατηγός καὶ ἡγεμών.
 καὶ τολμᾶς ἀκόμη νὰ ζῆς, καὶ νὰ βλέπῃς τὸ φῶς τῷ
 ἡλίῳ, καὶ δὲν αἰσχύνῃσαι νὰ φαίνῃσαι παρρησία εἰς τὴν
 ἀγορὰν, σὺ τὸ ὑπόμνημα τῆς αἰσχίνης καὶ τῷ ἐνείδας
 τῆς πατρίδος σε;

Οὗτος ὁ Λυκέρῳ, ὅσις ἦτον εἰς τῶν πρώτων τότε
 ῥητόρων, καὶ ἐχὶ, ὡς οἱ ἄλλοι, δωροδόκος, ἐκυβέρ-
 νησε δώδεκα (κατὰ Πλάτωνα. 15) χρόνους τὸν θησαυ-
 ρὸν τῆς πόλεως ἐπαινεμένως, καὶ ἔζησε ζωὴν ἐπ’ ἀρε-
 τῇ περιβόητον. Αὐτὸς ἠύξησε τὸν εὐλογίον, διώρρωσε
 τὸν ναύσταθμον, ἐφυγάδευσε ἀπὸ τῆς πόλεως τὰς κακα-
 ποιὰς, ἔγραψε πολλὰς καὶ καλὰς εἰς τὴν πατρίδα νομὰς,
 καὶ ἐσημείωνε καταλεπτῶς εἰς κατάλογον ὅ,τι ἔκαμ-
 νε κατ’ ὄλον τὸν καιρὸν τῆς διοικήσεώς τε, εἰς δὲ τὸ
 τέλος αὐτῆς ἐκρέμα εἰς σῆλην τὸν κατάλογον, διὰ τὴν
 ἀναγινώσκῃ καθεὶς ἐλευθέρως, καὶ νὰ ἐπικρίνῃ τὰ ἔρ-
 γατα. Τόσον δὲ ἐφύλαξεν ἀπαράβατον αὐτὴν τὴν συ-
 νήθειαν, ὥστε εἰς τὴν τελευταίαν ἀρρώσθειαν παρήγ-
 γειλε νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὴν βελήν, διὰ νὰ δώσῃ δη-
 μοσίᾳ λόγον περὶ τῶν ἔργων τε ὅλων, καὶ νικήσας τὸν

(1) Λυκέρῳ λόγος κατὰ Λυσικλέους (Διοδ. Σικ. 15.)

κατήγορόν τε, ἐπισρέψας εἰς τὸν οἶκον ἀπέθανεν. Οὗτος ὁ ῥήτωρ, ὁ ἄλλως αὐσηρότατος ἢ πικρότατος, ἐθεράπευε φιλοτίμως τὸ θεάτρον, τὸ ὅποιον, μὲ ὄλον ὅτι κατήντησεν εἰς κατάχρησιν ἐπιζήμιον εἰς τὸν λαόν, ἐνόμιζεν ὡς τὸ κάλλιστον ἠθικὸν διδασκαλεῖον, ἢ παρ-
εκίνει τὴν φιλοτιμίαν τῶν Τραγικῶν, ἀνορθῶν τὴς ἀνδριάντας τῆ Αἰχύλου, Σοφοκλέους ἢ Εὐριπίδου· ἄφησε δὲ μετὰ θάνατον τρεῖς υἱὲς τόσον ἀνάξις ἑαυτῶν ἢ τῆ πατρὸς, ὡς φυλακωθέντας ἀπέλυσεν ὁ Δημοφένης χάριν τῆ μακαρίτε πατρὸς (1).

Ὁ δὲ Χάρης, ὁ ὅποιος, ὡς ἀνάξιος στρατηγὸς καὶ πολὺ ὀλίγον διαφέρων τῆ ιδιώτε στρατιώτε, ἦτον ἄξιος τῆς αὐτῆς, ἢ ἢ μεγαλητέρας πανῆς, παρὰ τὸν συστρατηγὸν Λυσικλῆν, δὲν κατεκρίθη, ὡς φαίνεται, ὡς συναίτιος τῆς δυσυχίας. Ὁ Τιμόθεος ἔλεγε περὶ αὐτῆ, ὅτι ἀντὶ στρατηγῆ ἦτον ἄξιος νὰ φέρη τὰ σκευῆ τῆ στρατηγῆ. Ὁ Χάρης ὡς ῥωμαλαῖος ἢ εὐσωμος ἐσύνησεν ὀπωσῆν ἑαυτὸν εἰς τὸν ὄχλον· ἀλλ' ἦτο φιλήδονος μᾶλλον ἢ φιλόπονος, ἔσυρε πάντοτε κατὰ τὴς πολέμου μυσικῆς τρεφομένους ἀπὸ τὸν στρατιωτικὸν μισθόν· ἢ ἀπειροπόλεμος ὢν, εἶχε καλὴν ὑπόληψιν περὶ ἑαυτῆ· ἦτο δὲ ματαιόφρων ἢ σερεόφρων, τολμηρὸς ἢ ῥιψοκίνδυνος, μεγαλότολμος ἢ πάντοτε πρόθυμος ἐγγυητῆς τῆς εὐτυχῆς ἐκβάσεως τῶν ἐπιχειρημάτων τε, τὰ ὅποια σπανιώτατα ἀπέθανον κατὰ τὴν φαντασίαν τε, ἐξ ἢ ἢ ἢ παροιμία αἰ ἐγγυήσεις τῆ Χάρητος. Ἀλλὰ καίτοι τέτων ἔτως ἐχόντων, ἐκεῖνος εἶχε πολλὰς φίλους ἐκ τε τῶν πολιτῶν

(1) Δημοσθ. Γ'. ἐπισ. Τόμ. Β'. Σελ. 1474.

ἔ ρητόρων, οἱ ὅποιοι καθαιρέντες πολλάκις ἄλλες ἀξίους στρατηγούς, ἀντεχειροτόνουν αὐτόν (1).

Ὁ Δημοφθένης ἐφαίνετο ὁ πρωταίτιος τῆς τρομερᾶς φθορᾶς ἔ ἀνιάτε πληγῆς τῆς δυνάμεως τῶν Ἀθηναίων. Ἀλλ' ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων, ὡς ἔφθασεν ἢ εἰδησις τῆ φονικωτάτη ἀφανισμῆ τῶτων ἀνθρώπων, ἀντι ὡς ἔντρομοι ἔ περίφοβοι νὰ ὀρμήσεν ἀλόγως εἰς ἐκείνον, τὸν ὅποιον ἐδύνατο νὰ νομίζεν ὅπωςδῆποτε ὡς αὐτηργὸν τῆς ἀξιοθρηνήτε δυσυχίας, ὑπήκουσαν παντελῶς εἰς τὰς συμβουλὰς τῆ Δημοφθένε, διορίζοντες φύλακας, ἀνοικοδομῆντες τὰ τείχη, ἔ διορδύνοντες τὰς τάφρες. Ὁ Δημοφθένης αὐτὸς διορδύθη νὰ παρασκευάσῃ εἰς τὴν πόλιν τὰς τροφὰς, ἔ νὰ διορδύσῃ τὰ κρημισμένα μέρη τῶν τειχῶν, τὰ ὅποια πάντα ἐπλήρωσε τόσον γενναίως, ὡσε, παρακινήσαντος τῆ Κτησιφῶντος, ἐτιμήθη μεγάλως ἀπὸ τῆς Ἀθηναίε, οἱ ὅποιοι ἐψήφισαν αὐτῷ χρυσοῦν σέφανον ἀντι τῶν χρημάτων, ὅσα ἐκ τῶν ἰδίων ἐχάρισεν εἰς τὴν πόλιν πρὸς ἀπαπλήρωσιν τῆς ποσότητος τῶν χρημάτων, ὅσα ἔλλειπον εἰς τὴν διορδύωσιν τῶν τειχῶν.

Ὅτε εἰς τὴν παρεῖσαν περίσασιν, ἦγεν μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην, οἱ ἐναντίοι τῆ Δημοφθένε ρήτορες σασιάζοντες ἐκ συμφῶνε ἐναντίοντε, κατηγοροῦν αὐτὸν ἐνώπιον τῆ κριτηρίε, ὁ δῆμος ἔ μόνον ἀπέλυσεν αὐτὸν τῆς κατηγορίας, ἀλλὰ ἔ τὸν ἐτίμησε περισσότερον ἢ πρότερον. Τόσον πολὺ ὑπερενίκησεν ἢ πρὸς αὐτὸν εὐλάβεια ἐνεκα τῆ ζήλυτε ἔ τῆς πίσεως ὅλες τῆς ἀγῶνας τῆς συκοφαντίας ἔ κακίας! Ὅτε δὲ τὰ ὄσέα τῶν ἀποθανόντων ἐκαμίωθησαν εἰς τὰς Ἀθή-

(1) Ἀθήν. Λειτουργ. βιβλ. ΙΒ'.

νας πρὸς ταφήν, ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων ἐχειροτόνησε τὸν Δημοσθένη διὰ τὴν ἐγκωμιάσιν ἐκείνου τὰς γενναίας ἀνδρας, δι' ἣ ἐφανερόνον σαφέστατα, ὅτι αὐτοὶ δὲν ἐνόμιζον αὐτὸν αἴτιον τῆ δυστυχῆς πολέμου, ἀλλὰ μόνον τὴν θεῖαν Πρόνοιαν, ἣ ὁποία διατάττει ὡς βέλεται τὰ ἀνθρώπινα πράγματα.

Κατὰ τῆτον τὸν χρόνον ἐσύνησεν ὁ Αἰσχίνης κατὰ τῆ Κτησιφῶντος, ἣ μᾶλλον εἶπεῖν κατὰ τῆ Δημοσθένους, ἕνα λόγον δικανικόν, τὸν πλέον ἀξιολογώτατον, ὅσιν ἐφάνη ποτὲ ἐμπροσθεν ἐνὸς κριτηρίου, ἔχῃ τὸσον διὰ τὴν ἐμπεριεχομένην ὕλην τῆ πράγματος, ὅσον διὰ τὴν ἀξιοκρέκειαν ἢ ἐπιτηδεϊότητα τῶν ῥητόρων. Ὁ Κτησιφῶν, φίλος τις τῆ Δημοσθένους, παρεκίνει ἐπ' ἐκκλησίας τὸν δῆμον νὰ ψηφίσεν εἰς τὸν Δημοσθένη χρυσῆν σέφανον. Ὁ δὲ Αἰσχίνης, ὁ ἀντίζηλος τῆ Δημοσθένους κατὰ τε τὴν εὐγλωττίαν ἢ φιλοτιμίαν, ἠναντιόνητο ὅλαις δυνάμεσιν εἰς τῆτο. Οὐδεμία ὑπόθεσις πρῆξένησε ποτὲ τὴσιν περιέργειαν, ἔτε ἐκρίθη μὲ τὴσιν παρήρησιαν (1), ὅσον ἣ παρῆσε, εἰς τὴν ὁποίαν πάντες συνέτρεχον ἀπανταχόθεν πρὸς θεωρίαν, ἢ πάνυ εὐλόγως. Διότι τί ἄλλο ἦτο πλέον ἀξιοθέατον ἢ ἀξιάκεσον, ἢ τὸ νὰ βλέπη τις φιλονεικῆντας δύο ῥήτορας, οἱ ὁποιοὶ ἦσαν ἐγκρατεῖς τῆσιν τέχνης ἢ ἐσολισμένοι ἀπὸ φυσικὰ προτερήματα, ἢ συνερίζοντο ἀπὸ παντοτινὰς διαφορὰς, ἢ ἀπὸ ἀδιάλλακτον ἀμοιβαίαν μνησικακίαν (2).

Φαίνεται, ὅτι ἣ περίστασις ἐβλήθη τοκαταρχὰς τὸν Αἰσχίνη. Διότι οἱ ἐν Ἀθήναις εὐρισκόμενοι φίλοι

(1) Ἡ κρίσις αὕτη ἔγινε χρόνους τινὰς μετὰ τὸν θάνατον τῆ Φιλίππου, ὅτε ὁ Ἀλέξανδρος ἐπολέμη ἐν Ἀσίᾳ.

(2) Cicer. de optimo genere Rhetorum.

Μακεδόνες ἦσαν πολλά δυνατοί, ἔ μάλιστα μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν Θηβῶν. Ἀλλὰ τελευταῖον ἔδεν καταρτίσας, κατεδικάσθη ἐνδίκως εἰς ἀειφυγίαν διὰ τὴν ἀδικόν τε κατηγορίαν, ἔ ἑλθὼν κατέκησεν εἰς Ρόδον, ὅπε ἔ Ρόδιακὸν διδασκαλεῖον συνέστησε, διδάσκων τὴν ῥητορικὴν διὰ πολλῶν χρόνων μὲ μεγάλην φήμην ἔ δόξαν· ἤρχισε δὲ τὰ μαθήματα ἀναγιώσκων τὲς δύο λόγους, οἱ ὅποιοι προξένησαν αὐτῷ τὴν φυγὴν. Οἱ ἀκροαταὶ ἐθαύμαζον καθ' ὑπερβολὴν ἀκρόντες τὸν λόγον αὐτῆ κατὰ Κτησιφῶντος· ὅτε δὲ ἤκουσαν τὸν περὶ σεφάνου ἢ ὑπὲρ Κτησιφῶντος λόγον τῆ Δημοφένους, ἐδιπλασίασαν τὲς ἐπαίνους ἔ τὰ ἐγκώμια· ἔ τότε εἶπεν ὁ Αἰσχίνης τὲς ἀκολούθους λόγους, λόγους ἀξιοσημειώτους ὡς προερχομένους ἐκ τῆ σώματος ἐνὸς ἐχθροῦ, ἔ ἀνταγωνισῆ· τί δὲ ἂν ἤκεετε αὐτὸν ἀπὸ τῆ σώματος ἐκείνου τῆ θηρίου; Ὅ ἐν Δημοφένους νικήσας, ὡς εἶπαμεν, τὸν ἀντίπαλόν τε, δὲν ἐδείχθη χαιρέκακος, ἀλλὰ μάλιστα ἔδραμε κατόπιν τῆ Αἰσχίνου, ἐν ᾧ ἔτος ἔμελλε νὰ πλεύσῃ εἰς Ρόδον, ἔ τὸν κατέπεισε νὰ δεχθῆ ἐν βαλάντιον (πηγυλίον) χρημάτων. Τότε ἀνεβόησεν ὁ Αἰσχίνης, “πῶς νὰ μὴ κλαύσω ἐγὼ μίαν πατρίδα, ὅπε ἀφίνω τοιῦτον ἐχθρὸν γενναῖον, οἷος δὲν ἐλπίζω νὰ εὐρω ἀλλαχῆ φίλος (1);

Ὅ δὲ Φίλιππος ἐν τῷ μεταξὺ μὴ εὐχαριστῆμενος εἰς τὴν τελευταίαν νίκην (2), ἀπεφάσισε νὰ βάλῃ ἤδη εἰς πρᾶξιν τὸν ἐκ πολλῶ μελετώμενον σκοπὸν, ἤγουν νὰ ἐκλεχθῆ εἰς τὸ κοινὸν συνέδριον τῶν Ἑλλήνων ἀρχιστράτηγος ἐναντίον τῶν Περσῶν. Ὅλαί αἰσυμ-

(1) Cicer. de Orat. 3, 57. (2) Διοδ. Σικ. Βιβλ. ις'.

μαχίδες πόλεις, ἔ τὰ πλησιόχωρα Ἑλληνικά ἔθνη, ἐπεθύμην νὰ τιμωρήσωσι τὴν Περσίαν διὰ τὰς ὕβρεις, ὅσας ἡ Ἑλὰς ἔπαθεν ἀπὸ τὰς βαρβάρους, ἔ νὰ ἐξολοθρεύσεν ἐκεῖνο τὸ βασίλειον. Ὅθεν ὁ Φίλιππος φιλοτιμέμενος ἤδη ἐκ πολλῆ ἐπὶ τέτρω, καὶ ὀρῶν ἤδη τὸν σκοπόν τε εὐχατόρῳτον διὰ τὴν τελευταίαν νίκην,

π. χ. 337. κατέπεισε τὰς Ἑλληνας νὰ τὸν χειροτονήσεν στρατηγὸν ἀπασῶν τῶν δυνάμεων, ἔ ἔτως ἔκαμνε μεγάλας παρασκευὰς πρὸς τὴν ἐπὶ τὰς Πέρσας στρατείαν.

Ἀλλ' ὅσον εὐτυχῆ ἔ ἐνδοξὰ ἦσαν τὰ ἔξωθεν, τόσον δυστυχῆ ἔ θλιβερὰ ἦσαν τὰ ἔσωθεν τῆς οἰκίας τῆ Φιλίππου, ὅπε σάσεις ἔ διχόνοιαι ἐμφωλεύσασαι, ἐτάραττον τὴν εὐτυχίαν τε, ἔ τέως ἐπέσυραν τὴν πτώσιν τε. Ὁ Φίλιππος λαβὼν εἰς γυναῖκα τὴν Ὀλυμπιάδα, θυγατέρα Νεοπτολέμου τῆ βασιλέως τῆς Ἠπέιρου, συνέζη τοκαταρχὰς ἐν εἰρήνῃ ἔ εὐδαιμονίᾳ. Ἀλλὰ τὸ κακότερον ἦθος τῆς Ὀλυμπιάδος, φύσει ζηλοτίπε ἔ βαρυθύμῃ γυναικὸς, ἐσκότισε τὰς πρώτας ἀκτίνας τῆς γαμικῆς εὐδαιμονίας, ἔ αἱ διχόνοιαι κατήντησαν τόσον, ὥσε ὁ Φίλιππος ἐκάλει πολλάκις τὸν θάνατον. Ὁ ἔρωσ αὐτῆ πρὸς τὴν Κλεοπάτραν, ἀνεψιὰν τῆ στρατηγῆ Ἀτάλλῃ, ἐπεσφράγισε τὴν διάζευξίν των. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Κλεοπάτρα, πλὴν τῆ ἡμέρε ἦθος ἔ ἄλλων ἀρετῶν, ἦτον ἐς τὰ μάλιστα ὠραία, ὁ Φίλιππος διενόηθη πρὸς εὐδαιμονίαν ἑαυτῆ νὰ νυμφευθῆ ἐνόμωσ ἔ διὰ παντὸς μετ' αὐτῆς τῆς γυναικὸς, ἀποφασίσασ χωρὶς διαγμῆ νὰ χωριθῆ διὰ παντὸς ἀπὸ τὴν βασιλισσάν τε, ἡ ὁποία ἐφάνη τόσον φιλοτάραχος τῆς ἡσίχε ζωῆς τε. Ματαίωσ ἦσαντιόνετο ὁ ἱὸσ αὐτῆ Ἀλέξανδρος λέγων, ὅτι διὰ τῆ χωρισμῆ τῆς μητρὸς Ὀλυμπιάδος ἔ διὰ τῆς δευτερο-

γαμίας ἐκινδύνευε ν' ἀπολαύσῃ πολλὰς ἀνταγωνισὰς περὶ τῆς βασιλείας, καὶ τὸ δίκαιον τῆς διαδοχῆς ἐ-
 γίνετο ἀβέβαιον. “Οὐκὲν (ἔφη) πολλὰς ἔχων περὶ
 „τῆς βασιλείας ἀνταγωνισὰς, γένε καλὸς κἀγα-
 „θὸς, ἵνα μὴ δι' ἐμὲ τῆς βασιλείας τύχης, ἀλλὰ
 „διὰ σεαυτὸν” (1). Διὸ ὁ γάμος ἐκείνῃ καὶ τῆς Κλεο-
 πάτρας ἐδημοσιεύθη κατὰ τὸ σῦνηδες, καὶ ἐπανηγυ-
 ρίζετο, ὡς εἶκος, μεγαλοπρεπῶς. Οἱ Ἀλέξανδρος,
 ὅσις παρευρίσκετο ἀδελήτως εἰς αὐτὰς τὰς χαρὰς,
 ἐσιώπα πνέων ὄλωσ θυμὸν, καὶ μισῶν τὸ τοιοῦτο συμ-
 πόσιον, τὸ ὁποῖον ἐσηλίτευε τὴν ὕβριν τῆς μητρός· καὶ
 εἰς αὐτὰς τὰς περιστάσεις τὸ νεανικὸν καὶ ὀξύθυμον ἦθος
 ἔκαμον αὐτὸν εὐόργητον καὶ διὰ τὴν εὐτελεσιάζτην ἀφορ-
 μὴν. Οἱ Ἄτταλος, ὁ πρὸς μητρός θυμὸς τῆς νέας βα-
 σιλίσσης, λησιμονήσας ὅτι φρονίμως ἐπρεπεν ὅσον οἶόν τε
 ν' ἀποφεύγῃ τὴν ἐλαχίστην ἀφορμὴν τῆς ὀργῆς τῆ νέας
 βασιλέως, καὶ ἐνθεσιασμένος ἀπὸ τὰς τιμὰς τῆ βα-
 σιλέως πρὸς τὴν ἀνεψιάν τε, καὶ ἀπὸ τὴν θερμότητα
 τῆ οἴνε, παρεκίνηει παρρησία τὲς ἄρχοντας νὰ παρα-
 καλέσεν τὲς θεὸς νὰ χαρίσεν εἰς τὸν βασιλέα εὐτε-
 κνίαν καὶ νομίμως διαδόχου τῆς βασιλείας. Οἱ Ἀλέ-
 ξανδρος, ὅσις μόλις ἐδυνήθη ἕως τῶρα νὰ κρατήσῃ
 τὸν θυμὸν, εἶπεν, ἡμᾶς δὲ, κακὴ κεφαλὴ,
 νόθου νομίζεις; καὶ ἔρριψε τὸ ποτήριον εἰς τὸν
 Ἄτταλον, ὁ ὁποῖος ἀντέρριψεν αὐτὸ βιαίτερον. Ἐν-
 τεῦθεν γενομένης βοῆς καὶ ταραχῆς, ὁ βασιλεὺς θυ-
 μωθεὶς, ὤρμησεν εἰς τὸν ἱὸν μὲ τὸ σπαθὶ γυμνὸν,
 πλὴν κατὰ τύχην διὰ τὴν βίαν, χωλότητα καὶ πολυ-
 ποσίαν δὲν ἐκρόφθασε νὰ τελειώσῃ τὸν ἄλογον σκο-

(1) Πλατ. ἀποφθέγματα βασιλείου καὶ κρατηγῶν.

πὸν, ἀλλὰ σφαλὲς ἔπεσε κατὰ γῆς. Τότε ὁ Ἀλέξανδρος ἐφουρίζων εἶπεν “ἴδατε, ὦ ἄνδρες, τῆτον, ἢ τὸν ἐτοιμαζόμενον νὰ διαβῆ ἀπὸ Εὐρώπης εἰς Ἀσίαν, ἢ ὅσιν διαβαίνων ἀπὸ τραπέζης εἰς τράπεζαν, ἔπεσε ἢ κατὰ γῆς (1).

Ὁ Φίλιππος, ὅσιν ἐμελέτα πάντοτε τὴν κατὰ τῆς Ἀσίας ἐκρατείαν (2), ἠρώτησε τὸ μαντεῖον περὶ τῆ ἀποβησομένη· ἡ δὲ Πυθία ἀπεκρίθη·

Ἔσεται μὲν ὁ ταῦρος, ἔχει τέλος, ἔστιν ὁ θύσαν· ἦγυν ὁ ταῦρος ἐσεφανώθη, τὸ τέλος ἐγγίζει, καὶ εἰς ὀλίγον θάλει θυσιασθῆ. Ὁ Φίλιππος ἀκέσας τὸν χρησμόν, τῆ ὁποῖα ἡ σχολιότης ἔπρεπε καὶ νὰ τὸν ἀργοπορήσῃ, ἐρμήνευσεν εὐθὺς αὐτὸν πρὸς τὸ ἴδιον συμφέρον· καὶ διὰ νὰ μὴ ἔχη ἄλλους λογισμὸς, εἰμὴ τὴν ἐπὶ τὰς Πέρσας κρατείαν, καὶ διὰ νὰ παραδοθῆ ὅπως διόλου εἰς τὴν ἄλωσιν τῆς Ἀσίας, σπευδάζει νὰ τελειώσῃ τὰ οἰκιακά τε πράγματα. Εὐθὺς ἔν ἕκαμε θυσίας μεγαλοπρεπεῖς εἰς τὰς θεάς, καὶ ἠτοιμάζετο νὰ πανυγηρίσῃ μεγαλοπρεπῶς εἰς τὰς Αἰγὰς, πόλιν τῆς Μακεδονίας, τὰς γάμους τῆς Κλεοπάτρας τῆς ἐξ Ὀλυμπιάδος θυγατρὸς τε, τὴν ὁποῖαν ἐμνήσευσεν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, βασιλέα τῶν Ἡπειρωτῶν καὶ ἀδελφὸν γνήσιον τῆς Ὀλυμπιάδος. Διὸ συνεκάλεσε τὰς περιφανεστάτους ἄνδρας τῆς Ἑλλάδος, φιλοτιμύμενος νὰ δείξῃ πρὸς αὐτὰς πᾶν εἶδος εὐνοίας καὶ τιμῆς, καὶ νὰ

(1) Ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ἡ μήτηρ κατέφυγον τότε εἰς τὴν Ἡπειρον. Ἀλλὰ Δημάρτος, ὁ Κορίνθιος, φίλος τῆς οἰκίας, ἐθιλίωσε τάλιν τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν (Πλέτ. εἰς Ἀλέξ.).

(2) Ὁ Ἄτταλος καὶ ὁ Παρμενίων προαπεσάλησαν εἰς Ἀσίαν μὲ κρατεύματα (Διόδ. 15. §. 91.).

τὴν ἀνταμίψην προσηκόντως διὰ τὴν τιμὴν τῆς δωδεΐσης αὐτῷ ἀρχισρατηγίας. Πᾶσα πόλις φιλοτιμεμένη ἐσεφάνωσεν αὐτὸν μὲ χρυσοῦς σεφάνους· ἐξόχως δὲ τῶν λοιπῶν Ἐθαυμάσθησαν αἱ Ἀθῆναι. Νεοπτόλεμος ὁ τραγωδὸς συνέγραψεν ἐπὶ τούτῳ τραγωδίαν, ἣς ἡ ἐπιγραφή Κίνυραι, ἐν ἣ ὑπὸ πλαστοῖς ὀνόμασι παρίση τὸν βασιλέα νικητὴν τῷ Δαρείῳ καὶ δεσπότῃν τῆς Ἀσίας (1). Οὗ δὲ Φίλιππος ἐχαιρενεῖς αὐτὰ τὰ ἀγάλματα, καὶ προμηνύματα, καὶ παραβάλλων αὐτὰ μὲ τὸν πυθόχρησον χρησμὸν, ἐνόμιζε βεβαίαν τὴν νίκην. Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν μετὰ τὸ συμπόσιον ἔλαβον τὴν ἀρχὴν οἱ ἀγῶνες καὶ τὰ θεάτρα, ὅπερ πρὸς τοῖς λοιποῖς ἐπομπεύοντο τὰ ἀγάλματα τῶν δωδεκα θεῶν τεχνικώτατα ἐξεργασμένα, σὺν δὲ τέτοις ἄλλο δέκατον τρίτον, τὸ ὅποιον ὑπερέβαινε τὰ λοιπὰ κατὰ τὴν μεγαλοκρέκειαν, καὶ παρίση τὸν Φίλιππον σύνθρονον τοῖς δωδεκα θεοῖς. Τῷ δὲ θεάτρῳ πληρωθέντος, ὁ Φίλιππος αὐτὸς ἐξῆλθε τῷ παλατίῳ, λευκὴν ἐνδεδυμένος σολὴν, καὶ ἐβάδιζε σεμνοπρεπῶς, πάντων ἐκαινύντων ἅμα καὶ μακαριζόντων τὸν ἄνδρα, πρὸς τὸ θεάτρον, ὅπερ πλήθος ἀναριθμητὸν Μακεδόνων καὶ ξένων ἀνέμενευ αὐτὸν μὲ πόσον ἄκραν.

Ἀλλ' ὅλη αὐτὴ ἡ μεγαλοκρέκεια ἔπαυσε μὲ τὸν θάνατόν τε, διδασα μόνον περισσοτέραν λαμπρότητα. Ὀλίγῳ χρόνῳ πρότερον, ὁ Ἀτταλος μεθύσας εἰς ἕνα δεῖπνον τὸν Πανσανίαν, νέον εὐγενῆ καὶ εὐμορφον, παρέδωκεν αὐτῷ τὸ σῶμα τοῖς θελεσιν εἰς ὕβριν καὶ πορνείαν. Οὗτος μνησικακῶν ἐκ πολλῶν, δὲν ἔπαυεν ἐπικαλούμενος τὴν δικαιοσύνην τῷ βασιλέως, ὅσις μὴ θελων

(1) Πιπίτε Ἀττικοὶ νόμοι Βιβλ. Γ'. σελ. 331.

νά πικράνη τὸν Ἄτταλον, ἐξάδελφον τῆς γυναικὸς Κλεοπάτρας, ὡς ἀνωτέρω εἶπαμεν, δὲν ἐδίδε ποτὲ ἀκρόασιν εἰς τὰ παράκονα τῆ Παυσανίε· ἔξ διὰ τὰ πρᾶν-
νη ὅπως ἔν τὴν δικαίαν αὐτῆ ὀργὴν, ἔξ νὰ δείξη τὴν πρὸς αὐτὸν μεγάλην τιμὴν ἔξ πίσιν, τὸν ἔκαμεν ἕνα τῶν πρώτων σωματοφυλάκων. Ἀλλ' ὁ Παυσανίας ἀμετάθετον φυλάττων τὴν ὀργὴν, ἀπεφάσισε νὰ ἐκδικηθῆ κατὰ τῆ βασιλείως· ἔξ ἔτως ἀνασρεφόμενος περὶ τέττες τῆς ποιη-
ρῆς διαλογισμῆς, ἤλθε εἰς τὸ σχολεῖον τῆ Ἐρμοκρά-
της, ἔξ ἠρώτησε τὸ πῶς ἠμκόρει τις νὰ κάμη τὸ ὄνομά τε ἀθάνατον. Ὁ σοφιστῆς, ἦτοι ἐκ πανουργίας, ἤ διὰ τὸ φύ-
σει κακότερον ἤθεός τε, ἀπεκρίθη “ἀνίσως φονεύσῃ ἐ-
κείνον, ὅστις κατώρθεσε τὰς μεγάλας ἀνδραγαθίας·
ἐξ διότι εἰς τὴν μνήμην τέττε θέλει συμπεριληφθῆ ἔξ
ἐξ ὅ φονεύσας αὐτόν.” Αὕτη ἡ ἀπόκρισις ἤρεσε τῷ Παυ-
σανίᾳ εἰς τὴν παρῶσαν μάλιστα κατάστασιν τῆ νοός τε· ἔξ
ἔτως αὐτὰ ἔξ ἕτερα παρῶξυναν τῆς τρομερῆς διαλογι-
σμῆς τε, ἔξ τὸν ἐβίασαν νὰ ἐκδικηθῆ ὅσον τάχιστα (1).

σλ. Οὐ Παυσανίας ἐκλέγει πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆ φο-
111,1. νικῆ σκοπῆ τὴν σιγμὴν ἐκείνης τῆς μεγαλοπρεπῆς ἐ-
π. χ. ορτῆς, ὅπως ὁ Φίλιππος ἐνδεδυμένος λευκὸν ἱμάτιον κυ-
336. ματοιδῆς, καθὼς παρίσαντο οἱ θεοὶ τῶν Ἑλλήνων,
περιεπάτει πρὸς τὸ θέατρον θριαμβεύων ἔξ εὐφημήμε-
νος ἀπὸ ὅλων τῆς θαυμάζοντας θεατῆς, προσάξας
τῆς σωματοφυλάκας νὰ συνακολουθῆν μακρόθεν, δει-
κνύων ὅτι θαρῶν εἰς τὴν ἀγάπην τῶν ὑπηκόων, δὲν
ἐφοβεῖτό τι παντάπασι μεταξὺ τῶν πληθῆς ἀνδρῶντων
ἄλλογενῶν ἔξ ἀλλοεθνῶν· ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν ὁ κίν-

(1) Κατὰ Ἀρρίανον, Διόδωρον ἔξ Ἰερίον ἔσαν ἔξ ἑ-
τεροὶ πολλοὶ συνημῶται.

δυνος ἦτον ἐγγύτατος. Ὁ ἀδικηθεὶς Πausανίας, ὅ-
 ρις δὲν ἐλησμόνησε τὴν ὕβριν, ἀλλ' εἶχεν ἐρριζωμέ-
 νην ἐν τῇ καρδίᾳ τὴν μνησικακίαν, παροξυνόμενος πε-
 ρισσότερον παρὰ τῆς ἄλλης ἀνθρώπου, ἀπεφάσισε τῷ
 τυ τὸ πρῶτῳ νὰ φονεύσῃ τὸν βασιλέα, ὅστις δὲν ἐτι-
 μώρησε τὸν ἀδικήσαντα αὐτόν. Ἐφθασε τέλος ἡ συγ-
 μὴ τῷ προμελετωμένῳ φόνῳ, καὶ ὁ νέος Μακεδῶν
 διαπεράσας διὰ τῷ πλήθους, ἀνέμενε σερεὸς εἰς τὴν
 ἀπόφασιν εἰς ἓνα σερόν δρόμον πρὸς τὴν εἰσοδὸν τῷ
 θεάτρῳ τὸν βασιλέα σεμνοπρεπῶς προσερχόμενον, καὶ
 ὀρμήσας ἐπλήγωσεν αὐτόν μετὰ τὸ μαχαιρίδιον εἰς τὴν
 καρδίαν, καὶ ἔτιωσ ὁ τροπαιῆχος τῆς Ἑλλάδος καὶ ὁ
 τραμερὸς ἀνὴρ τῆς Ἀσίας ἔπεσε νεκρὸς κατὰ γῆς.

Ὁ φονεὺς ἔδραμε πρὸς τὰς πόρτας τῆς πόλεως, ὅ-
 πτε ἦσαν δι' ἐπιταγῆς, ὡς λέγουσι (Γ' β. 3, 8), τῆς
 Ὀλυμπιάδος ἠτοιμασμένοι πρὸς φυγὴν ἵππων. Εὐθύς
 δὲ μεγάλη, ὡς εἰκὸς, ἐχρημάτισεν ἡ ταραχὴ καὶ ἡ
 σύγχυσις· καὶ τῶν σωματοφυλάκων, οἱ μὲν ὤρμησαν
 πρὸς τὸ σῶμα, οἱ δὲ ἐδίωκον τὸν Πausανίαν, ἐν οἷς
 ἦτο καὶ ὁ Περδικκας, ὁ Ἀτταλος καὶ ὁ Λεόννατος. Ὁ δὲ
 Πausανίας προλαθὼν τῆς διώξεως, ἤθελε προφθά-
 σῃ ν' ἀναπηδήσῃ ἐπὶ τὸν ἵππον, εἰάν δὲν περιεπλέ-
 κετο εἰς μερικὰ κλήματα, ὅπτε ἀγωνιζόμενος νὰ ἐ-
 λευθερώσῃ τὸν πόδα τυ, ἔπεσεν· ὁ δὲ Περδικκας καὶ
 οἱ μετ' αὐτῷ καταλαβόντες αὐτόν ἐκ τῆς γῆς ἀνιστά-
 μενον, καὶ συγκεντήσαντες ἀπέκτειναν. Τὸ σῶμα τῷ
 Πausανίᾳ τότε μὲν ἐκρεμάσθη ἐπὶ τῷ σευρῷ, τῇ δὲ
 ἐπαύριον εὐρέσθη ἐσεφανωμένον μετὰ χρυσοῦν σέφανον,
 τὸ ὅποιον ἦτον ὁ μόνος τρόπος, δι' ὃ ἡμπορεῖ νὰ δεί-
 ξῃ τὸ ἀσπονδὸν μίσος ἢ Ὀλυμπιάς, ἢ ὅποια μετ' ὀ-
 λγας ἡμέρας ἔδειξε σαφέστερον τὸν θρίαμβον καὶ τὴν

χαρὰν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆ συζύγου, προσάξασα ἡ ἀποδώσεν εἰς τὸν Πausανίαν καὶ Φίλιππον τὰς αὐτὰς ἐπιταφίαις τιμὰς, καίοντες ἀμφοτέρων τὰ σώματα εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν πυρκαϊάν, καὶ θάπτοντες ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ τάφῳ τὴν σάκην καὶ τῶν δύο· μάλιστα δὲ λέγουσιν, ὅτι κατέπεισε τὴς Μακεδόνας νὰ ἐορτάζου ἐτησίαις ἐορταῖς εἰς μνημόσυνον τῆ Πausανίης, ὡσανεὶ ἐφοβεῖτο μήπως καὶ δὲν γνωριωθῆ ἄρκετὰ ἡ συνωμοσία τῆς εἰς τὸν κόσμον· καὶ τελευταίαν ἀφιέρωσεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα τὸ μαχαιρίδιον, τὸ ὄργανον τῆς δολοφονίας, ὑπὸ τὸ ὄνομα Μυρταλῆς, ὄνομα τῆς Ὀλυμπιάδος νεᾶς ἐτι ἕσης.

Τοῦτον θάνατον ἔλαβεν ὁ Φίλιππος, τῆ ὁποία αἱ ἀρεταὶ καὶ τὰ ἐλαττώματα εἶχον ἀναλογίαν μὲ τὴν φιλοτιμίαν τε, διὰ τὴν ὁποίαν καὶ μετεχειρίζοντο. Αἱ λαμπρόταται καὶ ἐνδοξόταται ἀρεταὶ ἐπροξενῆντο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τὴν φιλαρχίαν τε, καὶ αὐτὰ τὰ μέγιστα ἐλαττώματα τῆ ἡδυσ τε ἐγένοντο κυρίως ἐν καιρῷ δέοντι καὶ ὠφελίμῳ. Αὐτὸς ἦτον, ὡς ὁ Καίσαρ, ἀδικος, καὶ ἐκαυχῆτο εἰς πράγματα, τὰ ὅποια κατῴρωνε διὰ τῆς φρονήσεώς τε μᾶλλον ἢ διὰ τῶν ὄπλων, καθὼς αὐτὸς μόνος ἐμαρτύρει λέγων ἕκει μὲν ἡ δόξα ἀνήκει καθόλου εἰς ἐμὲ αὐτὸν, αὐτῆ δὲ μετέχουσιν οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ στρατιῶται (1).

(1) Ἡ πανουργία, ἡ δωροδοκία, ἡ τέχνη τῆ νὰ στείρη διχόνοιαν, τῆ νὰ συνάπτῃ, ἢ νὰ λύῃ συμμαχίας κατὰ τὸ συμφέρον τε, τῆ νὰ πράττῃ πρὸς ὄφελος περιείρηνης, καὶ τῆ νὰ μεταχειρίζηται τὰ ὄπλα εἰς τὸν ἀρμόδιον καιρὸν, ταῦτα καὶ ἄλλα μίσα, τὰ ὅποια ὁ μέγας νῦν ἐμπορεῖ νὰ εὑρῆ, νόμιμα ἢ παράνομα, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὸν σκοπὸν τε, συναποτελεῖ τὴν μεγίστην τῆ Φίλιπ-

Ὁ θάνατος τοῦ Φιλίππου ἐχαροποίησεν αἰφνιδίως τὰς Ἑλληνας, καὶ μάλιστα τὰς Ἀθηναίους, οἱ ὅποιοι ἐφαιώσαντες ἑαυτοὺς, καὶ ψηφίσαντες ἐπέφανον εἰς τὸν Παισάνην, ἔδυσον εὐαγγέλια ψάλλοντες καὶ παιανίζοντες, ὡσανεὶ ἐφονεΐδη ὁ Φίλιππος ἀπ' αὐτὰς εἰς τὴν μάχην. Αὕτη δὲ ἡ ἄμετρος χαρὰ ἐλογίσθη αὐτοῖς εἰς χαιρεκακίαν, καὶ πάντες κατηγόρουν αὐτὰς ὡς ἀνάνδρως ὑβρίζοντας τὴν ψυχὴν τοῦ δολοφονηθέντος βασιλέως, τὸν ὅποιον ὀλίγω πρότερον ἐσέβοντο καὶ ἐκολάκευον χαμερπέςατα. Ὁ δὲ πρόξενος ταύτης τῆς ἀμέτρου χαρᾶς ἦτον ὁ Δημοσθένης, ὁ ὅποιος κρύφα μαθὼν πρῶτος τὸν θάνατον τοῦ Φιλίππου, ἐδρυσεν φαιδρὸς εἰς τὴν βουλὴν ἐσεφαινωμένος καὶ λαμπροφορῶν, μὴ ὅλον ὅτι τότε ἦτον ἡ ἐβδόμη ἡμέρα τοῦ θανάτου τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ. Ὁ Πύταρχος, ὅστις κατηγορεῖ τὰς Ἀθηναίους ἔτω φερομένους, δικαιολογεῖ τὸν Δημοσθένη καὶ τὸν ἑκαπεί, ὅτι ὡς φιλόπατρις παρέβλεψε τὴν ἰδίαν λύπην, ἀποβλέπων εἰς τὴν εὐτυχίαν τῆς πόλεως. Μοι φαίνεται ὅμως, ὅτι ὁ ῥήτωρ ἠμπορεῖ νὰ δείξῃ τὸν πατριωτισμὸν αὐτοῦ εὐχρημονέστερόν πως, καὶ ὄχι ἔτιως ἀρχημονῶν ἐναντίον τῆς χρησιμείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'.

Ἀπὸ τῆς γεννήσεως ἕως τῆς τελευταίας
τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου.

Ἀλέξανδρος, ὁ υἱὸς τοῦ Φιλίππου, ἀνέβη εἰς τὸν κτ.κ. βασιλικὸν θρόνον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς, καὶ 3643.

τε δύναμιν (Ὁρα Οὐαλκιν. ἐν τῷ λόγῳ περὶ ἡδρας, ἀρετῶν καὶ πράξεων τοῦ Φιλίππου, καὶ Θεότοκτου παρὰ Ἀθην. Βιβλ. ις.)

π. χ. παρέλαβε τὴν βασιλείαν ἀκμάζουσαν καὶ δυνατὴν διὰ τὴν 356. πολιτικὴν τῆς προλαβέσης διοικήσεως· ἐγεννήθη δὲ κατ' ἡν ἡμέραν ἐκάη ὁ ἐν Ἐφέσῳ περίφημος βωμὸς τῆς Ἀρτέμιδος (1), ὡς Ἡγήσιος ὁ ἱστορικὸς εἶπεν, «ὅτι δὲν ἦτο θαυμαστὸν, ἂν ἐκάη ὁ ναὸς, ἐπειδὴ καίην τὴν ἡμέραν ἡ Ἀρτεμις ἐνηχολεῖτο εἰς τὴν γέννησιν τῆς Ὀλυμπιάδος, διὰ τὴν εὐκολύνη τὴν γέννησιν τῆς Ἀλεξάνδρου (2).

Τὸ πρωτεύον πάθος τῆς Ἀλεξάνδρου, ἔτι παιδὸς ὄντος, ἦτον ἡ φιλοτιμία καὶ ὁ διακαὴς ἔρωσ πρὸς τὴν δόξαν, ἐκὶ δὲ παντὸς εἶδους δόξαν. Ὁ Φίλιππος ἐκαυχᾶτο ὡς σοφιστὴς τῆς εὐγλωττίας καὶ δεινότητος τῶν λόγων, καὶ ἠγάπα ὡς κενόδοξος τὴν ἐγχαράττη εἰς τὰ νομίσματα τὰς νίκας τῶν ἀμαξῶν, ὅσας ἐκέρδησεν εἰς τὰς Ὀλυμπιακὰς ἀγωνίας. Ὁ υἱὸς δὲν ἠγάπα τοιαύτας κενοδοξίας· καὶ ἐρωτηθεὶς ποτε ἀπὸ τῆς φίλης, ἂν ἤθελε τὴν συναγωνισθῆ εἰς τὰ Ὀλύμπια, διὰ τὴν λάβη τὸ συνειδισμένον ἀριστεῖον (διότι ἦτον ἐλαφρὸς καὶ ταχύπους), «ναί, εἶπεν, ἂν ἐμελλον τὴν ἔχω βασιλεὺς ἀνταγωνιστῆς (3).

(1) Οὗτος ὁ ναὸς, ἐν ἀπὸ τὰ ἑπτὰ θαύματα τῆς οἰκουμένης, ὅς ἐστι ἐπιτομή τῆς ἀρχαίας ἀρχιτεκτονικῆς διὰ τὴν δαπάνην ὅλης τῆς μικρᾶς Ἀσίας, καὶ ἔχρησθη πρὸς οἰκοδομὴν (κατὰ Πλίν. β'. 18) 200 χρόνους, καὶ ἦτο 425 ποδῶν τὸ μήκος καὶ 200 τὸ πλάτος, ἐκάη ἀπὸ τὸν Ἐρμάρατον (Οὐαλ. Μάξ. Η'. 18) δίλοντα τὴν ἀπαθανάτισιν τὸ ὄνομά τιν.

(2) Ὁ Ἀλέξανδρος ἐγεννήθη τῆ 6 τῆς ἑκατομβιῶνος τῆς α' χρόνῳ τῆς 106 Ὀλυμπιάδος, 356 π. χ. Οἱ παλαιοὶ συγγραφεῖς τῆς ἱστορίας τῆς Ἀλεξάνδρου εἰσὶν ὁ Πλάταρχος, Διοδωρος, Ἀρριανὸς, Κῦρτιος Ρῶφος καὶ Ἰουστίνος. Διὸ καὶ ἐπισημαίνω χάριν στασιμῆς ἀναφῆρα αὐτῶν εἰς τὰς ὑποσημειώσεις ἡς γινώσκω.

(3) Πλίν. β'. 18, περὶ τύχης Ἀλεξ. καὶ ἀποθ.

Οσάκις ἤκουεν ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι ὁ πατήρ ἐ-
 κυρίευσεν ἢ πόλιν ἐνδοξόν, ἢ ἐνίκησε μάχην περιβόη-
 τον, πάντων χαιρόντων, αὐτὸς μόνος ἐλυπεῖτο, καὶ
 ἔλεγε πρὸς τὰς ἡλικιώτας, “ὦ παῖδες, ὁ πατήρ μου
 „θέλει νικήσει ὅλα, εἰς ἐμὲ δὲ δὲν θέλει ἀφήσει τι
 „γὰ κάμω μεθ’ ὑμῶν μεγάλον ἢ λαμπρὸν ἔργον.”
 Ἐλθόντες ποτὲ παρὰ τῆ βασιλέως τῆς Περσίας πρέσ-
 βεις πρὸς αὐτὸν, ἀποδημῆντος τῆ Φιλίππου, ἔλαβον
 τοιαύτην δεξιῶσιν ἢ εὐγενικὴν ὑποδοχὴν παρὰ τῆ Ἀ-
 λεξάνδρου, ὥστε ἔμειναν ἑκαστικοί, ἢ ἑθαύμαζον πρὸ
 πάντων τὸ πνεῦμα ἢ τὴν σύνεσιν, τὴν ὁποῖαν ἐκεῖνος
 εἰδείξεν εἰς πολλὰς μετ’ αὐτῶν συνομιλίας· διότι δὲν
 ἠρώτησεν ἐρώτημα μικρὸν, ἢ δὲ παιδικόν, π. χ. πε-
 ρὶ τῶν φημιζομένων κρεμασῶν κήπων, περὶ τῆ πλέ-
 τε ἢ τῆς πολυθαύμασε μεγαλοπρεπείας τῆ παλα-
 τίου ἢ τῆς αὐλῆς τῆ βασιλέως τῆς Περσίας, περὶ
 τῆ περιβοήτου χρυσοῦ πλατάνου ἢ τῆς χρυσοῦς ἀμπέλου,
 τῆς ὁποῖας αἱ βότρυες ἦσαν συνδεμέναι ἀπὸ σμαράγ-
 δος, Ἰνδικῆς ἀνθρακας, ἢ ἄλλης πολυτίμου παντο-
 δαπῆς λίθου, ὑποκάτω τῶν ὁποῖων ὁ Περσῶν βασι-
 λεὺς εἶδιδε πολλάκις τὰς ἀποκρίσεις εἰς τὰς πρέσβεις,
 δὲν ἠρώτα λέγω τοιαῦτα, ἀλλ’ ἠρώτα ἐρωτήματα
 πάντα διαφορετικά, π. χ. τὰ διασήματα τῶν τόπων,
 τὴν ὁδὸν τῆς μεγάλης Ἀσίας, τὰς δυνάμεις τῶν
 Περσῶν, πῶ παραταττόμενος ὁ βασιλεὺς ἐμάχετο,
 πῶς ἐφέρετο πρὸς τὴν ἐχθρὸν, ἢ πῶς ἐκυβέρνα τὴν
 ὑπῆκοον; Οἱ πρέσβεις ἑθαύμαζον, ἢ προφητεύοντες
 ἀπὸ τότε τὰς πράξεις ἢ τὸ μεγαλείον τῆ, εἰδείξαν
 ἐν βραχυλογίᾳ τὴν διαφορὰν τῆ Ἀλεξάνδρου ἢ Ἀρ-
 ταξέρξου (Ὠχου) λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, ὁ παῖς
 ἕτερος βασιλεὺς μέγας, ὁ δὲ ἡμέτερος

πλέσιος. Ποταπὸς ἄνθρωπος ὑπάρχει ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος εἶναι μὲν πλέσιος, ἀλλ' ἔκ ἔχει ἄλλην ἀρετήν (Α΄ Ψην. Δειπν. βιβλ. ΙΒ΄.).

Ἡ ἀγχινοικία τότε τῷ νέῳ βασιλείῳ, ἔτι παιδὸς ὄντος, προήρχετο ἐκὶ τόσον ἀπὸ τὴν ἀνατροφὴν, ὅσον ἀπὸ τὴν φυσικὴν εὐφυΐαν. Πολλοὶ μὲν ἔν περι τὴν ἐπιμέλειαν αὐτῷ, ὡς εἰκὸς, διωρίωθησαν τροφεῖς, παιδαγωγοὶ καὶ διδάσκαλοι· πρῶτος δὲ αὐτῶν ἦν ὁ Λεωνίδας, ἀνὴρ αὐτηρὸς τὸ ἦθος, καὶ συγγενὴς τῆς Οὐλυμπιάδος. Οὗτος ὁ Λεωνίδας συνοδοιπορῶν μετὰ τῷ Ἀλεξάνδρῳ, ἠρεῦνα πάντοτε τὰς κισωτῆς, ὅπου ἐφυλάτταντο τὰ σρώματα καὶ ἱμάτια ἐκεῖνου, διὰ τὰ ἴδια ἂν ἢ μήτηρ αὐτῷ Οὐλυπιάς ἐβαλέ τι περιττὸν καὶ πρόξενον τρυφῆς καὶ πολυτελείας.

Ὁ Φίλιππος προξένησεν εἰς τὸν ἱόν τε πολὺ ὄφελος, διορίσας αὐτῷ παιδαγωγὸν καὶ διδάσκαλον τὸν Ἀριστοτέλη, τὸν ἐνδοξότατον καὶ λογιώτατον τῶν φιλοσόφων· παρεκινήθη δὲ τὰ εὖρη τοῖς αὐτοῦ καὶ περίφημον διδάσκαλον, ὡς αὐτὸς ἔλεγε, διὰ τῷτο, ὅτι ἤθελε τὰ ἐμποδίσῃ τὸν ἱόν τε ἀπὸ πολλὰ σφάλματα, εἰς τὰ ὁποῖα αὐτὸς περιέπεσε (1). Διὸ γνωρίζων τὴν μεγάλην σοφίαν τῷ Ἀριστοτέλει, διώρισεν αὐτῷ καλὸν καὶ πρέποντα μισθόν, καὶ ὑπερον ἀντέμειψε τῆς πόνευς καὶ τὴν ἐπιστάσαν τε ἀσυγκρίτως ἐνδοξότερον, ὅτε καταφανίσας τὴν πατρίδα τῷ Ἀριστοτέλει, τὰ Στάγειρα, ἐκτίσεν αὐτὴν πάλιν χάριν ἐκεῖνου, καὶ ἀποκατέστησε τῆς πόλεως, ὅσοι ἐφυγον ἢ ἐδέλευσεν. Ἐδωκεν ἔν αὐτοῖς εἰς ἡσυχίαν καὶ διατριβὴν εὐμορφῶν τόπον πλησίον τῶν Σταγείρων, ὅπου ἐσώ-

(1) Πλευτάρχ. ἀποδείξιμ.

ζοντο ἔτι εἰς τὸς χρόνους τῆ Πλευτάρχου αἰ λίδιαι καθέδραι τῆ Ἀριστοτέλους καὶ οἱ ὑπόσκιιοι περίπατοι.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐτίμα καὶ αὐτὸς ἔχ' ἦττον τὸν Ἀριστοτέλη, καὶ ἐνόμιζε τὸν ἑαυτὸν τε ὑπόχρεω νὰ τὸν ἀγαπᾷ ὡς πατέρα, ὅτι εἰς μὲν τὸν ἕνα ἐχρεώθει τὸ εἶναι, εἰς δὲ τὸν ἄλλον τὸ εὖ εἶναι. Ἡ ἐπιμέλεια καὶ ἀξιοῦτης τῆ διδασκαλίας ἦσαν ἰσότιμα μὲ τὴν ἐπίδοσιν τῆ μαθητῆ, ὁ ὅποτος ἔλαβε μεγάλην ἔφεσιν τῆς φιλοσοφίας, καὶ ἔμαθεν ὅλα τὰ μέρη αὐτῆς ἀρμολίως τῷ χαρακτῆρί τε. Ὁ Ἀριστοτέλης ἠγωνίζετο νὰ καλλύη τὴν διάκρισιν τῆ νέου βασιλείας, καταγράφων βεβαίως καὶ ἀσφαλεῖς κανόνας, δι ὧν ἐδύνατο νὰ διακρίνη τὸν ὀρθὸν καὶ σερρὸν λόγον ἀπὸ τὸν φαινόμενον, καὶ συνεδίζων αὐτὸν νὰ διακρίνη εἰς τὴν ὁμιλίαν τὰ φαντασιώδη ἀπὸ τὰ πραγματιώδη καὶ ἀξιοτιμα. Ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος ἐπεμελεῖτο μάλιστα περὶ τὴν ἠθικὴν, ἣ ὅποια διδάσκει τὸν ἄνθρωπον τὴν γνῶσιν ἑαυτῆ καὶ τῶν καθηκόντων, εἶναι κυρίως εἰπεῖν ἠ ἐπισήμη τῶν βασιλέων, καὶ αὐτὴν ἐσπέδασεν ἐπιμελῶς καὶ συντόμως, θεωρῶν ὡς τὴν σάτυρον τῆς φρονησεως καὶ συνετῆς πολιτικῆς.

Ὁ ἀξιώτατος καὶ ἀρχαιότατος διδάσκαλος καὶ συγγραφεὺς τῆς Ῥητορικῆς, ὁ Ἀριστοτέλης, ἐπεμελήθη νὰ γυμνάσῃ τὸν μαθητὴν τε εἰς ταύτην τὴν ἐπισήμην. Ἐκ τούτου βλέπομεν, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ἐν τοῖς πολέμοις παρεκίνησε πολλάκις τὸν Ἀριστοτέλη νὰ τῷ εἰπῇ τὴν πραγματείαν περὶ αὐτῆς τῆς ὕλης καὶ τούτο εἶναι τὸ ὑπακείμενον τῆς βίβλου ὀνομαζομένης ἠ Ῥητορικῆ πρὸς Ἀλέξανδρον, ὅπου ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ προημίῳ ἀποδεικνύει τὸ μέγα ὄφελος, τὸ ὅποιον προξενεῖ εἰς τὸν βασιλέα ἠ Ῥητορικῆ, κα-

τακῆσα καὶ καταθέλγυσα τὰς ψυχὰς τῶν ἀνδρῶ-
πων, εἰς τὰς ὁποίας ὁ βασιλεὺς πρέπει νὰ βασιλεύῃ
καὶ διὰ τῆς φρονήσεως καὶ διὰ τῆ ἀξιώματος. Ἐκ τῶν
σωζομένων ἐπισολῶν τῆ Ἀλεξάνδρου συναγομειν, ὅτι
αὐτὸς ἦτον ἐμπειρότατος τῆς ἰσχυρᾶς καὶ ἀνδρικής εὐ-
γλωττίας, ἡ ὁποία πλατῆσα ἀνδρηῶν νοημάτων καὶ
λέξεων ἀπερίττων καὶ καταλλήλων, πρέπει μάλιστα εἰς
τὸς βασιλεῖς.

Ἡ πρὸς τὸν Ὀμηρον τιμὴ, ἡ μᾶλλον εἶπειν ὁ
διακαῆς ζῆλος, δεικνύει ἢ μόνον τὴν ἐπιμέλειαν καὶ
προκοπὴν τέτυ τῆ ἀνδρὸς, ἀλλὰ καὶ τὴν ὀρθὴν χρῆσιν
τέτων, καὶ τὴν ἐξ αὐτῶν ἐλπίζομένην ὠφέλειαν. Διότι
αὐτὸς δὲν ἀνεγίνωσκε τὸν ποιητὴν διὰ περιέργειαν, ἢ
ψυχαγωγίαν, ἕτε δι' ἄκραν ἐφισιν πρὸς τὴν ποιητι-
κὴν, ἀλλὰ διὰ νὰ μάθῃ γνώμας ἀξίας ἐνὸς μεγάλου
βασιλέως καὶ πορθητῆ, οἷον γενναϊότητα, ἀφοβίαν,
μεγαλοψυχίαν, μετριότητα, σύνεσιν, καὶ τὸ καλῶς
διοικεῖν ἐν πολέμῳ τε καὶ εἰρήνῃ· καὶ ἐτίμα μάλιστα πρὸ
τῶν ἄλλων τὸν Ὀμηρικὸν εἶχον, ὁ ὁποῖος διηγεῖται
τὸν Ἀγαμέμνονα καλὸν βασιλέα καὶ ἀνδρείον πολεμι-
στὴν (1). Διὸ ἔδεν Θαυμαστὸν, ἂν ὁ Ἀλέξανδρος ἐτί-
μα τόσον πολὺ τῆτων τὸν ποιητὴν. Ὅτε μετὰ τὴν
μάχην τῶν Ἀρβήλων εὐρέθη μετὰ τῶν λαφύρων
τῆ Δαρείου εἰς χρυσοῦς νάρθηξ (θήκη) λιδοκόλλητος,
ἐν ᾗ εὐρίσκοντο τὰ ἐξαιρετώτατα ἀρώματα τῆ βασι-
λέως, ὁ Ἀλέξανδρος ὅλος γεμάτος κονιορτῆ, καὶ μὴ
φροντίζων ἀρωματικῶν καὶ θυμιαμάτων, διώρισε τὸν
νάρθηκα πρὸς φύλαξιν τῶν Ὀμηρικῶν ποιημάτων, τὰ

(1) Ἀμφότερον βασιλεῖς τ' ἀγαθὸς, κρητερὸς αἰχ-
μητὴς (Ἰλιάδ. γ, εἶχ. 179).

ὅποια ἐνόμιζεν ὡς τὸ ἐντελέστατον ἢ τιμιώτατον γέννημα τῆ ἀνθρωπίνου νοός, ἢ μάλιστα τὴν Ἰλιάδα, τὴν ὁποίαν ὠνόμαζε τῆς πολεμικῆς ἀρετῆς ἐφόδιον· εἶχε δὲ πάντοτε μεθ' ἑαυτῆ τὴν παρὰ τῆ Ἀριστοτέλους ἐπιδιορθώθεισαν Ὀμηρικὴν ἐκδοσιν, τὴν ὁποίαν ὠνόμαζον ἐκδοσιν τῆ νάρθηκος, ἢ τὴν ἔθετε πᾶσαν νύκτα μετὰ τῆς μαχαίρας ὑποκάτω τῆ προσκεφαλαίῃ (1).

Ὁ Ἀλέξανδρος φιλόδοξος ὡν ἐς ἄκρον, ἀκέσας ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης ἐξέδωκεν, ἀπόντος αὐτῆ ἢ ἐνασχολημένῃ περὶ τὴν ἄλωσιν τῆς Ἀσίας, βιβλία τινα τῆς Μεταφυσικῆς, τὰ ὅποια αὐτὸς μόνος τῶν ἄλλων ἤθελε νὰ ἔχη, ἐλυκῆθη, ἢ γράφει πρὸς αὐτὸν ἐπιστολὴν, ἢ ὁποία ἐτι σώζεται, ἀγανακτῶν ἢ λέγων, ὅτι κάλλιον ἤθελε νὰ διαφέρῃ ἀπὸ τῶν ἄλλων κατὰ τὴν μάθησιν τῶν ὑψηλῶν ἢ ἀρίστων πραγμάτων, παρὰ κατὰ τὸ μέγεθος ἢ τὴν ἔκτασιν τῆς δυνάμεως (2)· ἐτι δὲ παρεκάλεσε νὰ μὴ δείξῃ τὴν περὶ Ῥητορικῆς πραγματείαν εἰς ἄλλον, εἰμὴ εἰς αὐτὸν μόνον (3). Αὐτὸς ἠγάπησε ἢ ὅλας τὰς λοιπὰς τέχνας, ἀλλὰ καθὼς ἔπρεπεν εἰς βασιλεία, ἠγυν γνωρίζων τὸ ἐξ αὐτῶν ὄφελος ἢ τὴν τιμὴν (4). Ἡ Μουσικὴ, ἢ Ζωγραφικὴ, ἢ Γλυπτικὴ ἢ ἡ Ἀρχιτεκτονικὴ ἠκμαζον ἐπὶ τῆς βασιλείας τε, αἱ ὅποια εὖρον αὐτὸν ἄριστον κριτὴν ἢ γενναῖον ὑπερασπιστὴν, ἢ ἱκανὸν νὰ κρίνῃ ἢ ν' ἀνταμείψῃ τὸ κατορθούμενον· ἐμίσει δὲ τὴν ἀντίον ποταπάτινα ἢ ἀνωφελῆ ἐπιτηδεύματα.

(1) Πλίν. Βιβλ. Ζ'. Κεφ. 13'. Πλάτ. εἰς Ἀλίξ.

(2) Aurel. Gell. Lib. 711. c. 5. (3) Ἀριστοτ. περὶ Ῥητορ. (4) Πλάτ. περὶ τύχης Ἀλίξ.

Ἀνθρώπους ἐθαυμάζετο πολὺ, ὅτι ἐπιτηδευόμενος ἔρριπτε μακρόθεν ἐρεθίνθως διὰ τῆς τρύπας τῆς βελόνης (1) χωρὶς ἢ ἀποτύχη ποτέ. Τέτον ἰδὼν ὁ Ἀλέξανδρος ἐπιτηδευόμενος πρὸς τῆτο, ἔδωκεν, ὡς λέγουσι, δῶρον ἄξιον τῆ ἐπιτηδεύματός τε, ἤγειν ἕνα κάλαθον ἐρεθίνθων (2).

Ὁ Ἀλέξανδρος ἦτο φύσεως ζωηρᾶς, ἐδραίας ἔθυσκινήτε, μὴ ὑποχωρῶν εἰς τὴν βίαν, ἀλλ' εὐκόλως νικώμενος ὑπὸ τῆ λόγου· ἔθ αὐτὸς ὁ Φίλιππος, ἂν καὶ πατὴρ ἄμα ἔθ βασιλεὺς, ἠγωνίζετο νὰ τὸν κατακείθθη περισσότερον παρὰ νὰ τὸν προσάθθη, ἔθ νὰ ἐμπνέθθη ἀγάπην μᾶλλον ἢ φόβον. Τὸ ἀκόλευθον συμβᾶν πρὸξένησεν εἰς τὸν Φίλιππον ὠφέλιμον ἰδέαν περὶ τῆ Ἀλεξάνδρου. Θετταλὸς τις ἔφερεν εἰς τὸν Φίλιππον ἕνα πολεμικὸν ἵππον, μεγάλον, δυνατὸν ἔθ ἄγριον, ὀνομαζόμενον Βυκέφαλον, ἔθ ἐζήτει νὰ τὸν πωλήθθη δεκατρία τάλαντα, ἀριθμὸν ὑπέρογκον. Ὁ βασιλεὺς ἔθ οἱ περὶ αὐτὸν κατέβησαν εἰς τὴν πεδιάδα διὰ νὰ δοκιμάσθθον τὸν ἵππον· ἀλλ' ἔτος ἐφαίνετο τόσον ἄγριος, ἔθ ἐπὶ ἔθ τόσον μανικῶς, ὡς ἐδεῖς ἐδυνήθθη νὰ καθίθθη ἐπάνωθέν τε. Ὁ Φίλιππος λυπέμενος, ὅτι ἐπέμφθθη αὐτῷ τοῖθτον ἀκαταδάμασον ζῶον, ἐπρόσᾶθθε ἢ ἀποδιωχθῆ. Ὁ Ἀλέξανδρος παρὼν, εἶπεν, “ὠπτακὸν ἵππῳ ἀφίνεθθιν ἀπὸ τᾶς χειρας, ἐπειθῆθθῃ, δι' ἀπειρίαν ἔθ φόβον δὲν ἐμπορεῖν νὰ τὸν μεταχειριθθῆθῃ”. Ὁ Φίλιππος τὸ πρῶτον μὲν ἐσιώπησε, νομίζων τῆτον τὸν λόγον μωρὸν ἔθ νεανικόν· βλέπων δὲ τὸ ἀμετάθθεται τῆς γνώμης ἐκεῖνθ ἔθ τὴν λύπην ἐπὶ

(1) Τῆτο ἦν ὄργανον βιλονοιδίς.

(2) Quintil. l. A. σελ. 21.

τῆ ἀποδιώξει τῆ ἵππυ, ἔδωκεν αὐτῷ ἄδειαν νὰ δοκιμάσῃ. Τότε ὁ νέος βασιλεὺς χαίρων τρέχει πρὸς τὸν Βυκέφαλον· ἔ παραλαβὼν τὸν χαλινόν, ἐπιστρέφει τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸν ἥλιον, ἐπισησας ὅτι ὁ ἵππος βλέπων τὴν σκιὰν προσπίπτουσαν ἐσκαλευομένην, ἐταράττετο. Διὸ πρῶτον μὲν ἐκολάκευεν αὐτὸν μὲ τὴν χεῖρα ἔ ὀμίλιαν· εἶτα δὲ βλέπων τεταπεινωμένην τὴν ἀγριότητάτε, παρατηρεῖ τὸν καιρὸν, ἔ ἀπορρίψας ἠσυχῶς τὴν χλαμύδα, ἀνεπήδησε ταχέως ἐπ' αὐτὸν, ἔ εὐθύς ἀφίνει ὀλίγον τὸν χαλινὸν χωρὶς πληγῆς ἢ κεντισμῆ· ὅτε δὲ ἶδεν, ὅτι ἡμερώδη ὀλίγον, ἔ δὲν ἦτο πλέον τὸσον ἄγριος ἔ ὀρμητικὸς, ἔ ἐπεθύμει πρὸς τὸν δρόμον, ἀφῆκε παντελῶς τὸν χαλινόν, ἔ ἔδωκε κρῆων μὲ τὸν πόδα ἔ φωνάζων σφοδρῶς. Ὁ Φίλιππος ἔ οἱ περὶ αὐτὸν ἦσαν ἐν ἀγωνίᾳ ἔ σιωπῇ τὸ πρῶτον· ὡς δὲ ὁ νέος βασιλεὺς τελειώσας τὸν δρόμον, ἐπέστρεψεν ἀσφαλῶς σοβαρὸς ἔ χαίρων, ὅτι κατεδάμασεν ἕνα ἵππον, ὅσις ἐνομιζέτο ἀκαταδάματος, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες συνεπήγην ἀλαλάζοντες, ὁ δὲ Φίλιππος ἐδάκρυσέ τι πρὸς τὴν χαρὰν, ἔ καταβάντος αὐτῆ τὴν κεφαλὴν φιλήσας, “ἢ ἐμε, ἢ εἶτε, ζῆτει εἰς τὸν ἐαυτὸν σε ἄλλο βασιλεῖον ἀξίον, ἢ διότι ἡ Μακεδονία δὲν σὲ χωρεῖ.

Ὁ Ἀλέξανδρος εἰκοσαετῆς ὢν, παρέλαβε τὴν π. χ. πατρικὴν βασιλείαν σκαλευομένην, ἔ ἔχουσαν πάντο- 335-
θεν φθόνους μεγάλους ἔ κινδύνους, τὸσον ἐξ αἰτίας τῶν βαρβάρων γενῶν, τὰ ὅποια πολεμύμενα ὑπὸ τῆ Φιλίππου ζῶντος ἐνόμισαν τὸν παρόντα καιρὸν ἀρμόδιον πρὸς τὸ συμφέροντων, ἔ καταφρονῶντα τὴν νηπιότητα ἔ ἀπειρίαν τῆ νέου βασιλείου ἐπεφάσισαν ἤδη ἢ ἀναλάβωσι τὴν ἐλευθερίαν, ἔ νὰ χορτασθῶ-

σιν ἐκ τῆς ἀρπαγῆς, ὅσον ἔξ δι' αἰτίαν τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι ἤδη ἔκριναν τὴν παρῶσαν εὐκαιρίαν ἀρμοδίαν τῆ ὕ' ἀποκαταστήσωσι τὴν δημοκρατίαν, ὕ' ἀντιτιμωρήσῃν τὴς Μακεδόνας, ἔξ ὕ' ἀναλάβωσι τὰ ἀρχαῖα δίκαια. Ἀλλ' ὅμως ὁ Ἀλέξανδρος ἀπεφάσισε νὰ προκαταλάβῃ ἔξ νὰ ματαιώσῃ τὴν κατ' αὐτῆ μελετωμένην συμμαχίαν· ἔξ πρῶτον μὲν ἐτιμώρησε τὴς φονέας τῆ πατρὸς, σφάξας ἐπὶ τὸν τάφον, ἔπειτα δὲ ἐπεμελήθη ὕ' ἀπολαύσῃ τὴν εὐνοίαν τῶν Μακεδόνων, ἐλευθερώσας αὐτῆς ἀπὸ τὴν ἄτιμον σωματικὴν δελείαν, ἔξ καταστήσας αὐτῆς πρὸς πόλεμον προθυμωτέρους.

Οἱ Μακεδόνες φοβούμενοι τὸν καιρὸν, συνεθέλευον τὸν Ἀλέξανδρον, τὴν μὲν Ἑλλάδα ὕ' ἀφήσῃ ἡσυχον, ἔξ νὰ καύσῃ βιάζων αὐτὴν εἰς ὑποταγὴν, τὴς δὲ ἀποσάντας βαρβάρους νὰ εἰρηνεύσῃ πρῶως, ἔξ νὰ καταπραΐνῃ τὰς ἀρχὰς τῶν ἀποσασίων ἔξ νεωτερισμῶν, μεταχειριζόμενος λόγους φιλανθρωπίας ἔξ κολακευτικῆς ἀρμοδίας πρὸς ἀπόλαυσιν τῆς φιλίας. Ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος μὴ ἀκέων αὐτὰς τὰς δειλὰς συμβουλάς, ἀπεφάσισε ὕ' ἀποκτήσῃ τὴν ἀσφάλειαν ἔξ σωτηρίαν τῶν πράγματων μὲ τόλμην ἔξ μεγαλοφροσύνην, πεποιθὼς ὅτι ἂν εὐλίγοντι φανῆ κατὰ τὴν ἀρχὴν συγκαταβατικὸς, ὅλοι συνορμήσουσιν ἐναντίον, ἔξ ὅτι, ἂν θελήσῃ νὰ συμβιβάσῃ τὰ πράγματα, ἔπρεπε ὕ' ἀποδώσῃ τὴς τόπους, ὅσους ἐκυρίευσεν ὁ Φίλιππος, ἔξ νὰ περιορίσῃ τὴν βασιλείαν τε εἰς τὴν ποτακὴν ἐπικράτειαν τῆς [Μακεδονίας]. Διὸ ταχέως στρατεύσας ὡς

οἴ. πρὸς τὸν Δάναβιν, κατέπαυσε τὰ βαρβαρικὰ κινήματα ἔξ τὴς ἐκεῖ πολέμου, ἔξ Σύρμον ἐνίκησε μάχη μεγάλη τῆ βασιλεία τῶν Τριβαλλῶν, ἔξ νυκτὸς περῆσας τὸν ποταμὸν, ἐδῶξε τὴς Γέτας μὴ ὑπομένον.

τας τὴν ἐπέλευσίν τε, ἢ ὑπέταξε πολλὰ ἄλλα βάρβαρα γένη (1), τὰ μὲν φόβῳ, τὰ δὲ βίᾳ, ἢ ἐδίδαξε τὺς ὑπερηφάνους ἢ κομπάζοντας πρέσβεις ἐκείνων νὰ φοβῶνται πλησιέστατον κίνδυνον (2).

Ἐν ᾧ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐνηχολεῖτο κατὰ τῶν βαρβάρων, ὅλαι αἱ Ἑλληνίδες πόλεις, ἢ μάλιστα ὅσαι κατεπειθοντο ἀπὸ τὸν ῥήτορα Δημοδέην, ἔκαμον δυνατὴν συμμαχίαν κατὰ τὸν Ἀλέξανδρον. Ἡ πλάσι περὶ τοῦ θανάτου τῆς εἰδησίας προξένησε τὴν αὐθάδειαν ἢ φθορὰν τῶν Θηβαίων, οἱ ὅποιοι κατέσφαξαν πολλὰς τῆς ἐν τῇ Καδμείᾳ Μακεδονικῆς φρουρᾶς. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ὁ Δημοδένης ἐδημηγόρει καθ' ἡμέραν, ἢ ἐνέπνευεν εἰς τὸν δῆμον καταφρόνησιν πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, τὸν ὅποιον ὠνόμαζε παιδα ἢ μαργίτην, ὃ ἐστὶ μωρὸν μεираκίον, ἢ ἔλεγε πρὸς τὺς Ἀθηναίους μὲ τόνον βέβαιον ἢ ἀποφασιστικόν, ὅτι δὲν ὄφειλον νὰ φοβῶνται τὸν νέον βασιλέα τῶν Μακεδόνων, ὁ ὅποιος μὴ δυνάμενος νὰ σαλεύσῃ τὸν πόδα ἐξω τῆς βασιλείας, ἐνόμιζεν ἑαυτὸν εὐτυχέστατον, εἰάν ἤμπορει νὰ βασιλεύῃ ἔνδον εἰρηνικῶς. Ἐγραψε δὲ ὁ Δημοδένης ἢ πρὸς τὸν Ἀτταλον, τὸν ἐν Ἀσίᾳ στρατηγὸν τοῦ βασιλέως, παρακινῶν εἰς ἀποασίαν. Ὁ δὲ Ἀτταλος ἦτο φίλος τῆς Κλεοπάτρας, δευτέρας γυναικὸς τοῦ Φιλίππου, ἢ ὑπήκουσε προθύμως εἰς τὺς λόγους τοῦ Δημοδέους· ἐνοήσας δὲ, ὅτι ἐγίνεν ἵπα-

(1) Τὸν βασιλέα τῶν Ταυραντίων Γλαυκίαν, ἢ τῶν Ἰθαυρίων τὸν Κλείτον (ὄρα Ἀῤῥ. Βιβλ. Δ').

(2) Νομίζων ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι τὸ ὄνομά τε ἰσχυρὸν ἔσκεν ἐκείνα τὰ βάρβαρα γένη, ἠρώτησε τὺς πρέσβεις, τί ἐφοβῶντο περισσότερο; οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν, ὅτι δὲν ἐφοβῶντο ἄλλο, πλην ὅτι τὴν πτῶσιν τοῦ βασιλέως ἢ τῶν ἀσπίων (Ἀῤῥ. Γ. 4).

πτος πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ἔχι ἄνευ εὐλογοφανῆς αἰτίας, ἠγωνίσθη νὰ ἐξαλείψῃ ἀπὸ τὴν διάνοιαν ἐκείνη ὅλας τὰς καθ' αὐτὴ ὑποψίας, καὶ πρὸς περισσοτέραν πειθῶ ἔπεμψε πρὸς τὸν βασιλέα τὰς ἐπιστολὰς τῆ Δημοσθένους. Ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος ἐξεύρων καλῶς τὰς πανουργίας καὶ δολιότητας τῆ ἀνδρὸς, ἐξαπέσειλεν εἰς τὴν Ἀσίαν Ἐκατατον τὸν στρατηγὸν, προσάξας νὰ φονεύσῃ τὸν Ἀτταλον, καὶ ἔτιωσ ὁ θάνατος τῆτος ἀποκατέστησε τὴν ἠσυχίαν τῆ στρατεύματος, καὶ κατηφάνισεν ὅλας τὰς σπόρας τῆς διχονοίας καὶ ἐπαναστάσεως.

Ὁ Ἀλέξανδρος συνέλαβε μὲν πρωϊαίτατα τὴν ἰδέαν τῆ νὰ κυριεύσῃ τὴν Περσίαν, καὶ ἐνόμιζε τὸν παρόντα καιρὸν ἀρμόδιον πρὸς τῆτο, ἀλλ' εὐθὺς ἠναγκάσθη νὰ σρέψῃ τὸν νῦν πρὸς ἄλλο νέον ἐπιχείρημα. Οἱ Ἀθηναῖοι, Θηβαῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι ἠνώθησαν κατ' αὐτῆ, ἐλπίζοντες διὰ τῆς βοηθείας τῶν Περσῶν ν' ἀναλάβωσι τὴν προτέραν ἐλευθερίαν, καὶ πρὸς περισσοτέραν πειθῶ ἐσοφίσθη ὁ Δημοσθένης τὴν ἀκόλουθον πανουργίαν· ἐφήμισε τὴν φήμην, "τι ὁ Ἀλέξανδρος ἀπέθανε πολεμῶν μετὰ τῶν Τριβαλλῶν, μάλιστα δὲ ἄνθρωπός τις προκαρυσκευασμένος ἐπαρρησιάζθη εἰς τὴν συνάθροισιν, καὶ ἐτόλμησε νὰ εἶπῃ, ὅτι παρόντος καὶ αὐτῆ πληγωθέντος, ἐφανεύθη ὁ βασιλεύς. Οἱ ταῦτοι ἐπίπλαστοι καὶ ἐφήμεροι λόγοι εἶναι ἴδιοι κακῆς πολιτικῆς, καὶ ἐξαπατῶσι μὲν, ὡς ὁ ἐν πολέμῳ ψευδῆς θόρυβος, ἐνίοτε τὰς ἀνθρώπους, ἀλλ' ἐν τῷ τέλει ἀποβαίνουσι τόσον γελαῶδεις, ὅσον καὶ τὸ σόφισμα· καὶ ὁ ἀπατηθεὶς ἄλλοτε δὲν πιστεύει ἔτε τὴν ἀλήθειαν. Αὕτη ἡ δυσυχῆς συμμαχικὴ δύναμις ἐβίασε τὸν Ἀλέξανδρον νὰ σρέψῃ τὰ ὄπλα ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, τῶν ὁποίων τὴν βοήθειαν ὀλίγω πρότερον ἐνόμιζε βεβαίαν.

Ὁ ἔν Α'λέξανδρος, τῷ ὁποίῳ τὸ χαρακτηριζικόν ἦτον ὀξύτης ἔν ἐνέργεια, μαδῶν τὸν φόνον τῆς ἐν Καδμείᾳ μακεδονικῆς φρενῆς, ἔν τὴν γενομένην συμμαχίαν τῶν Α'θηναίων, Θηβαίων ἔν Λακεδαιμονίων, ἐκινήθη παρευδὺς πρὸς τὴν Ε'λλάδα, ἔν περῆσας τὴν δύσβατον κορυφὴν τῷ ὄρει τῆς Ὀσσης (Κισσάθε), διὰ ἂν ἀποφυγῆ τῆς Θετταλῆς, οἱ ὁποιοὶ προκατέλαβον τὰ ζενὰ τῆς Θετταλίας ἔν Μακεδονίας, περιεπάτει τὸσον σπυδαίως, ὡσε ἡ εἰσοδος εἰς τὴν Ε'λλάδα ἔδωκε τὴν πρῶτην εἰδησιν τῆς πολεμικῆς αὐτῆς ἐτοιμασίας, ἔν ἀνεφάνη τὸσον ἀπροσδόκητος εἰς τὴν Βοιωτίαν, ὡσε μὲν ἐπίσειον οἱ Θηβατοὶ τὰ βλεπόμενα ὅτε δὲ ἐτρατοπέδευσε πλησίον τῆς πόλεως, ἡδέλησε νὰ δώσῃ εἰς αὐτῆς καιρὸν μετανοίας, ἔν ἐζήτει παρ' αὐτῶν μόνον τὸν Φοίνικα ἔν Προδέτην, τῆς πρῶτες συνωμότας, κηρύττων ἀμνησίαν ἔν ἄδειαν εἰς ὄλους, ὅσοι μεταδῶσι πρὸς αὐτόν. Οἱ δὲ Θηβατοὶ ἀντεζήτην παρ' αὐτῆ Φιλώταν ἔν Ἀντίπατρον, ἔν ἐκήρυττον διὰ κήρυκος νὰ ἐνωδῶσι μετ' αὐτῶν, ὅσοι ἡδελον νὰ συνελευθερῶσιν τὴν Ε'λλάδα. Τότε ὁ Α'λέξανδρος ὄρων τῆς λόγους ἀπράκτες, ἀπεφάσισε νὰ μεταχειριδῆ βίαν. Διὸ μάχη σφιδρὰ ἡκολυθησεν, ὅτε οἱ Θηβατοὶ ἐμάχοντο ἀνδρείως ἔν προθύμως, πολεμῶντες πρὸς ἐχθρῆς πολλῶ περισσοτέρης τὸν ἀριθμὸν. Ὄτε δὲ μετὰ μεγάλην ἔν αὐσηρὰν ἀντίστασιν κατέβησαν οἱ φρεροὶ τῶν Μακεδόνων ἐκ τῆς Καδμείας, ἔν ἐπιπτον ἐπὶ τῆς Θηβαίης ἐξόπιδον, ἔνοι ἐκνυκλώθησαν, ἔν οἱ περισσότερη αὐτῶν κατεκόπησαν, ἡ δὲ πόλις ἀλῆσα ἐλεηλατήθη.

Ἀνεκδιήγητα ἦσαν τὰ πολλὰ ἔν χαλεπὰ κακὰ, ὅσα τότε ἔπαδον οἱ Θηβατοὶ. Θρῆκες τινὲς κατεδα-

φιζόντες τὴν αἰκίαν τινὸς γυναικὸς ἐνδόξου καὶ σώφρονος, Τιμοκλείας τὸνομα, αὐτοὶ μὲν διήρπασαν ὅλα τὰ κινητὰ καὶ τὸς θησαυροὺς, ὁ δὲ ἀρχηγὸς αὐτῶν πρὸς βίαν συγγενόμενος καὶ καταϊχύνας τὴν γυναῖκα, ἠρώτα καὶ ἂν εἶχέπε χρυσοῖον κεκρυμμένον ἢ ἀργυρον. Ἡ Τιμοκλεία ὅλως πνέουσα θυμὸν καὶ ὀργὴν, ἔλαβεν αὐτὸν εἰς τὸν κῆπον, καὶ δεξασα πηγάδιον εἶπεν, ὅτι βλέπουσα τὴν πόλιν κινδυνεύουσα τὰ ἔσχατα, ἐρρίψεν ἐκεῖ τὰ πολυτιμώτατα πράγματα· ἐν ᾧ δὲ περιχαρῆς ὁ Θραξ ἐπέσκυψεν εἰς τὸ πηγάδιον, καὶ ἐσκόπει τὸν τόπον καὶ τὸ βάθος, αὐτὴ γὰρ ὅπιθεν ἐσπρωξεν αὐτὸν ὅλαις δυνάμεσι, καὶ ἐπιρρίπτουσα πολλὰ τέτρας, ἐφόνευσεν αὐτόν· πιαθεῖσα δὲ ἀπὸ τῆς λοιπῆς Θρακας, καὶ ἀναχθεῖσα πρὸς τὸν βασιλέα δεδεμένη, πρῶτον μὲν ἀπὸ τῆς ὄψεως καὶ τῆς βαδίσσεως ἐφάνη, ὅτι ἦτο γυνὴ ἀξιωματικὴ καὶ μεγαλόφρων, ἀκολουθεῖσα εἰς τὸς κακοτρόπους ἀνδρας ἀδεῶς καὶ ἀφόβως, ἔπειτα δὲ, ἐρωτήσαντος τῆ βασιλέως, ποῖα ἦτον, ἀπεκρίθη ὅτι ἦτον ἡ ἀδελφὴ τῆ Θεαγένους, ὁ ὁποῖος ἐπαλέμησεν ἐναντίον τῆ Φιλίππου ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἔπεσε στρατηγῶν ἐν τῇ μάχῃ τῆς „Χαιρωνείας“. Θαυμάσας ἔν ὃ Ἀλέξανδρος αὐτῆς καὶ τὴν ἀπόκρισιν καὶ τὴν πράξιν, ἐπρόσαξε καὶ ἀφήσεν ἐλευθεραν αὐτὴν καὶ τὰ τέκνα.

Μετὰ δὲ τῆτο συμβεληῆς γινομένης περὶ τῶν Θεβῶν, οἱ Πλαταιεῖς, οἱ Θεσπιδεῖς καὶ οἱ Ὀρχομένιοι, ὅλοι σύμμαχοι καὶ συνικηταὶ τῆ Ἀλεξάνδρου, διηγῶντο τὴν καταστροφὴν τῶν ἑαυτῶν πόλεων καὶ τὴν σκληρότητα τῶν Θεβαίων, καὶ κατηγοροῦν αὐτοὺς ὡς προθύμους βοηθεῖν τῶν Περσῶν ἐναντίον τῆς ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἐκ τῆτε παρὰ πάντων μισο-

μένεις, προσεπιφέροντες πρὸς ἀπόδειξιν ἢ τῆτο, ὅτι ὅλοι οἱ Ἕλληες ὑπεχέθησαν ἐνόρκως μετὰ τὴν ἥτταν τῶν Περσῶν νὰ κατασκάψουν τὰς Θήβας. Ὁ Κλεάδας, εἰς τῶν αἰχμαλώτων, συγχωρηθεὶς νὰ ὁμιλήσῃ, ἠγωνίζετο ν' ἀδωῶσθι κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τῶν Θηβαίων λέγων, “ὅτι τῆτο τὸ πταίσμα προήρχετο ἀπὸ τὴν ἀπρονόητον ἢ ἀφρονα ἐτοιμοποισίαν, ἔχι δὲ ἀπὸ ἐθελοκακίαν ἢ φανεράν ἀπισίαν· ὅτι οἱ συμπολίται ἀπέσησαν ἔχι ἐναντίον τῆ βασιλέως, τῆ ὁποῖου τὸν θάνατον ψευδῶς διεφήμισαν, ἀλλ' ἐναντίον τῶν διαδόχων· ἢ ὅτι πλέον τῆ δέοντος ἐτιμωρήθησαν διὰ τὰ σφάλματά των μετὰ τὴν τρομερὰν δυσυχίαν τῆς πόλεως, εἰς τὴν ὁποῖαν ἀπέμειναν μόνον γυναῖκες, παῖδες ἢ γέροντες, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἢ μόνον ἀδύνατοι νὰ προξενήσθουν φόβον τινὰ ἢ ὑποψίαν, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς ἀνάιτιοι ἀξιοσυμπάθητοι· ἐν δὲ τῷ τέλει ἔλεγεν ἐνθυμίζων τὸν Ἀλέξανδρον, ὅτι αἱ Θῆβαι, ἡ πατρίς τούτων θεῶν ἢ ἡμιθέων, ἐξ ὧν πολλοὶ ἦσαν ἐκεῖνε πρόγονοι, ἐχρημάτισαν ἡ τροφὸς καὶ δευτέρα πατρίς τῆ Φιλίππου.

Τὰ λεγόμενα τῆ Κλεάδου ἦσαν ἐπιχειρηματικὰ ἢ δίκαια, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τῆ νικητῆ ὑπερίχουσε, ἢ τὴν μὲν πόλιν κατέσκαψεν, ἐξαιρημένων τῶν ἱερῶν, ἢ τῶν ξένων τῆ πατρὸς, ἢ τῶν ἐγγόνων τῆ ἐνδόξου παιτῆ Πινδάρου, τῆ ὁποῖου τὴν οἰκίαν μόνην ἀφήκεν ἀβλαβῆ, ἢ πλὴν τῶν ὑπεναντιωθέντων εἰς τὴν ἀποασίαν, τὲς δὲ λατὺς ὅλως περὶ τὲς 30,000 ἐπώλησεν ὡς δέλυς· οἱ δ' ἀποθανόντες ἦσαν ὑπὲρ τὲς 6,000 (1).

(1) Δίλιαν. π. ποικ. ἰσορ. γγ', 7. σελ. 171. ἴκδοσ. τῆ σοφῆ Κοραῆ.

Οἱ Ἀθηναῖοι τόσον ἐλυπήθησαν ἐπὶ τῇ δυστυχίᾳ τῶν Θεβῶν, ὥστε ἀφῆκαν τὰ μεγάλα μυθήρια (τὰ Διονυσιακὰ), τὰ ὅποια ἐμελλον τότε νὰ ἐορτάσωσι, καὶ ἐδέχθησαν φιλανθρωπικῶς ὅλους τὺς Θεβίους, ὅσοι φυγόντες τὴν μάχην καὶ τὴν διαρκαγὴν τῶν ἐχθρῶν, κατέφυγον εἰς τὰς Ἀθήνας.

Ἦ ἀπροσδόκητος τῷ Ἀλεξάνδρῳ εἰσόδος εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐταπεινώσει τὴν θρασύτητα τῶν Ἀθηναίων, καὶ κατέσβεσε τὴν ὀρμὴν καὶ προθυμίαν τῷ Δημοφένει, καὶ ὁ ἀπροσδοκητότερος ὄλεθρος τῶν Θεβῶν κατέπληξεν αὐτὸς καὶ κατελύπησε. Διὸ κατέφυγον εἰς δεήσεις καὶ παρακαλέσεις, πέμποντες πρέσβεις πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ συγγνώμην αἰτῶντες· μεταξύ δὲ τῶν πρέσβεων σαλεύει καὶ ὁ Δημοφένης, δὲν ἦλθε πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, ἀλλὰ μόλις φθάσας εἰς τὸ ὄρος τῷ Κιθαιρῶνος, φοβούμενος τὴν ὀργὴν τῷ βασιλέως, ἀνεχώρησεν ὀπίσω, καὶ ἀφῆκε τὺς λοιπὺς πρέσβεις. Εὐθύς δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐσειλεν εἰς τὰς Ἀθήνας, ζητῶν τὴν παράδοσιν τῶν δέκα ρητόρων (1), τὺς ὁποῖους ἐνόμιζεν ὡς πρωταιτίους τῆς συμμαχικῆς δυνάμεως, τὴν ὁποίαν ἐνίκησεν ὁ Φίλιππος εἰς τὴν Χαιρώνειαν. Τότε ὁ Δημοφένης διηγήσατο τὸν μῦθον τῶν λύκων καὶ προβάτων, περὶ ἧ λέγουσιν, ὅτι οἱ λύκοι ἐζήτησαν ποτὲ ἀπὸ τὰ πρόβατα, ἂν αὐτὰ ἤθελον νὰ ζῶσιν εἰρηνικῶς μ' ἐκείνους, νὰ παραδώσεν τὺς φύλακας σκύλους. Ἦ ἐξήγησις τῷ μύθῳ ἦτον εὐληκτος καὶ φυσικὴ, μάλιστα δὲ ὡς πρὸς τὺς ρήτορας, οἱ ὅποιοι

(1) Κατ' ἄλλας μόνον ὁκτώ (Πλάτ.). Οἱ Δημάδης λαβῶν, ὡς λέγουσι, πέντε τάλαντα, ὑπέσχετο νὰ μεσιτεύσῃ ὑπὲρ αὐτῶν.

δικαίως ἐσυγκρίνοντο μὲ τὲς σκύλευς, ὡς ὀφείλοντες ἢ ἀγρυπνεῖν, ἢ γαυγίζεν ἢ ἢ ἀγωνίζονται ὑπὲρ τῆ ποιμνίᾳ.

Ἐν ταύτῃ τῇ ἀπορίᾳ καὶ ἀμηχανίᾳ τῶν Ἀθηναίων, οἱ ὅποιοι ἔτ' ἤθελον ἢ παραδώσωσι τὲς ῥήτορας εἰς θάνατον, ἔτε δι' ἄλλῃ τινὸς τρόπῳ ἐγίνωσκον ἢ σώσωσι τὴν πόλιν, ὁ Δημάδης, εὖνε τῷ βασιλέως, ἐσερξε ἢ ἀναδεχθῆ αὐτὸς τὸ βᾶρος τῆς πρῆσθείας ἢ μεσιτείας ὑπὲρ αὐτῶν. Ὁ βασιλεὺς, εἴτε χορτάσας τὸν θυμὸν, εἴτε θέλων ἢ ἐξαλείψῃ, εἰ δυνατόν, μὲ κἀνὲν ἔργον ἐπεικειίας ἢ ἔλεος τὸ ὠμότητον ἢ βαρβαρικὸν ἔργον, ὅπερ φθᾶς ἔπραξεν, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἢ κατανικήσῃ πᾶν τὸ ἐμποδίζον τῆ ταχεῖαν ἐκπλήρωσιν τῷ μελετωμένῳ μεγάλῳ σκοπῷ, ἢ ἔτω ἢ μὴ ἀφήσῃ ἐν τῇ ἀποδημίᾳ τῳ ἐδὲ τὴν εὐτελεσάτην ἀφορμὴν γογγυσμῷ ἢ μεμφιμοιρίας, παρητήσατο τὸ περὶ τῶν ῥητόρων ζήτημα, ἢ εὐδόκησε μόνῳ εἰς τὴν ἐξορίαν τῷ Χαριδῆμῳ (1). Οὗτος ἐκ τῆς πόλεως ὢν Ὁρεῖ, ἐπολιτογράφῃ ἐλεύθερος Ἀθηναῖος ἀντὶ τῶν πολλῶν ἐκδυλεύσεων, ὅσας ἔδειξε πρὸς τὰς Ἀθήνας· ἦτο δὲ γαμβρὸς τῷ Κερσοβλέπτῳ, βασιλέως τῆς Θράκης, ἢ μαθὼν τὴν πολεμικὴν ὑπὸ τὸν Ἰφικράτην, ἐχρημάτισε πολλάκις στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων· ἦδη δὲ διωκόμενος ὑπὸ τῷ Ἀλεξάνδρῳ, κατέφυγε πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Περσίας. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἢ μόνον ἐσυγχώρησεν εἰς τὲς Ἀθηναίους τὰ ἄδικα, ὅσα ἔλεγεν, ὅτι ἔλαθεν ἀπ' αὐτῆς, ἀλλὰ ἢ ἔδειξε πρὸς αὐτῆς ἰδιαιτέραν εὖνοιαν ἢ τιμῆν, γυθῶν ἢ προσέχωσι τὸν νῦν εἰς τὰ δημόσια πράγ-

(1) Πλάταρχ. εἰς Λίκοσ.

ματα, ἔτι νὰ ἐπαγρυπνώσιν ἐπιμελῶς εἰς πᾶν ὃ, τι συμβῆ, λέγων ὅτι ἂν αὐτὸς ἀποθάνῃ, ἡ ἡγεμονία τῆς Ἑλλάδος θέλει παραδοθῆ εἰς αὐτὸς (1). Λέγεται, ὅτι ὕπερον πολλάκις ἐπύκρηνεν αὐτὸν ἡ συμφορὰ τῶν Θεβαίων, ἔτι τὸν ἔκαμε πρὸς πολλὰς ἄλλας πράξαστον ἔτι φιλανθρωπότερον.

Ἡ φρικωδεστάτη ἔτι αὐστηροτάτη ποινὴ τῆς δυνατῆς πόλεως τῶν Θεβῶν κατέπληξεν ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ἔτι πάντες προσεκύνην τὸν Ἀλέξανδρον, ὅσους εἰς τὸν Κορινθιακὸν ἰσθμὸν συνεκάλεσε σύνοδον ὅλων τῶν ἐπαρχιῶν ἔτι ἐλευθέρων Ἑλληνικῶν πόλεων, διὰ νὰ ψηφισθῆ στρατηγὸς αὐτοκράτωρ τῆς Ἑλλάδος, ὡς ποτε Φίλιππος ὁ πατήρ, ἐναντίον τῶν Περσῶν. Εἰς ὑδεμίαν σύνοδον ἐγένε ποτὲ τοιοῦτον ἀξιολογιώτατον πρόβλημα, οἷον τῆτο, κατ' ὃ ὁ δυτικὸς κόσμος ἐσκέπτετο περὶ τῆ ὀλέθρου τῆ ἀνατολικῆ, καὶ περὶ τῆ ἀξίῃ τρόπῃ τῆς ἐκδικήσεως, ἡ ὁποία ἀνεβλήθη περὶ πῦ ἕνα αἰῶνα. Ἡ παρῆσα σύνοδος ἔδωκεν ἀφορμὴν πολλῶν πραγμάτων ἐξαισιῶν ἔτι σχεδὸν ἀπιθάνων, ἔτι δὲ ἔτι νεωτερισμῶν, αἱ ὁποῖαι ἔδωσαν ἀλλοίαν μορφήν εἰς τὰ περισσότερα πράγματα τῆ πολιτικῆ κόσμου.

Πρὸς τὸ παρόμοιον ἐπιχείρημα ἀπαιτεῖται βασιλεὺς ἄφοβος, τολμηρὸς, πολεμιστῆς, ἔμπειρος καὶ γνωστὸς εἰς τὰς ἀνδραγαθίας, φιλακίνδυνος, ἔτι πρὸ πάντων ἡγεμὼν ἀπόλυτος ὅλων τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων, αἱ ὁποῖαι μὴ ἔσαι κατ' ἴδιαν ἱκαναὶ νὰ ἐπιχειρήσασσι τοιοῦτον ἔργον, ὡφείλου νὰ συνεργῶσιν ἐκ συμφῶν ὅλαι, ἔτι νὰ ὑποτάσσωνται εἰς ἕνα ἔτι μόνον στρατηγὸν, ὁ ὁποῖος ἐδύνατο νὰ βάλῃ εἰς κίνησιν ὅλα τὰ μέρη τῆτο τῆ μεγάλης σώματος, ἔτι νὰ κάμῃ

(1) Πλάταρχ. εἰς Φακίωνα.

αἰτὰ νὰ συνδράμωσιν εἰς ἐν τὸ αὐτὸ τέλος. Τοιαῦτος βασιλεὺς ὑπῆρχεν ὁ Ἀλέξανδρος, ὁ ὅποιος ἀνευδυσκολίας ἀνεκίνησεν ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἔθνῶν τὸ ἀρχαῖον πρὸς τὸς Πέρτας μῖσος, τὸς πάντοτενὲς καὶ ἀδιαλλάκτους ἐχθρὸς, τὸς ὁποῖους πολλακίς ὤμοσαν καὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἐξολοθρεύσῃ, ἂν ποτε εὖρωσι καιρὸν, τὸ μῖσος λέγω, τὸ ὅποιον ἐδυνήθησαν μὲν ἐπ' ὀλίγον οἱ ἐμφύλιοι πόλεμοι νὰ ἐλαττώσῃ, ὑδέποτε δὲ νὰ ἐξαλείψῃν κατὰ κράτος. Ἡ ἔνδοξος ἀναχώρησις τῶν δέκα χιλιάδων Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι ἠναντιώθησαν εἰς τὸ πολλαπλάσιον-σράτευμα τῶν Περσῶν, ἀπεδείκνυε σαφῶς τὸ μέγα ὄφελος, ὅπερ ἤλπιζον οἱ Ἕλληνες ἀπὸ στρατεύματα ἐκλεκτὰ τῆς Ἑλλάδος, διοικύμενα ἀπὸ στρατηγὸς καὶ ἀξιωματικὸς μαθητὰς τῷ Φιλίππῳ, καὶ ἐνὶ λόγῳ ἔχοντα στρατηγὸν τὸν Ἀλέξανδρον. Ἐκ τούτου ἡ ἀπόφασις ἐψηφίσθη παρευθίς· καὶ μὴ ὅλον ὅτι ἦσαν καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐχθροὶ τῶν Μακεδόνων, μόνοι οἱ Σπαρτιάται ἠναντιώθησαν εἰς τῆτο, οἱ ὅποιοι ἐνθυμύμενοι τὴν πρῶην ἐλευθερίαν καὶ λαμπρότητα, εἶπαν πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, “ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι συνειδίζον νὰ ὀδηγῶσιν ἄλλως εἰς ἔνδοξα κατὰρδῶματα, καὶ ὄχι νὰ ὀδηγῶνται”· ἔμως ὑπήκουσαν εἰς τὴν κοινὴν ἀπόφασιν τῆς λατικῆς συνόδου, καὶ ἔτις ὁ Ἀλέξανδρος ἐχειροτανήθη κοινῇ γνώμῃ ἀρχισράτης κατὰ τῶν Περσῶν.

Εὐθὺς μετὰ τῆτο πολλὰ καὶ πολιτικὰ ἄνδρες καὶ φιλόσοφοι ἀπήντησαν αὐτῷ, καὶ συνέχαιρον ἐπὶ τῷ ἀξιώματι. Ὁ Ἀλέξανδρος ἤλπιζεν, ὅτι καὶ Διογένης ὁ Σινωπεύς, διατρίβων τότε εἰς τὴν Κόρινθον, θέλει κάμῃ τὸ αὐτό. Ἀλλ' ἔτος ὁ φιλόσοφος παλλὰ ὀλίγου τιμῶν τὰ μεγαλεῖα, καὶ κρίνων πρέπων νὰ μὴ

συγχαίρη ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι πρὸ ὀλίγου ὑψώθησαν εἰς ἀξίαν τινά, ἀλλὰ νὰ προσμένη ἕως ἔ κατορθώσωσιν ἔργα ἀξία τῆ ἐπαγγέλματος, ἐκάθητο ἡσύχως εἰς τὸν οἶκον. Τότε ὁ Ἀλέξανδρος συνοδευόμενος ἀφ' ὅλης τῆς αὐλικῆς ἦλθε πρὸς αὐτόν· ἐτυχε δὲ ἕτος τότε κατάκειμενος ἐν ἡλίῳ, καὶ βλέπων τοσούτης ἀνθρώπους ἐπερχομένους, ἀνεκάθισεν ὀλίγον, καὶ ἔβλεπε πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον. Ὁ βασιλεὺς θαυμάσας τῆ τοιοῦτε φιλοσόφῃ τὴν καμπτωχείαν, ἀσπασάμενος φιλικῶς καὶ προσειπὼν, ἠρώτησεν, ἂν εἶχε χρεῖαν τινὸς πράγματος; φύγε, εἶπεν, ὀλίγον ἀπὸ τὸν ἡλιον. Αὕτη ἡ ἀπόκρισις προξένησεν ὀργὴν καὶ καταφρόνησιν εἰς τῆς παρεστῶτας. Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς θαυμάζων τὸ μέγεθος τῆ ἀνδρὸς, εἶπεν, εἰ μὴ Ἀλέξανδρος ἤμην, Διογένης ἂν ἤμην. Οὗτος ὁ λόγος ἀπεικονίζει σαφῶς τὸν Ἀλέξανδρον καὶ Διογένην· ἐπειδὴ ὅσον καὶ ἂν ἐφαντάζετο μέγας καὶ δυνατὸς ἐκεῖνος, ἔπρεπε νὰ ὁμολογήσῃ τὸν ἑαυτὸν τε κατώτερον παρὰ τὸν Διογένην, εἰς τὸν ὅποιον ἕτε νὰ δώσῃ τι ἡμπόρει, ἕτε νὰ λάβῃ.

Θέλων ὁ Ἀλέξανδρος νὰ ἐρωτήσῃ τὸν χρησμὸν τῆ Ἀπόλλωνος περὶ τῆς μελλύσης ἐκστρατείας, ἦλθεν εἰς Δελφούς· ἐπειδὴ δὲ κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἐτυχον αἱ ὀνομαζόμεναι ἀποφράδες, ἧται αἱ ἀτυχεῖς ἡμέραι, ἐν αἷς ἕκ ἕν θεμιτὸν νὰ ἐρωτῶσι τὸν χρησμὸν, ἡ Ἰέρεια δὲν ἠθέλησε νὰ ἔμβῃ εἰς τὸν ναόν. Ὁ Ἀλέξανδρος μὴ ὑποφέρων ἀντίκασιν εἰς τὰ θελήματά τε, ἔσυρεν αὐτὴν βιαίως πρὸς τὸν ναόν· ἡ δὲ ἔκραξεν, ἀνίκητος εἰ ὦ παῖ. Τῆτο ἀκίσσας ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ ἐκλαμβάνων τῆς λόγους ὡς χρησμὸν, ἐμίσησεν εἰς τὴν Μικεδονίαν, διὰ νὰ ἐταιμασθῇ εἰς

τὴν μεγάλην ἐκστρατείαν· ἐλθὼν δὲ, συνεκάλεσεν ὄλους τὰς ἡγεμόνας τῶν στρατιωτῶν, καὶ ἐβουλεύετο περὶ τῆς εἰς Ἀσίαν διαβάσεως, πότε πρέπει νὰ στρατεύσῃ, καὶ τίνι τρόπῳ νὰ ἐπιχειρήσῃ τὸν πόλεμον. Ὁλὴ ἡ σύνοδος τῶν ἡγεμόνων ἐδιχογνώμει καθ' ἓν καὶ μόνον, ἡγεγυῖν ὁ Ἀντίπατρος καὶ Παρμενίων ἐσυμβέβουλον τὸν βασιλέα πρότερον νὰ παιδοποιήσῃ καὶ ν' ἀφήσῃ διαδοχὸν τῆς βασιλείας, καὶ εἶτα νὰ ἐπιχειρήσῃ τηλικαῦτα ἔργα πολυχρόνια καὶ κινδωώδη. Ἀλλ' αὐτὸς φύσει δρασιμὸς ὢν καὶ ὄξύς, ἀπεδοκίμασεν αὐτὴν τὴν συμβουλίην λέγων, ὅτι αἰσχρὸν ἦτον εἰς αὐτὸν, ὅσιν ἐχειροτονήθῃ ἀρχιστράτηγος τῶν Ἑλλήνων, καὶ παρέλαβε πατρικὰς ἀνικῆτες δυνάμεις, νὰ κάθῃται ἐπιτελῶν γάμους καὶ ἀναμένων τέκνων γενέσεις. Διὸ ἀποφασίσας νὰ ἐκστρατεύσῃ, ἔδυσεν εἰς τὰς θεὰς θυσίας μεγαλοκρετεῖς, καὶ ἐώρτασεν εἰς τὸ Δῖον, πόλιν τινὰ τῆς Μακεδωνίας, σκηνικὸς ἀγῶνας (1) πρὸς τιμὴν τῆ Διὸς καὶ τῶν ἐννέα Μουσῶν, τὰς ὁποίας ὁ προβασιλεύσας Ἀρχέλαος πρῶτον κατέστησε· τὴν δὲ πανηγυρίην ἐπανηγύρισεν ἐπ' ἐννέα ἡμέρας κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐννέα Μουσῶν, καὶ κατασκευασάμενος σκηνὴν ἑκατοντατράπεζον, ὅπε ἐννεακόσιοι ἠμπόρουν νὰ καθίσουν, συνεκάλεσεν εἰς τὸ συμπόσιον ὄλους τὰς φίλους ἡγεμόνας καὶ πρέσβεις· πρὶν ὅμως διαβῆ εἰς Ἀσίαν, διέταξεν ὅλα τὰ πράγματα τῆς Μακεδωνίας, διορίσας ἐπίτροπον τὸν Ἀντίπατρον, ἔχοντα

(1) Οὗτοι οἱ ἀγῶνες ἀνομάζοντο Οὐλύμπια, καὶ ἐπανηγυρίζοντο εἰς τιμὴν τῆ Διὸς καὶ τῶν ἐννέα Μουσῶν (Ὀυλπ. ἐν τῷ περὶ παρατρ.). Ὁ Ἀρβανιτὸς λέγει, ὅτι ἐν Λιγαῖς τῆς Μακεδονίας ἐρητάθησαν οἱ ἀγῶνες παρὰ τῆ Ἀλιξάνδρου.

12,000 πεζὺς ἔχοντες ἰσαριθμὸν ἵππους (1)· ἔδρευον τὰ οἰκιακὰ πράγματα τῶν φίλων, τέτρω μὲν ἔδωκεν ἄγρον, ἑτέρω δὲ κώμην, ἔτι ἄλλω τὸ εἰσόδημα τινος πόλεως ἢ λιμένος. Ὁ Περδίκκας βλέπων ὅλα τὰ βασιλικά διαμεμερισμένα ἔχοντες κατηναλωμένα, ἠρώτησεν, “εἰς δὲ τὸν ἑαυτόν σου, βασιλεῦ, τί ἀφίης;” ἀποκριθεὶς δὲ τῷ Ἀλεξάνδρῳ, “τὰς ἐλπίδας, ἔτι ἡμεῖς λοιπὸν, εἶπεν, ὀφείλομεν νὰ εὐχαρισθῶμεν μὲ αὐτὰς,” ἔτι ἔτι δὲν ἐδέχθη γενναίως τὸ δοθὲν χάρισμα τῷ βασιλείῳ.

Ὁλ. Ὄταν ὁ Ἀλεξάνδρος διέταξε τὰ πράγματα
 ριά, 3. τῆς Μακεδονίας ἀσφαλῶς καὶ ὡς ἔπρεπε, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ πάντα θόρυβον ἔτι νεωτερισμὸν ἐν τῇ ἀπυσίᾳ, ἐμίσησεν εἰς τὴν Ἀσίαν περὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἔαρος. Τὸ πλῆθος τῶν στρατεύματός ἦσαν ὡς 30,000 πεζοὶ (2) καὶ 4,000-5,000 ἵπποι, ὅλοι ἄνδρες, πολεμικοὶ, φιλακίδυνοὶ, καὶ τοιῦτοι, οἵοι συνεστράτευσαν πολλάκις μετὰ τῷ Φιλίππῳ, ἔτι ἕκαστοι ἀξιοὶ νὰ διοικῶσιν ἐν ἀνάγκῃ· ἔτι οἱ μὲν ἀξιωματικοὶ ἦσαν ὡς ἐξηκοντῆται, οἱ ὅποιοι, ὅτε συνηθροίζοντο, ἢ παρετάττοντο εἰς μάχην, ἐφαίνοντο ὡς ἄλλη σεβάσμιος γενεῆ· οἱ δὲ ἰδιῶται ἦσαν πενηκοντῆται. Ὁ Παρμενίων διέκει τὸς πεζοὺς· ὁ δὲ ὑπὸς αὐτοῦ Φιλώτας εἶχε 1500 ἵππους Μακεδόνας· ὁ δὲ Κάλλας, ὁ ὑπὸς τῷ Ἀρτάλῳ, ἄλλος τόσους Θετταλὸς ἵππους· οἱ δὲ λοιποὶ ἵπποι ἦσαν Ἕλληνες μὲν 600, ἔχοντες στρα-

(1) Οἱ ἵπποι ἦσαν μόνον 1500 (ὄρα τὴν σημείωσιν παρὰ Διοδ. 17. 18.).

(2) 12,000 Μακεδόνας, 7,000 σύμμαχοι, 5,000 μεσοφόροι, 5,000 Ὀδρύσαι ἔτι Τριβαλλοὶ ἔτι Ἰλλυροὶ, ἔτι 1000 τοξόται Ἀγριῆναις.

τηγόν τὸν Ἐρίγειον, Θράκες δὲ ἔξ προδρόμοι Παύ-
νες 900, διοικήμενοι ὑπὸ τῷ Κασσάνδρῳ. Τούτων ἔξ
τηλικῆτον ἦτο τὸ σράτευμα, τὸ ὅποιον ἔκρεπε νὰ κρί-
νῃ τὴν τύχην τῆς Ἑλλάδος τε ἔξ Ἀσίας.

Ὁ Ἀλέξανδρος περάσας πρῶτον μὲν τὴν Κερκι-
νίτιν Λίμνην πρὸς τὴν Ἀμφίπολιν, εἶτα δὲ τὸν πο-
ταμὸν Στρυμόνα πλησίον τῶν ἐκβολῶν, καὶ ἔπειτα
τὸν ποταμὸν Ἐθρον, ἔφθασε μετὰ 20 ἡμέρας εἰς Ση-
ζόν· ἔξ ὁ μὲν Παρμενίων διεβίβασε κατὰ τὴν πρῶτα-
γὴν ἐκ Σηζῶ εἰς τὴν Ἀΐθρον ὅλον τὸ ἵπτικόν ἔξ τῆς
περισσότερης πεζῆς ἐπάνω εἰς 160 τριήρεις, καὶ
εἰς ἄλλα σρογγυλά πλοῖα· αὐτὸς δὲ ὁ Ἀλέξανδρος
κυβερνῶν μόνος τὴν στρατηγίδα ναῦν, διέβη τὸν Ἑλ-
λήσποντον, ἔξ πλησιάσας πρὸς τὸν αἰγιαλὸν, ἐπή-
δησε πρῶτος ἐκ τῶν πλοῖου εἰς τὴν γῆν σὺν τοῖς ὀ-
πλας, ὡσανεὶ ἔμελλε νὰ τὴν κυριεύσῃ, καὶ ἔδειξε
πολλὰ σημεῖα χαρᾶς, τὸ ὅποιον ἰδόντες οἱ στρατιῶται,
συνέλαβον τόσον θάρρος ἔξ ἀφοβίαν, ὡσεὶ ἐνόμιζον ὅ-
τι ἤρχοντο εἰς βεβαίαν νίκην καὶ ὄχι εἰς πόλεμον
ἀβέβαιον (1).

Πολλοὶ ἐθαύμασαν, ὅτι οἱ Πέρσαι δὲν ἠγωνί-
σθησαν νὰ ἐμποδίσωσι τὴν διάβασιν τῶν Μακεδόνων,
ἔξ μάλιστα γνώσκοντες τὲτο πολλῶ πρότερον. Ἡ μὲν
ναυτικὴ δύναμις τῆς Περσίας ὑπῆρχε τότε δυνατωτέ-
ρα ἔξ ἀξιολογωτέρα, ἢ δὲ Μακεδονικὴ, ποτακὴ ἔξ ἐ-
χουσα ἔξ ναύτας ἀνεπιτηδεύεις πρὸς τὰς διεκπελῆς. Ἐκ
τῆτε συμπεραίνομεν, ὅτι ἂν ὁ σόλος τῶν Περσῶν ἐ-
πρόφθαιεν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ ἐπαλέμει τὸν

(1) Ὁ Ἀλέξανδρος ἦτο τόσον βεβαίωτατος τῆς εὐτυ-
χῆς ἐκστρατείας, ὡσεὶ ἔλαβε μετ' ἑαυτῷ μόνον 70 τέλαιν-
τα ἔξ διὰ 30 ἡμερῶν τροφᾶς.

ἐχθρὸν, ἴσως ἐνίκα κατὰ πρώτην προσβολήν, καὶ τότε ἔσωζε τὴν τιμὴν καὶ ἐκείνων καὶ τῆς βασιλείας ὅλης. Ποια ἔν ὑπάρχει ἡ αἰτία τῆς τοσαύτης ἀμελείας καὶ ὀκνηρίας; Τῆτο τὸ ζήτημα εἶναι δυσεπίλυτον. Ἴσως ὁ Δαρείος καὶ οἱ Σατράπαι ἐνόμιζον ἑαυτοὺς εἰς ἀσφάλειαν διὰ τὸ πολλαπλάσιον πλῆθος τῆ στρατεύματος, ἢ κατήντησαν εἰς τόσην τρυφὴν καὶ ἀσωτίαν, ὥστε μόνος ὁ πρὸ θυρῶν κίνδυνος ἐδύνατο νὰ τὺς ἐξυπνίσῃ ἀπ' ἐκεῖνον τὸν βαδῦν λήθαργον. Ἀλλ' ἔσω· αὐτοὶ ἀπεμωράνθησαν τὰς καρδίας, καὶ ἐφαίνοντο κάλαι προωρισμένα σφάγια τῆς ὀργῆς καὶ φιλοτιμίας τῆ Ἀλεξάνδρου.

Ὅταν ὁ Ἀλέξανδρος ἐφθασεν εἰς Λάμψακον, ἀπεφάσισε νὰ τὴν κατασρέψῃ πρὸς ποινὴν τῶν ἀποσάντων πολιτῶν· βλέπων δὲ πρὸς ἑαυτὸν ἐρχόμενον τὸν περίφημον ἱστορικὸν Ἀναξιμένην τὸν Λαμψακηνὸν, φίλον ἄκρον τῆ Φιλίππου καὶ παρ' αὐτῆ τῆ ἰδίᾳ σεβόμενον ὡς διδάσκαλον χρηματίσαντα, καὶ ὑποκτεύσας τὴν αἰτίαν τῆ ἐρχομῆς, θέλων νὰ προκαταλάβῃ τὸν σκοπὸν ἐκεῖνος, ὡμοσεν ὅτι δὲν θέλει εἰσακῦσει ποτὲ τῆς δεξιῶός τε ἢ δέξιός τε εἶναι, εἶπε, ν' ἀφενίσης τὴν Λάμψακον, καὶ με ταύτην τὴν εὐσυχον ἀπόκρισιν ἔσωσεν ὁ ἱστορικὸς τὴν πατρίδα (1). Ἀπὸ τῆς Λαμψάκου ἀνέβη ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν Τρωάδα, ὅπου ἔκαμε μεγάλας τιμὰς εἰς μνήμην τῆ Ἀχιλλέως, καὶ εἰώρτασεν ἀγῶνας πέριξ τῆ τάφου, εὐδαιμονίζων καὶ μακαρίζων τὸν Ἕλληνα ἥρωα, ὅτι καὶ ζῶν ἔτυχε φίλε πῖσῃ τῆ Πατρόκλου, καὶ ἀποθανῶν εἶρε μέγαλον ἐγκωμιασὴν τὸν Ὀμηρον.

(1) Οὐαλ. Μάξ. βιβλ. Ζ'.Κτθ· Γ'.

Ὅτε ὁ Δαρειὸς ἔμαθε τὴν εἰς Ἀσίαν διάβασιν τῆ Ἀλεξάνδρου, ἔδειξεν ἄκραν καταφρόνησιν πρὸς τὸ Μακεδονικὸν κράτευμα, ἔ μεγάλην ὀργὴν εἰς τὴν αὐθάδειαν τῆ στρατηγῶτων, ἔ εἰς μίαν αὐτῆ ἐγκύκλιον ἐπιστολὴν πρὸς τὴς Σατράπας (1) διηγείται τὴν προπέτειαν ἐκεῖνε, προσάζων τὸν μὲν Ἀλέξανδρον, ἂν πιάσῃσι ζῶντα, νὰ θάψῃσι, τὴς δὲ στρατιώτας ὅλῃς νὰ αἰχμαλωτίσῃσι, ἔ νὰ πέμψῃσιν ὡς δούλους εἰς τὸν ἐρημώτατον τόπον τῆς βασιλείας. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ Δαρειὸς ἐλπίζων εἰς τὸ λαμπρὸν μὲν, ἀλλὰ βάρβαρον ὑπήκοόν τε, διέταττε τὰ περὶ τῆ ἐχθρῆ ὡς νενικημένῃ δῆθεν. Ἀλλ' ἡ ἐλπίς προξενεὶ ὀλιγοσχρόνιον εὐτυχίαν, ἔ ὁ πολὺς ἔ συφερτώδης στρατὸς ἔφερε μεθ' ἑαυτῆ μόνον ἀνωφελῆ πομπὴν εἰς τὸ στρατόπεδον, προξενῶν ἀντὶ βοήθειας περισσοτέραν σύγχυσιν.

Τελευταίον, φθάσας ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὰς ὄχθας τῆ Γρανικῆ ποταμῆ τῆς Φρυγίας, εὔρε τὴς Πέρσας ἐτοίμῃς εἰς ἀντίστασιν. Ὁ Περσικὸς σατράπης τῆς χώρας ἐκεῖνης ἔχων 100,000 πεζοὺς καὶ ὑπὲρ τὴς 10,000 ἵπποις (2), ἐκυρίευσεν τὰς ἄνω ὄχθας τῆ ποταμῆ, ἔ ἐνόμιζε βεβαίαν τὴν νίκην. Ὁ δὲ Μέμνων ὁ Ρῶδιος, σατραπεύων ὅλης τῆς παραθαλασσίας Ἀσίας ἐν ὀνόματι τῆ Δαρείου, συνθεβέλευσε τὴς στρατηγῶν νὰ μὴ πολεμήσῃσιν, ἀλλὰ νὰ κατακαύσῃσιν τὴν χώραν ἔ τὰς πόλεις, ἔ ἔτω μὲ τὴν σπάνην τῶν τροφῶν ν' ἀναγκάσῃσιν τὴς Μακεδόνας ὑπὸ τῆς πείνης νὰ ἐπιστρέψῃσιν εἰς τὴν Εὐρώπην. Ὁ Μέμνων ἦτον ὁ

(1) Ὁμοεισχυόμενος παρὰ Κερτ. in Supplem. c. ix. 3.

(2) Κατὰ Γ' κείνου 600,000, ἔ κατὰ Ἀββ. 20,000.

ἐμπειρότατος τῶν στρατηγῶν τῷ Δαρείῳ, ἔ ἐνίκησε τὰς πλείστας νίκας, ὥστε δὲν ἐξεύρομεν τί νὰ θαυμάσωμεν περισσότερο, τὴν βασιλείαν αὐτῆ φρόνησιν εἰς τὰς συμβουλάς, ἢ τὴν ἀνδρίαν ἔ στρατηγικὴν σύνεσιν, ἢ τὸν ζῆλον ἔ τὴν πίσιν πρὸς τὸν βασιλέα. Ἡ δαδείσα αὐτῆ συμβουλή ἦν ἀρίστη, διότι ὁ ἐχθρὸς ἦν ὄξις ἔ ὀρηκτικὸς, ἔ δὲν εἶχεν ἔτε πόλιν, ἔτε ἀποδήκας, ἔτε καταφύγιον, ἔ ἤρχετο εἰς χώραν παντάπασιν ἄγνωστον ἔ ἐχθρικήν, ὅπε ἡμπόρει ν' ἀδυνατιώθῃ ἔ ν' ἀφανισθῇ ἀπὸ μόνην τὴν πολυκαιρίαν, ἔ δὲν εἶχε τὰς ἐλπίδας εἰς ἄλλο, εἰμὴ εἰς τὴν ταχείαν ἔ ἄμεσον μάχην. Ἀλλ' ὁ Ἀρσίτης, σατράπης τῆς Φρυγίας, ἠναντιώθη εἰς τὴν παραίνεσιν τῷ Μέμνονος, διασχυριζόμενος ὅτι δὲν ἔσεργε ποτὲ νὰ ἐρημωθῇ ἢ χωράτε. Ὅθεν ἡ κακὴ συμβουλή τῷ Σατράπῃ ἐνίκησε τὴν καλὴν συμβουλήν τῷ Ρ'οδίῳ, περὶ τῷ ὅποιε οἱ Πέρσαι κατὰ δυσυχίαν αὐτῶν ὑπώπτευσον, ὅτι ἐμελέτα νὰ μηκύνῃ τὸν πόλεμον, ἔ διὰ τέτε νὰ γένῃ πρὸς τὸν Δαρείον χρήσιμος ἔ ἀναγκαῖος.

Ἐν τέτῳ δὲ, ὁ Ἀλέξανδρος πρὸχώρει ἐπὶ τὸν Γρανικὸν ποταμὸν, ἔχων τὲς μὲν ὀπλίτας πεζὲς παρατεταγμένους εἰς δύο τάξεις, τὲς δὲ ἰπκείς εἰς τὰς πτέρυγας, ἔ κατόπιν αὐτῶν τὰ σκευοφόρα, ἔ τέλος ἔφθασεν εἰς τὰς ὄχθας τῷ εἰρημένῳ ποταμῷ. Τότε ὁ Παρμενίων ἐσυμβέλευε τὸν βασιλέα νὰ στρατοπεδεύσῃ αὐτῷ παρατεταγμένους, διὰ ν' ἀνακαυθῇ τὸ στρατεύμα, ἔ νὰ μὴ περάσῃ τὸν ποταμὸν ἔως αὔριον τὸ πρωῖ, λέγων ὅτι τότε ὁ ἐχθρὸς ἡμπόρει ὀλιγώτερον νὰ βλάβῃ αὐτῆς· ὅτι ἦτον ἐπικίνδυνον νὰ περάσωσι κατὰ μέτωπον τῷ ἐχθρῷ τὸν ποταμὸν, βαδὺν ὄντα καὶ ἔχοντα ὄχθας ὑπερυψηλάς ἔ κρημνώδεις,

εἰς τρόπον ὡσεὶ τὸ Περσικὸν ἵππικόν, τὸ ὅποιον ἀνέμε-
 νεν αὐτὲς παρατεταγμένον ἀπέναντι τῷ ποταμῷ, ἐ-
 δύνατο νὰ τὲς κτυπήσῃ, πρὶν αὐτοὶ βληθῶσιν εἰς τὰ-
 ξην· ὅτι αὐτὸ τὸ ἐπιχειρήμα, ἂν ἀτυχήσῃ, ἤθελε
 προξενήσῃ παρεκτὸς τῆς φθορᾶς πολλὰ μέλλοντα ἄ-
 τοκα, καὶ ὅτι ἡ δόξα τῶν ὀπλων ἐκρέματο πάντοτε
 ἀπὸ τὰς ἐν ἀρχῇ εὐτυχεῖς πράξεις. Ἀλλ' ὅμως ὁ Ἀ-
 λέξανδρος, ἀμετάθετος τὴν γνώμην, εἶπεν, ὅτι ἦ-
 τον αἰχρὸν εἰς αὐτὸν, ὅσιν ἐπέρασε τὸν Ἑλλήσπον-
 τον, νὰ φοβηθῇ μικρὸν ρεῦμα (ἐπειδὴ ἔτις ὠνόμαζε
 καταφρονῶν τὸν Γρανικόν), καὶ ὅτι ἔπρεπεν ἐξ ἐναν-
 τίας νὰ τολμήσῃ διὰ τὸν τρόμον, τὸν ὅποιον πρὸξέ-
 νησαν εἰς τὲς Πέρσας ἡ αἰφνιδία ἐπέλευσίς τε καὶ ἡ
 τόλμη τῷ ἐπιχειρηματός τε, καὶ νὰ φανῇ ἄξιος τῆς θα-
 ξαζομένης Μακεδονικῆς γεναιότητος καὶ ἀνδρίας. Τὸ
 Περσικὸν πολυάριθμον ἵππικὸν ἐσκέπαζεν ὅλην τὴν
 ὄχθην εἰς μακρὰν φάλαγγα, καὶ ἐμελέτα ἢ ἀντιστα-
 θῆ εἰς τὴν διάβασιν τῷ Ἀλεξάνδρῳ· οἱ δὲ περσοὶ, ἐξ
 ὧν οἱ περισσότεροι ἦσαν Ἕλληνες μιθωτοὶ, ἐτάχθη-
 σαν κατόπιν ἐπάνω τινὸς λόφου.

Τὰ δύο στρατεύματα ἠσύχαζον πολὺν χρόνον εἰς
 τὰς ὄχθας τῷ ποταμῷ ἀντιβλεπόμενα καὶ φοβούμενα
 τρόπον τινὰ τὸ μέλλον· καὶ οἱ μὲν Πέρσαι ἐπρόσμενον
 νὰ κτυπήσῃν τὲς Μακεδόνας διαβαίνοντας τὸν ποτα-
 μὸν καὶ ἐξερχομένους εἰς τὴν γῆν, ἔτοι δὲ εφάινοντο
 ζητῶντες τόπον ἀρμόδιον τῆς διαβάσεως καὶ παρατη-
 ρῶντες τὰ κινήματα τῷ ἐχθρῷ. Τότε ὁ Ἀλέξανδρος
 ἀναπηδήσας ἐπὶ τὸν ἵππον, παρήγγειλεν εἰς τὲς ἀρ-
 χοντας νὰ τὸν ἀκυλευθῆσιν, καὶ νὰ μάχωνται ἀνδρείως
 καὶ παραδῶς εἰς τὸν Παρμενίωνα τὴν ἀριστερὰν πτέρυ-
 γα, αὐτὸς διέκει τὴν δεξιὰν, καὶ πρῶτον μὲν εἰσέβη

εἰς τὸν ποταμὸν ἐν δυνατὸν μέρος τῆ στρατεύματος, εἶτα δὲ ὁ Παρμενίων μὲ τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα, καὶ ἔπειτα ὁ Ἀλέξανδρος μὲ τὴν δεξιάν, καὶ κατόπι τὸ λοιπὸν στρατεῦμα ἐν ἤχῳ σαλπίγγων καὶ ἀλαλαγμῶ.

Οἱ Πέρσαι ἐτόξευσον πρὸς τὸς πρῶτον διαβαίνοντας τὸν ποταμὸν, καὶ καταβαίνοντες ὀλίγοντι πρὸς τὸν αἰγιαλὸν, ἠγωνίζοντο νὰ ἐμποδίσωσι τὴν διάβασιν τῶν Μακεδόνων. Οἱ ἵππεις ἐμάχοντο ἐκατέρωθεν ἀνδρείως, οἱ μὲν ἀγωνιζόμενοι νὰ περυσώσιν εἰς τὴν γῆν, οἱ δὲ νὰ ἐμποδίσωσι τὴν διάβασιν. Οἱ ἵππεις τῶν Μακεδόνων ὄντες ὀλίγοι, καὶ παρεκτὸς τῆ χθαρμαλῆ καὶ ἀβεβαίαι τόπῳ βλαπτόμενοι ἀπὸ τὰ βέλη καὶ τὰ τοξεύόμενα ἐκ τῆ λόφου, ὅπου εὕρισκοντο οἱ ἐκλεκτοὶ ἵππεις τῶν Περσῶν συνηγμένοι, καὶ ὅπου ἐμάχετο καὶ ὁ Μέμνων σὺν τοῖς υἱοῖς, μετὰ γενναίαν ἀντίστασιν καὶ φθορὰν τῶν πρώτων τάξεων ἀνεχώρησεν ἐν πρώτοις ὀπίσω. Ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος ἀκολουθῶν παρὰ πόδας, καὶ βοηθῶν μὲ τὰ ἀξιολογώτατα αὐτῆ τάγματα, ἐδάρρουνεν αὐτὸς διὰ τῆς παρυσίας, καὶ ἀποκρύπτει τὸς Πέρσας, ἔτρεψεν εἰς φυγὴν, μεθ' ὃ ἠκολούθησεν ὅλος ὁ στρατὸς τῶν Μακεδόνων, ὅσις διαβάς τὸν ποταμὸν, ἐπολέμει τὸν ἐχθρὸν πάντοθεν.

Ὁ Ἀλέξανδρος πρῶτος ὤρμησεν εἰς τὸ πυκνότερον τῆ ἵππικῆ τῶν πολεμίων, ὅπου οἱ στρατηγοὶ τῶν Περσῶν ἐπολέμουν, καὶ ἐγνωρίζετο μάλιστα τῶν ἄλλων ἐκ τῆς ἀσπίδος καὶ ἐκ τῆς χαίτης τῆς περικεφαλαίας, ἢ ὅποια εἶχεν ἐκατέρωθεν πτερὸν θυμῶν κατὰ τὴν λευκότητα καὶ κατὰ τὸ μέγεθος. Ἡ μάχη περὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἐγένετο ἤδη σφοδρὰ καὶ πεισματώδης, καὶ ἡ ἵππομαχία ὡμοίαζε μὲ τὴν πεζομαχίαν, ἐπειδὴ

εμάχετο ἄνθρωπος πρὸς ἄνθρωπον σαφερώς ἢ ἀνευδότης, πᾶστις ἀγωνιζόμενος νὰ καταβάλῃ τὸν ἀνταγωνιστὴν ἢ νὰ προχωρήσῃ. Ὁ Σπιθροβάτης, σατραπὴς τῆς Ἰωνίας ἢ γαμβρὸς τῆ Δαρείου, διαφέρων τῶν λοιπῶν κατὰ τὴν ἀνδρίαν, ἢ ἔχων περὶ αὐτὸν παντοτεινὲς συναγωνιστὰς τεσσαράκοντα Περσικὰς μεγιστάνους, συγγενεῖς καὶ ἀνδρῖα ἐξέχοντας, κατέσφαζε καὶ ἐφόνευε πανταχῶ. Ὁ Ἀλέξανδρος ὄρων τὴν διαφέρουσαν ἀνδρίαν τῆ βαρβάρου, ἐπιστρέψας ἢ κεντήσας τὸν ἵππον, ὤρμησε πρὸς αὐτόν· ἢ ἰδὲ ἐμάχοντο ἀμφοτέροι στυγερῶς, ἢ ῥίψαντες ἕκαστοι τὰ ἀκόντια, ἐπληγώθησαν ἑλαφρά. Τότε ὁ μὲν Σπιθροβάτης σπασάμενος τὸ ξίφος, ὄρμᾳ εἰς τὸν Ἀλέξανδρον· ὁ δὲ βασιλεὺς προφθάσας, διαπερῶν τὴν λόγχην εἰς τὸ πρόσωπον ἐκείνου, ἢ τὸν ῥίπτει νεκρὸν κατὰ γῆς. Ἐν δὲ τέτοις, ὁ ἀδελφὸς τῆ Περσέοντος Ρωσάνης ὄρμησας ἐκ τῆ πλαιγίης, κατέφερε μὲ τὴν κοπίδα (τζεκῆρι) κατὰ τῆς κεφαλῆς τῆ Ἀλέξανδρου τόσον ἐπικίνδυνον πληγὴν, ὥστε ἐσχίσθη εἰς τὸ μέσον ἢ περικεφαλαία, ἢ ἡ πληγὴ ἐξύρισε μόνον τὴν ἐπίδερμίδα· ἐν ᾧ δὲ ἠτοιμάζετο νὰ καταφέρῃ ἢ δευτέραν πληγὴν κατὰ τῆς κεφαλῆς, ἢ ὁποῖα διεφάνετο γυμνῇ διὰ τὴν διεσχισμένην περικεφαλαίαν, προφθάσας ὁ Κλείτος, ἀπέκοψε τὴν χεῖρα τῆ βαρβάρου, ἢ ἔσωσε τὸν βασιλέα. Ὁ κίνδυνος τῆ Ἀλέξανδρου ἔκαμε γενναιοτέρους τὰς Μακεδόνας, οἱ ὅποιοι ἤδη κατώρθωσαν ἔργα ὑπερθαύματα. Οἱ ἐν τῷ κέντρῳ τῆ ἵππικῆ Πέρσαι καταπολεμώμενοι ἢ κατατοξευόμενοι ἀπὸ τὰς ψιλὰς στρατιώτας, ὅσοι ἐτάχθησαν μεταξὺ τῆ ἵππικῆ, ἢ μὴ δυνάμενοι νὰ ὑπομένουν τὴν ὀρμὴν τῶν Μακεδόνων, ἤρχισαν νὰ ἐνδίδουν,

ἔαι δύο πτέρυγες ἐτράπησαν εἰς φυγὴν ἔαταξίαν. Ὁ Ἀλέξανδρος ἔπαυσε διώκων τὸ ἵππικόν, ἔπέσρεψεν εὐθὺς ἐναντίον τῶν πεζῶν. Οὗτοι πρῶτον μὲν ἀνδρίσαντο σαθερῶς· ὅτε δὲ ἴδον ἐαυτὸς πολεμήμενες ἔαπὸ τὸ ἵππικόν ἔαπὸ τὴν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων, ἣτις ἐπέρασσε τὸν ποταμὸν, δὲν ὑπέμειναν πολὺν χρόνον, ἀλλὰ πάντες ἔφευγον πλὴν τῶν μειωτῶν τῆ Δαρείῃ Ἑλλήνων. Οὗτοι ἀναχωρήσαντες ἐπάνωθεν ἐνὸς λόφου, ἐζήτησαν ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρον τὴν ἄδειαν τῆν ἀναχωρήσεν ἐλευθέρως· αὐτὸς δὲ κινήμενος ἀπὸ τὸν θυμὸν μᾶλλον ἢ ἀπὸ τὸ λογικόν, ὠρμησε πρῶτος αὐτὸς εἰς τὸ μέσον τέτε τῆ πεζικῆ, ἔεὐθὺς ἐφονεύθη ὁ ἵππος τε (ὄχι ὁ βυκέφαλος) ξίφει πληγῶν διὰ τῶν πλευρῶν. Ἡ μάχη τότε ἐχηρημάτισε φρικτῆ ἔπεισματώδης, ἔεν αὐτῆ τῆ μάχῃ ἔπεσον οἱ περισσότεροι τῶν ἀποθανόντων Μακεδόνων, οἱ ὅποιοι ἐπολέμην μὲ ἀνδρώπες πολεμικῆς, ἀνδρείους ἔαπληλπισμένους· τέλος δὲ οἱ Ἑλληνες κατεκόπησαν, πλὴν 2,000 αἰχμαλώτων.

Πολλοὶ Πέρσαι στρατηγοὶ ἔπεσον ἐν τῆ μάχῃ. Ὁ Ἀρσίτης φεύγει εἰς τὴν Φρυγίαν, ἔεκεἶ, ὡς λέγουσιν, ἐφονεύθη ἰδιοχείρως, ὅτι ἐχηρημάτισεν ὁ αἷτιος τῆς μάχης. Ἀπέθανον δὲ τῶν μὲν Περσῶν 20,000 πεζοὶ ἔε2,000 ἵππεῖς· τῶν δὲ Μακεδόνων ἔπεσον κατὰ τὴν πρῶτην προσβολὴν 25 βασιλικοὶ ἵππεῖς (1), τῶν ὁποίων τὰ χάλκινα ἀγάλματα κατεσκευάσθησαν ἀπὸ τὸν Λύσιππον ἐπιταγῆ τῆ Ἀλεξάνδρου, ἔετέθησαν εἰς τὸ Δίον τῆς Μακεδονίας, ἔεεκεἶθεν μετὰ

(1) Οἱ βασιλικοὶ ἵππεῖς ὠνομάζοντο ἑταῖροι, ἔεοἱ πεζοὶ πεζεταῖροι.

πολλὰς χρόνους ἐκομίσθησαν εἰς τὴν Ρώμην ἀπὸ τὸν Μελ-
 τελλον· οἱ δὲ λοιποὶ φονευθέντες ἵππεις ἦσαν ὑπὲρ τὸς
 60 καὶ ὡς 30 πεζοί. Τέτους ὅλης ἔθαψεν ὁ βασιλεὺς
 τῆ ἐπαύριον μετὰ τῶν ὄπλων καὶ τῆς λοιπῆς κατασκευῆς,
 καὶ ἠλευθέρωσε τὸς γονέας αὐτῶν καὶ παῖδας ἀπὸ
 πάντα φόρον καὶ δουλικὴν ἐργασίαν· ἔλαβε δὲ μεγάλην
 πρόνοιαν καὶ τῶν πληγωμένων, καὶ ἐπισκεπτόμενος αὐ-
 τὸς τὰς πληγὰς, ἠρώτα ὅπως ἐπληρώσῃ καθεὶς,
 καὶ συνεχώρησεν εἰς πάντα νὰ διηγηθῆ ἑλευθέρως τὰ
 κατορθώματά τε, καὶ νὰ καυχηθῆ· ἔθαψε δὲ καὶ τὸς
 στρατηγὸς Πέρσας καὶ τὸς μισθωτὰς Ἕλληνας· ὅσους δὲ
 τούτων ἔλαβεν αἰχμαλώτους, τούτους δῆσας ἐν δεσμοῖς, ἔ-
 πεμψεν εἰς τὴν Μακεδониαν διὰ νὰ ἐργάζωνται ὡς δούλοι,
 ὅτι παρὰ τὴν κοινὴν ἀπόφασιν τῶν Ἑλλήνων, Ἕλλη-
 νες ὄντες, ἐμάχοντο ὑπὲρ τῶν βαρβάρων κατὰ τῆς
 πατρίδος.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἔκρινε πρέπον ν' ἀξιῶσῃ καὶ τὸς
 Ἕλληνας τῆς νίκης, καὶ ἔσειλεν εἰς τὰς Ἀθήνας τρια-
 κοσίας ἀσπίδας ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν λαφύρων, καὶ ἐπρό-
 σαξε νὰ ἐπιγραφῆ κοινῶς εἰς τὰ ἄλλα λάφυρα αὕτη
 ἢ φιλότιμος ἐπιγραφή· “Ἀλέξανδρος Φιλίππου καὶ οἱ
 Ἕλληνες, πλὴν Λακεδαιμονίων, ἀπὸ τῶν βαρβάρων
 τῶν τὴν Ἀσίαν κατοικούντων” τὰς δὲ περισσο-
 τέρας φιάλας, χρυσᾶς τε καὶ ἀργυρᾶς, καὶ τὰ πορφυρᾶ
 πεύκη, καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολυτελῆ τῶν Περσῶν, ἔσει-
 λεν εἰς τὴν μητέρα.

Αὕτη ἡ νίκη κατελύπησε μὲν τὸς Πέρσας, ἐν-
 ἑρῶσε δὲ τὸς νικητὰς. Οἱ Πέρσαι ἰδόντες, ὅτι ἔχ-
 οντες πολλὰ βοηθητικὰ μέσα, δὲν ἐδυνήθησαν νὰ νικη-
 σωσι τὸς Ἕλληνας, ἐνόμισαν ἀδύνατον ν' ἀντισταθῶσι
 ποτὲ, ἴσων ὄντων τῶν πραγμάτων, καὶ ἔτις ἀπὸ τῆς πρώ-

της ἀτυχίας ἀπέσεισαν πᾶσαν εὐελπισίαν εὐτυχίας. Καὶ τῶντι εἰς πάντα πόλεμον, ὅποιον γένος ἔχει πολλὰ βοηθητικά μέσα ὡς πρὸς τὴν θέσιν, οἷον βαθεῖς ποταμὸς, σπυρὸς δρόμος καὶ ὄρη, καὶ νικᾶται ἔχ ἤττον ἐν ἀρχῇ ἀπὸ τ' ἄλλο, πιστεύει ὅτι τῆτο, ὁμοίων ὄντων τῶν πραγμάτων, εἶναι ἀνανταγώνισον. Ὁ Μαχιαβέλιος φρονεῖ, ὅτι ὅσις ἀποφασίζει ν' ἀποκλείσῃ τὴν εἰσοδὸν τῷ ἐχθρῷ εἰς ἕνα τόπον, πρέπει ν' ἀγωνισθῇ παντὶ ὄντι· ἐπειδὴ ὀλίγοι τόποι ὅπως ἐκτεταμένοι εὐρίσκονται ἐκ φύσεως τόσον καλῶς ὠχυρωμένοι, ὡς ἐν ἐμπορῶσιν ἀξιόμαχα στρατεύματα νὰ ὑπερικήσῃ πᾶσαν φυσικὴν δυσχέρειαν τῆς εἰσόδου· καὶ ὁ τόπος, ὅσις τυγχάνει ἀσθενῶς ἢ μηδὲν φυλαττόμενος, γίνεται αἴτιος τῆς θριάμβου τῶν ἐχθρῶν. Ἡμεῖς ἐξεύρομεν, ὅτι πολλάκις τὰ Ἄλπεα ὄρη προξένησαν εἰς τὴν ἐχθρὸς τὴν εἰσοδὸν εἰς τὴν Ἰταλίαν· καὶ μ' ὅλον ὅτι ἐχρημάτισαν κινδυνώδη καὶ τρομερὰ εἰς τὴν ἀναβαίνοντα, δὲν ἔδωκαν ποτὲ ἀσφάλειαν εἰς τὴν ὀπίσω κατοικῆντα. Διὸ συνετῶς καὶ σοφῶς ποιῶν ὁ Ἀλέξανδρος διέβη τὸν ποταμὸν κατὰ πρόσωπον τῷ ἐχθρῷ, καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ ζητήσῃ ἀνωτέρω περὶ εὐκολώτερον πέραμα, ἕτε νὰ περαιώσῃ τὸν στρατὸν ἀσφαλῆς· ἀλλὰ νικήσας τὴν Πέρσας ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν ἀρμόδιᾳ θέσει, κατέφθειρε καὶ τὴν φήμην αὐτῶν καὶ τὴν δύναμιν, καὶ δὲν ἀφῆκεν εἰς τὴν δυσήνους ὑπηκόους τῆς βασιλείας ἐκείνης ἐδεμίαν ἐλπίδα βοηθείας ἀπὸ τοιούτους ἀνάνδρους βοηθούς.

Εὐθύς μετὰ τὴν ἐν τῷ Γρανικῷ μάχην ἔλαβεν ὁ Ἀλέξανδρος παρὰ τῷ ἐχθρῷ τὰς Σάρδεις, αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἐκ τῆς θαλάσσης τρόπον τινὰ τὸ προτειχίσμα τῶν βαρβάρων, καὶ ὑπέχετο ὑπεράσπισιν εἰς

τὲς ἐγκατοίκους, καὶ ἔδειξε πρὸς τὲς εὐγενεῖς μεγά-
λην φιλανθρωπίαν, καὶ ἀφῆκεν αὐτὲς αὐτονόμους καὶ
ἐλευθέρους, λέγων πρὸς τὲς περὶ αὐτὸν φίλους, ὅτι
εἰς τὲς καταβάλλοντας τὴν κρηπίδα καὶ τὸ θεμέλιον
τινὸς βασιλείας, ἀρμόζει ν' ἀγωνίζονται πάντοτε νὰ
φιμίζονται φιλάνθρωποι. Μετὰ δὲ τέσσαρας ἡμέ-
ρας ἔφθασεν εἰς τὴν Ἐφεσον, ἔχων μεθ' ἑαυτὴ τὲς
φυγάδας, ὅσοι δι' αὐτὸν ἐφυγαδευθήσαν, καὶ ἀποκα-
τέστησε τὴν δημοκρατίαν, καὶ ἐχάρισεν εἰς τὸν βω-
μὸν τῆς Ἀρτέμιδος τὲς βασιλικὰς φόρους. Ἐτι δὲ δια-
τρίθοντος ἐν Ἐφέσῳ, ἦλθον ἀπὸ τῶν Τράλλεων καὶ
τῆς Μαγνησίας πρέσβεις, καὶ παρέδωσαν αὐτάς.

Ἐκ τῆς Ἐφέσου ἦλθεν ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν
Μίλητον, ἣ ὁποῖα ἐλπίζουσα ταχεῖαν καὶ ἀξιόλογον
βοήθειαν, κατέκλεισε τὰς πύλας. Ὁ πολυάριθμος
Περσικὸς σόλος ὑπεκρίνετο μὲν νὰ βοηθήσῃ τὴν πό-
λιν, ἀλλὰ μὴ δυναθεῖς ν' ἀναγκάσῃ τὸν τῷ ἐχθρῷ
εἰς μάχην, ἐβιάσθη ν' ἀναχωρήσῃ ὀπίσω· ὁ δὲ Μέ-
μνων καὶ πολλοὶ ἐκ τῆς μάχης διασωθέντες Πέρσαι
κατακλείσαντες ἑαυτὲς ἐν τῷ φρουρίῳ, ἀπεφάσισαν
ν' ἀτίσασθαι ἀνδρείως. Ὁ Ἀλέξανδρος χωρὶς ἀνα-
ναβολῆς καιρῷ ὤρμησεν εἰς τὰ τείχη τῆς πόλεως, καὶ
ἔστησε γύρωθεν σκάλας. Ἡ ὄρμη τῶν πολιορκητῶν,
καὶ ἡ ἀντίστασις τῶν πολιορκημένων, ἐχρημάτισαν
πεισματώδεις. Ὁ Ἀλέξανδρος ἔπεμπε καθ' ἡμέραν
ἄλλης καὶ ἄλλης νέες στρατιώτας, τὸ ὅποσον διήρκεσε
τρεῖς ἡμέρας· βλέπων δὲ, ὅτι οἱ στρατιῶται ἀπεδιώ-
κοντο πανταχόθεν, καὶ ὅτι ἡ πόλις εἶχεν ὅλα τὰ εἰς
μικρὰν πολιορκίαν ἀκαιτέμενα, ἔστησεν ὅλας τὰς πο-
λιορκητικὰς μηχανὰς καὶ ἐκρήμνισε πολλὰ μέρη τῶν
τειχῶν, καὶ ὅσάκις αὐτὰ ἔπιπτον, εἰσεβιάζοντο οἱ

Μακεδόνες· οἱ δὲ πολιορκούμενοι μετὰ μίαν ἡρωϊκωτάτην ἀντίστασιν, φοβούμενοι μὴ κυριευθῆ ἢ πόλις ἐξ ἐφόδου, παρεδόθησαν ἐπὶ συμφωνίᾳ. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐπολιτεύθη πρὸς μὲν τὰς Μιλησίους φιλανθρωπῶς, τὰς δ' ἐν τῇ πόλει ξένους ἅπαντας ἐπώλησε (1).

Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Μιλήτου ἐπορεύθη εἰς τὴν Καρίαν, διανοόμενος νὰ πολιορκήσῃ τὴν Ἀλικαρνασσόν. Ἐν ταύτῃ τῇ πόλει, ἣτις εἶχεν ἐκ φύσεως δυσκολωτάτην τὴν εἰσοδον, καὶ ὠχυρώθη δυνατὰ, εὐρίσκητο ὁ Μέμνων, ὁ ἀξιώτατος καὶ ἀνδρειότατος στρατηγὸς τῷ Δαρείῳ, ὁμῶς μετὰ καὶ ἄλλων πολλῶν ἐκλεκτῶν στρατηγῶν, ὁ ὁποῖος θέλων νὰ φανῆ ἀνδρεῖος καὶ πιστὸς πρὸς τὸν μέγαν βασιλέα, ἀντετάθη ἀνδρεῖως, βοηθούμενος καὶ ἀπὸ τὸν Ἐφιάλτην, ἕτερον στρατηγὸν ἔμπειρον. Ἐνταῦθα ἔδειξαν ἀμφοτέρω τὰ μέρη ὅλην τὴν ἐνδεχομένην ἀνδρίαν καὶ τὴν ἐντελεσματικὴν πολεμικὴν ἐμπειρίαν· τελευταῖον δὲ βλέπων ὁ Μέμνων, ὅτι δὲν εἶδύνατο πλέον ν' ἀντισταθῆ, ἐγκατέλιπε τὴν πόλιν· καὶ ἐπειδὴ ἡ θάλασσα ἦτον ελευθερά, εἰς μὲν τὴν πόλιν πλετῆσαν πολλῶν τροφῶν ἐπέβαλεν ἀξιώλογον φρερὰν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν λοιπῶν κατοίκων καὶ ὅλων τῶν χρημάτων ἦλθεν εἰς τὴν νῆσον Κῶν ἢ μακρὰν τῆς Ἀλικαρνασσῆ. Ὁ Ἀλέξανδρος κατατρέψας τὴν πόλιν, ἔκρινε περιττὸν καὶ μάταιον τὸ νὰ πολιορκήσῃ τὴν ἀκρόπολιν, καὶ περιτειχίσας αὐτήν, ἀφῆκεν ἐν τῇ χώρᾳ ὀλίγους ἐκλεκτοὺς στρατιώτας.

Εὐθὺς μετὰ τῆτο ἀποκατέστησεν ὁ Ἀλέξανδρος

(1) Μετὰ τῆτο ἔσειλεν ὀπίσω τὰ περισσώτερα πλοῖα, εἰς ἄχρηστα ὄντα.

τὴν Ἀδαν (1) βασίλισσαν τῆς Καρίας εἰς τὴν βασιλείαν τῆς, ἀφ' ἧς ὀλίγω πρότερον ἐσσηθήθη· ἡ δὲ βασίλισσα πρὸς σημεῖον εὐγνωμοσύνης ἀπέστειλεν εἰς αὐτὸν καθ' ἡμέραν τροφὰς ἐπιτηδεῖως μαγειρευμένας καὶ ποικίλας. Ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος ἐμήνυσεν εἰς αὐτὴν, ὅτι αὕτη ἡ ποικιλότης τῶν τροφῶν ἦτον ἀνωφελὴς καὶ περιττή, καὶ ὅτι αὐτὸς εἶχε καλλιτέρας μαγεύρας, τὰς ὁποίας ἔδωκεν αὐτῷ ὁ παιδαγωγὸς Λεωνίδας, ὧν ὁ μὲν ἠτοίμαζεν αὐτῷ καλὸν γεῦμα, ὁ δὲ ἐξαίρειτον δαίπνον· ταῦτα δὲ ἦσαν ἡ ἀσκησις καὶ ἡ ἐγκράτεια (2).

Πολλοὶ βασιλεῖς τῆς μικρᾶς Ἀσίας ὑπετάγησαν θεληματικῶς εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, ἐν αἷς ἦτο καὶ Μιθριδάτης ὁ βασιλεὺς τῆ Πόντου, ὁ ὁποῖος ἠγαπήθη ἔπειτα παρὰ τῷ βασιλεῶς καὶ συνεσράτευσεν· ἦτο δὲ υἱὸς τῷ Ἀριοβαρζάνου, σατραπῆ τῆς Φρυγίας καὶ βασιλεῶς τῆ Πόντου, περὶ ᾧ ὠμιλήσαμεν ἄλλαχῶ. Ἰσορῶσιν (3), ὅτι ὁ Μιθριδάτης ἦτον ὁ 15' βασιλεὺς ἀπὸ τῷ Ἀρταβάξου, τῷ λογιζομένῳ θεμελιωτῆ ταύτης τῆς βασιλείας, καὶ ἐτέθη ἐπὶ τὸν θρόνον ὑπὸ τῷ πατρὶ Δαρείῳ, υἱῷ τῷ Ἰσάστου. Ἀπὸ τότε κατὰγεται ὁ διὰ τὸν πρὸς τὰς Ῥωμαίους πόλεμον θρυλλόμενος Μιθριδάτης.

(1) Αὕτη ἦτο χίρα τῷ Ἰδριέως, καὶ ἐδιώχθη τῆς βασιλείας παρὰ τῷ νεωτέρῳ ἀδελφῷ Πικωδάου, ὅστις ἐβασίλευσε πέντε χρόνους ἕως ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρου διάβασιν εἰς Ἀσίαν (Διόδ. 15', 74. Στραβ. 14'. Ἀβρ. Α'. 24.).

(2) Βελτίονας γὰρ ὁ ὅποιοις ἔχειν ὑπὸ τῷ παιδαγωγῷ Λεωνίδου δεδομένους αὐτῷ, πρὸς μὲν τὸ ἄριστον, νυκτοπορίαν, πρὸς δὲ τὸ δαίπνον, ὀλιγαρισίαν (Πλάτ. εἰς Ἀλιξ.).

(3) Φλωῶρος βιβλ. Γ', Κεφ. Ε'.

π. χ. Τὸν ἐπόμενον χρόνον ἀποφασίσας ὁ Ἀλέξανδρος νὰ εὐρατεύσῃ πρῶταίτατα, συμβέλιον ἐποίησεν, ἂν ἔπρεπε νὰ κινήσῃ κατ' εὐθείαν ἐναντίον τῆ Δαρείου, ἢ νὰ προῦποτάξῃ τὰς λοιπὰς παραθαλασσίας ἐπαρχίας· ἐνέκρινε δὲ τὴν τελευταίαν γνώμην ἀσφαλέςεραν, μὴ θέλων ἔπειτα νὰ ἐνοχλήται ἀπὸ τὰ κατόπι ἐναπολειφθεῖσόμενα ἔθνη. Ἀλλ' αὕτη ἡ προχώρησις κατ' ἀρχὰς ἐβραδύνθη ὀλίγον. Πλησίον τῆς Φασηλίδος, πόλεως κειμένης μεταξὺ Λυκίας καὶ Παμφυλίας (1), εὐρίσκεται πρὸς τὸν αἰγιαλὸν τόπος τις, ὁ ὁποῖος, ὅταν ἐλαττῆται τὸ νερὸν, μένει πάντοτε στεγνὸς καὶ βατὸς, ὅτε δὲ ὑπερεκχυθῇ ἡ θάλασσα, σκεπάζεται ὅλος ἀπὸ νερόν. Ἡδὴ χειμῶνος ὄντος, ὁ Ἀλέξανδρος καταφρονῶν πάντα, ἠγάπα νὰ περάσῃ πρὶν τῆς ἐλαττώσεως τῶν ὑδάτων. Ὅθεν αἱ δυνάμεις αὐτῆ ἐξιάσθησαν νὰ περιπατήσωσιν ὀλόκληρον ἡμέραν εἰς τὸ νερὸν, τὸ ὁποῖον ἐφθάνεν ἕως εἰς τὸν ὀμφαλόν.

Ὅταν ὁ Ἀλέξανδρος διέταξε τὰ πράγματα τῆς Κιλικίας καὶ Παμφυλίας, ἐστράτευσε πρὸς τὰς Κελαινας, πόλιν τινὰ τῆς Φρυγίας πλησίον τῆ παραποικταῖς μυθολογημένῃ Μαρσύν, καὶ ἐκήρυξεν εἰς τὴν ἐν τῷ φρερίῳ, ὅπως κατέφυγον οἱ πολῖται, νὰ παραδοθῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ νομίζοντες αὐτὸ ἀπόρητον, ἀπεκρίθησαν αὐθαδῶς, ὅτι κάλλιον ἔκρινον ν' ἀποθάνωσι παρά νὰ παραδοθῶν· βλέποντες δὲ τὴν ἀνάγκην, ἐζήτησαν 60 ἡμερῶν ἀνακωχὴν, ὑποχόμενοι, ἂν δὲν λάθωσιν ἕως τότε βοήθειαν, νὰ παραδοθῶσι, καὶ ἔτω μὴ λαβόντες βοήθειαν, παραδόθησαν εἰς τὴν

(2) Στράβων. Γεωγραφ. βιβλ. ΙΔ.

τεταγμένην ἡμέραν. Ἐντεῦθεν ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς πρὸς τὴν Φρυγίαν, τὴν παλαιὰν βασιλείαν τῆ περιφήμου Μίδου, καὶ κυριεύσας τὴν μητρόπολιν αὐτῆς (Γόρδια), ἐπεδίμησε νὰ ἴδῃ τὴν θρυλημένην ἀμαξάν, ἅπε ἦτο δεδεμένος ὁ Γόρδιος δεσμός. Οὗτος ὁ δεσμός, δι' ἣ ἦτο σφικτῶς δεδεμένος ὁ ζυγὸς μετὰ τὴν ῥύμην, ἦτο τόσον ἐπιτηδεῖως περιπεπλεγμένος, ὥστε ἀδύνατον ὑπῆρχε νὰ εὐρεθῇ ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος· καὶ κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν τῆς χώρας χρησμός τις προσηφίτευσε, ὅτι ὅς τις λύσῃ τὸν δεσμόν, θέλει κυριεύσει τὴν βασιλείαν τῆς Ἀσίας. Ὁ Ἀλέξανδρος εὐελπίς ὢν, ὅτι ὁ χρησμός αἰνίττετο αὐτὸν, μετὰ πολλὰς ἀνωφελεῖς πείρας ἔκοψε τὸν δεσμόν μετὰ μάχαιραν λέγων, ὅτι αὐτὸς ἦτον ὁ μόνος τρόπος τῆ νὰ λυθῇ. Ὁ ἱερεὺς ἐχάρη, καὶ ὡμολόγησεν ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἐπλήρωσε τὸν χρησμόν.

Ὁ Δαρείος, ὁ ὁποῖος ἤδη ἐθρομβεῖτο περισσότερον παρὰ πρότερον, ἠγωνίζετο παντοίῳ τρόπῳ νὰ στρατολογήσῃ καὶ νὰ θαρρύνῃ τῆς στρατιώτας, καὶ ἔσειλε τὸν Μέμνονα εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τῆς Μακεδονίας, διὰ ν' ἀντιπερισπάσῃ τὰς Ἑλληνικὰς δυνάμεις. Τῆτε δὲ ἀποθανόντος κατὰ τὴν ἐκστρατείαν (ἐν τῇ Μιτυλήνῃ), ὁ Δαρείος ὑδεμίαν ἐλπίδα ἔχων νὰ πολεμήσῃ τὸν ἐχθρὸν εἰς τὰ ἴδια, ἐφρόντιζε περὶ τῆς ἀσφαλείας τῆς βασιλείας τε.

Ἐν δὲ τῆτι, μισεύσας ὁ Ἀλέξανδρος ἐκ Γορδίων, ἐλθὼν ὑπέταξε τὴν Παφλαγονίαν καὶ Καππαδοκίαν, καὶ ἐνταῦθα ἀκέσας τὸν θάνατον τῆ Μέμνονος, ἀπεφάσισε σφειώτερον νὰ στρατεύσῃ εὐθύς πρὸς τὰς ἐπαρχίας τῆς μεγάλης Ἀσίας, καὶ ἔτω συντόμως πορευόμενος πρὸς τὴν Κιλικίαν, ἐφθασεν εἰς τὴν γῆν

ονομαζομένην Κύρου πεδίον, τὸ ὅποιον ἀπέχει ὡς 50 στάδια (2 1/2 μιλ.) τῆ περάματος τῆς Κιλικίας, ἐνὸς σευῆ πόρου, διὰ τῆ ὁποῖα εἶναι ἀναγκαῖα ἢ διὰ βασις ἐκ Καππαδοκίας εἰς Ταρσόν. Ὁ βασιλικὸς φύλαξ τέτυ τῆ σευῆ ἀφῆκεν αὐτῆ ὀλίγης μόνον φύλακας, οἱ ὅποιοι ἔφυγον ἢ αὐτοὶ, ὅτε ἤκουσαν ἐρχόμενον τὸν ἐχθρὸν. Ὁ δὲν ἐμβὰς ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὸ σευὸν ἀκωλύτως, ἢ περιεργασάμενος ἀκριβῶς τὴν τοποθεσίαν, ἐμακάρισε τὸν ἑαυτόν τε λέγων, ὅτι ἐκεῖ ἠμπορεῖ νὰ πολεμηθῆ ἢ νὰ νικηθῆ εὐκόλως μόνον λιθοβολούμενος, διότι παρεκτὸς ὅτι διὰ τὴν σενοχωρίαν μόλις εἰδύναντο τέσσαρες ἄνθρωποι καθωπλισμένοι νὰ περιπατήσῃν, ἢ κορυφῆ τῆ ὄρους ἐκρέματο ἐπάνω εἰς τὸν δρόμον, ὁ ὅποιος ἔ μόνον ἦτο σευὸς, ἀλλὰ καὶ εἰς πολλὰ μέρη κεκομμένος ὑπὸ τῆς ὀρμῆς τῶν καταρρέοντων χειμάρρων.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἦλθε πανστρατιᾷ εἰς τὴν Ταρσόν, ὅτε οἱ Πέρσαι ἔκαιον αὐτὴν, μὴ θέλοντες ν' ἀφήσωσιν εἰς τὸν ἐχθρὸν τὰ λάφυρα τοιαύτης πλευσίας πόλεως. Ἀλλ' ὁ Παρμενίων, ὅσις προαπεσάλη παρὰ τῆ βασιλείως ἔχων ὀλίγης ἵππεις, φθάσας ἐγκαίρως, ἔσβεσε τὴν πυρκαϊάν, ἢ ἐμβὰς εἰς τὴν πόλιν, ἔσωσεν αὐτὴν· οἱ δὲ βάρβαροι ἔφυγον, ὅτε ἔμαθον αὐτὸν ἐρχόμενον. Διὰ ταύτης τῆς πόλεως ῥέει ὁ ποταμὸς Κύδνος, περίφημος διὰ τε τὸ πλάτος τῆ σωλήνος, ἢ διὰ τὴν ὠραιότητα τῶν διαφανεσάτων ὑδάτων, ἅμα δὲ ἢ διὰ τὴν ψυχρότητα προερχομένην ὑπὸ τῶν κατασκήτων δένδρων τῶν εὐρισκομένων ἐπὶ τὰς ὄχθας τῆ ποταμῆ. Τότε περὶ τὸ τέλος τῆ θέρους, ὅπερ τὸ καῦμα εἶναι ὑπερβολικὸν εἰς τὴν Κιλικίαν, ἢ μάλα ἐν μεσημβρίᾳ, ἔφθασε ἢ ὁ βασιλεὺς εἰς τὰς

ὄχθας τῆ ποταμῆ ὅλως κατιδρωμένος ἔ κοινορτώδης, ἔ βλέπων τὰ ὕδατα τόσον διαυγῆ ἔ εἴμορφα, ὡρεχθῆ νὰ λυοθῆ· ἀλλὰ μόλις ἐμβαῖς, ἠθάάνθη τόσον σφοδρὸν ῥίγος, ὡσε πεσὼν ἠμιθανῆς, ἐκομίωθη εἰς τῆ σκηνὴν ἀναιωθητῶν. Οἱ ἰατροὶ γινώσκοντες, ὅτι ἐμελλον νὰ δώσων λόγον περὶ τῆ ἀποθησομένε, δὲν ἐθάρρην νὰ δώσων σφοδρὸν καὶ ἀλλόκοτον ἰατρικόν. Ἀλλ' ὁ Φίλιππος, ἰατροῦς τις, σύντροφος αὐτῆ ἐκ νεότητος, ἔ φιλοσόργως ὑπεραγαπώμενος παρὰ τῆ βασιλέως, ἀποσεῖσας (μόνον δι ἀγάπην τῆ Ἀλεξάνδρου) πάντα φόβον, ὑπεχέθη νὰ τῷ δώσῃ βότανον ὄχι τόσον δρασικόν, ὅσον ἐνεργητικόν, ἔ πρὸς κατασκευὴν ἐζήτησε τριῶν ἡμερῶν διορίαν. Πάντες ἔτρεμον ἀκέσαντες τῆτο, πλὴν ἐκεῖνε μόνε, εἰς τὸν ὅποιον ἐμελε μάλισα, λέγω δὴ τῆ Ἀλεξάνδρου, ὁ ὅποιος κατὰ τῆτο μόνον ἐλυπεῖτο, καθότι εἰς τρεῖς ἡμέρας δὲν ἠθελε φανῆ εἰς τὸ σράτευμα.

Ἐν τῆτῳ δὲ ὁ Παρμενίων, ὁ ὅποιος ἐμεινεν εἰς τὴν Κακπαδοκίαν, ἔ ἦτον ὁ πιστότατος τῆ Ἀλεξάνδρου φίλος, ἐγραφε πρὸς τὸν βασιλέα παραινῶν νὰ φυλάττεται τὸν Φίλιππον, ὅτι ὁ Δαρειὸς διεφθεῖρην αὐτὸν ὑποχόμενος χίλια τάλαντα ἔ τὸν γάμον τῆς ἀδελφῆς. Ἡ ἐπισολὴ πρὸξένησε μεγάλην ἀπορίαν ἔ ἀθυμίαν εἰς τὸν βασιλέα, ὁ ὅποιος ἠδη εἶχε καιρὸν νὰ συλλογιθῆ ὅλας τὰς αἰτίας τῆ φόβου ἢ τῆς ἐλπίδος· ἀλλὰ τὸ θάρρος πρὸς τὸν ἰατρὸν, τῆ ὅποιος τὴν πεισὴν ἔ ἀδολον ἀγάπην ἐγνώρισεν ἐκ νεότητος, ὑπερίχουσε ἔ διέλυσε πᾶσαν ὑποψίαν. Ὁθεν διπλώσας τὴν ἐπισολὴν, ἔ μηδενὶ δεῖξας τῶν φίλων, ἐβαλεν αὐτὴν ὑποκάτω τῆ προσκεφαλαίε· ὡς δὲ ἦλθε τῆ τεταγμένη ἡμέρα ὁ ἰατροῦς ἔχων τὸ ἰατρικόν ἐν

τῷ ποτηρίῳ, ἐκεῖνῳ μὲν ἔδωκε τὴν ἐπιστολὴν, αὐτὸς δὲ λαβὼν τὸ ποτήριον, ἔπιε τὸ ἰατρικὸν προθύμως καὶ ἀνυπόπτως. Ὁ ἰατρός ἀναγνώσας τὴν ἐπιστολὴν, ἔδειξε περισσότερα σημεῖα θυμῆ καὶ ὀργῆς, παρὰ φόβου καὶ ἐκπλήξεως, καὶ περιπίπτων εἰς τὴν κλίνην, παρεκάλει τὸν βασιλέα νὰ εὐθυμῆ καὶ νὰ μὴ φοβῆται παντελῶς, λέγων ὅτι ἢ εἰς ὀλίγον ἀνάληψις τῆς ὑγείας θέλει διαλύσει πᾶσαν ὑπόψιν. Τὸ δὲ ἰατρικὸν ἐνήργησεν ἐν ἀρχῇ τόσον σφοδρῶς, ὥστε πάντα τὰ συμπτώματα ἐβεβαίονον τὴν κατηγορίαν τῆ Παρμενίωνος· ἀλλὰ τελευταῖον ἤρχισεν ὁ βασιλεὺς κατ' ὀλίγον ν' ἀναλαμβάνη τὰς δυνάμεις, καὶ εἰς τρεῖς ἡμέρας ἐδυνήθη νὰ παρρησιασθῆ εἰς τὰς λυπεμένους στρατιώτας, οἱ ὅποιοι ἠγάπων καὶ ἐσέβοντο αὐτόν.

Ἐν τούτοις, ὁ Δαρειὸς ἐπαιρόμενος ἐπὶ τῷ πλήθει τῆς στρατιᾶς, καὶ θαρρόων εἰς τὴν λαμπρότητα μᾶλλον ἢ ἀνδρίαν τῶν στρατιωτῶν, ἤρχετο πάνστρατιᾶ, καὶ πλανώμενος ἀπὸ τὴν ὑψηλοφροσύνην, δὲν ἠθέλησε νὰ στρατοπεδεύσῃ εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Ἀσσυρίας, ὅπε ἠμπόρει νὰ ἐκτείνῃ τὸ ἰππικὸν ἐλευθέρως, καὶ νὰ ὠφελῆθῃ ἀπὸ τὸν πολλαπλάσιον ἀριθμὸν τῶν στρατιωτῶν, ἀλλ' ἀπεφάσισε νὰ ἔμβῃ εἰς σενὰ περάματα, ὅπε τὸ ἰππικὸν καὶ τὰ ἀναριθμητὰ στρατεύματα ἤθελον προξενήσῃ ἀντὶ ὠφελείας σύγχυσι καὶ ταραχῆν, καὶ ἀντὶ νὰ προσμένῃ ἤρχετο ζητῶν τὸν ἐχθρὸν, καὶ ἐσπευδε τυφλῶς εἰς τὴν ἀπώλειάν τε. Ἀλλ' οἱ αὐλικοὶ καὶ οἱ ὄπαδοὶ συνειθισμένοι νὰ τὸν κατακεύεν καὶ τὸν ἐπαινεῖν κατ' ὅλα, συνέχαιρον αὐτῷ εἰς τὴν ἐγ γίγνεσθαι νίκην ὡς βεβαίαν καὶ ἀπαραίτητον. Ἐτυχε δὲ τότε εὐρισκόμενος εἰς τὸ στρατεῦμα τῆ Δαρείου Ἀ. Δημάστis ἰνόματι Χαρίδημος, ἀνὴρ θαυμαζόμενος

ἐπ' ἀνδρία καὶ πολεμικῇ ἐμπειρίᾳ, καὶ μισῶν εἰς ἄκρον τὸν Ἀλέξανδρον, ὅτι δι' αὐτὸν ἐφυγαδεύθη ἀπὸ τὰς Ἀθήνας. Πρὸς τῆτον ἐν ἐπισρεφόμενος ὁ Δαρεῖος ἠρώτησεν, ἂν ἐνόμιζεν αὐτὸν ἰκανὸν νὰ νικήσῃ τὸν ἔχθρὸν; Ὁ Χαρίδημος ἀνατραφεὶς ἐλεύθερος, καὶ λητμονήσας ὅτι εἰς δελικὴν χώραν ἦτον ἐπικίνδυνον νὰ ἐναντιωθῇ τις εἰς τὴν γνώμην τῆ βασιλέως, ἀπεκρίθη ἔτω· “συγχώρησόν μοι, βασιλεῦ, νὰ εἶπω τὴν ἀλήθειαν εἰς τῆτον τὸν καιρὸν, ὅπερ ἡ εἰλικρινεῖά μου ἐμπορεῖ νὰ σοὶ χρησιμεύσῃ. Αὕτη ἡ λαμπρὰ ἐτοιμασία καὶ ὁ ὑπέρμετρος ἀριθμὸς τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἐγύμνωσαν ὅλην τὴν Ἀσίαν, εἶναι μὲν ἴσως ἤτρομερὰ εἰς τὴν ἀνάδραμον γείτονά σου, ἐχθρὸν καὶ εἰς τὴν Μακεδόνα, οἱ ὅποιοι δὲν φροντίζουσι εἰμὴ πολεμικὴν ἀσκήσιν, συμπλοκὴν καὶ ἀνδρίαν, καὶ ἕκαστος αὐτῶν ἔχει σχεδὸν ἐμπειρίαν στρατηγῆ. Οἱ τοιῦτοι δὲν νικῶνται ἀπὸ τὰ βέλη τῶν τοξοτῶν, ἀλλὰ μόνον ἀπὸ ἀνθρώπων ἰσοδυνάμων καὶ ὁμοίων. Ὅθεν ἀντὶ χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ, τὰ ὅποια διαλάμπουσι πανταχῶς εἰς τὸ στρατόπεδόν σου, λάβε στρατιώτας καὶ σιδηρον, ὅπλα καὶ ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι εἶναι ἰκανοὶ νὰ σὲ φυλάττωσιν.” Ὁ Δαρεῖος, καὶ τοι φύσει πρᾶος, παρωργισθὲν ἐπὶ τῇ παρρησίᾳ τῆ ἀνδρὸς, καὶ εὐδὺς ἐκέλευσε νὰ τὸν θανατώσῃ· ὁ δὲ Χαρίδημος ἀπαγόμενος ἐπὶ τὸν θάνατον ἔλεγεν, ὅτι ὁ ἐκδικητὴς τῆ ἡγυικεν. Ὁ Δαρεῖος εὐδὺς μετενόησε, καὶ ἐγνώρισεν, ἀλλὰ πολλὰ βραδέως, τὴν ἀλήθειαν τῶν λεγομένων τῆ Ἀθήναίς (1).

(1) Κατ' ἄλλου (Διόδ. ΙΖ'. 30.) παρήγει ὁ Χαρίδημος τὸν Δαρεῖον νὰ μὴ στρατεύσῃ αὐτὸς μόνος, καὶ ἀμολόγησε νὰ πράξῃ αὐτὸς ὅλα μὲν 100000 ἀνθρώπων, καὶ διὰ

Ὁ Δαρείος ἐκινήθη πανσρατιᾷ πρὸς τὸν ποταμὸν Εὐφράτην. Οἱ Πέρσαι συνείθιζον νὰ μὴ κινῶνται πρὶν τῆς ἀνατολῆς τῆ ἡλίου· καὶ τότε ἐδίδετο ἐκ τῆς σκηνῆς τῆ βασιλέως τὸ σημεῖον διὰ τῆς σάλπιγγος, καὶ ὑπεράνω τῆς βασιλικῆς σκηνῆς ἐφαίνετο δημοσίᾳ ἡ εἰκὼν τῆ ἡλίου περιεσφαισμένη εἰς κρύσαλλον, καὶ εἰς πᾶν μέρος τῆ στρατεύματος ἔλαμπεν ὁ πλῆτος καὶ ἡ μεγαλοπρέπεια. Ἰδὲ δὲ τίνι τάξει ἐκινῶντο.

Ἐν πρώτοις μὲν ἐπομπεύετο τὸ πῦρ, ὀνομαζόμενον ἱερὸν καὶ αἰώνιον, ἐπάνω εἰς ἀργυρᾷ θυσιαστήριον, ἀκολουθούτων τῶν μάγων καὶ ψαλλόντων ὕμνος πατρῆες, καὶ μετὰ τέττες τριακοσίων καὶ ἑξηκονταπέντε νέων ἐνδεδυμένων πορφύραν καὶ ἰσαρίθμων ταῖς ἡμέραις τῆ ἐνιαυτῆ. Ἐπειτα δὲ ἔσυρον μίαν ἄμαξαν τῆ Διὸς λευκοὶ ἵπποι, καὶ τέτοις ἠκολούθει ἄλλος ἵππος ὑπερμεγέθης, ὀνομαζόμενος Ἴππος τῆ ἡλίου· οἱ δὲ ἵπποκόμοι καὶ ἀρματηλάται ἦσαν ἐνδεδυμένοι λευκὴν σολήν, καὶ εἶχον ἐν χερσὶ χρυσοὺς μάστιγας. Οὐ μακρὰν δὲ τέτων ἦσαν δέκα ἄμαξαι ἐσολισμέναι με γλυπτὰ χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ· καὶ κατόπιν περιεπάτει τὸ ἵππικὸν τῶν δώδεκα γενῶν διαφόρων ἡθῶν καὶ ὄπλων (1). Μετὰ δὲ τέττες ἤρχοντο οἱ ἀθάνατοι καλέμενοι Πέρσαι (2) ὡς δέκα χιλιάδες τὸν ἀριθμὸν, ὑπερ-

τῆτο ἰφουεύθη. Ὁ συγγραφεὺς ἀκολουθεῖ τῷ Κερτίω (Βιβλ. Γ'. Κεφ. β').

(1) Τὰ δώδεκα γένη ἦσαν Ἀσία, Ἀρμενία, Ἰβηρία, Ἀλβανία, Καππαδοκία, Συρία, Αἴγυπτος, Ταῦρος, Καύκασος, Βακτριανοὶ, Μῆδοι, καὶ Πέρσαι.

(2) Ὀνομάζοντο δὲ ἕτας, ὅτι ὁ ἀριθμὸς ἰφουλάττετο πάντοτε πλήρης. Ἄλλοι ὑπάρχουσιν οἱ παρὰ τῷ Ἡροδότῳ ἰσορέμενοι (Δ. §. γγ') ἀθάνατοι.

βαίνοντες τὲς ἄλλες βαρβάρους κατὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν, ἔ φορέντες χρυσᾶ περιτραχήλια, χρυσοῦφанта ἱμάτια, ἔ χιτῶνας χειριδωτὺς (μὲ μανίκαις) πολυτίμους.

Τριάκοντα βήματα μακρὰν ἠκολούθηον οἱ ὀνομαζόμενοι βασιλικοὶ συγγενεῖς ὡς δεκαπέντε χιλιάδες, καλλωπισμένοι ὡς γυναῖκες, ἔ περιβλεπτοὶ διὰ τὴν πολυτελεῆ σολὴν μάλλον, ἢ διὰ τὴν λαμπρότητα τῶν ὄπλων. Μετὰ τούτους ἤρχοντο οἱ ὀνομαζόμενον δορυφόροι, συνεδίζοντες νὰ φέρωσι τὸ ἐπανωφόρεμα τῆ βασιλέως, ἔ ἐπροκορευόντο τῆς βασιλικῆς ἀμάξης, εἰς τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἐφαίνετο καθήμενος ὡς ἐπὶ θρόνου ὑψηλῆ. Ἀμφότερα δὲ τὰ μέρη τῆς ἀμάξης ἐκαλλώπιζον εἰκόνας θεῶν χρυσαῖ ἔ ἀργυραῖ, ἔ εἰς τὸ μέσον τῆ ζυγῆ, ὁ ὁποῖος ἦτον ὅλος λιθοκόλλητος, ἐφαίνοντο δύο χρυσαῖ εἰκόνας ἰσπηχέας, ὧν ἡ μὲν ἀπεικόνιζε τὸν πόλεμον, ἡ δὲ τὴν εἰρήνην· μεταξὺ δὲ τούτων εὐρίσκετο χρυσοῦς ἀστὸς, ἔχων τὰς ἀτέρυγας ἀνοικτάς.

Ἀλλὰ πρὸ πάντων ἡ μεγαλοπρεπესάτη πολυτέλεια τῆ βασιλέως ἔ τῶν περὶ αὐτὸν ἦτον ἀξιοσημείωτος. Αὐτὸς ἐφόρει χιτῶνα πορφυρεῦν μεσόλευκον (μὲ σειρὰς ἀργυρᾶς), ἔ ἐπ' αὐτὸν μακρὸν φόρεμα καταλάμπον ἀπὸ χρυσοῦ ἔ πολυτίμους λίθους, ἐν ᾧ παριστάνοντο δύο ἱέρακες, οἱ ὁποῖοι ὤρμεν εἰς τὰ σύνεφα ἔ ἐτζιμπῆντο· ἦτο δὲ ἐζωσμένος ὡς αἱ γυναῖκες ζώνην χρυσῆν, ἀφ' ἧς ἐκρέματο ὁ ἀκινάκης (εἶδος ξίφους), τῆ ὁποίῃ ἡ θήκη (φηκᾶρι) συνίστατο ἐκ λίθων πολυτίμων· εἰς δὲ τὴν κεφαλὴν ἐφόρει τιάραν, ἦτοι διάδημα περιεζωσμένον ἀπὸ ζώνην (ταυνίαν) γαλαξίαν ἔ ὑπόλευκον. Ἐκ δεξιῶν ἔ ἐξ ἀριστερῶν συνή-

κολέβεν διακόσιοι ἐκ τῶν εὐγενεστάτων συγγενῶν, ἔ-
μετὰ τέττες δέκα χιλιάδες λογχοφόροι, τῶν ὁποίων
αἱ λόγχαι ἦσαν χρυσαί, ἔ ἡ κορυφή ἀργυρά. Ἐξα-
τοι δὲ τέτων ἠκολέβεν 30,000 πεζοὶ ὀπιθοφύλακες,
ἔ κατόπιιν ἐσύροντο οἱ ἵπποι τῆ βασιλέως, τετρακό-
σιοι τὸν ἀριθμὸν.

Ὡς ἐν σάδιον μακρὰν ἤρχοντο ἡ μὲν Σισύγαμ-
θρις μήτηρ τῆ Δαρείη καθημένη ἐν τῇ μιᾷ ἀμάξῃ,
ἡ δὲ σύζυγος ἐν τῇ ἑτέρᾳ· ὁ δὲ λοιπὸς ὄμιλος τῶν
γυναικῶν, αἱ ἑποῖαι συνηκολέβεν ταῖς δύο βασιλίσ-
σαις, ἔφιπποι· ἔπειτα δὲ ἤρχοντο δεκαπέντε μεγά-
λαι ἀρμάμαξαι (κοτζιά) φέρουσαι τὰ τέκνα τῆ βασι-
λέως ἔ τὰς παιδοτρόφους γυναῖκας, ἔ πολὺ πλῆθος
εὐνύχων, οἱ ὁποῖοι τιμῶνται πολὺ ἄχρι τῆς σήμερον
ὑπὸ τέτων τῶν γενῶν. Μετὰ δὲ ταῦτα ἤρχοντο αἱ παλ-
λακίδες ὡσεὶ τριακόσιοι ἐξήκοντα, ἔ αὐταὶ ἐσολισ-
μέναι ἔ τιμώμεναι ὡς αἱ βασίλισσαι, μετὰ τὰς ὁ-
ποίας ἐξακόσια μελάρια ἔ τριακόσiai κάμηλοι ἐκό-
μιζον τὸν θησαυρὸν τῆ βασιλέως, φυλαττόμενον ἀπὸ
πολυἀριθμον φρερὰν τοξοτῶν. Μετὰ τῆτο τὸ τάγμα
ἤρχοντο ἐν ἀμάξαις πρῶτον μὲν αἱ γυναῖκες τῶν συγ-
γενῶν ἔ πρῶτων ἀρχόντων τῆς αὐλῆς, εἶτα δὲ οἱ
ἰδροφόροι ἔ οἱ ξυλοφόροι, ἔξατοι δὲ πάντων οἱ ψι-
λοὶ, ἔχοντες ἔκασοι τὲς σρατηγῆς, οἱ ὁποῖοι διέτατ-
τον τὴν σρατιάν.

Τοιαύτη ἦτον ἡ μεγαλοπρέπεια τέτε τῆ ἐθνικῆ
βασιλέως, ὁ ὁποῖος ἤρχετο εἰς τὸν πόλεμον περιεσοι-
χισμένος ἀπὸ παλλακίδας, ἔ ἔχων συνακολέβεντας
σρατιώτας διαφόρων γενῶν ἔ γλωσσῶν, δυσδιοική-
τες διὰ τὴν πολυπληθειάν, ἔ τὸσον πλεσίς χρυσῆ

ἔθλυτο πρεπῶς καλλωπισμένους, ὥστε ἔθελγον μᾶλλον, ἢ ἐφόβιζον τὸν ἐχθρὸν (1).

Ὁ Ἀλέξανδρος ἦλθεν ἐκ Ταρσοῦ εἰς Ἀγκιᾶλον, ἔντευθεν εἰς Σόλους, ὅπερ ἐθυσίασεν εἰς τὸν Ἀσκληπιόν, ἔκ τῶν Σόλων εἰς Πύραμον, Μαλλόν, ἔς τέλος εἰς Κασάβαλον, ὅπερ μαθὼν κατ' ἀρχάς, ὅτι ὁ Δαρεῖος ἐσρατοπέδευσε πανσρατιᾶ εἰς Σόχες, τόπον τῆς Ἀσσυρίας, δύο ἡμέρας μακρὰν ἀπὸ τῆς Κιλικίας, ἀπεφάσισεν εὐθὺς νὰ ὑπάγῃ ἐναντίον αὐτῆ, ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ σρατοπεδεύσῃ πλησίον τῆς Μυριάνδρου διὰ τὸν συμβάντα κακὸν καιρὸν. Ἐν δὲ τέτοις, ἐφθασε καὶ ὁ Δαρεῖος μετὰ τὸ πολυάριθμον σράτευμα εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Ἀσσυρίας, ὅπερ οἱ σρατιηγοὶ τῶν μισθωτῶν Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι ἦσαν ἡ κυρία δύναμις τῆς σρατεύματος, παρήνευ αὐτὸν νὰ σρατοπεδεύσῃ ἔν' ἀναμείβῃ τὸν ἐχθρὸν αὐτῆ, ὅπερ εἶχεν ἱκανὸν τόπον νὰ ἐξαπλώσῃ τὰς δυνάμεις τε, ἔν' ἀναμείβῃ τὸν ἐχθρὸν. Ἀλλ' αὐτὸς ἐμπεφυσιωμένος ἀπὸ τῆς περὶ αὐτὸν κόλακας, ἀπέρριψε τὴν συμβουλήν, ἔν' ἀναμείβῃ νὰ προσμείνῃ τὴν ἐπέλευσιν τῆς Ἀλεξάνδρου, ἀλλ' ἀπεφάσισε νὰ καταδιώξῃ αὐτὸν, ὁ ὅποιος εὐδὲν ἐπεθύμει τόσον ἐνδέρμως, ὅσον τὴν ἀρχὴν τῆς μάχης. Ὅθεν σείλας ὁ Δαρεῖος ὄλεσε τὰς θησαυρῆς εἰς Δαμασκὸν, πόλιν τῆς Ἀσσυρίας, ἐπορεύετο πανσρατιᾶ πρὸς τὴν Κιλικίαν, ἔπειτα ἰπεσράφῃ πρὸς τὴν Ἰσσοῦν· ἔγνωὼν τὴν θέσιν τῆς ἐχθρῆς, ἐνόμιζεν ὅτι ἐδίωκε τὸν Ἀλέξανδρον, ἐν ᾧ

(1) Ὅλη ἡ δύναμις τῶν Περσῶν ἦσαν 400,000 περσὶ καὶ 100,000 ἰππεῖς (Διόδ. ΙΖ', §. 31.). Κατὰ δὲ Πλάταρχον 600,000 ἄνδραποί.

τιφόντι εὐρίσκειτο ἐξοπίσω ἐκείνη. Ὁ Δαρείος ἔδειξε κατὰ πάντα ἐν παράξενον μίγμα ἀλαζονείας, ἀπανδρωπίας, μεγαλοπρεπείας καὶ μακροθυμίας, καὶ ἐφόβησεν εἰς τὴν Ἴσσον ἀνηλεῶς ὅλας τὰς αὐτῆ ἀρρώστους Ἕλληνας (1), ἐξαιρουμένων ὀλίγων τινῶν, τὰς ὁποίας περιάγων καὶ ἐπιδεικνύμενος εἰς τὸ σράτευμα ὅλον, ἀπέλυσε, προσάξας νὰ δηλοποιήσωσιν εἰς τὸν ἐχθρὸν ὅσα ἴδον, παρ' ὧν καὶ μαθῶν ὁ Ἀλέξανδρος τὸν Δαρεῖον προσερχόμενον, καὶ μὴ πιθεύων ἐβεβαιώθη παρὰ τῶν σαλέντων κατασκόπων, καὶ ἔτιωσ ἠτοιμάζετο εἰς μάχην· φοβόμενος δὲ τὸν μέγαν ἀριθμὸν τῶν βαρβάρων, ὠχυρώσατο τὸ στρατόπεδον, χαίρων ὅτι ὁ ἐχθρὸς σπεύδων εἰς τὴν ἀπώλειάν τε ἠτοιμάζετο νὰ πολεμήσῃ εἰς τόπον φερόχωρον, ὅπε μόνον ὀλιγάριθμον σράτευμα ἐδύνατο νὰ πολεμήσῃ ἐλευθέρως. Οὗτος ὁ τόπος ἔκαμνε τὰ δύο στρατεύματα ἰσοσάσια καὶ ἰσοδύναμα, καθότι ἠμπόρουσιν οἱ μὲν Μακεδόνες νὰ ἐξαπλώσωσιν ἐλευθέρως ὅλας τὰς δυνάμεις, οἱ δὲ Πέρσαι ἐδὲ τὸ εἰκοσημόριον τῆς ἑαυτῶν πολλαπλασίας δυνάμεως.

Ὡς τόσον, καθὼς συμβαίνει εἰς τὰς μεγάλας στρατηγὰς, ὁ Ἀλέξανδρος βλέπων ἐγγυὺς τὸν καιρὸν τῆ ἐσχάτη κινδύνου, ἐταράχθη ὀλίγον τὴν διάνοιαν, καὶ αὐτὴν τὴν ἰδίαν τύχην, ἣ ὁποία ἐβοήθησεν αὐτῷ εἰς τόσας εὐτυχεῖς πράξεις, τῶρα ἐφοβεῖτο, ἀναπολῶν αὐτῆς τὸ ἄσατον καὶ εὐμετάβλητον, καὶ ἀναλογιζόμενος ὅτι ἠγγιζεν ἡ ὥρα, ἀφ' ἧς ἐκρέματο ὅλη ἡ τύχη τε· ἀλλὰ πάλιν ἐπαρηγορεῖτο ἐνθυμύμενος τὰ

(1) Οὗτοι ἀφίθησαν ὑπὸ τῆ Παρμενίωνος, ὅτε οἱ Μακεδόνες; ἔφυγον ἐκ τῆ; Ἴσσε.

βραβεῖα μεγαλύτερα παρά τὸς κινδύνους, καὶ ἂν ἦτον ἀβέβαιος τῆς νίκης, ἤλπιζε καὶ ὅτι ἀποθνήσκει ἐν δόξῳ καὶ ὡς Ἀλέξανδρος. Ταῦτα δὲ πάντα ἐφύλαττε μουσικῶς, γινώσκων ὅτι, ἐγγὺς ἔσσης τῆς μάχης, ὁ στρατηγὸς δὲν πρέπει νὰ δείξῃ ποτὲ πρὸς τὸς στρατιώτας φόβον ἢ ἀγωνίαν, ἀλλὰ μᾶλλον εὐτολμίαν καὶ ἀφοβίαν. Διὸ τὸς μὲν στρατιώτας ἐκέλευσε τότε μὲν ν' ἀναπαυθῶσι, τῇ δὲ τρίτῃ φυλακῇ τῆς νυκτὸς, ὅσοι περὶ τὸ μεσονύκτιον, νὰ εἶναι ἑτοιμοί· αὐτὸς δὲ ἀναβὰς εἰς τὴν κορυφὴν ἐνὸς ὄρους ἐβυσίασε, πολλῶν λαμπάδων φεγγόντων, κατὰ τὸ πάτριον ἔθος θυσίαν εἰς τὸς θεοὺς τῶν ἐφόρων τῆ τύχῃ· ὡς δὲ ἐδόθη τὸ σημεῖον, οἱ στρατιώται ἑτοιμοὶ ὄντες εἰς ὀδοιοποιεῖαν καὶ μάχην, καὶ προσαχθέντες νὰ περιπατῶσι σπαδαίως, ἔφθασαν περὶ τὸν ὄρθρον εἰς τὰ διατεταγμένα ξενά. Ὅτε δὲ οἱ κατάσκοποι ἀνήγγειλαν, ὅτι 30 σάδια μακρὰν εὐρίσκετο ὁ Δαρρεῖος, τότε ὁ βασιλεὺς ἐπρόσφαξε τὸ κράτευμα νὰ σταθῇ, καὶ ἔβαλεν αὐτὸ εἰς παράταξιν. Οἱ ἐγχώριοι πτοηθέντες ἀνήγγειλαν εἰς τὸν Δαρρεῖον, ὅτι ὁ ἐχθρὸς ἤρχετο ἐναντίον, τὸ ὅποιον ἐκεῖνος ἐν ἀρχῇ μόλις ἐπίστευε, νομίζων ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἐφευγεν ἀπὸ προσώπῃ αὐτῷ καὶ ἐζήτει νὰ σταθῇ. Αὕτη ἡ εἰδησις ἐτάραξε κατ' ὑπερβολὴν τὸς στρατιώτας τῷ Δαρρεῖ, οἱ ὅποιοι ὑπὸ φόβῳ ὠρμησαν εἰς τὰ ὄπλα βιαίως καὶ ἀτάκτως.

Ὁ τόπος, ὅπου ἐγένετο ἡ μάχη, ἔκειτο πλησίον Ὁλ. τῆς πόλεως Ἰσσοῦ, περιεζωσμένος ἐκ μὲν τῶ ἐνὸς μέ. ριά. 4. ρος ἀπὸ τὰ βενά, ἐκ δὲ τῶ ἑτέρου ἀπὸ τὴν θάλασσαν· ἡ δὲ μεταξὺ εὐρισκομένη πεδιάς ἦτον ἀναμφιβόλως πολλὰ μεγάλη, διότι ἐχώρησε καὶ τὰ δύο στρατεύματα, ἀπὸ τὰ ὅποια τὸ κράτευμα τῷ Δαρρεῖ ἦτον,

ὡς ἀνωτέρω εἶπαμεν, πολυαριθμότερον. Ὁ ποταμὸς Πίναρος ῥέων διὰ ταύτης τῆς πεδιάδος ἀπὸ τὸ βουνὸν εἰς τὴν θάλασσαν, ἐκτείνεται εἰς χῆμα κοίλα κόλπου, τῆ ὁποῖα ἡ κορυφὴ περιελάμβανε λοξοειδῶς μέρος τι τῆς πεδιάδος.

Ὁ Ἀλέξανδρος παρέταξε τὸ στρατεῦμα τῷδε τῷ τρόπῳ. Εἰς μὲν τὴν ἄκραν τῆς δεξιᾶς πτέρυγος, ἡ ὁποία ἴσατο πλησίον τῶν βουνῶν, ἐτάχθησαν πρῶτον μὲν οἱ ἀργυράσπιδες, διοικέμενοι παρὰ τῷ Νικάνωρος, ἔπειτα δὲ ἡ φάλαγξ τῆ Κοίνου, καὶ μετὰ ταῦτα ἡ τῷ Περδίκου, ἡ ὁποία ἔληγεν εἰς τὸ κέντρον τῆ στρατείας· εἰς δὲ τὴν ἄκραν τῆς ἀριστερᾶς ἐτάχθη ἡ φάλαγξ τῆ Ἀμύντου, ἔπειτα ἡ τῷ Πτολεμαίου, καὶ τελευταῖον ἡ τῷ Μελεάγρου. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον συνεπληρῆστο ἡ θρυλλεμένη φάλαγξ τῶν Μακεδόνων, ἡ ὁποία συνίστατο ἀπὸ ἑξ τάγματα, ἕκαστον διοικέμενον ἀπὸ ἐμπείρου στρατηγῆς· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ὡς ἀρχιστράτηγος διώκει ὅλον τὸν στρατόν. Τὸ ἵππικὸν ἐτάχθη εἰς τὰς δύο πλευρὰς, καὶ τὸ μὲν τῶν Μακεδόνων καὶ Θετταλῶν ἐπὶ τὰ δεξιὰ, τὸ δὲ τῶν Πελοποννησίων καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων ἐπὶ τὰ ἀριστερά. Ὁ Κρατερός διώκει τὸ πεζικὸν τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος· ὁ δὲ Παρμενίων ὅλην τὴν πτέρυγα. Ὁ Ἀλέξανδρος, ὅστις διώκει τὴν δεξιάν, παρήγγειλεν εἰς μὲν τὸν Παρμενίωνα νὰ εὐρίσκηται ὅσον οἶόν τε ἔγγυς τῆς θαλάσσης, διὰ νὰ μὴ κυκλωθῆ ἀπὸ τῆς βαρβαρίας, εἰς δὲ τὸν Νικάνωρα νὰ ἀπέχη ὀλίγον τι μακρὰν ἀπὸ τῶν βουνῶν, διὰ νὰ μὴ βλάπτεται ἀπὸ τὰ τόξα τῶν βαρβάρων, ὅσα ἐκεῖ ἐτάχθησαν· ἐσκέπασε δὲ τὸ μὲν ἵππικὸν τῆς δεξιᾶς αὐτῆς πτέρυγος μὲ τὸ ψιλὸν ἵππικὸν τῷ Πρωτομάχῃ καὶ τῶν Παιόνων, τὸ δὲ

πεζικόν μὲ τὸς τοξότας τῆ Ἀντιόχου· τὸς δὲ Ἀργιᾶνας (1), οἵτινες εἶχον στρατηγὸν τὸν Ἀτταλον, καὶ ἐτιμῶντο πολὺ, ἔτι δὲ καὶ ἄλλας δυνάμεις, ὅσαι νεωστὶ ἤλθον ἐκ τῆς Ἑλλάδος, ἀντέταξεν εἰς τὸς Πέρσας, τὸς ὁποῖους ὁ Δαρεῖος ἔβαλεν ἐπάνω τῶν βενῶν.

Τὸ δὲ στρατεύμα τῆ Δαρεῖος ἦτον ἕτω παρατεταγμένον. Οὗτος μαθὼν, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἐπορεύετο πρὸς αὐτὸν παρατεταγμένος, διεβίβασε 30,000 ἵππεις καὶ 20,000 τοξότας πέραν τῆ ποταμῆ Πινάρου (2), διὰ τὰ δυνηθῆναι παρατάξῃ τὸ λοιπὸν στρατεύμα κατ' ἡσυχίαν· καὶ εἰς μὲν τὸ κέντρον ἔταξε τὸς 30,000 μισθωτὰς Ἑλληνας, οἱ ὅποιοι ἀναντιρρήτως ἦσαν ἡ ἰσχὺς τῆ στρατεύματος καὶ ἰσόμετροι κατὰ τὴν ἀνδρίαν μὲ τὴν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων· ἐκ δεξιῶν δὲ ἐτάχθησαν 30,000 ὀπλίται βάρβαροι καὶ ἰσάριθμοι ἐξ ἄριστῶν, ἐπειδὴ ὁ τόπος δὲν ἐχώρει περισσοτέρους· τὸ δὲ λοιπὸν τῆ πεζικῆ τῶν διαφορῶν γενῶν ἐτάχθη ὀπίθεν τῆς πρώτης τάξεως. Ὁ Ἀρριανὸς δὲν ἰσορεῖ τὸ βάθος τῆτων τῶν τάξεων, ἀλλ' ἐκ τῆς υπερβολικῆς σενότητος τῆ τύπε καὶ ἐκ τῆς πολυπληθῆς τῶν Περσῶν συμπεραίνομεν, ὅτι αὐτὸ ἦτο πολλὰ μεγαλύτερον. Ἐπάνω τῆ ἀρισερόθεν εὐρισκομένη βενῆ ἀντετάχθησαν εἰς τὰς διαφορὰς καμπυλότητος τέττε ἐναντίον τῆς δεξιᾶς πτέρυγος τῆ Ἀλεξάνδρου 20,000 βάρβαροι, οἱ μὲν ὀπίθεν τῆ στρατεύματος τῆ Ἀλεξάνδρου, οἱ δὲ ἔμπροσθεν.

(1) Γένος Παιονίας μεταξὺ Ἀίμου καὶ Ροδόπης.

(2) Οὗτος ὁ ποταμὸς γράφεται κατὰ μὲν τῷ Στράβωνι (ΙΔ'.) Πίνδος, παρὰ δὲ τῷ Πλυτάρχῳ Πίνδαρος, καὶ παρὰ Κυρτίῳ ἐπίστε Πύραμος. Αἱ καλλιῆσαι ὅμως ἐκδόσεις τῆ Ἀρριανῆ καὶ ἄλλοι γράφουσιν αἰεὶ Πίναρον (Μεῦρο. παρὰ Ἀπολλ. ἰσορ. θανμ. Κεφ. ΜΓ'. 37),

Μετὰ τὸτο ὁ Δαρειὸς ἐπρόσαξε δι' ἐνὸς σημείου τὸς ἰπτεῖς νὰ περάσῃν πάλιν τὸν ποταμὸν, καὶ τῶτων τὸς μὲν πολλὸς ἐπέμψεν ἐναντίον τῷ Παρμενίωνος πρὸς τὴν θάλασσαν, ὅτε ἠμπόρουν νὰ πολεμῶσιν ἀσφαλέςερον, τὸς δὲ λοιπὸς ἔταξε κατ' ἀρισερὰν πρὸς τὰ βυνά· βλέπων ὅμως, ὅτι δὲν ἤθελον χρησιμεύσῃ ἐκεῖ παντελῶς διὰ τὴν μεγάλην σενότητα τῷ τόπῳ, ἐπρόσαξε πολλὸς αὐτῶν νὰ ἔλθωσι πρὸς τὰ δεξιὰ· αὐτὸς δὲ ὁ Δαρειὸς διώκει τὸ κέντρον ὅλης τῆς τάξεως κατὰ τὸν νόμον τῶν Περσῶν βασιλέων.

Μετὰ τὴν παράταξιν ἀμφοτέρων τῶν στρατευμάτων, ὁ Ἀλέξανδρος περιεπάτει προηγόμενος τῷ στρατῷ σιωπῇ καὶ κατὰ μικρὸν, διὰ νὰ δώσῃ ὀλίγην ἀναπαυσιν εἰς τὸς στρατιώτας, οἱ ὅποιοι ἐκ τῆς ἐνόμιζον, ὅτι πολλὰ βραδέως θέλουν πολεμήσει, διατὶ ὁ Δαρειὸς μὴ θέλων ν' ἀφήσῃ τὴν ἀρμοδίαν θέσιν, ἴσατο ὁμῶς μετὰ τῷ στρατεύματος εἰς τὸ ἄλλο μέρος τῷ ποταμῷ, προσάξας νὰ χαρακώσῃσι καὶ τὰ μὴ κρημνώδη μέρη τῆς ὄχθης, ἐξ ἧς οἱ Μακεδόνες ἐσυμπέραινον, ὅτι ἐκεῖνος ἤδη ἐφοβεῖτο τὴν φθοράν. Ὡς δὲ ἤλθον ἐν ὄψει ἀμφοτέροι, ὁ Ἀλέξανδρος περιπατῶν ἐφίππος ἐνώπιον ὄλων τῶν ταγμάτων, ἐκάλει ὀνομασί τὸς πρώτους στρατηγὸς τῶν τε Μακεδόνων καὶ ξένων, καὶ παρῆνει τὸς στρατιώτας νὰ πολεμήσῃν ἀνδρείως, ὁμιλῶν πρὸς πᾶν γένος κατὰ τὴν διάφορον αὐτῶν κλίσιν καὶ ἐπιθυμίαν. Τότε πάντες ἀνεβόησαν ὁμοφώνως, παρακαλῶντες νὰ ὀδηγηθῶν εὐθὺς ἐναντίον τῶν βαρβάρων.

Ὁ ἦν Ἀλέξανδρος ἐν ἀρχῇ περιεπάτει εἰς τὸ ἔμπροσθεν ἡρέμα καὶ κατὰ μικρὸν, διὰ νὰ μὴ διακόψῃ τὰ τάγματα, ἢ τὸ μέτωπον τῆς Φάλαγγος, καὶ ἀνεπαύετο ἐκ διαλειμμάτων· ὡς δὲ ἤλθον ἐντὸς βέλες,

ἐπρόσαξεν ὄλην τὴν δεξιὰν πτέρυγα νὰ ὀρμήσῃ εἰς τὸν ποταμὸν ἀλαλαγμῶ, ἐπὶ σκοπῶ νὰ κατεκλήξῃ τὲς βαρβάρους, καὶ νὰ ἔλθῃ ταχέως εἰς χεῖρας, καὶ νὰ βλάπτεται ὀλιγώτερον ἀπὸ τὰ βέλη τῶ ἐχθρῶ, εἰς ὃ καὶ εὐδοκίμησεν ἄριστα. Τὰ στρατεύματα ἐμάχοντο ἀνδρείως καὶ σαρδερῶς ὅτε δὲ ἤλθον εἰς συμπλοκὴν, καὶ ὤρμησαν εἰς τὰ ξίφη, τότε ἔγινε φοικτὸς φόνος καὶ αἵματοχυσία, ἐπειδὴ ἐμάχετο ἄνθρωπος πρὸς ἄνθρωπον, καὶ ἵππος πρὸς ἵππον, καὶ πᾶς τις ἠγωνίζετο νὰ διαπεράσῃ τὸ πρόσωπον τῶ ἀνταγωνισῆ μὲ τὴν μάχαιραν. Ὁ Ἀλέξανδρος, ὁ ὁποῖος ἐκράττην ἔργα στρατηγῶ καὶ στρατιῶτε, ἐφιλοτιμεῖτο νὰ σφάξῃ ἰδιοχείρως τὸν Δαρεῖον, ὁ ὁποῖος καθήμενος ἐφ' ἀμάξης ὑψηλῆς, καὶ βλεπόμενος ὑπὸ πάντων, τὲς μὲν ἐκεῖνε στρατιώτας ἐφόβιζε, τὲς δὲ ἑαυτῶ μᾶλλον ἐπεβρώνυε πρὸς πόλεμον. Ἡ μάχη ἔγινεν ἤδη ἐκατέρωθεν αὐστηρότερα καὶ φονικώτερα παρὰ πρότερον, καὶ πολλοὶ τῶν Περσῶν εὐγενῶν ἀπέθανον, καὶ ἀμφότερα τὰ στρατεύματα ἐμάχοντο ἀνδρείως. Τότε ὁ Ὁξάρτης, ἀδελφὸς τῶ Δαρεῖου, βλέπων ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἐδίωκε σαρδερῶς τὸν Δαρεῖον, ἔδραμεν ἔμπροσθεν τῆς ἀμάξης μὲ τὰ αὐτῶ ἵππικόν, καὶ ὑπερέβη τὲς ἄλλας Πέρσας κατὰ τὴν ἀνδραγαθίαν. Ἀλλ' οἱ ἵπποι, οἱ ὁποῖοι ἔσυραν τῶ Δαρεῖου τὴν ἀμάξαν, κατατραυματιζόμενοι πυκνῶς, ἐτείνασσαν τόσον σφοδρῶς τὸν ζυγόν, ὥστε βλέπων ὁ βασιλεὺς, ὅτι ἐκινδύνευε νὰ πέσῃ καὶ νὰ ζωγραφῆ ἀπὸ τὲς ἐχθρῶς, καταβάς ἀνέβη ἄλλην ἀμάξαν· οἱ δὲ Πέρσαι βλέποντες τῆτο, ῥίπτοντες τὰ ὄπλα, ὤρμησαν εἰς φυγὴν· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐπληγώθη ἑλαφρὰ εἰς τὸν μηρόν.

Ἐν ᾧ δὲ τὸ ἐν μέρος τῶ περὶ τῶν Μακεδόνων,

τὸ ὅποιον ἐτάχθη εἰς τὴν δεξιάν, ἐδίωκε τοιούτῳ τρόπῳ τὰς Πέρσας, τὸ ἄλλο, τὸ ὅποιον ἐπολέμει τὰς μισθωτὰς Ἑλληνας, εὖρε περισσοτέραν ἀντίστασιν· διότι βλέποντες οἱ Ἕλληνες, ὅτι τῆτο τὸ τάγμα δὲν ἐβόηθει τὸ ἀπὸ τὴν δεξιάν τῷ Ἀλεξάνδρῳ πτέρυγα, ἢ ὅποια ἐδίωκε τὸν ἐχθρὸν, ὥρμησαν εἰς αὐτὸ ἐκ πλαγίων. Τότε ἡ μάχη ἐχρημάτισεν αἱματώδης, καὶ ἡ νίκη ἐμεινεν ἐπὶ πολὺ ἰσορροπός· καὶ οἱ μὲν Ἕλληνες ἠγωνίζοντο νὰ ρίψωσι τὰς Μακεδόνας εἰς τὸν ποταμὸν, καὶ νὰ διορθώσωσι τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος τὴν ἀταξίαν, οἱ δὲ Μακεδόνες ἀντηγωνίζοντο νὰ διατηρήσωσιν τὴν νικῆν τῷ Ἀλεξάνδρῳ καὶ τὴν τιμὴν τῆς Φάλαγγος τῶν Μακεδόνων, ἢ ὅποια ἕως τότε ἐνομιζέτο ἀκαταμάχητος· ἄλλως δὲ καὶ ἡ παντοτεινὴ ἀμίλλα τῶν τῶν δύο γενῶν, Ἑλλήνων τε καὶ Μακεδόνων, ἤυξανεν εἰς τὰ μάλιστα τὴν γενναϊότητα, καὶ προξέενει ἐφ' ἑκάτερα τὰ μέρη περισσοτέραν ἀντίστασιν. Ἐκ τῆς στρατεύματος τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἀπέθανον ἐνδόξως ὁ Πτολεμαῖος, ὁ υἱὸς τῷ Σελεύκῃ, καὶ ἄλλοι 120 ἀξιωματικοί. Ἐν τούτῳ δὲ, ἡ τροπαιοφόρος δεξιὰ πτέρυξ τῷ Ἀλεξάνδρῳ κατατροπώσασα τὰς βαρβάρους, ἐστράφη πρὸς τὴν ἀριστερὰν ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι ἐπολέμουν ἀνδρείως τὰς λοιπὰς τῆς Μακεδονικῆς Φάλαγγος, καὶ ὀρμήσασα ἐκ πλαγίων, ἐνίκησεν αὐτὰς κατὰ κράτος.

Εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τῆς μάχης τὸ ἐν δεξιᾷ Περσικὸν ἰππικὸν δὲν ἀνέμενε τὰς Μακεδόνας, ἀλλὰ διαβάντες τὸν ποταμὸν, ὥρμησαν εἰς τὸ ἰππικὸν τῶν Θετταλῶν, καὶ κατεπάτησαν ἐν πτερόν. Οἱ Θετταλοὶ ἰππεῖς θέλοντες νὰ ἐκκλίνωσι τὴν ὀρμὴν τῆς πρώτης προσβολῆς, καὶ νὰ βάλωσι τὰς Πέρσας εἰς ἀτα-

ξίαν, ὑπεκρίνοντο ὅτι φοβούμενοι τὸν μέγαν ἀριδμόν τῶν Περσῶν ἀνεχώρουν· οἱ δὲ Πέρσαι βλέποντες τὲτο ἐθάρρησαν, καὶ οἱ περισσότεροι αὐτῶν ὀρμύντες ἀτάκτως καὶ ἀδέως ὡς εἰς βεβαίαν νίκην, ἐφρόντιζον νὰ διώκωσι τὸν ἐχθρόν. Τότε οἱ Θετταλοὶ συσφερόμενοι ἐπανήλθον αὐτοὶ εἰς μάχην, καὶ ὤρμησαν εἰς τὰς βαρβάρους διεσπαρμένους καὶ ἀτάκτους ὄντας· ἔτοι δὲ ἐν ἀρχῇ ἀντεμάχοντο μὲν γενναίως, ἀλλ' ὅτε ἶδον τὸν Δαρεῖον φεύγοντα καὶ τὰς μισθωτὰς Ἑλληνας κατακεκομμένους ἀπὸ τὴν φάλαγγα, ἔφευγον καὶ αὐτοὶ ἀτάκτως.

Ὁ δὲ Δαρεῖος, ὡς ἶδε τὴν ἀρισερὰν πτέρυγα κατανικηθεῖσαν, ἔφευγε πρῶτος ἐν τῇ ἀμάξῃ, καὶ ἐλθὼν εἰς δυσβάτους καὶ κρημνώδεις τόπους, ἀνέβη ἐφ' ἵππων ῥίψας κατὰ γῆς τὸ τόξον, τὴν ἀσπίδα καὶ τὴν βασιλικὴν πορφύραν (τὸν κίνδυν). Ὁ Ἀλέξανδρος δὲν ἐτόλμησε τότε νὰ διώξῃ αὐτὸν, ἕως ἔ'ἶδεν, ὅτι ἢ μὲν φάλαγγξ ἐνίκησε τὰς μισθωτὰς Ἑλληνας, τὸ δὲ ἵππικὸν τῶν Περσῶν ἐτράπη εἰς φυγὴν, τὸ ὅποιον ἐβοήθησε πολὺ τὴν φυγὴν τῆ Δαρεῖς. Οἱ βάρβαροι, οἱ ὅποιοι κατὰ πρώτην προσβολὴν ἐμάχοντο γενναίως, ἔφευγον ἤδη ἀτίμως, ἀποβλέποντες μόνον εἰς τὴν σωτηριαντων, καὶ ἐτράπησαν διάφορος ὁδὸς, οἱ μὲν τὴν εὐδὺ ἄγασαν ἐπὶ τὴν Περσίαν, οἱ δὲ ἐχώρουν ἐπὶ τὰ δάση καὶ ἀπόκρυφα ὄρη, καὶ ὀλίγοι ἐπέσρεψαν εἰς τὸ στρατόπεδον τῆ Δαρεῖς, τὸ ὅποιον ὁ νικητὴς ἤδη ἐκυρίευσεν καὶ διήρπασεν. Ἡ βασίλισσα καὶ ἀδελφὴ τῆ Δαρεῖς, ἡ μήτηρ αὐτῆ Σισύγαμβρις, δύο θυγατέρες, καὶ ὁ υἱὸς, παῖς ἔτι τὴν ἡλικίαν (6 χρόνων) ὢν, καί τινες εὐγενεῖς γυναῖκες εὐρέθησαν ἐν τῷ στρατοπέδῳ· αἱ δὲ λοιπαὶ ὁμῆ μετὰ τινος μέρους τῶν θησαυρῶν τῆ

Δαρείε εἰ ἄλλων πολυτελῶν εἰ μεγαλοπρεπῶν πραγμάτων προαπεσάλησαν εἰς Δαμασκόν. Ἐν τῇ σκηνῇ τῷ Δαρείε εὐρέθησαν μόνον 3,000 τάλαντα, οἱ δὲ λοιποὶ θησαυροὶ ἔπεσον ὑπερον εἰς τὰς χεῖρας τῷ Παρμενίωνος, ὅτε ὕψος ἐκυρίευσεν τὴν Δαμασκόν. Ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ ἀπέθανον ἐκ μὲν τῶν Περσῶν 60,000 πεζοὶ εἰ 10,000 ἵππεις, εἰ 40,000 ἐλήφθησαν αἰχμάλωτοι· ἐκ δὲ τῶν Μακεδόνων ἔπεσον 130 πεζοὶ εἰ 150 ἵππεις (1).

Τῇ ἑσπέρᾳ δὲ μετὰ τὴν μάχην, ὁ Ἀλέξανδρος συνεκάλεσε τὸς πρῶτους ἡγεμόνας τῷ στρατεύματος εἰς τὸ δεῖπνον, ὅπου, καίτοι πληγωθεῖς ἐκείνην τὴν ἡμέραν, παρεκάθητο εἰ αὐτός. Ἀλλὰ μόλις ἀρχομένῳ τῷ δείπνῳ, ὀλολυγμοὶ εἰ ὄδυρμοὶ ἠκόντο ἐκ τῆς πλησίον σκηνῆς. Διὸ ἐν πρῶτοις μὲν οἱ δειπνῶντες ἐνόμισαν τῷτο ἐχθρικὸν κίνημα, ἀλλ' εὐθύς ἔμαθον, ὅτι αἱ φωναὶ ἤρχοντο ἐκ τῆς σκηνῆς τῆς γυναικὸς εἰ μητρὸς τῷ Δαρείε εἰ τῶν ἄλλων γυναικῶν, αἱ ὅποσαι νομίζουσαι τὸν Δαρείον τεθνηκότα ἔκλαιον μετὰ κλαυθμῷ εἰ ὀ-

(1) Γ' εἰ. 1Α'. Θ'. 10-11. Διαφανῶσιν οἱ συγγραφεῖς περὶ τῷ ἀριθμῷ τῆς φθορᾶς ἀμφοτέρων τῶν μερῶν. Ὁ Διόδ. (ΙΖ', 36.) ἀριθμεῖ ἐκ τῶν Περσῶν 120,000 πεζοὶ εἰ 10,000 ἵππεις· ὁ Κέρτιος (Γ', 8) 100,000 πεζοὶ εἰ 10,000 ἵππεις. Ἐκ τῶν Μακεδόνων ἀπέθανον κατὰ τὸν Διόδωρον 300 πεζοὶ εἰ 150 ἵππεις· κατὰ δὲ τὸν Κέρτιον 504 ἐπληρώθησαν, 32 δὲ πεζοὶ εἰ 150 ἵππεις ἐφονεύθησαν. Ἡ μάχη ἔγινε τῷ δ' ἔτει τῆς ριγ' Ὀλυμπιάδος, 333 π. χ., τῷ γ' ἔτει τῆς βασιλείας εἰ τῷ κγ' τῆς ἡλικίας τῷ Ἀλέξανδρῳ, εἰ κατὰ μὲν τὸν Σείδαν τῷ Γ' αὐγούστῳ, κατὰ δὲ τὸν Φρεῖνσχέμιον μετὰ τὸν Ὀκτωβρίον εἰ Νοεμβρίον.

δουραῖ. Ἡ δὲ ψευδοῦς αὐτῆ εἰδοῦσις ἀπηγγέλει τὴν παρὰ τινος εὐρύχου, ὁ ὅποιος ἰδὼν τὴν βασιλικὴν πορφύραν, εἰς τὰς χεῖρας ἑνὸς στρατιώτου, ἐνόμισεν ὅτι ὁ Δαβίδος ἐφορεύσῃ παρ' αὐτῆ. Ὁ Ἀλέξανδρος εὐσπλαγχνισμένος, ἐπέμψεν τὸν Δεόνυκτον, ἕνα τῶν φίλων, κελεύσας νὰ εἴπῃ, ὅτι ὁ Δαβίδος ἔζη. Αἱ γυναικες ἀσυνείδιστοι εἰς τὴν ὄψιν τῶν ξένων, ὡς ἶδον ἐμβάντα τὸν Δεόνυκτον, νομίζονται ὅτι ἐπέμψῃ πρὸς αὐτὸν νὰ τὰς φωνεῖσῃ, ἐγὼν ἀπιστοῦν ἐκ παρεκάλων, πρὸ τῆ δουρατῶσαι αὐτὰς, νὰ ταῖς συγχωρῶσιν νὰ νιψῶσι τὸν Δαβίδον, ἐκ εἴσεως ἡσσαν πρόσωποι ἄποσιδύωσιν. Ὁ Δεόνυκτος εἶπεν, ὅτι ἤρχεται πρὸς παραγγορίαν ἐκ ὄχι πρὸς λῦσιν, ἐκ ὅτι ὁ Δαβίδος ἔζη· ἐκ ταύτας τὴν χεῖρα, ἤγειρε τὴν Σισύραμδριν ἐκ τῆς γῆς.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐπισκεπτόμενος τῆ ὑσπερλίαν ἡμέραν τῆς ἀργίας, ἐκ νιψῶς τῆς νεκρῆς ἐπὶ παραοσιῶ ὄλεθρον, ἐσσυχώρησε ἐκ εἰς τῆς εὐγυνεστάτας τῶν Περσῶν τὴν αὐτῆν τιμὴν, ἐκ ἐπέτρωψεν εἰς τὴν μητέρα τῆ Δαβίδου νὰ νιψῆ ὅποιος ἦν εἰς κητὰ τὸ πάτριον εἶδος. Τῶν δὲ γυναικῶν, εἰμύνοσεν εἰς τὰς βασιλισσας, ὅτι ἤρχεται εἰς ἐπίσκεψιν· ἐκ ἐλπίων τῆς μὲν συνακολευσῖντας ἔξω μένειν ἐκ ἐλευσθεν, αὐτὰς δὲ μετὰ τῆ Ἡφαισῶνας εἰσεῖδη εἰς τὴν σκηνὴν τῶν βασιλισσῶν. Ὁ Ἡφαισῶν ἦσαν ὁ τιμιμῆτατος τῶν φίλων τῆ βασιλεύας, καὶ μόνος αὐτὸς ἔχων τὴν ἀδειαν νὰ ὀμλήξῃ μετ' αὐτῆ ἐλευσθῆρας, ἐφῆετο τόσων πρὸς εκητικῶς, ὡς μετεχειρίζετο αὐτῆν τὴν ἐλευσθῆραν ἐκὶ τόσων ἀπὸ κλίβιν, ὅσων ἀπὸ ἀργάπην νὰ ὑπακῶσιν εἰς τὸ νῆ-Λημμα τῆ βασιλεύας· ἦτο δὲ συνημῆλιξ, ὑψηλοτέρου ἐκ εὐμορφότερου τῆ Ἀλέξανδρου. Ὁ νῆν αἰ βασιλισσῶν

ἐκλαμβάνουσαι τὸν Ἡφαισίωνα ἀντὶ τῆ βασιλείας, πε-
 σῦσαι προσεκύβην αὐτόν. Ὅτε δὲ τινες αἰχμάλωτοι
 εὐνήχοι ἔδειξαν μὲ τὸν δάκτυλον τὸν Ἀλέξανδρον,
 ἢ Σισύγαμβρις ἔπεσεν εἰς τὰς πόδας αὐτῆ καὶ ἐζήτηει
 συγγνώμην. Ὁ βασιλεὺς ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς,
 “μῆτερ, εἶπε, δὲν ἔσφαλές, ὅτι καὶ αὐτὸς εἶναι
 „Ἀλέξανδρος“ καὶ παρηγορήσας αὐτὴν καὶ τὰς λοι-
 πὰς γυναῖκας, εἶπεν ὅτι αὐτὴ δὲν θέλει ὑπερηθῆ τῆς
 Θεραπείας καὶ τιμῆς, ὅσῃν εἶχε πρότερον· ἔπειτα
 δὲ ἔλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας τὸν υἱὸν τῆ Δαρείου, καὶ
 ἰδὼν ὅτι ὁ πατὴρ ἐνηγκαλίσσατο αὐτὸν ἀδελῶς, ἐθαύμασε
 τὸ ἀτάραχον τῆ παιδός, καὶ εἶπε πρὸς τὸν Ἡφαισίωνα,
 “ὦ πόσον ἐπεθύμην νὰ μετέχητι ὁ Δαρείος ἀπὸ τῆ
 „ἡδύς τέττε τῆ παιδός.“ Μετὰ τῆτο θέλων ὁ Ἀλέ-
 ξανδρος ν’ ἀποδιώξῃ πᾶσαν ἄτιμον ὑποψίαν κατὰ τῆς
 σωφροσύνης τῆς συζύγου τῆ Δαρείου, καὶ ν’ ἀποσκεδάσῃ
 ἀπ’ αὐτῆς πάντα λογισμὸν φόβου καὶ ἀγωνίας, ἀπεφά-
 σισε νὰ μὴ ἔλθῃ πρὸς αὐτὴν μὴ ὅλον ὅτι ἦτον ἢ τότε
 ὠραιότατη γυνή. Αὐτὴ ἢ ἐγκράτεια, ἢ ὅποια πρέπει
 μάλις εἰς νικητὴν βασιλέα, παρεκίνησεν τὸν Πλάταρ-
 χον νὰ εἴπῃ τέττες τὰς ἀξιοσημειώτους λόγους, “ὅτι αἱ
 „βασιλίσσαι τῆς Περσίας ἔζων εἰς τὸ στρατόπεδον τῆ
 „ἐχθρῆ ὡς εἰς ἱερὸν καὶ ἁγίον παρθευῶνα ἀδικτοὶ καὶ
 „ἀεινόχλητοι.“ Οὗτος ὁ γενναϊότατος βασιλεὺς ἔδει-
 ξε πρὸς τὴν Σισύγαμβριν τόσῃν φιλανθρωπίαν, ὅσῃν
 ἔτε ὁ Δαρείος αὐτὸς ἐδύνατο νὰ δείξῃ περισσοτέραν,
 καὶ ἐπιτρέψας εἰς αὐτὴν νὰ θάψῃ ὅλους τὰς ἀποθανόν-
 τας συγγενεῖς Πέρσας, ἐσυγχώρησε χαριζόμενος αὐ-
 τῇ καὶ πολλὰς εὐγενεῖς Πέρσας, οἱ ὅποιοι τότε περιέ-
 πεσον εἰς τὴν δικαίαν ὀργὴν τε. Αὐτὴ ἢ γενναία πο-
 λιτεία τῆ Ἀλεξάνδρου πρὸξένησεν αὐτῷ περισσοτέ-

ραν τιμὴν, παρὰ πάσας τὰς λοιπὰς ἀνδραγαθίας, ὥστε ἡ φιλανθρωπία πρὸς τὰς ἰκετευσάσας αἰχμαλώτιδας, ἡ σωφροσύνη καὶ ἐγκράτεια ἔδωκαν εἰς τὴν ἡρώως τὸ παράδειγμα, εἰς τὴν ὁποίαν τὴν μίμησιν πολλοὶ μετέπειτα ἐκαυχήθησαν.

Μετὰ ταύτην τὴν νίκην, ὅλη οἱ Φοινίκη, πλὴν τῆς Τύρου, ὑπετάχθη εἰς τὸν νικητὴν, καὶ ὁ Παρμενίων διωρίσθη σατράπης. Ἡ εὐροῦσα τύχη ἠκολούθει τὸν Ἀλέξανδρον τόσον πισῶς, ὥστε ἐσεφάνωσεν ὅλα τὰ ἐπιχειρήματά τε παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα. Ἀντίγονος, ὁ ἐν Ἀσίᾳ στρατηγὸς, ἐνίκησε τὴν Κακπαδόκην, Παφλαγόναν καὶ ἄλλας νεωστὶ ἀποσάντας. Ἀριστόδημος, ὁ Περσικὸς ναύαρχος, ἐνίκησε διὰ θαλάσσης, καὶ ἐξημίωσε πολλὰ πλοῖα. Ἡ Δαμασκὸς, ἐν ἣ ἔφυλλαντο οἱ θησαυροὶ τῆς Δαρείου, παρεδόθη εἰς τὸν Ἀλέξανδρον τῆτον τὸν τρόπον. Ὁ φρέναρχος ταύτης τῆς πόλεως λησμονήσας τὸ πρὸς τὸν δεσπότην καθήκον, ἔγραψε πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον δηλοποιῶν, ὅτι εἰς τὴν δεῖνα ἡμέραν ἐμελέτα νὰ ἐκφέρῃ τῆς πόλεως τὴν στρατιώτην ἐπιφορτισμένους μὲν τὴν βασιλικὴν θησαυρὸν ἐπὶ προφάσει νὰ τὴν φυλάξῃ εἰς ἄλλο τι μέρος, καὶ τότε ἐκεῖνος ἠμπορεῖ νὰ στείλῃ ἄρκου τὴν στρατιώτην, καὶ νὰ ἀρπάσῃ τὴν θησαυρὸν. Τέτοιον γεγονός, ὁ Ἀλέξανδρος ἐκυρίευσεν πολὺ πλῆθος θησαυρῶν, καὶ ἐκτὸς τῶν χρημάτων καὶ ἀγγείων, τὰ ὅποια ἠργυροκόπησε μετὰ ταῦτα καὶ ἦσαν ἀναρίθμητα, ἐλήφθησαν καὶ 30,000 ἄνθρωποι, καὶ 7000 φορτηγὰ ζῶα φέροντα ἀποσκευὴν διάφορον. Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆ Παρμενίωνος πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον μανθάνομεν, ὅτι εἰρέσθησαν ἐν Δαμασκῷ 329 πολλακίδες

τῆ Δαρείῳ, ὅλαι μωσικώταται, καὶ πάμπολλοι (450) ἱππρέται τῆς τροφῆς καὶ ἡδονῆς τῆ βασιλείας.

Ὁ δὲ Δαρειὸς περιπατήσας δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἔντρομος καὶ περιλυτός, ἔφθασε τὸ πρωὶ εἰς τὰς Σόχους, ὅπου συνήγαγε τὰς ἐναπολειφθέντας στρατιώτας· ἐ μὴν ἄλλ' ἔγραψεν ἀλαζονικῶς πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον (εὐρισκόμενον τότε εἰς τὴν Μάραθον) ὡς πρὸς κατώτερον, ἀπαιτῶν μᾶλλον ἢ ζητῶν παρ' αὐτῆ τὴν ἀπολύτρωσιν τῆς μητρὸς, τῆς γυναικὸς καὶ τῶν τέκνων, καὶ λέγων περὶ τῆς βασιλείας, ὅτι ἤθελε νὰ πολεμήσῃ ἐξ ἴσου, καὶ νὰ φέρῃ ἄλλα τόσα στρατεύματα ἐναντίον τε. Πρὸς ταῦτα ἀντέγραψεν ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι δὲν θέλει νὰ ἔχη ἀλληλογραφίαν μὲ ἀνδρωπικὸν σχεδὸν νικηθέντα, καὶ ὅτι ἂν ἤρχετο πρὸς αὐτὸν ἱκετεῶν, εἶδιδε καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὴν μητέρα καὶ τὰ τέκνα δίχα λύτρων, καὶ ὅτι ἐγίνωσκε καὶ νὰ νικᾷ καὶ νὰ ὑποχρεῶνῃ τὰς νικηθέντας.

Ὅθεν ἀπράκτε μωσῆς τῆς ὑποθέσεως, ὁ Ἀλέξανδρος διέβη ἀπὸ τὴν Μάραθον εἰς τὴν Φοινίκην, καὶ ἐδέχθη τὰς παρεδόντας πολίτας τῆς Βύβλου· καθεὶς μὲν παρεδίδοτο εἰς αὐτὸν προχωρῶντα, ἄλλ' ἐ δὲν ἄλλο ἔθνος παρεδόθη τόσον προθύμως, ὅσον τὸ τῶν Σιδωνίων. Ἡμεῖς ἐξεύρομεν, ὅτι δεκαοκτῶ χρόνος πρότερον ὁ Ὀχρος κατέστρεψε τὴν Σιδῶνα, καὶ ἐφόνησεν ὅλης τῆς ἐν αὐτῇ· μετὰ δὲ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῆ εἰς τὴν Περσίαν, οἱ πολῖται, ὅσοι χάριν ἐμπορίῃ ἢ ἄλλης τινὸς ὑποθέσεως ἔτυχον ἀποδημῶντες καὶ διέφυγον τὸν θάνατον, ἐπιστρέψαντες ἀνέκτισαν τὴν πόλιν, καὶ ἔκτοτε διεφύλαξαν τόσον μῖσος πρὸς τὰς Πέρσας, ὥστε ὑπερέχαιρον, ὅτι εὗρον τὴν παρῶσαν εὐκαιρίαν τῶν ἀπορρίψαν τὸν ζυγόν· καὶ αὐτοὶ πρῶτοι σείλαντες πρὸς.

Βεις πρὸς τὸν βασιλέα, παρέδωσαν σφᾶς αὐτὲς καὶ τὴν πόλιν. Οἱ δὲ ἐν αὐτῇ βασιλεύων (1) Στράτων, ὡς φρονῶν τὰ τῷ Δαρείῳ, ἐδιώχθη τῆς βασιλείας ὑπὸ τῷ Ἀλεξάνδρῳ, ὁ ὁποῖος ἐσυγχώρησεν εἰς τὸν Ἡφαισίωνα νὰ ἐκλέξῃ ἀντ' ἐκείνου ὅποιον ἐκ τῶν Σιδωνίων κρίνῃ ἄξιον (2).

Οἱ Ἡφαισίων κυτοικῶν παρὰ δύο ἀδελφοὶ νέοις καὶ εὐγενέσι τῆς πόλεως, εὐδόκησε νὰ καταστήσῃ αὐτὲς βασιλεῖς. Ἀλλ' αὐτοὶ δὲν ἠθέλησαν λέγοντες, ὅτι κατὰ τὰς πατρίας νόμους ἔδει εὐδύνατο νὰ καθίσθῃ ἐπὶ τὸν θρόνον, εἰμὴ ὁ ὢν ἐκ τῷ γένει τῶν βασιλέων. Οἱ Ἡφαισίων θαυμάσας τὸ μέγεθος τῆς ψυχῆς, ἣ ὁποία κατεφρόνει ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ἄλλοι ἐζήτην μὲ μεγάλης ἀγωνίας καὶ κινδύνου "εὐγε, εἶπε, ὡς τῆς ἀρετῆς ὑμῶν, οἱ ὅποιοι πρῶτοι ἐκαταλάθετε ὡς πόσον ἐνδοξότερον εἶναι τὸ νὰ μὴ θέλητε τὴν βασιλείαν, παρὰ τὸ νὰ θέλητε· πλὴν δότε μοι τινα ἐκ τῷ γένει τῶν βασιλέων, διὰ νὰ ἐνθυμῆται, ὅτι ἔλαβεν ἀπὸ σᾶς τὴν βασιλείαν." Οἱ δὲ ἀδελφοὶ βλέποντες, ὅτι πολλοὶ φίλαρχοι ἐλπίζοντες τὴν ἀπόλαυσιν τῆς βασιλείας ἐκολάκευον δελοπρεπῶς τὰς φίλους τῷ Ἀλεξάνδρῳ, εἶπαν ὅτι ἔδεινα ἄλλον ἐγνωρίζον ἄξιότερον, ὅσον ἄνδρα τινα ὀνομαζόμενον Ἀΐδωλῶνιμον, μακρῶν μὲν ἀπόγονον τῆς βασιλικῆς οἰκίας, πτωχὸν δὲ καὶ ἀναγκαζόμενον νὰ ζῆ ἀπὸ τὸ ἡμεροκάματον ἐνός κήπευ ἐν τῷ προαείῳ, ὁ ὁποῖος

(1) Σχεδὸν ὅλαι αἱ πόλεις εἶχον τὰς ἑαυτῶν βασιλεῖς, ὡς ἡ Βύβλος, Σιδῶν, κτλ.

(2) Τὰ ἐπὶ τῆς Σιδῶνος ἐνταῦθα λεγόμενα ἀναφέρει ὁ Διόδωρος (ΙΖ. 47.) ἐπὶ τῆς Τύρου καὶ ὁ Πλάταρχος (περὶ τύχ. Ἀλεξ.) ἐπὶ τῆς Πάφου.

διὰ τὴν ἀγαθωσύνην ἐγινε, καθὼς ἔῃ ἄλλοι πολλοί, πᾶμπτωχος, ἔ προσέχων μόνον εἰς τὸ ἐργόχειρόν τε, δὲν ἤκεε τὸν κτύπον τῶν ὀπλων, τὰ ὅποια κατέσεισαν ὅλην τὴν Ἀσίαν. Εὐθὺς ἔν μετὰ ταῦτα ἤλθον οἱ δύο ἀδελφοὶ εἰς ἀναζήτησιν τῆ Ἀΐδολωνύμῃ εἰχοντες τὰ βασιλικά παράσημα, ἔ εὔρον αὐτὸν ἐν τῷ κήπῳ ἐκρίζονοντα τὰ ἄγρια χόρτα, ἔ ἤσπασαντο ὡς βασιλέα. Οἱ δὲ Ἀΐδολωνύμοι, ὡς ὄναρ νομίζων τὸ πρᾶγμα, ἔ μὴ δυνάμενοι νὰ νοήσῃ τὰ λεγόμενα, εἶπε, “δὲν ἐντρέπονται νὰ τὸν περιγελώσῃ τοις τοτρόπως;” οἱ δὲ βλέποντες αὐτὸν ὀκνῶντα ἔ μὴ πισεύοντα τοῖς λεγομένοις, ἔπλυναν αὐτοὶ μόνοι τὸν ῥύπον τῆ σώματος, ἔ ἔρριψαν ἐπὶ τῆς ὤμῃς τὴν χρυσοφαντον πορφύραν, ἔ ὄρκοις πισώσαντες τὴν ἀλήθειαν τῶν λεγομένων, ἔπανῆλθον μετ’ αὐτῆ εἰς τὸ παλάτιον.

Ἡ φήμη διεσπάρη παρευθὺς εἰς ὅλην τὴν πόλιν· ἔ οἱ μὲν περισσότεροι ὑπερέχαιρον ἐπὶ τῷ τῷ, οἱ δ’ ὀλίγοι ἐγόγγυζον, ἔ μάλιστα οἱ πλέσιοι, οἱ ὅποιοι καταφρονῶντες τὴν πρῶην εὐτέλειαν ἔ ἐνδειαν τῆ ἀνδρός, κατηγόρουν αὐτὸν παρὰ τοῖς φίλοις τῆ βασιλείας. Οἱ Ἀλέξανδρος ἐπρόσαξε νὰ φέρωσι τὸν νεοσεφθέντα βασιλέα ἐνώπιόν τε, ἔ πολὺν χρόνον θεωρήσας, “ἀληθῶς ἢ ὄψισσε, εἶπε, συμφωνεῖ με τὴν φήμην τῆς γεννήσεώς σε· ἀλλ’ ἐγὼ ἀγαπῶ νὰ μάθω πῶς ὑπέφερες τὴν πτωχείαν σε.” “Ἀμποτε, ἀπεκριθῆ, νὰ δυνηθῶ νὰ ὑποφέρω με ὁμοίαν ὑπομονὴν ἔ τὴν βασιλείαν. Αὐταὶ αἱ χεῖρες εὐχαρίστησαν τὴν ἐπιθυμίαν με· ἔ μ’ ὄλον ὅτι ὑσερέμην ὄλα, δὲν ὑσερήθην κἀνεὸς πρᾶγματος (1)”. Θανμάσας ὁ Ἀλέξανδρος ἐκ

(1) Hae manus sufficere desiderio meo: nihil habenti, nihil defuit (Curt. 4, I, 25.).

ταύτης τῆς ἀποκρίσεως τὴν ἀρετὴν τῷ ἀνδρὶ, ἔδωκεν αὐτῷ ἢ μόνον τὴν βασιλικὴν περισίαν τῷ Στρατωνος, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἐκ τῶν Περσικῶν λαφύρων, προσεπιτιθεὶς ἐπὶ τὴν πλησιόχωρον χώραν εἰς τὴν ἐπικράτειάν τε.

Ἡ Συρία (1) καὶ ἡ Φοινίκη ἦσαν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Μακεδόνων πλὴν τῆς Τύρου. Αὕτη ἡ πόλις, ἢ προκόντως σεμνονομένη βασίλισσα τῆς θαλάσσης, ὡς δι' αὐτῆς λαμβάνουσα τὸν φόρον ὅλων τῶν γενῶν, ἔκαυχάτο ὡς ἐφευρέτρια τῆς ναυτικῆς καὶ τῷ κυβερνᾶν τὲς ἀέμεες καὶ τὰ κύματα διά τινος εὐφραΐσε ξύλυ. Ἡ εὐτυχὴς θέσις τῆς Τύρου, ἢ ἐπιτηδειότης καὶ ευρυχωρία τῶν λιμένων, ἢ εὐφυΐα, φιλεργία, ὑπομονὴ καὶ φιλανθρωπία τῶν πολιτῶν πρὸς τὲς ξένας, παρεκίνηεν τὲς πραγματευτὰς νὰ συντρέχουν ἐδῶ ἀφ' ὅλα τὰ μέρη τῆς οἰκουμένης, καὶ ἐθεωρεῖτο τρόπον τινα ὄχι ὡς πόλις ἰδιάζουσα ἐνὸς μόνου ἔθνους, ἀλλὰ κοινὴ πάντων τῶν ἔθνῶν, καὶ ὡς τὸ κέντρον τῷ ἐμπορίῳ (2).

(1) Πλὴν τῆς Παλαιστίνης καὶ Γάζης.

(2) Ἡ Τύρος ἐκτίθη ἀπὸ τῆς Σιδωνίης καὶ ἰπολιορκήσῃ ἀπὸ τοῦ Ναβεχοδονόσορ· ἀλλὰ πρὶν τῆς ἀλώσεως οἱ κάτοικοι ἀνεχώρησαν εἰς μίαν πλησίον κειμένην νῆσον, καὶ ᾠκοδόμησαν νέαν πόλιν. Ἡ παλαιὰ κατηδαφίθη ἐκ σεισμίων, καὶ ἔγινεν ἀπλῆς χωρίου ἐκονομαζομένη Παλαιτύρος ἢ παλαιὰ Τύρος. Ἡ νέα Τύρος ἔγινε δυνατωτάτη καὶ πλεσιωτάτη. Ἀπὸ τὰ πέρατα τῆς Ἀραβίας, Περσίας καὶ τῶν Ἰνδιῶν ἕως εἰς τὰ μακρύτερα περιθάλασσια τῆς δύσεως, ἀπὸ τὴν Σκυθίαν, ἀπὸ τῆς βορείης τόπης ἕως εἰς τὴν Αἴγυπτον, εἰς τὴν Αἰθιοπίαν, καὶ εἰς τὲς μεσημβρινὰς τόπας, ὅλοι συντρέχοντες ἤυξανον τὸν πλετον, τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν δύναμιν ταύτης τῆς πόλεως, ἢ ὅποια ὡς κοινὴ βρῦσις ἔχουεν ὅλα τὰ

Ο Ἀλέξανδρος ἔκρινε πρέπον καὶ διὰ τὴν τιμὴν καὶ διὰ τὸ συμφέρον νὰ κυριεύσῃ ταύτην τὴν πόλιν (1)· καὶ ἤδη ἤγγιζεν ἡ ἀνοιξίς. Ἡ Τύρος ἔκειτο τότε εἰς μίαν νῆσον ὡς τέσσαρα σάδια (1/4 μιλ.) μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἦτο περιτειχισμένη ἀπὸ δυνατὸν τείχος 150 ποδῶν τὸ ὕψος, τὸ ὁποῖον ἐβρέχετο ἀπὸ τὰ κύματα τῆς θαλάσσης. Οἱ Καρχηδόνιοι, ἀποικοὶ τῆς Τύρου, δυνατοὶ καὶ κύριοι τῆς θαλάσσης, τῶν ὁποίων οἱ πρέσβεις ἔτυχον ἐν τῇ πόλει θύοντες κατὰ τὴν τότε συνήθειαν θυσίαν ἐνιαύσιον εἰς τὸν Ἡρακλέα τὸν Τύριον, ὑπεχέθησαν νὰ πέμψῃ βοήθειαν, ἐφ' οἷς καὶ θαρσύντες ἐκεῖνοι, ἀπεφάσισαν νὰ ὑπομείνωσι τὴν πολιορκίαν. Ὅθεν κατατάξαντες τὰς πολεμικὰς μηχανὰς ἐπὶ τὰ τείχη καὶ ἐπὶ τὰς πύργους, κατώπλισαν ὅλες τὰς νέες καὶ διεμέρισαν εἰς τὰ ἐργαστήρια τὰς μηχανοποιὺς καὶ τεχνίτας, ἀπὸ τὰς ὁποῖες πολλοὶ ἦσαν εἰς τὴν πόλιν, ὡς πανταχῶς τῆς πόλεως ἠκέετο ὁ κτύπος τῆς πολεμικῆς παρασκευῆς· ἔκαμον δὲ καὶ σιδηρὰς χεῖρας ἀεπάγας ὀνομαζομένας, αἱ ὁποῖαι βιπτόμεναι ἐπίανον τὰς μηχανὰς τῶν ἐχθρῶν, καὶ ἄλλας πολλὰς πρὸς πολιορκίαν χρησίμους μηχανὰς. Τόσα πολλὰ ἐμπόδια ἀντικείμενα εἰς τοιοῦτον τολμηρὸν σκοπὸν, καὶ τόσα πολλὰ αἷτια ἔπρεπε νὰ κατακείσῃ τὸν Ἀλέξανδρον νὰ παραιτήσῃ τὴν πολιορκίαν.

Ἀδύνατον ἦτο νὰ πλησιάσῃ ὁ πολιορκητὴς εἰς

ἐμπορικὰ εἰς ὅλας τὰς βασιλείας (Γ' αἰ. ἀρχαιοθ. Κ'. 2. Θ', 4, Γ', 11. Γ' β' εκ. κς. κς. σίχ. 4. κε').

(1) Οἱ Τύριοι ἔστειλαν πρέσβεις πρὸς αὐτὸν με δῶρα καὶ τροφὰς, καὶ ἤθελον αὐτὸν ὡς φίλον, ἐχὶ δὲ ὡς δεσπότην. Ἀλλ' αὐτὸς θέλων νὰ ἐμβῇ εἰς τὴν πόλιν πανστρατιᾶ καὶ μὴ συγχαρήμενος, ἀπεφάσισε νὰ τὴν πολιορκήσῃ.

αὐτὴν τὴν πόλιν χωρὶς νὰ συνάψῃ διὰ χώματος τὴν ἤπειρον μὲ τὴν νῆσον· ἔ τῆτο τὸ ἐπιχείρημα ἦτο τόσον δίσκολον, ὡσεὶ ἐφαίνετο ἀκατόρθωτον. Ὁ μικρὸς τῆς θαλάσσης κόλπος, ὅσιν διεχώριζε τὴν νῆσον καὶ ἤπειρον, ἦτον ὑποκείμενος εἰς τὸν Λίβα ἄνεμον, ὁ ὁποῖος συχνάκις ἐπροξέει τὸσους φοβεροὺς χειμῶνας, ὡσεὶ ἡ ὄρμη τῶν κυμάτων ἤθελε συντρίψῃ παρευδὺς ὅλας τὰς μηχανὰς ἔ τὰ χῶματα· ἔτι δὲ ἔ τῆς πόλεως ἕσης περιεζωσμένης ἀπὸ τὸ πέλαγος, δὲν ἤμπορεῖ τις νὰ σήσῃ κλίμακας εἰς τὰ τείχη ἔτε τὰς μηχανὰς, παρὰ ἀπὸ μακρὰν ἐπάνω εἰς τὰ πλοῖα ἔ τὸ τείχος, τὸ ὁποῖον ἔφθανεν ἔως εἰς τὴν θάλασσαν πρὸς τὸ χαμηλότερον μέρος, ἐμπόδιζε νὰ πεζεύσῃ ὁ ἄνθρωπος· σιωπῶ δὲ, ὅτι αἱ πολεμικαὶ μηχαναὶ, ἔ ἂν ἐβάλλοντο ἐπάνω εἰς τὰ πλοῖα, ἤθελον μείνῃ σχεδὸν ἄπρακτοὶ διὰ τὴν βιαίαν ὄρμην τῶν κυμάτων.

Ἄλλὰ καίτοι τῆτων ἔτως ἐχόντων, ὁ Ἀλέξανδρος ἐπέμενε εἰς τὴν ἀπόφασίν τε σερεός· ἔ ἀγαπῶν νὰ ὑποτάξῃ τὴν πόλιν εἰρηρικῶς μᾶλλον ἢ ἐχθρικῶς, προέειλε κήρυκας εἰς τὴν πόλιν προβάλλων εἰρήνην μεταξὺ αὐτῆ ἔ τῶν Τυρίων. Ἄλλ' αὐτοὶ, ὄχλος ταραχώδης ἔ ἀπολίτευτος, δὲν ἔσερξαν εἰς τὸ πρόβλημά τε, ἔτε ἠγωνιώθησαν νὰ δυσωπήσεν τὴν ὀργήν τε, ἀλλὰ παραβαίνοντες τὰ δίκαια τῶν ἔθνων ἐφόνευσαν τὸς κήρυκας, ἔ ἔρριψαν αὐτῆς ἀπὸ τὰ τείχη εἰς τὸ πέλαγος. Διὸ ἄκρως θυμωθεὶς ὁ Ἀλέξανδρος ἐπὶ τῷ ἀναξίῳ φόνῳ τῶν κηρύκων, ἀπεφάσισε τὸν ἀφανισμόν τῆς πόλεως, ἔ ἐσρατοπέδευσεν ἄντικρυ αὐτῆς ὅλως πνέων θυμὸν ἔ ὀργήν· ἔ πρῶτον μὲν ἤρχισε νὰ κατασκευάσῃ τὸ χῶμα, τὸ ὁποῖον ἐμελλε νὰ συνάψῃ τὴν ἤπειρον μὲ τὴν νῆσον,

ὅπε εὐρίσκετο κτισμένη ἡ πόλις. Πρὸς τὸτο ἔλαβε τὰς μὲν πέτρας πρὸς κατασκευὴν τῶν Σεμελίων ἀπὸ τὰ ἐρείπια τῆς παλαιᾶς Τύρου εὐρισκομένης εἰς τὸν αἰγιαλὸν, τὰ δὲ ξύλα πρὸς κατασκευὴν τῶν νηῶν καὶ πύργων ἀπὸ τὸ πλησίον ὄρος τῆ Λιβάνου. Οἱ ἐργάται ἐν πρώτοις μὲν εἰργάζοντο μακρὰν ὄντες τῆς πόλεως ἀδιακόπως· ὅσῳ δὲ περισσότερον ἀπεμακρύνοντο ἀπὸ τὸν αἰγιαλὸν, τόσῳ περισσοτέρας δυσκολίας ἀκίνητων διὰ τὴν αὐξάνουσαν βαρύτητα τῆς θαλάσσης, καὶ διότι ἐβλάπτοντο πολὺ ἀπὸ τὰ βέλη, ὅσα ἐρρίπτον ἀπὸ τὰ τείχη οἱ πολῖται, οἱ ὅποιοι ὡς κύριοι τῆς θαλάσσης ἐπλεον πρὸς τὸ χῶμα, καὶ ἐβλάπτον ἀδιακόπως τὰς ἐργαζομένους Μακεδόνας. Τελευταίον ἐφάνη ἔξω τῆς ἐπιφανείας τῆ ὕδατος τὸ ἔργον, καὶ ἤνυξαν καὶ τὸ πλάτος τῆ χώματος· οἱ δὲ πολιορκούμενοι βλέποντες μὲ ἐκπληξιν τὸ χῶμα παραδόξως αὐξανόμενον, τὸ ὅποιον ἕως τότε ἐλάμβανεν ὑπὸ τὴν θάλασσαν, ἐτόξευον καὶ ἠκόντιζον μακρόθεν τὰς ἐργαζομένους, καὶ πολλὰς αὐτῶν ἐπλήγονον. Τότε ὁ Ἀλέξανδρος ἐπρόσβαξε ἢ ἀπλώσασιν ἐμπροσθεν τῶν ἐργατῶν δέρματα καὶ πανία (δέρρεις καὶ διφθέρας) ὡς προκαλύμματα πρὸς τὰ βέλη, καὶ νὰ ἐγείρωσιν εἰς τὴν ἄκρην τῆ ἔργου δύο πύργους ξυλίνους, διὰ νὰ ἐμποδίζωσι τὸν ἐχθρὸν πλησιάζοντα. Ἀλλ' οἱ Τύριοι ἀντιμηχανώμενοι ἐτήρησαν ἄνεμον ἐπιτήδειον, καὶ ἀνάπτουτες πλοῖον γεμάτον ἀπὸ διαφόρους ὕλας εἰκαταφλέκτους, ἐρρίψαν αὐτὸ πρὸς τὸ χῶμα τῆ ἐχθρῆ, καὶ ἔκαψαν τὰς πύργους καὶ τὰ λοιπὰ στανιδώματα.

Οἱ Ἀλέξανδρος ἰδὼν σχεδὸν ματαιωθέντας τὰς σκοπὰς καὶ τὸ ἔργον ἠφανισμένον, δὲν ἀπεδειλάσσει παντελῶς, ἀλλὰ μᾶλλον ἐδιπλασίασε τὸν ἀγῶνά τε,

καὶ οἱ στρατιῶται διώρθωσαν τὰ εἰρήπια τῷ ἔργῳ, καὶ κατεσκευάσαν νέας μηχανὰς μὲ προθυμίαν ἀπίστευτον, οἷα κατέπληξε τὸς ἐχθρὸς· καὶ εἰς αὐτὰ ὅλα εὐρίσκετο παρῶν ὁ βασιλεὺς ἐπισατῶν καὶ φροντίζων. Ἡ παρουσία καὶ ἡ ἐνέργεια τῷ βασιλεῶς ἐτάχυναν τὴν ἀνυσιν τῷ ἔργῳ περισσότερον παρὰ τὴν πολυχειρίαν. Ὅτε δὲ τὸ πᾶν ἤγγιζεν εἰς πέρας, καὶ τὸ χῶμα συνήγγιζεν εἰς τὸ τείχος τῆς πόλεως, τότε ἐξαίφνης σφοδρῶ ἀνέμῳ ἐπελθόντος, προσέκρουσαν τὰ κύματα ἐναντίον τῷ χῶματος μὲ τόσῃν ὀρμῇ, ὥστε ἐξεκολληθῆσαν ἢ ἄσβεστος καὶ ὁ πηλὸς, καὶ τὸ νερὸν παρεμπέπτον διὰ τῶν λίθων, ἔκοψεν εἰς τὸ μέσον τὸ χῶμα· καὶ εὐθὺς ἀφ' ἑ ἐκρημνίσθησαν οἱ σωροὶ τῶν πετρῶν, αἱ ὁποῖαι ἐβάσταζον τὸ μεταξὺ χῶμα, εὐθὺς κατεβυθίσθη ὅλον τὸ ἔργον εἰς τὴν θάλασσαν.

Τότε πᾶς τις ἄλλος, πλὴν τῷ Ἀλέξανδρῳ, ἤθελε παραιτήσῃ τὸ ἐπιχείρημα· καὶ ἐπ' ἀληθείας, καὶ αὐτὸς εὐρίσκετο ἤδη εἰς ἀπορίαν περὶ τῷ πρακτέῳ. Ἀλλ' ἡ θεία δύναμις, ἡ ὁποία προεφήτευσεν καὶ ὤμοσεν τὸν ὀλεθρὸν τῆς Τύρου, καὶ τῆς ὁποίας ἐκπληρωτῆς τῶν ἐντολῶν ἦτον αὐτὸς ὁ βασιλεὺς, διέλυσε πᾶσαν ἀπορίαν καὶ δειλίαν, καὶ ἐμπνέουσα εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τὸς στρατιώτας θάρρος καὶ προθυμίαν, ἐνίσχυσεν εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Τύρου. Ὅμως ὅτε ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτε οἱ στρατιῶται αὐτῷ ἐγνωρίζον ἐκείνην τὴν παντοδύναμον δύναμιν, καὶ κατὰ τὴν τότε δεισιδαιμονίαν ἀπέδιδον τὴν ἐπιμονὴν καὶ τὴν δύναμιν, τὴν ὁποίαν ἠθάρταντο, εἰς τὴν εὐδοκίαν τῶν πατρῶν θεῶν. Ὁ Ἀλέξανδρος, ἂν καὶ βασιλεὺς, νικητὴς, μαθητὴς καὶ ἐμπειρὸς τῶν ἀνδρωπίνων πραγμάτων, δὲν ἐδυνήθη νὰ ἐξελείψῃ τὰς ἀλλοκότους προλήψεις, ὅσας ἐθήλασεν ὀμῆ μὲ

τὴν Θρησκείαν, μ' ὅλον ὅτι αὐταὶ δὲν ἦσαν τόσον χαρακτηριστικαὶ εἰς αὐτόν· καὶ γνωρίζων ἐκ πείρας τὸ ὄφελος, ὅπερ ἐδύνατο νὰ λαμβάνῃ ἀπὸ τῆς μάντεως, οἱ ὅποιοι ἐδέσποζον τὰς διαθέσεις τῶν ὑπηκόων τε, ἠγωνίζετο πάντοτε νὰ ὑπακῆ ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν εἰς τὰς μαντείας. Διὸ θέλων καὶ ἐπὶ τῷ παρόντος νὰ θαρσύνῃ τὴν στρατιώτας, ἐπρόθεσε πανουργίαν καὶ δόλον εἰς τὰ ἰδιά τε αἰσθήματα, καὶ τῶρα μὲν ἔλεγεν, ὅτι ὁ Ἀπόλλων ἐμελέτα νὰ ἐγκαταλίπῃ τὴν Τυρίαν εἰς τὸν ὄλεθρον, καὶ ὅτι οἱ πολῖται θέλοντες νὰ ἐμποδίσωσι τὴν φυγὴν, ἔδεσαν τὸ ξόανον αὐτῷ εἰς τὴν βάσιν με χρυσᾶς ἀλύσας, τῶρα δὲ, ὅτι ὁ Ἡρακλῆς ὁ ἐφέσιος τῶν Μακεδόνων ἐφάνη εἰς αὐτόν κατ' ὄναρ, καὶ ἔδωκε χρυσᾶς ἐλπίδας περὶ τῆς ἀλώσεως τῆς Τύρου. Αὐτὰ τὰ αἰετὰ προμηνύματα ἐδημοσιεύθησαν ἀπὸ τῆς σώματος τῶν μάντεων ὡς θεόπνευστα· καὶ ἔτω πᾶσα καρδία ἐπλήθη χαρᾶς καὶ ἐνθουσιασμῷ, καὶ οἱ στρατιῶται ὡσάν νὰ ἐφθασαν σχεδὸν τότε ὑποκάτω τῆς πόλεως, ἐλησμόνησαν ὅλας τὰς παρελθούσας κόπας, καὶ ὤρμησαν πάλιν εἰς τὸ ἔργον, ἐργαζόμενοι προθύμως καὶ ἀκαταπαύτως.

Ἐν τούτῳ δὲ, ὁ Ἀλέξανδρος ἐνοῶν, ὅτι ἐφ' ὅσον οἱ Τύριοι ἔμενον κύριοι τῆς θαλάσσης, δὲν ἤλπιζε τὴν ἀλώσιν τῆς πόλεως, συνήθροισεν προθυμώτατα πανταχόθεν σόλον, καὶ ἐμβὰς αὐτὸς σὺν ὀλίγοις ἐκ τῶν σωματοφυλάκων, ἐπλευσε παρατεταγμένος πρὸς τὸν σόλον τῶν Τυρίων, οἱ ὅποιοι ἐν πρώτοις μὲν ἀπεφάσισαν ν' ἀντιπλεύσωσιν, ἀλλὰ βλέποντες τὴν ὑπεροχὴν τῶν δυνάμεών τε, ἐφύλαττον ὅλας τὰς τριήρεις εἰς τὸν λιμένα, διὰ νὰ ἐμποδίσωσιν τὴν ἐμβασιν τῷ ἐχθρῷ. Οἱ δὲν ὁ Ἀλέξανδρος διέταξε τὰ πλοῖα τε πρὸς τὸν αἰγια-

λὸν πλησίον τῷ χώματι, ὅπερ περιέπλεεν ἀσφαλῶς
 καὶ ἐμπόδιζε τὰς ἐχθρὰς νὰ βλάπτῃν τὰς ἐργαζομένους
 τὸ χῶμα. Ἐν τούτῳ, ἤρξαντο τὸ ἔργον παραδόξως.
 Οἱ ἐργάται πρῶτον μὲν ἐρύψαν εἰς τὴν θάλασσαν ἄν
 περμεγέδη δένδρα σὺν αὐτοῖς τοῖς κλάδοις, ἔπειτα δὲ
 ἐπέφορῃσαν μεγάλας πέτρας, καὶ εἰς τὸν σωρὸν τῶν
 ἐπέβαλον ἄλλα δένδρα, καὶ μετὰ ταῦτα ἐσκέπασαν με-
 γάλῃ, καὶ ἐπὶ ταύτην βάλλοντες δένδρα καὶ πέτρας, συ-
 νῆψαν τὸ πᾶν εἰς ἓν ὀλομελὲς καὶ συνεχὲς ἔργον. Αὐτὸ
 τὸ τὸ χῶμα ἐγένετο πλατύτερον παρὰ τὸ πρότερον, διὰ
 νὰ μὴ βλάπτονται οἱ ἐν τῷ μέσῳ πύργοι ἀπὸ τὰ βέ-
 λη τῶν πλοίων, ὅσα ἴσως ἐδοκίμαζον νὰ κρημνίσουν τὰς
 ἄκρας τῷ χώματι. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μετὰ πολ-
 λὰς ἀργοπορίας ἢ ὑπομονῆ τῶν ἐργατῶν ἐνίκησε πᾶν
 ἐμπόδιον, καὶ τὸ ἔργον ἐτελειώθη. Οἱ Μακεδόνες ἐση-
 σάν ἐπὶ τὸ χῶμα μηχανὰς πολεμικὰς παντοδαπὰς,
 διὰ νὰ σαλεύσῃν τὰ τεῖχη μετὰ τὰς κριὰς, καὶ νὰ ῥίψῃν
 εἰς τὰς πολιορκημένους βέλη, πέτρας καὶ καιομένας λαμπά-
 ραδας· καὶ ἔτι βαθμῆδον πλησιάζοντες εἰς τὴν ῥίζαν
 τῷ τείχεσ, ἐκύκλωσαν τὰς Τυρίους ἀπανταχοῦθεν, καὶ
 τὰς ἐπολέμουν κατὰ γῆν τε καὶ θάλασσαν.

Τελευταίον ἀπεφασίωθη νὰ γένη γενικὴ ἐφοδος·
 καὶ ὁ βασιλεὺς ἐμβιβάσας τὰς στρατιώτας εἰς τὰ πλοία,
 τὰ ὅποια ἦσαν ἀνὰ δύο συνδεδεμένα, ἐπρόσβαξε νὰ
 κυκλώσῃν τὰ τεῖχη περὶ τὸ μεσονύκτιον, καὶ νὰ κτυ-
 πῆσῃν τὴν πόλιν ἀνδρείως, καὶ οἱ Τύριοι ἦσαν εἰς μέ-
 γαν κίνδυνον. Τότε ὁ ἕρανος αἰφνιδίως ἐκαλύφθη
 ἀπὸ πυκνὰ νέφη, καὶ ζόφος βαθεὺς κατεκάλυψε καὶ τὸ
 ὑποφαῖνον φῶς· ἡ δὲ θάλασσα ἐξαγριαίνουμένη κατ' ὀ-
 λίγον ἐφασκόνετο, καὶ σαλευόμενα τὰ κύματα ὑπὸ
 τῷ σφοδρῷ ἀνέμῳ, κατήντησαν εἰς σφοδρὸν χειμῶνα.

ὥστε τὰ πλοῖα συνεκρέοντο ἀμοιβαίως, ἔτι τὰ ἄρματα, ὅσα συνεῖχον τὰ πλοῖα δεδεμένα, ἐλύοντο ἢ ἐκόπτοντο, ἔτι αἱ σαπίδες βυθιζόμεναι συνεστυρον ἔτι τὸς στρατιώτας. Ἀλλ' ἔτι ἦτο τρόπος εἰς τὴν ταραχὴν νὰ κυβερνήσῃ τις τὰς τριήρεις ἕτω συνδεδεμένας, αἱ ὅποια τέλος πάντων προσωρμίσθησαν εἰς τὸν αἰγιαλὸν, αἱ περισσότεραι συντετριμμέναι.

Ἀλλ' αὕτη ἡ ἀγαθὴ τύχη τῶν Τυρίων ἔφερεν ἀνέλπιστον δυστυχίαν. Οἱ Τύριοι ἀναμένοντες ἐκ πολλῆ τὴν βοήθειαν τῆς Καρχηδόνας, μιᾶς δυνατῆς ἀκμαζέσης ἀποικίας, ἤκεσαν παρὰ τῶν ἐλθόντων πρέσβειων, ὅτι οἱ Καρχηδόνοι ἀναγκασόμενοι νὰ πολεμῶν ὑπὲρ σωτηρίας ἐξ αἰτίας ἐνὸς δυνατῆ στρατεύματος τῶν Συρακουσίων, αἱ ὅποιοι κατέτρεχον τὴν χώραν, δὲν ἐδίωκον νὰ πέμψωσιν βοήθειαν. Οἱ πολιορκούμενοι ὅμως, ἂν καὶ ὑπερήθησαν τῶν μεγάλων ἐλπίδων, δὲν ἀπῆλπίθησαν, ἀλλ' ἀπεφάσισαν νὰ ὑπομείνωσιν τὴν πολιορκίαν σαθερῶς, ἔτι ἐπέμψαν τὰ τέκνα, τὰς γυναῖκας ἔτι τὸς γέροντας εἰς τὴν Καρχηδόνα.

Ἡ δὲ ἐκινήθησαν αἱ μηχαναὶ, ἔτι ἡ πόλις ἐπολεμείτο ἀνδρείως ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη, ἔτι ἀνδρείως ἀνδίσαντο οἱ πολιορκούμενοι. Οὗτοι διδασκόμενοι ἔτι παρακινούμενοι ἀπὸ τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον, ἔτι ἀπὸ τὴν ἐσχάτην ἀνάγκην, εἰς ἣν κατήντησαν, ἐπενόουν καθ' ἡμέραν φιλότεχνα βοηθήματα ἐναντίον τῆς ἀνδρίας τῶν Μακεδόνων· ἔτι ἐναντίον μὲν τῶν βελῶν, ὅσα ἐρρίπτοντο ἀπὸ τὸς καταπέλτας (εἶδος πολεμικῆς μηχανῆς), κατεσκεύασαν τροχίστινας, αἱ ὅποιοι γυρόμενοι τὰ μὲν συνέτριβον, τὰ δὲ παρέστυρον τῶν βελῶν· τὰς δὲ πέτρας, ὅσαι ἐρρίπτοντο ἀπὸ τὰ πετροβόλα ὄργανα, ἐδέχοντο εἰς πανία ἔτι δέρματα μα-

λακά κ' ἐπράυνον τὴν ὀρμὴν· ἐναντίον δὲ τῶν πλοίων, ὅσα ἐπλησίαζον εἰς τὰ τεῖχη, ἔδεσαν εἰς κεραίας, ἤγαν εἰς μεγάλας σανίδας, κόρακας (εἶδος μηχανῆς) κ' σιδηρᾶς χειρας ὁμῆ με δρεπάνας κ' ἄγκιστρα, κ' κινῶντες ἐπάνω τῶν καταπελτῶν τὰς σανίδας, ἐρρίπτον ἐξαίφνης ἐπὶ τὸν ἐχθρὸν, κ' αὐταὶ μὲν συνέτριβον διὰ τὸ βάρος τὰ πλοῖα, τὰ δὲ ἄγκιστρα κ' αἱ δρεπάναι, ὅσα ἐκρέμαντο ἐκ τῶν ἰδίων σανίδων, ἔβλαπτον ἤτοι τὸς πολιορκητὰς ἢ τὰ πλοῖα· ἐτι δὲ γεμίζοντες χαλκᾶς ἀσπίδας με ἄμμον, ὑπέκαιον συνεχῶς εἰς πολλὴν φλόγα, κ' ἔκαμνον καυσικωτάτην τὴν ἄμμον, κ' ἔτω τὴν ἐρρίπτον ἀπὸ τὰ τεῖχη ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν ἐχθρῶν. Οὐδὲν ἄλλο ἐφοβήθησαν οἱ Μακεδόνες τόσον, ὅσον αὐτὸ τὸ ὕπερον ἐφεύρημα· διότι ὁπότε αὕτη ἡ καυσικὴ ἄμμος παρεισπίπτουσα διὰ τῶν θωράκων ἠγγίξε τὴν σάρκα, ἔκαιε τόσον βαθέως, ὥστε ἀδύνατον ἦτο νὰ ἐκτιναχθῆ· οἱ δὲ σρατιῶται ρίπτοντες τὰ ὄπλα, κ' κατακόπτοντες τὰ φορεματά, ἔμενον ἀδοήθητοι κ' ὑποκείμενοι εἰς τὰς πληγὰς τῶν ἐχθρῶν.

Ὁ βασιλεὺς βλέπων τὴν φθορὰν τῶν σρατιῶτῶν, ἀπεφάσισε νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν, ἀλλὰ πάλιν μετανῶν, ἔκρινε νὰ μὴ ἀφήσῃ κανὲν ἀδοκίμασον· κ' ἐμβυσάσας εἰς πολλὰ πλοῖα τὸς ἀξιολογωτάτους σρατιῶτας, ἐνανμάχησε πάλιν με τὸς Τυρίους, οἱ ὁποῖοι μετὰ γενναίαν ἀντίστασιν ἀνέχώρησαν με ὄλον τὸν κόλον εἰς τὸν λιμένα. Ὁ βασιλεὺς ἐπιδιώκων δὲν ἐδυνήθη μὲν νὰ ἐμβῇ εἰς τὸν λιμένα ἐμποδιζόμενος ἀπὸ τὰ βέλη, τὰ ὅποια ἐρρίπτοντο ἀπὸ τὰ τεῖχη, ἀλλὰ πάσας σχεδὸν τὰς ναῦς ἤτοι ἐθύθισεν ἢ ἐπίασε. Μετὰ δύο ἡμερῶν ἀνάπαυσιν ἡ ἐφοδος τῶν πολιορκούν-

των ἢ ἡ ἀντίσας τῶν πολιορκημένων ἐχρημάτισαν αὐσηρότεραι παρὰ πρότερον, ἢ ἡ ἀνδρία τῶν πολεμιστῶν ἠυξάνετο ἀναλόγως μὲ τὸν κίνδυνον· ἀμφοτέρα δὲ τὰ μέρη παρακινῆμενα ἀπὸ αἰτίας μεγάλας ἐμάχοντο ὡς λέοντες. Ὅταν οἱ κριοὶ κατηδάφισαν πολλὰ μέρη τῆς τείχους, ἢ αἱ γέφυραι ἐκρημνίσθησαν, τότε οἱ ἀργυράσπιδες ἀνέβησαν γενναίως τὰ πεσόντα μέρη τῆς τείχους, ἔχοντες στρατηγὸν τὸν Ἀδμητον, ἄνδρα ἀνδρείον ἢ ῥωμαλαίον, ὁ ὅποιος πελέκει πληγωθεὶς ἐφονεύθη, ὅτε παρεδάρρυνε τὴν στρατιώτας. Ἀλλ' ἡ παρεσία τῆς βασιλέως, μάλιστα δὲ τὸ ἴδιον αὐτῆς παραδειγμα, ἐνέπνευσεν εἰς τὴν στρατιώτας ἀνδρίαν ἀκατανόητον· ἐπειδὴ ὁ βασιλεὺς αὐτὸς ἀναβὰς εἰς ξύλινον πύργον ὑψηλότατον, εὐρίσκετο εἰς κίνδυνον πολλῷ ἀνώτερον τῆς ἀνδρίας τε, ὁ ὅποιος γνωριζόμενος ἀπὸ τὰ βασιλικά παράσημα ἢ ἀπὸ τὴν λαμπρότητα τῶν ὄπλων, ἐχρησίμευεν ὡς σκοπὸς εἰς ὅλα τὰ βέλη τῆς ἐχθρῆς, ἢ τότε κατώρθωσεν ἔργα πάντα ὑπερβαύματα, ἢ πολλὰς ἐκ τῆς τείχους μαχομένους ἐφόνευσεν μὲ τὴν λόγχην· ἔπειτα δὲ προχωρῶν ἐκρημνίσεν εἰς τὴν πόλιν ἢ εἰς τὴν θάλασσαν ἄλλες μὲν μὲ τὸ ξίφος, ἢ ἄλλες μὲ τὴν ἀσπίδα, ἢ τέλος, ἐπειδὴ ἤγγιζεν εἰς τὸ τείχος ὁ ξύλινος πύργος, ἐκ τῆς ὁποῖα ἐπολέμει, ἔσκησε γεφύρας τινὰς, ἢ ἀνέβη τὸ τείχος ἔχων μεθ' ἑαυτῆς τὴν πρώτην στρατηγὸν, ἢ ἐκυρίευσεν δύο πύργους ἢ τὸ μεταξὺ διάστημα. Ἐν τέτοις δὲ, οἱ κριοὶ ἐκρημνίσαν τὰ χαρακώματα, ἢ ὁ σόλος εἰσέβη εἰς τὸν λιμένα, καί τινες Μακεδόνες ἐκυρίευσαν τὴν ἐρήμους πύργους. Οἱ Τύριοι βλέποντες τὸν ἐχθρὸν κύριον τῆς τείχους, ἀνεχώρησαν εἰς τὴν λεγομένην πεδιάδα τῆς Ἀγγήνορος, ὅπως ἐσάθησαν. Ἀλλ' ὁ

Ἀλέξανδρος ὤρμησε μὲ τὸς σωματοφυλάκας, καὶ ἄλλες μὲν ἐφόνευσεν, ἄλλες δὲ ἔτρεψεν εἰς φυγὴν. Εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐκυριεύθη ἡ Τύρος καὶ ἀπὸ τὸ μέρος τῆ λιμένος, καὶ οἱ Μακεδόνες τρέχοντες ἀπανταχῆ, ἐφόνευσον ὅσας ἀπήντων, ὄντες κατ' ὑπερβολὴν ὠργισμένοι διὰ τὴν μακρὰν ἀντίστασιν τῶν πολιορκημένων καὶ διὰ τὰ κακὰ, ὅσα ἔπραξαν ἐκεῖνοι πρὸς τινὰς Μακεδόνας, τὸς ὁποῖους λαβόντες ἐπιστρεφομένους εἰς τὴν Σιδῶνα, καὶ σφάζοντες ἐνώπιον ὅλη τῆ στρατῶ, ἐρρίψαν ἀπὸ τὰ τείχη εἰς τὴν θάλασσαν.

Οἱ Τυριοὶ βλέποντες τὴν ἐσχάτην αὐτῶν ἀνάγκην, ἄλλοι μὲν κατέφυγον εἰς τὸς ναὺς ἰκέται, ἄλλοι δὲ κατέκλειον τὰς θυράς τῶν οἰκῶν, ἄλλοι δὲ ὀρμῶντες εἰς τὸς ἐχθρὸς ἀπέθνησκον ἐκδικύμενοι· οἱ δὲ περισσότεροι ἀνέβησαν τὰς σέγας τῶν ῥικίων, καὶ κατέρριπτον λίθους καὶ πᾶν ὅ, τι εὔρισκον εἰς τὸς πλησιάζοντας, καὶ οἱ γέροντες κατῆμενοι πρὸ τῶν θυρῶν, ἀνέμεινον τὴν ὥραν τῆ νᾶ θυσιάωθεν εἰς τὴν μανίαν τῶν στρατιωτῶν. Εἰς αὐτὴν τὴν γενικὴν αἵματοχυσίαν μόνον οἱ Σιδῶνιοι, οἱ ὁποῖοι εὐρέθησαν εἰς τὸ στρατεῦμα τῆ Ἀλεξάνδρου, εὐσπλαγχνιζόμενοι τὸς ταλαιπώρους κατοίκους, καὶ θεωρῶντες αὐτοὺς ὡς συμπατριώτας (1), ἔσωσαν πολλὰς, καὶ ἔλαβον ὡς 15,000 εἰς τὰ πλοῖα κρυφῶς, καὶ τὸς ἔφερον εἰς τὴν Σιδῶνα. Ὁ ἀριθμὸς τῶν φονευθέντων Τυρίων ἦτον ἀναρίθμητος· καὶ ἡ ὀργὴ τῆ νικητῆ μήτε μετὰ τὴν νίκην ἔπαυσεν, ὁ ὁποῖος ἐπρόσαξε νὰ κρεμάσῃσιν εἰς τὸν αἰγιαλὸν ὡς 2,000 ἀνδρώπες, οἱ ὁποῖοι ἐλήφθησαν εἰς τὴν ἐφοδον· οἱ

(1) Λέγουσιν ὅτι καὶ αἱ δύο πόλεις ἐκτίθησαν ὑπὸ τῆ Ἀγίνωρος.

δὲ αἰχμάλωτοι ἦσαν ὡς 30,000, καὶ ἐπωλήθησαν ὡς δῶλοι εἰς πολλὰ μέρη τῆς οἰκουμένης. Τότεν τὸν τροπικὸν ἔπεσεν ἡ Τύρος, ἡ ὁποία διὰ πολλῶν αἰώνων ἦτον ἡ περιφανεστάτη πόλις καὶ μετέδωκε τὸ ἐμπόριον εἰς τὰς ἀπωτάτω τόπας (1).

Ἐν ᾧ ὁ Ἀλέξανδρος ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, ἔλαβε δευτέραν ἐπιστολὴν παρὰ τῆ Δαρείου, ὁ ὁποῖος αἰσθανόμενος ἤδη τὴν ἀδυναμίαν τε περισσότερον παρὰ πρότερον, ἐτίμα αὐτὸν ὡς βασιλέα (2), ὑποχόμενος 10,000 τάλαντα λύτρον τῆς γυναικὸς καὶ μητρὸς, καὶ τὸν γάμον τῆς θυγατρὸς Στατεΐρας, ὅμῃ μὲ ὅλην τὸν τόπον, ὅσον ἐκυριεύσει ἄχρι τῆ ποταμῆ Εὐφράτης, καὶ ἐνθυμίζων αὐτὸν τὸ παλίντροπον καὶ ἄσατον τῆς τύχης, καὶ ἐπαριθμῶν μεγαλοπρεπῶς τὰς πολλὰς δυνάμεις, ὅσας εἶχεν ἐτι πρὸς ἀντίστασιν. Τῆτο τὸ πρόβλημα ἦτο τόσον ἐπικερδὲς καὶ ὠφέλιμον, ὥστε γενομένης συμβουλῆς περὶ τῆτο, ὁ Παρμενίων εἰς τῶν στρατηγῶν εἶπεν, ὅτι αὐτὸς ἔσεργεν, ἂν ἦτον Ἀλέξανδρος· καὶ ἐγὼ, ἀπεκρίθη εὐγενῶς ὁ Ἀλέξανδρος, ἂν ἦ μὴν Παρμενίων (3). Ὅθεν ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς ἐν ἄκρᾳ καταφρονήσει πρὸς τὸ πρόβλημα τῆ Δαρείου, καὶ δὲν ἔσεργε νὰ δεχθῆ θησαυροὺς, τὰς ὁποίας ἤδη ἐνόμιζεν ὡς ἰδικὰς τε.

Ἀπὸ τῆς Τύρου ἐπορεύετο ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἀποφασίσας νὰ τιμωρήσῃ ταύτην

(1) Ἡ Τύρος ἐκυριεύθη μετ' ἑπτὰ μηνῶν πολιορκίας περὶ τὸν μῆνα Σεπτέμβριον.

(2) Ὁ Δαρεῖος εἰς τὴν πρώτην ἐπιστολὴν δὲν ἀνόμαζε τὸν Ἀλέξανδρον βασιλέα.

(3) Πλευτάρχ. ἀποφθίγιμ. βασιλ. καὶ στρατ.

τὴν πόλιν, διότι δὲν ἠθέλησε νὰ δώσῃ τὰς ἀναγκαίας τροφὰς εἰς τὸ σράτευμα ἐν τῷ καιρῷ τῆς πολιτορκίας τῆς Τύρῃ (1). Ἀλλ' ὅτε εὗρε τὰς Ἱεροσολυμίτας λευκὰ ἐνδεδυμένους ἢ ἐρχομένους εἰς προὔπαντησιν, ἢ ἴδε τὸν Γαδδὲν, τὸν ἀρχιερέα τῶν Ἰεδαίων, προπαραυόμενον ἢ φορέντα εἰς τὴν κεφαλὴν τὴν κίδαριν (μίτραν), ἢ τὴν χρυσὴν ἐπ' αὐτῆς πλάκα, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἦτο γεγραμμένον τὸ ὄνομα τῷ ΘΕΟΥ, τότε κατεπράυνε τὴν ὀργὴν, ἢ προσερχόμενος πρὸς αὐτὸν εὐλαβῶς, κύψας προσεκύνησεν ἐκεῖνο τὸ σεβάσμιον ὄνομα ἐπὶ τῷ μετώπῳ, ἢ ἠσπάσατο εὐλαβῶς τὸν μέγαν Ἀρχιερέα· οἱ δὲ Ἰεδαῖοι κυκλωσάμενοι τὸν Ἀλέξανδρον, ἔκραζον συγχαίροντες ἢ εὐφημῶντες. Ὅλοι οἱ θεαταὶ ἐθαύμαζον μέγалиος ἢ μόλις ἐπίσειον τὰ ὁρώμενα, ἔτε ἐγίνωσκον τίνι τρόπῳ νὰ ἐξηγήσων αὐτὴν τὴν τόσον ἀνέλπισον ἢ ἀπίθανον θεωρίαν.

Ὁ Παρμενίων, ὁ ὁποῖος ἴσατο ἀπορῶν ἢ ἐκπλητόμενος, ἠρώτησε τὸν βασιλέα, πῶς αὐτὸς ὁ προσκυνέμενος ὑπὸ πάντων ἐπροσκύνει τὸν μέγαν ἀρχιερέα τῶν Ἰεδαίων; “Ἐγὼ δὲν προσκυνῶ, εἶπε, τὸν ἀρχιερέα, ἀλλὰ τὸν Θεὸν, μὲ τῷ ὁποίῳ τὴν ἀρχιερωσύνην αὐτὸς ἐτίμηθη· ἐπειδὴ ὅτε ἐγὼ ἤμην εἰς τὸ Δῖον τῆς Μακεδονίας, ἢ προσηλωμένος ὄλος εἰς τὸν μέγαν σκοπὸν τῷ Περσικῷ πολέμῳ ἐσυλλογίζομένην πῶς νὰ κυριεύσω τὴν Ἀσίαν, ἐφάνη μοι κατ' ὄψιν ἄνθρωπος ἐν τῷ αὐτῷ σχήματι, ἢ μὲ ἐνεθέτει νὰ μὴ φοβηθῶ, ἀλλὰ νὰ διαβῶ τὸν Ἑλλήσποντον λέγων, ὅτι ὁ Θεὸς θέλει γένῃ ὀδηγὸς τῷ σρατεύματι, ἢ θέλει μοι παραδώσει τὴν

(1) Ἰωσήφ. Ἀρχαιολ. ΙΑ'. Β', 5.

„Βασιλείαν τῶν Περσῶν.“ Οὗτοι οἱ λόγοι, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἀπὸ καρδίας εἰλικρινῆς, ἐπέβρωσαν ἀναμφισβόλως τὴν προθυμίαν τῶν στρατιωτῶν, καὶ ἐβεβαίωσαν τὴν ὑπόληψιν, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἐπέμφθη ἐξ ἑρανῆ. Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς τὸν Παρμενίωνα, καὶ δεξιῶσάμενος τὸν ἀρχιερέα, ἦλθεν εἰς τὸ ἱερόν, ὅπερ ἔμαθε παρὰ τῷ ἀρχιερέως πολλὰ ῥητὰ τῆς ἁγίας Γραφῆς (1) προφητεύοντα τὴν ἄλωσιν τῆς Ἀσίας, καὶ ἐδιδάχθη νὰ προσφέρῃ θυσίαν τῷ Θεῷ κατὰ τὸν Ἰουδαϊκὸν τρόπον.

Ὁ Ἀλέξανδρος χαίρων ἐπὶ ταύτῃ τῇ ὑποδοχῇ, συνεκάλεσε πρὸ τῷ ἀναχωρῆσαι τὸς Ἰουδαίους ὄλους, καὶ εἶπε νὰ ζητήσῃν ὁποῖαν ἤθελον χάριν. Ὁ Ἀρχιερεὺς ἐζήτησε νὰ ζῆν κατὰ τὰς πατρῶες νόμους, καὶ νὰ μὴ πληρώνωσι πάντα ἑβδομὸν χρόνον τὸν δατεταγμένον φόρον, διότι κατὰ τὰς νόμους ἦτο τότε εἰς αὐτὰς ἀπηγορευμένον τὸ νὰ ἐργάζωνται, καὶ ἐπομένως νὰ θερρίζῃν καὶ νὰ σπείρῃν, καὶ παρεκάλεσε νὰ ζῶσι κατὰ τὰς ἰδίους νόμους καὶ οἱ ἐν Ἀσία Ἰουδαῖοι. Ὁ βασιλεὺς συγκατένευσε εἰς ὅλα τὰ ζητήματα, καὶ πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων ἀπεγράφησαν εἰς τὸ σράτευμα. Μετ' ἕ πολὺ ἐλθόντες καὶ οἱ Σαμαρεῖται ἐζήτησαν τὰ αὐτὰ ζητήματα τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς προφασιζόμενος ὑπερέβη νὰ ἐρευνήσῃ τὴν ὑπόθεσιν ἐν τῇ ἐπιστροφῇ.

Μετὰ τῆτο ἦλθεν ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν Γάζαν, ὅπερ εὔρε μὲν παρ' ἐλπίδα μεγάλην ἀντίστασιν, ἀλλὰ τελευταῖον κυριεύσας τὴν πόλιν ἐξ ἐφόδου, κατέκαψεν ὡμῶς τὴν φρερὰν τῶν 10,000 στρατιωτῶν, καὶ

(1) Δανιὴλ Κεφ. β'. κα'. λζ'. λθ'. Κεφ. δ'. λβ'. λδ'. Κεφ. ζ'. σίχ. δ'. ε'. ε'. γ'. δ'.

προσάξας νὰ φέρωσιν ἐνώπιόν τε τὸν σατράπην Βῆτιν, ἔ μὴ δυνήθεις νὰ τὸν φοβίσῃ, ἐκέλευσε νὰ τρυπήσωσι τὰς πτέρνας, ἔ δεμένον ὀπίθεν τῆς ἀμάξης νὰ τὸν σύρωσι κύκλω τῆς πόλεως· ἔκαμε δὲ τῆτο κατὰ μίμησιν τῆ Αἰχίλλεως, ὁ ὅποιος κατὰ τὸν Ὀμηρον (Ἰλ. κ. εἶχ. 395.) ἔσυρε παρομοίως τὸν Ἔκτορα περὶ τὰ τείχη τῆς Τρωάδος· ἀλλὰ κακῶς ἀνέγνω τὸν ποιητὴν, μιμήμενος τὴν ἀτιμωτάτην πράξιν τῆ ἥρωος. Μετὰ δὲ τὴν πολιορκίαν τῆς Γάζης ἀφείσ ὁ Αἰλέξανδρος αὐτῆ φρερὰν, ἐσράτευσε πρὸς τὴν Αἰγυπτω, ἔ εἰς ἑπτὰ ἡμέρας ἔφθασεν εἰς τὸ Πηλέσιον, ὅπε ἦλθον σπευδῆ πολλοὶ Αἰγύπτιοι ἔ ὑπετάχθησαν εἰς αὐτὸν, μὴ εὐχαρισέμενοι παντάπασιν εἰς τὴν τυραννικὴν διοίκησιν τῶν Περσῶν ἔ εἰς τὸς σατράπας, οἱ ὅποιοι ἐχλείαζον ἔ ἐξεμυκτήριζον τὰ τῆς Φρησκείας. Ὁ Μαζάκης, ὁ Περσικὸς σατράπης τῆς Μέμφιδος, βλέπων ὅτι δὲν ἠμπόρει ν' ἀντισταθῆ εἰς τοῖτο τροπαιῆχον εράτευμα, ἔ ὅτι ὁ Δαρεῖος ἦτον ἀνίκανος νὰ τὸν βοηθήσῃ, παρέδωκεν εἰς τὸν νικητὴν τὴν πόλιν, καὶ ὀκτακόσια τάλαντα, καὶ ὅλην τὴν βασιλικὴν περιεσίαν.

Τῆτον τὸν τρόπον κυριεύσας ὁ Αἰλέξανδρος ἀκονιτὶ ὅλης τῆς Αἰγύπτου, ἔ διατάξας τὰ πράγματα, ὡς ᾤετο, ἄριστα, ἀπεφάσισε νὰ ἐπισκεφθῆ τὸν ναὸν τῆ Διὸς Ἀμμωνος, ὁ ὅποιος ἀπείχε δώδεκα ἡμέρας τῆς Μέμφιδος κείμενος εἰς τὸ μέσον τῆς ἀμμῶδου ἐρήμου τῆς Λιβύης. Βλέπων ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν Ὀμηρον ἔ εἰς ἄλλας ἀρχαῖες μυθολογικὰς, ὅτι οἱ περισσότεροι ἥρωες παρίσαντο ὡς υἱοὶ θεῶ τινος, ἠθέλησε ἔ αὐτὸς νὰ λογιωθῆ ὡς ἥρωος, γινώσκων ὅτι διὰ τῶν χρημάτων ἐδύνατο νὰ καταπέσῃ τὸς ἱερεῖς

νὰ τὸν γνωρίσωσιν ὡς ἀπόγονον τῶν Θεῶν. Διὸ κατα-
 βάς τὸν ποταμὸν τῆς Μέρφιδος, ἔπεράσας τὸν Κά-
 νωβον, ἶδεν ἀντικρὺ τῆς νήσου Φάρε ἓνα τόπον, ὃπε
 ἔγραψε τὰ σημεῖα πρὸς οἰκοδομὴν τῆς πόλεως Ἀλε-
 ξανδρείας, ἡ ὁποία εἰς ὀλίγον ἔγινεν ἡ πρωτεύουσα
 ἐμπορικὴ πόλις (1). Ἐντεῦθεν ἀπέιχεν ὀναὸς τῷ Διὸς
 πλ. 1600 σάδια (340 μιλ.), ἔσλος ὁ τόπος ἦτο σχεδὸν
 εἰβ. 3. ἔρημος ἔαιμμώδης. Τῇ μὲν πρώτῃ ἔ δευτέρῃ ἡμέρῃ
 ἐφάνη ἀνεκτὸς ὁ πόνος τῶν στρατιωτῶν, οἱ ὅποιοι δὲν
 ἐφθασαν ἀκόμη εἰς τὰς τρομερὰς ἐρήμους· ἀλλ' ὁπότε
 ἐφθασαν εἰς τὰς μεγάλας πεδιάδας κατασκευαζομένας
 ἀπὸ βαθυτάτην ἄμμον, ἐφοβήθησαν σφοδρὰ· ἔπε-
 ρικυκλωμένοι ὡς ἀπὸ ὠκεανὸν, ἐβλεπον τριγύρω ὅσον
 ἐφθανεν ἡ ὄρασις, ζητεῦντες νὰ ἴδωσιν, εἰ δυνατὸν, κα-
 νένα τόπον κατοικημένον, ἀλλ' ἔδεν ἐβλεπον, ἔτε
 μὴν δένδρον, ἔτε σημεῖον γεωργημένης γῆς· ἔκα-
 τὰ δυσυχίαν ἐξέλιπε ἔ τὸ νερὸν, ὅπερ αἱ κάμηλοι
 ἔφερον ἐν ἄσχοις, ἔ εἰς ἐκείνην τὴν ἄμμώδη ἔρημον
 ἔδὲ ρανίς ὕδατος εὐρίσκετο. Ἀλλ' ὅμως, πεσέσης ἄ-
 φνω ραγδαίας βροχῆς, πάντες ἔλαβον μεγάλην ἀ-
 ναψυχὴν, ἔ ἔτως ἀνερρώθησαν ἔ ἐξηκολύθησαν περι-
 πατῆντες ἔως ἔ ἐφθασαν εἰς τὸν ναὸν τῷ Διὸς. Οὐ-
 δὲν ἄλλο καθιδύνει τὴν φαντασίαν τῷ ἀνθρώπῳ τό-
 σον, ὅσον ἡ περιγραφὴ τῆς περὶ τὸ ἱερὸν τῆτο χω-
 ρας, τὴν ὁποίαν οἱ Ἱστορικοὶ ἱσορεῖσιν ὡς μικρὸν τόπον
 καρποφόρον, περιεχομένην ὑπὸ μεγάλων ἐρήμων ἀ-
 νύδρων καὶ ἄμμωδῶν, σύσκιον πολλοῖς ἔ μεγάλοις
 δένδροις, ἔ ποτιζομένην ἀπὸ πολλὰς βρῦσεις, αἱ ὁ-

(1) Ο' ἀρχιτέκτων Δεινοκράτης ὠκοδόμησεν αὐτὴν ἔ
 τὸν ναὸν τῆς Ἐφέσε.

ποται διαφυλάττεσι τὴν χλωρότητα. Πλησίον δὲ τῆς σπηλαίης, ὅπου ἴσατο ὁ ναὸς, ὑπῆρχεν ἡ ὀνομαζομένη κρήνη τῆς ἡλίου, τῆς ὁποίας τὰ νερὸν τὸ μὲν πρωτὶ ἦτο χλιαρὸν, τῆ δὲ μεσημβρία ψυχρὸν, καὶ πρὸς τὴν ἐσπέραν ἐγένετο θερμὸν κατ' ὀλίγον, ἕως ἢ περὶ τὸ μεσονύκτιον ἐγένετο θερμότατον. Τὸ ξόανον τῆ λατρευομένης θεῆ περιείχετο ἐκ σμαράγδων καὶ ἄλλων πολυτίμων λίθων, καὶ ἀπὸ κεφαλῆς ἕως ὀμφαλῆ εἶχε τὴν μορφήν τῆς κριῦ. Οἱ δὲ Ἀλέξανδρος ἐλθὼν, εἰσήχθη διὰ τῶν ἱερέων εἰς τὸν ναόν, καὶ ὁ Ἀρχιερεὺς, ὁ ὁποῖος προσεγίνωσκε τὸ ἐφιέμενον τῆς ψυχῆς τῆ βασιλείας, ἰνόμασεν αὐτὸν πατὴρ τῆ Διός. Τότε ὁ νικητὴς ἀσμένως δεξάμενός τὴν κολακείαν, ἠρώτησεν ἂν ἤθελεν εὐτυχήσῃ εἰς τὴν ἐκστρατείαν; Οἱ ἀρχιερεὺς ἀπεκρίθη, ὅτι ἐμελλε νὰ κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον. Οἱ νικητὴς ἐπηρώτησεν, ἂν ὅλοι οἱ φονεῖς τῆ πατρὸς ἐτιμωρήθησαν; Τότε ὁ ἱερεὺς ἀπεκρίθη, ὅτι ἐβλασφήμει, διότι ὁ πατὴρ αὐτῆς ἦτον ἀθάνατος· οἱ δὲ φονεῖς τῆ Φιλίππου ὅλοι ἐξωλοδρεύθησαν. Μετὰ τὴν θυσίαν ἐφιλοδώρησεν ὁ Ἀλέξανδρος καὶ τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἱερεῖς, οἱ ὅποιοι τῷ ἔδωκαν ἐλευθερίως τὸσάς ἐπωνυμίας καὶ τιμὰς, καὶ ἀπὸ τῆ νῦν ἐνόμιζεν ἑαυτὸν, ἢ καὶ ἤθελε καὶ τὸν νομίζοντα τῆ Διός.

Ἐπιστρέψας ὁ Ἀλέξανδρος ἐκ τῆς ναῦ εἰς τὴν Μέμφιν, ἐπεχείρησε νὰ διατάξῃ τὰ περὶ τὴν Αἴγυπτον στρατεύων· καὶ μερίσας αὐτὴν εἰς πολλὰς τοπαρχίας, διώρισεν ἐπιστάτας, οἱ ὅποιοι ἐλάμβανον τὰς διαταγὰς ἀπ' αὐτῆς μόνον, καὶ μετὰ τῆτο ἐμίσησε περὶ τὴν ἀνοιξίν διανούμενος νὰ στρατεύσῃ ἐναντίον τῆ Δαρείου, ὁ ὁποῖος ἤδη ἠτοιμάζετο κατ' αὐτῆ· διέτρι-

ψεν ὅμως ὀλίγον χρόνον εἰς τὴν Τύρον, ἕως ἢ διατάξας ὅλα τὰ πράγματα τῶν τόπων, ὅσους ἐμελλε ν' ἀφήσῃ κατόπι, ὠρμησεν εἰς ἀπόκτησιν νέων τόπων. Ἀλλὰ κατ' ὁδὸν μαθὼν, ὅτι ἡ γυνὴ τῆ Δαρείου Στάτειρα ἀπέθανεν ἐν ὠδίσει, ἐπέσρεψεν εἰς τὴν Τύρον, καὶ ἔθαψεν αὐτὴν μεγαλοπρεπῶς ἐ βασιλικῶς.

Ὁ Δαρεῖος μαθὼν τῆτο τὸ θλιβερὸν συμβῆν ἀπὸ τῶν Τύρων, ἕνα τῶν εὐνύχων τῆς Στατειρας, ὁ ὁποῖος ἐφυγεν ἀπὸ τὸ στρατόπεδον τῶν Μακεδόνων πρὸς αὐτὸν, ἐ ἐνθυμέμενος τὰς ὠραίας χάριτας, τὸ εὐγενικὸν ἦθος ἐ τὰς ἀρετὰς τῆς ταλαιπώρου βασιλίσσης· πρὸ πάντων δὲ σοχαζόμενος, ὅτι ἀπέθανεν ἐν δουλείᾳ χωρὶς νὰ ἔχη κἄν ἄνθρωπον διὰ νὰ ἐλαφρώσῃ τὲς πόνας, ἢ νὰ κλείσῃ τὲς ὀφθαλμὸς αὐτῆς ἀποθνησκέσης, καὶ ὅτι δὲν ἐτάφη βασιλικῶς ἐ ὡς ἐπρεπεν εἰς σύζυγον τῆ Περσικῆ μονάρχου, ἐλυπέτο ἐ ἐθρήνει ἀπαρηγόρητα. Τότε ὑπολαθὼν ὁ εὐνύχος εἶπε, “μὴ θρήνει, βασιλεῦ, ἐπὶ τέτοις· διότι ἔτε
 ἡζῶσα ἡ Στάτειρα, καὶ ἡ μήτηρ σε ἐ τὰ τέκνα ἡ
 ἡφάνθησαν κάμμιαν ἐλάττωσιν ἐ ὑφῆσιν τῶν πρό-
 ἡφεν ἀγαθῶν καὶ καλῶν, ἢ ἄλλοτι δεινὸν, ἐκτὸς
 ἡὲ ὅτι ἡ ὄφισσε δὲν ἐλαμπεν ἐπ' αὐτὰς, τὴν ὁποῖαν
 ἡὲ μέγας Ἰερομάσθης θέλει ἀναλάμψει πάλιν λαμ-
 ἡπρᾶν, ἔτε ἀποθανῶσα ὑσερήθη τῆς πρεπέσης Θερα-
 ἡπειάς, ἀλλ' ἐτάφη μεγαλοπρεπῶς καὶ ἐτιμήθη ἐ
 ἡμὲ τὰ δάκρυα τῶν ἐχθρῶν· διότι ὅσον τρομερὸς εἶ-
 ἡναι ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὸν πόλεμον, τόσον εἶν' ἐκίει-
 ἡκῆς ἐ φιλάνθρωπος πρὸς τὲς νικηθέντας.” Ταῦτα ἀνεύσας ὁ Δαρεῖος, ἐπεσεν εἰς ἀτόπως ὑποψίας, καὶ λαθὼν κατ' ἰδίαν τὸν εὐνύχον, ἠρώτησεν οἰκείως

ἔ φιλικῶς, ἐξορκίζων αὐτὸν εἰς τὸ μέγα φῶς τῆ
 Μίθρη (1) ἔ εἰς τὴν δεξιὰν τῆ βασιλείας, ἄρα μῆ-
 πως κλαίων τὸν θάνατον τῆς Στατείρας, ἔκλαιε τὴν
 παραμικροτάτην ἀπὸ τὰς δυσυχίας; "ἐπειδὴ τί ἄλλο;
 ἔ ἔλεγεν, ἢ ἠμπορεῖ νὰ παρακινήσῃ νέον ἄνδρα νὰ δει-
 ἔ ξῆ τόσην τιμὴν καὶ συμπάθειαν πρὸς τὴν γυναῖκα
 ἔ τῆ μεγίστη ἐχθρῆ, ὅσον ἢ συμπαθεσάτη ἀπὸ ὅλας
 ἔ τὰς ἐνώσεις;" ἔ ἔτι λέγοντος αὐτῆ, ὁ Τίρεως πεσὼν
 κατὰ γῆς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν, ἰκέτευε τὸν βασιλεῖα νὰ
 εὐφημῆ ἔ νὰ μὴ ὀμιλῆ ἀναξίως ἑαυτῆ, μῆτε ἔ ἀδι-
 κῆ τὸν Ἀλέξανδρον ἔ νὰ καταιοχύνῃ τὴν Στάτειραν.
 ἔ κινῶν ὄρκους φρικώδεις ἔλεγεν, ὅτι ἢ σῶφροσύνη
 τῆς Στατείρας ἦταν εἰς αὐτὴν ὡς πύργος ἀκαταμά-
 χητος, ἔ ὅτι ὁ Δαρεῖος εἶχεν ἄλλην πηγὴν παρηγο-
 ρίας, τὴν μεγαλοφυχίαν τῆ Ἀλεξάνδρου, ἢ ὅποια,
 ἔ ἔλεγεν, ἐφάνη λαμπρότερον εἰς τὴν νίκην τῶν πα-
 θῶν, παρὰ εἰς τὴν νίκην τῶν ἐχθρῶν. Τότε ὁ Δα-
 ρεῖος παρακινούμενος ὑπὸ εὐγνωμοσύνης ἔ χαρᾶς, ἀ-
 νακλέψας καὶ χεῖρας ἀνατείνας πρὸς ἔρανον, ἐπήυ-
 χετο, ὡς λέγουσιν, ἔτω. "Θεοὶ γενέθλιοι ἔ βασι-
 ἔ λειοι, δότε μοι ἔ ἀφήσω τὴν τύχην τῆς Περσίας
 ἔ ὡς εὖρον πλοσίαν ἔ ἀκμάζουσιν, διὰ νὰ δυνηθῶ ἔ
 ἔ ἀνταμείψω ἀξίως τὰς πρὸς τὰ φίλτατά με χάριτας
 ἔ τῆ Ἀλεξάνδρου· εἰδὲ καὶ ἐφθασε τὸ προωρισμένον
 ἔ τέλος τῆς βασιλείας ἔ τῆ μεγέθους τῆς Περσίας,
 ἔ ἄμποτε νὰ μὴ καθίσῃ ἄλλος εἰς τὸν θρόνον τῆ Κύ-
 ἔ ρου, πλὴν τῆ Ἀλεξάνδρου." Τὰ ταιαῦτα φρονήματα

(1) Οἱ Πέρσαι ἐλάτρευον τὸν ἥλιον ὑπὸ τὸ ὄνομα
 τῆ Μίθρη, τὴν δὲ σελήνην ὑπὸ τὸ τῆς Μίθρης.

ένος δεσπότου ἀποδεικνύουσι τὴν ἐλευθεροπρεπὴ αὐτῆ διάθεσιν.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἤρχετο πρὸς τὸν Τίγριν, ὅτε ἤλπιζε ν' ἀπαντήσῃ τὸν ἐχθρὸν, καὶ νὰ συγκροτήσῃ μάχην, ἣ ὁποία ἔμελλε νὰ κρίνῃ τὴν μέλλουσαν τύχην τῶν ἐθνῶν. Ὁ Δαρείος ἐπρόβαλεν ἤδη δις τὴν εἰρήνην, ἀλλ' ἕδεμίαν ἐλπίδα βλέπων δίχως νὰ ὑπαχωρήσῃ τὴν βασιλείαν ὅλην, ἠτοιμάζετο πάλιν εἰς πόλεμον· καὶ συναθροίσας εἰς τὴν Βαβυλῶνα στρατεύματα κατὰ τὸ ἡμισυ μεγαλύτερον παρὰ τὸ ἐν τῷ Ἰσ. σῶ, ἤρχετο πρὸς τὴν Νίνον μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι ἐσκέπαζον ὅλας τὰς πεδιάδας τῆς Μεσοποταμίας· καὶ μαθὼν ὅτι ὁ ἐχθρὸς ἐπλησίασε, προέπεμψε τὸν ἑπαρχὸν Σατροπάτην μὲ χιλίους ἐκλεκτοὺς ἰππεῖς, καὶ δύο ἑκατομύρια εἰς τὸν Μαζαῖον τὸν ἑπαρχὸν τῆς χώρας ἐκείνης, διώρισε νὰ ἐμποδίσῃ εἰς τὸν Ἀλέξανδρον τὴν διάβασιν τῆς ποταμῆς, καὶ νὰ ἐρημώσῃ καὶ νὰ καύσῃ τὴν χώραν, ὅθεν ἐκεῖνος ἔμελλε νὰ περάσῃ· πλὴν δὲν ἐπρόφθασε.

Ὁ Τίγρις εἶναι ὁ ὀρμητικώτατος ποταμὸς τῆς Ἀσίας, καὶ οἱ στρατιῶται τῆς Ἀλεξάνδρου ἔχοντες τὰ ὄπλα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, μόλις ἐδύναντο ν' ἀντιπαλαίσεν εἰς τὴν φορὰν τῆς ρεύματος. Ὁ δὲ βασιλεὺς πορευόμενος περὶ μεταξὺ τῶν στρατιωτῶν, εἰδείκνυε τῇ χειρὶ τὸν δρόμον, καὶ ἐπρόσαζε μεγαλοφώνως νὰ σώσῃσι μόνον τὰ ὄπλα, τὰ δὲ λοιπὰ πράγματα, ὅσα τὸς ἐμπόδιζον, ν' ἀφήσεν εἰς τὴν φορὰν τῆς νερῆς, καὶ ἔτω μετὰ πολλὰς ἀγῶνας ἐπέρασε τὸν ποταμὸν μετὰ τῆς στρατεύματος, καὶ ἐστρατοπέδευσε δύο ἡμέρας πλησίον τῆς ποταμῆς παρατεταγμένος. Ἡ τότε συμβῆσα ἔκλειψις τῆς σελήνης ἐφόβισεν ἕκ ὀλίγον

τὸς στρατιώτας τῷ Ἀλεξάνδρῳ, ὁ ὅποιος βλέπων τῷ-
 το, διώρισε μερικὰς Αἰγυπτίους μάντις νὰ εἰπωσιν,
 ὅτι ἡ σελήνη προεμήνυε φθορὰν τῶν βαρβάρων καὶ ὄχι
 τῶν Ἑλλήνων· καὶ ἔτιως ἐπιρρώσας αὐτὸς, ἐμίσησε
 περὶ τὸ μεσονύκτιον, καὶ ἤρχετο ἐναντίον τῷ ἐχθρῷ
 ἔχων κατὰ μὲν τὴν δεξιὰν τὸν Τίγριν, κατὰ δὲ ἀ-
 ριστερὰν τὰ Γορδύνια ὄρη. Περὶ τὴν ἀνατολὴν τῆ ἡ-
 λίου ἤλθον οἱ κατάσκοποι λέγοντες, ὅτι ὁ Δαρεῖος εὐ-
 ρίσκετο 150 σάδια (20 μίλια) μόνον μακρὰν. Τότε δὲ
 πάντων ἀναμνησόντων ὅσαν ἔπω τὴν μάχην, ὁ Δαρεῖος,
 ὅσις ἐζήτησεν ἀπράκτως δις τὴν εἰρήνην, ἐπρόβαλεν
 ἤδη νέας συνθήκας εἰρήνης (1) ὠφελιμωτέρας παρὰ
 πρότερον. Ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος ἀπερρίψεν τὰ προβλή-
 ματα ἀποκρινόμενος ὑπερηφάνως, ὅτι ὁ κόσμος δὲν
 ὑπομένει δύο ἡλίους, μήτε δύο βασιλεῖς. Κατὰ τῆται
 τὸν τρόπον πᾶσα ἐλπίς εἰρήνης ἔρχετο, καὶ ἀμφοτέρω
 τὰ μέρη ἐξ ἴσου θυμωμένα καὶ φιλότιμα ἠτοιμάζοντο
 εἰς μάχην. Ὁ Δαρεῖος ἐστρατοπέδευσε πλησίον τῆ χω-
 ρίς ὀνομαζομένης Γαυγάμηλα καὶ τῷ ποταμῷ Βυμάδῳ
 εἰς μίαν πεδιάδα μακρὰν τῶν Ἀρβήλων· ἐξωμάλισε
 δὲ πρότερον αὐτὴν τὴν πεδιάδα, ὅπως ἐμελέτα νὰ
 συγκροτήσῃ τὴν μάχην, διὰ νὰ ἐμπορῶσιν αἱ ἄμαξαι
 καὶ τὸ ἵπτικὸν νὰ κινῶνται εὐλευθέρως, ἐνθυμύμε-
 νος ὅτι τὰ σενὰ τῆς Κιλικίας πρὸξένησαν ἐκεῖ τὴν
 φθορὰν τῆ.

Ὁ Ἀλέξανδρος μαθὼν τῆτο, ἔμεινεν αὐτῷ, ὅ-
 πως ἦτο, τέσσαρας ἡμέρας, καὶ ἀνέπαυσε καὶ τὸ στρα-

(1) 30,000 τάλαντα ὡς λύτρα καὶ ὅλας τὰς χώρας ἀ-
 πο τῆ Εὐφράτης ἕως τῆ Ἐλλάσπυτης (Κέρτ. 3, 11. 1'ος.
 11, 12, 10).

τευμα, ἔπειθ' ἔπεισε καὶ τὸ στρατόπεδον μὲ τάφρον καὶ χάρακα, διανούμενος ν' ἀφήσῃ αὐτῷ ὅλα τὰ σκευοφόρα καὶ τὸς ἀχρήστους στρατιώτας, καὶ νὰ φέρῃ τὸς ἄλλους ἐναντίον τῷ ἐχθρῷ ἔχοντας μόνον τὰ ὅπλα. Διὸ ἐμίσησε παρατετάγμενος περὶ τὰς ἐννέα τῆς νυκτὸς, μέλλων περὶ τὸν ὄρθρον νὰ πολεμήσῃ τὸν Δαρείον, ὁ ὁποῖος μαθὼν τῆτο, παρέταξε καὶ αὐτὸς τὸ στρατεύμα ὡς εἰς μάχην. Τὰ στρατεύματα ἦσαν ὡς βοσάδια (2-3 μιλ.) μακρὰν ἀπ' ἀλλήλων. Ὅταν ὁ Ἀλέξανδρος ἐφθασεν εἰς τὰ ὄρη, ὅθεν εἰ δυνατό νὰ ἴδῃ ὅλον τὸ ἐχθρικὸν στρατεύμα, ἐσάθη· καὶ συγκαλέσας τὸς πρῶτους στρατηγὸς Μακεδόνας τε καὶ ξένους, συμβῆλιον ἐποίησεν ἂν ἔπρεπε ν' ἀρχίσῃ εὐθὺς τὴν μάχην, ἢ νὰ στρατοπεδεύσῃ αὐτῷ. Ἡ τελευταία γνώμη ἐψηφίσθη· ἐπειδὴ ἐκρίθη πρέπον νὰ προγνωρίσῃ τὸν τόπον τῆς μάχης, καὶ νὰ ἴδῃ ἀκριβέστερον τὰς τάξεις τῶν πολεμιῶν. Ὅθεν τὸ μὲν στρατεύμα ἐστρατοπεδεύσεν ὡς εἶχεν αὐτῷ· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀναλαβὼν τὸ ἄλλο πεζικὸν καὶ τὸς βασιλικὸς ἵππεῖς, περιεργαζόμενος τὴν χώραν ὅλην, ὅπου ἐμέλλε νὰ γένη ἡ μάχη· ἐπανελθὼν δὲ καὶ συγκαλέσας πάλιν τὸς αὐτοὺς στρατηγὸς εἶπεν, ὅτι αὐτοὺς μὲν δὲν ἐχρειάζετο νὰ παρακινήσῃ εἰς τὸν ἀγῶνα, ὅτι ἡ ἀνδρία καὶ τὰ ἐνδοξα κατορθώματα ἦσαν ἱκανὰ νὰ τὸς παρορμήσῃ εἰς τὴν δόξαν, παρεκάλει δὲ μόνον νὰ παραστήσῃ ἕκαστος εἰς τὸς στρατιώτας, ὅτι αὐτοὶ δὲν θέλουσιν πολεμήσει ὑπὲρ Φοινίκης ἢ Αἰγύπτου, ἀλλ' ὑπὲρ συμπάσης τῆς Ἀσίας, τῆς ὁποίας εἰς μόνος ὁ δεσπότης εἶσαι ὁ νικῆσας, καὶ ὅτι μόνον μετὰ τελείαν νίκην ἡμῶν αὐτοὶ νὰ ἐλπίζουσιν τὴν ἐπιστροφὴν εἰς τὴν πατρίδα, οἱ ὁποῖοι ἐπέ-

ρασαν τόσας πολλὰς ἐπαρχίας, ἔ ἀφῆκαν ὀπίσω τόσους πολλὰς ποταμούς. Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἐκέλευσε ὕ ἀναπαυθῶσι.

Λέγουσι τινὲς, ὅτι ὁ Παρμενίων ἐσυμβέλευσε τὸν βασιλέα νὰ πολεμήσῃ τὲς Πέρσας διὰ νυκτὸς λέγων, ὅτι εὐκόλως εἶ δυνατό νὰ τὲς νικήσῃ ἂν ὀρμήσῃ ἐξαίφνης ἔ εἰς τὸ σκότος. Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς ἀπεκρίνατο εἰς ἐπήκοον πάντων, ὅτι δὲν ἤρμοζεν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον νὰ κλέψῃ τὴν νίκην, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ νικήσῃ φανερά ἔ δίχα σοφίσματος. Αὕτη ἡ ἀπόκρισις ἦτο μὲν ὑπερήφανος, ἀλλὰ συνετωτάτη, διὰτι μέγας κίνδυνος ἦτο νὰ ὀρμήσῃ διὰ νυκτὸς εἰς σράτευμα τόσον πολυάριθμον καὶ εἰς τόπον ἄγνωστον· πρὸς δὲ καὶ ὁ Δαρειὸς φοβούμενος τὴν διὰ νυκτὸς προσβολὴν, ἐπειδὴ δὲν ἔκαμε χαραινῶματα εἰς τὰ σρατάπεδον, ἠνάγκασε τὲς σρατιώτας ὕ ἀγρυπνήσωσι δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἐνοπλοι, τὸ ὅποσον πρῆξεν ἔ εἰς αὐτὸν ἔπειτα μεγάλην ζημίαν ἐν τῇ μάχῃ διὰ τὸν κόπον τῆς ἀγρυπνίας ἔ αὔπνίας τῶν σρατιωτῶν. Ἐν δὲ τῷ ὄντι, ὁ Ἀλέξανδρος ἀπῆλθεν εἰς τὴν σκηνὴν διὰ ὕ ἀναπαυθῆναι τὸ λοιπὸν μέρος τῆς νυκτὸς· ἀλλ' ἀναλογιζόμενος μετὰ τίνος παραχῆς τὸ ἀποθνήσκον τῆς μελλούσης μάχης, δὲν ἐδυνήθη εὐθὺς νὰ κοιμηθῆ· τέλος δὲ βεβαρυμμένος τὸ σῶμα ὑπὸ τῶν πολλῶν φροντίδων ἐκοιμήθη πρὸς τὸν ὄρθρον τόσον βαδὺν ὕπνον παρὰ τὰ εἰωθός, ὡς οἱ σρατηγοὶ συναγόμενοι περὶ τὸν ὄρθρον ἐμπροσθεν τῆς σκηνῆς διὰ νὰ λάβωσι τὰ παραγγέλματα, ἐθαύμαζον καθ' ὑπερβολὴν ὅτι δὲν ἐξύπνησε, ἔ ἐπράσαξαν τὲς σρατιώτας νὰ φάγωσι. Τέλος δὲ ὁ Παρμενίων τὸν ἐξύπνισε, ἔ ἐθαύμαζεν εὐρων αὐτὸν κοιμώμενον ὕπνον γλυκὺν ἔ ἡσυχον τότε, ὅτε ἐμελλε καὶ συγ-

προτήση μάχην κρίσιμον. “Καὶ πῶς, εἶπεν, εἶναι δυνατὸν εἰς ἐμὲ νὰ μὴ εἶμαι ἡσυχος, ὅταν ὁ ἔχθρὸς ἔρχηται νὰ παραδοθῆ εἰς τὰς χεῖράς μου;” καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἔλαβε τὰ ὄπλα καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸν ἵππον, καὶ παρτρέχων ὅλα τὰ τάγματα τῶν στρατιωτῶν, παρεκίνει νὰ πολεμήσωσιν ἀνδρείως, καὶ νὰ φανῶσιν, εἰ δυνατόν, ἀξιώτεροι τῆς παλαιᾶς φήμης καὶ δόξης.

Μεγάλη ἀνομοιότης εὕρισκετο μεταξὺ τῶν δύο στρατευμάτων κατὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ μάλιστα κατὰ τὴν ἀνδρίαν. Τὸ στρατεῦμα τῷ Δαρείῳ συνίστατο τελάχισον ἀπὸ 600,000 πεζῆς καὶ 40,000 ἵππεις· τὸ δὲ τῷ Ἀλέξανδρῳ δὲν ὑπερέβαινε τὰς 40,000 ἵππεις, καὶ 70.80,000 πεζῆς. Ἀλλ’ ἔτι μὲν ἦσαν ὅλοι πρόθυμοι καὶ ἀνδρείοι, ἐκεῖνοι δὲ πλῆθος ἀνθρώπων καὶ ὄχι στρατιωτῶν, ψιλὸν φάντασμα καὶ ὄχι ἀληθινὸν στρατεῦμα. Ἡ δὲ τάξις τῷ στρατῷ ὑπῆρχεν ἢ αὐτὴ σχεδὸν ἐκατέρωθεν, καὶ αἱ δυνάμεις παρετάχθησαν εἰς δύο τάξεις, τὸ μὲν ἵππικὸν εἰς τὰς πτέρυγας, τὸ δὲ πεζικὸν εἰς τὸ κέντρον, ἀμφότεραι ἔχουσαι στρατηγὸς τὰς πρώτας τῶν διαφορῶν γενῶν, ἐξ ὧν ἐκεῖναι συνίσταντο, καὶ πάλιν γενικῶς διοικύμεναι ἀπὸ τῆς ἐγκριτωτέρης στρατηγῆς τῷ βασιλέως. Τὸ μέτωπον τῆς Περσικῆς στρατιᾶς ἐσκαπάζετο ἀπὸ διακοσίας ὄρεπανηφόρους ἀμάξας καὶ ἀπὸ δεκαπέντε ἐλέφαντας. Ὁ Δαρείος ἔμεινεν εἰς τὸ κέντρον τῆς πρώτης τάξεως, καὶ παρεκτός τῶν σωματοφυλάκων, αἵτινες ἦσαν οἱ ἐκλεκτοὶ τῶν στρατιωτῶν, ἐδυναμώθη καὶ ἀπὸ τὸ πεζικὸν τῶν Ἑλλήνων, τὰς ὁποῖας διέταξε πλησίον αὐτῆ, νομίζων αὐτὰς μόνους ἰκανὰς ν’ ἀντισταθῶσιν εἰς τὴν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων· βλέπων ὅμως, ὅτι τὸ στρατεῦμά τε περιελάμβανε περισσότερον τόπον παρὰ τὸ τῷ ἔχθρῳ, διενόητο νὰ κυκλώσῃ τέ-

τες, ἢ νὰ ὀρμήσῃ αἰφνιδίως ἀπ' ἔμπροσθεν ἢ πλαγίως, τὸ ὅποιον ὅμως διὰ τὴν θέσιν τῆ Ἀλεξάνδρου ἐμεινεν ἄπρακτον.

Ὁ Δαρεῖος φοβούμενος μὴ διώξωσιν αὐτὸν οἱ Μακεδόνες ἀπὸ τὴν πεδιάδα, τὴν ὁποίαν ἐξωμάλισε, ἢ ἀναγκασθῆ ἢ ἀναχωρήσῃ εἰς ἄλλην ἀνίσον ἢ ἀνώμαλον, παρήγγειλεν εἰς τὸ ἵππικὸν τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος, τὸ ὅποιον εἶχε περισσοτέραν περὶ τὴν παρὰ τὸ ἵππικὸν τῆς δεξιᾶς τῆ ἐχθρῆ πτέρυγος, νὰ προχωρήσῃ καὶ νὰ κυκλώσῃ τὴς Μακεδόνας ἐκ πλαγίων, διὰ νὰ μὴ ἐκτανθῶσιν ἔτσι περαιτέρω. Τότε δὲ γενομένου, ὁ Ἀλέξανδρος ἐπεμφεν ἐναντίον ἐκείνων τὴς μηδοφόρου ἱππέας καὶ στρατηγὸν τὸν Μενίδα· ὅμως βλέπων, ὅτι αὐτοὶ δὲν ἦσαν ἱκανοὶ ἢ ἀντισταθῶσιν εἰς τὴς ἐχθρὸς, ὄντας περισσοτέρους τὸν ἀριθμὸν, ἐπεμφε βοηθὸς ἢ τὴς Παίονας ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Ἀρέταν, ἢ τὴς ξένες ἱππέας. Οἱ ἱππεῖς Πέρσαι ἔμνον ἦσαν περισσοτέροι τὸν ἀριθμὸν, ἀλλ' εἶχον ἢ πύρακκας, οἱ ὅποιοι ἐφύλαττον αὐτὴς τε καὶ τὴς ἵππυς ἀσφαλέστερον, ἢ παρείχον πολλὰ πράγματα ἢ κόπυς εἰς τὸ ἵππικὸν τῆ Ἀλεξάνδρου. Ἀλλ' ὅμως οἱ Μακεδόνες ὤρμησαν ἀνδρείως, ἢ τέλος ἔτρεψαν τὸν ἐχθρὸν εἰς φυγὴν. Ἐν δὲ τῷ, ἀφῆκαν οἱ βάρβαροι τὰς δρεπανηφόρους ἀμάξας ἐναντίον τῆς φάλαγγος τῶν Μακεδόνων, διὰ νὰ τὴν βάλωσιν εἰς ἀταξίαν, ἀλλ' ἐς μάτην· διότι ἢ ταραχὴ, τὴν ὁποίαν ἔκαμνον οἱ ψιλοὶ στρατιῶται κρούοντες τὰς ἀσπίδας μετὰ ξίφῃ, ἢ τὰ βέλη τὰ πανταχόθεν ριπτόμενα, ἐφόβισαν τὴς ἵππυς τόσον, ὥστε πολλοὶ αὐτῶν ὤρμησαν ὀπίσω πρὸς τὴς ἰδίους Πέρσας· ἄλλοι δὲ πιάνοντες τὴς χαλινὸς τῶν ἵππων, ἐκρήμιζον ἢ κατέκοπτον τὴς

ἀναβάτας· ὅσαι δὲ ἀπὸ τὰς ἀμάξας ἔτυχον πεσεῖναι πρὸς τὴν φάλαγγα, ἐχώρην διὰ τῶν μεγάλων διασημάτων, ὅσα οἱ Μακεδόνες ἔκαμνον κατὰ τὰς παραγγελίας τῆ βασιλείως, καὶ ἔτω δὲν ἔκαμνον σχεδὸν ζήμιαν.

Βλέπων ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι ὁ Δαρείος ἐκίνει ὅλην τὴν φάλαγγα κατ' αὐτῆ, ἐδάρρυνε τὸς στρατιώτας διὰ τῆ ἀκολούθου στρατηγῆματος. Ὅτε ἡ μάχη ἦτο σφοδρὰ, καὶ οἱ Μακεδόνες ἐκινδύνευον τὰ μέγιστα, ὁ μάντις Ἀρίσανδρος ἐνδεδυμένος λευκὴν σολὴν, καὶ ἔχων εἰς τὴν χεῖρα κλόνου δάφνης, ἔρχεται πρὸς τὸς στρατιώτας κατὰ τὰς παραγγελίας τῆ βασιλείως, καὶ κρᾶζων ὅτι ἶδεν ἀστὸν περιίπτάμενον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆ Ἀλεξάνδρου, σύμβολον βέβαιον τῆς νίκης, ἐδείκνυε τῷ δακτύλῳ τὸ νομιζόμενον πτηνὸν εἰς τὸς στρατιώτας, οἱ ὅποιοι θάρρυντες εἰς τὸς λόγους τῆ μάντεως, ἐφαντάδιον ὅτι καὶ αὐτοὶ τὸ ἶδον, καὶ ἔτως ὠρμησαν πάλιν εἰς τὴν μάχην ἀνδρειότερον καὶ προθυμότερον. Ὁ Ἀλέξανδρος ἤδη διεκέρασεν ἕως ἐκεῖ, ὅπου εὐρίσκειτο ὁ Δαρείος, καὶ ἡ παρουσία τῶν δύο ἀνταγωνιστῶν βασιλέων ἐνέπνευσε καὶ εἰς τὰ δύο μέρη νέαν τόλμην. Ὁ Δαρείος ἐκάθητο ἐπὶ τῆς ἀμάξης, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐφ' ἵππου, ἀμφοτέροι καταπεφραγμένοι ἀπὸ τῆς ἀρίστου καὶ γενναιοτάτου στρατηγῆς καὶ στρατιώτας, οἱ ὅποιοι ἐφρονέοντο μόνον ὑπὲρ τῶν βασιλέων. Ἡ μάχη ἐχημάτισε σκληρὰ [καὶ φονικωτάτη. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἀκοντίσας ἐφόνευσε τὸν ἡνίσχον τῆ Δαρείου, πάντες, Πέρσαι τε καὶ Μακεδόνες, ἐνόμισαν ὅτι ὁ βασιλεὺς αὐτὸς ἐφονεύθη. Ὅθεν ὀλολύζοντες καὶ θρηνηντες οἱ περὶ αὐτὸν Πέρσαι, ἐτάραξαν σχεδὸν ὅλον τὸ κράτεμα· καὶ οἱ συγγενεῖς τῆ Δαρείου, ὅσοι ἦσαν κα-

τὰ τὴν ἀριστεράν τε, ἔφευγον ὁμῶς μετὰ τῆς σωματοφύλακας, ἀφέντες τὴν ἄμαξαν, τὴν ὁποίαν ἔλαβον εἰς τὸ μέσον τῆ τάγματος οἱ κατὰ τὴν δεξιὰν εὐρισκόμενοι. Λέγουσιν, ὅτι τότε ὁ Δαρειὸς σπασάμενος τὸ ξίφος, ἐσυλλογίζετο ἂν ἔπρεπε ἢ ἀποφυγῆ τὴν ἄτιμον φυγὴν μετὰ τὸν ἐντιμὸν θάνατον· ἀλλὰ βλέπων ἐκ τῆς ἀμάξης, ὅτι οἱ στρατιῶται ἔτι ἐμάχοντο, ἤχυνετο νὰ τὸς ἀφήσῃ· καὶ ἐν τῷ εὐρίσκατο μεταξὺ φόβου καὶ ἀπελιπισμῶ, οἱ Πέρσαι κατ' ὀλίγον ὑπεχώρων καὶ ἐχάλασαν τὰς τάξεις, καὶ ἤδη τὸ γινόμενον δὲν ἦτο πλέον μάχη, ἀλλὰ φόνος. Τότε δὴ καὶ ὁ Δαρειὸς μεταστρέψας τὴν ἄμαξαν, ἔφευγε σὺν τοῖς λοιποῖς. Οἱ δὲ νικητὴς Ἀλεξάνδρος καταδίωκεν αὐτόν· ἀλλὰ μαθὼν, ὅτι ἡ ἀριστερὰ πτέρυξ τῆ στρατευματός τε διοικημένη ὑπὸ τῷ Παρμενίωνος ἐκινδύνευεν, ἔπαυσε καταδιώκων τὸν Δαρειὸν, τὸν ὁποῖον ὀλίγον ἔλιπε νὰ φθάσῃ, καὶ ἐπιστρέψας ὤρμησεν εἰς τὴς Περσικὰς ἵππους, οἱ ὅποιοι ἤρπασαν τὸ στρατόπεδον καὶ ἀνεχώρων ἀτάκτως. Τότε ἡ πλάσιγξ τῆς νίκης ἐκλίνε πρὸς τὴς Μακεδόνας, καὶ πάντες οἱ Πέρσαι ἔφευγον. Οἱ διωγμὸς ἐχρημάτισε σφοδρὸς, καὶ ὁ φόνος ἀνεκδιήγητος. Οἱ Ἀλεξάνδρος καταδίωξε τὸν Δαρειὸν ἕως εἰς τὰ Ἄρβηλα, ἐλπίζων πᾶσαν ὥραν νὰ τὸν φθάσῃ· ἀλλ' ὁ Περσικὸς μονάρχης ἐπέρασε σχεδὸν τότε, ὅτε ὁ Ἀλεξάνδρος ἐφθάσε, καὶ ἀφήκεν εἰς τὸν ἐχθρὸν τὴς θησαυρῶν, τὰ τόξα καὶ τὴν ἀσπίδα.

Τοιαύτην ἔκβασιν ἔλαβεν αὕτη ἡ περιβόητος μάχη, ἡ ὁποία ἔκρινε τὴν αὐτοκρατορίαν τῆ νικητῆ. Κατὰ τὸν Ἀρριανὸν οἱ μὲν Πέρσαι ἐζημίωσαν 300,000 ἀνδρώπεις πλὴν τῶν αἰχμαλώτων, τὸ ὁποῖον ἀποδεικνύει καὶ τὴν μεγάλην φθορὰν τῶν Περσῶν· ὁ

φορὰ τῆ Αἰλεξάνδρου ἦτο μετριωτάτη, καὶ κατὰ τὸν ἴδιον συγγραφεὰ ὄχι περίτε τῶν 1200 ἀνδρῶπων, ἐξ ὧν οἱ περισσότεροι ἦσαν ἰππεῖς. Αὕτη ἡ μάχη συ-
 π. χ. νέθη ἐν μηνὶ Οκτωβρίῳ εἰς τὸν αὐτὸν σχεδὸν καιρὸν,
 331. ὅτε ἐγίνε προὶ δύο χρόνων ἡ μάχη ἐν Γίσσῳ. Ἐπειδὴ
 τὰ ἐν Ἀσσυρία Γαυγάμηλα, ὁ τόπος τῆς μάχης
 τῶν δύο στρατευμάτων, ὑπῆρχον μικρὰ καὶ ὀλίγον ἐγνω-
 σμένα, ἐπωνομάθη ἡ μάχη τῶν Ἀρβήλων, μίας πόλεως κειμένης πλησίον τῆ τότε τῆς μάχης.

Οἱ δὲ Δαρειος μετὰ ταύτην τὴν τρομερὰν δυσ-
 χίαν ἤλθε συνοδευόμενος ὑπὸ ὀλίγων πρὸς τὸν ποτα-
 μὸν Λύκον, ὅτε πολλῶν συμβουλευόντων νὰ καύσῃ τὴν
 γέφυραν καὶ ν' ἀσφαλίσῃ τὴν φυγὴν τε, αὐτὸς ἠναν-
 τιώθη λέγων, ὅτι δὲν ἤθελε νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν τε
 μετὰ τὸν θάνατον παμπόλλων ὑπηκόων, καὶ ἔτω δια-
 θὰς πολλὰς τόπους ἐφθασε περὶ τὸ μεσονύκτιον εἰς τὰ
 Ἀρβήλα, καὶ ἐντεῦθεν ἔφυγεν εἰς τὴν Μηδίαν διὰ
 τῶν ὁρίων τῆς Ἀρμενίας παρακολυθούμενος ἀπὸ τῆς
 σατράπας καὶ ἀπὸ ὀλίγης σωματοφύλακας, ἀναμένων
 τὰ χεῖρις καὶ ὑπερέμμενος πάσης ἐλπίδος εὐτυχίας, μάρ-
 τυρ ταλαίπωρος τῆς πτώσεως τῆς βασιλείας τε.

Ὅταν ὁ Αἰλεξάνδρος μισεύσας ἐπλησίασε πρὸς
 τὴν Βαβυλῶνα, ὁ διοικητὴς αὐτῆς Μιζαιος, ὅσις κατ-
 ἔφυγεν αὐτῆ μετὰ τὴν μάχην τῶν Ἀρβήλων, παρ-
 ἔδωκεν αὐτὴν εἰς αὐτὸν ἀναιμωτὶ, μετ' ὃ ὁ Αἰλέ-
 ξάνδρος εἰσέβη μετ' ὅλον τὸ στρατεῦμα παρατεταγμέ-
 νος ὡς εἰς μάχην. Τὰ τείχη τῆς Βαβυλῶνος ἦσαν ὅλα
 γεμάτα ἀνδρῶπων, μετ' ὅλον ὅτι οἱ περισσότεροι πα-
 λῖται ἐξῆλθον εἰς συνάντησιν, θέλοντες νὰ ἴδωσι
 τὸν νέον βασιλέα, τῆ ὁποῖε ἡ φήμη προκατέλαβε
 πολὺ τὸν ἐρχομὸν τε. Οἱ Βαγισάνης, ὁ φερέαρχος καὶ

γυαλινοὺς λυχνίους, φοιτομήμιος καὶ μὴ φωνῆ καταώτερος τῆ Μωζαϊκῆ κατὰ τὸν Σήλαν, ἔξρωσεν ὅλον τὸν ὄρομον μετὰ ἐπιση, εὐχάσας ἐφ' ἐκείτηρα τὰ μέγη ἀργυροῦ Συριακήρια, εἰς τὰ ὅποια ἔκατατο Συμμετα καὶ πτωτοῖα ἀρρωμάτα· μετὰ δὲ τῦτο ἤκαλύψων τὰ ὄωρα τῆ βασιλείας, ὀηλ. ποτῆμαι ζώων, πλῆθὸς ἀπειρον ἴπων, Λέωντες καὶ πάνσηρες ποροπομπωμίμοιο εἰς τὰ ὄρουτοροφωτα (καλαρία)· ἔπειτα ἤρχοντο οἱ μάγοι ψάλλωντας ἤμους κατὰ τὸ πάργιον ἔθνος, καὶ μετὰ ταῦτα οἱ Καλιδατοὶ συνοδημίμοιο ἀπὸ τῆς Βαβυλωνίας μάλιστα καὶ μυσηκῆς, καὶ τελευτατοὶ ἤσαν οἱ Βαβυλωνιοὶ ἴππειος μετὰ μὲ μωγαλινοπρέπειω ἀπὸ τῶν ἴπων ἀνέκακτων. Οἱ βασιλεὺς ἐπρόσώξτε τὸν λαὸν καὶ περὶ κατῆ εἰς τὴν ἔρημ τῆ πεζικῆ· αὐτοὶ δὲ ὄρουφωρῶμιμος ἔπὸ τῶν σωμαματοφωλάκων, καὶ κασιήμιμος ἐπὶ τῆς ἀμάξης, εἰσέδη εἰς τὴν πόλιν καὶ ἐντῆσιον εἰς τὸ παλάτιον ἐν εἰδίει Σηιδάμω. Τὴν ἀκόλασιον ἤμέρα καὶ ἐπὸ λυποφωρῶμιμος ὁ Ἀλέξανδρος ὄλα τὰ κλητὰ καὶ τὸ χρυσίον τῆ Δαρείου, ἐνε διησαυρὸν ἀμέστοργον, τὰ ὅποια διέειμεν ἀφειδῶς εἰς τῆς σφατιώτας· κατῆσθη δὲ σαταράτην μετὰ τῆς Βαβυλωνίας τὸν Μωζαϊκόν, σφατηγὸν δὲ τῶν μετὰ τῆ Μωζαϊκῆ ἰπολαειπομίμων σφατιωτῶν Ἀπολλῶδωρον τὸν Ἀμφιπολίτην.

Ἐντῆσιον ἐπορεῦση ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν Σιτακηνὴν γλώρην, καὶ ἔπειτα εἰς Σῶστα (1), ὅπως ἐφωδισσῆ κατῆς Βαβυλωνίας ἐν ἡμέραις εἰκοσι, καὶ εἶρε διησαυροῦ ἀνωρησιμωτων (500,000 τάλαντα ἀργυροῖς), τὸν ὅποτον διέειμεν εἰς τῆς σφατιώτας ἀνταμειβίω κασιέμεν

(1) Εἰς τὰ Σῶστα εὐρεθ ὁ Ἀλέξανδρος τὰς χρυκακῆς εἰκόνας τῆ ἀριμοδία καὶ ἀριστοειστονος, καὶ ἔστηκψεν ἀντὶ καὶ ὁ παῖδα εἰς τὰς ἀσῆνας.

κατ' Ἀξίαν. Ἐκ ταύτης τῆς πόλεως, ὅτε ἀφῆκε τὴν μητέρα καὶ τὰ τέκνα τῷ Δαρείῳ, ἐπροχώρησεν εἰς ποταμὸν ὀνομαζόμενον Πασιτίγριν, καὶ διαβάς αὐτὸν μετ' 9000 πεζῶν καὶ 3000 ἵππους Ἀγριαῖνας τε καὶ Ἑλληνας μισθωτῶν, ἔτι δὲ καὶ μετ' 3000 Θρᾶκας, εἰσέβη εἰς τὴν Οὐξιανὴν χώραν, ἣ ὅποια καίτιαι πλησίον τῶν Σασιῶν καὶ ἐκτείνεται ἕως τῆς Περσίας. Μεταξὺ δὲ αὐτῆς καὶ τῆς Σασιανῆς εὐρίσκεται ἐν μόνον στενὸν πέραμα. Ὁ Μαδάτης, ὁ ἑπαρχὸς ἐκείνης τῆς χώρας, ἀνὴρ ἐκὶ καλὸς βελὸς ἢ ὀπαδὸς τῆς τύχης, ἀλλὰ πιστὸς πρὸς τὸν βασιλέα, ἀπεφάσισε ν' ἀντισταθῆ ἕως ἐσχάτου κινδύνου· καὶ πρῶτον μὲν ἀνεχώρησεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν κειμένην ἐπάνω εἰς κρημνὰ καὶ βράχους, καὶ περικυκλωμένην ἀπὸ φάραγγας, ἔπειτα δὲ βιαζόμενος κατέφυγεν εἰς τὸ φρέριον, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου οἱ πολιορκούμενοι ἔπεμψαν τριάκοντα πρέσβεις πρὸς τὸν βασιλέα, αἰτῶντες συγγνώμην, τὴν ὁποίαν καὶ ἀπήλυσαν διὰ μεσιτείας τῆς Σισυγάμβριδος, καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ μόνον ἐσυγχώρησε τὸν Μαδάτην, τὸν συγγενῆ ταύτης τῆς βασιλίσσης, ἀλλὰ καὶ ἀφῆκε τὴν πόλιν ἀβλαβῆ, καὶ ἀπέλυσεν ὅλους τὰς αἰχμαλώτους καὶ τὰς παραδοθέντας, συγχωρῶν εἰς αὐτὰς νὰ ζῶσιν ἐλευθέρως καὶ αὐτονόμως, καὶ νὰ γεωργῶσι τὰς ἀγρὰς δίχα φόρου. Διατάξας ὁ Ἀλέξανδρος τὰ περὶ τῶν Οὐξίων, ἦλθεν εἰς τὰ στενά τῶν Σασιῶν (1), τὰ ὅποια ἐφυλάττοντο ἀπὸ ὄρη σχεδὸν ἀπρόσιτα καὶ ἀπὸ τὸν Ἀριοβαρζάνην ἔχοντα 5000 στρατιώτας, καὶ ἐμποδιῶντες ὀλίγους, εἰσέβη εἰς αὐτὰ δι' ἐνὸς δρόμου πάντη διαφόρου

(1) Αὐτὰ τὰ στενά ὀνομαζόμενα Σασιᾶδες ἢ Σασίδες πύλαι εἶναι στενὸν πέραμα μεταξὺ Σασιῶν καὶ Περσιπόμεως.

διὰ τῶν βενῶν, ἢ ὕτως ἐπιπεσὼν αἰφνιδίως, κατέκοψε τὰς φυλάττοντας βαρβάρους.

Ὁ Ἀλέξανδρος, τὸν ὅποιον ἠεὶ ῥᾶσα τύχη παρηκολέθει πανταχῶς, διαφυγὼν τὸν ἀνωτέρω κατὰ τὰ γενὰ κίνδυνον, ἤρχετο εἰς τὴν Περσίαν, ἢ κατὰ τὴν ὁδὸν ἔλαβεν ἐπιστολὰς παρὰ Τιριδάτῃ τῷ διοικητῇ τῆς Περσεπόλεως, ὁ ὅποιος ἐμήνυεν αὐτῷ, ὅτι οἱ Περσεπολίται ἀκούοντες αὐτὸν ἐρχόμενον ἀπεφάσισαν ἢ ἀρπάσσειν ὅλως τὰς βασιλικὰς ὑπ' αὐτῷ φυλαττομένους θησαυροὺς, ἢ διὰ τῆτο παρεκάλει αὐτὸν νὰ φθάσῃ ὅσον τάχως λέγων, ὅτι αὐτὸς ἐμελλε νὰ περᾶσῃ μόνον τὸν ποταμὸν Ἀράξην, ὁ δὲ λοιπὸς δρόμος ἦτον ὁμαλὸς ἢ εὐκολος. Τότε ὁ Ἀλέξανδρος ἀφείσας τὸ πεζικόν, περιεπάτει ὅλην τὴν νύκτα ἔχων τὰς ἰπέεις, οἱ ὅποιοι ἀπέκαμον πολὺ ὑπὸ τῆ μήκης ἢ τῆς ταχύτητος τῆς ὁδοιπορείας, ἢ ἐπέρασε τὸν Ἀράξην ἐπάνω εἰς γέφυραν, τὴν ὁποίαν ἔθηκε πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν. Ἀλλὰ πλησιάζοντι εἰς τὴν πόλιν ἀπήνητησεν αὐτῷ πλῆθος ἀνθρώπων, θάσμα ἐλεεινὸν καὶ παράδοξον· ἦσαν δὲ αὐτοὶ πάντες Ἕλληνας αἰχμάλωτοι ὡς 4000 (1) τὸν ἀριθμὸν γεγενηρότεσ, τὰς ὁποίας οἱ Πέρσαι ἐτυράννησαν διαφόροις βασάνοις, ἄλλων μὲν κόψαντες τὰς χεῖρας, ἄλλων δὲ τὰς πόδας, ἢ ἄλλων τὰ ὦτα ἢ τὰς ῥίνας. Αὐτοὶ ἐφαίνοντο ὡς φαντάσματα ἢ ὄχι ἄνθρωποι, ἢ μόνον ἐκ τῆς φωνῆς διεκρίνοντο. Ὁ Ἀλέξανδρος δὲν ἐδυνήθη εἰς παρομοίαν θεωρίαν νὰ μὴ δακρύσῃ· ἢ βλέπων ὅτι ὅλοι ἀνεβόων ἢ ἐπεκαλῶντο ἔλεος τῆς συμφορᾶς των, εἶπε νὰ ἔχωσι

(1) Curt. Lib. V, 5, 5. Ὁ Διόδοτος, Ἰνδία, καὶ Σκίθας ἀριθμᾷσι μόνον 800.

Δάρδρος, ὑποχόμενος ὅτι θέλωσιν ἰδῆ πάλιν τὰς γυναίκας ἔξ τὴν πατρίδα. Ὅμως αὐτοὶ ἔκριναν ἀφρόδιον νὰ μείνωσιν ἐκεῖ, ὅπν ἡ δυσυχία ἐγένιν εἰς αὐτὲς συνήθης, ἔξ ὁ Ἀλέξανδρος ἔκαμε πολλὰ πλουσιοπάρχα χαρίσματα πρὸς ἀνακλισμὸν τῶν βασάνων, παραγγείλας εἰς τὸν διοικητὴν τῆς ἐπαρχίας νὰ φέρεται πρὸς αὐτὲς φιλανθρωπῶς ἔξ σεβασμῶς.

Τὴν ἀκόλεθον ἡμέραν εἰσέβη ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν Περσέπολιν πανσρατιᾷ χωρὶς τινος ἀντιστάσεως, ἔξ αἱ σρατιῶται ὠρμησαν κατακόπτειν ἔξ κατασφάζειν ὅλες τὲς ἐναπολειφθέντας ἐν τῇ πόλει ἐγκυτοίκους. Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς εὐθὺς ἐπρόσαξε νὰ παύσωσι τὸν φόνον, ἔξ ἀπηγόρευσε νὰ κάμωσιν ἄλλην βίαν. Οἱ θησαυροὶ τῶν ἄλλων τόπων ἦσαν ὡς τὸ μηδὲν ὡς πρὸς τὸν θησαυρὸν ταύτης τῆς πόλεως (1). ἄλλ' ἔχ' ἦττον τῆτο δὲν ἐδυνήθη νὰ σώσῃ τὴν πόλιν. Ἐπειδὴ ὅτε ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκάθητο ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ συμπόσιον συνευοχόμενος μετὰ τῶν φίλων, ἔξ ἔτυχε πῶν πέραν τῆ δέοντος, ἔξ ἡ συνομιλία κατήντησεν εἰς τὴν διήγησιν τῶν πολλῶν κακῶν, ὅσα ἐπραξαν οἱ Πέρσαι κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ἔξ μάλιστα κατὰ τῶν Ἀθηνῶν, ἡ Θαῖς, μία τῶν παλλακίδων, Ἀττικὴ τὸ γένος, ὠνειδίξε τὸν βασιλέα ὡς μικρόψυχον, διότι δὲν ἐκδικήθη τὲς τόσας φόνους, ὅσους ἐπραξαν οἱ βάρβαροι. Οἱ δὲ λόγοι ταύτης τῆς γυναίκος ἦσαν οἱ ἀκόλεθοι — λόγοι, οἱ ὅποιοι δὲν προξενῶσι τιμὴν ἔτε εἰς τὴν θηλύτητα αὐτῆς, ἔτε εἰς τὸ φιλότιμον ἦθος τῆ Ἀλεξάνδρου, ὁ ὅποιος συνανεσρέφετο μετὰ τῆς ταύτης κακὴν κεφαλήν.

(1) 120,000 τάλαντα κατὰ Διόδ. καὶ Κέρτ. Περὶ τῆς Θαῖδος ὅρα Ἀθην. Δειπνοσ. Βιβλ. ΙΓ'.

ἡ Ταύτην τὴν ἡμέραν, εἶπεν, ἀπολαμβάνω τὴν ἐπι-
 ἡ καρτίαν ὄλων τῶν πόνων, ὅσους ἔπαθον πλανωμένη
 ἡ εἰς τὴν Ἀσίαν, ἐντροφῶσα καὶ ἐνυβρίζουσα εἰς τὸ
 ἡ ὑπερήφανον παλάτιον τῶν Περσῶν. Εὐγενικὸν μὲν
 ἡ ἔργον θελεῖ εἶναι τὸ νὰ καύσω τὸ παλάτιον τῆς
 ἡ Περσεπόλεως, ἀλλὰ πόσον ἐνδοξότερον ἤθελεν εἶ-
 ἡ ναι ὅταν κατακαύσω τὸ παλάτιον τῆς Ξέρξης, ὅσις
 ἡ κατέκαυσε τὰς Ἀθήνας, καὶ δώσω εἰς τὴς μεταγε-
 ἡ νεέρας ἀφορμὴν τῆ νὰ λέγην, ὅτι ἐν μόνον γύ-
 ἡ ναιον ἐκ τῆς στυγερῆς τῆς Ἀλεξάνδρου
 ἡ ἐτιμώρησε λαμπρότερον τῆς ἐχθρῆς τῆς Ἑλλάδος,
 ἡ παρέξ ὅλοις οἱ στρατηγοί; Οἱ συντράπεζοι ἐπήνεσαν
 τὸν λόγον τῆτον· καὶ εὐθὺς ὁ βασιλεὺς ἀναπηδήσας
 ἐσεφανωμένος τὴν κεφαλὴν καὶ ἔχων λαμπάδα καιομέ-
 νην, προπορεύεται ἐπὶ σκοπῶ νὰ ἐκτελέσῃ τῆτο τὸ
 μωρὸν ἔργον· οἱ δὲ ἀκολουθῶντες συνεπευφημῶντες ἐ-
 κύκλωσαν τὸ παλάτιον ἄδοντες καὶ χορεύοντες· καὶ οἱ
 ἄλλοι Μακεδόνες ἀκόντες αὐτὸν τὸν Δόρυβον, συνέ-
 τρεχον μετὰ λαμπάδων καιομένων χαίροντες, καὶ ἔβα-
 λον εἰς φλόγας τὸ παλάτιον ἀπανταχόθεν. Ὁ Ἀλέ-
 ξανδρος μετενόησεν εὐθὺς, καὶ ἐπρόσαξεν, ἀλλὰ πολλὰ
 ἄργα, νὰ σθέσεν τὴν φλόγα.

Ἐν ᾧ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐνηχόλειτο ἐντροφῶν
 εἰς τὴν εὐτυχίαν τῆ, ὁ ταλαίπωρος Δαρεῖος ἔφθασε
 τότε εἰς τὰ Ἐκβάτανα, τὴν μητρόπολιν τῆς Μη-
 δίας. Οὗτος ὁ φεγγῆς βασιλεὺς ἔχων ἐτι μετ' ἑαυτῆ
 30,000 πεζοὺς, ἐξ ὧν ἦσαν 4000 Ἑλληγες πῖσοι ἕως
 τέλους, καὶ 4000 σφειδονήτας, καὶ ὑπὲρ τῆς 3000 Βακ-
 τριανῆς ἰππεῖς ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Βῆσσον, ἤλπιζε
 με τῆτες τῆς ὀλίγης ν' ἀντισταθῆ εἰς τὸν δυνατὸν ἀν-
 τωγωνισμὸν, ἢ καὶ νὰ μηκύνῃ τὸν πόλεμον· ἀλλ' αὐ-

τὸς εἶχε περὶ αὐτὸν προδότας, καὶ κατὰ δυστυχίαν ὅλης τῆς ἀνθρώπων ἐναντίας. Ὁ Ναβαρζάνης, εἰς τῶν πρώτων ἀρχόντων τῆς Περσίας καὶ Ἰππάρχος, καὶ ὁ Βῆσσοσ, στρατηγὸς τῶν Βακτριανῶν, ἔχοντες ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν πολλὰς στρατιώτας, συνώμοσαν νὰ πράξωσι τὸ πάντων μιαιώτατον ἔργον, ἤγουν νὰ πιάσεν καὶ νὰ δέσεν τὸν βασιλέα, διανούμενοι, εἰ μὲν ὁ Ἀλέξανδρος καταδιώξῃ αὐτὸς, νὰ σώσῃσι τὴν ζωὴν παραδίδοντες τὸν Δαρεῖον ζωντανόν· εἶδὲ καὶ δυναθεὺν νὰ φύγῃ τὸν Ἀλέξανδρον, ν' ἀρπάσῃ τὴν βασιλείαν φονεύοντες τὸν Δαρεῖον, καὶ ν' ἀνακινήσῃ τὸν πόλεμον. Οὗτοι οἱ προδόται εὐθὺς κατέπεισαν τὰς στρατιώτας εἰς ἀποστασίαν λέγοντες εἰς αὐτὰς, ὅτι ἐκινδύνεουσι ν' ἀφανισθῆν καὶ νὰ κατασυντριβῶσιν ὑπὸ τὰ ἐρείπια μιᾶς βασιλείας σαλευομένης, καὶ ὅτι ἠμπόρουν νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν Βακτριανὴν, ὅπου εὐρίσκετο πλεῖτος ἀναρτίμῃτος. Αὐταὶ αἱ ὑποσχέσεις κατέπεισαν εὐκόλως τὰς ἀπίστες στρατιώτας· μόνοι δὲ οἱ μειωτοὶ Ἕλληνες, οἱ ἀνδρεῖοι λέγω καὶ γενναῖοφρονες Ἕλληνες, κατεφρόνησαν πᾶσαν ὑπόχρῃσιν, καὶ ἔδειξαν πρὸς τὸν Δαρεῖον μεγίστην πίσιν καὶ προσπάθειαν, οἱ ὅποιοι βλέποντες αὐτὸν προδιδόμενον ὑπὸ τῶν ἰδίων στρατηγῶν καὶ διωκόμενον ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, ὑπέχοντο νὰ τὸν βοηθήσῃ ἄχρι τελευταίας πνοῆς. Ἀλλ' ὁ μεγαλόψυχος Δαρεῖος νομίζων ἴσως, ὅτι φανερόνων τὴν ὀργὴν τε πρὸς τὸν Βῆσσον, ἠθέλην ἐπισπάσῃ τὴν καθ' αὐτῆ μελετωμένην ἐπιβλήν ταχύτερον, δὲν ἠθέλησε νὰ δεχθῆ τὴν ὑπόχρῃσιν λέγων ἕτως, “εἰάν οἱ ὑπήκοοί με δὲν θέλῃεν νὰ με βοηθήσῃεν, πῶς ἐγὼ ἐμπορῶ νὰ σέρξω εἰς τὴν ὑπερέσπισιν τῶν ξένων;”. Τότε οἱ πῖσοι Ἕλληνες βλέποντες ἀπρακτοὺν τὴν ὑπό-

χεσιν, παρεδόθησαν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, ὁ ὁποῖος βλέπων τὸ γενναῖον αὐτῶν φρόνημα, τὺς ἐσυγχώρησε καὶ τὺς ἐμίθωσεν εἰς τὸ σφάτεμα τῶν.

Οἱ προδότες ἐπίασαν καὶ ἔδεσαν τὸν Δαρπίον μὲ δεσμὰ χρυσὰ τιμῶντες δῆθεν ὡς βασιλεῖα, καὶ κλείσαντες αὐτὸν εἰς ἀρμάμαξαν, ἐχώρην πρὸς τὴν Βακτριανὴν μὲ μεγάλην σπουδὴν, ἕως ἔμαθόντες, ὅτι τὸ σφάτεμα τῶν Ἑλλήνων κατεδίωκεν αὐτὸς παρὰ πόδας, καὶ ἰδόντες ἀδύνατον τὴν ἐξιλέωσιν τοῦ Ἀλέξανδρου καὶ τὴν ἀρπαγὴν τῆς βασιλείας, ἀπέλυσαν αὐτὸν πάλιν τῶν δεσμῶν, καὶ παρεκάλουν νὰ συμφύγη ὅσον τάχως. Ἀλλ' αὐτὸς εἶπεν, ὅτι οἱ θεοὶ ἦσαν ἕτοιμοι νὰ τὸν ἐκδικήσουν, καὶ ἐπικαλούμενος τὴν δικαιοσύνην τοῦ Ἀλέξανδρου, δὲν ἠθέλησε ν' ἀκολουθήσῃ τὺς προδότες. Τότε θυμωθέντες ἐς ἄκρον, κατεπλήγωσαν αὐτὸν μὲ τὰ τόξα, καὶ ἀφέντες ἠμιθανῆ (1), ἐτράπησαν διαφόροις ὁδοῖς. Ὅτε μετ' ὀλίγον ἐφθάσαν καὶ οἱ τροπαιῶχοι Μακεδόνες, εἰρέθη ὁ Δαρπίος εἰς ἐρημον τόπον κείμενος ἐν τῇ ἀμάξῃ καὶ πνέων τὰ λοιθία· ὁμοῦς δὲ πρὶν ἀποθάνῃ ἐζήτησε νὰ πῆ, καὶ εἰδὺς Μακεδῶν τις ὀνόματι Πολύστρατος, ὁ ὁποῖος εἶχε μετ' ἑαυτοῦ Πέρσιν ἀίχμαλτον ὡς διερμηνέα, ἔδωκε πειν. Ἡ γενναιοῦτης τότε τοῦ ταλαιπώρου βασιλέως ἐγνωρίσθη καὶ εἰς ἐκείνην τὴν ἀξιοδρήνητον κατάστασιν ἐκ τῶν λόγων πρὸς τὸν ξένον. “Αὕτη εἶναι, εἶπεν, ἡ ἐσχάτη δυστυχία μου, τὸ νὰ μὴ ἐμπορῶ νὰ σὲ ἀντευσργετήσω” καὶ πικρῶν ἐστράφη πρὸς τὸν Μακεδόνα καὶ εἶπεν, “ὅτι εἰς ἐκείνην τὴν ἀξιοδρήνητον κατάστασιν ἐπαρη-

(1) Ὁ Σατιβαρζάνης καὶ Βαρζαέντης ἐφόνευσαν αὐτὸν κυρίως (Ἀρρ. Γ', 21. Κύριτ. Ε', 17', 17).

ἡγορεῖτο κἄν, ὅτι θέλει λαλήσει πρὸς ἕνα, ὅσις τὸν
 καταλαμβάνει, καὶ δὲν θέλει εἶπῃ εἰς μάτην τὴν τε.
 λευταῖς λόγους, καὶ παρήγγειλε νὰ εἶπῃ ταῦτα
 πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, ὅτι ἀποδνήσκει εὐγνωμῶν,
 ὅτι εὐχαρίζει αὐτὸν διὰ τὴν μεγάλην φιλανθρω-
 πίαν, ὅσῃν ἔδειξε πρὸς τὰ τέκνα, πρὸς τὴν μητέρα
 καὶ γυναῖκα, τὰς ὁποίας εἰ μόνον ἔσωσει, ἀλλὰ καὶ
 ἀποκατέστησεν εἰς τὴν προτέραν λαμπρότητα καὶ τι-
 μὴν, καὶ ὅτι ἠύχeto νὰ γένη νικητὴς καὶ κύριος ὅλης τῆς
 οἰκουμένης, καὶ ὅτι ἐνόμιζε περιττὸν τὸ νὰ τὸν παρακαλέ-
 σῃ νὰ ἐκδικήσῃ τὸν βδελυρὸν κατ' αὐτῆ φόνον, καθότι
 τῆτο μέλει εἰς ὅλην τὴν βασιλείαν. Μετὰ δὲ ταῦτα
 πιάσας τὴν δεξιὰν τῆ Πολυδράτου εἶπε. "Ταύτην δίδω-
 μι τὴν δεξιὰν διὰ σέ, τὸ μόνον ἐνέχειρον τῆς εὐγνω-
 μοσύνης με καὶ ἀγάπης". καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἐξέπνευσε.

Ὁ Ἀλέξανδρος φθάσας καὶ αὐτὸς μετ' ὀλίγον,
 καὶ ἰδὼν τὸν Δαρεῖον νεκρὸν, ἐκλαυσε πικρῶς, διὰ τῆ
 ὁποίᾳ ἔδειξε πόσον ἐλυπεῖτο εἰς τὰ ἀνάξια δυσυχί-
 ματα τέτε τῆ βασιλείας· καὶ εὐθὺς λύσας τὴν χλα-
 μύδα, ἔρριψεν αὐτὴν ἐπὶ τὸ σῶμα τῆ Δαρείου, καὶ ἔ-
 πειτα βαλσαμώσας καὶ σολίσας βασιλικῶς τὴν λάρ-
 νακα, ἐπέμφεν αὐτὴν πρὸς τὴν Σισύγαμβριν διὰ νὰ
 τὸν θάψῃ κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν βασιλέων τῆς Περ-
 σίας, καὶ νὰ τὸν ἐναποθέσῃ εἰς τὰ βασιλικά μνημεῖα
 τῶν πατέρων. Τοιουτρόπως ἀπέθανεν ὁ Δαρεῖος, ζή-
 σας 50 χρόνους καὶ βασιλεύσας ἕξ μόνον· καὶ μετ' αὐτὸν
 ἔπαυσε καὶ ἡ βασιλεία τῶν Περσῶν, ἡ ὁποία διήρκε-
 σε 209 χρόνους ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς βασιλείας τῆ
 μεγάλε Κύρου (1).

(1) Ἦσαν δὲ οἱ βασιλεῖς τῆς Περσίας 19, ὁ μέγας

Ὁ προδότης Βῆσσοσ δὲν ἔφυγε τὴν πρέπυσαν τιμωρίαν. Ὁ Ἀλέξανδρος θεωρῶν εἰς τὸν Δαρείον ἔχι τὸ πρόσωπον τῆ ἐχθρῆ, ὅσον εἰς τὸν Βῆσσον τὸ πρόσωπον τῆ φίλε τῆ δολοφονηθέντος βασιλέως, ἐδίωκεν αὐτὸν ζητῶν νὰ ἐκδικήσῃ τὸν θάνατον τῆ Δαρεΐε. Ὁ Βῆσσοσ διαβαίνων ἐν ἀμηχανία καὶ τρόμφ ἀπὸ ἐπαρχίας εἰς ἐπαρχίαν, παρεδόθη, ὡς κατωτέρω ῥηθῆσεται, ἀπὸ τῆσ συνωμότησ εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, ὁ ὁποῖοσ ἐθανάτωσεν αὐτὸν κακῆν κακῶσ.

Ὁ θάνατοσ τῆ Δαρεΐε ἠΐξῃσε μόνον τῆσ πλεονεκτικῆσ τῆ Ἀλεξάνδρου σκοπῆσ πρὸσ ἀναζητήσιν νέων νικῶν, καὶ ἐπιμεληθεῖσ νὰ ἐπιδιώξῃ τὸν Βῆσσον, ὁ ὁποῖοσ ἤδη ἔλαβε τὸ ὄνομα τῆ βασιλέωσ, καὶ μὴ δυναθεῖσ ἔπαυσε, καὶ διέβη τὴν Παρθικὴν χώραν, καὶ εἰς τρεῖσ ἡμέρασ ἔφθασεν εἰς τὰ σύνορα τῆσ Ἰρμανίας, καὶ ὑποτάξασ αὐτήν, ἐπέταξε καὶ τῆσ Μάρδυσ, Ἀρίας, Δράγγασ, Ἀραχωτῆσ, καὶ ἄλλα πολλὰ γένη, εἰς τὰ ὁποῖα ἤρχοντο οἱ σρατιῶται μὲ σπυδὴν ἀνείκασον. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐδίωκε συχνάκισ τῆσ ἐχθρῆσ ὀλοκλήρησ ἡμέρασ καὶ νύκτασ χωρίσ νὰ συγχωρέσῃ σχεδὸν ἀνάπαυσιν εἰς τῆσ σρατιῶτασ, καὶ διὰ ταύτην τὴν ἐξάισιον ταχύτητα κατέπληξε πολλὰ ἔθνη, τὰ ὁποῖα τὸν ἐνόμιζον ἐτι πολλὰ μακρὰν, καὶ τὰ κατεδάμασεν ἀνέτοιμα.

Ἐν μιᾷ τέτων τῶν ἐκδρομῶν ἤλθε πρὸσ αὐτὸν καὶ ἡ Θάλληρισ, ἡ βασίλισσα τῶν Ἀμαζόνων, ἡ ὁποῖα

Κῦροσ, ὁ Καμβύσησ, Σμέρδισ ὁ μάγασ, Δαρεῖοσ ὁ τῆ Τράσπε, Ξέρξησ ὁ πρῶτοσ, Ἀρταξέρξησ ὁ μακρόχειρ, Ξέρξησ ὁ Β', ὁ Σογδιανὸσ, Δαρεῖοσ ὁ νόδοσ, Ἀρταξέρξησ ὁ Μνήμων, Ἀρταξέρξησ ὁ Ὠχοσ, ὁ Ἀρσίδησ, καὶ ὁ τελευταῖοσ δολοφονηθεῖσ Δαρεῖοσ ὁ Κοδομάνησ.

ἐπιθυμῆσα νὰ ἴδῃ τὸν Ἀλέξανδρον, ἀφῆκε τὴν βασιλείαν ἔξω διέβη πολλὰς τόκους διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν περιέργειαν· ὅτε δὲ ἐπλησίασεν εἰς τὸ στρατόπεδον, προέπεμψε τὴν μηνύσαντα, ὅτι μία βασίλισσα εὕρισκομένη πλησίον τῆς στρατοπέδου, ἤρχετο πρὸς αὐτὸν ἔχουσα μεγάλην ἐφοσίωσιν νὰ τὸν γνωρίσῃ. Ὁ Ἀλέξανδρος ἔνευσε· ἔτι τότε αὐτὴ προσάξασα τὴν ἀκολουθεύσαντα νὰ μείνωσιν ἐκεῖ, ἦλθε μὲ τριακοσίας Ἀμαζόνιδας· ἔτι ὅτε ἴδε τὸν βασιλέα, κατέβη ἀπὸ τῆς ἵππου ἔχουσα εἰς τὴν δεξιὰν δύο λόγχας, καὶ εἶσα ἔβλεπεν εἰς τὸν βασιλέα χωρὶς τινος ἐκπλήξεως καὶ θαυμασμοῦ· ἔτι θεωρῶσα αὐτὸν ἀτενῶς, εὕρισκε τὸ σχῆμα τῆς σώματος ἀσύμφωνον μὲ τὴν φήμην τῶν ἔργων, ἐπειδὴ οἱ βάρβαροι σέβονται τὸ μεγαλοπρεπὲς τῶν σωμάτων, ἔτι κρίνουσιν ἐκεῖνος μόνον ἀξίους μεγάλων κατορθωμάτων, ὅσους ἡ φύσις ἐπροίκισε μὲ σωματικὰ προτερήματα. Πλὴν αὐτὴ δὲν ἀμφίβαλε νὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι ἤρχετο διὰ νὰ παιδοποιήσῃ ἀπ' αὐτῆς, λέγουσα ὅτι αὐτὴ ἦτον ἀξία νὰ δώσῃ αὐτῷ διαδόχου τῆς βασιλείας. Τῆτο τὸ ζήτημα ἠνάγκασε τὸν Ἀλέξανδρον νὰ διατρίψῃ ἐκεῖ ὀλίγας ἡμέρας, ἔτι εἶτα ἡ μὲν Θάληστρος ἐπέστρεψεν εἰς τὰ ἴδια, αὐτὸς δὲ εἰς τὴν Παρθικὴν χώραν (1).

Ὁ Ἀλέξανδρος λαμβάνων ἤδη ὀλίγην ἄνεσιν, παρεδόθη εἰς ἡδονὰς ἔτι τρυφᾶς, καὶ ὁ ἀνίκητος ἀπὸ τὰ ὄπλα τῶν Περσῶν ἐγένετο δῆλος τῶν παθῶν (2).

(1) Αὕτη ἡ ἱστορία ἔτι ὅλη ἡ περὶ τῶν Ἀμαζόνων νομίζεται παρὰ τοῖς σημνοῖς συγγραφεῦσι πάντῃ μυθώδης ἔτι ἐπίπλαστος.

(2) Τότε ἔλαβε γυναῖκα ἔτι τὴν Ρωξάνην (Πλὴτ.).

ἔ διημερεύων ἔ διανυκτερεύων εἰς ἀγῶνας, κώματα, γυναίκας ἔ ἀπρεπῆ συμπόσια, ἔ μὴ ἀρκύμενος εἰς τὸς μῶμους ἔ μουσικὰς, ὅσους ἔφερεν ἐκ τῆς Ἑλλάδος, ἠνάγκασε τὰς μεθ' αὐτῷ αἰχμαλώτους γυναίκας νὰ ψάλλωσι κατὰ τὸ πάτριον ἔθος. Μεταξὺ δὲ τούτων ἴδε μίαν, ἡ ὁποία ἐφαίνετο περίλυπος πλεον τῶν ἄλλων, ἔ μετ' εὐκοσμίας ἔ αἰδῶς ἔκαμνε περισσώτεραν ἀντίστασιν εἰς τὸ νὰ παρρησιασθῆ δημοσίᾳ. Αὐτὴ εἶχε κάλλος ἐξαισίον, τὸ ὅποσον ἐλαμπρύνετο περισσότερο ἀπὸ τὴν ἐντροπὴν, ὅσην ἐφανέρωνε κύπτουσα εἰς τὴν γῆν ἔ ἀγωνιζομένη νὰ κρύψῃ τὸ πρόσωπον. Οἱ βασιλεῖς συμπεραίνων ἐκ τῆς ὄψεως τῆ προσώπου, ὅτι αὐτὴ δὲν ἦτον ἀπὸ γένος ταπεινόν, ἠρώτησε περὶ τάτου, καὶ ἤκουσεν ὅτι ἦτον ἡ ἐγγόνῃ τῆ Ὠχε τῆ ἄρτι βασιλείως τῆς Περσίας, ἔ θυγάτηρ τῆ ἡῆ αὐτῆ, ἔ ὅτι ἐνυμφεύθη Γ'ράσπην τὸν συγγενῆ τῆ Δαρείου ἔ στρατηγὸν ἀξιολόγου δυνάμεως. Διὸ ἐλεῶν ὁ βασιλεὺς τὴν ἀτυχίαν ἔ συμφορὰν ταύτης τῆς γυναικὸς, ἀπέδωκεν αὐτῇ τὴν ἐλευθερίαν καὶ ὅλα τὰ κτήματα, καὶ ἔπεμψεν εἰς ἀναζήτησιν τῆ συζύγου αὐτῆς.

Ἀλλ' οἱ γέροντες τῆ Φιλίππου στρατιῶται μακρὰν ὄντες τῶν ἡδονῶν, ἐβδελύττοντο ἀναφανδὸν τὴν ὑπερβολικὴν πολυτέλειαν, ἔ τὰ πολλὰ ἄλλα ἐλαττώματα, ὅσα τὸ κράτευμα ἔμαθεν εἰς τὰ Σῦσα ἔ Ἑκβάτανα. Ὅθεν ὁ βασιλεὺς διανοόμενος, ὅτι τὸ κάλλισον ἀντιφάρμακον ἦσαν αἱ πολεμικαὶ γυμνάσεις, ἐστράτευσεν ἐναντίον τῆ Βήσσης· βλέπων δὲ τὸ κράτευμα ὑπὲρ τῆ πλήθους τῶν λαφύρων βαρὺ ἔ δυσκίνητον, ἐπρόσαξε πρῶτον μὲν νὰ συνάξεν ὅλα τὰ ἰδικάτου φορτία, ἔπειτα δὲ ὅλε τῆ στρατεύματος (πλὴν τῶν ἀ-

ναγκαιοτάτων) εἰς δημόσιον τόπον, καὶ ἐντεῦθεν νὰ τὰ μεταφέρῃ ὅλα ἐν ἀμάξαις εἰς πλατείαν πεδιάδα. Τότε αὐτὸς, πάντων θουμαζόντων ἔκδεχομένων τὸ ἀποθησόμενον, ἔσειλεν ὀπίσω τὸς ἵππους, ἔ καύσας πρῶτον τὰ ἰδικά τε φορτία, ὤρισα καὶ εἰς τὸς ἄλλους νὰ κάμωσι τὸ αὐτὸ εἰς τὰ ἰδικά των.

Ἔως τότε τῷ καιρῷ ἴδομεν τὸν Ἀλέξανδρον χειραγωγούμενον ὑπὸ τῆς ἀρετῆς· ἀλλ' ἀπὸ τῷ νῦν θελομεν ἴδῃ αὐτὸν πεφυσιωμένον ὑπὸ τῆς εὐτυχίης, διεφθαρμένον ὑπὸ τῆς κολακείας, ἔ ἐκνευρωμένον ἀπὸ ἐλαττώματα, παρισιῶντα ἓνα χαρακτῆρα πολλὰ ἀμφίβολον ἔ ἐν μίγμα ἡρωϊσμῶ ἔ τυραννίας.

Μία συμβάσα ἐπιβελή τινὸς Δίμνε κατὰ τῷ Ἀλέξανδρον ἀνεκαλύφθη ἀπό τινος Μακεδόνα στρατιώτην (Κεβαλίον) πρὸς τὸν Φιλώταν ἓνα τῶν φίλων τῷ Ἀλέξανδρον. Οὗτος ἀμελήσας νὰ δηλώσῃ τῷ τῷ Ἀλέξανδρῳ, ὑπωπτεύθη ὡς συμμέτοχος τῆς ἐπιβελῆς, ἔ Παρμενίων ὁ πατὴρ τότε τῷ νέῳ ἔγινε ἔ αὐτὸς ἕποπτος· ἔ ἐπειδὴ ἡ ὑπαψία τῶν τυράννων ἰσοδυναμεῖ μὲ τὴν ἀπόδειξιν, ὁ Ἀλέξανδρος κατεδίκασε ἔ τὸς δύο εἰς θάνατον. Διὸ περὶ τὴν ἀρχὴν τῆς νυκτὸς φύλακες ἐτάχθησαν, ὅτε ἦτο χρεῖα, καί τινες αὐτῶν εἰσέβησαν εἰς τὴν σκηνὴν τῷ Φιλώτῃ, ὁ ὁποῖος κοιμώμενος βαθείως, καὶ ἔξυπνῶν αἰφνιδίως ἐν ᾧ οἱ φύλακες ἔδενον τὰς χεῖρας, “οἶμοι, βασιλεῦ, ἔκραγξεν, ἡ λύσσα τῶν ἐχθρῶν ἐνίκησε τὴν ἀγαθωσύνην σε.” Οἱ δὲ φύλακες σκεπάσαντες τὸ πρόσωπον, ἔφερον αὐτὸν μετ' ἄκρας σιωπῆς εἰς τὸ παλάτιον δεδεμένον ὀπίθεν τὰς χεῖρας καὶ ἔχοντα τὴν κεφαλὴν σκεπασμένην μὲ παχὺ παλαιὸν ῥέχον. Τότε ὁ Φιλώτας ὑπὸ φόβῳ δὲν ἐτόλμα ἔτε ν' ἀναβλέψῃ, ἔτε ν'

ἀνοίξῃ τὰ χεῖλη, ἀλλὰ χύων ποταμηδὸν δάκρυα, ἐλειποθύμησεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆ ὑπηρετῆ· ὅτε δὲ οἱ παρεσῶτες ἐσφόγγισαν ἀπὸ τὸ πρόσωπον τὰ δάκρυα, τότε ἀναλαμβάνων κατ' ὀλίγον τὴν φωνὴν καὶ λαλιὰν, ἐζήτηι νὰ λαλήσῃ, καὶ τυχὼν ἀκροάσεως ἐκρίθη ἄξιος βασιλεὺς. Οἱ ἐπιστάται τῶν βασιάνων, ὄντες οἱ παλαιότατοι αὐτῆ ἐχθροὶ, ἐτυράννυν αὐτὸν αὐστηρότατα. Αὐτὸς ἔδειξε μὲν ἐν ἀρχῇ μεγάλην σαφερότητα καὶ ὑπομονὴν, καὶ τὰ βασάνια δὲν ἐδυνήθησαν νὰ ἐκθιάσωσιν ἀπ' αὐτῆ ἕδὲ γρῦ, ἕτε καὶ ἀναστεναγμόν· ἀλλὰ τέλος νικῶμενος ὑπὸ τῶν πόνων ὠμολόγησε τὴν ἐπιβελίαν, ἐμαρτύρησε πολλὰς συνωμότητας, καὶ κατὰ τὸ θελήμα τῶν βασιανισῶν κατηγορήσε καὶ αὐτὸν τὸν πατέρα. Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἀνεγνώθησαν αἱ ἀπακρίσεις τῆ Φιλώτε ἐνώπιον ὅλης τῆς συνόδου, παρόντος καὶ αὐτῆ, καὶ πάντες ὁμοφώνως κατεδίκασαν αὐτὸν, καὶ ἐλιθοβόλησαν ὁμῶ με ἄλλης τινὰς συνωμότητας κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Μακεδόνων.

Ὁ θάνατος τῆ Φιλώτε ἐπέσυρε καὶ τὸν θάνατον τῆ Παρμενίωνος, ἢ ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐνόμιζεν αὐτὸν τῶ ὄντι ἐνοχόν, ἢ ὅτι ἐφοβείτο τὸν πατέρα μετὰ τὸν θάνατον τῆ υἱῆ. Ὁ Πολυδάμας, εἰς τῶν πρώτων ἀρχόντων τῆς αὐλῆς καὶ φίλος πιστότατος τῆ Παρμενίωνος (ἂν ἐμπορῇ νὰ δοθῇ αὐτῇ ἡ ὀνομασία εἰς τὰς αὐλικὰς, οἱ ὅποιοι εἶναι μόνον φίλοι τῆ ἰδίᾳ συμφέροντος), ἐκλεχθεὶς ὑπεργὸς τῆ θελήματος τῆ βασιλέως, διὰ νὰ μὴ ὑποπτεύσῃ τις τὸν ἀληθινὸν σκοπὸν τῆς ἐξαποστολῆς, ἐμίσεισε πρὸς τὴν Μιθριάν, ὅπε ὁ Παρμενίων ἦτον ἀρχὸν τῆ στρατῆ καὶ πεπιστευμένος τῆ βασιλικῆς θησαυρῆς ὡς 180,000 τάλαντα τὸν ἀριθμόν. Ὁ Ἀλέξανδρος ἔδωκε τῶ Πολυδάμαντι πολλὰς

ἐπισολὰς πρὸς τὸν Κλέανδρον, τὸν ἐκείσε ἑπαρχὸν τῆ βασιλείας, ἢ πρὸς τὰς πρῶτας ἀξιωματικὰς, ἢ ἄλλας δύο πρὸς τὸν Παρμενίωνα, τὴν μὲν τῆ βασιλικῆ σφραγίδι ἐσφραγισμένην, τὴν δὲ τῆ σφραγίδι τῆ Φιλώτου, διὰ νὰ νομιζῆ ὁ πατὴρ τὸν υἱὸν ζῶντα ἢ νὰ μὴ ὑποπτεύσῃ τι παντελῶς. Ὁ Πολυδάμας διέτριψε κατὰ τὴν ὁδὸν ἕνδεκα μόνον ἡμέρας, ἢ ἔφθασε νυκτὸς εἰς τὴν οἰκίαν τῆ Κλεάνδρου. Τότε βελευθέντες ἀμφότεροι περὶ τῆ φόνος τῆ Παρμενίωνος, ἤλθον τῆ ἐπαύριον μετὰ πολλῆς συνοδίας πρὸς αὐτὸν, ὁ ὁποῖος ἔτυχε τότε περιδιαβάζων εἰς τὸ αὐτῷ ἄλσος (parc). Ὁ Πολυδάμας, ὡς ἶδε μακρόθεν τὸν Παρμενίωνα, ἔδραμε νὰ τὸν ἀγκαλιᾶσῃ μὲ φαιδρότατον πρόσωπον, ἢ μετὰ πολλὰς ἀμοιβαίους ἀσπασμὸς ἢ ἄλλα φιλικὰ σημεῖα, ἔδωκε πρῶτον τὴν ἐπιστολὴν τῆ Ἀλεξάνδρου, τὴν ὁποῖαν ἐκεῖνος ἀνέγνω, ἢ ἔπειτα τὴν νομιζομένην τῆ Φιλώτου· ἢ ἐν ᾧ ἐκεῖνος ἀναγνώσκων ἐφαίνετο χαίρων ἐπὶ τοῖς γεγραμμένοις, ὁ Πολυδάμας ὠρμησθε ἢ ἐπλήγωσε τῆ μαχαίρα πρῶτον μὲν τὸ πλευρὸν, εἶτα δὲ τὸν λαιμὸν, ἢ οἱ λοιποὶ κατεπλήγωσαν αὐτὸν ἄπνεν ὄντα. Οὕτως ἀπέθανεν ὁ Παρμενίων ἐβδόμηκον τέτης, ὁ ὁποῖος ἐδέλευσε προθύμως ἢ πισῶς τὸν βασιλέα, ἢ τοιαύτην ἔλαβεν ἀνταμοιβὴν εἰς τὸ τέλος.

Εἰς τὰς τρεῖς μεγάλας μάχας, αἱ ὁποῖαι ἔκαμον τὸν Ἀλέξανδρον κύριον τῆς Περσίας, ὁ Παρμενίων εἶχε τὴν διοίκησιν τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος. Ὁ Ἀλέξανδρος, ὅστις ἐγνώρισε τὰ δεξιὰ ἀποτελέσματα τῆς πολεμικῆς ἐκεῖνος ἐμπειρίας ἢ τῆ πρὸς αὐτὸν ζήλου, ἐτίμα αὐτὸν, ἢ ὅλοι οἱ στρατιῶται τὸν ἐσέβοντο ἢ ἠγάπων. Ὁ Φιλώτας, ὅστις ὑπ' ἀνάγκης ἐγινε κατήγορος τῆ ἀπὸ πατρὸς καὶ ἐθανατώθη ἀ-

σπλάγχχνως, ἦτον ὁ νεώτερος τῶν τριῶν ἀδελφῶν· καὶ οἱ ἄλλοι δύο, ἄνδρες στρατιωτικοὶ καὶ ἀνδρείοι, ἀπέθανον μαχόμενοι ὑπὲρ τῆς μανιῶδους φιλοτιμίας τῆς φονέως τῆς πατρός.

Ὁ Ἀλέξανδρος θέλων νὰ προλάβῃ τὰ κακὰ ἐπακόλουθα, ὅσα εἰ δυνατό νὰ προξενήσῃ ἡ θρασύτης τῶν παρομοίων τυραννικῶν ἔργων, ἐξηκολούθησε τὴν ὁδοιπορείαν τε καταδιώκων τὸν Βῆσσον καὶ ὑπομένων ἀπειρῆς κινδύνους καὶ ταλαιπωρίας. Οὐμὴν ἀλλ' ὁ Βῆσσος ἔλαβε ταχύτην μεταχείρησιν ἀπὸ τῆς ὀπαδῆς τε, εἴαν αὐτὸς ἔδειξε πρὸς τὸν δεσπότην τε βασιλέα. Σπιταμένης, ὁ πρῶτος αὐτῆ φίλος, συνώμοσε κατ' ὄψιν αὐτῆ· καὶ πιάσας ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὰ δεσμά, ἐγύρισε, 4 μνωσε τὰ βασιλικά παράσημα, καὶ μετ' ἄλυσον περὶ π. κ. τὸν τράχηλον παρέδωκεν αὐτὸν ἐπονειδίσως εἰς τὸν 329. Ἀλέξανδρον, ὁ βασιλεὺς ἐπρόσαξε νὰ τὸν τυραννήσωσι κατὰ τὴν συνήθειαν· καὶ ὀνειδίσας αὐτῆ τὴν προδοσίαν, ἔκοψε τὴν ῥίνα καὶ τὰ ὦτα, καὶ τὸν ἐπέμψεν εἰς τὰ Ἐκβάτανα διὰ νὰ τιμωρηθῇ κατὰ τὸ θέλημα τῆς μητρός τῆς Δαρείου. Πολλοὶ ἄνθρωποι ἐλύγισαν τέσσαρα ὄρδια δένδρα μετ' ἐπιμέλειαν βίαν τὸ ἐν πρὸς τὸ ἄλλο, καὶ εἰς αὐτὰ ὀδεσαντες τὰ τέσσαρα μέλη τῆς σώματος τῆς προδότου, ἄφησαν τὰ δένδρα ἐλεύθερα, τὰ ὅποια διὰ τὴν ἐλασικὴν δύναμιν ἐπανακαμπτόμενα εἰς τὴν προτέραν θέσιν μετ' ἐπιμέλειαν ὀρμὴν, ἔσχισαν τὰ δεδεμένα μέλη, καὶ ἔτω κατέκοψαν τὸ σῶμα εἰς τέσσαρα μέρη.

Τῆτον τὸν τρόπον ἔχων ἐν ἑαυτῷ ὁ Ἀλέξανδρος ἠνωμένα ταῦτα τὰ δύο, μεγάλην ὀμότητα καὶ μεγάλην τόλμην, ἐζήτει νὰ ὑποτάξῃ καὶ γένῃ. Διὸ πρῶτον μὲν κατέσρεψε τὴν πόλιν τῶν Βραγχιδῶν φανεύ-

σας ἕως ἐνὸς τῶν ἐγκατοίκων, διὰ τὸ εἶναι ἀπόγονοι τινῶν προδοτῶν Ἑλλήνων Μιλησίων, οἱ ὅποιοι παρέδωκαν ποτὲ τὸς φυλαττομένους ὑπ' αὐτῶν θησαυροὺς ἐνὸς ναῦ (1)· ἔπειτα δὲ πρὸχώρησεν εἰς τὸν ποταμὸν Ἰαξάρτην (2), ὅπου ἐπληρώθη τὸν μηρὸν, καὶ ἐντεῦθεν ἦλθε καὶ ἐκυρίευσεν τὴν μητρόπολιν (Μαράκανδαν) τῆς Σογδιανῆς, ὅπου ἦλθον πρέσβεις ἀπὸ τῶν Σκυθῶν, οἱ ὅποιοι ζῶντες ἄχρι τῆδε ἐλεύθεροι καὶ αὐτόνομοι ὑπετάχθησαν εἰς αὐτόν. Πλὴν λέγουσι τινὲς, ὅτι αὐτοὶ οἱ ὑποταχθέντες Σκυθαὶ ἦσαν ἐκ τῶν γειτνιαζουσῶν φυλῶν· καὶ φαίνεται ἐκ τῆς ὁμοφώνου μαρτυρίας τῶν Ἀρριανῶ καὶ Κέρτιος, ὅτι ἡ θρυλημένη πολεμικὴ τέχνη καὶ ἀνδρία τῶν Μακεδονικῶν στρατεύματός ἐχρησίμευσαν τόσον ὀλίγον εἰς τὰ ἀκαταδάμασα μὲν, ἀλλ' ἐλεύθερα, πνεύματα τῶν Σκυθῶν, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος ἠναγκάσθη ν' ἀναχωρήσῃ ἀπρακτος, καὶ νὰ σρέψῃ τὰ ὄπλα ἐναντίον ἐχθρῶν ἀδυνατωτέρων. Ὁ Κέρτιος λέγει, ὅτι ἡ φθορὰ τῶν Μακεδόνων ἐχρημάτισε τόσον μεγάλη εἰς μίαν μάχην, ὡς θανάτῳ ἐζημιόνητο ὅσιν ἐλεγέτι περὶ ταύτης τῆς δυστυχῆς μάχης. Ὅταν σοχαδῶμεν τὸν ἄγριον τρόπον τῶν πολεμῶν αὐτῶν τῶν βαρβάρων, τὴν ταχύτητα τῶν ἀναχωρεῖν, καὶ τὸ ὅτι εὐρίσκοντο ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι περικυκλωμένοι ἀπὸ δάση ἀπρόσιτα ταῖς ἄλλοις ἅπασιν πλην αὐτῶν, δὲν πρέπει νὰ νομισώμεν

(1) Οὗτοι οἱ Βραγχίδαι παρέδωσαν τὸν ναὸν τῷ Ἀπόλλωνος Διδυμαίῃ ἐν τῇ Μιλήτῳ εἰς τὸν Ξέρξην, ὁ ὁποῖος μετὰ τὴν ἤτταν ἔδωκεν αὐτοῖς εἰς οἴκησιν τὴν Βακτριανήν (Στρ. ΙΔ'. ΙΔ').

(2) Ὁ Κέρτιος καὶ ὁ Ἀρριανὸς λέγουσι Τάναϊν, ἀλλ' οἱ περισσότεροι θέλουσιν εἶναι τὸν Ἰαξάρτην.

δύσπιστα τὰ λεγόμενα τῶν ἱστορικῶν. Ὁ Ἀλέξανδρος ἦλθεν ἔπειτα πρὸς τὴν Κυρόπολιν, τὴν τελευταίαν πόλιν τῆς βασιλείας τῶν Περσῶν, ἣτις ἐκτίσθη ἀπὸ τὸν Κύρον, ἐξ ἧς ἡ ἑπωνυμία, καὶ ἐκπολιορκήσας αὐτὴν, ἔδωκεν εἰς διαρπαγὴν τῶν στρατιωτῶν· καὶ ἔτι προχωρῶν, τῶρα μὲν ἠφάνιζεν ἢ ἐκτιζε κατὰ τὸ δοκεῖν πόλεις, τῶρα δὲ ἔβαλλεν ἀποικίας εἰς ἄλλους τόπους, καὶ ἄλλοτε ἐξωλόθρευε κατ' ἀρέσκειαν ὀλοκλήρους ἐπαρχίας. Αὐτὸς ἀπεφάσισε πρὸς τοῖς λοιποῖς νὰ ὀρμηθῆ καὶ εἰς τὴν Σκυθίαν, ἀλλ' ἡ διάβασις τῆ ποταμῆ Ἰαξάρτη δὲν ἦτον ἐπιχείρημα εὐκόλον· πλὴν ἐπειδὴ πάντοτε αὐτὸς πρῶτος ἐκινδύνευε, ἐπέρασε μετὰ τῶν στρατιωτῶν τὸν ποταμὸν, ὁ ὁποῖος ἦτον ὀρμητικώτατος, καὶ ἐνίκησε κατὰ κράτος τῆς Σκυθίας, οἱ ὁποῖοι μάτην ἠγωνίζοντο ἀπὸ τὸ πέραν μέρος νὰ ἐμποδίσωσι τὴν διάβασιν.

Ἐν ἔτι φρέριον, ὀνομαζόμενον Πέτρα Ὠξυ (ἐν τῇ Σογδιανῇ), ἐν ᾧ εὕρισκοντο 30,000 στρατιῶται ἔχοντες ὅλα τὰ ἐπιτηδεῖα τῆ πολέμου καὶ τροφῆς εἰς δύο χρόνους, ἐνομίζετο ὡς ἀπόρρητον. Αὕτη ὅμως ἡ δυσκολία τῆ ἐπιχειρήματος ἠύξησε τὴν φιλοτιμίαν τῆ Ἀλεξάνδρου, καὶ οἱ στρατιῶται ἀνέβησαν τὸν βράχον μὲ σκάλας. Τότε οἱ βάρβαροι νομίζοντες, ὅτι ὅλον τὸ Μακεδονικὸν εὐράτευμα ὤρμησε κατ' αὐτῶν, παρεδίδυσαν ἐπὶ συμφωνίᾳ τῆ νὰ μὴ φονευθῶσιν. Ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος λησμονῶν τῆς ὀρκῆς τῆς συμφωνίας καὶ τὴν φιλανθρωπίαν, τὴν πρέπεσαν εἰς ἓνα πολεμιστὴν εἰς παρομοίαν ὑπόθεσιν, ἐπρόσαξε πρῶτον μὲν νὰ ραβδίσωσιν ὅλες, ἔπειτα δὲ νὰ τῆς κρεμάσωσιν εἰς τὴν ἰπῶρειαν τῆ ἰδίᾳ βράχῳ.

Μετὰ τῆτο ὑπέταξε τῆς Μασσαγέτας καὶ Δάας.

ἔ εισέβη εἰς τὴν χώραν Βασίσαν (Βαζαρίαν), ἔ ἐν-
 τεῦθεν εἰς τὴν Μαράκανδαν (1), τῆς ὁποίας ἑπαρ-
 χον διώρισε τὸν Κλείτον. Οὗτος ὁ παλαιὸς τῷ Φι-
 λίππυ ἀξιωματικὸς ἔκαμε μεγάλας ἀνδραγαθίας εἰς
 πολλὰς μάχας, ἔ εἰς τὴν ἐν τῷ Γρανικῷ μάχην, ὅ-
 τε ὁ Ἀλέξανδρος ἐπολέμει Ἀσκεπῆς, ἔ ὁ Ρῶσάκης ἰ-
 σάμενος ὀπίσω ἔμελλε νὰ τὸν κόψῃ, ἔσκέπασε τὸν
 βασιλέα μὲ τὴν ἀσπίδα ἔ ἀπέκοψε τὴν χεῖρα τῷ
 βαρβάρῳ· καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτῷ Ἑλλανίκη ἐχηρημάτισε
 τροφὸς τῷ Ἀλέξανδρῳ, ἔ ἠγαπάτο ὡς μήτηρ. Ἀλλ'
 αὐτὴ ἡ χάρις ἀνύψωσε τὸν Κλείτον μόνον εἰς μεγα-
 λήτερον κίνδυνον. Ὁ βασιλεὺς εἰς ἓνα δειπνον ὑπερ-
 πιῶν ἔμεθύσε, ἔ ἤρχισε νὰ ἐπαινῇ τὰ ἀνδραγαθή-
 ματά τε τὸσον ἀλαζωνικῶς, ὡς ἐταράχθησαν καὶ ὅ-
 σοι ἐγγύωσκον τὴν ἀλήθειαν τῷ πράγματι, καὶ μά-
 λιστα οἱ παλαιοὶ στρατηγοὶ, οἱ ὅποιοι ἔθαύμαζον δια-
 φερόντως τὰς πράξεις τῷ Φιλίππυ. Ὁ δὲ Κλείτος
 καὶ αὐτὸς μεθύσμενος, ἐπισρεφόμενος πρὸς τὸς πα-
 ρακαθημένους κάτω αὐτῷ, εἶπεν ἐν ῥητὸν τῷ Εὐριπί-
 δου τοιειοτρόπως, ὡς ὁ βασιλεὺς ἤκουσε μόνον τὴν
 φωνὴν καὶ ὄχι τὸς λόγους. Ἡ δὲ ἐννοια τῷ ῥητῷ ἦ-
 τον, ὅτι κακῶς ποιῶντες οἱ Ἕλληες διέταξαν νὰ ἐγ-
 γράφωται μόνον τὰ ὀνόματα τῶν βασιλέων εἰς τὰς
 ἐπιγραφὰς τῶν τροπαίων· διότι ἔτις ἐκλέπτετο ἡ
 διὰ τῆ ξένης αἵματος κτωμένη δόξα. Ὁ ἔν βασιλεὺς
 ὑποπτεύσας, ὅτι ὁ Κλείτος ἐλάλησε κακόν τι περὶ αὐ-
 τῷ, ἠρώτησε τὸς πλησιεστάτους, τί εἶπεν ὁ Κλείτος;
 μηδενὸς δὲ ἀποκρινομένου, ὁ Κλείτος βαδμηδὸν αὐξά-

(1) Ὁ Σπιταμένης ἐκυρίευσε αὐτὴν τὴν πόλιν διὰ
 ξας τῆς Μακεδονίας.

νων τὴν φωνὴν, διηγείται τὸς ἄθλους καὶ τὸς πολέμους τῆ Φιλίππου ἐν τῇ Ἑλλάδι, προτιμῶν αὐτὸς περισσότερο παρά τὸς παρόντας. Ἐκ τούτου μεγάλη λογομαχία συνέβη μεταξύ νέων καὶ γερόντων· καὶ ὁ βασιλεὺς ἐθυμώθη μὲν καθ' ὑπερβολὴν, ἀλλ' ἀποκρύπτων τὴν ὀργὴν ἐπροσποιήθη, ὅτι ἠκροάζετο ὑπομονητικῶς ὅλα, ὅσα ἐκεῖνος ἔλεγε ἐναντίον αὐτοῦ. Πιθανὸν ὑπάρχει, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἔπαυε τὴν ὀργὴν, εἰάν ὁ Κλείτος ἔπαυεν. Ἀλλ' ἔτος αὐθαδιάζων μᾶλλον καὶ μᾶλλον, ὡσανεὶ ἀπεφάσισε νὰ παροργίσῃ καὶ νὰ ἀπειθίσῃ τὸν βασιλέα, κατήντησεν εἰς τόσην αὐθαδέϊαν, ὡς ἐπῆνε δημοσίᾳ τὸν Παρμενίωνα, καὶ ἐπρότιμα τὴν νίκην τῆ Φιλίππου κατὰ τῶν Ἀθηναίων περισσότερο παρά τὴν καταστροφὴν τῶν Θηβῶν, καὶ ἔλεγε ὅτι οἱ γέροντες στρατηγοὶ Μακεδόνες ἦσαν μὲν ἐνίοτε δυσυχεῖς, ἀλλὰ πολὺ ἀξιώτεροι ἐκείνων, ὅσοι αὐθαδέως τὸς καταφρονεῖν.

Ὁ Ἀλέξανδρος εἶπεν, ὅτι αὐτὸς ὀνομάζων δυσυχίαν τὴν δειλίαν, ἐγένετο συνήγορος καὶ βοηθὸς τῆ ἑαυτοῦ. Τότε ὁ Κλείτος ἐπαναστὰς καταμεμεθυσμένος καὶ θυμωμένος, καὶ τὴν αὐτῆ δεξιὰν σοβαρῶς ἀνατείνας, “αὐτὴ, εἶπεν, ἡ χεὶρ σὲ ἔσωσεν ἐν τῇ μάχῃ τῆ Γρανικῆ. Μὲ τὸ αἷμα καὶ μὲ τὰς πληγὰς τῆ πτωχῶν Μακεδόνων, οἱ ὅποιοι κατηγοροῦνται δειλοὶ, ἐγένεες σὺ τόσον μέγας· ἀλλὰ τὸ τραγικὸν τῆ Παρμενίωνος τέλος δεικνύει ὅποιαν ἀνταμοιβὴν τῶν πόνων πρέπει νὰ ἐλπίζωμεν ἐγώ τε καὶ αὐτοί.” Ὁ Ἀλέξανδρος ἀκέσας τούτον τὸν τελευταῖον λόγον ἐθυμώθη πολὺ· πλὴν ἐκρυψε πάλιν τὴν ὀργὴν, καὶ μόνον ἐπρόσαξε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν τράπεζαν. “Ἔχει δίκαιον, εἶπεν ὁ Κλείτος συγκωνόμενος, νὰ μὴ ὑπε-

„φέρη εἰς τὸ δεῖπνον ἑλευθέρος ἀνδρώπυς, οἱ ὅποιοι
 „δὲν ἐξεύρην νὰ λέγην παρὰ τὴν ἀλήθειαν· θέλει
 „κάμει καλὰ νὰ ζήσῃ μεταξὺ βαρβάρων ἔ ἀνδραπό-
 „δων, οἱ ὅποιοι μετὰ χαρᾶς θέλουσι προσκυνῆσαι τὴν
 „Περσικὴν ζώνην ἔ τὸν διάλευκον αὐτῆ χιτῶνα“. Οἱ
 βασιλεὺς μὴ ὑποφέρων πλέον τὴν ἕβριν, ἤρπασε τὴν
 λόγχην ἐνὸς τῶν σωματοφυλάκων, ἔ ἐφόνευε τὸν
 Κλεῖτον εὐθύς, εἰάν οἱ αὐλικοὶ δὲν ἐμπόδιζον αὐτὸν,
 ἔ δὲν ἐβίαζον τὸν Κλεῖτον ἐξω τῆς θύρας. Ἀλλ’
 αὐτὸς εἰσέβη πάλιν εὐθύς δι’ ἄλλης θύρας, ψάλλων
 ἀτάκτως σίχως ἕβρισικὸς κατὰ τῆ βασιλείως, ὁ ὅποιος
 βλέπων αὐτὸν πλησίον τε, ἐκέντησε τὴν πλευρὰν
 αὐτῆ μετὰ τὴν λόγχην, ἔ τὸν ἐξέριψε νεκρὸν κατὰ γῆς
 λέγων τέτυς τῆς λόγης, “ὑπάγε τῶρα πρὸς τὸν
 „Φίλιππον, Παρμενίωνα ἔ Ἀττάλον.

Οἱ βασιλεὺς μόλις φονεύσας τὸν πιθὸν ὑπήκουον,
 ἐγνώρισε τὴν παρανομίαν τῆς πράξεως· ἔ πιθῶν
 ἐπὶ τὸ νεκρὸν σῶμα, ἔ σύρας τὴν λόγχην, ἐφονέυε-
 το ἰδιοχείρως, εἰάν δὲν ἐπρόφθανον οἱ σωματοφύλα-
 κες νὰ τὸν πιάσων καὶ νὰ τὸν φέρον ἀκασίως εἰς τὴν
 σκηνὴν τε, ὅπυ αἱ κολακεῖαι ἔ αἱ παραμυθίαι τῶν
 φίλων ἠσίκησαν τὸ συνειδᾶς τε. Θέλων ἔν ὁ βασι-
 λεὺς νὰ διασκεδάσῃ τὴν μελαγχολίαν, ἐξήγαγε τὸ
 εὐράτευμα ἀπὸ τῆς χειμαδίας τόπης, ὅπυ τρεῖς μῆνας
 διεχείμασε, ἔ ἐεράτευσε πρὸς τὴν χώραν ὀνομαзо-
 μένην Γάβαζαν, ἔ κατὰ τὴν ὁδὸν σφοδρῶ χειμῶνι πε-
 ριπεσῶν, ἐταλαιπωρήθη αὐτὸς ἔ τὸ εὐράτευμα πολὺ,
 ἔ ἐντεῦθεν ἤλθεν εἰς τὴν χώραν τῶν Σακῶν, τὴν ὁ-
 ποίαν εὐθύς ἐλεηλάτησε ἔ διήρπασε. Μετ’ ἔ πολὺ
 ὁ σατράπης Οἰξάρτης ἐδέχθη αὐτὸν ἐν τῇ σατραπει-
 ατῆ εἰς τὸ παλάτιον, ἔ ἐδείξεν ὅλην τὴν βαρβαρι-

κὴν μεγαλοπρέπειαν ἐν τινὶ συμποσίῳ, ὅτε ὁ Ἀλέξανδρος ἰδὼν τὴν θυγατέρα τῆ βαρβάρου ὀνομαζομένην Ρῶξάνην, κόρην ὠραίαν καὶ ἔχουσαν ἀγχινοίαν καὶ εὐγένειαν τῆ νοῦς, ἠγάθη αὐτῆς καὶ ἔλαβεν εἰς γυναίκα, ἀποκρύπτων τὸν ἔρωτά τε προφασιζόμενος, ὅτι ἐμελέτα νὰ ἐνώσῃ τὴς Πέρσας καὶ Μακεδόνας μὲ τὴς δεσμῶς σφεαῶς καὶ ἀμοιβαίας συγγενείας, συνάπτων τὰ συμφέροντα καὶ τῶν δύο, καὶ ἐξαιρῶν ἀπὸ τῆ μέσθ παῖσαν διαφορὰν τῶν νικητῶν καὶ νικηθέντων. Τῆτο τὸ συνοικέσιον πρὸξένησε μὲν μεγάλην δυσαρέσκειαν εἰς τὴς Μακεδόνας, καὶ παρώργισε πολὺ τὴς πρωτὸς τῆς αὐλῆς, οἱ ὅποιοι δὲν εἶδον νὰ βλέπωσι πενθερὸν αὐτῆ ἕνα τῶν αἰχμαλώτων· ἐπειδὴ δὲ μετὰ τὸν θάνατον τῆ Κλείτου εἶδες ἐτόλμα νὰ λαλήσῃ μετὰ παρρησίας, ἐπῆνεν ὅ, τι ἔκαμνε μὲ τὰ βλέμματα καὶ μὲ τὸ πρόσωπον, τὰ μόνα λείψανα τῆς ἐλευθερίας.

Ὅταν ὁ Ἀλέξανδρος ἐκυρίευσεν ὅλας τὰς Περσικὰς ἐπαρχίας, φιλότιμος εἰς ἄκρον, ἀπεφάσισε νὰ στρατεύσῃ εἰς τὴν Ἰνδίαν, μίαν μακρὰν καὶ κινδυνώδη χώραν. Αὕτη ἡ χώρα ἐνομίζετο ἡ πλεσιωτάτη ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ, πλατῆσα ἢ μόνον χρυσοῖς, ἀλλὰ καὶ μαργαρίτων καὶ λίθων πολυτίμων, μὲ τὰ ὅποια ἐσολίζοντο οἱ ἐγχώριοι. Ὁ βασιλεὺς θέλων ἦτοι νὰ ἐντυπώσῃ εἰς τὰς γνώμας τῶν στρατιωτῶν τὴν ἰδέαν τῆς ὑπερόχου δυνάμεώς τε, ἢ νὰ μιμηθῇ τὴς βαρβάρου κατὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν ἐπωνυμιῶν, ἐπεθύμει ἢ μόνον νὰ λέγεται, ἀλλὰ καὶ νὰ νομίζεται ἕως τῆ Διός, ὡσὰν νὰ εἶναι δυνατό νὰ πρὸξάξῃ περὶ τῆ νοῦς καθὼς καὶ περὶ τῆς γλώσσης, καὶ ἤθελε νὰ τὸν προσκυνώσιν οἱ Μακεδόνες κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Περσῶν. Δὲν ἔλιπον ἐκαινίσται τέτε τῆ μωρῆ καὶ γελοιώδους ζητήμα-

τος κόλακες, ἡ παντοτεινὴ ἐπιδημία τῆς βασιλικῆς αἰλῆς, τὲς ὁποῖες οἱ βασιλεῖς πρέπει νὰ φοβῶνται περισσότερον παρὰ τὰ ὄπλα τῶν ἐχθρῶν. Οἱ Μακεδόνες ὅμως δὲν ἠθέλησαν τῶνόντι νὰ γένωσι δῆλοι ἀτίμη κολακείας, καὶ πάντες ἕως ἐνὸς ἀπεφάσισαν νὰ μὴ παρεκκλίνωσιν ἰδούως ἀπὸ τὸ πάτριον ἔθος. Ἐκ

π. χ. φισῆς Καλλιθένης· ἀλλ' αὐτὴ ἡ ἀνυποκρισία πρὸξέ-
328. νησεν αὐτῷ τὸν θάνατον· διότι κατηγορηθεὶς ὡς κοι-
νωνὸς τῆς ἐπιβουλῆς, τὴν ὁποίαν ὁ Ἐρμόλαος, νέος τις
εὐγενῆς, ἐμελέτησε κατὰ τὴ βασιλέως, ἐβλήθη εἰς
φυλακὴν δέσμιος δίχα ἐλπίδος σωτηρίας, καὶ βασανι-
θεὶς αἰσθηρότατα διὰ νὰ ὁμολογήσῃ ἑαυτὸν ἐνοχον, ἔμει-
νεν ἄχρι τέλους ἀθῶος καὶ ἀπέθανεν ὑπὸ τῶν βασάνων.

Ολ. — Ἡ βασιλεία τῆς Ἰνδίας, ὅπου ἤδη ἤρχετο ὁ
εὐγ. 1. Ἀλέξανδρος, ἦτο πολλὰ μεγάλη χώρα, ἡ ὁποία
π. χ. διηρεῖτο εἰς δύο μέρη, εἰς τὴν Ἰνδίαν ἐντὸς τῆ Γάγ-
328. γου, καὶ εἰς τὴν Ἰνδίαν πέραν τῆ Γάγγου. Ὅλοι οἱ
τότε Ἰνδοὶ ἦσαν ἐλεύθεροι, ἕτε συνείδισον ὡς οἱ Ἕλ-
ληνες νὰ ἔχωσι δούλους ὑπεργὰς τῶν σωματικῶν ὑπηρε-
σιῶν· ἦσαν δὲ διηρημένοι εἰς ἑπτὰ γενεάς, ὧν ἡ μὲν
πρῶτη καὶ ἐπισημοτέρα, ἂν καὶ μικροτέρα τὸν ἀριθ-
μὸν, ἦσαν οἱ σοφισταί, οἱ φύλακες τῆς θρησκείας·
δεύτεροι δὲ καὶ οἱ πλείστοι τὸν ἀριθμὸν, οἱ γεωρ-
γοὶ, τῶν ὁποίων τὸ ἔργον ἦτο μόνον τὸ νὰ ἐνασχολῶνται
εἰς τὰ τῆς γεωργίας· τρίτοι δὲ ἦσαν οἱ ποιμένες
τῶν προβάτων καὶ βοῶν, οἱ ὁποῖοι ἐποίμεινον τὰς κί-
βνας μεταξὺ τῶν βουνῶν· τέταρτον δὲ γένος ἦσαν
οἱ πραγματευταὶ καὶ τεχνίται, συμπεριλαμβανομένων
τῶν ναυπηγῶν καὶ ναυτῶν· πέμπτον δὲ γέ-
νος οἱ στρατιῶται, οἱ ὁποῖοι κατεγίνοντο μόνον εἰς

τὰ τῆ πολέμου· ἕκτοι δὲ ἦσαν οἱ ἐπίσκοποι κα-
 λήμενοι, οἱ ὅποιοι ἐφορῶσι τὰ γινόμενα κατὰ τὴν χῶ-
 ραν καὶ κατὰ τὰς πόλεις, καὶ ἀναγγέλλουσιν εἰς τὸν
 βασιλέα· ἑβδομοὶ δὲ οἱ σύμβουλοι καὶ συνέδροι
 τῆ βασιλείας, ἀφ' ὧν ἐκρέματο τὰ ἀρχεῖα καὶ δικα-
 σήρια, καὶ ἡ διοίκησις τῶν ὄλων. Εἰς κάρμιαν ἀπὸ ταύ-
 τας τὰς γενεὰς δὲν ἦτον ἄδεια νὰ λαμβάνη τις γυ-
 ναῖκα ἀπ' ἄλλην γενεάν, ἕτε ὁ αὐτὸς ἀνδρῶπος νὰ
 ἐπιτηδεύῃ δύο τέχναις, ἕτε νὰ μεταβαίῃ ἀπὸ γε-
 νεᾶς εἰς γενεάν.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἐμβὰς εἰς τὴν Ἰνδίαν, ἐδέχθη
 εἰς τὴν ὑποταγὴν ὅλες τὰς μικρὰς βασιλείαις, ὅσαι
 ἦλθον εἰς ἀπάντησιν· καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν κυριεύσας τὴν
 πόλιν Νύσσαν, ἐσράτευσε πρὸς τὰ Δαίδαλα, καὶ δια-
 μερίσας τὸ σράτευμα εἰς ὅλην τὴν χώραν, ἐκυρίευσεν
 αὐτὴν ἀμαχητί. Ἐντεῦθεν ἦλθε πρὸς τὴν πόλιν
 Μασσάγην, ἡ ὅποια πολιορκηθεῖσα παρεδόθη· ἐπει-
 τα ἐπολιόρκησε τὴν πέτραν Ἄορνον, φρήριόντι,
 τὸ ὅποιον ἐνομίζετο ἀπρόσιτον, ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ Ἡρα-
 κλῆς, ὡς λέγουσι, δὲν ἐδυνήθη νὰ τὸ κυριεύσῃ.
 Ἀλλ' ἡ φρερὰ ἐκπλαγεῖσα εἰς τὰς πολλὰς πολεμι-
 κὰς τῆ Ἀλεξάνδρου ἐτοιμασίας, παρέδωκεν εἰς ἕνα
 πανικὸν φόβον αὐτὸ εἰς τὸ σράτευμα. Λέγουσιν, ὅτι ὁ
 Ἀλέξανδρος ὑπερεκαυχᾶτο ἐπὶ τῇ εὐτυχεὶ ἀλώσει
 τότε τῆ φρερῆς, τὸ ὅποιον εἰς μάτην ἐπολιόρκηθη
 ἀπὸ τὸν μέγαν πρόγονόν τε. Ἐντεῦθεν ἐπροχώρησεν
 ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὰ Ἐκβόλιμα, καὶ μετὰ δεκαεξ
 ἡμέρας ἐφθάσεν εἰς τὰς ὄχθας τῆ μεγάλης ποταμῆ
 Ἰνδοῦ, ὅπε εὔρε κατὰ τὰς ἐντολάς τε προητοιμασμένα ὑ-
 πὸ τῆ Ἡφαισίωτος ὅλα τὰ ἀναγκαῖα πρὸς τὴν δια-
 βασιν, καὶ ἐδέχθη εἰς τὴν ὑποταγὴν τε τὸν ἐκαίσε

ὄλ.
 ριγ', 2.
 π χ.
 327.

βασιλεύοντα Ὀμφιν, ὁ ὁποῖος ἐχάρισεν αὐτῷ 56 ἐλέφαντας καὶ ἄλλα ζῶα θαυμασὰ κατὰ τὸ μέγεθος. Τῇ ἐρχομένῃ ἡμέρᾳ ἦλθον καὶ παρὰ τῷ Ἀβισσάρῃ, ἐνὸς γειτονεύοντος βασιλέως, πρέσβεις μὲ τὰς ἰδίας παραγγελίας, φέροντες χαρίσματα καὶ ὑποχόμενοι πίσιν καὶ εὐκείθειαν. Ὁ δὲ τρίτος καὶ τελευταῖος μονάρχης τῆς Ἰνδίας ὀνόματι Πῶρος, ἐλπίζομενος, μάλα δὲ καὶ ζητέμενος ὑπὸ τῷ Ἀλεξάνδρῳ νὰ ὑποταχθῆ καὶ αὐτός, ἀπεκρίθη τολμηρῶς, ὅτι ἐμπορῶν νὰ πολεμήσῃ δὲν ἔσεργε νὰ ὑποταχθῆ.

Μετὰ ταύτην τὴν ἀπόκρισιν ἀπεφάσισεν ὁ Ἀλέξανδρος νὰ τὸν ὑποτάξῃ μὲ βίαν· καὶ παραδὲς τὲς ἐλέφαντας εἰς τὸν Ὀμφιν, ὅσιν μετωνομάθη Ταξιλῆς, ἔφθασεν εἰς τὰς ὄχθας τῷ ποταμῷ Γῆδάσπε. Ὁ Πῶρος στρατοπεδεύσας εἰς τὸ πέραν τῷ ποταμῷ, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν διάβασιν, ἔθηκε κατὰ μέτωπον ὄγδοήκοντα καὶ πέντε μεγαλοσώμους ἐλέφαντας, καὶ ὄπισθεν αὐτῶν τῶν θηρίων 300 ἀμάξας φυλαττομένας ὑπὸ 30,000 πεζῶν· οἱ δὲ ἵππεις ἦσαν ὡς 7,000. Ὁ δὲ βασιλεὺς αὐτὸς ἐνὸς σπανίως μεγέθους τῷ σώματος καθήμενος ἐπάνω εἰς ἐλέφαντα καὶ αὐτὸν ὑπερβαίνοντα τὰς λοιπὰς κατὰ τὸν ὄγκον τῷ σώματος, καὶ ἐνδεδυμένος τὰ λαμπρὰ ὄπλα τὰ χρυσὰ καὶ ἀργυρὰ, ἐφαίνετο τρομερὸς καὶ μεγαλοπρεπής. Ἡ δὲ γενναιότης αὐτῷ ἦτο σύμμετρος μὲ τὸ μέγεθος τῷ σώματος, καὶ ἡ φρόνησις τόση, ὅση ἦτον ἐνδεχομένη εἰς βασιλέα βάρβαρον.

Οἱ Μακεδόνες ἐφθάνοντο καὶ τὸν ἐχθρὸν καὶ τὸν ποταμὸν, τὸν ὁποῖον ἐμελλον νὰ διαβῶσιν. Οὗτος ὁ ποταμὸς ἦτο τέσσαρα σάδια (400 ὀργυιῶν) πλατύς, καὶ ἕδαμῃ διαβατὸς, καὶ διὰ τὸ πανταχόθεν βάθος ἐ-

φαίνεται ὡς πέλαγος· ἔτε συνέελλε τὴν ὄρμην κατὰ τὸ ὑπερβολικὸν πλάτος, ἀλλ' ἔτρεχεν ὀρμητικῶς ὡς εἰς γενώτατον κανάλι, τὰ δὲ ταραχώδη καὶ ἀφραδὴ κύματα κοπτόμενα εἰς πολλὰ μέρη, ἀπεδείκνυσον ὅτι εὕρισκοντο βράχοι καὶ λίθοι κρύφιοι. Ἀλλὰ τρομερότερα ἦν ἡ ὄψις τῷ ἔχθρῳ κατασκευαζομένῃ ἀπὸ ἀνδρώπης, ἵππων καὶ ἐλέφαντας. Ταῦτα τὰ καταπληκτικὰ θηρία ἴσαντο ἐκεῖ ὄρθια ὡς πύργοι, καὶ παροργιζόμενα ἐπίτηδες ὠρούοντο φρικτότατα. Ταῦτα πάντα ὁμως δὲν ἐδυνήθησαν μὲν νὰ καταφοβίσωσι τὰς Μακεδόνας οἱ ὁποῖοι ἔδειξαν τόσῃν ἀνδρίαν εἰς ὅλας τὰς προσβολὰς καὶ ἔγιναν τολμηροὶ διὰ τὰς συνεχεῖς νίκας, ἀλλ' ἤδη διὰ τὸ κρημνώδες τῶν ὄχθρων ἐνόμιζον ἀδύνατον τὸ νὰ νικήσωσι τὴν ὄρμην τῷ ρεύματι, ἢ νὰ διαβῶσιν ἀσφαλῶς.

Ὁ Ἀλέξανδρος εὕρισκετο εἰς μεγάλην ἀπαρίαν ἕνεκα τῆς δυσκόλης διαβάσεως τῆς τῷ γενῷ ποταμῷ· ὁμως ἀπεφάσισε νὰ ἐπιχειρήσῃ νυκτὸς, καὶ πρὸς τῆτο ἐκλεξε νίκτα, ὅπε διὰ τὰς ἀσραπὰς καὶ βροντὰς καὶ τὰς σφοδρὰς ἀνέμους. δὲν ἠκέτο ὁ θόρυβος τῷ στρατῷ ἐν τῷ ἐμβαίνειν· δὲν ἀπετόλμησεν ὁμως νὰ περάσῃ κατὰ πρόσωπον τῷ ἔχθρῳ, ἀλλ' ἀνέβη ὀλίγα μίλια (150 σάδια) ὑψηλότερον εἰς τὸν ποταμὸν, ὅπε διὰ τῆς βοήθειάς ἐνὸς ἐξέχοντος βράχου ἀπήλαυσε τὸν σκοπὸν. Ὁ ὄχθος ἐκεῖ ἦτον ἔρημος τῶν ἐχθρῶν· καὶ εὐθὺς ὅταν ὁ Ἀλέξανδρος ἐπάτησε τὴν γῆν, παρέταξεν εἰς μάχην ὅλους τὰς μετ' αὐτῷ στρατιώτας, 6,000 πεζοὺς καὶ 5,000 ἵππους. Ὁ δὲ Πῶρος μαθὼν, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἐπέρασε τὸν ποταμὸν, ἐπεμψε κατ' αὐτῷ τὸν υἱὸν ἔχοντα 2,000 ἵππους καὶ 120 ἀμάξας. Ἐν πρώτοις ἐνόμισεν ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι αὐτὴ ἦταν ἡ πρῶ-

τη φυλακή τῆ ἐχθρῆ, ἔκατάπιν αὐτῆς ἤρχετο τὸ στρατεύμα ὅλον, ἀλλὰ μαθὼν, ὅτι ἦτον ἐν μόνον τάγμα στρατιωτικόν, ὥρμησε μετὰ μεγάλην ὀρμὴν, ἔξ ὁ ἰὸς τῆ Πῶρος ἐφονεύθη ὁμῶς μετὰ 4,000 ἰππέων, καὶ ὅλαι αἱ ἄμαξαι ἐκυριεύθησαν.

Ὁ Πῶρος μαθὼν τὸν θάνατον τῆ ἰῆς, ἔξ τὴν φθαρὰν τῆ τάγματος, ἔξ τὴν ἐπέλευσιν τῆ Ἀλεξάνδρου, περὶ ἧ ἐνόμιζεν, ὅτι εἶχε τὸς ἐκλεκτὸς στρατιώτας μετὰ ἑαυτῆ, ἀπεφάσισε νὰ ὑπάγῃ ἐναντίον· ἔξ ἀφείσας ἀλίγους μόνον ἐλέφαντας ἐν τῷ στρατοπέδῳ διὰ νὰ φανθῶσι τὸς εἰς τὸ πέραν μέρος εὐρισκομένους Μακεδόνας, ἤρχετο μετὰ 30,000 πεζῶν, 4,000 ἰππεῖς, ἔξ 3,000 ἄμαξας ἔξ διακοσίους ἐλέφαντας, καὶ ἔλθων εἰς μίαν γῆν ὑπὸ τῆς ἄμμου ἐπίπεδον ἔξ στερεὰν, ὅπῃ οἱ ἰππεῖς ἔξ αἱ ἄμαξαι ἐδύνοντο ἐλευθέρως νὰ ἀγωνίζωνται, ἐνταῦθα ἀνέμενε τὸν ἐχθρὸν ἐπερχόμενον, καὶ παρέταξεν εἰς μάχην τὸν στρατὸν ἕτω. Πρῶτον ἐτάχθησαν εἰς τὸ μέτωπον ἔξ εἰς τὴν πρώτην τάξιν ὅλοι οἱ ἐλέφαντες ἐνὸς πλεθροῦ (ἐκατὸν πόδας) μακρὰν ὁ εἰς ἀπὸ τῆ ἑτέρου, οἱ ὅποιοι παρεβοήθουν ὡς οἱ πύργοι τὸς πεζῶν, οἱ ὅποιοι ἐτάχθησαν ὀπίσω. Ὁ Πῶρος ἐνόμιζεν, ὅτι οἱ πολεμιοὶ ἰππεῖς δὲν θέλουν τόλμησαι νὰ ἐμβῶσιν εἰς ἐκεῖνα τὰ κενὰ τῶν ἐλεφάντων διαστήματα διὰ τὸν φόβον τῶν ἵππων, ἔξ οἱ πεζοὶ ἀκόμη ὀλιγώτερον διὰ τὸς εὐρισκομένους πεζῶν αὐτῆ ὁπίσω τῶν ἐλεφάντων, ἔξ διὰ τὸν κίνδυνον τῆ νὰ καταπατηθῶσιν ἀπὸ αὐτὰ τὰ θηρία. Εἰς τὴν αὐτὴν τάξιν τῶν ἐλεφάντων ἐτάχθησαν τινὲς τῶν πεζῶν, προσαχθέντες νὰ παραβοηθῶσι τὰ θηρία δεξιόθεν ἔξ ἀριστερόθεν· ἔξ ἔτσι οἱ πεζοὶ ἐσκεπάζοντο κάλιον ἀπὸ

τὰς δύο πτέρυγας τῆ ἰππικῆ, ἔ πρό τῶτων πάλιν εὐ-
ρίσκοντο αἱ ἄμαξαι, Τοιαύτη ἦτον ἡ τάξις τῆ Πώρου.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἔλθων ἀπέναντι τῆ ἐχθρῆ,
ἐσάθη ἀναμένων τὸς πεζῆς, οἱ ὅποιοι ἔ ἐφθασαν δρο-
μαίως ὀλίγον ἔπειτα, ἔ ἐνωθεῖς δὲν ἔφερεν αὐτὸς ἔ-
τω κεκοπιανότας ἐκ τῆς ὀδοιπορείας εὐθύς κατὰ τῆ
ἐχθρῆ, ἀλλὰ θέλων γὰ δώση καιρὸν ἀναπαύσεως,
ἐπρόσῆξε τὸς ἰππεῖς γὰ κάμωσι διάφορα κινήματα ἐν
κύκλῳ. Ὅτε δὲ τὸ πᾶν ἤτοιμάθη, ἔ οἱ πεζοὶ ἀνε-
παύθησαν ἀρεκτὰ, ὁ Ἀλέξανδρος ἔδωκε τὸ σημεῖον
τῆς μάχης. Αὐτὸς δὲν ἔκρινεν ἀρμόδιον ἔ ἀρχίσῃ τὴν
μάχην ἐκεῖ, ὅπε ἡ καιρία τῆ ἐχθρῆ δύναμις εὐρίσκε-
το, δηλαδὴ οἱ ἐλέφαντες ἔ οἱ πεζοὶ, διὰ τὴν αὐτὴν
αἰτίαν, δι ἦν ὁ Πῶρος διέταξεν αὐτὴν τοιούτῳ τρό-
πῳ· ἐπειδὴ δὲ τὸ ἰππικὸν αὐτῆ ἦτο δυνατώτερον τῆ
ἐχθρῆ, ἔλαβε τὸ περισσότερον αὐτῶν μέρος, ἔ ἐρ-
χόμενος ἐναντίον τῆς ἀρισερᾶς πτέρυγος τῆ ἐχθρῆ,
ἐπεμψεν ἐπὶ τὴν δεξιὰν τὸν Κοῖνον μὲ τὸ ἰππικὸν τάγ-
μα αὐτῆ τε ἔ τῆ Δημητρίε, προσῆξας γὰ ὀρμήσωσιν
εἰς τὸ ἰππικὸν τῆς ἀρισερᾶς πτέρυγος ἐξωπίσω, ὅ-
ταν αὐτὸς πολεμῇ κατὰ μέτωπον ἔ ἐκ πλαγίῳ. Ὁ
Σέλευκος, ὁ Ἀντιγένης ἔ ὁ Ταύρων εἶχον τὴν φά-
λαγγα τῶν πεζῶν, ἔ ἐπροςῆχθησαν γὰ μὴ ἀφύσω-
σι τὴν σῆσιντων πρὶν ἰδῶσιν, ὅτι τὸ ἰππικὸν τῆ Ἀλε-
ξάνδρου ἔτρεψεν εἰς φυγὴν ἔ τὰ ἰππικὸν ἔ τὰ πεζι-
κὸν τῆ ἐχθρῆ.

Ὅταν ἦλθεν ὁ Ἀλέξανδρος ἐντὸς βολῆς τόξου,
ἐπεμψε χιλίες ἰπποτοξάτας, προσῆξας γὰ τοξεύωσιν
εἰς τὸ ἰππικὸν τῆς ἀρισερᾶς πτέρυγος τῆ Πώρου, καὶ
γὰ τὸ βάλωσιν εἰς ταραχὴν, αὐτὸς δὲ ὤρμησεν εἰς
αὐτὸ τὸ τάγμα ἐκ πλαγίε ἐπὶ σκοπῶ γὰ τὸς κτυπή-

ση πρὶν ἐνωθῆ πάλιν. Ἐν τούτοις, οἱ Ἴνδοι ἵππεις συγκαγόμενοι πανταχόθεν σενώτερον, ἐπροχώρουν ἐναντίον τῷ Ἀλεξάνδρῳ, ἀλλὰ τότε πολεμήμενοι καὶ ὀπίσθην ὑπὸ τῷ Κοίνῳ, καθὰ δὴ ἐπροσάχθη, ἠναγκάσθησαν νὰ διαμεριθῶσιν εἰς δύο τάξεις, καὶ ἄντιπολεμῶσι καὶ ἐναντίον τῶν χιλίων τοξοτῶν, καὶ ἐναντίον τῷ Ἀλεξάνδρῳ καὶ τῷ Κοίνῳ. Ὁ Ἀλέξανδρος ὠφελέμενος ὑπὸ ταύτης τῆς αἰφνιδίας ταραχῆς τῶν Ἰνδῶν, ἐπολέμει τῆς ἐναντιμένουσας τόσοσ γενναίως, ὥστε οἱ Ἴνδοι δὲν ὑπέμειναν, ἀλλ' ἐχωρίσθησαν καὶ κατέφυγον ὀπίσθω τῶν ἐλεφάντων ὡς εἰς τείχος ἀκαταμάχητον. Τότε οἱ ἐπιστάται τῶν ἐλεφάντων ἔφερον αὐτὰ τὰ θηρία ἐναντίον τῷ ἵππικῷ τῶν ἐχθρῶν, καὶ ἐκείνη τῇ σιγμῇ ἐκινήθη ἡ φάλαγγξ τῶν Μακεδόνων πρὸς τὰς ἐλέφαντας, καὶ κυκλώσαντες αὐτὰ τὰ θηρία, ἐτόξευον καὶ ἠκόντιζον καὶ αὐτὰς τὰς ἐλέφαντας καὶ τὰς ἐπίστας. Ἡ παρῶσα μάχη διέφερε πολὺ παρὰ τὰς προλαβύσας· διότι οἱ ἐλέφαντες ὀρμῶντες εἰς τὰς τάξεις τῆς φάλαγγος, ἐχωρίζον καὶ κατέκοπτον μὲ ἀνέκφραστον μαρίαν καὶ τὰς πυκνοτάτας, καὶ οἱ Ἴνδοι ἵππεις βλέποντες τὴν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων ἀποκρομένην ἀπὸ τῆς ἐλέφαντας, ἐπέσρεψαν πάλιν εἰς τὴν μάχην. Ἀλλ' οἱ ἵππεις τῷ Ἀλεξάνδρῳ ὄντες δυνατιώτεροι καὶ πολεμικώτεροι, ἐνίκησαν καὶ τὸ δεύτερον τὰς Ἰνδὰς, καὶ ἠναγκάσαν αὐτὰς νὰ φύγωσι πάλιν πρὸς τὰς ἐλέφαντας· καὶ τότε ἐνωθέντες ὅλοι οἱ ἵππεις τῷ Ἀλεξάνδρῳ εἰς ἓν σῶμα, πρῆξένεν μεγάλον φόνον ἀπανταχῶ, ὅπῃ ἔπιπτον εἰς τὰς τάξεις τῶν Ἰνδῶν. Τότε οἱ ἐλέφαντες κατατραυματιζόμενοι, καὶ οἱ περισσότεροι ἰσχυρόμενοι τῶν ἐπιπτότων, δὲν ἐφυλάττον τὴν συνειθισμένην εὐταξίαν, ἀλλ' ὑπὸ τῷ Κόινῳ ἀγριωθέντες, ὥρμην δίχα τι.

νός ἐξαιρέσεως εἰς ἐχθρὸς καὶ φίλους, κατεπάτην πᾶν τὸ ἐμποδῶν. Οἱ Μακεδόνες, οἱ ὅποιοι ἀφῆκαν ἐπιτηδες ἀρκετὸν διάστημα μεταξὺ τῶν τάξεων, ἔδιδον τόπον, ὅταν οἱ ἐλέφαντες ἤρχοντο, καὶ ἀκοντίζοντες ἐπλήγονον ἐκείνους, ὅσοι διὰ τὸν φόβον καὶ θόρυβον ἐσρέφοντο εἰς τὰ ὀπίσω. Οἱ δὲ Ἀλέξανδρος κυκλώσας μετὰ τῆ ἰππικῆ τὸν ἐχθρὸν, ἐπρόσαξε τὴν φάλαγγα νὰ ὀρμήσῃ πρὸς τὸν ἐχθρὸν σπευδαίως μὲ ὅλην τὴν δύναμιν· καὶ ἔτις οἱ μὲν Ἰνδοὶ ἰππεῖς, πλὴν ὀλίγων, κατεκόπησαν ἐν τῷ ἔργῳ· ἐκόπτοντα δὲ καὶ οἱ πεζοὶ, οἱ ὅποιοι πολεμήμενοι πάντοθεν, ἐτράπησαν εἰς φυγὴν. Καὶ ἐν τῷ αὐτῷ καιρῷ ὁ Κρατερός, ὅστις ἔμεινεν ἐν τῇ ὄχθῃ τῆ ποταμῆ μετὰ τῆ λοιπῆ στρατεύματος, ὡς ἶδε τὸν Ἀλέξανδρον νικῶντα λαμπρῶς, περάσας καὶ αὐτὸς τὸν ποταμὸν, καὶ ὀρμῶν εἰς τὸς φεύγοντας ἐχθρὸς μὲ τὸς νεαροὺς καὶ προθύμους στρατιώτας, κατέσφαξεν ἄλλους τόσους ἐχθρὸς ἐν τῇ φυγῇ, ὅσοι ἐφονεύθησαν ἐν τῇ μάχῃ.

Ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ ἀπέθανον ἐκ τῶν Ἰνδῶν 20,000 πεζοὶ καὶ 3,000 ἰππεῖς, οἱ δύο υἱοὶ τῆ Πῶρος, Σπιτάρχης ὁ διοικητὴς τῆς ἐπαρχίας, ὅλοι οἱ στρατηγοὶ τῶν ἰππέων καὶ πεζῶν καὶ οἱ ἐπιστάται τῶν ἐλεφάντων καὶ ἄμαξῶν· αἱ δὲ ἄμαξαι ὅλαι κατεκόπησαν, καὶ οἱ ἐλέφαντες ἄλλοι μὲν ἐφονεύθησαν, ἄλλοι δὲ ἐπιάθησαν. Ἐκ δὲ τῶν Μακεδόνων ἔπεσον ὡς ὀχθοῦντα ἀπὸ τῆς ἑξ̄ χιλιάδας πεζῶν τῆ Ἀλεξάνδρου, ὅσοι εὐρέθησαν εἰς τὴν πρώτην προσβολὴν, δέκα ἰπποτοξόται, ὡς εἴκοσιν ἐκ τῶν βασιλικῶν ἰππέων, καὶ ὡς διακόσιοι ἐκ τῶν ἄλλων ἰππέων.

Οἱ δὲ Πῶρος, ὁ ὅποιος ἔδειξεν ἐν τῇ μάχῃ γάλα ἔργα ἢ μόνον στρατηγῆ, ἀλλὰ καὶ στρατιώτ

ναίς, βλέπων τὸν φόνον ὅλα τῷ ἰπικῷ καὶ τῶν περισσοτέρων πεζῶν, δὲν ἔφυγεν ὡς ὁ Δαρκεῖος πρῶτος τῶν ἄλλων, ἀλλ' ἐμάχετο τοσούτον, ἕως ἔ' ὑπέμενον ἐν τῇ μάχῃ καὶ ὀλίγοι τινὲς Ἴνδοί· τέλος δὲ πληγῶδεις τὸν δεξιὸν ὦμον, τότε δὴ καὶ αὐτὸς ἀνεχώρει καθήμενος ἐπὶ τὸν ἐλέφαντα καὶ εὐκόλως διακριόμενος ἀπὸ τῆς ἄλλης ἐκ τῷ μεγέθει τῆς σώματος καὶ ἐκ τῆς ἀπαρδειγματίσε ἀνδρίας. Διὸ γνωρίσας αὐτὸν εὐκόλως ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ ἐπιθυμῶν νὰ σώσῃ τοιοῦτον βασιλέα, ἐπεμφε κατόπιν τὸν Ἴνδὸν Ταξίλην, ὁ ὁποῖος πλησιάζων ὅσον ἐδύνατο χωρὶς κινδύνου ζωῆς, ἔκραζε τὸν Πῶρον νὰ σταθῇ καὶ ν' ἀκούσῃ τὸ παράγγελμα τῷ Ἀλέξανδρῳ. Ὁ Πῶρος ἀποσραφεὶς καὶ ἰδὼν τὸν Ταξίλην τὸν παλαιὸν ἐχθρὸν, "πῶς, εἶπε, δὲν καὶ κρᾶζει ὁ Ταξίλης ὁ προδότης τῆς πατρίδος καὶ τῆς βασιλείας;" καὶ εὐθέως ῥίψας τὸ ἀκόντιον, ἐφόβηεν αὐτὸν, εἰ δὲν ἐπρόφθανε νὰ φύγῃ δραμαίως εἰς τὰ ὀπίσω. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐχ' ἤττον ἀγαπῶν νὰ σώσῃ τοιοῦτον ἀνδρῆιον βασιλέα, ἐπεμφεν ἄλλης καὶ ἄλλης ἀξιωματικῆς, ἐξ ὧν ἦτο καὶ ὁ Μερόης, εἰς τῶν πιστῶν ἐκεῖνε φίλων, ὁ ὁποῖος παρεκάλει τὸν Πῶρον ἐνθέρμως νὰ ἔλθῃ πρὸς ἕνα ἄξιον αὐτῷ νικητῆν. Μετὰ πολλὰς δεήσεις ὑπήκουσεν ὁ Πῶρος, καὶ ἤρχετο εἰς τὰ πρόσω. Ὁ Ἀλέξανδρος μαθὼν αὐτὸν πλησιάζοντα, ἤρχετο μετὰ τινος συνωδίας εἰς ὑπάντησιν· καὶ πλησιάσας ἐστάθη καὶ ἐθαύμαζε καὶ τὸ μέγεθος τῆς σώματος (ἔπερ ἦτον ὑπὲρ τὰς 5 πήχεις), καὶ τὸ κάλλος τῆς Πῶρος, καὶ ὅτι δὲν ἐφαίνετο περίλυπος ἐπὶ τῇ δυσυχίᾳ, ἀλλ' ἤρχετο ἀφόβως ὡς δυνατὸς καὶ ἀνδρῆιος παλεμιστῆς, τῷ ὁποίῳ ἡ γενναία ὑπερμαχία τῆς βασιλείας πρέπει νὰ τὸν κάμῃ ἐπαινετὸν καὶ ἄξιον τῆς

τιμῆς τῆ νικητῆ βασιλέως. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐλάλησε πρῶτος, καὶ ἠρώτησε με σεβασὸν καὶ χαριέστατον τρόπον, πῶς ἤθελε νὰ τὸν μεταχειριθῆ; βασιλικῶς εἶπεν ὁ Πῶρος. Ἀλλὰ δὲν ζητεῖς ἄλλο τι περισσότερον; εἶπεν ὁ Ἀλέξανδρος. “Ὅλα, εἶπεν, ἐμπεριέχονται ἐν τῷ λόγῳ βασιλικῶς.” Ὁ Ἀλέξανδρος θαυμάσας τὸ μέγεθος τῆς ψυχῆς καὶ τὴν γενναιοφροσύνην, ἣ ὅποια ἐφαίνετα ἀξαναμένη περισσότερον ὑπὸ τῆς συμφορᾶς, ὅχι μόνον ἀπέδωκε τὴν βασιλείαν, ἀλλ’ ἐπρόωθεσε καὶ ἄλλην χώραν περισσοτέραν, καὶ ἔδειξε πρὸς αὐτὸν μεγάλην τιμὴν καὶ φιλίαν, καὶ ἐγνώρισεν αὐτὸν ἔπειτα πιστὸν μέχρι θανάτου. Δὲν ἐξεύρομεν ποῖον ἐκ τῶν δύο τῶτων πρέπει νὰ θαυμάσωμεν περισσώτερον, τὸν νικητὴν ἢ τὸν νικηθέντα.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἀκαδόμησεν εἰς τὸν τόπον τῆς μάχης καὶ ἐκεῖ, ὅπου ἐπέρασε τὸν ποταμὸν, δύο πόλεις, καὶ τὴν μὲν πρώτην ὠνόμασε Νίκαιαν ἐπώνυμον τῆς νίκης, τὴν δὲ δευτέραν Βυκεφάλειαν εἰς μνήμην τῆ ἵππου Βυκεφάλε, ὁ ὅπως ἀπέθανεν αὐτῷ ὅχι διὰ τὰς πληγὰς, ἀλλὰ διὰ τὸ γῆρας. Μετὰ τὴν νίκην ὁ Ἀλέξανδρος ἔθαψεν ἐντίμως τὸς ἀποθανόντας στρατιώτας, ἐπανηγύρισεν ἀγῶνας, καὶ ἔδυσσε θυσίας εὐχαρισηρίας εἰς ἐκείνον τὸν τόπον, ὅπου ἐπέρασε τὸν Ὑδάσπην.

Ὁ Ἀλέξανδρος νικήσας ἤδη τὸν Πῶρον, ἐπροχώρησεν εἰς τὴν Ἰνδίαν, τὴν ὅποιαν, ὡς μὴ κατοικουμένην ὑπὸ ἔθνους πολεμικῆ, ὑπέταξεν εὐκόλως καὶ μετὴν ταχύτητα ἐνὸς ὁδοιπόρου μᾶλλον ἢ νικητῆ. Πολλὰ μικρὰ ἐπαρχίαι ὑπέταχθησαν εἰς αὐτὸν, γινώσκουσαι μάλιστα, ὅτι ἡ διατριβὴ αὐτῷ ἐμελλε νὰ ἦται ὀλιγοχρονία, καὶ αἱ νίκαι πρόσκαιραι.

Διαβαίνων ὁ Ἀλέξανδρος πλησίον μίᾳ πόλει, ὅτε πολλοὶ Βραχμᾶνες, ἤτοι ἱερεῖς τῶν Ἰνδῶν, κατήκην, ἐπεθύμησε νὰ συνομιλήσῃ καὶ νὰ καταπέσῃ, εἰ δυνατόν, μερικὸς νὰ τῷ ἀκολουθήσῃ· μαζῶν δὲ, ὅτι αὐτοὶ οἱ φιλόσοφοι δὲν ἤρχοντο ποτὲ πρὸς ἄλλους, ἀλλ' οἱ ἄλλοι ἤρχοντο πρὸς αὐτὸς, ὅσοι ἐπεθύμουν νὰ τὸς ἴδωσιν, ἔκρινεν ἀνόκειον τῆς ἀξίας τε νὰ ὑπάγῃ πρὸς αὐτὸς, καὶ ἄδικον νὰ τὸς βιάσῃ νὰ πράξῃ ἐναντίον τῶν νόμων καὶ ἐθίμων, καὶ ἔπεμψε τὸν φιλόσοφον Οὐησίκριτον συχολασὴν Διογένης τῷ κυνικῷ. Ἐλθὼν ἔν ὃ Οὐησίκριτος, ἔ μακρὰν τῆς πόλεως ἀπήντησε δεκαπέντε Βραχμᾶνας, οἱ ὅποιοι ἀπὸ πρῶτῃ ἕως ἔσπερας ἴσαντο γυμνοὶ εἰς τὸν ἴδιον τόπον καὶ εἰς τὸ αὐτὸ οἴκημα, ἐν ᾧ εὐρίσκοντο ἐξ ἀρχῆς, καὶ ἐπέσρεφον πρὸς τὸ ἔσπερας εἰς τὴν πόλιν. Αὐτὸς ἀποσραφεὶς, εἶπε τὴν αἰτίαν τῆς ἐλείσεώς τε πρὸς τὸν Ἰνδὸν Κάλανον, τὸν νομιζόμενον σοφώτατον τῆς χώρας, ὁ ὅποιος, ἂν καὶ φιλόσοφος αὐσηρότατος καὶ ὑπέργηρος, κατεπέσθη νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ εἰς τὴν αὐλήν. Ὁ Κάλανος βλέπων τὰ ἱμάτια καὶ ὑποδήματα τῷ Οὐησίκριτῳ, ἐγέλασε καὶ εἶπεν, «ὅτι τὸ πάλαι ἡ γῆ ἔσκεπάζετο, ἀπὸ σίτου καὶ κριθῆν καθὼς τῶρα ἀπὸ κονιορτῶν· ὅτι πλὴν τῶ νερῷ οἱ ποταμοὶ ἔρρουν γάλα, μέλι, ἔλαιον καὶ οἶνον· ὅτι τὰ ἀμαρτήματα τῶν ἀνθρώπων, πρὸξένησαν τὴν μεταβολὴν αὐτῆς τῆς μακαρίας καταστάσεως, ὃ δὲ Ζεὺς θελὼν νὰ παιδεύσῃ τὴν ἀχαριεσίαν των, κατεδίκασεν αὐτὸς εἰς μακρὰν καὶ πολυμοχθοῦ ἐργασίαν· ὅτι μετὰ ταῦτα παρακινέμενος, εἰς εὐσπλαγχνίαν διὰ τὴν μετάνοιαν, ἀπέδωκεν αὐτοῖς τὴν πρῶην εὐθηνίαν· ὅτι ὅμως αὐτοὶ, ὡς ὅλα τὰ φυσικὰ πράγματα, ἐπανέσρεφον εἰς τὴν πάλαι

ἡ ἀταξίαν.“ Αὕτη ἡ διήγησις ἀποδεικνύει σαφῶς, ὅτι αὐτοὶ οἱ Γυμνοσοφισταὶ ἐγίνωσκον ὁπωσῶν τῷ πρωτοπλάστῃ τὴν μακαριότητα καὶ τὰ κακὰ, εἰς ὅσα κατεδικάθη διὰ τὰ ἁμαρτήματά τε.

Ὁ Ὀνησίκριτος ἠνάγκαζεν αὐτὸν τὸν σοφιστὴν καὶ ἄλλον τινὰ ὀνόματι Δάνδαμιν ν' ἀφήσωσι τὴν σκληρογωγίαν, καὶ ν' ἀκολουθήσαν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, λέγων ὅτι θέλουσιν εὖρη βασιλεῖα γενναίου καὶ εὐεργετην, ὁ ὁποῖος ἤθελε κάμει αὐτὸς πεντοδαπὰς τιμὰς καὶ ἀγαθὰ. Τότε ὁ Δάνδαμις ὑποκρινόμενος ὁχῆμα σοβαρὸν καὶ φιλοσοφικὸν εἶπεν, “ὅτι δὲν εἶχε χρείαν ἡτῷ Ἀλέξανδρου· ὅτι καὶ αὐτὸς ἦτον ὑπὸς τῷ Διὸς καθῶς καὶ ὁ Ἀλέξανδρος· ὅτι δὲν εἶχεν ἔτε ἔλλειψιν ἡτινὸς, ἔτε ἐπίθυμίαν, ἔτε φόβον· ὅτι ὅσον ζῆ, ἡ ἡγῆ θέλει τῷ δώσει ὅλα τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα, καὶ ὁ θάνατος θέλει τὸν ἐλευθερώσει ἀπὸ φορτικὸν ἡσύντροφον (ἐννοῶν τὸ σῶμα), καὶ θέλει τῷ δώσει τὴν παντελῆ ἐλευθερίαν.“ Ὁ Κάλανος ἐδείχθη μετριώτερος· καὶ μὴ ἀκέων ἔτε τὴν ἀντίστασιν, ἔτε τὴν ἀπαγόρευσιν τῷ προσεῶτος, ὁ ὁποῖος ἤλεγχεν αὐτὸν ὡς ταπεινόφρονα, διότι ἤθελε νὰ δουλεύσῃ ἄλλον αὐθέντην πλὴν τῷ θεῷ, ἠκολούθησε τὸν Ὀνησίκριτον, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν αὐλὴν τῷ Ἀλέξανδρου, ὁ ὁποῖος ὑπέδέξατο αὐτὸν μετὰ μεγάλης χαρᾶς.

Φιλοτιμώμενος ὁ Ἀλέξανδρος νὰ μιμηθῆ τὸν Διόνυσον καὶ Ἡρακλέα εἰς τὰς ἐν Ἀσίᾳ ἐκστρατείας, ἀπεφάσισε νὰ προχωρήσῃ νικῶν, καθὼς αὐτοὶ, ἕως ἔ ἐὺρισκεν ἔθνη. Οἱ στρατιῶται, χορτασμένοι ἀπὸ λάφυρα, καὶ καταπεπονημένοι ἀπὸ τὰς συνεχεῖς ἐκστρατείας, ἤδη ἐγνώριζον τὴν ἀχόρτασον φιλοτιμίαν τε· καὶ τινὲς μὲν αὐτῶν ἐθρήνην ἐλσεινολογῶντες οἰκτρῶς

τὰς δυσυχίας, ἄλλοι δὲ ἐβίων παρρησία, ὅτι δὲν ὑπάγουν περαιτέρω. Οἱ βασιλεῖς ἐπεθύμει πρὸ πάντων νὰ λεηλατήσῃ τὸς τόπους τῆ βασιλείας Ἀγρामीνης, ὅσιν ἔζη πέραν τῆ ποταμῆ Γάγγυ καὶ εἶχε 200,000 πεζοὺς, 3,000 ἐλέφαντας, 20,000 ἵππους, καὶ 2,000 ἀμάξας. Οἱ στρατιῶται δὲν ἤθελον νὰ ὑπάγωσιν εἰς ἐκεῖνας τὰς μεγάλας ἐρήμους, αἱ ὅποσαι ἔκειντο πέραν τῆ Γάγγυ, ἐρήμους λέγω τρομερωτέρας εἰς αὐτὰς καὶ παρὰ τὸ καταπληκτικώτατον εἶδη τεύμα τῆς Ἀσίας. Οἱ Ἀλέξανδρος ἐλάλησε πρὸς αὐτὰς μὲ ὄλην τὴν δύναμιν τῆς ρητορικῆς, παρακαλῶν νὰ μὴ ἀφήσωσι τὸν βασιλέα αὐτῶν ὀπίσω, καὶ φοβερίζων ὅτι ἐμελέτα νὰ λάβῃ τὸς Σκύθας καὶ τὸς Περσικὰς στρατιῶτας, καὶ ν' ἀποκτήσῃ μὲ αὐτὰς μόνους νίκας ἀξίας τῆ ὀνόματος καὶ τῆς δόξης τε. Ἀλλ' οἱ Μακεδόνες ὅλοι ἐπέμενον εἰς τὴν ἀπόφασιν σερεῖ, καὶ τελευταίον μετὰ πολλὰς δεήσεις καὶ δημηγορίας κατεπέδωσαν νὰ τὸν ἀκολουθήσωσι μόνον πρὸς τὴν μεσημβρίαν, ὅπως ἐμελέτων νὰ εὕρωσι τὸν πλησιέστερον Ὠκεανόν, καὶ ν' ἀκολουθήσωσιν ὡς βέβαιον ὁδηγὸν τὸν ποταμὸν Ἰνδόν (1).

π. χ. Πρὸς ταύτην τὴν ἐκστρατείαν εἰσέβη ὁ Ἀλέξανδρος εἰς ἄλλον, ὁ ὅποιος συνίστατο ἀπὸ 800 πλοῖα, τριή-

(1) Οἱ Ἀλέξανδρος ἦλθε μεταξὺ 32° καὶ 33° πλάτ. εἰς μακρὰν τῆς νῦν ὀνομαζομένης Ἀττώκε εἰς τὸν Ἰνδὸν ποταμόν· ἔπειτα διαπεράσας τὴν νῦν ἐπαρχίαν Παντζάπ, ἔτις ὀνομαζομένην ἐκ τῶν διαρρέοντων πέντε μεγάλων ποταμῶν, ἔφθασεν ὡς εἰς τὸν Ἰνδόν (νῦν Μπειγιά), καὶ ἐντεῦθεν ἐπιστρέψας διὰ τῆ Ἰδάστε, ἦλθεν εἰς τὴν νῦν ὀνομαζομένην Μελτάν, καὶ ἔπλευσεν ἐπὶ τὸν Ἰνδόν εἰς τὸν Ὠκεανόν.

ρεις τε ἔπλοιαρία, τὰ ὅποια ἔφερον τὰ στρατεύματα
 ἔτὰς τροφάς. Ὁ σόλος ἔφθασε τῇ πέμπτῃ ἡμέρᾳ εἰς
 τὰς συμβολὰς τοῦ Γῆδάσπε ἔΑρκεσίνα, ἔἐκινδύνευ-
 σε πολλὰ διὰ τὴν ὀρμητικωτάτην ἔνωσσι τῶν ποτα-
 μῶν· τέλος δὲ ἦλθεν εἰς τὴν χώραν τῶν Ὀξυδράκων
 ἔΜαλλῶν, τῶν πολυανθρώπων ἔμαχίμων ἔθνων
 τῆς ἀνατολῆς. Ὁ Ἀλέξανδρος νικήσας αὐτὸς εἰς πολ-
 λὰς μάχας, ἔκυριεύσας τὰς ἰσχυρωτάτας πόλεις,
 ἦλθε τελευταῖον ἔναντίον τῆς μητροπόλεως, ὅπου γε-
 δὸν ὄλοι κατέφυγον, ἔεῖσας σκάλαν, ἀνέβη πρῶ-
 τος αὐτὸς τὸ τεῖχος, ἀκολουθῶντων ἄλλων δύο ἀξιω-
 ματικῶν (Πευκέστῃ ἔΛεοννάτῃ). Τότε οἱ ἀκολουθῶν-
 τες (ὑπασπισταί) νομίζοντες αὐτὸν κινδυνεύοντα, ἀνέβαι-
 νον εὐθύς νὰ τὸν βοηθήσωσιν· ἀλλ' ἡ σκάλα ἐκόπη,
 ἔαὐτὸς ἀφέθη μόνος ἐπάνω τῷ τείχῃ. Τότε ἐφύλα-
 ξε τὴν ζωὴν τε μεταχειριζόμενος ἀνδάδειαν μάλλον ἢ
 ἀνδρίαν· ἔπηδήσας ἐκ τῷ τείχῃ εἰς τὴν πόλιν γε-
 μάτην ἔχθρῶν ἔχων τὸ ξίφος ἐν τῇ χειρὶ, ἀπέ-
 κρυσσε τὴς πλησιεστάτης ἔχθρῆς, σφάξας καὶ αὐτὸν
 τὸν στρατηγὸν τῶν Ἰνδῶν, ὁ ὅποιος ὤρμησεν ἔναντίον
 τῷ· ἔἔτως ἐπισηριζόμενος ὁ Ἀλέξανδρος εἰς δένδρον,
 ὅπερ ἔτυχεν ἐκεῖ πλησίον, ἐδέχετο ὅλα τὰ βέλη
 τῷ ἔχθρῷ εἰς τὴν ἀσπίδα, ἔἐφόδιζε μακρόθεν ἔ
 τὴς τολμηροτάτης. Τέλος δὲ, Ἰνδός τις στρατιώτης
 ἔεῖριψε κατ' αὐτῷ βέλος τριῶν ποδῶν τὸ μῆκος, τὸ
 ὅποσον διεπέρασε τὸν θώρακα ἔτὸ δεξιὸν πλευρὸν ὀ-
 λίγον, ἔεὐθέως ἐξῆλθε τὸσον πλῆθος αἵματος
 ἀπὸ τῆς πληγῆς, ὥσε τὰ μὲν ὄπλα τε ἔπεσον ἐκ
 τῆς χειρὸς, αὐτὸς δὲ ἔκειτο ὡς νεκρός. Ὁ τὸν βασι-
 λέα τοξεύσας Ἰνδὸς νομίζων αὐτὸν τρώοντι νεκρὸν, ἔ-
 δραμε νὰ τὸν γυμνώσῃ· ἐκεῖνος δὲ ἀναλαμβάνων τὰς

ἐναπολείπущας δυνάμεις, ἐπλήρωσε τὸ πλευρὸν τῆ βαρβάρου μετὰ τὴν μάχαιραν καιρίως. Κατὰ δὲ ταύτην τὴν σιγήμην ἔφθασαν καὶ ὀλίγοι τινὲς ὀπαδοὶ τῷ Ἀλέξανδρῳ εἰς βοήθειαν, καὶ σκεπάζοντες κύκλωσαν τὸ σῶμα, ἀνδίσαντο εἰς τὴν ὄρμην τῶν ἐχθρῶν, ἕως ἢ οἱ στρατιῶται κατέσπασαν τὰς πόρτας, καὶ διασώσαντες αὐτὸν, ἐφόνευσαν ὅλους τὲς ἐγκατοίκους χωρὶς ἐξαιρέσεως ἡλικίας ἢ γένους.

Ἡ πληγὴ τῷ βασιλέως, ἡ ὁποία τὸ πρῶτον ἐφαίνετο κινδυνώδης, εἰς 6 — 7 ἡμέρας ἤγγιζεν ἤδη εἰς παντελῆ ἴασιν, ὥστε ὁ Ἀλέξανδρος ἀναβὰς ἐφ' ἵππου ἐπαρρησιάσθη εἰς τὲς στρατιώτας, οἱ ὅποιοι ἐθεώρουν αὐτὸν μετὰ ἀκόρετον ἡδονήν. Μετ' ἕ πολὺ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐκινήθη εἰς τὰ πρόσω, ἐξακολουθῶν τὴν ὁδοιοποιεῖαν καὶ ὑποτάσσειν ἐν τῷ διαβαίνειν τὴν χώραν ἐκατέρωθεν, ἕως ἢ οἱ ναῦται ἐγνώρισαν ἀπὸ τοῦ φέσκωμα τῷ ποταμῷ τὴν ἐγγύτητα τῆς θαλάσσης, καὶ ἀνήγγειλαν εἰς τὸν βασιλέα, ὅτι αὐτοὶ ἠδοκίμοιο ἤδη τὰς αὔρας τῷ Ὠκεανῷ. Οὐδὲν ἄλλο ἐφόβισε τόσον τὲς Μακεδόνας, ὅσον ἡ καλιγρόσια τῷ Ὠκεανῷ· ἐπειδὴ ὄντες συνειδισμένοι εἰς τὰς ἀνεπαιθήτους καλιγρόσιας τῆς Μεσογείας θαλάσσης, ἔμειναν ἐκσατικοὶ ἰδόντες τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν, ὅτι ὑψώθη εἰς ὑπέριμετρον ὕψος καὶ ἐπλημμύρησε τὴν πεδιάδα, καὶ ἐνόμιζον τῆτο σύμβολον τῆς θεϊκῆς ὀργῆς. Ἀλλ' ὄχι ὀλιγώτερον ἐφοβήθησαν μετ' ὀλίγας ὥρας, ὅτε ἶδον, ὅτι ὁ ποταμὸς ἐγκατέλιπε πάλιν τὰς ὄχθας καὶ ἀφῆκε στεγνὴν τὴν πεδιάδα, τὴν ὁποίαν ὀλίγω πρότερον ἐπλημμύρησε. Τέλος δὲ, μετ' ἐνεάμηνον πλέον ἔφθασεν ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὸν Ὠκεανὸν, καὶ θυσιάσας εἰς τὸν Ποσειδῶνα, καὶ θεωρῶν μετὰ ἄκραν ἡδονὴν ἐκεῖνο τὸ ἀχανὲς

πέλαγος τῶν ὑδάτων, ἐδάκρυσεν, ὡς λέγουσιν, ὅτι δὲν εἶχεν ἄλλης περισσοτέρας κόσμους νὰ νικήσῃ· καὶ ἔως ὧδε διορίσας τὸ τέλος τῶν ἐκστρατειῶν τῆ, τὸν μὲν Νεάρχον (1) ἐχειροτόνησε ναύαρχον τῆ σόλου, προσάξας νὰ παραπλεύσῃ ὅλην τὴν παραθαλασσίαν τῆς Ἰνδικῆς μέχρι τῆ Περσικῆ κόλπου, αὐτὸς δὲ ἐμίσησε διὰ ξηρᾶς μὲ τὸ εὐράτευμα πρὸς τὴν Βαβυλωνίαν.

Ἀνεκδιήγητα ἦσαν τὰ βάσανα καὶ αἱ κακοπαθεῖαι τῶν στρατιωτῶν ἐν τῷ ἐπιστρέφειν, οἱ ὅποιοι διαβαίνοντες χώραν ἔρημον, καὶ πάντων τῶν εἰς τὸ ζῆν χρησίμων σπανίζουσαν, ἠναγκάζοντο νὰ τρώγωσι τὰ φορτηγὰ ζῶα, καὶ νὰ κατακαύσωσι τὰ κλύσια λάφυρα, διὰ τὰ ὅποια ὑπέμειναν τόσους κινδύνους· αἱ δὲ ἀδυνεῖαι, ὅσαι κοινῶς συντροφειῦσι τὴν πείναν, ἐπεσφράγισαν τὴν συμφορὰν αὐτῶν, ἐξ ὧν πολλοὶ κακῶν κακῶς ἀπώλλυντο (2). Ἡ ἐν ταύτῃ τῇ ἀνάγκῃ ἀκάλυπτος ἐγκράτεια τῆ βασιλέως προξένησε μεγάλην παραμυθίαν εἰς τὰς στρατιώτας. Μεγάλη ἔλλειψις νερῶ ἐυρίσκειτο εἰς τὸ εὐράτευμα, καί τινες τῶν στρατιωτῶν πεμφθέντες εἰς ἀναζήτησιν, εὗρον κατὰ τύχην μίαν βρύσιν ἔχουσαν πολλὰ ὀλίγον νερόν, καὶ λαβόντες ὄρον εὖρον, ἐπέσρεψαν χαίροντες πρὸς τὸν βασιλέα· αὐτὸς δὲ, ἀντὶ νὰ πῆ, ἐχύσεν αὐτὸ εἰς τὴν γῆν, μὴ

(1) Θέλων ὁ Ἀλέξανδρος νὰ γνωρίσῃ ἀκριβέστερον τὰ παραθαλάσσια τῆς Ἰνδίας καὶ νὰ κερύσῃ τὸ ἐμπορίον μεταξὺ Ἰνδίας, Βαβυλωνίος καὶ Αἰγύπτου, ἐξελεν ἀπὸ τὰς ἐκβολὰς τῆ Ἰνδοῦ τὸν Νεάρχον καὶ Οὐνήσιριτον, οἱ ὅποιοι πλεοντες ἀπὸ τὰ Πάτταλα πάντοτε παραθαλασσίας, ἦλθον μεθ' ἐπτάμηνον πλὴν εἰς τὸν Εὐφράτην.

(2) Μόλις ἐπέσρεψεν εὐτυχῶς ἐκ τῆς Ἰνδίας τὸ τεταρτημόριον τῶν στρατιωτῶν (Ἀββ. 5', 25 κτ.).

θέλων γὰ κακοπαθεῖν οἱ στρατιῶται, καὶ αὐτὸς γὰ μὴ συγκακοπαθεῖ. Αὕτη ἡ γενναία πράξις ἐπέπνευσεν εἰς τὰς στρατιώτας νέας δυνάμεις, καὶ μετὰ ἐξήκοντα ἡμέρας ἐφθασαν εἰς τὴν χώραν Γεδρωσίαν, ὅπου εὐρόντες ἐν ἀφρονίᾳ τροφᾶς, εὐδὲς ἐλησμόνησαν ὅλας τὰς προλαβέσας κακυχίας καὶ ταλαιπωρίας. Ἐντεῦθεν ἦλθεν ὁ Ἀλέξανδρος εἰς Καρμανίαν, ὅπου διέβαινον ὄχι ὡς πολεμιστῆς, ἀλλ' ὡς ἄσωτος· καὶ φιλοτιμύμενος γὰ μιμηθεῖν τὸν Διόνυσον, ἐσύρετο ἀπ' ὀκτώ ἵππους ἐπάνω εἰς μεγαλοπρεπῆ ἄμαξαν, ἐπάνω τῆς ὁποίας ἐξερεώθη ἐν ὑπερῶν ὡς θέατρον τετράγωνον, ὅπου συνεχῶς ἡμέρας καὶ νυκτὸς διῆγεν ἐν εὐωχίαις καὶ κραιπάλαις· καὶ καθ' ὅλην τὴν ὁδοιπορείαν ἐτέθεισαν πολλοὶ μεγάλοι πίθοι καὶ κρατῆρες μετὰ οἴνου, ἐξ ὧν λαμβάνοντες οἱ στρατιῶται προέπινον εἰς τιμὴν τῆ ψευδονύμῃ θεῷ (1). Εἰς ὅλον ἐκείνον τὸν τόπον ἤκούοντο ὁ ἦχος τῶν μουσικῶν ὀργάνων καὶ αἱ φωναὶ τῶν Βακχιδῶν, αἱ ὁποῖαι ὡς παράφρονες ἔτρεχον ἄνω καὶ κάτω ἔχουσαι λελυμένας τὰς τρίχας, καὶ παρεδίδοντο εἰς πᾶν εἶδος ἀσελγείας. Τέτο τὸ ἐλάττωμα τῆ βασιλέως προήγαγεν εἰς τὴν διάθεσίν τε ἄλλο δεινότερον κακόν, καὶ κατέστησεν αὐτὸν τόσον ὠμόν, ὥστε πολλῶν οἱ δῆμιος ἐπεσφράγιζε τὸ συμπόσιον.

Ἐν ᾧ δὲ ἔτως ἀνεπαύοντο οἱ στρατιῶται εἰς αὐτὰ τὰ μέρη, ἐπέσρεψε καὶ ὁ Νέαρχος ἀπὸ τὴν παραθαλάσσιαν ἐστρατείαν (2), ὅστις διηγόμενος εἰς τὸν βα-

(1) Λέγουσιν, ὅτι ὁ Διόνυσος μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Ἰνδίας κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον διεπέρασε τὸ πλεῖστον μέρος τῆς Ἀσίας.

(2) Αὐτὸς ἔφησε τὸν κόλον εἰς τὸν ὄρμον ἐν τῷ Περσικῷ κόλπῳ.

σιλέα πολλά παράδοξα περί τῆ χρυσῆ, τὸν ὁποῖον εὔρειν εἰς μερικὰς νήσους, ἔπερι τῶν ἐξαισιῶν πραγμάτων, ὅσα ἴδεν εἰς ἄλλας, ἐπροσόχθη νὰ πλεύσῃ ἐκ δευτέρου πρὸς ἀναζήτησιν νέων ἀνακαλύψεων, καὶ ἔπειτα νὰ ἔμβῃ εἰς τὰς ἐκβολὰς τῆ Εὐφράτη ποταμῆ, ἔκειθεν ἂν ἀπαντήσῃ τὸν βασιλέα εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Ἐν τῇ Καρμανίᾳ ἐπαίδευσεν ὁ Ἀλέξανδρος αὐτὸν π. κ. σιμῶς τὸν Κλέανδρον ἔτι ἄλλους, οἱ ὅποιοι ἄλλοτε ἐπέμφθησαν παρ' αὐτῆ νὰ φονεύσεν τὸν Παρμενίωνα. 325. Οὗτοι οἱ φονεῖς κατηγορήθησαν πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον διὰ πολλὰς ἀδικίας ἀπὸ τῆς πρέσβεις τῶν ἐπαρχιῶν, ὅπε ἐκεῖνοι διωρίθησαν σατράπαι· τὰ δὲ κριματὰ αὐτῶν ἦσαν τόσον μεγάλα ἔτι πολυποίκιλα, ὥσε μόνον ἡ βεβαία ἐλπίς, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος δὲν θέλει ἐπιστρέψῃ πλέον ἐκ τῆς Ἰνδίας, εἰδύνατο νὰ τῆς καταπέσῃ νὰ πράξῃσι τοιαύτας ἀδικίας. Διὸ πάντες ἠγάπων νὰ παιδευθῶσιν αὐτοὶ οἱ κακώτροποι. Ὁ Κλέανδρος ἔτι ἄλλοι ἐξακόσιοι στρατιῶται συναδικηταὶ καταδικάθησαν εἰς δημόσιον θάνατον, ἔτι καθεὶς ἔχαιρεν, ὅτι ἡ ὀργὴ τῆ βασιλείως κατήντησεν εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν ὑπηρετῶν τῆ φόνε. Πλησιάζων ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν Βαβυλῶνα, ἐπεσκέφθη τὸν τάφον τῆ Κύρου (1) ἐν τῇ πόλει τῶν Πασαργάδων, ὅπε εἶδανάτωσε τὸν Περσικὸν σατράπην Ἀρσίην, παρακινῶντος τῆ εὐνέχου Βαγῶε, ὁ ὁποῖος ψευδῶς κατεμαρτύρησεν, ὅτι ὁ Ἀρσίης ἤρπασε τὸν τάφον (2). Ἐν ταύτῃ τῇ πόλει ἀπεφάσισε ἂν ἀποθάνῃ θάνατον ἐκεί-

(1) Οὗτος ὁ τάφος, ὅστις εὕρισκετο εἰς τὸν βασιλικὸν κήπον, ἔτι ἦτο πολυτελῶς ἔτι μεγαλοπρεπῶς ἐσολισμένος, εὕρεθη ὑπὸ τῆ Ἀλεξάνδρου γυμνός.

(2) Κέρτ. Γ', 1. Κατὰ δὲ Ἀρριανὸν ἐφρονεῖται διὰ

σιον ὁ Ἰνδὸς Κάλανος, ὁ ὅποιος ζήσας ὀγδοῦνκοντα ἔτρεϊς (1) χρόνυς χωρὶς ὕ ἀρρώσῆσῆ ποτὲ, ἤδη ἠθάάνετο ἐγγύς τὸ τέλοσ τῆσ ζωῆσ. Ὁ Ἀλέξανδροσ ἐνόμιζε, ὅτι εὐκόλωσ ἐδίνατο νὰ τὸν ἐμποδίσῆ ἀπὸ τὸν σκοπόντῆ, ἀλλὰ βλέπων ὅλωσ τῆσ λόγουσ ἀπράκτωσ ἔτ τὸν Κάλανον ἀκαμπτον, συγκατένευσε ἔτ ἐκέλευσε νὰ κατασκευασθῆ ἐπιτάφιοσ πυρκαϊά, ἐπάνω τῆσ ὁποίασ ὁ Ἰνδὸσ ἀπεφάσισε ὕ ἀποθάνῆ.

Ὁ Κάλανοσ ἤλθεν ἐφιπποσ ὑποκάτω τῆσ πυρκαϊάσ, ἔκαμε τὰσ προσευχὰσ εἰσ τῆσ θεῶσ, ἔχυσε σπονδὰσ, ἔτ ἐπράξε, ὅλωσ τὰσ τεταγμένασ ἐπιταφίωσ τελετάσ· ἔπειτα δὲ ἐκοφε, ἕνα πλόκαμον τριχῶν, καθὼσ συνεδίξετῆ εἰσ τὰ σφάγια, ἔτ ἐναγκάλισάμενοσ τῆσ παρόντασ φίλωσ, παρεκάλεἰ νὰ εὐθυμῆσωσιν ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ἔτ νὰ μεθυθῶσιν μετὰ τῷ Ἀλεξάνδρῳ, λέγων ὅτι θέλει ἴδῆ τὸν βασιλέα εἰσ τὴν Βαθυλῶνα. Ταῦτα εἰπὼν, ἀνέβῆ φαιδρῶσ ἐπὶ τὴν πυρκαϊάν, ἔτ ἀπλωθεἰσ ἔτ σκεπάσασ τὸ πρόσωπον, δὲν ἐκινήθη ἐδοτελῶσ ὅτε ἠγγῆσε τὸ πῦρ, ἀλλ' ἐμεινε σαθεροσ εἰσ τὸ αὐτὸ οὐχῆμα, ἐν ᾗ ἠπλώθη, ὡσε ὅλωσ οἱ σρατιῶταἰ ἐθαύμαζον, ἔτ ἔττωσ ἐπλήρωσε τὴν θυσίαντῆ, θυσιαζόμενοσ κατὰ τὸν πάτριον νόμον τῶν Γυμνοσοφιστῶν. Ὁ Ἀλέξανδροσ ὑπήκασεν ἀκριβῶσ εἰσ τῆσ λόγουσ τῷ Καλάνῳ, ἔτ ἔκαμε δεῖπνον, ὅπε ὁ Πρόμαχοσ πῶν περισσότερον παρὰ τῆσ ἄλλωσ, ἔτ λαθῶν ἐν τάλαντω βραβεῖον, ἐπέζησεν ἡμέρασ τρεῖσ· ἀπὸ δὲ τῆσ λοιπῆσ συντραπέζωσ τεσσαράκοντα ἔτ εἰσ ἀπέθανον πίνοντεσ.

τὴν ἱεροσουλῆαν. Κατὰ Πλέταρχου ἀφονεύθη ὁ Πιλλαῖοσ Πολύμαχοσ.

(1) Κατὰ Διόδ. (ΙΖ', 107.) ἔζησεν 73 χρόνυσ.

Ἀπὸ τῶν Πασαργάδων ἐπορεύθη ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὰ Σῆσα, ὅπου ἔλαβε γυναῖκα τὴν Στάτειραν, τὴν πρεσβυτέραν θυγατέρα τῷ Δαρείῳ, καὶ εἰς μὲν τὸν φίλον Ἡφαισίωνα ἔδωκε τὴν νεωτέραν θυγατέρα τῷ Δαρείῳ, εἰς δὲ τὸς πρώτους ἄρχοντας τῆς αὐτῆς ὀγδοήκοντα Περσίδας τὰς εὐγενεστάτας παρθένας· ἐπανηγύρισε δὲ κατὰ τὸν Περσικὸν τρόπον καλὸν γάμον καιρὸν ὄλων τῶν Μακεδόνων, ὅσοι προῦπάνδρευσαν εἰς τὴν Ἀσίαν. Διηγῶνται, ὅτι εἰς ἐκεῖνο τὸ δεῖπνον ἐννέα χιλιάδες ἦσαν οἱ παρακαθήμενοι, καὶ εἰς καθένα ἐδόθη χρυσὴ φιάλη διὰ τὴν κάμη τὰς σπονδάς. Κατὰ τῆτον τὸν καιρὸν ἐφθασαν εἰς τὰ Σῆσα καὶ οἱ τριάκοντα χιλιάδες Πέρσαι, νέοι στρατιῶται μακεδονιστὶ ἐνδεδυμένοι, τὸς ὁποίους ὁ Ἀλέξανδρος ἐμελέτα τὴν τιμῆσιν ἐξαιρέτως, διὰ τὴν ταπεινώσιν τὴν ἰταμότητα τῶν παλαιῶν στρατιωτῶν, οἱ ὅποιοι δικαίως ἐγόγγυζον κατ' αὐτῶν.

Ἐν ᾧ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐνηχολεῖτο ἔτι εἰς τὴν Περσίαν, νέα ταραχὴ συνέβη εἰς τὴν Ἑλλάδα (1). Οἱ Ἄρκαλοι, ὁ διοριθεὶς ὑπὸ τῷ Ἀλεξάνδρῳ διοικητὴς τῆς Βαβυλώνας, φοβόμενος τὴν ὀμότητα τῷ βασιλέως, καὶ φιλοτιμύμενος τὴν διοικῆσθαι αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ, ἔλαβε μετ' ἑαυτοῦ πολλὰς θησαυροὺς (5000 τάλαντα)· καὶ συναθροίσας ἑξ ἑκατῶν μιλιῶτων στρατιωτῶν, μετέβη εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ κατέπλευσεν εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπου γινώσκων, ὅτι τότε οἱ Ἕλληνες ἐλάτρουον τὸν χρυσόν, κατηνάλωσε πολλὰ χρήματα πρὸς τὸς Ἀθηναίους μιλιῶτας ῥήτορας, οἱ ὅποιοι ἄλλο δὲν ἔκαμνον, παρὰ τὴν παραξύνειν τὸν δῆμον. Ἐκ τῆτων δὲ

(1) Ὡσαύτως καὶ ἄλλαι προτέραι ταραχαὶ ἐν τῷ ἔθνει. Κεφ.

τῶν ῥητόρων μόνος ὁ Φωκίων, προσφερομένων αὐτῷ ἑπτακοσίων ταλάντων, ἐφύλαξε τὴν φημιζομένην αὐτῷ χρηστότητα καὶ δικαιοσύνην, καὶ ἔμεινεν ἀδωροδόκτος. Ἡ ἀφιλοχρηματία τῆς ἀνδρὸς ἐθαυμάζετο καὶ εἰς τὰς χρόνους τῆς Φιλίππου, ὅτε παρακινούμενος ὑπὸ τῶν πρέσβειων νὰ δεχθῆ πολλὰ χρήματα, ἂν ὄχι διὰ χρεῖαν αὐτῷ, καὶν διὰ τὰ πτωχὰ παῖδιά τε, ἀπεκρίθη. “Εἰ μὲν μοι ὁμοιάζον τὰ παῖδιά μιν, ὁ μικρὸς ἀγρὸς, μὲ τῷ ὅποιον τὸ εἰσόδημα ἔζησα ἕως τῶρα, καὶ ὁ ὅποιος μὲ ὑψώσεν εἰς τὸν καρύντα βασιλὸν τῆς δόξης, θέλει ἀρκέσει καὶ εἰς τὴν τροφήν αὐτῶν· εἰ δὲ μή, ἐγὼ δὲν μελετῶ νὰ τ’ ἀφήσω πλύσια, καὶ ἔτω, νὰ παρακινήσω καὶ ν’ ἀνξήσω τὴν πολυτέλειαν αὐτῶν.” Ὅτε ὁ Ἀλέξανδρος ἐπεμψεν αὐτῷ ἑκατὸν τάλαντα δωρεάν, ὁ Φωκίων ἠρώτησε τὰς κομίζοντας, διατί ὁ Ἀλέξανδρος σέλλει τόσα δῶρα εἰς αὐτὸν μόνον, εἰς ἄλλον δὲ Ἀθηναῖον παντελῶς; “Ἐπειδὴ, ἀπεκρίθησαν, ὁ Ἀλέξανδρος σὲ μόνον νομίζει καλὸν καὶ ἀγαθόν.” “Λοιπὸν ἄς μὲ ἀφήσῃ, εἶπε, καὶ νὰ νομίζωμαι καὶ νὰ εἶμαι τοιοῦτος.” Διὰ ταύτην τὴν ἀρετὴν ὁ Φωκίων ἔμεινεν ἀδιάφθαρτος, ἀλλὰ καὶ ἠγωνίσθη οἰφδῆποτε τρόπῳ νὰ ματαιώσῃ τὰς σκοπὰς τῆς Ἀρχαίου, ἀποκοίως προσαχθεὶς ἀπὸ τὴν συνέδρον τῆς δήμου νὰ φύγῃ ἐκ τῆς πόλεως, ἴδε τὰς σκοπὰς τε ματακωθέντας.

Μόλις ἐκόπασεν αὕτη ἡ ταραχὴ, καὶ συνέβη ἄλλη ἐκ τῆς, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἐκήρυξε προσάζων νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰς πατρίδας ὅλοι οἱ Μακεδόνες, ὅσοι εἴτε διὰ τὸ γῆρας, εἴτε δι’ αἰσθένειαν, δὲν ἐδύνοντο νὰ ὑποφέρῃ τὰς ταλαιπωρίας τῆς πολέμου. Ἀλλ’ οἱ στρατιῶται ἐζήτησαν ὁμοθυμαδὸν ν’ ἀπολυθῶσιν ὅλοι τῆς στρατείας, καὶ ἐγόγγυζον κατ’ αὐτῷ λέγοντες, ὅτι κατ-

εφρόνει τὸς ἀνδρεῖς σρατιώτας, καὶ ὠνόμαζον αὐτὸν ὠμὸν καὶ ἀπηνῆ βασιλέα, ὁ ὅποιος ἠγάπα τὸν ὀλεθρον αὐτῶν καὶ ὄχι τὴν ἀπεσίαν. Τότε ὁ Ἀλέξανδρος ἔδειξε τὴν χαρακτηρίζουσαν αὐτὸν ἀφοσίαν, καὶ καταβάς ἀπὸ τοῦ βήματος, ὤρμησεν εἰς τὸς αἰτίους τῆς ταραχῆς, καὶ πιάσας ἐξ αὐτῶν δεκατρεῖς, ἐθανάτωσε παρευθὺς. Οἱ σρατιῶται ἐκπληττόμενοι εἰς ταύτην τὴν ἀφοσίαν, ἔπαυσαν τὰς κατηγορίας, καὶ ἔχοντες τὰ ὄμματα προσηλωμένα πρὸς τὴν γῆν, ἐφαίνοντο ζητῶντες συγγνώμην. “Ὅλοι θέλετε νὰ σᾶς ἀπολύσω; εἶπεν ὁ Ἀλέξανδρος· ἔχετε τὴν ἀδειαν, καὶ πορευθέντες κηρύξατε εἰς τὸν κόσμον, ὅτι τὸν βασιλέα ὑμῶν ἀφήκατε εἰς τὰς χεῖρας τῶν ξένων. Οἱ Πέρσαι θέλωσιν εἶναι ἀπὸ τοῦ νῦν οἱ σωματοφύλακές μου.” Αὐτὸς ὁ φοβερῆς πρὸς ξένους μόνον περισσοτέραν θλίψιν καὶ λύπην εἰς τὸς σρατιώτας, οἱ ὅποιοι ὄλοι μετανῶντες, παρεκάλυν μετὰ δακρύων καὶ θρήνων τὸν βασιλέα νὰ τὸς συγχωρήσῃ, καὶ μόλις ἐδυσώπησαν αὐτὸν νὰ διαλλαγῇ μὲ αὐτὸς.

Ὁ Ἀλέξανδρος, μὴ φοβόμενος ἤδη νέας ταραχὰς, παρεδόθη εἰς εὐωχίας καὶ συμπόσια, τὸ δὲ σρατευμα συνωδεύετο ἀπὸ ὄλους τὸς ὑπηρέτας τῶν ἠδονῶν. Αὐτοὶ διέτριβον ὀλοκλήρης νύκτας καὶ ἡμέρας εἰς κραιπάλας καὶ πολυποσίας, καὶ εἰς μίαν τέτων ἀπέθανεν ὁ Ἡφαισίων (1). Οὗτος ὁ αὐλικὸς ἦτον ὁ πιστότατος τῷ Ἀλεξάνδρῳ φίλος, καὶ μόνος ὁ Κρατερός ἐφαίνετο ὁ ἐφάμιλλος αὐτῆς τῆς τιμῆς. “Ὁ μὲν Κρατερός, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, εἶναι φιλοβασιλεὺς, ὁ δὲ Ἡφαι-

(1) Εἰς τὰ Ἐξβάτωνα. Τὸ σῶμα τοῦ τετελευτηκότος ἔδωκεν ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὸν Περδίκκην διὰ νὰ τὸ φέρῃ εἰς τὴν Βαβυλῶνα, ὅπου ἐμελέτα νὰ τὸ θάψῃ μεγαλοπρεπῶς.

„σίων φιλαλέξανδρος.“ Ο θάνατος τῆ εἰρημένου φίλου ἐλύπησε κατ' ὑπερβολὴν τὸν βασιλέα, ὁ ὅποιος ἐφαινετο ἀπαρηγόρητος, θανατώσας ἔ αὐτὸν τὸν ἰατρὸν, ὅσιν τὸν ἐθεράπευε· ἔ αὐτὸν ὑπερβολικαὶ ἐπιτάφιοι τιμαὶ, τὰς ὁποίας ἐπανηγύρισεν εἰς τὴν Βαβυλῶνα, ἐδείκνυσον τὴν μεγάλην αὐτῆ θλίψιν.

324. * Χ. Μετὰ πολλὰς μάχας, νίκας, ἀπανθρωπίας, μεγαρίας ἔ ασωτίας, ἐφθασεν ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Ἀλλὰ πρὶν ἔμβῃ, πολλὰ ἔ παράδοξα σημεῖα ἐφάνησαν· ἔ οἱ μὲν Καλδαῖοι, αἱ ὁποιοὶ ἐσεμνύοντο ὡς προγνώσαι τῶν μελλόντων, παρεκίνησαν αὐτὸν νὰ μὴ ἔμβῃ εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν· οἱ δὲ φιλόσοφοι ἔ λληνες ἀνταπέδειξαν τὰς ψευδοπροφητείας των. Ο βασιλεὺς γινώσκων, ὅτι ἡ Βαβυλὼν ἦτο τὰ μόναν εἰσόδιον, ὅπε εἰ δυνατό νὰ ἐπίδειξῃ ὅλην τὴν θόξαν ἔ λαμπρότητα, ἔ ὅτι οἱ πρέσβεις ὅλων τῶν νικηθέντων ἔθνων ἦσαν πρόθυμοι νὰ ἐορτάσωσι τὰ ἐπινικία τε, εἰσέβῃ εἰς τὴν πόλιν μετὰ μεγάλην παράταξιν, ἔ ἔδωκε τὰς ἀποκρίσεις εἰς τὰς πρέσβεις μετὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν ἔ σεμνοπρέπειαν ἐνὸς μεγάλου βασιλέως, ἔ μετὰ τὴν φιλοφροσύνην ἔ ευγένειαν ἐνὸς ἰδιώτου αὐλικῆ.

Κατὰ τῆτον τὸν καιρὸν ἔγραψεν ὁ Ἀλέξανδρος ἐπιστολὴν, ἡ ὁποία ἔμελλε ν' ἀναγνωσθῆ δημοσίᾳ εἰς τὴν ἐορτὴν τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων, προσάξων ὅλας τὰς ἔλληνίδας πόλεις ν' ἀνακαλέσωσιν ἀπὸ τὴν ἐξορίαν ὅλας τὰς φυγάδας πλὴν τῶν ἱεροσύλων ἔ φονέων, ἔ παρήγγειλεν εἰς τὸν Ἀντίπατρον νὰ μεταχειρισθῆ βίαν εἰς τὰς μὴ πειθομένους πόλεις. Ἡ ἐπιστολὴ ἀνεγνώσθη εἰς ὅλην τὴν ὀμήγουριν. Ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι ἔ Αἰτωλοὶ δὲν ἠθέλησαν νὰ ἐκτελέσωσι τὰς ἐντολάς τε, αἱ ὁποῖαι ἐφαίνοντο ἐναντία τῆς ἐλευθερίας.

Βλέπων ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι ἡ Βαβυλῶν ὑπερβαίνει ὅλας τὰς ἄλλας πόλεις τῆς Ἀνατολῆς κατὰ τὸ μέγεθος καὶ κατὰ τὴν ἀφθονίαν τῶν ἐπιτηδείων, ἀπεφάσισε νὰ σήσῃ αὐτὴ τὴν καθέδραν τῆς βασιλείας, σκοπῶν νὰ προδέσῃ πάντα ἐνδεχόμενον καλλωπισμὸν. Πλὴν μὲν ὅλον ὅτι ἐφάνταζετο νὰ πράξῃ ταῦτα καὶ ἄλλα πράγματα ὑπερανιστάμενα τῆς ἀνθρωπίνης δυνάμεως, διῆγε τὸν πλεῖστον καιρὸν εἰς τὰς ἡδονὰς ἐκείνης τῆς μεγαλοπρεπῆς πόλεως. Ἀλλ' αἱ ἡδοναὶ αὐταὶ πολλάκις κατήντων εἰς ἀσωτίας καὶ κόμας. Ὁ πρόσφατος θάνατος τῆ Ἡφαισίως, ἡ θλιβερὰ ἀνάμνησις τῆ ἀδίκου θανάτου τῆ ἐναρέτου Καλλιθένης καὶ τῆ ἀνδρείου Κλείτου, καὶ πρὸ πάντων τῆ βαρβαρικῆ φόνου τῆ Παρμενίωνος καὶ τῆ ἀθώου ἱῆ, ἡ συνειδησις λέγω τέτων ὅλων τῶν θλιβερῶν συμβάντων τίπησα τὴν φαντασίαν τε, ἐθύθισε τὴν διάνοιάν τε εἰς βαθυτάτου ζόφου, καὶ πρὸς παρηγορίαν ἦτον ἀπαιτούμενον ἡ χρήσις ἐνὸς δρασιμῆς ἰατρικῆ· τὸ δὲ ἰατρικόν, εἰς τὸ ὁποῖον ἐκεῖνος κατέφυγεν, ἦτον ἡ πολυποσία. Διὰ πολλάκις ἐπροσκαλείτο εἰς εὐωχίας καὶ συμπόσια, ὅπερ ἔπινεν ὑπὲρ τὸ μέτρον· μάλιστα δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν διανυκτερεύσας ἐν πότοις καὶ μέθαις, ἐπροσκήθη καὶ τὴν ἀκόλυθον ἡμέραν εἰς ἄλλο συμπόσιον· καὶ δεξάμενος τὴν πρόσκλησιν, ἔπιε τόσον ὑπερμέτρως, ὥστε ἔπεσεν εἰς τὸ ἔδαφος ἡμιθανής, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἄψυχον κατάσασιν ἐκομίσθη, θάμα ἐλεεινὸν τῆς ἀσωτίας, εἰς τὸ παλάτιον. Ὁ πυρετὸς ἦτο συνεχῆς· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος φανταζόμενος, ὅτι ἔμελλε νὰ ἰατρευθῆ ἐν ὀλίγῳ, ἐδίδεν ἐν ταῖς ἀπυρεξίαις τὰς ἀναγκαίας προσαγάς περὶ τῆς πλείσεως τῆ σόλου καὶ περὶ τῆ μισευμῆ τῆ πεζῆ σρατεύματος. Ἀλλὰ τέλος βλέ-

πων ὑδεμίαν ἐλπίδα Θεραπείας ἢ τὴν φωνὴν ἐκλεί-
 πυσαν, ἔδωκε τὸ βασιλικὸν δακτυλίδιον εἰς τὸν Περ-
 δίκκαν, προσάξας νὰ θάψωσι τὸ σῶμα εἰς τὸν βωμὸν
 τῷ Ἀμμωνος· ἢ μ' ὄλον ὅτι ἔπνεε τὰ λοιπίδια, ἀνα-
 σὰς ἢ ἐπισηριζόμενος εἰς τὸν ἀγκῶνα τῆς χειρὸς,
 ἔδωκε τὴν δεξιάν εἰς τὴς τρατιώτας, οἱ ὅποιοι ἐφι-
 λοτιμῶντο νὰ τὴν φιλήσυν (1)· εἶτα δὲ ἐρωτηθεὶς
 τίμι ἄφηνε τὴν βασιλείαν, ἀπεκρίθη τῷ κρατίσῳ. Ο

σλ. Περδίκκας ἠρώτησε τὸν βασιλέα, πότε ἤθελε νὰ τῷ
 μδ, 1. ἀποδοθῆν αἱ θείκαι τιμαί; Ὅταν ὑσεις, εἶπε,
 π. χ. θέλητε εἶθε εὐτυχεῖς. Ταῦτα εἰπὼν, ἐξέ-
 323. πνευσεν (2)· ἐξῆσε δὲ τριάκοντα δύο χρόνους ἢ ὀκτώ
 τῇ 21 μῆνας, ἢ ἐβασίλευσε δώδεκα χρόνους μὲ περισσοτέ-
 Α'τρ. ραν τύχην παρὰ ἀρετήν.

Διὰ τῷ θανάτῳ τῆς τῷ περιβλέπτῳ πορθητῷ
 πολλαὶ ῥήσεις τῆς ἁγίας Γραφῆς ἐπληρώθησαν, ἐξ
 ὧν μάλιστα ἡ περιβλεπτος εἶναι ἡ ἀκόλυθος. "Ὁ
 ἡγὰρ τῷ Βῆλυ κατεδαφιθήσεται ἢ ὑδέποτε ἀναστή-
 ἡσεται" (3). Ἰνα πληρωθῇ ὁ λόγος τῷ Θεῷ, ἔπρε-
 πεν ὁ Ἀλέξανδρος νὰ πέσῃ τότε, ὅτε ἤτοιμάζετο ν' ἀ-
 νακτίσῃ τὸν βωμὸν ἢ ν' ἀποκαταστήσῃ τὴν Βαβυλῶνα
 εἰς τὴν πρῶν λαμπρότητα. Ὁ Ἀλέξανδρος ἀφῆκεν
 ἐκ τῆς Βαρσίνης θυγατρὸς τῷ Ἀρταξάξῳ ἢ χήρας
 τῷ Μέμμωνος ἱὸν ὀνόματι Ἡρακλέα· ἡ δὲ Ρωξάνη ἢ
 Στάτειρα ἀφέθησαν, ὡς λέγουσιν, ἐν γαστρὶ ἔχουσαι.

(1) Οὐαλέριος Μάξ. Βιβλ. Ε'. Κεφ. Α'.

(2) Ἀρρ. Ζ'. 28. Πλέτ. εἰς Ἀλέξανδρον. Κατά τι-
 νας ἐφαρμακῶδη ὁ Ἀλέξανδρος ἀπὸ τὸν Ἀντίπατρον
 (Κέρτ. Ι'. 4.). Κατὰ Διόδωρον ἐβασίλευσεν ἔτη δώδεκα
 ἢ μῆνας ἑπτὰ.

(3) Ἡσαΐας ΚΘ'. 9.

Καθ' ὅποιον τρόπον ἐρευνήσωμεν τὴν ζωὴν τῆς τῆ μονάρχου, εὐρίσκομεν ὀλίγοντι ἀξιαθαιμάσων καὶ ἀκόμη ὀλιγώτερον ἀξιομίμητον. Ἐπειδὴ ἡ μὲν ἐκθραυζομένη αὐτῆ ἀνδρία εἶναι μόνον ἀρετὴ δευτέρα τῆ τάξεϊ, ἡ δὲ συνακολουθεῖσα εὐροῦσα τύχη εἶναι μόνον τυχηρὸν ἀγαθόν, καὶ ἡ πολεμικὴ ἀρετὴ τῶν στρατιωτῶν αὐτῆ παρήχη καὶ ἐτελειοποιήθη ἀπὸ Φίλιππου τὸν πατέρα. Ἀλλ' ἡ ἀκρασία, ἡ ὠμότης, ἡ κενοδοξία καὶ ἡ μεγάλη ἐπιθυμία τῶν ματαίων νικῶν, πάντα ταῦτα ἦσαν ἴδια αὐτῆ· ὅμως αἱ νίκαι αὐτῆ ἀνεβίβασαν τὴν Ἑλλάδα εἰς τὸν ἀνώτατον κολοφῶνα τῆς δόξης, ἀποδεικνύσαι εἰς ποῖον βαθμὸν τῆς ἐντελείας ἐμπορεῖσιν αἱ τέχναι τῆς εἰρήνης νὰ φέρωσι τὰς τέχνας τῆ πολέμου. Ἡμεῖς βλέπομεν ἐν ταύτῃ τῇ εἰκόνι σωρείαν ἐπαρχιδίων, τὰ ὅποια διὰ τῆς φιλοκαλίας τῶν τεχνῶν ἔγιναν πλέον ἢ ἀντίρροπα εἰς σύμπαντα τὸν κόσμον, καὶ ἐγκατέλιπον εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος τὸ παράδειγμα τῆς ὑπερανεσηκίας διαφορᾶς τῶν λαγικῶν ἀπὸ τῶν ἀλόγων.

Οἱ διάδοχοι τῆ Ἀλεξάνδρου ἤρπασαν ἕκαστοι μέρος τῆς ἀχανῆς βασιλείας· καὶ ὅ,τι ἐκεῖνος ἐκέρδησε κόπῳ πολλῷ καὶ κινδύνῳ, τὸτο ἔγινε θήραμα τῶν διαδόχων, οἱ ὅποιοι ἀπέκρυπτον τὴν φιλοτιμίαν ὑπὸ τὸ πρόχημα τῆς δόξης τῆ ὀνόματός τε. Αὐτοὶ ἐδιδάχθησαν παρ' αὐτῆ τὸ μάθημα τῆς ὑπερηφανείας· καὶ καθὼς ἐκεῖνος ἤθελε νὰ μὴ ἔχη ἄλλον ἰσότιμον, ἔτω καὶ οἱ πολυάριθμοι αὐτῆ διάδοχοι ἔκρινον νὰ μὴ γνωρίσεν ἄλλον ὑπέρτιμον, καὶ ἐφιλονείκην περὶ τῆς βασιλείας, ἕως ἔ τρέπον τινα ἐξωλοθρεύθησαν ἀμοιβαίως. Διὸ καθὼς ἕδεμία ἄλλη πολιτικὴ διαίκεσις κατεξάθη τὴν ἄτακτος ὅσον ἡ αὐτῶν, ἔτως ἕδεμία περιήδος τῆς

ισορίας είναι περιπεπλεγμένη ἢ ἐντετειλιγμένη εἰς
μεγαλῆτερον χάος καὶ λαβύρινθον.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ι Ε'.

Συμβάντα ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀπὸ τῆς ἀλώ-
σεως τῶν Θεσῶν μέχρι τῆς τελευτῆς
τῆ Ἀντιπάτρου.

Ὅταν ἡ γενικὴ σύνοδος τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἀπ-
εδείξε τὸν βασιλέα τῶν Μακεδόνων στρατηγὸν ἀπα-
σῶν τῶν δυνάμεων κατὰ τῶν Περσῶν, ἐκήρυξεν εἰς
τὸν κόσμον, ὅτι ἡ Ἑλὰς ἔπαυσε τῆ νὰ πρωτεύη με-
ταξὺ τῶν γενῶν, ἢ ἔπεσεν ἀπὸ τῆ μεγέθους τῆς πρῆην
λαμπρότητος ἢ ὑπεροχῆς. Αἱ μετὰ τὸν θάνατον τῆ
Ἀλεξάνδρου συμβᾶσαι διχόνοιαι ἔδωσαν μὲν αὐτῇ ἰκα-
νὴν εὐκαιρίαν πρὸς ἀνάκτησιν τῆ προτέρη μεγέθους,
μῖαν εὐκαιρίαν λέγω, ἡ ὁποία ἔτε παρωράθη, ἔτε
παρημελήθη· ἀλλὰ τὰ ἴδια αἰτία, ὅσα ὑπεδέλω-
σαν τὰς ἐκπεπτωκότας Ἑλληνας εἰς ξένην δύναμιν,
ἔκαμον ἀπράκτους ὄλους τὰς ἀγῶνας πρὸς ἀνάκτησιν
τῆς ἐλευθερίας. Οὔτε ἡ πολιτικὴ δολιότης τῆ Φι-
λίππου, ἔτε ἡ ὀξύτης ἢ ἐνέργεια τῆ Ἀλεξάνδρου,
ὑπεδέλωσαν τὰς Ἑλληνίδας πόλεις, ἀν καὶ ἐπετάχου-
ναν αὐτῶν τὴν πτώσιν, ἀλλ' ἡ ἐκτροπὴ ἢ κισθηλία τῶν
φοροποιῶν ἠθῶν, ἢ ἡ ὑπερήφανος εὐτυχία, ἡ ὁποία
διεγείρῃσα διηνεκῶς ἐμφυλίους ζηλοτυπίας ἢ διχονοίας,
ἔξελγε τὴν φιλοτιμίαν τῶν πλησιοχώρων ἢ δυνατῶν
ἐπαρχιῶν ἢ βασιλέων. Διὰ ταῦτα τὰ αἰτία ἐνεργῶν-
τα μᾶλλον ἢ μᾶλλον, ἐκλιναν οἱ Ἑλληνες τὸν αὐχένα
ἰπὸ τὸν ζυγὸν πάσης ἄλλης δυνάμεως, ἡ ὁποία ὑπερ-

ἴσχυε κατὰ τῶν λοιπῶν περὶ αὐτὰς ἐπαρχιῶν, ἢ ἤλαξαν μόνον τὸν Μακεδονικὸν ζυγὸν μὲ τὸν Ῥωμαϊκὸν, τὸν δὲ Ῥωμαϊκὸν μὲ τὸν ζυγὸν τῶν διαφόρων βαρβάρων γενῶν, ἕως ἔτελευταίου κατὰ τὸ μέσον τῆ δεκάτῃ πέμπτῃ (ἀ. χ. 1453) αἰῶνος εὖρον ἀξιόδρμητον ἀνάπαυσιν εἰς τὴν καταστροφισαν βασιλείαν τῶν Ὀθωμανῶν.

Ἐν ὅλῳ τῷ τῷ διαστήματι τῆς μακρᾶς περιόδου, αἱ Ἑλληνικαὶ ἐπαρχίαι ἔσαι ὑποκειμεναι εἰς ξένην διοίκησιν ἢ εἰς τὸν φόβον ξένης δυναστείας, ἔχασαν μὲν τὴν προκαταρκτηκὴν τῆ γένους ὑπαρξιν, ἀλλ' ἐδέετοτε ὑπετάχθησαν εἰς τὴν δουλείαν ἀπλῶς ἢ ὡς ἔτυχε· ἢ ἡ δύναμις, ἣτις κατέλυσε τὴν πολιτικὴν αὐτῶν διοίκησιν, δὲν ἐδυνήθη νὰ ἐξαλείψῃ ἅμα ἢ τὸν ἐθνικὸν χαρακτῆρα διόλου, ἔτε ν' ἀφανίσῃ, εἰ μὴ βαδμηδόν, τὰ διάφορα ἀποτελέσματα, ὅσα ἐπήγαζον ἀπὸ τὸ πρωτότυπον αὐτῶν πνεῦμα ἢ ἀπὸ τὰς πολιτικὰς διαταγὰς. Ἡμεῖς ἐκρίναμεν ἀρμόδιον ἐν τοῖς ἐπομένοις νὰ καταγράψωμεν τὰ ὑπόλοιπα τῶν Ἑλλήνων πράγματα μεταξὺ τῶν μεταβολῶν τῶν γενῶν, ἢ νὰ ἐπιθεωρήσωμεν ἐν περιλήψει τὴς ἀγῶνας αὐτῶν πρὸς ἀνάκτησιν τῆς ἐκλειπέσης ἐλευθερίας, καὶ νὰ παρασῆσωμεν ἐκεῖνα τὰ πνεύματα, ὅσα ἔμειναν πλέον τῶν ἄλλων ἀμίαντα ἀπὸ τῆ βαρβαρικῆ μιάσματος, ἢ ἐκείνες τὴς ἀγῶνας, διὰ τῶν ὁποίων τὸ πνεῦμα τῆς γένους, τὸ ὁποῖον ὑπερέζησεν εἰς τὴν πτώσιν τῆς πατρίδος, ἐφώτισε ἢ φωτίζει ἢ λαμπρύνει τὸν κόσμον ἅπαντα.

Ἡ σκληρὰ τῆ Ἀλεξάνδρου παιδείσις τῶν Θηβῶν, ἡ ὀξύτης ἢ ἐνέργεια τῆ Ἀντιπάτρου, εἰς τὸν ὁποῖον ἐκεῖνος ἐνεπισεύθη τὰ πράγματα τῆς Ευρώπης, ἢ ἡ πρόοδος τῶν Μακεδονικῶν ὅπλων ἐν τῇ

Ἀσία, ἐφοβήθη καὶ ἐφόβηεν τὰ ἔθνη τῆς Ἑλλάδος, ὁ δὲ χρυσὸς τῶν Μακεδόνων καὶ Περσῶν διέφθειρε τὰ ἔθνη, καὶ πρέξεναι ταραχὴν καὶ διχόνοιαν εἰς τὰς ἐκκλησίας τῆς δῆμου. Ἀλλ' ὅμως καὶ ἐν αὐτῇ τῇ γάσει τῶν πραγμάτων οἱ Σπαρτιάται ἐτόλμησαν νὰ παρήρησιάζωσιν ὡς αἱ μόνοι ὑπέρμαχοι καὶ λυτρωταὶ τῆς ἀρχαίας ἐλευθερίας, οἱ ὅποιοι σκεπαζόμενοι τρόπον τινὰ ἐξ αἰτίας τῆς πολιτικῆς διοικήσεως ἐναντίον τῶν βελῶν τῆς χρυσεῖς, ἀντετάθησαν εἰς τὰς παγίδας τῶν φρονούντων τὰ τῶν Μακεδόνων, δίδοντες αὐτοὶ πρῶτοι τὸ εὐγενὲς παράδειγμα τῆ πατριωτικῆς εἰς τὰς ἄλλας ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος. Ὁ τότε βασιλεὺς τῆς Σπάρτης ἦτον ὁ Ἄγις, ὁ υἱὸς τῆ Ἀρχιδάμου καὶ ἐγγονος τῆ περιφήμου Ἀγησιλάου (1), ἀνὴρ ὀξὺς, ἀνδρείος καὶ τολμηρός. Αὐτὸς ἐδίδαξε τὴν Σπαρτιάταις πρέσβεις ν' ἀντισταθῆν ἐν τῷ κοινῷ συνεδρίῳ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων εἰς τὴν σκοπὴν τῆ Ἀλεξάνδρου, διὰ τῆ ὁποῖα καὶ τὴν Ἑλληνας ὠνειδίσειεν ὡς ἀτίμως ὑποταχθέντας, καὶ εἰς τὸν τύραννον ἐφάνέρωσεν, ὅτι ἔτι ἐσώζοντο ἐν τῇ Ἑλλάδι ὀλίγα τινὰ ζῶπυρα τῆς παλαιᾶς ἐλευθερίας· καὶ ἔ μόνον ἤδη, ἀλλὰ καὶ πολλῶν πρότερον ἐδείχθη ἄξιος τῆς βασιλείας διὰ τὴν καλὴν πολιτείαν τε, ὅτε ἐπέμφθη πρέσβυς πρὸς τὸν Φίλιππον, τὸν ὑπερήφανον μονάρχην τῆς Μακεδονίας, ὁ ὅποιος συνεδίζων νὰ δέχηται πολλὰς πρέσβεις ἐκ τῶν ἄλλων Ἑλληνικῶν

(1) Ἐν ἴτει ἀ. χ. 338, διεδέξατο Ἄγις ὁ Β' τοῦ πατέρα Ἀρχίδαμου, ὅστις ἐφονεύθη ἐν τῇ Καλαυρίᾳ, ὅπε ἤλθεν εἰς βοήθειαν τῶν Ταραντίνων κατὰ τῶν Λευκανῶν (Διοδ. Ις. §. 88. Πaus. Γ. 10.). Οἱ Λευκανοὶ ἔτε ἠθέλησαν νὰ παραδώσεν εἰς ταφὴν τὸ σῶμα τῆ Ἀρχιδάμου (Θισόπ. παρ' Ἀθην. ΙΒ.).

ἐπαρχιῶν, “πῶς, εἶπε καταφρονητικῶς, ἀπὸ τὴν
 „Σπάρτην μόνον ἕνας; “Ναι, ἀπεκρίθη ὁ Ἀγίς,
 „καὶ ἐγὼ πρὸς ἕνα μόνον ἐσάλην.“ Ἄλλοτε πάλιν
 ἀκέσας ὁ Ἀγίς ἀπὸ τῆς φίλης ἐκείνου τῆ βασιλείας,
 ὅτι ὁ Φίλιππος δὲν θέλει ἀφήσει αὐτὸν νὰ πατήσῃ
 εἰς ἄλλο μέρος τῆς Ἑλλάδος, “χαίρω καὶ, ἀπεκρί-
 „θη, ὅτι ἔχομεν ἱκανὸν τόπον εἰς τὴν χώραν μας.

Ἐν ἀρχῇ τῆς βασιλείας τῆ Ἀλεξάνδρου ὁ Ἀ-
 γίς ἔκρινεν εὐλογον νὰ μὴ ἀντισταθῇ φανερῶς, γι-
 νώσκων καλῶς, ὅτι ὁ πολὺς ἀριθμὸς τῶν Μακεδό-
 νων στρατιωτῶν, καὶ ἡ ὑψηλοφροσύνη αὐτῶν διὰ τὰς
 πολλὰς νίκας, ἔκαμνον τὰς παρομοίας ἐπιχειρήσεις
 κινδυνωδεστάτας. Διὸ ἠναντιόνητο εἰς τὰ ἐπιχειρήμα-
 τα τῆ Ἀλεξάνδρου ὅσον τὸ κατὰ δύναμιν διὰ τῶν
 συμβουλῶν, καὶ ἀπεφάσισε κατὰ πρώτην εὐκαιρίαν
 νὰ βοηθήσῃ τὰ δίκαια τῆς πατρίδος· καὶ συναγα-
 γῶν ὑπὲρ τῆς 8000 στρατιώτας ἐκ τῶν πολλῶν μειώ-
 τῶν, ὅσοι μετὰ τὴν ἐν Ἰσσω μάχην ἔφυγον ἐκ τῆς
 Περσίας, ἐκηρύχθη παρευθὺς βοηθὸς τῆ Περσικῆ
 βασιλείας, καὶ κατέστησε τακτικὴν ἀλληλογραφίαν
 μετ' αὐτῆ, παρ' ἧ καὶ ἐμάνθανε τὰ διάφορα κινήματα
 καὶ νίκας τῆ Ἀλεξάνδρου. Αὐτὸς ἐλάμβανε προσέτι χρή-
 ματα παρὰ τῆς Περσίας, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ ἐξακο-
 λεθῆσῃ τῆς σκοπέστε, καὶ ἔτω συγκροτήσας ἐν τῇ
 Πελοποννήσῳ δυνατὴν συμμαχίαν, ἀπεφάσισε νὰ μὴ
 χρονοτριβῇ, ἀλλὰ ν' ἀρχίσῃ τὸν πόλεμον. Ἐνταῦθα
 σημειωτέον, ὅτι Κλεομένης ὁ δεῦτερος βασιλεὺς τῆς
 Σπάρτης, προβεβηκὼς ὢν τῇ ἡλικίᾳ καὶ μὴ δυνάμε-
 νος νὰ ταλαιπωρῆται, δὲν εἶχε κοινωνίαν τῶν τοιά-
 των πραγμάτων, ἀλλὰ παρόντων εἰς τῆ συντροφῆ
 τὴν ἀρετὴν, ἐπέτρεπεν αὐτῷ ὅλας τὰς πολεμικὰς ἰ-

π. χ. κατέσειε τῆς ἐπαρχίας. Οὗ δὲ Ἀγίς, ὅτε πάντα ἡ 333. τοιμάωσαν, ἔπλευσεν εἰς Κρήτην, ὅπου παρεκίνησε τὸς ἐγχωρίους εἰς ἀποασίαν, καὶ ἐσερέωσε τὴν Σπαρτιατικὴν δύναμιν καὶ διοίκησιν (1). καὶ ἐπιστρέψας ἐκ ταύτης τῆς ἐκστρατείας, ἠγωνίζετο πάλιν νὰ προκαλέσῃ εἰς ἀποασίαν τὰς Ἑλληνικὰς ἐπαρχίας κατὰ τὸ Ἀλέξανδρον, καὶ οἱ ἀγῶνές τε ὄντες ἤδη φανερώτεροι, ἦσαν καὶ εὐτυχεσέροι. Κατὰ τῆτων τὸν καιρὸν διεδόθη εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἡ περὶ τὰ Ἀρβηλα ἦττα τῷ Δαρείῳ, καὶ πάντες ἐταράχθησαν εἰς τὴν ταχύτητα τῶν νικῶν τῷ Ἀλέξανδρον. Διὸ εὐρῶν ὁ Ἀγίς τοιοῦτον καιρὸν ἀρμόδιον πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν σκοπῶν, εὐθὺς ἠγωνιάσθη νὰ παραστήσῃ εἰς τὸς συμπατριώτας τὸν ἐπικείμενον μέγαν κίνδυνον, ἀποδεικνύων ὅτι μετὰ τὰς νίκας τῷ Ἀλέξανδρον ἔσαι ἡ ἄλωσις ὅλης τῆς ἀνατολῆς, καὶ μετὰ ταύτην ἡ ἐπιστροφή τῷ νικητῷ πρὸς ὑποδύλωσιν αὐτῶν, τὸ ὅποιον ἐλογίζετο κατ' αὐτὸν ἡ αἰχίσι καὶ δυσυχεσάτη κατάστασις καὶ αὐτῆς τῆς εὐτελεσάτης κατασάσεως τῶν Περσικῶν δέλων. Οἱ Ἕλληνες ἐννοῶντες τὴν ἀλήθειαν τῶν λεγομένων, ἐβόηθησαν προθύμως τὸς σκοπέστε. Ὅθεν συναθροίσας 20,000 πεζὺς καὶ 2,000 ἵππεας, ἐστράτευσε πρὸς τὴν Μεγαλόπολιν, τὴν μόνην ἐν Πελοποννήσῳ πόλιν, ἡ ὅποια ὑπετάχθη εἰς τὸν Ἀλέξανδρον. Οὗ Ἀντίκατρος, ὅσις ἔτυχε τότε ἐν τῇ Θράκῃ ἐναχολέμενος εἰς τὸ νὰ σβέσῃ τὴν αὐτῆ συμβῆσαν ἀποασίαν, ἀκέρως τὰ πραχθέντα τῶν Πελοποννησίων, διώρρωσε κατὰ τὸ δυνατόν τὰ πράγματα τῆς Θράκης, καὶ ἐστράτευσεν ἐναντίον ἐνὸς ἐχθροῦ κινδυνωδεσέρου, ἔχων 40,000

(1) Διόδ. Σικελ. Βιβλ. ΙΖ'. §. 48.

ερατιώτας. Μ' ὄλον ὅτι τὸ εἶρατευμα τῆ Ἀντικάτρου π. χ. ἦτο πολυπληθέσερον, ὁ Ἄγεις δὲν ἀπέφυγε τὴν μά. 330.
 χην. Διὸ γενομένης μάχης μεγάλης, ἐνικήθησαν οἱ
 Σπαρτιάται ἔξ οἱ σύμμαχοι, ἔξ ἀπέθανον ἐκατέρω-
 ρεν 3500 ἄνθρωποι (1), ἔξ αὐτὸς ὁ Ἄγεις ἔπεσεν
 ἐνδόξως. Οὗτος ἀγωνισάμενος ἐν τῇ μάχῃ λαμπρῶς,
 ἔξ πληγωθεὶς εἰς πολλὰ μέρη τῆ σώματος, ὅτε πάν-
 τες ἔφευγον, ἐκομίζετο ἀπὸ τῆς ερατιώτας εἰς τὴν
 Σπάρτην· βλέπων δὲ, ὅτι ὀλίγου ἔλειπε νὰ κυκλω-
 θῆ ἀπὸ τῆς ἐχθρῆς, τῆς μὲν ἄλλης ερατιώτας ἐ-
 πρόσαξε νὰ τὸν ἀφήσωσι κατὰ γῆς ἔξ νὰ φύγωσι
 φυλαττόμενοι εἰς τὴν μέλλουσαν χρεῖαν τῆς πατρίδος,
 αὐτὸς δὲ καθήμενος εἰς τὸ γόνυ ἐμάχετο, ἔξ πολ-
 λὲς τῶν Μακεδόνων ἔσφαξεν, ἔως ἔξ συνακοντισθεὶς
 ἀπέθανεν. Οὕτως ἔπεσεν ὁ Ἄγεις, ὁ εἰσαρτετώτατος ἔξ
 ἀνδρειώτατος τῆς πατρίδος, βασιλεύσας χρόνους ἐννέα.

Εἰ ἂν εὐδοκίμην τὰ τολμηρὰ τῆ Ἀγίδος ἐπιχειρή-
 ματα, ἔξ ἢ Ἐλλάς ἦθελεν ἀναντιρρήτως κλίνη εἰς
 νεωτερισμὸν, ἔξ ὅλαι αἱ ἐπαρχίαι ἦθελον ἀγωνισθῆ
 ἔξ μόνον νὰ φροντίσωσι περὶ τῆς ἐλευθερίας, ἀλλὰ ἔξ
 νὰ ἐγείρωσι τὰ ὄπλα τῆς Ἐλλάδος κατὰ τῆς Μακε-
 δονίας, ὡσε ἔξ ἢ πατρικὴ βασιλεία τῆ Ἀλεξάνδρου
 ἦθελε κινδυνεύσῃ, ἔξ ὅλοι οἱ σκοποὶ αὐτῆ περὶ ἄλλο-
 τρίων νικῶν ἦθελον ματαιωθῆ. Ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν
 ὁ Ἄγεις ἐκήρυξεν ἀκαίρως τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Μα-
 κεδονίας, ἔξ ἂν μετεχειρίζετο τὰ πράγματα συνετώ-
 τερον ἔξ προσεκτικώτερον, ἔξ ἐπρόσμενεν ἔως ἔξ αὐξή-

(1) Ὁ Ἀντίπατρος ἐζημίωσε 3500 ἀνθρώπους ἔξ οἱ
 Σπαρτιάται 5300 (Ἀρρίαν. Β'. 13. Δίοο. 12'. §. 62.
 Κέρκ. σ'. 1.).

ση τὸ εὐρατεύμα τῆς πατρίδος, ἢ λάβῃ βοήθειαν ἀπὸ τὴν Περσίαν, οἱ συμπατριῶται τότε θαρρόντες εἰς τὴν ὠφελίμην κατάσασιν, καὶ παρακινούμενοι ἀπὸ τὴν ἀνάμνησιν τῶν ἐνδόξων πατρῶων κατορθωμάτων, ἐδύναντο ἔμῃ μόνον νὰ ταπεινώσωσι τὴν αὐξήσιν τῶν Μακεδόνων, ἀλλὰ καὶ νὰ διατηρήσωσιν ἐπὶ πλέον τὴν δόξαν καὶ τὸ ἀξίωμα τῆς Ἑλλάδος.

Αἱ βασιλεῖαι τῶν ἀκολούθων βασιλέων τῆς Σπάρτης ἐχορημάτισαν τόσον ἀδοξαι καὶ σκοτειναί, ὥστε σχεδὸν τὰ ὀνόματα μόνον τῶν βασιλέων καὶ ὀλίγων τιμῶν προεσώτων ὑπάρχουσι γνωστά. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀγιδος ἀνέβη τὸν θρόνον ὁ υἱὸς (1) αὐτοῦ Εὐδαμίδας, ὁ ἐναρετώτατος καὶ σοφώτατος πάντων τῶν διαδόχων. Κατὰ τύχην τῷ ἀνδρωπεύει γένους αἱ λαμπραὶ αὐτοῦ ἀρεταὶ ἦσαν ὅλαι πράξεις, καὶ τοιαῦται, οἷαι παρέκινον αὐτὸν νὰ καταπέισῃ τὰς ὑπηκόους, ὅτι τὰ ἀγαθὰ τῆς εἰρήνης εἶναι εἰς αὐτὰς, καὶ ἐξυσιάζονται ὑπ' ἄλλων, πολὺ τιμιώτερα παρὰ τὴν πρόσκαιρον καὶ ἀβέβαιον δόξαν τῶν βασιλέων, ἢ ὅποια συχνάκις ἀποκτᾶται διὰ τῆς ζημίας καὶ τοῦ αἵματος τῶν ὑπηκόων. Οἱ Λακεδαιμόνιοι τιμῶντες ὅλοι καὶ ἀγαπῶντες τὸν Ἀγιν, παρωξύνθησαν ἐς ἄκρον ἕνεκα τοῦ θανάτου, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἐξακολουθήσωσι οἰωδύποτε τρόπον τὸν πόλεμον. Ἀλλ' ὅμως εὐρίσκοντο ἐν τῇ Σπάρτῃ ὀλίγοι τινὲς ἑτεροφρονεῦντες, ἐξ ὧν ἦτο καὶ ὁ Εὐδαμίδας. Ἀξιοὶ διηγήσεως εἰσὶν οἱ ἀκόλουθοι αὐτοῦ λόγοι ἐν τῇ παρέσῃ ὑποθέσει. “Διὰ τί, εἶπέ τις πολίτης

(1) Κατὰ Πλάταρχον (εἰς Ἀγισ.) ὁ ἀδελφός. Ὁρμ καὶ τὰ Λακωνικά αὐτοῦ ἀποφθέγματα, ὅθεν ἐλήφθησαν τὰ τῷ Εὐδαμίδῃ.

ἤ, πρὸς αὐτὸν, σὺ μὲν μόνος συμβουλευέμε τὴν εἰρήνην,
 ἢ, οἱ δὲ ὑπήκοοί σου ὅλοι θέλουν τὸν πόλεμον; Διότι,
 ἢ, ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς, δὲν χρειάζομαι ν' ἀποδείξω,
 ἢ, ὅτι τὸ ζητούμενον αὐτοῖς εἶναι ἐπικίνδυνον." Ὅτε πάλιν ἄλλος ἐκ τῶν ὑπηκόων διηγούμενος, παρόντος αὐτῆ,
 τῆ, τὰς νίκας τῶν προγόνων κατὰ τῶν Περσῶν παρεκίνει εἰς πόλεμον κατὰ τῶν Μακεδόνων, "σὺ νομίζεις ἴσως,
 εἶπεν, ὅτι ταυτὸν εἶναι τὸ νὰ πολεμήσῃ τις χίλια πρόβατα, ἢ πενήκοντα λύκους;" Ἐταχέποτε ἔλθων εἰς τὸ σχολεῖον τῆ φιλοσόφου Ξενοκράτους,
 ἢ, ἰδὼν αὐτὸν πολλὰ γηραλατὸν, ἠρώτησε τὸν παριστάμενον, τίς ὁ γέρον; ἢ ἀκύσας ὅτι ἦτο σοφὸς ἀνὴρ,
 ὅσις ἐζήτει τὴν ἀρετὴν, "ἢ τότε, εἶπε, θέλει τὴν μεταχειρισθῆ, εἰάν τὴν ζητῇ τῶρα;" Ὅταν, ὡς
 κατωτέρω ἐρῶμεν, ὁ Ἀλέξανδρος ἐκήρυξεν εἰς τὰς Ὀλυμπιακὰς ἀγῶνας νὰ ἐπιτρέψωσιν ὅλοι οἱ ἐξ ὀρισα
 εἰς τὰς πατρίδας πλὴν τῶν Θηβαίων, ὁ Εὐδαμίδας εἶπε,
 "λυπηρὸν μὲν εἶναι, ὡ Θηβαῖοι, τὸ κήρυγμα,
 ἢ, ἀλλ' ἐνδοξόν· διότι τῆτο φανερόναι, ὅτι μόνης ὑπᾶς ἀπὸ ὅλης τῆς Ἑλλάδος φοβεῖται ὁ Ἀλέξανδρος.

Ἀφ' ἧ ὁ Ἀντίπατρος κατέπαυσεν εὐτυχῶς τὴν ἐπανάστασιν τῆς Πελοποννήσου, ἢ ἐφόνευσε τὸν Ἄγιν τὸν αἴτιον αὐτῆς, ἀπεφάσισε νὰ κατασῆσῃ τὴν δύναμιν τῆ
 Ἀλεξάνδρου εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐντελεστέραν καὶ τὸ αὐτῆ ἀξίωμα βεβαιότερον. Ὁ μέγιστος ἐχθρὸς τῆς Μακεδονίας ἐν ἐκείνῃ τῇ χώρᾳ ἦν ὁ Δημοσθένης, τῆ ὁποῖε τὴν δύναμιν τῆς ῥητορικῆς ἐγνώρισαν ἢ ὁ Φίλιππος ἢ ὁ ἦός. Ὅθεν ὁ Ἀντίπατρος ἀπεφάσισε νὰ τιμωρήσῃ τὸν ῥήτορα, ἢ μετ' ἧ πολὺ εὖρε πρὸς τὸ καιρὸν ἐπιτήδειον. Ὁ Ἄρκαλος, εἰς τῶν στρατη-

γῶν τῷ Ἀλεξάνδρῳ, ὑποπεσῶν, ὡς εἶπαμεν, εἰς τὴν ὄργην τῷ Ἀλεξάνδρῳ, κατέφυγεν εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅτε ἤλπιζε ἢ ἀπολαύσει βοηθῆς τῶν δυσυχῶν πραγμάτων τε τῆς Ἀθηναίας, διαμερίζων χρημάτων πλῆθος, τὰ ὅποια ἐθησαύρισε κατ' ὄν καιρὸν ἐτύγχανε διοικητῆς ἐν Ἀσία. Αἱ ἐλπίδες αὐτῷ ἀπέβησαν εὐτυχῶς· ἔτι πολλοὶ τῶν ἀρίστων ῥητόρων νικώμενοι ὑπὸ τῷ δοθέντος χρυσίου, ἔδειξαν αὐτῷ προθύμως τὰς ἐκδουλεύσεις, ὑποχόμενοι νὰ δώσῃν εἰς αὐτὸν βέβαιον ἄσυλον. Ὅμως δύο ῥήτορες ἐτι ἔμειναν ἀδιάφθαρτοι, ὁ Φωκίων ἔτι ὁ Δημοσθένης. Ὁ Φωκίων ἠναντιώθη ὡς λέγουσιν εἰς πᾶσαν δοκιμὴν, ἔτι ἀπέρριψε πᾶντα τὰ δῶρα τῷ Ἀρχαλῷ. Ὁ Δημοσθένης ἔμεινε ἔτι αὐτὸς ἐπ' ὀλίγον ἀδωροδόκητος, ἔτι τόσον ἐθυμώθη, ὅτε κατὰ πρῶτον ἶδε τὸν Ἀρχαλὸν διαμερίζοντα δῶρα εἰς τὸν δῆμον, ὡς ἀναστὰς ὠμίλησε σφοδρῶς κατ' αὐτῷ, ὀνομάζων αὐτὸν κακώτροπον καὶ κλέπτην τῷ δεσπότη αὐτῷ, ἔτι λέγων ὅτι ἤλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας διὰ νὰ παρακινήσῃ τὸν δῆμον εἰς νέον πόλεμον μετὰ τῷ Ἀλεξάνδρῳ. Ἀλλ' ὀλίγαις ἡμέραις ὑπερον μετέβαλε τὴν φωνὴν ἔτι τὰς λόγους· ἐπειδὴ, ὅτε ἐζητάζοντο οἱ θησαυροὶ τῷ Ἀρχαλῷ, μία χρυσῆ φιάλη μεγάλης τιμῆς ἔτι ὠραίας κατασκευῆς εἴλκυσε, ὡς λέγουσιν, τὴν παριέργειαν τῷ Δημοσθένει. Ὁ Ἀρχαλὸς ἐννοήσας τῆτο, παρεκάλει αὐτὸν νὰ τὴν λάβῃ εἰς τὴν χεῖρα, καὶ νὰ περιεργασθῇ τὸ βᾶρος τῷ χρυσίῳ. Ὁ ῥήτωρ θαυμάζων, ἠρώτησε τὸν Ἀρχαλὸν, πόσα ἄγει (1); Μειδιάσας ὁ Ἀρχαλὸς εἶπεν, ἄξει σοὶ εἰκοσι τάλαντα, ἔτι ἐκείνην τὴν ἰδίαν ἐσπέραν ἔ-

(1) Τὸ ῥῆμα ἄγει σημαίνει ἔχει ἢ ζυγιάζει ἢ φέρει.

φείλε τὴν φιάλην εἰς τὴν οἰκίαν τῷ ῥήτορος ὀμῶ με εἰκοσι τάλαντα. Τῇ δὲ ἐπαύριον κληθεὶς ὁ Δημοθένης εἰς τὴν συνάθροισιν τῷ δήμῳ, ὅπου ἐμελλε νὰ εἴπῃ καὶ αὐτὸς τὴν γνώμην τε, ἂν ἔπρεπε νὰ ὑπερασπιδῶσι Μακεδὼνα πταίσην ἢ ἔχι, ἔδειξε τὸν τράχηλον κατατετειλιγμένον εἰς πολλὰ πανία καὶ φασκίας ὑποκρινόμενος τὴν συνάγχην, οἱ δ' εὐφρεῖς χλευάζοντες ἔλεγον, ὁ ῥήτωρ ἔχει ἀργυράγχην. Μετ' ἑπολὺν χρόνον διεδόθη λόγος, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἀκέσας, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἔδοσαν καταφύγιον ἐν τῇ πόλει εἰς τὸν Ἄρπαλον, ἠτοιμάζετο νὰ πέμψῃ ἀξιόλογοι ναυτικὴν δύναμιν εἰς ποιήν τῆς προδοσίας. Οἱ Ἀθηναῖοι ἀκούοντες τῆτο, ἐταράχθησαν σφοδρὰ, καὶ διώξαντες τὸν Ἄρπαλον ἐκ τῆς πόλεως, ἔκαμιν σφοδρὰν ἔρευναν καὶ ζήτησιν τῶν δωροδόκων τῷ Ἀρπάλῳ. Διὰ τῆτε τῷ στρατηγήματος ἠγωνιάθη ὁ Ἀντίπατρος ν' ἀφανίσῃ τὸν Δημοθένην, ὁ ὅποτος ἐγκαλέμενος μετὰ καὶ ἄλλων πολλῶν ἐνώπιον τῆς βουλῆς τῷ Ἀρείῳ πάγῳ, καὶ κριθεὶς ἐνοχος τῆς δωροδοκίας, κατεδικάσθη νὰ πληρώσῃ πεντήκοντα τάλαντα· μὴ δυνάμενος δὲ, ἔφυγε κρυφίως.

Ἡ παρῆσα μεταβολὴ τῆς καταστάσεως τῷ Δημοθέει προξένησε πολλὰς ἀλλοκότους δόξας καὶ γνώμας, ἐξ ὧν ἡ ὀρθοτάτη καὶ πιθανωτάτη δόξα εἶναι αὕτη, ὅτι ἡ χαιρεκακία τῶν ἀντιζήλων ῥητόρων, ἅμα δὲ καὶ ὁ φόβος τῷ Ἀρείῳ πάγῳ τῶν φοβερισμῶν τῷ Ἀντιπάτρῳ, προξένησαν αὐτῷ τὸν ὀλεθρον. Ὁ Πλέταρχος καὶ ὁ Πανσανίας δικαίῃσι τὸν Δημοθένη· καὶ μάλιστα ὁ Πλέταρχος λέγει, ὅτι πρῶτος ὁ ῥήτωρ ἔγραψε ψήφισμα διὰ νὰ ἐξετασθῇ τὸ πρᾶγμα ὑπὸ τῆς βουλῆς τῷ Ἀρείῳ πάγῳ, καὶ νὰ καταδικασθῆν ἴσῳ ἔ-

λαβον δῶρα παρὰ τῷ Ἀρτάλῃ. Ἐὰν ἔν αὐτὸς ἦτον ἔνοχος, δὲν ἔπραττεν ἀναμφιβόλως τὰ τοιῆτον. Οἱ δὲ Παιυσανίας λέγει, ὅτι ὁ Ἀρτάλος φυγὼν εἰς Κρήτην, ἐσφάγη αὐτῷ ἀπὸ τῆς ἰδίας δέλως, καὶ ὅτι ὁ πρῶτος ἔπιζότατος τῶν δέλων συλληφθεὶς ὑπὸ τῷ Φιλοξένῳ, ἐβασανίσθη διὰ νὰ μαρτυρήσῃ ὅλους, ὅσοι ἐκ τῶν Ἀθηναίων ἔλαβον δῶρα ἀπὸ τοῦ Ἀρτάλου. Ἀλλ' ἐκ πάντων, ὅσα ὠμολόγησεν ἐκεῖνος, ὁ Δημοθένης ἀπεδείχθη ἀξῶος, μαρτυρῶντος τῷ ἰδίῳ Φιλοξένῳ, τῷ στρατηγῷ τῷ Ἀλεξάνδρῳ καὶ ἀδιαλλάκτῃ ἐχθρῷ τῷ Δημοθένῳ.

Οἱ Ἀντίπατρος δικαίως ἐβασανίσθη διὰ τὴν βασιλειαν πολιτικὴν, διὰ τῆς ὁποίας καταδικάσας τὸν Δημοθένην εἰς ἀειφυγίαν, ἠλευθέρωσε τὴν Μακεδονίαν ἀπὸ τοῦ μέγιστον ἀκάνδαλον τῆς φιλατιμίας, προπαρασκευάζων τὰς διαθέσεις τῶν Ἀθηναίων εἰς τὴν πρόθυμον ἀποδοχὴν τῶν ἐπιχειρημάτων τῶν φίλων τῷ Ἀλεξάνδρῳ, ἔπιζοεικνύων εἰς αὐτὸς, ὅτι ὁ μέγιστος φιλόπατρις ἔπιζωτῆς τῷ συμφέροντος τῆς Ἑλλάδος ἐφρόντιζε πάντοτε μόνον περὶ τῷ ἰδίῳ συμφέροντος.

Μετὰ τὸν θάνατον τῷ Ἀγίδος ἔμεινε ἔπιζωτῆς ἡ Σπάρτη ἄοπλος ἔπιζωμνῆ, ἔπιζω μετὰ τὴν φυγὴν τῷ Δημοθένῳ ἐφυγεν ἡ ζωὴ, ὡς εἰπεῖν, ἔπιζω ἡ ψυχὴ τῶν ἀλλοτριῶν ἐπιχειρημάτων τῶν Ἀθηναίων. Αὐτὰ τὰ συμβεβηκότα, τὰ τῶσον ἐπιζωμνῆ εἰς τὴν Ἑλλάδα, δὲν κατεπράυναν ἐδοτελῶς τὴν ἀναπολόγητον ὄργην τῷ Ἀλεξάνδρῳ, ὁ ὁποῖος ἀπεφάσισε νὰ ἴδῃ τετελεσμένον ἔπιζω τὸ σμικρότατον ἔργον, δι' ἔπιζω ἐδύνατο νὰ καταβλήσῃ ἐκεῖνο τὸ ποτὲ πολυένδοξον ἔθνος. Οἱ σφοδροὶ ἐμφύλιοι πόλεμοι, ἔπιζω αἱ ἀτυχεῖς ἐκστρατεῖαι εἰς ἀλλοτρίους ἐχθρῶς, ἐγέμισαν ὅλας τὰς Ἑλληνίδας πό-

λεις ἀπὸ ἐξορίσας, οἱ ὅποιοι ἐν τῷ περὶ ἑὸς λόγος χρόνῳ ἦσαν ὡς λέγουσιν ὑπὲρ τὲς 20,000. Οἱ Ἀλέξανδρος μὴ παραμελῶν ποτὲ πᾶν ὅ,τι ἐδύνατο ἂν αὐξήσῃ τὴν φιλοτιμίαν τε, ἢ νὰ σερειώσῃ τὴν δύναμιν τε, καὶ προνοῶν τὸ ὄφελος, ὅπερ ἐδύνατο νὰ λάβῃ ἀπὸ φρονίμην μεταχείρησιν τέτων τῶν ταλαιπώρων φυγάδων, διενόηθη νὰ καταστήσῃ αὐτὲς πάλιν εἰς τὴν προτέραν ἐλευθερίαν, καὶ ἔτω νὰ τὲς κάμῃ προδουμωτέρως ζηλωτὰς τῆς μερίδας τε. Αὐτὸς ἐσοχάζετο διὰ τῆς ἐκπληρώσεως τῆ μελετωμένου νὰ προξενήσῃ ταραχὴν καὶ κλονισμόν εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας, μεταφέρων τὴν δύναμιν καὶ τὰ κτήματα ἀπὸ ἑνα εἰς ἄλλον, καὶ ἔτω νὰ εὖρῃ καιρὸν ἀρμόδιον νὰ ἔμβῃ εἰς τὰ πράγματα τῶν Ἑλλήνων, καὶ νὰ ἐξαλείψῃ καὶ τὰ ὀλίγα ζώπυρα τῆς ἐλευθερίας, τὰ ὅποια ἐφαίνοντο τόσῳ ἀσυμβίβαστα μὲ τὸ γενικὸν πολιτικὸν αὐτῆ σύστημα, καὶ νὰ ὑποτάξῃ παντελῶς τὴν Ἑλλάδα εἰς τὴν κυριότητα τῶν Μακεδόνων βασιλέων. Διὸ ἐκήρυξεν εἰς τὲς Ὀλυμπιακὰς ἀγῶνας ἵνα ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰς ἰδίας πατρίδας ὅλοι οἱ ἐξόριστοι πληρῶν τῶν παρανόμων, καὶ ἂν ἀναγκασθῶσι μὲ βίαν, ὅσαι πόλεις δὲν θελήσωσι νὰ τὲς δεχθῶσι.

Τέτο τὸ ἀπαράδειγματίσιν καὶ ὑπερήφανον πρόσταγμα παράξυνε τὲς Ἀθηναίους, οἱ ὅποιοι εἶχαν καὶ ὄνομα ἐλευθερῶν, καὶ παρεκίνησαν αὐτὲς νὰ ἐνθυμηθῶσι τὴν δόξαν τῶν προγόνων εἰς τὲς εὐτυχεῖς αἰῶνας τῆ Θεμισοκλέους καὶ Κίμωνος, συγκρίνοντες αὐτὴν μὲ τὴν παρῆσαν τυραννικὴν κατασχύνην. Οἱ Ἀθηναῖοι, μ' ὅλον ἄτι κατήντησαν εἰς ἄκραν μαλακίαν καὶ ἀκηδῖαν, ἔτρεφον ἔχ ἧττον ἐν ἑαυτοῖς φρονήματα ἐλευθερα, τὰ ὅποια ἢ ἀνάμνησις τῶν ἀρετῶν τῶν προπα-

Ολ.
εἰδ.

τόρων εξηρέδιζε ἢ ἠύξανε, ἢ ἄλλοτε μὲν ἐχλεύασαν ἀφόβως τὰ θεοκρετῆ φρονήματα τῷ Ἀλεξάνδρῳ, ἄλλοτε δὲ ἢ μόνον ἐζημίωσαν χρήμασιν ἕνα τῶν πολιτῶν, ὅσις εἶπεν, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος συνηριδιμήθη εἰς τὴν θεὸν τῆς πατρίδος, ἀλλὰ ἢ κατεδίκασαν εἰς θάνατον ἄλλον, ὅσις πεμφθεὶς πρέσβυς πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, ἐπροσκύνησεν αὐτὸν δουλοπρεπῶς ὡς θεόν. Ταῦτα πάντα ἦσαν μὲν μικρὰ δείγματα τῆς ἐλευθερίας, ἀλλὰ τοιαῦτα, οἷα ἐδείκνυον, ὅτι ἡ Ἑλλάς δὲν ἦτον ἀκόμη ἐντελῶς προπαρασκευασμένη εἰς τὸν ζυγὸν ἑνὸς τυράννου. Ἀλλ' ὅλα τὰ πρῶην τυραννικὰ δείγματα τῷ Ἀλεξάνδρῳ ὑπερέβησαν τὸ παρὸν, ὅπερ ἦν τὸ νὰ δεχθῶσιν οἱ Ἕλληνας ἀκυσίως εἰς τὴν πολιτικὴν κοινωνίαν ἀνδρώπυς, οἱ ὅποιοι διὰ τὰ κρίματα δικαίως ἀπεδιώχθησαν ἀπὸ τὰς πρῶην μετ' αὐτῶν κοινωνίας. Τέτο ἐδὲν ἄλλον σκοπὸν εἶχεν, εἰ μὴ τὸ νὰ δώσῃ καιρίαν πληγὴν εἰς τὰ πολιτικὰ ἢ τὰ κατὰ τὰς πάλαις προνόμια, ἢ ὑπῆρχεν ἡ μεγίστη τυραννικὴ κατασχίζη. Ὅμως οἱ Ἕλληνας δὲν ὑπήκουσαν εἰς αὐτὰ τὸ πρόσαγμα· ἢ μάλιστα οἱ Ἀθηναῖοι βαθέως αἰθανόμενοι τὰ ἀδικον, δὲν ἐδυνήθησαν ἢ ἀπακρύψωσι τὴν ὀργὴν, ἀλλ' ἐπεμφαν πρέσβεις εἰς ἅλας τὰς πλησιοχώρους ἐπαρχίας ἐπὶ σκοπῷ τῷ νὰ προξενήσωσιν ἐπανάστασιν, ἢ εἰς πολλὰς αὐτῶν εὐδοκίμησαν. Οἱ Αἰτωλοὶ ἐνδυμέμενοι ὑπερηφάνως τινὰς ἀπειλάς τῷ Ἀλεξάνδρῳ (1), ἐσερξάν μάλιστα τῶν ἄλλων προθύμως εἰς τὴν φροντίδα τῆς κοινῆς ἐλευθερίας.

(1) Ἐπειδὴ οἱ Αἰτωλοὶ εἰδώξαν τὴν Οἰνιάδα ἐκ τῆς πατρίδος, ὁ Ἀλέξανδρος ἠπέλησεν αὐτοῖς ἰδιαιτέρως ποινῆν (Πλάτ. εἰς Ἀλίξ. Διοδ. ΙΗ'. §. 8.).

Τύτων ἔτις ἐχόντων, διεδόθη εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἡ φήμη περὶ τοῦ Σαράτη τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἡ ὁποία ἐπρόδρασε νέαν ἐμβροθεῖαν καὶ θάρρος εἰς ὅλα τὰ ἐπιχειρήματα τῶν ἀποστατῶν, καὶ πάντες ἤδη οἱ μὴ ἀποεάντες ὠρμησαν εἰς τὰ ὄπλα, καὶ ἐκδιώξαντες τὰς εὐρισκομένους Μακεδόνας, ἔδραμον ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ στρατηγῆς Λεωθένης, ἐνὸς Ἀθηναίου, ὁ ὁποῖος ἤδη συνήθροισεν ἀξιόλογον δύναμιν.

Κατὰ τὸν καιρὸν ἀνεκλήθη καὶ ὁ Δημοσθένης ἐκ τῆς ἐξορίας εἰς τὴν πατρίδα. Οὗτος, καὶ τοῖς χωρίοις ἀπ' ἐκεῖνος, τὰς ὁποίας ἠγάπα ἐξαιρέτως, ἔτρεφεν αἰετοτε ἐν ἑαυτῷ τὴν φιλοκατρίαν, καὶ συνοδείων τὰς Ἀθηναίους πρέσβεις διαβαίνοντας διὰ τῆς Πελοποννήσου, ἀπήλαυσε μὲ τὴν δύναμιν τῶν λόγων πολλὰς φίλους καὶ ζηλωτὰς τοῦ πράγματος, ὑπὲρ ἢ ἐπρέσβευον, καὶ δικαίως ἐπηνέθη διὰ τὴν ἀντιλογίαν πρὸς τὸν ῥήτορα Πυθέαν, φίλον τῶν Μακεδόνων, ὁ ὁποῖος ἠγωνίζετο νὰ ἐγείρῃ διχονοίας εἰς τὰς κατοίκους τῆς Ἀρκαδίας. “Οἱ Ἀθηναῖοι, εἶπεν ὁ Πυθέας, ἡ παρομοιάζουσι μὲ τὸ γάλα τῆς ὄνου· ἐπειδὴ καθὼς ἡ τῆτο σημαίνει βεβαίως νόσον τινὸς οἰκίας, εἰς τὴν ὁποίαν φέρεται, ἔτις ἀνάγκη νὰ νοσῇ καὶ ἐκεῖνη ἡ πόλις, εἰς τὴν ὁποίαν ἔρχονται πρέσβεις Ἀθηναίων.” “Ἀληθῶς λέγεις, ἀπεκρίθη ὁ Δημοσθένης, ἀλλὰ ἡ καθὼς τὸ ὄνειον γάλα συντείνει εἰς τὴν υἰγιαίναν τῶν νοσούντων, ἔτις καὶ αἱ συμβελαὶ τῶν Ἀθηναίων θεραπεύουσι τὰς νοσέσας πόλεις” (1). Ἐκ τούτων παρ-

(1) Οἱ Ρόδιοι πρῶτοι ἐδίεξαν τὴν φερρὰν τῶν Μακεδόνων. Τοῦ δὲ ψήφισμα τῆς καθόδε τοῦ Δημοσθένους εἰσηγήθη πρῶτος ὁ Δῆμων ὁ Παιανιεὺς, ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Δημοσθένους.

επιήδη ὁ δῆμος νὰ προσκαλέσῃ τὸν Δημοφένην εἰς ἀπόλαυσιν τῶν ἀγαθῶν τῆς πατρίδος, δεικνύων αὐτῷ πολλὰ φιλότιμα δείγματα τῆς πρὸς αὐτὸν εὐλαβείας. Ἐσάλη δὲ τριήρης πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν Αἴγιαν δια νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὰς Ἀθήνας· καὶ εὐθὺς ὅταν ἐπιβῆσιν εἰς τὴν πόλιν, πάντες οἱ πολῖται ὅποιοι δῆποτε τάγματος ἢ γένους ἐξελθόντες, ἀπήντησαν μετ' εὐφροσύνης ἢ χαρᾶς. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὰς Ἀττικὰς νόμους ἢ χρηματικὴ ζημία, εἰς τὴν ὁποίαν κατεδικάσθη ὁ Δημοφένης, ἔμενεν εἰς αὐτὸν ἢ δὲν ἐδύνατο νὰ λυθῆ μετὰ χάριν, θέλοντες οἱ Ἀθηναῖοι νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ ἀπὸ πάσης ἐνοχλήσεως, ἐχειροτόνησαν αὐτὸν εἰς τὴν τότε μέλλουσαν θυσιᾶν Διὸς τῆ σωτῆρος εὐτρεπισίην ἢ κοσμήτορα τῆ βωμῆ, δόντες αὐτῷ πενήτηκοντα τάλαντα, τὴν τιμὴν τῆς χρηματικῆς ζημίας ἢ ἔτιω πληρώσας αὐτὴν ὁ Δημοφένης, ἐδημηγόρει πάλιν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῶν Ἀθηναίων.

Οἱ δὲ Λεωφένης συναθροίσας, ὡς εἶπαμεν, ἀριθ. 1. ξιόλαγον δύναμιν, ἐστράτευσεν ἐναντίον τῆ Ἀντιπάπ. χ. 329. τρι. Οὗτος μαζὴν τὴν ἐπέλευσιν τῆ Λεωφένους, ἢ βλέπων τὴν ἐαυτῆ δύναμιν ἀδυνεστέρα παρὰ τὴν τῶν Ἀθηναίων, πρὸς μὲν τὸν Κρατερόν, ὅσις ἔτυχε προαπεσταλμένος εἰς τὴν Κιλικίαν, ἐπέμψε ταχυδρόμον ζητῶν βοήθειαν, αὐτὸς δὲ ἐστράτευσεν εἰς τὴν Θετταλίαν, ὅπε ἠνώδη μετ' αὐτῆ πολυάριθμον τάγμα ἰππέων. Ἀλλ' οἱ Θετταλοὶ βλέποντες τὴν συμμάχους Ἕλληνας προχωρῶντας μετὰ ἐστράτευμα πολὺ περισσώτερον παρὰ τὸ τῶν Μακεδόνων, εὐθὺς ἀφέντες τὸν Ἀντίπατρον, ἠυτομόλησαν πρὸς αὐτὸς. Ὁ Ἀντίπατρος ἐχῆτρον μὴ ἀποδειλιάσας, ἐτόλμησε νὰ πολεμήσῃ τὸν ἐχθρόν· ἀλλὰ νικηθεὶς, ἐστράφη εἰς φυ-

γην, ἢ ἀναχωρῶν ἐν εὐταξίᾳ, ἔφθασεν εἰς Λαμίαν πόλιν τῆς Θετταλίας, ἢ ταύτην ὀχυρωσάμενος, ἀπεφάσισε μὲ 8-9000 νὰ ἐγκαρτερήσῃ εἰς τὴν πολιορκίαν ἀνδρείως.

Οἱ Ἀθηναῖοι ἐλθόντες πλησίον τῆς Λαμίας, ἔκαμον συχνὰς προσβολὰς εἰς τὰ τεῖχη· βλέποντες δὲ τὴν πόλιν ἀσφαλῶς ὠχυρωμένην, ἢ ἀδύνατον τὴν ἐκ βίας ἄλωσιν τῆς πόλεως, ἐκάθισαν ἔμπροσθεν αὐτῆς, ἐλπίζοντες νὰ τὴν κυριεύσωσι μὲ τακτικὴν πολιορκίαν. Αὕτη ἡ εὐτυχὴς ἀρχὴ ὑπερύψωσε τὴν γνώμην τῶν Ἀθηναίων, οἱ ὅποιοι ἴδον τὸς τυράννους πάλιν περιορισμένους εἰς τὴν μητρικὴν αὐτῶν χώραν. Οἱ λοιποὶ Ἑλληνας συνέπραττον μὲ ἀσυνείδητον ὁμόνοιαν ἢ ἐνέργειαν, νομίζοντες τὸν παρόντα καιρὸν ἀρμόδιον πρὸς ἀνάκτησιν τῆς πάλαι λαμπρότητος. Ἀλλ' ὁ Φωκίων ἐδόξαζεν ἑτεροτρόπως, ἢ ἐσπέδαζε ν' ἀποδείξῃ τὴν μᾶρῶσιν αὐτῶν, ἢ νὰ σθέσῃ τὴν παράλογον προθυμίαν πεποιθὼς, ὅτι αὐτοὶ ἔτε ἱκανὴν εὐδαιμονίαν εἶχον, ἔτε ἐνέργειαν νὰ εὐδοκίμησῃν εἰς τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Μακεδόνων. "Πότε ἐν συμβουλεύεις, ὦ Φωκίων, εἶπέ τις τῶν δημαγωγῶν (ὁ Ἰπερίδης), ὡς νὰ πολεμήσῃν οἱ Ἀθηναῖοι; Ὅταν, εἶπεν, οἱ μὲν νέοι φυλάττωσι τὴν τάξιν, οἱ δὲ πλῆστοι συνεισφέρωσι, ἢ οἱ ῥήτορες παύσωσι κλέπτουτες τὰ δημόσια." Ἐν ὅλῃ ταύτῃ τῇ ταραχῇ ἠδὲ γρῦ ἐρρέθη παρὰ τῷ Δημοφθένει. Ἴσως ὁ Φωκίων, μετὰ τῷ ὅποιε ἐκεῖνος ἔζη φιλικώτατα, κατέπεισεν αὐτὸν κατ' ἰδίαν (ἐπειδὴ δὲν εἶδύνατα ποτὲ νὰ τὸ κάμῃ δημοσίᾳ) νὰ δοξάσῃ, ὅτι πᾶσα ἀντίστασις κατὰ τῶν Μακεδόνων ὑπῆρχε κατὰ τὸ παρὰν ἀνωφελὴς ἢ ριψοκίνδυνος.

Αἱ δυσκολίαι ἢ αἱ συνεχεῖς κατὰ τὸν πόλεμον

πειραι, κατέβησαν τὸν Ἀντίπατρον ἐπινοητικὸν διαφόρων βοηθημάτων, ὁ ὅποιος, ἂν καὶ ἐπολεμεῖτο κατ' ἡμέραν ἐκ διαδοχῆς, ἐφύλαττε πάντοτε τὸν τόπον, καὶ εἰδείκνυε ἀφοσίαν καὶ ἀνδρίαν ἀπαραιοῦτον· καὶ τελευταῖον ὀρμήσας αἰφνιδίως εἰς τὰς ἐργαζομένους τὰς τάφρους, αὐτὸς μὲν ἔβαλεν εἰς μεγάλην ἀταξίαν, ὁ δὲ Λεωθένης, ὅσιν ἔδραμεν εἰς βοήθειαν, λίθων πληγεῖς κατὰ δυσυχίαν εἰς τὴν κεφαλὴν ἀπέθανε. Τὸτο πρῆξένησε μὲν μεγάλην δειλίαν εἰς τὰς Ἀθηναίους, ἀλλ' αὐτοὶ δὲν ἄφησαν τὰ πολεμικὰ φρονήματα· καὶ χειροτονήσαντες στρατηγὸν τὸν Ἀντίφιλον, κατεδίωξαν τὸν Ἀντίπατρον, ὁ ὅποιος διὰ τὴν τολμηρὰν ἐξόδον ἔφυγεν ἀπὸ τὴν Λαμίαν· καὶ μετ' ἕ πολὺν χρόνον συνέλθόντες εἰς μάχην μετὰ τὰς Μακεδόνας ἔχοντες στρατηγὸν τὸν Λεονάτον, κατενίκησαν αὐτὸς. Ἀλλ' αὐταὶ αἱ ἀλλεπάλληλοι νίκαι πρῆξένησαν εἰς αὐτὸς τὸν ὀλεθρον. Ἐπειδὴ πολλοὶ αὐτῶν περιχαρεῖς εἰς τὰς νίκας, καὶ καταφρονῶντες τὴν ἀδύνατον ἀντίστασιν τῶν Μακεδόνων, ἐπέσραψαν εἰς τὰς πατρίδας καυχώμενοι εἰς τὰ νικηφόρα ὄπλα των, καὶ συγχαίροντες τὰς φίλους εἰς τὴν ἀνόρθωσιν τῆς πρώην ἐλευθερίας. Ἀλλ' ἡ χαρὰ αὕτη ἐχρημάτισεν ὀλιγοχρόνιος· διότι ὁ Ἀντίπατρος λαβὼν ἀξιολόγον βοήθειαν ἀπὸ τὴν Κιλικίαν ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῆ Κρατερῆ, ἐσράτευσε πρὸς τὴν πόλιν τῆς Θετταλίας Κρανῶνα, ὅπου ἐπολέμησε καὶ ἐνίκησε τὰς ἐχθρὰς, οἱ ὅποιοι εἶχον στρατηγὸς τὸν Ἀντίφιλον καὶ Μένωνα. Οἱ σύμμαχοι ἀπώλεσαν μὲν ἕ πλείους τῶν πεντακοσίων ἀνδρῶπων ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ, ἀλλὰ τόσον ἐφοβήθησαν, ὥσε παραχρῆμα ἐζήτησαν εἰρήνην. Ὁ Ἀντίπατρος μὴ θέλων νὰ συγχωρήσῃ εἰς αὐτὰς κοινὴν εἰρήνην, καὶ εὐχόμενος νὰ ἴδῃ τὰς

Ἀθηναίους τεταπεινωμένους κατὰ κράτος, ἀπεκρίθη εἰς
 τὴν νικηθέντας, ὅτι ἔσεργε μόνον κατ' ἰδίαν νὰ κάμη
 εἰρήνην μὲ πᾶσαν πόλιν ἔν' ἀκέραια τὰ ζητήματα.
 Οἱ Ἕλληες πρῶτον μὲν ἀπεδοκίμασαν αὐτὸ τὸ πρό-
 βλημα· ὕπερον δὲ βλέποντες, ὅτι πολλαὶ πόλεις συμ-
 μαχικαὶ ἐν Θετταλίᾳ ἐκυριεύοντο κατ' ἡμέραν ὑπὸ
 τῷ ἐχθρῷ, ὑπέκτισαν προθύμως εἰς πᾶσαν συνθήκην
 εἰρήνης· ἔτιως ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἐσυγχώρησεν ὁ Ἀν-
 τίπατρος εἰς πᾶσαν πόλιν ἔν' ἡσυχίαν, πλὴν τῶν Ἀθη-
 νῶν, τὰ ζητούμενα. Ἐν ταύτῃ τῇ δυσυχίᾳ καταστάσει,
 ἐπέμφθη οἱ Ἀθηναῖοι πρέσβεις ὑπὲρ εἰρήνης τὸν Φω-
 κίωνα ἔν' ἄλλοις τινὰς ῥήτορας πρὸς τὸν Ἀντίπατρον,
 ὁ ὁποῖος ἔτυχε στρατοπεδεύων εἰς τὴν Καδμείαν. Ὁ
 ἔν' Φωκίῳν ἐλθὼν, παρεκάλει νὰ γένωσιν αὐτῷ αἱ
 συνθήκαι τῆς εἰρήνης. Ἀλλ' ὁ Κρατερός ἤθελε νὰ
 στρατεύσῃ οἱ Μακεδόνες εἰς τὴν Ἀττικὴν, ἔν' ἡσυχίᾳ
 πρὸ τῶν πυλῶν τῶν Ἀθηνῶν τὰς συνθήκας λέ-
 γων, ὅτι ἐμπορῶντες νὰ ὠφελῶνται ἀπὸ τὴν χώραν
 τῶν ἐχθρῶν, ἀδίκως ἐβλάπτον καθήμενοι τὴν χώ-
 ραν τῶν συμμάχων ἔν' φίλων. Ὁ Ἀντίπατρος ὡμολό-
 γησε μὲν τὸ δίκαιον τῶν λεγομένων, ἀλλὰ δοτέον,
 εἶπε, τῷ Φωκίῳν ταύτην τὴν χάριν. Ὅθεν ἐπλη-
 ρώθη ἡ εἰρήνη, τῆς ὁποίας αἱ συνθήκαι ἦσαν κατα-
 λυτικαὶ τῆς δόξης ἔν' ἀνάμειψι τῶν Ἀθηναίων· αἱ δὲ
 συνθήκαι ἔλεγον ἔτιως· “ὁ Δημοφένης ἔν' Ὁπίπεδῳ
 νὰ παραδοθῶσιν, ἐξαιρέμενοι αὐτοὶ μᾶλλον τῶν ἄλ-
 λων ἀναμφιστόλως διὰ τὴν διαφέρουσαν αὐτῶν προθυ-
 μιάν ὑπὲρ τῆς συμφέροντος τῆς πατρίδος· ἡ Δημο-
 κρατία νὰ καταλυθῇ (1)· ἡ παλαιὰ φορολογία ν'

(1) Δηλαδή οἱ ἔχοντες ὑπὲρ τὰς 2000 δραχμάς, α⁵

„ἀποκαταστάῃ πάλιν· οἱ ἐνοχοὶ νὰ ὑπερῃθῶσι τῶν πολιτικῶν δικαίων· ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν νὰ δεχθῇ φρερὰν Μακεδόνων, καὶ νὰ πληρώσῃ τὰ χρήματα τῆς πολέμου καὶ τὴν ζημίαν.“ Ὁ Φωκίων, ὁ ὁποῖος ἴσως ἐτιμᾶτο ὑπὸ τῆς Ἀντιπάτρου διὰ τὸ εἰρηνικὸν ἥθος ὡς ἕδεις ἄλλος Ἀθηναῖος, μετεχειρίζετο ὅλην τὴν εὐγλωττίαν διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν μητρικὴν πόλιν ἀπὸ τὴν αἰσχύνην τῆς Μακεδονικῆς φρερᾶς, προσεπιφέρων πολλὰ ἐπιχειρήματα, ὅσα εὐδύνατο νὰ ὑπαγορεύσῃ εἰς αὐτὸν ὁ φόβος τῆς αἰσχύνης, ἢ ἡ τιμὴ τῆς πατρίδος, ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθη, καὶ ὁ νικητὴς ἀποφασίσας εἰς τὴν καταδυναστείαν, ἔμεινεν ἀκαμπτος. Διὸ ὁ μὲν Μένυλλος, ἀνὴρ φιλάνθρωπος καὶ φίλος τῷ Φωκίῳ, ἐσάλη εἰς τὰς Ἀθήνας ὡς φρεράρχος, δώδεκα δὲ χιλιάδες Ἀθηναῖοι καὶ ἐπέκεινα ὑπερήθυσαν τῆς πολιτικῆς δικαίης, καὶ πολλοὶ αὐτῶν μὴ ὑποφέροντες τῆτο, ἀνεχώρησαν εἰς τὴν Θράκην ὡς ἄπεικοι Μακεδόνες πρὸς κατοίκησιν (1).

Ὅταν ἤλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ κομιστὴς τῆς πρώτης εἰδήσεως ταύτης τῆς ἀτίμου εἰρήνης, ὁ Δημοφένης μὴ ἐλπίζων συγγνώμην ἀπὸ τὸν Ἀντίπατρον διὰ τὰς πολλὰς αὐτῆ ἐσιώδεις ἐκδευλεύσεις, ὅσας ἔδειξε πρὸς τὴν πατρίδα, ἐφυγεν εἰς τὴν Καλαυρίαν, νησίον ἀντικρὺ τῆς Τροιζῆνος. Οὐ πολλῶν ὑπερον ἐσάλη εἰς καταδίωξιν αὐτῆ ὁ ὑποκριτὴς (player, acteur)

9,000 τὸν ἀριθμὸν, ἦσαν μόνον κύριοι τῶν πολιτικῶν υποδείσεων καὶ τῆς χειροτονίας, καὶ ἐπολιτεύοντο κατὰ τὴν νόμον τῆς Σόλωνος.

(1) Ὅρα περὶ τῆς τῆς Λαμιακῆς πολέμου καὶ τῆς εἰρήνης Διοδ. ΙΗ'. §. 9-18. Πaus. Α'. 25. Η', 10. Γ', 3. Πλέτ. εἰς Φακ. καὶ εἰς Δημοφ. Γ'ος. ΙΓ'. 5. κτ.

Ἀρχίας, ὁ ὅποιος μαθὼν, ὅτι κατέφυγεν εἰς τὸ ἐν
 τῇ νήσῳ ἱερὸν τῷ Ποσειδῶνος, ἔπλευσεν αὐτῷ, καὶ
 εὐρών τὸν φιλόπατριν ῥήτορα καθεζόμενον θαρραλαιό-
 τερον, παρ' ὅ,τι τὸ ἔμφυτον αὐτῷ δειλὸν προῦπετί-
 δη, κατέπειθεν αὐτὸν νὰ τῷ ἀκολουθήσῃ, ὑποχό-
 μενος ὅτι ὁ Ἀντίπατρος θέλει δείξει πρὸς αὐτὸν
 μεγάλην φιλανθρωπίαν. Ὁ Δημοθένης, ὁ ὅποιος
 ἐγίνωσκε κάλλιον ἢ ἐκεῖνος τὴν διάθεσιν τῷ Ἀντιπά-
 τρῳ, εἶπεν, "ὦ Ἀρχία, ἔτε ὡς ὑποκριτὴς κατέ-
 η̅πιστάς με πώποτε, ἔτε τώρα θέλεις μὲ καταπεί-
 η̅σειὼς μεσίτης". Ὅτε δὲ ὁ Ἀρχίας ἤρχισε νὰ φοβερί-
 ζῃ, ὁ Δημοθένης παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ προσμείη
 ὀλίγον ἕως ἢ γράψῃ τι πρὸς τὰς συγγενεῖς· ἢ ἀνα-
 χωρήσας ἐντὸς τῆ ναῦ, ἔβαλεν εἰς τὸ σῶμα φαρμακῶ-
 δη κάλαμον, ἢ ἐμάσσα, καθὼς ὅταν ἔγραφε ἢ ἐσυλ-
 λογίζετο. Ὅτε δὲ μετ' ὀλίγον ἶδε τὸ φάρμακον ἐνερ-
 γῆν, ἀποσραφεὶς εἶπε πρὸς τὸν ὑποκριτὴν· "τώρα ἐμ-
 η̅πορεῖς ὅσον θέλεις νὰ ὑποκρίνεσαι τὸν ἐκ τῆς τραγωδί-
 η̅ας Κρέοντα (1), ἢ νὰ ῥίψῃς τὸ σῶμά μου τῆτο ἄταφον."
 Ταῦτα εἰπὼν, ἐζήτησε νὰ τὸν βοηθήσεν ἕως εἰς τὴν
 θύραν τῆ ναῦ, διὰ νὰ μὴ τὸν μιάνη μὲ τὸν θάνατον· ἢ
 ἐν ᾧ παρέβαινε τὸν βωμὸν, σενάξας ἀφῆκε τὴν ψυ-
 χὴν (2). Τινὲς ἱστορικοὶ ἠγωνιώδησαν ν' ἀναιρέσουν ταύ-

(1) Ἐν τῷ πολέμῳ τῶν ἑπτὰ ἐπιγόνων κατὰ τῶν Θη-
 βῶν ὁ Κρέων, ὁ διάδοχος τῷ Ἐπεοκλέει, δὲν ἠδέλησε
 νὰ δάψῃ τὰ σώματα τῶν πεπτακόντων ἔχθρων. Διὸ πολ-
 λαὶ τραγωδίαὶ συνεγράφησαν, οἷα ἢ τῷ Σοφοκλέει Ἀν-
 τιγόνη.

(2) Ὁ Ἀρχίας ἀπίστασε καὶ τὸν Τ'περίδην καὶ ἄλ-
 λους τινὰς ῥήτορας καταφυγόντας ἐν Λίγινη εἰς τὸν ναὸν
 τῷ Δίακος, ἢ ἔπειψεν εἰς Κλειωνὰς πρὸς τὸν Ἀντίπα-

την τὴν περὶ τῆ θανάτου τῆ Δημωφένους εἰδήσειν λέγοντες, ὅτι ἀπέθανεν ὑπὸ λύπης καὶ ἀδυναμίας· ἀλλ' ἡ τέτων μαρτυρία δὲν εἶναι τόσον ὁμοιαληθῆς, ὅτε τὸσον ἀξιοπίστος, ὅσον ἡ ἀνωτέρω ῥηθεῖσα εἰδήσις.

Ἐκεῖνοι δὲ οἱ Ἀθηναῖοι, ὅσοι καλῶς πολιτευόμενοι ἀπήλαυσαν τὴν εὐνοίαν καὶ ὑπεράσπισιν τῆ Ἀντίπατρου, ἔζων ζωὴν εἰρηνικὴν καὶ εὐδαίμονα, ἡ ὁποία ἐκ πολλῆ ἦτον ἀγνωστος εἰς αὐτὸς, οἱ ὅποιοι πολλὰς χροῦνας κατεσπαράχθησαν ἀπὸ τὰς διχονοίας, τὸ ἄφικτον νόσημα τῆς δημοκρατίας. Διὸ καταλύσας ὁ Ἀντίπατρος αὐτὴν τὴν δημοκρατίαν, ἀντικατέστησε σχεδὸν ἐκείνην τὴν πολιτικὴν διοίκησιν, ἡ ὁποία ὑπῆρχεν εἰς τὰς ἐναρέτους ἡμέρας τῶν σοφῶν διαταγῶν τῆ Σόλωνος. Πολλὰ τῶν ἄλλων πόλεων ἀπέλαυον τὸ παρόμοιον ὄφελος· καὶ μὴ ὅλα· ὅτι κατ' ἀρχὰς ἐχαλέπαινον νομίζουσαι τὰ γινόμενα ἐναντία τῆς ἐλευθερίας, ἰδὸν ἑαυτὰς μετὰ ταῦτα τρώντι ἐλευθερωτέρας παρὰ πρότερον, καὶ ὁμολογεῖσαι χάριτας εἰς τὸν Ἀντίπατρον, ἐπωνόμαζον αὐτὸν πατέρα καὶ ὑπεράσπισιν τῆς Ἑλλάδος.

Οἱ δὲ Ἀντίπατρος ἐπανελθὼν εἰς τὴν Μακεδονίαν, ἔτυχεν πανηγυρίζων τὸν γάμον τῆς θυγατρὸς Φίλης, τὴν ὁποίαν ἐνύμφευεν εἰς τὸν Κρατερόν, ὅτε ἐμαθεῖν, ὅτι οἱ Αἰτωλοὶ ἤρχοντο ἐναντίον ἔχοντες ἀξιόλογον δύναμιν. Οἱ Αἰτωλοὶ, μόνοι τῶν ἄλλων δυσαρεσῶντες εἰς τὴν εἰρήνην, τὴν ὁποίαν ἐσυγχώρησεν αὐτοῖς ὁ διοικητὴς τῆς Μακεδονίας, ἀπέφασισαν ἦτοινὰ ἐκδιάσωσιν ὠφελιμωτέραν εἰρήνην, ἢ τὴν ἀποθανώ-

τρον, ὅπου καὶ ἐφανεύθησαν (Πλάτ. εἰς Δημοφ. Λυκίαν. ἐγκύκλιον. Δημοφ.).

σιν ὅλοι μαχόμενοι. Ο' Ἀντίπατρος ἔο γαμβρὸς ἐ-
 σράτευσαν πρὸς τὴν Αἰτωλίαν, ἔ μετὰ πολλὰς δυσ-
 κολίας ἐνίκησαν εὐτυχῶς τὸν ἐχθρὸν. Ταῦτα ἐγένε-
 το χειμῶνος ὄντος· τὴν δὲ ἀνοιξίην ἠτοιμάζετο ὁ Ἀν-
 τίπατρος νὰ πολιορκήσῃ τὰς πόλεις τῆς Αἰτωλίας,
 ὅσαι δὲν παρεδόθησαν· ἀλλὰ πρὶν δυνῆσθαι νὰ κατορ-
 θῶσῃ πρᾶγματι λαμπρὸν, ἔμαθε παρὰ τῷ Ἀντιγό-
 νῳ, ὅτι ὁ Περδίκκας παρεκίνει εἰς ἀποσασίαν τὸς ἐν
 Ἀσίᾳ. Τὰ δὲ κεφαλαιώδη ἐπιχειρήματα, δι' ὧν ἠδέ-
 λησεν ὁ Ἀντίγονος νὰ καταπέισῃ τὸν Ἀντίπατρον,
 ἦσαν ταῦτα·⁶⁶ ὅτι ὁ Περδίκκας ἠτίμασε τὴν Νικαίαν
 „(1) θυγατέρα τῷ Ἀντίπατρῳ, ἔ ἐφόνευσε τὴν Κυ- π. χ.
 „νάην ἀδελφὴν τῷ Ἀλεξάνδρῳ.“ Ο' ἐν Ἀντίπατρος 322.
 βλέπων ἐκ ταύτης τῆς εἰδήσεως ἀναγκασίαν τὴν πα-
 ρουσίαν αὐτῆ εἰς τὴν Ἀσίαν, ἠναγκάσθη νὰ ἠσυχάσῃ
 τὰ πρᾶγματα τῶν Αἰτωλῶν ἔ νὰ κάμῃ εἰρήνην, ἔ ἔ-
 τως ἐδυνήσθη νὰ φροντίσῃ εἰς τὴν Ἀσίαν περὶ τῶν συμ-
 φερόντων κατ' ἠσυχίαν.

Ἐν ᾧ δὲ ὁ Ἀντίπατρος ἔ ὁ Κρατερός διώρθησαν
 τὰς παραχὰς πέραν τῷ Ἑλλησπόντῳ, οἱ Αἰτωλοὶ ἀ-
 πεφάσισαν νὰ ἐκδικήσωσι τὰς ἀδικίας, ὅσας ἔπαθον
 τὸν παρελθόντα χειμῶνα· ἔ ὁρμήσαντες εἰς τὴν Μα-
 κεδονίαν μὲ πολυάριθμον στρατεύμα, κατεπόρθεν ἔ
 διήρπασον· ἐμπειδιζόμενοι δὲ ἀπὸ τὸν Πολυκλῆν, ὁ-
 σις ἀφέσθη αὐτῷ στρατηγὸς ἀντὶ τῷ Ἀντίπατρῳ, παρ-
 εκίνησαν παντοίῳ τρόπῳ τῆτον εἰς γενικὴν μάχην,
 ἔ ἔτω τὸ μὲν στρατεύμα πολὺ μικρότερον τῷ ἐχθρῳ

(1) Διότι αὐτὸς ἠδέλγησι νὰ λάβῃ εἰς γυναῖκα ἔ τὴν
 Κλειοπάτραν θυγατέρα ἀδελφῆν τῷ Ἀλεξάνδρῳ. Ο' Ἀντί-
 γονος ἔφυγεν ἐκ τῆς Ἀσίας πρὸς τὸν Ἀντίπατρον.

ἐνικήθη, αὐτὸς δὲ ἐφανεύθη. Ἀλλὰ πρὶν ὠφελήσῃ·
 σιν οἱ νικηταὶ ἐκ τῆς νίκης, μανθάνοντες, ὅτι οἱ Ἀ-
 καρναῖνες (1) ἐσράτευσαν εἰς τὴν Αἰτωλίαν καὶ ἐβλα-
 πτον τὴν χώραν διὰ πυρὸς καὶ μαχαίρας, τὲς μὲν ἄλ-
 λες συμμάχους ἀφῆκαν ἐν τῇ Θετταλίᾳ ὑπὸ τὸν στρα-
 τηγὸν Μένωνα, αὐτοὶ δὲ ἦλθον συντόμως εἰς τὴν
 Οἷ. Αἰτωλίαν. Οἱ Πολυσπέρχων, ὁ καταλελειμμένος ἐν
 οἷ, 1. Μακεδονίᾳ στρατηγὸς, ὠφελέμενος ἐκ τῆς διαιρέσεως
 τῆ Αἰτωλικῆ στρατεύματος, ἦλθεν εἰς τὴν Θετταλίαν
 μετὰ δυνάμει ἀξιολόγῃ· καὶ ὀρμήσας αἰφνιδίως εἰς
 τὸν Μένωνα, κατενίκησεν αὐτὸν καὶ τὸ στρατεῦμα. Οἱ
 Αἰτωλοὶ μαθόντες τὴν φθορὰν τῆ Μένωνος, ἐθροβή-
 θησαν καὶ παρακρήμα ἔπαυσαν τὸν πόλεμον, καὶ ἔτως
 εἰρήνευσεν πάλιν ἡ Μακεδονία.

Ἡμεῖς θέλομεν ῥίψη τῶρα ἐν βλέμμα πρὸς
 τὲς Ἀθηναίους πρὶν τῆς παντελῆς ἀπωλείας τῆ ἐθνι-
 κῆ αὐτῶν μεγέθους, καὶ θέλομεν ἴδη αὐτὲς ὄχι ζητῆν-
 τας τὴν ἐλευθερίαν ἐλευθεροπρεπῶς, ἀλλ' ἐπικαλε-
 μένες αὐτὴν δελοπρεπῶς. Οἱ Ἀθηναῖοι ἔζων μὲν εἰ-
 ρηνικῶς καὶ εὐτυχῶς, ἀφ' ἧς καιρῆ ὑπετάχθησαν εἰς τὸν
 Ἀντίπατρον, ἀλλὰ τῆτο μόνον δὲν ἐδύνοντο νὰ ὑπο-
 φέρνῃ, τὸ νὰ ἔχυν ἐν τῇ πόλει Μακεδονικὴν φρερὰν·
 καὶ ἐνδυμύμενοι τὴν ἀρχαίαν λαμπρότητα καὶ δόξαν τῶν
 προγόνων, ἤνχοντο καὶ φαινομένην ἐλευθερίαν. Ταῦτα
 δὲ πρῶτα δείγματα ταύτης τῆς εὐχῆς ἀπεκαλύφθη-
 σαν, ὅτε αὐτοὶ ἐλθόντες πρὸς τὸν Φωκίωνα, περὶ τῆ
 ὁποῖα ἐγίνωσκον, ὅτι εἶχε μεγάλην ἰσχύν παρὰ τῷ
 Ἀντιπάτρῳ, παρεκάλεν νὰ ὑπάγη πρὸς αὐτὸν τὸν

(1) Αὐτοὶ ἦσαν πιστοποιητοὶ ἰχθῆροι τῶν Αἰτωλῶν
 (Διόδ. ΙΗ'. §. 38.).

βρατηγόν τότε ἐπιστρέφοντα ἐκ τῆς Ἀσίας, ἔ να τὸν κατακείσῃ ἢ ἀπαλλάξῃ τὴν φρουράν. Ἀλλ' ὁ Φωκίων γινώσκων καλῶς, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι παρήκμασαν, ἔ δὲν ἐδύναντο να φυλάττωνται ἀφ' ἐαυτῶν, ἀπέβριψε παρὰ τὸ παράγγελμα, ἔ μεσιτεύσας πρὸς τὸν Ἀντίπατρον μόνον ὑπὲρ τῶν ἐξορίσων, ἀποκατέστησεν αὐτὸς εἰς τὰς οἰκίας ἔ εἰς τὰ παλαιὰ προνόμια.

Ἡ ἀπαλλαγὴ τῆς φρουρᾶς παρὰ τῷ Ἀντίπατρῳ ἦτο πρᾶγμα μέγα. Ὅθεν, ὅτε ὁ Φωκίων δὲν ἠθέλησεν, οἱ Ἀθηναῖοι κατέφυγον πρὸς ἄλλον φίλον τῷ Ἀντίπατρῳ, τὸν ῥήτορα Δημάδην, ὁ ὅποιος ἔχων ὀλιγωτέραν μεγαλοφυχίαν ἔ πατριωτισμὸν, ἔ περισσοτέραν ματαιοφροσύνην ἔ οἰήσιν παρὰ τὸν Φωκίωνα, ὑπήκυσεν εἰς τὸ πρόβλημα. Οὗτος ὁ Δημάδης εἶναι αὐτὸς ἐκεῖνος, ὅσις κατηγοροῦσε τὴν ἀπρεπῆ χαρὰν τῷ Φιλίππῳ μετὰ τὴν μάχην τῆς Χαιρωνείας, ἔ ἔγραψε τὸ ψήφισμα τῆς ἐξορίας τῷ Δημοφένε, ὅτε ἔτος ἔφυγεν εἰς τὴν Καλαυρίαν, ἔ ἦλθε μετὰ τῷ Φωκίωνα εἰς τὴν Καδμεῖαν διὰ να κάμῃ τὴν εἰρήνην μετὰ τὸν Ἀντίπατρον ἔ Κρατερόν μετὰ τὴν ἐν Κραννῶνι δυσυχῆ μάχην. Αὐτὸς ἦτο πρὸ πολλῆ τὸ ὄργανον τῷ Ἀντίπατρῳ, ἔ εἶχε μὲν ἄλλας πολλὰς ἀρετὰς ἔ εὐγλωττίαν, ἀλλ' αἱ ἀρεταὶ τῆς χρηστότητος ἔ ἀφιλοκερδεῖας ἦσαν ἀλλότριαι εἰς αὐτόν. Ὁ Ἀντίπατρος ἔλεγε συχνάκις, ὅτι δύο φίλους εἶχεν ἐν Ἀθήναις, τὸν Φωκίωνα, ὅσις εἰδεπώπωντε εἰδέχθη ἀνταμιθὴν τῆς ἐκδελείσεως τε, καὶ τὸν Δημάδην, ὅσις εἰδεπώποτε ἐχόρτασε λαμβάνων. Ὁ δὲ Δημάδης, εἴτε μὴ βλέπων τὸν Ἀντίπατρον πλέον φιλόδιον πρὸς αὐτόν, εἴτε ἐλπίζων πλεσιωτέρας ἀνταμοιβὰς ἀπὸ τὸν Περδίκκων, εἶχεν ἀλληλογραφίαν μετὰ τῷ τε, ἔ παρε-

κίνει αὐτὸν νὰ μεταβῆ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἄναδεχθῆ τὴν διοίκησιν τῆς Μακεδονίας καὶ Ἑλλάδος· καὶ μία ἐπιστολὴ τῷ Δημάδῳ πρὸς τὸν Περδίκκην εὐρέσθη διαλαμβάνουσα ἕτως, “ἔλθε καὶ σῶσον τὰς Ἑλλήνας καὶ Μακεδόνας, οἱ ὅποιοι νῦν κρέμονται ἀπὸ παλαίων καὶ σακρὸν σῆμονα (ἐννοῦντος τὸν Ἀντίπατρον)”. Αὐτὴ ἡ ἐπιστολὴ εὐρέσθη κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν, καθ’ ὃν ἐκεῖνος καὶ ὁ υἱὸς ἐλθόντες πρὸς τὸν Ἀντίπατρον, παρεκάλυν περὶ τῆς ἀπαλλαγῆς τῆς φρενᾶς. Ὁ Ἀντίπατρος πρῶτον μὲν ἔσφαξεν ἀμέσως τὸν υἱὸν ἐνώπιον τῷ πατρὶ, μετὰ ταῦτα δὲ κατεδίκασεν εἰς θάνατον καὶ αὐτὸν τὸν πατέρα. Τῦτον τὸν τρόπον ἀποθανόντος τῷ ῥήτορος Δημάδου, ὤχθετο καὶ πᾶσα ἡ ἐλπίς τῆς Ἀθηναίων ἐλευθερίας (1).

Ὁ θάνατος τῷ Ἀντιπάτρῳ συνέβη ὀλίγω ὕψερρον μετὰ τὸν θάνατον τῷ ῥήτορος Δημάδου καὶ μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τε ἐκ τῆς εἰς Ἀσίαν ἐκστρατείας. Οἱ πολλοὶ πόνοι καὶ κόποι, ὅσους ὑπέμεινεν ἀναγκάζων τὰς Ἑλλήνας νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς τὴν δύναμιν τῆς Μακεδονίας, καὶ διορθῶν τὰ πράγματα τῆς Ἀσίας, ἔθλαψαν πολλὰ τὴν ὑγίειαν αὐτῷ ἤδη ἀσθενῆς ὄντος διὰ τὸ γῆρας. Αὐτὸς πιστὸς ὢν καὶ ζηλωτὴς τῷ συμφέροντος τῆς πατρίδος, ἐδίδεν ὀλίγην ἀνάπαυσιν τῷ νοσῶντι· καὶ εὐδὺς ὅταν ἐφθασεν εἰς τὴν Μακεδονίαν, ἠγωνίζετο νὰ εἰρηνεύσῃ τὰς διχονοῦντας συμπατριώτας, καὶ νὰ διδάξῃ αὐτὰς τὰς τέχνας τῆς εἰρήνης. Διὸ τῷ νοσῶντι ὁ ἀγὼν, ἅμα δὲ καὶ ἡ καχεξία καὶ ἡ προβεβηκυῖα ἡλικία, ἐπέσυραν ὄξειαν ἀσθένειαν, ἣ ὅποια μετ’ ὀλίγας

(1) Ἀρρίαν. παρὰ Φωτ. σελ. 217. Κατὰ τινος ἑφορεύου ὁ Δημάδης ὑπὸ τῷ Κασσάνδρῳ μετὰ τὸν θάνατον τῷ Ἀντιπάτρῳ (Διοδ. ΙΗ'. §. 48. Πλὴτ. εἰς Φωκ.).

ἡμέρας ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὀλίγην ἐλπίδα ἀναρρώσεως. Αὐτὸς δὲ, καίτοι καταπιεζόμενος ἀπὸ τῆν ἀσθενείαν, δὲν ἔπραξε κανέν ἀνάξιον τῆς λαμπρᾶς αὐτῆ γεννησεως ἢ τῆς ἐξαιρέτου ἀγχινοίας· ἦτο δὲ ἐκ γενετῆς ευγενῆς, ἔκ παιδεύθη εἰς τὸ γυλοεῖον τῆ Ἀριστοτέλους. Διὸ συγκαλέσας τῆς φίλους ἑαυτῆ τε καὶ τῆς πατριδος, παρήνει ἔκ συμβέλευσεν αὐτοῖς τὸ πῶς ἡγάπα νὰ φέρωνται, ἔκ τὸν μὲν Πολυσπέρχοντα, τὸν πρεσβυτάτον τῶν ἐν τῆ Ἐυρώπῃ στρατηγῶν τῆ Ἀλεξάνδρου, κατέστησεν ὑπερασπιστὴν ἔκ στρατηγὸν τῆς Μακεδονίας, τὸν δὲ υἱὸν αὐτῆ Κάσσανδρον χιλίαρχον, ἦγον διοικητὴν 1000 ἀνθρώπων, τὸ ὁποῖον ἀξίωμα τότε ἐτιμᾶτο πολλὰ· ἔκ διατάξας τὰ περὶ τῆς ἐν Ἀθήναις φηρᾶς, παρήγγειλε μετριότητα ἔκ φιλανθρωπίαν πρὸς τῆς Ἀθηναίους, ἔκ ἔτως ἔκαμεν εἰς τῆς συμπατριώτας ἀνεκτὴν τῆν μέλλουσαν αὐτῶν ζημίαν, ἔκ κατέβαλε τὸ θεμέλιον τῆς μελλούσης ὁμονοίας ἔκ ἐνεργείας εἰς τῆν βασιλείαν τῆς Μακεδονίας. Τὸ σάδιον τῆς δόξης αὐτῆ ἦδη ἐτελειώθη· ὁλὺ ὑπεργηρως ἔκ ὑπερένδοξος, περικυκλωμένος ἔκ θρημι. 2. νύμενος ἀπὸ τῆς φίλους, ἀπέθανεν ἐν τῷ καιρῷ τῆς π. χ. βαδυτάτης τῆ ἔδους τε ἡσυχίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ις.

Συμβάντα ἐν Ἀσίᾳ ἀπὸ τῆς τελευτῆς τῆ
 Ἀλεξάνδρου μέχρι τῆς τελευτῆς
 τῆ Ἀντιγόνου.

Ἐρωτηθεῖς ὁ Ἀλέξανδρος ὑπὸ τῶν φίλων κατὰ τῆν ἐσχάτην ἀναπνοὴν, τίνι ἄφηγε τῆν βασιλείαν, ἀ-

περὶ τῆς κρατίδος (1). Οὗτος ὁ ἀόριστος λόγος ἐτάραξεν, ὡς εἰκὸς, μεγάλως τὴν φιλοτιμίαν τῶν πρωτίτων αὐτῆς στρατηγῶν, οἱ ὅποιοι ὄντες συνειδημένοι καὶ διοικῶσι μὲ ἀπόλυτον ἐξουσίαν εἰς μακρυνὰς, μεγάλας, πολυανδρώτους καὶ πλεσίας ἐπαρχίας, ὑπερεχάρησαν βλέποντες, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἀφῆκεν εἰς αὐτὸς ἀνοικτὴν τὴν ὁδὸν τῆς δεσποτείας καὶ δυνάμεως. Ὅλοι αὐτοὶ ἀπέδειξαν εἰς τὸς πολέμους τὴν ἐμπειρίαν, καὶ ἀνταπήλαυσαν τὴν τιμὴν καὶ φιλίαν τῆ βασιλείως, ὥστε καθεὶς ἀπ' αὐτῶν ἐνόμιζε τὸν ἑαυτὸν τε ἄξιον τῆ ὑπερόχου ἀξιώματος, τὸ ὅποιον ἐκεῖνος ἐμνημόνευσεν ὡς ἀνταμοιβὴν τῆ κρατίδος. Ἐκ τούτων δὲ πάντων ὁ Περδίκμας, εἰς τὸν ὅποιον ὁ Ἀλέξανδρος ἀποδυνήσκων ἔδωκε τὸν βασιλικὸν δακτύλιον, ἐφαίνετο ὁ δικαιοτάτος ἐκείνῃ τῆ ἀξιώματος, ὁ ὅποιος ἔχων καὶ ἰσότημον ἀξίότητα μὲ τὸς ἄλλους ἀνταγωνιστὰς, ἠμπόρει ἐκ τούτου τῆ προσεκτικτῆτος πράγματος καὶ ἔχη καὶ περισσότερον δίκαιον εἰς τὸ ἀμφισβητέμενον ἀξίολαγον ἀντικείμενον. Ἀλλ' οἱ ἀνταγωνισαὶ αὐτῆ πολλὰ ὑπερήφανοι ὄντες, δὲν ἠμπόρουν νὰ δεχθῶσιν ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε τὸν ἰσότημον ὡς ὑπερ-

(1) Ἡ λέξις κρατικός σημαίνει διττῶς δυνατώτατος καὶ ἀξιώτατος. Οἱ πλείοσι ἐξηγήσιν ἐνταῦθα τὸ κρατίσω διὰ τῆ ἀξιώτατος. Ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος προνοῶν τὸς μεγάλους πολέμους, ὅσοι ἐμίλλου νὰ συμβῶσι μετὰ τὸν θάνατόν τε μετὰ τῶν στρατηγῶν, ὡς καὶ ἐκ τῶν αὐτῶ λόγων δηλεῖται παρ' Ἀρριανῶ, Κερτίω καὶ Διοδώρῳ, ὑπαίτιττοτο διὰ τῆ κρατίσω ἕχι τὸν ἀξιώτατον στρατηγόν, ἀλλ' ἐκεῖνον, ὅστις ἤδειε καταδαμάσῃ τὸς λοιπὸς διὰ τῆς δυνάμεως τε. Τοιαύτην ἀπόκρισιν ἔδωκε ποτὲ καὶ ὁ Πύρρος παρὰ Πλευτάρχῳ, καὶ ὁ Κότυς βασιλεὺς τῆς Θράκης παρὰ Στοβαίῳ ἀρ. 149.

τιμον· ἔ πολλα φίλαρχοι ὄντες, δὲν ἐδύναντο ἀ συγχωρήσωσιν εἰς αὐτὸν τὸ δίκαιον τῆς βασιλείας, χωρὶς νὰ προβίλωσι ἔ αἰτοὶ τὰ ἰδικάτων. Διὸ πάντες ἀντέλεγον ἔ ἠναντιῦντο εἰς τὴν ἀνάβασιν τῆ Περδίκου ἐπὶ τὸν θρόνον· ὅμως βλέποντες, ὅτι φροντίζοντες ὑπὲρ τῆ συμφέροντος αὐτῶν, δὲν ἤθελον εὐδοκίμησῃ εἰς τὴς κατ' ἰδίαν μελετωμένους σκοπὺς, ἀπεφάσισαν φροντίζοντες τῆς δικαιοσύνης νὰ ματαιώσωσι τὸν σκοπὸν ἐκεῖνου, βοηθῦντες τὰ δίκαια τῶν νομίμων διαδόχων τῆς βασιλείας. Οἱ δὲ διάδοχοι ἦσαν ὁ Ἡρακλῆς, ὁ υἱὸς τῆ Ἀλεξάνδρου ἐκ τῆς Βαρσίνης χήρας τῆ Μέμνονος, ἔ ὁ Ἀρρίδατος, ἡ καθὼς μετωνομάθη μετὰ ταῦτα ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν Φίλιππος Ἀρρίδατος (1), ὁ μόνος (γνήσιος) ἀδελφὸς τῆ Ἀλεξάνδρου. Ολίγη ἢ ἕδεμία ἐχρημάτισε λογοτριβὴ περὶ τῆ βασιλικῆ δίκαιε τῆ Ἀρρίδαίου, ὁ ὁποῖος ἐνομιζετο παρὰ πᾶσι φρενοβλαβῆς, ἔ ἴσως ἐκ τῆτε ἐσυγχωρήθη εἰς τὸν θρόνον περισσότερον, παρὰ διὰ τὴν βασιλικὴν αὐτῆ συγγένειαν. Τὸ δίκαιον τῆ Ἡρακλέους δὲν ἐγνωρίωθη εὐκόλως, ὅτι ἡ μήτηρ αὐτῆ δὲν ἦτον ἐκ τῆ γένους τῶν βασιλέων· ἔ ἐπειδὴ ὁ Ἀλεξάνδρος ἐδίδοε πάντοτε τὰ πρωτεία εἰς τὴν Εὐξάνην ἔ Στάτειραν, ἄτε δὲ ἐμνημόνευσε τὸν Ἡρακλῆν εἰς τὴν τελευταίαν ὥραν τῆ θανάτου, τὸ δίκαιόν τε εἰμεινεν ἀκυρον. Οἱ ἔν στρατηγοὶ μὴ θέλοντες νὰ συγχωρήσωσιν τὴν ὑπέροχον ἐξουσίαν εἰς ἕνα ἔ μόνον, ἐκρίναν εὐλογον νὰ μερίσωσιν τὴν μοναρχίαν μεταξὺ τῆ Ἀρρίδαίου ἔ τῆ παιδίου, ὅπερ ἐμελλε νὰ γεννη-

(1) Ὁ Ἀρρίδαίος ἦτον υἱὸς τῆ Φίλιππου ἐκ γυναικὸς ἀδόξου ἔ κοινῆς τῆς Φιλίνης (Πλάτ. εἰς Ἀλέξ. Ἀ' θην. ΙΓ').

ἤ ἀπὸ τῆν Ρῶξάνην, εἴν ἐτύγχανεν ἀρσενικόν. Πάντες συγκατένευσαν εἰς τῆτο τὸ πρόβλημα, ἐλπίζοντες ἐκ τῆς τοιαύτης διοικήσεως νὰ μεταχειρισθῶσιν ἐπ' ἀδείας τὲς πλεονεκτικὲς ἢ φιλατίμης σκοπῆς.

Ὁλ. 1. Μετὰ ταύτην τὴν διόρθωσιν τῶν πραγμάτων, ὅλοι οἱ ἀνταγωνισαὶ τῆς βασιλείας ἀπῆλθον ἕκαστοι εἰς τῆς διωρισμένους τόπους. Ὁ δὲ Περδίκκας εὐρίσκετο πάντοτε περὶ τὸν βασιλέα· ἢ νομιζόμενος πάντοτε εὖνος καὶ φίλος ἐκεῖνε, ἐκόλωσ ἀπῆλαυσε τὴν εὐνοίαν τῷ Ἀρρίδαίῳ ἢ τῆς Ρῶξάνης. Ἡ ὑπεράσπισις ἢ ἡ εὐνοία τῆτων ἦσαν ἀναγκαιότατα πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν μυσικωτάτων σκοπῶν τε· ἢ αὐτὸς δὲν ἔπαυσεν ἀγωνιζόμενος λόγῳ τε ἢ ἔργῳ νὰ τ' ἀπολαύσῃ. Αὐτὸς ἦν αντιόνητο μὲν ἐν πρώτοις αὐστηρῶς καὶ κρυφίως εἰς τὴν χειροτονίαν τῷ Ἀρρίδαίῳ, βλέπων δὲ, ὅτι οἱ λόγοι τε ἠθέλον μείνη ἀπρακτοὶ εἰς τὴν γενικὴν σύναδον, ἀπεφάσισε ν' ἀποκρύψῃ τὰ ἀληθινὰ φρονήματά τε, καὶ ὑποκρινόμενος προθυμώτατος φίλος ἢ θερμώτατος βοηθὸς τῆτε τῷ βασιλέω, ἀπέκτησεν ἐν ὀλίγῳ πᾶν ὅ,τι ἐκόθει πλὴν τῷ ψιλῷ ὀνόματος τῷ βασιλέω, ἢ ἐκέρδησε τὴν εὐνοίαν τῷ ἀδυνάτῳ βασιλέω τόσον ἐντελῶς, ὥσε κατέπεισεν εὐθὺς αὐτὸν νὰ θανατώσῃ ἐκεῖνε (1), ὅσοι ἐφάνησαν οἱ προθυμώτατοι ζηλωταὶ τῆς ἀναστροφῆς αὐτῆ ἐπὶ τὸν θρόνον· ἢ διὰ ν' ἀπολαύσῃ τὴν εὐνοίαν τῶν στρατιωτῶν, κατέπεισεν αὐτὸν νὰ λάβῃ εἰς γυναῖκα τὴν Εὐρυδίκην τὴν ἐγγόνην τῷ Φιλίππῳ, τῆς ὁποίας ἡ μήτηρ ἐφονεύθη προτρα-

(1) Ἐκ τῆτων ὑπῆρχε μάλισα ὁ Μελέαγρος, ὁ ὑπαρχος τῶν βασιλικῶν ἵππων. Μετὰ τῆτον ἐφονεύθησαν τριάκοντα φίλοι αὐτῆ ἐκ τῆς Μακεδονικῆς φάλαγγος (ὄρα Κέρτ, βιβλ. Γ'. Σ').

τῆ αὐτῆ. Οἱ στρατιῶται ἔσωζον ἀκόμη ἐν τῇ μνήμῃ τὸ πρὸς τὸν Φίλιππου σέβας, καὶ ἕδεν ἄλλο ἐδύνατο τόσων γὰρ τὴν παρακινήσει γὰρ διατηρῶσι τὴν φερμὴν αὐτῶν καὶ καθιεραὶν προσασίαν, ὅσον ἡ φαινομένη θελησισ τῆ γὰρ σώζεται ἡ βασιλικὴ ἀξία τῶν συγγενῶν ἐκείνου. Οὗ Περδίκκας ἠναγκάζετο γὰρ φέρεται καὶ κατὰ τὴν γνώμην τῆς Ρῶξάνης, ἡ ὁποία ἤδη ἐγέννησεν υἱὸν ὀνομαζόμενον Ἀλέξανδρον. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἕτος ὁ υἱὸς ἐμελλε γὰρ συμβασιλεύει μετὰ τῆ Ἀρριδαίῃ, ἡ φίλιος καὶ τὸ ὄφελος τῆς αὐτῆ μητρὸς ὑπῆρχεν εἰς αὐτὸν ἀναγκαιότητα. Ἡ ζήλοτυπία τῆς γυναικὸς εἶναι ὄξετος καὶ ἄσπονδος. Ἡ Στάτειρα ἐμελλε γὰρ γεννήσει· καὶ διὰ γὰρ μὴ φανῆ ἄλλος υἱὸς ἀνταγωνιστὴς τῆ Ἀλεξάνδρου ὑπὲρ τῆς βασιλείας, ἡ Ρῶξάνη καὶ ὁ Περδίκκας συμφωνήσαντες, ἐθανάτωσαν αὐτήν· καὶ μετ' ἕ πολὺ ἡ Παρυσάτις (1), ἡ ἀδελφὴ τῆς Στατειρας καὶ χήρα τῆ Ἡφαισίωνος, πάχει τὸ αὐτό. Ταιουτοτρόπως ἡγωνίζεται ὁ Περδίκκας γὰρ ἀποκτήσει τὴν εὐνοίαν τῆ Ἀρριδαίῃ καὶ τῆς Ρῶξάνης, καὶ ἐμποροῦμεν γὰρ εἶπωμεν, ὅτι ἡ Μακεδονία εἶχε μὲν δύο βασιλεῖς, ἀλλ' ἓνα μονάρχην τὸν Περδίκκαν, ἀφ' ἕ ἐκρέματο ὅλη ἡ δύναμις τῶν νέμων. Οὗ Περδίκκας μὴ εὐχαρισίμενος εἰς αὐτὸ τὸ σέβας καὶ εἰς αὐτὴν τὴν δύναμιν, ἐφαντάζετο ἄλλα ἀνώτερα τῆς προσκαίρου τιμῆς, καὶ ἀπεφάσισε γὰρ κατασῆσει τὰ προτερήματα, ὅσα ἀπέκτησε, τόσων στρατῶν καὶ ἐπίμονα, ὅσον ἦσαν μεγάλα καὶ ἕσιωδη. Τῆτο δὲ δὲν ἡμπάρει κατ' ἄλλαν τρόπον γὰρ ἀπολαύσει, εἰμή

(1) Αὕτη ἦτο συγάτηρ τῆ Ἀμύντε καὶ τῆς Κύννης ἡ Κυρναῖος συγατρὸς τῆ Φιλίππου (Ὁρα Περιζών. παρ. Αἰλ. ποικ. ἰς. ΙΓ'. 36).

διανέμων τὰς διαφορὰς διοικήσεις ἢ σατραπείας τῆς βασιλείας, ἢ ἔτιωσ ἀπαρχολῶν εἰς μακρυνὰς χώρας ὄλης, ὅσοι ἐδύναντο εὐκόλως ἢ ἀμαυρώσειν τὴν δόξαν αὐτοῦ. Ὅθεν, συμβεβηῆς γενομένης, ἐψηφίσθη ἡ ἀκόλουθος τάξις ἐν ὀνόματι τῶν δύο βασιλέων (1). Εἰς τὸν Ἀντίπατρον ἢ Κρατερόν διωρίσθη ἡ κληρονομικὴ βασιλεία τῆς Μακεδονίας ἢ ὅλη ἡ Ἑλλάς, τὸ ὅποσον ἀξίωμα ὁ Ἀντίπατρος ἔλαβε πρῶτον παρ' αὐτῷ τῷ μεγάλῳ Ἀλεξάνδρῳ. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐδόθησαν εἰς μὲν τὸν Λυσίμαχον ἡ Θράκη ἢ ἡ Χερσόνησος, εἰς δὲ τὸν Εὐμένην ἡ Παφλαγονία ἢ ἡ Καππαδοκία, εἰς δὲ τὸν Πτολεμαῖον ἡ Αἴγυπτος, ἢ εἰς τὸν Ἀντίγονον ἡ μεγάλη Φρυγία ἢ Λυκία ἢ Παμφυλία. Ὁ Σέλευκος διωρίσθη διοικητὴς τῶν βασιλικῶν ἰππέων (ἐταίρων), ἢ ὁ Περ-

(1) Οὗτος ὁ διαμερισμὸς τῆς βασιλείας τῷ Ἀλεξάνδρῳ δὲν ἔμεινε πολὺν χρόνον, ἢ μετὰ τὴν ἐν Γ'ψῷ μάχην, ὅτε ὁ Ἀντίγονος ἐνίκησεν, ἔλαβε στρατὸν ἢ τακτικὴν μορφήν. Τότε ἡ βασιλεία τῷ Ἀλεξάνδρῳ διηρέθη εἰς τέσσαρας βασιλείας. Ἡ βασιλεία τῆς Αἰγύπτου ἔλαβε 14 βασιλεῖς, περιεχομένης ἢ τῆς Κλειοπάτρας, μετ' ἧς τὸν Σάνκτον ἢ Αἴγυπτος ὑπετάγη εἰς τὴν Ρωμαϊκὴν αὐτοκρατορίαν· οἱ δὲ βασιλεῖς πάντες ἀνομάζοντο Πτολεμαῖοι ἢ Λαγίδαι ἐκ τῷ Λάγῳ πατρὸς τῷ Πτολεμαῖῳ ἢ πρώτῳ βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου. Ἡ βασιλεία τῆς Συρίας ἔλαβεν 27 βασιλεῖς, κοινῶς ὀνομαζομένης Σελευκίδας ἢ Ἀντιόχου, ἐξ ἧν ὁ τελευταῖος βασιλεὺς ἐχρημάτισεν ὁ 17^{ος} Ἀντιόχος, ὅστις ἐνίκησεν ὑπὸ τῷ Πομπηῖ. Ἡ βασιλεία τῆς Μακεδονίας ἢ ἠλλαξίαις συχραῖαις τῆς βασιλείας, ἧν ὁ τελευταῖος ἦν ὁ Περσεύς. Ἡ βασιλεία τῆς Θράκης καὶ Βιθυνίας κτ. δὲν ἐτεκράτησε πολὺν χρόνον, ἢ μετὰ τὸν θάνατον τῷ Λυσιμάχῳ εἴκοσι χρόνους βασιλεύσαντος ἔπαυσε.

δικασε ἦτο μόνον στρατηγὸς τῶν οἰκιακῶν ταγμα-
των (πεζεταίρων). Ὅταν ἐξετάσωμεν τὴν μεγάλην
ἐπίρροισαν ἢ ῥοπὴν τῆ Περιδικῆ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ, εὐ-
ρισκομεν τῆτο αὐτῆ τὸ ἀξίωμα ταπεινὸν μὲν πρὸς αὐ-
τὸν ἢ ποταπὸν, ἀλλ' ὁμως τῆτο πρῆξενεὶς αὐτὸν δύνα-
μιν ἢ ἰσχὺν, διὰ τῆ ὁποίᾳ εὐρισκόμενος πάντοτε μετὰ
τῶν βασιλείων, ἢ ἔχων ὑφ' αὐτὸν πισὸν ἢ πολεμικὸν
τάγμα στρατιωτῶν, ἐδύνατο καθ' ἡσυχίαν νὰ φρον-
τίζη περὶ τῶν φιλοτίμων σκοπῶν τε, ἐν ᾧ οἱ ἄλλοι ἀν-
ταγωνισαὶ ἐζήτην τὴν τύχη των εἰς τὰ ἀπωτάτω τῆς
βασιλείας μέρη (1).

Ἐὰν οἱ ἐκλογεὶς τῶν βασιλείων ἔτρεφον εἰλι-
κρινῆ φρονήματα περὶ τῆς τιμῆς ἢ πισότητος, ὅσων ἔ-
δειξαν φαινόμενοι τόσον ἐπεικεὶς ἢ φιλοδίκαιοι, πι-
θανώτατον ὑπάρχει, ὅτι τὰ μέλλοντα ἐπιχειρήμα-
τα τῆ Περιδικῆ ἤθελον εἶδαι τὰ δρασιμώτατα πάν-
των τῶν ἄλλων πρὸς βεβαίαν ἀπόλαυσιν τῆς ἀπολύ-
τε δυνάμεως τῆς βασιλείας. Ἀλλ' ἄνδρες, ἔχοντες
μεγάλα ἢ πολυάριθμα στρατεύματα πρόθυμα εἰς τὰ
νεύματά των, ἢ κυβερνῶντες τῆς θησαυρῶν πλεσιῶν
γενῶν, δὲν συνεδίξουσιν εἰς τοιαύτην περιέτασιν νὰ φέ-
ρωνται τόσον εὐκολὰ ἀμελῶς τῆ ἰδίᾳ συμφέροντος·
ἢ καθεὶς ἀπ' αὐτῆς ἤλπιζον μὲν νὰ εὐρωσι καιρὸν ἀρ-
μόδιον ἢ ἀποκαλύψεν τῆς σκοπέτων, ἀλλ' ἔως ἢ
εὐρωσι τῆτον, ἤθελαν νὰ γνωρίζεν τὴν ὑπέροχον δύ-

(1) Ὅρα περὶ πάντων τῆτων Ἀββ. παρὰ Φωτ. κἀδ.
92. 82. Διδ. ΙΗ'. §. 2—7. Ἀπ. π. Σ. 52. Κερτ. Ι'.
6. Γ'ες. ΙΓ'. 2. Διὰ τὰς φιλονεικίας παρημελήθη ἢ ἡ
ταφὴ τῆ σώματος τῆ Ἀλεξάνδρου, ἢ ὁποία ἔγινε δύο χρό-
νες μετὰ τὸν θάνατόν τε· ἰτάφη δὲ μεγαλοκρεπίετα εἰς
τὴν Ἀλεξάνδρειαν.

ναμιν τῶν βασιλείων, οἱ ὅποιοι ὄντες ἀνάξιοι τὴν ἀπαρ-
τηρῶσιν αὐτοὶ μόνοι τὰ ἐπιχειρήματα τῶν στρατηγῶν,
ἔδιδον αὐτοῖς καιρὸν τῆς ἐκπληρώσεως τῶν σκοπῶν.

Τέλος πάντων ἐξώρμησαν αἱ φλόγες τῆς ἐκα-
νασάσεως, καὶ ἐφάνησαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τρεῖς φατρίαι
ἐνεργητικαὶ καὶ φιλότιμοι, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἡ μὲν
πρῶτη εἶχεν ἐξάρχον τὸν Περδίκκην καὶ συμβουλοῦν
τὸν Εὐμένην, ἡ δὲ δευτέρα τὸν Πτολεμαῖον καὶ συμ-
βουλοῦν τὸν Ἀντίπατρον καὶ Κρατερὸν, καὶ ἡ τρίτη, ἡ
ὁποία ἐφάνη ἐν τῷ τέλει ἡ τρομερωτάτη, εἶχεν ἀρ-
χηγὸν καὶ συμβουλοῦν μόνον τὸν Ἀντίγονον. Οὗτος ὁ
στρατηγὸς ἐφαίνετο ὁ τολμηρότατος καὶ ἀφοβώτατος
πάντων τῶν Μακεδόνων στρατηγῶν, καὶ ἕδεις ἄλλος
ἐτόλμησε νὰ εἶπῃ τὴν γνώμην τε περὶ τῆς ἐκλογῆς
τῶν βασιλείων μὲ τὴν παρρησίαν ὡς αὐτός, καὶ αὐ-
τὸς πρῶτος ἀντεῖπεν εἰς τὸν Περδίκκην περὶ τῆς γε-
γομένης νέας πολιτικῆς καταστάσεως. Ἀλλὰ πρῶτος
πάντων ὁ Πτολεμαῖος, εὐρισκόμενος μακρὰν τῆς κα-
θεδρας τῆς βασιλείας, καὶ ἐκ τῆς δυνάμενος ν' αὐ-
ξάνῃ τὸ κράτεμά τε καὶ νὰ καταστήσῃ κατ' ἡσυχίαν
τὰ περὶ τῆς διοικήσεως κατὰ τὸ δακῦν, ἀπεσάτησεν
ἐναντίον τῶν δύο βασιλείων· καὶ ἐτοιμαζόμενος φανερὰ
ν' ἀποδειχθῇ αὐτόνομος καὶ αὐτοδеспοτος, ἔσπευδε νὰ
κάμῃ τὴν ἐκ' αὐτῆ δεσποζομένην ἐπαρχίαν βεββαίαν
καὶ ἀσφαλῆ. Οἱ Περδίκκας κρίνας ἀναγκαῖον ὑπὲρ τῆς
σωτηρίας τῶν Μακεδονικῶν πραγμάτων νὰ στρατεύσῃ
εἰς τὴν Αἴγυπτον μὲ δυνατὸν στρατὸν, διέββαιεν εἰς
Ἀσίαν· ἀλλὰ κατ' ὁδὸν ἀπέσπασε, ὅτι ὁ Ἀντίπατρος
καὶ Κρατερὸς ἐκήρυξαν καὶ αὐτοὶ πόλεμον, καὶ ἐπορεύον-
τα τὸν ἴδιον δρόμον, τὸν ὅποιον καὶ αὐτὸς ἐπήγαγε,
καὶ βλέπων τὰς παλεμικὰς τῆ Πτολεμαίε παρασκευὰς

φοβερὰς ἢ μὴ ἐπιδεχομένας ἀναβολὴν καιρῶ, εἰς μὲν τὸν Εὐμένην παρήγγειλε ἢ ἔδωκεν ἐξουσίαν νὰ προσέχη εἰς τὰ κινήματα τῷ Ἀντίπατρου, αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν δύο βασιλέων ἤρχετο πρὸς τὴν Αἴγυπτον, ἢ μετὰ πολλὰς ἢ μεγάλας κινδύνους ἐφθάσεν εἰς τὰ σύνορα τῆς Αἰγύπτου, ἢ εὐθὺς ἤρχισαν αὐτῷ αἱ ἐχθραὶ. Ἀλλ' ὅλοι οἱ ἀγῶνες τῶν βασιλικῶν δυνάμεων ἐναντίον τῆς δυνάμεως τῷ Πτολεμαίῳ ἐχρημάτισαν ἀνωφελεῖς ἢ ἄπρακτοι· οἱ δὲ στρατιῶται ἀπελπιζόμενοι ἢ μισῶντες τὸ ὑπερήφανον ἢ ἀλαζονικὸν ἦθος τῷ στρατηγῷ, ἐπαναστάτησαν ἢ ἐσφαζάν αὐτόν (1).

π. χ.
320.

Ἐν τέτοις, οἱ λοιποὶ δὲν ἔμενον ἡσυχιοί. Ὁ Ἀντίπατρος ὅλως διανοόμενος νὰ σμικρύνῃ τὴν αὐξήσιν τῷ Περδίκκῳ, ὁ ὁποῖος ὑποκρινόμενος τὸν ἐπιμελητὴν τῶν δικαίων τῶν βασιλέων, ἐσπύδαζε ν' ἀρκάσῃ τὴν ὑπερσχον δυνάμιν τῆς βασιλείας, ἐμέρισε τὸ κράτεμα εἰς δύο μέρη, ἢ τὸ μὲν ἔδωκεν εἰς τὸν Κρατερὸν, παραγγείλας νὰ ἐναντιῶνεται εἰς τὸν Εὐμένην, αὐτὸς δὲ μετὰ τὸ ἄλλο μέρος ἐστράτευσε εἰς τὴν Κιλικίαν διὰ νὰ βοηθήσῃ τὸν Πτολεμαῖον, ἀνίσως τύχῃ νὰ νικήσεν αἱ βασιλικαὶ δυνάμεις. Ἀλλὰ πρὶν ὁ Ἀντίπατρος μάθῃ τὰ συμβάντα κατὰ τὴν Αἴγυπτον μετὰ τῶν πολεμοφόρων δυνάμεων, ἤκεσε παρ' ἐλπίδα τὸν θάνατον τῷ Κρατερῷ. Οὗτος ὁ στρατηγὸς ἐφρονέυθη, ἢ τὸ κράτεμά τε κατενικήθη μάλιστα διὰ τὰ ἀκόλυθα στρατηγήματα τῷ Εὐμένει. Ὁ Εὐμένης γινώσκων, ὅτι ὁ Κρατερὸς ἐτιμᾶτο πολὺ ἀπὸ τῆς Μακεδόνας, ἐκρίνεν εὐλογον ν' ἀποκρύψῃ ἀπ' αὐτῆς ὅσα

(1) Διοδ. ΙΗ'. §. 29—37. Στρ. ΙΒ'. Πλέτ. εἰς Εὐμέν. Πικρ. Α'. 6.

οἶόντε τὸν ποδῶμενον στρατηγὸν, ἐναντίον τῷ ὁποίῳ ἔμελλον νὰ πολεμήσῃ, καὶ εἰς τὴν παράταξιν τῷ στρατεύματός τε ἔταπτε πάντοτε τὴν ἀλλογενεῖς στρατιώτας ἔμπροσθεν τῶν Μακεδόνων· καὶ ὕτως ὑδὲ εἰς τῶν Μακεδόνων ἐν τῷ στρατεύματι αὐτῷ ἐγίνωσκε, τὸν στρατηγὸν τῷ ἐχθρῷ, ἕως ἢ ὁ Κρατερός εὐρέσθαι νεκρὸς ἐν τῇ μάχῃ. Μετὰ τὸν θάνατον τῷ Κρατερῷ ἡ Φίλα, ἡ μονογενὴς τῷ Ἀντίπατρου θυγάτηρ, ἔμεινε χήρα. Ὁ Ἀντίπατρος ἔπρεπε λοιπὸν νὰ λυπηθῆ εἰς τὴν διπλὴν δυσυχίαν· ἀλλ' αὐτὸς ἐν ὀλίγῳ ἐπαρηγορήσθαι ὅπως ἐν ἀκύσας τὸν θάνατον τῷ Περδίκκῃ, μετ' ὃ προσκαλούμενος νὰ ἐνωθῆ μετὰ τὸ στρατεῦμα εἰς τὴν Συρίαν, διὰ νὰ κάμῃ νέαν τάξιν τῆς βασιλικῆς διοικήσεως, ἦλθε συντόμως (1), καὶ ἐφηφίωθη ὁμοφῶως ἐπιμελητὴς τῶν βασιλείων.

Τῆτο προῆξένθη καιρίαν πληγὴν εἰς τὰ πράγματα τῶν φίλων τῷ Περδίκκῃ. Ἡ Εὐρυδίκη, ἡ ὁποία διὰ τὸν τελευταῖον ἐπιμελητὴν τῶν βασιλείων ὑψώσθαι, ἠθέλησε νὰ ταράξῃ τὴν ἡσυχίαν τῷ διαδόχῳ ἐκεῖνος· αἰσθανομένη δὲ ἐν ὀλίγῳ τὴν αὐτῆ δύναμιν μεγάλην καὶ τὴν ἑαυτῆς ἀγῶνας ἀπράκτους, καταπράυνε τὴν μνησικακίαν της, καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸν ἔδωκεν αὐτῷ καὶ τὴν βοήθειαν καὶ τὴν ἐμπισσύνην. Ὁ Ἀντίπατρος κρίνων ἀναγκαῖον νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Μακεδονίαν, διώρθωσε ἀνυπερθέτως τὰ πράγματα τῆς Ἀσίας· καὶ βλέπων, ὅτι ὁ Εὐμένης νομίζων τὴν ἐχθρὸν τῷ Περδίκκῃ ἐχθρὸν τῷ ἀληθινῷ συμφέροντος τῆς Μακεδονίας ἔμεινε σερρὸς εἰς τὴν ἀπόφασιν

(1) Εἰς τὴν ἄνω Συρίαν, ὅπου ὁ Ἀντίπατρος ἐμίεισε πάλιν τὰς σατραπείας (Διοδ. Σικ. ΙΗ'. §. 39.).

τῷ πολέμῳ, τὸν μὲν Ἀντίγονον ἐπρόσαξε νὰ καταπολεμήσῃ τὸν Εὐμένην ἐν ὀνόματι τῶν βασιλέων, εἰς δὲ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κάσσανδρον ἔδωκε τὴν διοίκησιν ἀξιολόγου δυνάμεως (χιλιαρχίαν), προσάξας κρυφίως νὰ παρατηρῇ μὲ περίεργον ὄμμα τὰ ἐπιχειρήματα τῷ Ἀντιγόνῳ, ὅχι διότι ὑπώπτευε τὴν ἀνδρίαν καὶ σύνησιν τῷ τῷ στρατηγῷ, ἀλλὰ διότι φρονίμως ἐσυμπέραινεν, ὅτι ἐκεῖνος ἔχων πνεῦμα τολμηρὸν, δὲν ἤθελε κρατῆται πάντοτε εἰς φόβον ἀπὸ τὰς σαλευόμενας καὶ βραδείας προσαγὰς μίας κατ' ἐαυτὴν ταραχῶδους καὶ μακροῦς διοικήσεως. Μετὰ ταῦτα δὲ ἐπέσρεψεν ὁ Ἀντίπατρος μετὰ τῶν βασιλέων εἰς τὴν Μακεδονίαν.

Ὁ Ἀντίγονος, ἤδη ἠτοιμάζετο νὰ πολεμήσῃ αὐθιγῶς τὸν Εὐμένην· καὶ πολλὰ ἦσαν τὰ παρακινῶντα αὐτὸν αἰτία πρὸς τὴν ταχείαν ἐκτέλεσιν τῆς, οἷον τὸ ἔμφυτον αὐτοῦ πολεμικὸν ἦθος, ἡ δυσαρέσκεια ἐπὶ τῷ τρόπῳ τῆς διανομῆς τῶν μεγάλων δημοσίων ἀξιωματίων, τὸ πρὸς τὸν Εὐμένην μῖσος, καὶ ἡ παρὰ τῷ βασιλέως αὐτῷ δοθεῖσα ἐξουσία τῷ νὰ μεταχειριωθῇ πάντα τρόπον δρασικὸν κατ' ἐκεῖνον. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἠκολούθησε μάχη, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Εὐμένης προδόθεις ἀπὸ ἑνα τῶν ἀξιωματικῶν, ἐνικήθη παντελῶς. Ἀλλ' αὕτη ἡ φθορὰ ἔδωκεν αὐτῷ εὐκαιρίαν τῷ νὰ δείξῃ τὴν λαμπροτάτην πρᾶξιν τῆς ζωῆς του· διότι συναθροίσας τῆς στρατιώτας, διέφυγε τὴν καταδίωξιν τῶν ἐχθρῶν δι' ἄλλης ὁδοῦ, καὶ ἐπανελθὼν εἰς τὸν τόπον τῆς μάχης κρυφίως, ἔκαυσε τὰ σώματα τῶν τεθνηκότων προσεπισωρευσας πολλὴν γῆν· ἔπειτα δὲ ἐκλέξας ἑξακοσίους τῆς ἀρίστου στρατιώτας, ἐπέσρεψεν εἰς τὰ Νῶρα, φθῆριον σύνορον τῆς Καππαδοκίας. Ὁρθῶς ἔδαν-

μάθη ὁ Εὐμένης ἐνταῦθα διὰ τὴν γενναιοτήτά τε καὶ ἀντίστασιν, ὁ ὅποιος ἔχων σίτον, ἄλας καὶ νερόν, ἀντιεσάθη χρόνον ὀλόκληρον εἰς ὅλην τὴν δύναμιν τῆς Ἀντιγόνου, καὶ ἠνάγκασεν αὐτὸν τελευταίον νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν.

Κατὰ τέρας τὲς χρόνους συνέβη μεγάλη μεταβολὴ κατὰ τὴν Εὐρώπην, ὅπου ὁ Ἀντίπατρος ἀπέθανεν ἀπὸ ὄξεια ἀσθένειαν, καὶ ὁ Πολυπέρχων, ὁ διορισθεὶς ὑπ' αὐτῆς στρατηγὸς αὐτοκράτωρ τῆς Μακεδονίας καὶ ἐπιμελητὴς τῶν βασιλέων, ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον. Οὗτος ὁ ἀνὴρ, ἐφερημένος τάλμης, φρονήσεως καὶ χρηστότητος, ἐπρόκοψε πολὺ εἰς τὲς διαφορὰς μόνον τρόπους τῆς μεταχειρίσεως τῶν υποθέσεων, καὶ εἰς τὰς πολιτικὰς τῆς αὐλῆς τελετὰς, δι' ὅ καὶ ἡ πατρὶς αὐτῆ ἐπρεπεῖν ἀντὶ τῶν πολιτικῶν ἐπιχειρημάτων καὶ τῶν ἀγαθοεργῶν νομικῶν διαταγῶν νὰ ἐπιμελῆται τὴν πομπὴν καὶ μεγαλοπρέπειαν. Αὐτὸς ὁ πολλῶ πρότερον εἰδείξε πόσον ἦτον ἀξίος νὰ κυβερνᾷ τὴν βασιλείαν. Μετὰ τὸν θάνατον τῆς Ἀντιπάτρου ἐγένετο συνέδριον ὑπὲρ τῆς κοινῆς συμφέροντος, καὶ ἡ πρώτη ἀπόφασις τῆς συνεδρίας ἐπροβλήθη καὶ ἐβωθθεῖτο ἀνδρικῶς ἀπὸ τὸν Πολυπέρχοντα· τὸ δὲ βσιῶδες ταύτης τῆς ἀποφάσεως ὑπῆρχε τῆτο. Ἡ Ὀλυμπιάς, ἡ μήτηρ τῆς μεγάλης Ἀλεξάνδρου, ἐπρεπεῖ ν' ἀνάκληθῆ καὶ νὰ διοριθῆ πρόστατις τῆς ἀνατροφῆς Ἀλεξάνδρου τῆς ἡῆς τῆς Ρῶξάνης. Αὕτη ἡ ἀπόφασις ἦτον ἐναντία τῆς πολιτικῆς καὶ κινδυνώδης, συγχωρῶσα τόπον ἀξιόλογον εἰς γυναῖκα, τὴν ὁποίαν, ὡς πρόξενον μεγάλης ταραχῆς εἰς τὰς πολιτικὰς υποθέσεις, ἐφύλαττον οἱ πρόφην διοικηταὶ πάντοτε πολλὰς χρόνους μακρὰν τῆς βασιλικῆς καθέδρας εἰς τὴν Ἡπειρον. Ὁ Ἀντίπατρος ἔδωκε κατὰ τὴν ἐ-

ρχάτην ἀνακνοῖν εἰς τὸν Πολυσπέρχοντα πρὸς ταῖς
 λαπαῖς παρανέσει καὶ ταύτην, τὸ νὰ μὴ συγχωρή-
 σῃ ποτὲ εἰς τὴν Ὀλυμπιάδα νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Μα-
 κεδονίαν. Ἀλλ' ὁ Πολυσπέρχων μὴ καθοδηγούμενος
 ἀπὸ τὴν φρόνιμον ἐκεῖνε συμβεβλήν, ἔμῳνον ἐσυγχώ-
 ρησεν εἰς τὴν Ὀλυμπιάδα νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Μα-
 κεδονίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἔκαμιν ἕνα τῶν πρώτων πρισῶν
 φίλων, καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸν ἐπέστρεψεν εἰς αὐτὴν δυ-
 νάμει τὴν διοίκησιν ὅλου τῆ ἔθνευς. Ἡ Ὀλυμπιάς ἦτον
 οὐξ ὕδμευς, φιλεπδίκου φύσεωσ καὶ ἀγχιίνυς· καὶ εὐρεθεῖ-
 σα πολλάκις εἰς τὰ βαθέα καὶ συχνάκις κινδυνώδη
 σκευωρήματα τῶν αὐλικῶν, ἔμαθε νὰ διαγνωρίζῃ
 τὲσ ἀνθρώπουσ, καθὼσ ἐκ τῆσ ἰποθέσεωσ φαίνεται,
 περὶ ἧσ ἐνταῦθα ὁ λόγουσ, ὅπυ αὐτὴ ὠνόμασε στρα-
 τηγὸν αὐτοκράτορα τῆσ Ἀσῖασ ἕχι ἀνθρώπον, τῆ
 ὅποιε τὰ διεφθαρμένα ἤδη ἐπηγγέλλοντο προθύμῃ
 βοήθειαν καθενὸσ προαιρετικῆ διανοήματος τῆσ αὐλῆσ,
 ἀλλὰ τὸν Εὐμένην, ἀνδρα πισότατον καὶ θαδερῶτατον
 φίλον τῆσ βασιλικῆσ οἰκίασ. Ἀπρωσ σοφῶσ διωρίωδη
 στρατηγὸσ ὁ παρέμοιοσ νῆσ, οἶοσ ὁ τῆ Εὐμένυσ, εἰς
 τὴν παρῶσαν κρίσιμον περίασιν, ὅπυ ἡ δύναμισ τῆ Ἀν-
 τιγόνυ ἠξήθη τὰ μάλιεα, καὶ εἰς ἀκόμη ἡ δύο εἰτυ-
 χεῖσ πόλεμα ἔκαμνον αὐτὸν ἀνανταγωνίζον.

Ὅταν ὁ Εὐμένυσ ἔλαβε τὰ επικυρωτικὰ γράμ-
 ματα τῆσ στρατηγίασ τε ἐν Ἀσίᾳ, ἔσπευσε νὰ φανῆ
 ἀντάξιου τῆσ πρὸσ αὐτὸν πίσεωσ· καὶ μέλλων νὰ πολε-
 μήσῃ δυνατὸν ἀνταγωνιστὴν, ὑπέρτερον κατὰ τὸν
 ἀριθμὸν τῶν στρατιωτῶν, καὶ ἔχοντα περισσοτέραν
 ἐπιρροὴν καὶ ῥοπὴν εἰς τὰσ Ἀσιάτιδασ πόλεισ, ἠναγ-
 κάζετο νὰ μεταχειριωθῆ ὅλην τὴν δύναμιν τῆ ἐπινοητι-
 κῆ πνεύματόσ τε· καὶ βέβαια ἐνίκα, εἰάν οἱ φίλοι αὐ-

τῷ ἔμεινον πισοὶ ἄχρι τέλους. Αὐτὸς ἠύξησεν ἐς τὰ μά-
 λιστα τὰς δυνάμεις τε ἔχοντες καὶ ἁριζῶν εἰς ἄλλους μὲν ἀξιώ-
 ματα, εἰς ἄλλους δὲ τιμὰς, ἀπῆλυνσε φίλους πολλοὺς τῶν
 ἀξιοματικῶν τῆς ὑπεραντίας μερίδος, καὶ μάλιστα τὴν Ἄρ-
 γυρασπίδα, εἶδος τάγματος παλαιῶν πολεμικῶν Μα-
 κεδόνων, αἱ ὅποιοι διὰ τὰς μεγάλας ἀνδραγαθίας ἐ-
 τιμήθησαν παρὰ τῷ Ἀλεξάνδρῳ μὲν ἀργυρᾶσ ἀσπίδας,
 καὶ ἐκ τούτου εὐρίσκοντο εἰς μεγάλην τιμὴν τῶν στρα-
 τιωτῶν. Τέτοιο ἐνομίζετο σημεῖον ἢ μικρὴν τῆς μεγά-
 λης ἐπιδεξιότητός τε καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν εὐνοίας τῶν
 στρατιωτῶν. Αὐτὸς ἐσπέδασε πρὸ πάντων νὰ μὴ πι-
 κράνη ποτὲ τὴν ἐν μεγάλοις ἀξιώμασι πολεμιστὰς, ἐξ-
 εύρων πολλὰ καλὰ, ὅτι οἱ τοιοῦτοι, ὅσοι κατενίκη-
 σαν ὅλας τὰς κατὰ τὴν διοίκησιν μεταβολὰς, καὶ ἐκ-
 τὸς τῆς εὐνοίας τῶν στρατιωτῶν εἶχον καὶ δυνάμιν τε νὰ
 ματαιώσωσι τὴν σκοπὴν τε βοηθῶντες ἐκεῖνος τῷ ἀν-
 ταγωνισῷ, δὲν ἐδύνοντο ἀλλοιοτρόπως νὰ πικρανθῶν
 παρὰ μὲν τὴν ζημίαν τῆς τιμῆς τε καὶ τύχης. Διὸ δέ-
 λων ὁ Εὐμένης νὰ ἐξαλείψῃ ἀπὸ τὴν φαντασίαν τῶν
 ἀξιοματικῶν πᾶσαν ἰδέαν προτιμήσεως καὶ πᾶσαν ζη-
 λότυπον φιλοτιμίαν ὑπὲρ τῆς εὐνοίας τῶν στρατηγῶν,
 καὶ ἔτι νὰ ἐμποδίσῃ πᾶσαν ταραχὴν τῷ στρατεύματι,
 κατεσκεύασε, καθὼς ποτὲ ὁ μέγας Ἀλέξανδρος, σκη-
 νὴν καὶ ἐν τῷ μέσῳ χρυσῶν θρόνον, πλησίον τῷ ὁποίῳ
 ἔμελλον οἱ ἀξιοματικοὶ νὰ συνεδρεύωσι καὶ νὰ συμβε-
 λεύονται περὶ τῶν κατεπειγόντων πραγμάτων τῆς
 βασιλείας· ἔλεγε δὲ, ὅτι εἰς τὸ ὄνειρον προσετάχ-
 θη ἔτι νὰ πράξῃ. Τέτοιο ἦτο μὲν ἀναμφισβόλως κα-
 λὸν καὶ πρόσφορον εἰς τὰ παρόντα πράγματα (1),

(1) Δὲν ἐδυνήθη νὰ ἐκφράσῃ καλλιέρον τὴν δυσερ-
 μήρευτον Ἀγγλικὴν λέξιν precariis ἐπὶ τῆς ἀκολουθεῖ

ἀλλ' εἰδείκνυεν ἐν ταυτῷ τὴν σαλευομένην βᾶσιν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἴσαντο οἱ τότε Μακεδόνες στρατηγοί.

Ὁ Εὐμένης ἐδυνήθη ἢ ἀντικολεμῇ τὸν Ἀντίγονο. Ὁλ. νον ὡς τρεῖς χρόνους, ἢ σχεδὸν πάντοτε ἐνίκα. Τελευ. ριί, 1. τατον, ὁ Ἀντίγονος θυμωθεὶς εἰς τὴν αὐστηράν ἐκείνη εως ἀντίστασιν, ἢ φοβούμενος τὸ ἐπιχειρηματικὸν τῷ ἀντα. ριί, 1. γωνισῷ πνεύμα, ἀπεφάσισε νὰ τολμήσῃ ἀτηλπισμένον, ἢ εἰ δυνατόν, ἀποφασιστικὸν ἐπιχείρημα, δηλαδὴ νὰ πολεμήσῃ τὸν Εὐμένην εἰς τὴς τόπους, ὅπου παρεχίμαζεν αὐτὸς ἢ τὸ κράτευμα, ἢ κατέπεισε κρυφίως τὸν Πευκέτην στρατηγὸν τῶν βασιλικῶν ἰππέων ἢ αὐτομαλήσῃ πρὸς αὐτόν. Διὸ, ὅτε ὁ Ἀντίγονος ὤρμησεν εἰς τὸν ἐχθρὸν, ὁ Πευκέτης ἐπεμελήθη νὰ κατασῆσῃ τὴς ἰππέας αὐτῆ ὀλίγον, ἢ ἕδαμῶς ἐπαφελεῖς εἰς τὸ κράτευμα τῷ Εὐμένει. Οἱ πεζοὶ ἀντεστάθησαν ἀνδρείως ἢ εὐτυχῶς εἰς τὸν ἐχθρὸν, ἢ ἔτρεψαν εἰς φυγὴν τὴν φάλαγγα τῷ Ἀντιγόνου, ὡς, εἰν ἐβοηθῆντο ἀπὸ τῆς ἰππέας καὶ δὲν ἀπέμενον μόνοι εἰς τὴν μάχην, ἢ τύχη τῷ Ἀντιγόνου ἐφθάρετο ὀλοκλήρως. Ὁ δὲν ὠφελόμενος ἀπ' αὐτοῦ ὁ Ἀντίγονος, ὤρμησεν ἐξοπίσω, ἢ ἔβαλεν αὐτὸς εἰς ὀλίγην ταραχὴν· αὐτοὶ δὲ ὑπέμενον εἰς ἡτταν τὴν ὀρμὴν ἀνδρείως, ἢ ἐτήρησαν τὴν ἐκβάσιν τῆς μάχης ἰσορροποῦν, ἕως ἢ μαδόντες, ὅτι ἐν τάγμα ἐχθρικόν, τὸ ὅποιον ἦναντιόνετο εἰς τὸν Πευκέτην, ὤρμησεν εἰς τὴν ἀποσκευῆν των ἢ ἐκυρσεύσε τὰς γυναῖκας, τὰ τέκνα, ἢ ὅλους τὴς θησαυρὸς, ὅσους ἐκέρδησαν εἰς ὅλον τὸ διάστημα τῶν Ἀσιατικῶν πολέμων, ἐπλήρωσαν ἅπαντες θυμῷ, ὀργῆς ἢ λύπης· ἢ κατηγοροῦντες ὅχι μόνον τὸν Πευ-
 περιόδε, it demonstrated the precarious ground, on which Macedonian commanders then stood.

κέστην, ὅτι ἐπροδόθησαν ἀτίμως, ἀλλὰ καὶ τὸν Εὐμένην, ὅτι δι' αὐτὸν ἐχάθη ἡ ἀποσκευῶν καὶ τὸ καιρὸν συμφέρον, ἐμελέτων ἐκδίκησιν ἐναντίον καὶ τῶν δύο. Ἀλλὰ πρῶτις πάντων κρίνοντες εὐλόγηον νὰ δοκιμάσων, εἰ δυνατόν, ν' ἀπολάβωσι τὰς γυναῖκας, τὰ τέκνα καὶ τὴν ἀποσκευὴν, πρεσβευσάμενοι πρὸς τὸν Ἀντίγονον κρυφίως, ἰκέτευσον ν' ἀποδώσῃ εἰς αὐτὰς ὅλας τὰς ἀποσκευὰς, ὅσας ἐκυρίευσεν. Ὁ Ἀντίγονος ὠμολόγησε προθύμως νὰ συγχωρήσῃ εἰς αὐτὰς τῆτο τὸ ζήτημα, καὶ εἴτι ἄλλο ζητήσωσι, πλην εἰάν ἐγγχειρίσωσιν εὐδὺς ζῶντα τὸν Εὐμένην, ὁ ὅποιος δὲν ἦτο Μακεδὼν τὸ γένος (ἀλλὰ Χερρόνησίτης) καὶ ἐκηρύχθη πάλαι ἐχθρὸς τῆς βασιλείας.

Τῆτο τὸ ζήτημα τῷ Ἀντιγόνῳ εὗρεν, ὡς εἰκὸς, ῥαδίαν πάροδον εἰς ψυχὰς ἀνθρώπων παρωργισμένων κατὰ τῆ ἐπιθυλουμένη, καὶ πολλοὶ στρατιῶται, ἐξ ὧν ἦσαν μάλιστα οἱ Ἀργυράσπιδες, συγκατένευσαν καὶ συλλαθόντες τὸν Εὐμένην, ἐδησαν αὐτῷ τὰς χεῖρας ὀπίσω. Ὁ δὲ Εὐμένης ἀγόμενος πρὸς τὸν Ἀντίγονον ὑπὸ τῶν Μακεδόνων, ἐζήτησεν ἄδειαν νὰ ὁμιλήσῃ· γενομένης δὲ σιωπῆς, ὠμίλησε πρὸς τὰς στρατιώτας λόγους καταπραῦντικὸς, ἐξηγῶν τὰς κινδύνους, εἰς τὰς ὁποῖας καθυπέβαλλον αὐτοὶ τὴν Μακεδονίαν κάμνοντες τὸν Ἀντίγονον αὐτοδέσποτον, καὶ ὄνειδίζων αὐτὰς, ὅτι ἐνεχείριζον εἰς τὸν ἐχθρὸν ἀνηλεῶς καὶ παρανόμως ζῶντα ἕνα στρατηγὸν, ὁ ὅποιος ἐφιλοκινδύνευε χάριν τῆς τιμῆς αὐτῶν καὶ τῆς αὐξήσεως τῆς βασιλείας· πλην βλέπων αὐτὰς ἐχ' ἤττον ἀμεταθέτως τὴν γνώμην, παρεκάλεσε καὶ νὰ μὴ τὸν ἀφήσων νὰ θανατωθῇ ἀτίμως ἀπὸ τὸν ἐχθρὸν, ἀλλ' αὐτοὶ οἱ ἴδιοι νὰ τὸν θανατώσων. Ἀλλ' ἐς μάτην πα-

ρεκάλει, ἔπρασεχθεῖς εἰς τὸ στρατόπεδον τῷ Ἀντιγόνῳ δεδεμένους τὰς χεῖρας, ὥστιν πρόπῳ ἐρρέθη ἄνωτέρω, ἐβλήθη εἰς φυλακὴν, ἢ μετὰ τινος ἡμέρας ἀπεσφάγη (1).

Ἡ τελευταία τῷ Ἀντιγόνῳ λαμπρὰ τύχη ἠνέω- α. χ.
 ξεν εἰς αὐτὸν ευρύτατον σάδιον τῆς φιλοτιμίας τε, ἢ 315.
 αὐτὸν μὲν ἔκαμψεν αὐθαδέερον καὶ ἀλαζονικώτερον, τὸς δὲ πλησιοχώρους βασιλεῖς κατέπληξε ἔκατέφθο-
 υσεῖς· ἔοι πρὶν ἀνταγωνισαὶ αὐτῷ στρατηγοὶ θάλλον-
 τες ἢ ἀποφύγωσι τὰ ἐνδεχόμενα δεινὰ, ἐπραθυμέντο
 ἤδη νὰ ὑποταχθῶσι ἔν νὰ προσφέρωσι τὴν αὐτῶν βοή-
 θειαν ἢ ἐκδέλυσιν. Ὁ Ἀντίγονος ἐδέχετο μὲν προ-
 θυμῶς τὸς ὑποτασσομένους, ἀλλὰ πολλὰ βραδέως ὑ-
 πέχετο εἰς αὐτοὺς τὴν υπεράσπισίν τε, καὶ ἔτε εἶχε
 τοιαῦτον σκοπὸν. Αὐτὸς τρέφων ἤδη χρησὰς ἐλπίδας τῷ
 ἢ ἀποδειχθῆ ὁ πρῶτος τῶν ἡγεμόνων, ἐγίνεν αἰ-
 χροκερδὴς καὶ φιλαυτός· ἔβλεπὼν, ὅτι εἰς ἐκεῖνο
 τὸ σάδιον, ὅσον ευρύτατον ἔῃτο, πολλοὶ ἦσαν οἱ
 ἀγωνισαί, ἔβδεις ἡμπόρει νὰ γένη μέγας ἔλαμ-
 πρὸς διεννηθῆ νὰ ἐλάττωσῃ τὸν ἀριθμὸν, ἔπολ-
 λὺς τῶν ἀδυνάτων διοικητῶν κατέφθειρε (2), μετ' ὃ

(1) Ἀλλὰ ἔοι Ἀργυράσπιδες ὅλοι ὁμῶ μετὰ τῷ Ἀντιγόνῳ ἔλαβον τὴν κρίψασαν ποινὴν τῆς προδοσίας, τὸς ὁποῖους μισῶν ὁ Ἀντίγονος ὡς ἀσεβεῖς ἔθρησκῶεις, παρεῖδασεν εἰς Ἰβύρτιον τὸν σατράπην τῆς Ἀραχωσίας, προεῖξας νὰ τὸς φοιούσῃ παντὶ τῷ τρόπῳ, διὰ νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ καὶ εἰς ἀπ' αὐτοὺς εἰς τὴν Μακεδονίαν, μηδὲ νὰ ἴδῃ τὴν Ἑλληνικὴν θάλατταν (Πλάτ. ἔ. Νεπ. εἰς Εὐμέν. Γ' σ. ΙΔ'. 1-4. Διοδ. ΙΗ'. §. 39-73. ΙΘ'. §. 12-44).

(2) Τὸν μὲν Πύδωνα ὑπέρησεν ἀπὸ τῆς σατραπείας τῆς Μιθίας, τὸν δὲ Πευκίσην τῆς Περσίας.

ἤθελε σμικρύνῃ πᾶσαν ὑποψίαν ἔφιλεκδικίαν, εἰάν
ὁ Σέλευκος ἀκόμη δὲν ἠναντιόνητο.

Ὁ Σέλευκος, ὅσις διωρόδη σατράπης τῆς Βα-
βυλῶνος ὑπὸ τῷ Ἀντιπάτρει, ἦτο ἔμπειρος ἔ καλεμι-
κὸς στρατηγὸς, ἔ πάντατε φίλος τῷ Ἀντιγόνει, ὡσε
κάνεις ἀπ' ἐκείνου, ὅσοι τὸν ἐγνώριζαν, δὲν ἐφαντά-
θη ποτὲ νὰ ὑποκτεύσῃ τὴν εἰλικρίθειαν τῆς φιλίας.
Ἀλλ' ὁ Ἀντιγόνος ἔγινε τυράννος, ἔ ἡ τυραννία δὲν
ἐπιδέχεται φιλίαν ἐπιμονον. Διὸ μὴ δυνάμενος νὰ βλέ-
πῃ Ἀσιατικὸν διαικητὴν μὴ χειροτανηθέντα παρ' αὐ-
τῷ ἀμέσως, ἐστράτευσε εἰς τὴν Βαβυλῶνα, διὰ νὰ ὑ-
ποτάξῃ βιαίως τὸν αὐτῷ σατράπην ἔ ἐλθῶν, ἐζή-
τει ἀπὸ τῶν Σέλευκον ἀκριβῆ λογαριασμὸν τῶν εἰ-
σοδημάτων τῆς ἐπαρχίας, θέλων διὰ τέτε νὰ τὸν
ἀναγκάσῃ ὅσον τάχως εἰς ὑπαταγὴν. Ὁ Σέλευκος θου-
μάσας πρὸς τέτο τὸ ζήτημα εἶπεν, ὅτι αὐτὸς ὡ-
φείλε νὰ δώσῃ λόγον περὶ τῶν εἰσοδημάτων μόνον εἰς
τὴν αὐλὴν τῆς Μακεδονίας, παρὰ τῆς ὁποίας ἔλα-
βε τὴν σατραπείαν τῆς χώρας ἐκείνης, ἔ εἰς τὸς ἐπι-
τρότους, ἔχι δὲ εἰς ἄλλους ἄλλὰ βλέπων, ὅτι ὁ Ἀν-
τιγόνος ἐπέμενε εἰς τὸ ζήτημά τε ἔ φοβέριζεν, ἔ-
κρινεν ἤδη ἀναγκαιότατον νὰ φύγῃ ἔ βοηθούμενος
ἀπὸ μερικὸς μουσικὸς φίλος, συνήθροισεν ὀλίγους (500)
ἰππέας, ἔ ἔφυγε νυκτὸς ἐκ τῆς Βαβυλῶνος εἰς Αἴ-
ολ. γυπτοι. Αὐτὸς γινώσκων καλῶς, ὅτι δὲν ἠμπόρει ν'
εἰς 2. ἀντιπαθῆ εἰς τὸν Ἀντιγόνου μὲ ὄπλα, καὶ βλέπων
τὴν μεγάλην ἐκείνου ἔ πρὸς τὸς ἄλλους διαικητὰς ὠμό-
τητα, ἔκρως σοφῶς ἀπεφάσισε νὰ σωθῆ φεύγων.

Ἐκ τέτων τῶν συμβάντων παρεκινήθησαν νὰ παρ-
ξησιασθῶσι ἔ αὐτὸς εἰς τὸ θέατρον τῷ κόσμῳ ὁ Σέλευ-
κος, Πτολεμαῖος, Λυσίμαχος ἔ Κάσσανδρος, ἐξ ὧν

ὁ τελευταῖος ἐγινε μετ' ἑ πολὺ περιθλαπτος ἔ περιφανής· μεταξύ τῶν λοιπῶν Μακεδόνων στρατηγῶν, ἔσε ὅλη ἡ ἐπίρροή τῆς οἰκίας τῆ Ἀντιγόνου ὑπεχώρησε σχεδὸν εἰς ἐκείνου τὴν δύναμιν. Ὁλίγη πρότερον διεφημίθη ἡ φήμη τῶν νικῶν τῆ Ἀντιγόνου εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν ὑποκειμένην εἰς τὴν βασιλείαν τῆς Μακεδονίας, ἔ κατὰ μὲν τὴν Εὐρώπην ἐπαπειλεῖται ἡ ἀναρχία ἔ ἡ διαίρεσις τῆς βασιλείας, κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν ἔ Ἀφρικὴν ἐπροσδοκᾶτο ἡ δεσποτεία ἐκὸς ὅλα σπότου. Διὸ πάντες ἐθρομβήθησαν, ἔ προθύμως ἔ κροάζοντο εἰς πᾶσαν ὠφέλιμον ἔ σωτηρικὴν συμβουλήν τῆ καθενός. Ὁ Ἰπτολεμαῖος πρῶτος πάντων ἐπίθετο θραύσεις εἰς τὴς πρώην φόβος περὶ τῶν σκοπῶν τῆ Ἀντιγόνου ἀπὸ τᾶ λεγόμενα τῆ Σελεύκου, ἔδειξε τοῦ ξήλου πρὸς ματαίωσιν τῶν διανοημάτων ἐκείνου, καὶ πρὸς περισσotέραν ἔ ταχύτεραν καταδάμασιν ἔχθη σύμμαχος τῆ Λυσιμάχου ἔ Κασσάνδρου, οἱ ὅποιοι πρὸς θυμῶς ἔ εὐλικρινῶς ἠνώθησαν πρὸς τῆτο. Ὅτε δὲ αὐτοὶ πάντες ἐμελλον ἔ ἀρχίσουν τὸν πόλεμον, ὁ Ἀντιγόνος ἀπεφάσισε γὰ δεῖξῃ τὴν ἀφοβίαν πρὸς τῆς ἐτοιμασίας αὐτῶν, ἔ παρευδὺς συναθροίσας τὰς δυνάμεις ὑπέταξε, τῆ ἐχθρῶ μὴ προσδοκῶντος, τῆς περισσοτέρας ἐπαρχίας τῆς Κοίλης Συρίας ἔ Φοινίκης ἔ ὅμως βλέπων, ὅτι δυσκόλως ἐδύνατο γὰ ἐξαπλώσῃ τὰς νίκας δίχα τῆς συνεργείας ἐνὸς σόλυ, ἐπεχείρησε γὰ ναυκηγήσῃ, ἔ διὰ τὴν πολυχειρίαν ἐδυνήθη πρὶν τῆ τέλος τῆ χρόνου γὰ πλεύσῃ μὲ πεντακόσια πλοῖα. Ἡ πρώτη ἐκστρατεία τῆτε τῆ νεῦ σόλυ ἐγίνεν ἐναντίον τῆς Τύρου, ἡ ὅποια πολιορκηθεῖσα ὡς τέσσαρας μῆνας παρεδόθη.

Ἐν τῆτω δὲ, αἱ ἄλλαι πόλεμοφόροι δυνάμεις ἔ

κηθήσαν ἔ αὐταί, ἔ ὁ Κάσσανδρος στρατεύσας πρὸς τὰ παράλια τῆς μικρᾶς Ἀσίας, ὑπέταξε πολλὰς ἐπαρχίας. Ὁ Ἀντίγονος μαδῶν τῆτο, ἐκρινεν εὐλογον καὶ τρέξῃ εἰς βοηθειαν τῶν τῶν ἐπαρχιῶν, ἔ εἰς ὀλίγον καιρὸν ἐστρατοπέδευσεν ἐγγυὸς τῷ στρατοπέδῳ τῷ Κάσσανδρῳ. Ἀλλ' ἕδεμία μάχη συνέβη, διότι ὁ Κάσσανδρος ἐγίνωσκε καλῶς, ὅτι τὸ στρατεύματε ἦτον ὀλιγώτερον παρὰ τὸ ἐχθρικόν. Εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν πολλοὶ ἀγῶνες ἐγίνοντο ἀλλαχῶ ἐναντίου α. χ. τῷ Ἀντιγόνῳ. Ὁ Πτολεμαῖος συκαθροίσας ἀξιόλογον δύναμιν, ἐστράτευσεν εἰς τὴν Γάζαν, ἔ μάχη ἐνίκησε τὸν υἱὸν τῷ Ἀντιγόνῳ Δημήτριον (1), ὁ ὅποιος ἀφέδῃ αὐτῷ διοικητὴς εἰς τὴν ἀπυσίαν τῷ πατρός. Ἀλλ' ὁ Δημήτριος μετ' ἕ πολὺν χρόνον ἀντενίκησεν ἐν τῇ ἄνω Συρία κατὰ κράτος ἕνα τῶν στρατηγῶν τῷ Πτολεμαίῳ ὀνομαζόμενον Κίλλην, καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸν πᾶσα ἡ κατὰ Συρία ἔ ἡ Φαινίκη, τὴν ὅποιαν ὁ Πτολεμαῖος ἐκυρίευσεν ἀπὸ τὸν Δημήτριον, ὑπέταγῃσεν εἰς τὴν δύναμιν ἔ ἐξουσίαν τῷ Ἀντιγόνῳ.

Ἡ ἕττα τῷ Δημητρίῳ παρὰ τὴν Γάζαν ἐπέλασε τὸν Πτολεμαῖον καὶ βοηθήσῃ τὸν Σέλευκον εἰς τὴν ἀνάκτησιν τῆς Βαβυλωνίως. Ὁ Πτολεμαῖος χαίρων, ὅτι εὖρε σύμμαχον πολεμικόν, ἔδωκεν αὐτῷ μικρὸν τάγμα στρατιωτῶν (τὸς μόνες, ὅσες ἐδύνατο καὶ δῶσῃ). Μετ' ἕττος λοιπὸν τῆς στρατιώτας ὡς 1400 (2) τὸν ἀριθμὸν ἐστράτευσεν ὁ Σέλευκος ζητῶν καὶ κυριεύσῃ πάλιν τὴν Βαβυλωνίαν, ἔ μὲ ὅλαν ὅτι ἐμελλε καὶ

(1) Αὐτὸς ἦτα τότε ὡς 22 χρόνων (Ἀπκ.)

(2) Οἱ συγγραφεῖς διαφωνοῦσι περὶ τῷ ἀριθμῷ (Διοδ. σελ. 387.).

διαβῆ τὴν μεγάλην χώραν, ἣτις κεῖται μεταξύ Φοινίκης ἔ Βαβυλώνας, καὶ κατοικεῖται εἰς πόλεις πολλὰς ἀπὸ φίλους τῷ Ἀντιγόνῳ, διήνευσε τὴν ὁδοικαρείαν· ὡς δὲ ἤγγισεν εἰς τὴν πόλιν τῆς Βαβυλώνας, ὅλοι οἱ ἐγκατόικοι ἔδραμον εἰς ὑπάντησιν χαίροντες εἰς τὸν ἐρχομόν τε. Τέτον τὸν τρόπον ἀνεκτιήσατο ὁ Οἰ. Σέλευκος τὴν Βαβυλωνίαν (1), εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε εἰς. 1. μέγα δικαίωμα διὰ τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ προτερήματα, ἔ ἤλθε πάλιν εἰς τὸς ὑπηκόους τε, οἱ ὅποιοι εἶσε. 312. θοντα ἔ ἠγάπων αὐτὸν διὰ τὴν φρονήσιν ἔ φιλανθρωπίαν, ὅσην ἔδειξε πρὸς αὐτὸς ἐν ἄλλῳ τῷ χρόνῳ τῆς σατραπείας. Ἡ πρὸς αὐτὸν ἀγάπη τῷ πλήθει, ἔ μὴν ἀλλὰ ἔ ἡ ὀξύτης ἔ ἐνεργεῖα τῷ νόῳ τε ἐβεβαίωσαν αὐτῷ εἰς τὰς λοιπὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς, πλην ὀλίγης τινὸς διακοπῆς (2), τὴν σατραπείαν τῆς Βαβυλωνίας καὶ τινῶν ἄλλων πλησιοχώρων πόλεων.

Οἱ Ἀντίγονος ἔ Δημήτριος ἐγίναν ἐπὶ τῷ παρόντος ἐχθροὶ ὅλης τῆς βασιλείας τῶν Μακεδόνων, ἔ πάντες ἠνώθησαν μὲν κατ' αὐτῶν, ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθησαν εὐκόλως νὰ τὸς ταπεινώσων διὰ τὴν ἐνεργεῖαν Οἰ. αὐτῶν ἔ τὰ πάμπολλα βοηθήματα. Εἰς τὴν Ἑλλά. εἰς. 3·4. δα οἱ Αἰτωλοὶ καὶ Ἡπειρώται παρακινούμενοι ἔ βοηθόμενοι ὑπ' αὐτῶν, ἐπολέμουν τὸν Κάσσανδρον. Οἱ Πτολεμαῖος ἐπολέμει τὴν μικρὰν Ἀσίαν, ἔ ἐπεμψε τὸς ζόλους τε διὰ νὰ ὑποτάξων τὰς ἐν τῷ Αἰγαίῳ πε-

(1) Ἀπὸ τῆς τῆς χρόνῳ ἀριθμεῖται ἡ διαβόητος χαρτολογία τῶν Σελευκιδῶν, τὴν ὁποίαν μετεχειροδύσαν πολλα ἔδνη τῆς Ἀνατολῆς διαφόροις ὀνόμασι.

(2) Οἱ Δημήτριος ἐκυρίευσε πάλιν τὴν Βαβυλώνα, ἐν ᾧ ὁ Σέλευκος εὐρίσκετο εἰς τὴν Μιθρίαν, ἀλλὰ πάλιν ἐδιώχθη.

λάγει συμμάχους νῆσους τῆ Ἀντιγόνου. Ὅθεν ὁ Ἀντιγόνος ἐβιάζετο νὰ βοηθῆ ἢ τὰ δύο μέρη. Οἱ δὲ Λυσίμαχος καὶ Κάσσανδρος ἐλεηλάτην τὰς ἐπαρχίας κειμένας πρὸς τὸν Ἑλλησποπόν ἢ Βάσπορον, ἢ ἐνταῦθα πάλιν ἢ βοήθεια τῆ Ἀντιγόνου ἢ Δημητρίου ἦτον ἀναγκαία· ἢ ἐν λόγῳ, ἔτσι οἱ δύο ἦσαν πάντοθεν κυκλωμένοι ἀπ' ἐχθρῶν, ἢ ἠναντιῶντο εἰς ἄλλας εὐτυχῶς ἢ ἀνδρείως.

Ἦδη ἤγγιζεν ὁ καιρὸς τῆ παντοεινῆ ἀπασκασμῆ τῆς βασιλείας τῶν Μακεδόνων ἀπὸ τῶν συγγενῶν τῆ Φιλίππου. Ὅλοι οἱ στρατηγοὶ ἐσυγχωρήθησαν μέχρι τινὸς νὰ ἐπεργῶσι χωρίστως ἀντιλογίας, ἢ εἰάν ὑπῆρχεν ἀντιλογία, ἦτον ἢ ἀντιλογία τῆ ἐνὸς στρατηγοῦ ἐναντίον τῆ ἄλλου, τὴν ὁποίαν ἔδεις ἐδύνάτο νὰ ὑποφέρῃ, νομίζων τὸν ἑαυτὸν τε ἰσότημον μετὸν ἀνταγωνιστῆν. Τὰ φιλότιμα αὐτῶν φρονήματα περιθαλπόμενα ἤδη πάλαι ἐμεγαλύνθησαν ταχύτερον διὰ τὰς ταραχὰς τῆς ἐπαρχίας, ἢ δὲν ἐδύναντο διὰ τὰς ὑπερηφάνους ἢ ἐλπιζομένας νίκας νὰ φακηνωθῶσι τόσον εὐκόλως. Πλὴν μετὰ παρέλευσιν ἰκανῶ χρόνῳ ἐτόλμησαν τινὲς ἀπ' αὐτῶν τῶν στρατηγῶν νὰ δείξωσι τὰ φρονήματάτων, ἢ ὁ πόλεμος ἢ ἡ εἰρήνη, ἢ καθάρσεις ἐνὸς διοικητῆ ἢ ἡ διαρπαγὴ μιᾶς χώρας, πάντα ταῦτα ἐγίνοντο ἐν ὀνόματι τῆ νέου βασιλείως Ἀλεξάνδρου ἢ τῶν βασιλικῶν συγγενῶν. Ταῦτα τὰ πανηγύματα ἦσαν διὰ τῆτο μάλιστα ἀξιοσημείωτα ἢ παράδοξα, διότι ἐπράττοντο εἰς ἓνα ἢ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἢ ἀπ' αὐτῶν τῶν ἰδίων ἀνδρῶν, διὰ τῆς ἀπιστίας τῶν ὁποίων ἢ βασιλικῆ αἰκία κατετρίβετο καθ' ἡμέραν. Ἡ Ὀλυμπία, ἡ μήτηρ τῆ μεγάλης εἰς 2. Ἀλεξάνδρου, ἐδολοφονήθη νεωστὶ ἀπὸ τὸν Κάσσαν-

δρον (1), ἡ ἄδελφὴ αὐτῆς Κλεοπάτρα ἐδυσιάθη εἰς Ὀλ-
τὴν φιλαρχίαν τῷ Ἀντιγόνῃ (2). Ἀφ' οὗ ὁ Κάσσαν. ρι. Ι.
δρος ἤρπασε τὴν βασιλείαν, εὐκολοῦ ἦτονα προΐδη τις
τὴν τύχην τῆς Ρωξάνης ἢ τῆ βασιλείως τῆ υἱῆς, τὸς ὁ-
ποιεὺς ὁ Κάσσανδρος θεωρῶν ὡς ἐμπόδιον τῆς δυνάμεως π. κ.
του, ἐθανάτωσε μετὰ τινα χρόνον (3), δολοφονή- 310.
σας ἢ τὸν υἱὸν τῆ μεγάλε Ἀλεξάνδρου ἐκ τῆς γυ. 306.
ναϊκὸς Βαρσίνης Ἡρακλέα (4).

Οἱ πρῶτοι στρατηγοὶ γινώσκοντες, ὅτι μετὰ
τόσας βαρβαρικὰς πράξεις δὲν ἠπόρου πλέον νὰ ἐξ-
απατώσι τὴς ἀνδρώπυς, ἀπεφάσισαν ν' ἀπορρίψωσι τὰ
κάλυμμα τῆ προσώπυς, διὰ τῆ ἔπαυε ὁ ὀφθαλμὸς τῆ
καθ' ἑνὸς ἐδῶντο νὰ ἴδῃ. Ἐκ δὲ τῆτων πρῶτος ὁ
Ἀντίγονος ἀνεκάλυψε τὰ φρονήματά του, καὶ ἔγινε
τολμηρότερος διὰ τὰς νίκας τῆ υἱῆ. Ἡ Ἑλλάς πᾶσα
ὑπετάχθη εἰς τὸν Δημήτριον (5). Ἡ Κύπρος παρε-

(1) Αὕτη ἐθανάτωσε δύο χρόνους μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν
τὸν Φίλιππον Ἀρριδαίου (τῆ ὁποία ἡ σύζυγος ἐφονεύθη
ἰδιοχειρῶς) ἢ ἔπραξε μεγάλας ἀνοσιουργίας μετὰ τῶν
Μακεδόνων. Ἢ δὴ κατεδίκασεν αὐτὴν εἰς θάνατον ὁ Κάσ-
σανδρος ἐνώπιον ὅλης τῆς συνόδου τῶν Μακεδόνων (Διάδ.
ΙΘ'. §. 11. 35. κτ. 49. Πaus. Θ'. 7.).

(2) Ἐφονεύθη εἰς τὰς Σάρδεις, διότι ἤθελε νὰ συ-
ζευχθῆ τὸν Πτολεμαῖον (Διόδ. Κ'. §. 37.).

(3) Ἀμφότεροι εὐρίσκοντο εἰς τὴν Ἀμφίπολιν ἐν φυ-
λακῇ (Διόδ. ΙΘ'. §. 105.).

(4) Ὁ Πολυσπέρχων ἐκήρυξεν αὐτὸν βασιλεῖα τῶ κα-
ρελθόντι χρόνῳ διὰ νὰ καταστήσῃ μισητὸν εἰς τὴς Μα-
κεδόνας τοῦ Κάσσανδρου, ὅσιν φοβόμενας κατέπεισε τὸν
Πολυσπέρχοντα ἐπὶ συμφωνίᾳ τῆ διαμερισμῆ τῆς βασι-
λείας νὰ θανατώσῃ τὸν παῖδα.

(5) Ἡ σειρά τῆς εὐταύθα ἐπιτμηθείσης ἰσχυρίας ὑπάρ-

δόση, καὶ ὁ Αἰγυπτιακὸς εὐλογος διοικόμενος ὑπὸ τῷ
 κ. χ. Πτολεμαίῳ κατενικήθη. Οἱ Ἀντίγονος ἀκούσας τὴν
 307. ἄλωσιν τῆς Κύπρου, καὶ μάλιστα τὴν ἦτταν τῷ Πτο-
 306. λεμαίῳ, ἐχάρη χαρὰν μεγάλην, καὶ ἐπρόσαξε νὰ
 κηρύξῃ ἀπὸ τῷ νῦν αὐτὸν καὶ τὸν υἱὸν βασιλεὺς
 τῆς Συρίας. Τὸτο τὸ εὐάρεστον παράδειγμα εὔρει,
 ὡς εἰκὸς, μιμητὰς· καὶ ὁ Σέλευκος καὶ ὁ Λυσίμαχος
 ζηλοτυπήσαντες, ἐπρόσαξαν ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε τὸς
 ὑπὸ κήρυξιν βασιλεῖς. Οἱ ἄλλοι στρατη-
 γοὶ ἀπεφάσισαν κατὰ πρώτην εὐκαιρίαν νὰ πράξωσι
 τὸ αὐτό. Οἱ Σύριοι βασιλεῖς ἤδη παρακινούμενοι ὑπὸ
 τῆς φιλαρχίας, ἀπεφάσισαν νὰ δεῖξωσι κατὰ τῆς Αἰ-
 γύπτου τὸ πρῶτον παράδειγμα τῆς δυνάμεως καὶ φι-
 λαρχίας, καὶ ἤρχετο ὁ μὲν Δημήτριος στρατηγὸς τῆς
 ναυτικῆς δυνάμεως, ὁ δὲ Ἀντίγονος τῆς πεζικῆς.
 Ἀλλ' ὁ συμβᾶς χειμῶν κατὰ θάλασσαν, τὸ σφοδρὸν
 καῦμα τῶν ἐρήμων τῆς Συρίας καὶ Αἰγύπτου, καὶ ἡ ἐπι-
 μέλεια τῷ Πτολεμαίῳ, ἐματαίωσαν τὸς φιλοτίμους σκο-

χει ἢ ἀκόλουθος. Ἐν τῷ τετραστοῦ πολέμῳ δις ὤρμησεν
 ὁ Ἀντίγονος εἰς τὸς Ναβαταίους (Ὁλ. ριζ', 1.), ἀλλ' εἰς
 μάτην. Τελουταῖον ἔγινεν εἰρήνη (Ὁλ. ριζ', 2.) κρείσι-
 μος εἰς τοῦ Ἀντίγονου. Ἡ Ἑλλάς ἐλευθερεῖται. Πτο-
 λεμαίῳ, ὁ ἀνεψιὸς τῷ Ἀντίγονῳ, αὐτομολεῖ πρὸς τοῦ
 Κάσσανδρον. Οἱ Αἰγύπτιος Πτολεμαίῳ λύει τὴν εἰρή-
 νην (Ὁλ. ριζ', 3.) ἐπὶ προφάσει τῷ νὰ ἐλευθερώσῃ παντελῶς
 τὴν Ἑλλάδα, καὶ νικᾷ κατ' ἀρχάς. Ἀλλ' ὁ Δημήτριος ἐ-
 λευθεροῦναι τὸς Ἀθηναίους (Ὁλ. ριγ', 2.) ἀπὸ τῆς δεσπο-
 τείας τῷ Κασσάνδρῳ, ἀποδιώκει τοῦ μακεδονικοῦ διοικη-
 τῶν Φαληρέα, καὶ δέχεται τὰς χαμερπτεῖς κολακείας τῶν
 Ἀθηναίων. Οἱ πατὴρ προσάξει αὐτὸν νὰ ὑπάγῃ πρὸς ἄλω-
 σιν τῆς Κύπρου (Διόδ. 16'. §. 93. κτ. 105. Κ'. §. 19.
 κτ. 47. κτ. Πλάτ. εἰς Δημήτρ.).

πὺς τῆ Ἀντιγόνη καὶ Δημητρίῳ, καὶ ἠνάγκασαν αὐτὴν
 ν' ἀφήσῃ τὴν Αἴγυπτον καὶ ν' ἀναχωρήσῃ σπευδαίως
 εἰς τὴν Συρίαν. Ὁ Πτολεμαῖος μετὰ τὴν ἀπαλλαγὴν
 τούτων τῶν τρομερῶν ἐχθρῶν ἀνηγόρευσεν ἑαυτὸν βα- π. χ.
304.
 σιλέα.

Οἱ βασιλεῖς τῆς Συρίας θελοντες νὰ διορθώσωσι
 τὴν ἀτιμίαν τῆς ἡττας, ἀπεφάσισαν νὰ πολεμήσωσι Ὀλ.
 τὸς Ρόδιος προφασιζόμενοι, ὅτι ἐβοήθησαν τὸν Πτο- ριή. 4.
 λεμαῖον εἰς τὸν τελευταῖον πόλεμον. Οἱ Ρόδιοι ἐφημι-
 ζοῦτο ἐκ πολλῶν χρόνων ὡς ναυτικοί, ἔχοντες μέγα
 ἐμπόριον καὶ τόπον πλέσιον καὶ καρποφόρον. Διὸ ἡ
 ἄλωσις τῆς Ρόδου ἤθελε προξενήσῃ εἰς τὸς νικητὰς Σε-
 ρισμὸν πλυσιοτάροχον. Ὁ ἔν Δημήτριος ἀποβιβάσας
 εὐτυχῶς τὴν δύναμιν εἰς αὐτὴν τὴν νῆσον, ἐστρατοπέδευ-
 σε πλῆσιον τῆς πόλεως, ἀποφασίσας νὰ τὴν ὑποτά-
 ξῃ οἰωδῆποτε τρόπῳ. Λέγουσιν, ὅτι ὁ Δημήτριος ἦν ὁ
 ἀγχινέστατος, συνετώτατος καὶ τολμηρότατος τῶν τότε
 στρατηγῶν, καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν πολεμικῶν μη-
 χανῶν ἐδειξέμεγάλην ἐπιτηδεϊότητα, ὡς ἐκ τῆς ἐ-
 ξαισίας ἐνεργείας τινῶν αὐτῶν τῶν μηχανῶν (1) ἐπω-
 νομάσθη πολιορκητῆς. Οἱ δὲ Ρόδιοι βοηθῆμενοι
 ἐπὶ πολυαρίθμους σόλους, καὶ λαμβάνοντες τὰς τρο-
 φὰς ἐκ τῆς Ἑλλάδος καὶ Αἰγύπτου, ὑπέμειναν εἰς πᾶ-
 σαν προσβολὴν ἀνδρείως, καὶ ἠνάγκασαν τὸς πολιορκη-
 τὰς ν' ἀναχωρήσωσιν (2). Ἡ ὑψηλοφροσύνη τῆς Δημη-

(1) Μάλισα δὲ τῆς διαβοήτου ἐλεπόλεως (Διόδ. Κ'.
 §. 91. Πλέρ. εἰς Δημ.).

(2) Αἰτωλοὶ πρέσβεις ἐμεσίτευσαν ἐν Ὀλ. ριθ', 1.
 τὴν εἰρήνην. Ὁ Διόδ. (Κ'. §. 81 - 100.) περιγράφει κατὰ
 πλάτος τὸν πόλεμον. Ὁ Δημήτριος ἐχάρισεν εἰς τὸς Ρο-
 δίους τὰς πολεμικὰς τε μηχανὰς, τὰς ὁποίας πωλήσαντες,

τρία ἐταπεινώθη ἀπὸ τὴν ἀπροσδόκητον ἔπίμονον ἀντίστασιν τῶν Ρ'οδίων εἰς τὴν σερεὰν αὐτῷ ἀπόφασιν ἔξ εἰς τὰ φιλότεχνα εἰσφευρέματα.

- π. χ.
 304. ἵνα ἔλθῃ καὶ τὴν ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τῆς τυραννίας τῆ
 303. Κασσάνδρου, ὑπήκουσε προθύμως εἰς τὴν παρεῖσαν πε-
 ρίτασιν, ὅτι βλέπων, ὅτι κατ' ὀλίγον ἡ φήμη τε
 ἔσβηε πᾶσαν ὥραν εἰς τὴν Ρ'όδον, ἐπεχείρησε μετὰ
 χαρᾶς μίαν ἐκστράτειαν, τῆς ὁποίας ἡ κατεπείγουσα
 ἀνάγκη εἶδονατο νὰ χρησιμεύσῃ εἰς αὐτὸν ὡς εὐχήμεων
 πρόφασιν τῆς λύσεως τῆς πολιορκίας, διὰ τὴν ὁποίαν
 ἔγιναν τόσαι μεγάλαι ἔξοβεραὶ ἐτοιμασίαι. Διὸ
 ἔλθων εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπολέμησεν εὐτυχέστερον, ἔξ
 εὐδὺς ἠνάγκασε τὸν Κασσάνδρον νὰ λύσῃ τὴν πολιορ-
 κίαν τῶν Ἀθηναίων, ἔξ κατεδίωκεν αὐτὸν ἀναχωρῶντα
 ἔξ φθάσας ἔβαλε τὸ κράτευμα ἐκεῖνε εἰς ἀταξίαν, ἔξ
 ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ φύγῃ σπευδαίως εἰς τὴν Μακε-
 δονίαν. Μετὰ ταύτην τὴν νίκην ὑπετάχθη τὸ περισ-
 σότερον μέρος τῆς Ἑλλάδος, ἔξ ὅλαι αἱ πόλεις ἀπὸ
 τῶν Θερμοπυλῶν ἕως τῆ Κορινθιακῆ ἰσθμοῦ, ἔξ μὴν ἀλλ-
 λά ἔξ πολλαὶ τῆς Πελοποννήσου πόλεις, παρεδόθησαν
 εἰς τὴν νικῶσαν δύναμιν. Οἱ Ἑλληες βεβυθισμένοι εἰς
 χαννότητα ἔξ δουλείαν, ἔξ νομίζοντες ἑαυτοὺς αἰωνίως
 ὑποχρεωμένους πρὸς τὸν Δημήτριον ἕνεκα τῆς βοήθειας,
 ἔξ δικαιοτάτες ν' ἀνταμείψωσιν αὐτὸν ὅσον τάχως κατὰ
 τὸ ἐνδεχόμενον, ἐφιλοτιμῶντο οἰωδῆποτε τρόπῳ νὰ

εὐνήθησαν νὰ κατασκευάσωσι τὸν πολυθρύλλητον Κο-
 λοσσόν, ἐν ἀπὸ τὰ ἑπτὰ θαύματα τῆ κόσμου. Ἐν ταύ-
 τη τῇ εὐκαιρίᾳ ἐπανόμασαν οἱ Ρ'οδιοὶ πρὸς σημεῖον εὐ-
 γνωμοσύνης τὸν Πτολεμαῖον σ ω τ ῆ ρ α.

θεραπεύσασιν τὰ πάθητε κατ' εὐχολήν. Οἱ ζήτορες ἔλεγον τὰ ἀπρεπέσατα καὶ γελοιωδέσατα εὐγκωμιατῶν ἀρετῶν αὐτῆ καὶ νικῶν, καὶ τὸ ἔθνος ἐκάλει αὐτὸν σωτήρα καὶ εὐεργέτην, καὶ ἡ μεγαλοπρεπῆς σύνοδος τῶν ἐπαρχιῶν ὠνόμασεν αὐτὸν ἀρχιεράτηγον τῶν Ἑλλήνων (1).

Ἐὰν ὁ Ἀντιγόνης ἐγνώριζε καὶ εἰδῶκε τὸ ἀληθινὸν αὐτῆ συμφέρον, ἔπρεπε νὰ ὠφελῆθῃ ἀπὸ τῆς φθορᾶς τῆ Κασσάνδρου, καὶ νὰ κάμῃ εὐδοξὸν τιμητικίαν μετ' αὐτῆ τῆ στρατηγῆς. Αὐτὸς δὲ ἀπέριψεν ὑπεροπτικῶς ὅλης τῆς διαλλακτικῆς ἐκείνου λόγους, κ. κ. καὶ ἔτε ἠθέλησε νὰ δεχθῆ καὶ συνθήκην εἰρήνης, τὴν 302. ὁποῖαν ἐκεῖνος ἐζήτησεν ἱκετικῶ τῷ τρόπῳ· εὐσυχῶραι δὲ εἰς αὐτὸν ταύτας μόνον τὰς συνθήκας, ἀπόλυτον ὑποταγὴν καὶ παντελῆ ἀπάρνησιν ὅλων τῶν δικαιωμάτων πρὸς τὴν βασιλείαν τῆς Μακεδονίας. Ἀλλ' ἡ ἀπολύτως αὐτῆ προπέτεια τῆ Ἀντιγόνης δὲν ἔμεινεν ἀτιμώρητος. Ὁ Κασσάνδρος εἶχεν ἔτι ἐν Εὐρώπῃ μεγάλην ἐπιρροήν, καὶ ἐτιμᾶτο ὑπὸ πολλῶν Ἀσιατικῶν βασιλέων. Ἀλλ' ἡ κυρία βοήθεια ὑπῆρξεν ἡ πρὸς τῆς βασιλεῖς τῆς Συρίας ἀντικείμενα ὅλων τῶν γειτόνων, ἐξ ὧν πολλοὶ καταπονέμενοι ὑπὸ τὴν μάστιγα τῆς καταδυναστείας ἐκείνων, καὶ πάντες προπόντως φεβόμενοι τὰ πλεονεκτικὰ καὶ τυραννικὰ φρονήματα, ἐνωθέντες ἐνόρκως καὶ προθύμως, ἀπεφάσισαν νὰ ἐναντιωθῶσιν εἰς τὴν αὐξήσιν τῆς δυνάμεως, ἡ ὁποία ἐφοβέριζεν εἰς αὐτῆς ποτὲ τὸν ὄλεθρον. Αὐτῆ ἡ συμμαχία ἐναντίον τῆ Ἀντιγόνης καὶ Δημητρίου συνέστατο ἐκ

(1) Ὅρα πολλὰς ἄλλας μικροπρεπείας τῶν Ἀθηναίων παρὰ Διοδ. (Κ'. §. 116.) καὶ Πλάτ. εἰς Δημήτριον.

Μακεδόνων, Θρακῶν ἔ Αἰγυπτίων, ἐμπεριεχομένων καί τινων μικρῶν ἐπαρχιῶν. Ὁ Λυσίμαχος διορίσθη στρατηγὸς τῶν Θρακῶν ἔ ἐνὸς τάγματος Μακεδόνων, ὁ δὲ Σέλευκος στρατηγὸς τῶν Αἰγυπτίων καὶ τῶν βασιλικῶν στρατιωτῶν, οἱ ὅποιοι ἐδόθησαν εἰς αὐτὸν ἀπὸ τὸν Περδίκκαν. Ὁ Λυσίμαχος ἐστράτευσε ὅσον τάχως εἰς τὴν Ἀσίαν, ἔ πριν τῆ χειμῶνος ἐφθασεν εἰς τὴν Φρυγίαν. Οὗτος ἐπρόβαλε πολλάκις συμβιβασμὸς εἰρήνης πρὸς τὸν Ἀντίγονον, ὅσις ἔτυχε τότε διατρίβων εἰς τὴν ἰδίαν ἐπαρχίαν· ἀλλ' ἕτος ὁ βασιλεὺς εὐελπίς ὢν εἰς τὴν τύχην τε, δὲν ἐσερξεν εἰς κἀνὲν πρόβλημα.

Μόλις ἀρχομένε τῆ εἰρος, μαθὼν ὁ Ἀντίγονος, ὅτι ὁ Σέλευκος ἤρχετο σπουδαίως ἐναντίον ἔχων πολυάριθμον στρατεύμα, ἐπέμφε ταχυδρόμον πρὸς τὸν Δημήτριον προσάζων νὰ ἔλθῃ τὴν ταχίστην εἰς βοήθειαν. Ὁ Δημήτριος ὑπήκουσεν (1) εἰς τὸ πρόσαγμα τῆ πατρός, ἔ ἐφθασεν εἰς τὴν Φρυγίαν ὀλίγον καιρὸν μετὰ τὴν ἔνωσιν τῆ Σελεύκου ἔ τῆ Λυσιμάχα. Τὸ μὲν Σύριον στρατεύμα συνίστατο ἀπὸ 70,000 πεζῆς, 10,000 ἰππεῖς ἔ 75 ἐλέφαντας· τὸ δὲ τῶν συμμάχων ἀπὸ 64,000 πεζῆς, 10,500 ἰππεῖς, 400 ἐλέφαντας, ἔ 120 δρεπανηφόρες ἀμάξας. Ἀμφότερα τὰ στρατεύματα ἦσαν εἰς ἀπορίαν περὶ τῆς ἐκβάσεως τῆς μάχης, ἣ ὅποια ἔπρεπε νὰ κρίνῃ τὴν τύχην τῶν βασιλείων· ἔ ὁ Ἀντίγονος, ὁ ἄλλοτε φιλοκίνδου-

(1) Πρὸ τῆτε ἠνάγκασε τὸν Κάσσανδρον νὰ κάμῃ μετ' αὐτῆ εἰρήνην. Ὁ δὲ Πτολεμαῖος, ὅσις ἐπολιόρκει τὴν Σιδῶνα, ψευδῶς ἀκῶν τὴν νίκην τῆ Ἀντιγόνου, ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον (Διοδ. Κ'. §. 111. κτ. Πλάτ. εἰς Διημ.).

νος ἔδειξεν ἐπὶ τῷ παρόντος, ὡς λέγουσι, πολλὰ ση-
μεῖα φύσει. Ἡ δὲ ἀξιόλογος μάχη ἐγινε πλησίον τῆς Ὀλ.
ΓΨΕ, μικρᾶς πόλεως τῆς Φρυγίας. Περιττὸν μοι εἶναι 4.
φαίνεται ν' ἀναφέρω ὅλα τὰ ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ στρα- π.χ.
τηγήματα καὶ τὰς ἀνδραγαθίας. Ἄρκει μόνον νὰ ση- 30κ.
μειώσωμεν, ὅτι οἱ στρατιῶται ἐπολέμησαν ἐκατέρωθεν
ἀνδρείως καὶ εὐκλείως, καὶ ἔδειξαν εἰς τὸν ἀγῶνα μέ-
γαν ζῆλον καὶ ἐνέργειαν, τὰ ὅποια ἤθελον προξε-
νήσῃ τιμὴν καὶ εὐκλειαν εἰς ἄλλην καλλιτέραν ὑπόδε-
σιν. Ὁ ἀνδρῆος Ἀντίγονος ἔπεσεν, οἱ Σύροι κατενική-
θησαν, καὶ ὁ Δημήτριος μόλις ἔφυγε μετ' 9,000 ἀν-
δρῶπων (1). Ἡ νίκη τῶν συμμάχων ἀποδίδεται εἰς
τὴν καλὴν πολιτείαν τοῦ Σελεύκου, ὁ ὅποιος ὠφελή-
θη ἀπὸ τῆν ζῆσιν τοῦ Δημητρίου, ἐν ᾧ ἕτος τρέψας
εἰς φυγὴν ἐν τάγμα ἐχθρικόν, κατεδίωκε φιλοτίμως
καὶ παρὰ καιρὸν. Μετ' τὸν Ἀντίγονον ἔπεσε καὶ τὸ μέ-
γεθος τῆς Συριακῆς βασιλείας (2).

(1) Μᾶλλον δὲ 5400 ἀνδρῶπων. Ὁ Δημήτριος ἦλθεν
εἰς Ἐφέσον, καὶ ἐντεύθει ἐπλεύσεν εἰς τὴν Ἐλλάδα· ἔλα-
θον δὲ εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀποδιέχεται καὶ διασώζει τὴν ἐ-
ξεσίαν τε μόνου ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ ἔπειτα διήρπαξε
σε τὴν Θράκην. Ὅλας σχεδὸν τὰς πόλεις καὶ χώρας τοῦ Ἀν-
τιγόνου ἐκυρίευσεν ὁ Λυσίμαχος, καὶ μάλιστα ὁ Σέλευκος,
ὁ ὅποιος ἦδη ἐβασίλευσε τὴν βασιλείαν τῆς Συρίας, τὴν
δεσποτείαν τῶν Σελευκιδῶν (Πλάτ. εἰς Δημήτρ. Ἀπτ.
Συρ. πολ.).

(2) Μετὰ ταύτην τὴν μάχην διμερίσθη ἡ βασιλεία
τοῦ Ἀλεξάνδρου εἰς τέσσαρας σαθερὰς βασιλείας. Ὁ μὲν
Πτολεμαῖος ἔλαβε τὴν Αἴγυπτον, Λιβύην, Ἀραβίαν,
καίλην Συρίαν καὶ Παλαιστίνην. Ὁ δὲ Κάσσανδρος τὴν Μα-
κεδονίαν καὶ Ἐλλάδα. Ὁ δὲ Λυσίμαχος τὴν Θράκην καὶ Βι-
θυνίαν, καὶ ἄλλας τινὰς πόλεις πέραν τοῦ Ἐλληνιστοῦ καὶ

Ο Ἀντίγονος, ὅσις ἐφρονεῖσθαι τῷ ὀγδοηκοσθῷ τετάρτῳ ἔτει τῆς ἡλικίας, ἦτον εὐγενῆς τὸ γένος, καὶ εἶχεν ἐκ τῆς Στρατονίκης θυγατρὸς τῆ Κορράϊε, γυναικὸς νέας καὶ εὐμόρφου, δύο υἱὸς Δημήτριον καὶ Οἰλ. Φίλιππον, ὧν ὁ μὲν Φίλιππος νέος ἔτι ὧν συνέ-
 ρη. 2. θῆ τελευτῆσαι, ὁ δὲ Δημήτριος ἦν, ὡς ἴδομεν, τὸ καύχημα καὶ ἡ βακτηρία τῆ γήρως τῆ πατρός. Οὐδεὶς ἄλλος στρατηγὸς τῆς Μακεδονίας κατώρθωσεν ἐν τῷ πολέμῳ τόσα, ὅσα ὁ Ἀντίγονος, ὁ ὁποῖος ζήσας δι' ὅλης τῆς ζωῆς ἐν ἐνεργείαις καὶ κινδύνοις, ἔδειξε ἀπανταχῆ μεγάλην προθυμίαν καὶ ἀνδρίαν, καὶ ἐκ ποταπῆ καὶ ἀσήμῃ ἀξιωματικῆ παρὰ τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἐγένεν ἡγεμῶν τῶν ὠραιότατων ἐν Ἀσίᾳ ἐπαρχιῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ΄.

Συμβάντα ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ Ἑλλάδι ἀπὸ τῆς τελευτῆς τῆ Ἀντιπάτρου ἄχρι τῆς παντελῆς καταστροφῆς τῆς οἰκίας τῆ Φιλίππου.

Οὐ Κάσσανδρος βλέπων ἐν τῇ τελευταίᾳ διοικήσει τῆς Μακεδονίας τὴν ἐπικίνδυνον κατάστασιν αὐτῆ τε καὶ τῶν φίλων (διὰ τὴν διοίκησιν τῆ Πολυσπέρχοντος καὶ τὴν κάθοδον τῆς Οἰλημπιάδος), ἀπεφάσισε νὰ φροντίσῃ τι ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας αὐτῆ τε καὶ ἐκείνων· καὶ ἀναλογιζόμενος τὴν ἐτοιμόπισον καὶ ἀφιλόνητον φύσιν τῆ Πολυσπέρχοντος, διενοήθη ν' ἀντιπολιτευθῆ

Βοσπόρου. Οὐ δὲ Σέλευκος ὅλην τὴν λοιπὴν Ἀσίαν ἕως πέραν τῆ Εὐφράτου καὶ ἄχρι τῆ ποταμῆ Ἰνδοῦ.

προσεκτικῶς ἔ ἀνυπερθέτως· ἄλλως δὲ μὴ συνευδοκίμενος εἰς τὰ διαταχθέντα τῷ πατρὸς, ἐφιλοτιμήτο ἢ ἀποκτήσῃ πάλιν, εἰ δυνατόν, τὴν ἡγεμονίαν, ἢ ὁποῖα κατὰ τὴν φαντασίαν τε δικαίως ἠρμοζεν εἰς αὐτόν. Ταῦτα ἔ ἄλλα τοιαῦτα ἀνακολῶν ἐν ἑαυτῷ, ἐσοφίῳδῃ νὰ κατακείσῃ τινὰς τῶν πισοτάτων φίλων νὰ ἔλθωσι μετ' αὐτῷ εἰς τὴν χώραν χάριν κυνηγίας, ἔ μακρὰν ὦν τῆς αὐλῆς συνεκάλεσε τὲς φίλους, ἔ ἀνεκάλυψε τὰ φρονήματά τε λέγων, ὅτι διὰ τῆτο ἔ μόνον ἔφερεν αὐτὲς εἰς τῆτον τὸν τόπον, διὰ ἢ ἀκῆσῃ τὰς χρῆσας συμβουλὰς αὐτῶν περὶ πράγματος, ὅθεν ἔκρέματο ἢ ζωὴ αὐτῶν ἔ ἢ τύχη, δηλαδὴ περὶ τῆς νεωσὶ γενομένης διατάξεως τῶν δημοσίων πραγμάτων ἔ περὶ τῶν ἐκ ταίτης ἐπακολουθημάτων. Τότε δὴ διηγέμενος κατὰ πλάτος τὸν ἐνισάμενον κίνδυνον τῷ ἔθνει διὰ τὴν ἐνωσιν τῷ ἐπιμελητῷ (Πολυσπέρχοντος) ἔ τῆς Οὐλυμπιάδος τῷ παλαιῷ ἔ ἀδιαλλάκτῃ ἐχθρῷ τῷ Ἀΐτιπάρῳ ἔ τῶν φίλων, παρέσῃσεν εἰς αὐτὲς τὸ ἀπαραίτητον χρέος τῷ νὰ προκαταλάβωσι τὰ ἐκ ταύτης τῆς ἐνώσεως προσδοκώμενα δεινὰ, προτεπιφέρων πρὸς περισσότεραν κειδῶ ἔ τὰ αἴτια, ὅσα ἐδύναντο νὰ κατακείσωσι τὸν Ἀντίγονον, Πτολεμαίον ἔ Λυσίμαχον νὰ γένωσιν ἐχθροὶ τῷ Πολυσπέρχοντος. Ἀδὴλον ἔπάρχει, ἂν ὁ Κάσσανδρος ἐφανέρωσε τότε, ὅτι ἐμελέτα ἢ ἀρπάσῃ τὴν δύναμιν τῷ ἐπιμελητῷ τῶν βασιλείων, ἢ ὠμίλησε μόνον περὶ τῆς φροντίδος τῆς ἀσφαλείας τῶν φίλων. Ἀλλ' ἔσω αὐτὸς ἔσυρε πρὸς τὸ μέρος τε πολλὰς δυνατὰς φίλους· ἔ θαρρῶν εἰς τὴν βοήθειαν αὐτῶν, ἀπεφάσισε νὰ ἐναντιωθῇ φανερά εἰς τὸν Πολυσπέρχοντα. Ἐν τῷ μεταξῦ, ὁ Πολυσπέρχων ἐπιμελέμενος νὰ μεταμορφώσῃ τὴν πολιτικὴν τῆς Ἑλλάδος δι.

οίκησιν, συνήγαγε τὸς ἄρχοντας τῆς πολιτείας, ἡ βα-
 λῆς γενομένης, ἀπεφάσισαν ἵ ἀποκαταστήσεν τὴν δη-
 π. χ. μοκρατίαν εἰς ὅλας τὰς Ἑλληνίδας πόλεις, ἡ νὰ κα-
 317. τάλύσεν τὰς ἐν αὐταῖς ὀλιγαρχίας, ὅσας κατέστησεν
 ὁ Ἀντίπατρος· ἡ πρὸς τῆτο ἐδημοσίευσαν ἐγγράφως
 τὸ πρόσαγμα, τὸ ὅποιον σώζεται εἰς τὰ συγγράμμα-
 τα τῆ Διοδώρου, ἡ μὲ τὸν τρόπον, καθ' ὃν εἶναι γε-
 γραμμένον, δεικνύει ἐκ ὀλίγην προκοπὴν τῆ πνεύ-
 ματος τῶν τότε Μακεδόνων. Τῆτο τὸ διάγραμμα
 (edictum) ἐν μὲν τῷ προοιμίῳ γέμει ἀπὸ διαμχρυ-
 ρήσεις τῆς βασιλικῆς αὐλῆς, ὅτι εὐδὲν ἄλλο αὐτὴ ἐμε-
 λέτα διὰ τῆ ἐπιχειρήματος, εἰ μὴ τὴν ἐλευθέρωσιν
 τῆ Ἑλληνικῆ γένεος, ἐν δὲ τῇ συνεπείᾳ διαλαμβάνει
 πολλὰς μεγάλας ἐκτάσεις τῆς βασιλικῆς δυνάμεως.

Τῆτο τὸ πρόσαγμα, ἂν ἡ ἐφαίνετο εὐμενὲς, δὲν
 εὔρε παρὰ πᾶσιν ἀποδοχὴν. Τὸ κύριον ὑποκείμενον αὐ-
 τῆ ἦτον ἡ κατάλυσις τῆς δυνάμεως τῶν τότε διοικη-
 τῶν, οἱ ὅποιοι μὴ θέλοντες νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς πρό-
 σαγμα προφανῶς ἐπιζήμιον εἰς αὐτὲς, πρῶτον μὲν ἦ-
 σαν εἰς ἀπορίαν τῆ πρακτέου, ἔπειτα δὲ κατέφυγον
 εἰς τὸν Κάσσανδρον ζητῶντες ἀντιληψιν ἡ βοήθειαν.
 Ἐπειδὴ δὲ ἡ πολιτεία τῶν Ἀθηνῶν εἶχεν εἰς τὰ πράγ-
 ματα τῆς Μακεδονίας περισσοτέραν ῥοπήν παρὰ τὰς ἄλ-
 λας τῆς Ἑλλάδος, πάντες ἔσρεψαν τὰ ὄμματα πρὸς
 Νικάνωρα τὸν φρέραρχον τῶν Ἀθηνῶν. Ἐὰν ὁ Νικά-
 νωρ ἔσεργε προθύμως εἰς τὰ προσαττόμενα, ἐπλη-
 ρῆτο ὁ σκοπὸς τῆ διαγράμματος, ἡ οἱ ἄλλοι διοικηταὶ
 ἔπραττον κατὰ μίμησιν ἐκεῖνε· ἄλλ' ὁ Νικάνωρ, ἂν-
 τι νὰ σέρξῃ εἰς τὰ ζητήματα τῆς αὐλῆς, ἡγωνίζε-
 το νὰ ἐναντιωθῆ εἰς τὴν δυνάμιν τῆς, ἡ πρῶτον μὲν
 ἐδείκνυεν ὑποψίαν εἰς τῆ Πολυσπέρχοντος τὸ ἀξίωμα,

εἶτα δὲ, ὅτε μετ' ἔτι πολὺ ἡ Ὀλυμπιάς αὐτὴ ἔγραψε πρὸς αὐτὸν περὶ τῆς ὑποδέσεως, εὗρισκε πάντοτε νέας προφάσεις ἀναβολῆς, ἕως ἔτι ἀυξήσας ἀποχρώντως τὴν φρερὰν τῆς Μενυχίας, ὅπως ἐξουσίαζεν, ἐδύνατο ἢ ἀντισταθῆ μέχρῃς ὅτι ὁ Κάσσανδρος φθάσῃ καὶ τῷ σείλῃ βοήθειαν. Αὐτὸς δὲ ἔτι μόνον τῆτο, ἀλλὰ καὶ ἄλλοτι περισσότερον ἠμπόρει ἕδη νὰ πράξῃ, καὶ ἀντὶ ἢ ἀφήσῃ τὸ φρέριον τῆς Μενυχίας κατὰ τὴν προσαγῆν τῆ διαγράμματος, ἢ νὰ τὸ φυλάξῃ μόνον κατὰ τὴν ἐλπίδα τῶν φίλων, ὥρμησε καὶ ἐκυρίευσεν καὶ τὸν Πειρατᾶ.

Ὁ Δῆμος τῶν Ἀθηναίων ἐνδουσιῶντες πρὸς τὴν παρῆσαν φανταζομένην ἐλευθερίαν, καὶ δυσχεραίνοντες εἰς τὴν ἀντίστασιν τῆ Νικάνορος ἐναντίον τῶν εὐεργετῶν καὶ ἐλευθερωτῶν, ἀπεφάσισαν νὰ μὴ μείνωσιν ἡσυχοὶ καὶ ἀπράγμονες, καὶ ἔτρεψαν τὴν ὀρμητικὴν αὐτῶν καὶ πολλάκις παράλογον ὀργὴν ἐναντίον τῆ φιλοπάτριδος Φωκίωτος καὶ ἄλλων τινῶν ἐναρέτων πολιτῶν αἰτιολογῆμενοι, ὅτι ἔτοι ἦσαν οἱ αἴτιοι τῆ νεωτερισμῆ καὶ τῆς καταλύσεως τῆς δημοκρατίας τῆς Ἑλλάδος, πρὸς δὲ καὶ φίλοι τῆ Νικάνορος τῆ μεγίστη ἐχθρῆ τῆς ἐλευθερίας τῆ δήμου. Αὐταὶ αἱ κατηγορίαι, ἂν καὶ ἦσαν ψευδεῖς, πρὸξένησαν τὸν ἀφανισμόν τῆ Φωκίωτος καὶ τῶν φίλων, οἱ ὅποιοι εὐδὲς ἐξουρακιδέντες, κατέφυγον πρὸς τὸν υἱὸν τῆ Πολυσπέρχοντος Ἀλέξανδρον, ὁ ὅποιος ἐσράτευε τότε εἰς τὴν Ἀττικὴν ἔχων ἀξιόλογον δύναντιν. Κατὰ τῆτον τὸν καιρὸν ἤρχετο καὶ ὁ Πολυσπέρχων αὐτὸς, ὁ ὅποιος κινήθει ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν μετὰ τῆ Φιλίππου Ἀρριδαίης, ἔσπευδε νὰ ἐνώσῃ τὸ σράτευμά τε μὲ ἐκεῖνο τῆ ἡμῶν. Ὁ Ἀλέξανδρος ἀκέσας τῆς λόγους τῆ Φωκίωτος καὶ τῶν ἄλλων ταλαιπώρων ἐξορίων, ἐγνώρισε τὸ ἄδικον τῆ

ψήφισματος, δι' ἧς ἐφυγαδεδίθησαν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ δὲς αὐτοῖς συστατικὰ γράμματα πρὸς τὸν πατέρα, ἐπειμψεν αὐτέστε καὶ Δείναρχον τὸν Κερύνθιον, φίλον τῷ Πολυστέρχοντος παλαιὸν καὶ πιστόν. Μετ' ἧς πολὺ δὲ ἦλθον καὶ πρέσβεις ἀπὸ τῆς Ἀθήνας, καὶ κατηγοροῦν ἐκείνους ὡς προδότας τῆς πολιτείας. Ὁ Πολυστέρχων πρῶτον μὲν ἦτον εἰς ἀπορίαν τῷ πρακτέῳ διὰ τῆς πάντη ἀντιμαχομένους λόγους τῶν Ἀθηναίων καὶ τῆς ἡγεσίας· ἔπειτα δὲ βλέπων, ὅτι ἀντιφερόμενος εἰς τὰ ζητήματα τῶν Ἀθηναίων ἤθελε προξενήσῃ εἰς αὐτούς καὶ μίσος πρὸς τὴν διοίκησίν τε, καὶ ἀφορμὴν ὑποψίας, ὅτι δὲν ἐφίλαττεν εἰλικρινῶς τὰ ὑποχόμενα εἰς τὸ πραλαβὸν διάγραμμα, παρέβλεψε διὰ τὸ συμφέρον τὴν δικαιοσύνην καὶ φιλανθρωπίαν, καὶ ἔσειλεν εἰς τὰς Ἀθήνας δεσμίους τὸν Φωκίωνα καὶ τὸς φίλους, δημοσίων ἐν τῇ ἐπιστάλῃ, ὅτι αὐτὸς ἦτο μὲν πεπεισμένος τὴν πραδοσίαν των, ἄλλως ἄφινε τὴν κρίσιν εἰς τὸς Ἀθηναίους ὡς ἐλευθέρους καὶ αὐτονόμους. Τότε ὁ Φωκίων ἠρώτησε, πῶς ἐμελλε καὶ κριθῆ, δικαίως ἢ ἀδίκως; ὅτε δὲ τινὲς ἀπεκρίθησαν δικαίως. “Καὶ τῆτο πῶς, εἶπε, ἢ θέλει εἶναι δυνατόν, ὅταν δὲν ἀκέρωσι;” βλέπων δὲ, ὅτι ἀπὸ τῆς πολλῆς φωνῆς τῆς δῆμης δὲν ἠμκόρει ἢ ἀπολαγηθῆ, ἐκράξεν “ἐγὼ μὲν ἀδικεῖν ὁμολογῶ καὶ δέχομαι προθύμως τὴν καταδίκην τῷ νόμῳ, τῆς δὲ, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διατὶ συγκαταδικάζετε ἀδίκως;” “Διότι εἶναι φίλοι σε, ἐκράξεν ὁ δῆμος μετ' ὀργῆς, καὶ αὐτὴ ἡ κατηγορία ἀρκεῖ.” Τότε ἐγράφη καὶ ἀνεγνωσθῆ ψήφισμα, διὰ τῆς ὁποίας καταψήφισθησαν εἰς θάνατον ἐκ μὲν τῶν παρόντων ὁ Φωκίων, ὁ Νικοκλῆς, ὁ Θιδίππος, ὁ Ἡγήμων καὶ ὁ Πυθοκλῆς· ἐκ δὲ τῶν ἀπόντων ὁ Δημήτριος ὁ τῆ

Φαληρέως, ἔ ὁ Καλλιμέδων, ἔ ὁ Χαρικλῆς. Πολλοὶ ἐκ τῆ πλήθους ἤξιεν ἔ νὰ βασανιῶθῃ ὁ Φωκίων πρὶν τῆ θανάτε· ἐπειδὴ δὲ αὐτῆ ἡ τιμωρία ἐνομιῶθῃ βροβαρική ἔ αὐστηρά, ἐθανατώθῃ ἀβασανίσως. Ὅταν ἐσυνάζοντο αἱ ψῆφαι, πολλοὶ ἐχθροὶ ὠράθησαν ἐσεφανωμένοι τὰς κεφαλὰς ἔ χαίροντες ὡς εἰς τὸν ἀφανισμόν δυνατῆ δημοσίῃ ἐχθρῶ. Ὅτε οἱ κατάδικοι ἐφέροντο εἰς θάνατον (1), ἠρώτισέ τις τῶν φίλων τὸν Φωκίωνα, ἂν ἠγάπα νὰ εἴπητι πρὸς τὸν υἱὸν (τὸν Φῶκον); “Μάλιστα, εἶπε πρῶτος ὁ Φωκίων, λέγω, ἡνὰ μὴ μνησικακῆ τὲς Ἀθηναίους.

Οἱ δὲ ἐχθροὶ τῆ Φωκίωνος μὴ παύοντες τὴν ὀργὴν, ἐψήφισαν καὶ μετὰ τὸν θάνατον ἐκεῖνε καὶ ἐξορίσωσι τὸ σῶμα, ζημίαν ἐπάγοντες εἰς ἐκεῖνον, ὅσις τῶν Ἀθηναίων ἐναύση πῦρ πρὸς ταφὴν. Κωνωπίων δὲ τις ἐκόμισε τὸν νεκρὸν ὑπὲρ τὴν Ἐλευσίνα, καὶ πῦρ λαβὼν ἐκ τῆς οἰκίας Μεγαρικῆς τινὸς γυναικὸς, ἔκαυσεν αὐτόν· ἡ δὲ Μεγαρική γυνὴ παρῆσα μετὰ τῶν Θεραπεινίδων ἐσησεν αὐτόθι μνήμα ποταπὸν εἰς μνήμην τῆ δυσυχῆς ῥήτορος, ἔ συνάξασα τὰ ὅσα ἐπιμελῶς, ἐκόμισεν αὐτὰ εἰς τὴν οἰκίαν, ἔ κατέσκαψεν ὑποκάτω τῆς ἐσίας (παρασιᾶς) προσευχομένη ἕτω πρὸς τὴν ἐφεσίον Θεάν. “Εἰς ἐσέ, ὦ Θεᾶ ἐσία, κηρακατίθεμαι ταῦτα ἀνδρὸς ἀγαθῆ λείψανα· σὺ δὲ φύλαξον αὐτὰ, ἰκετεύω, ἀπὸ πάσης ἐπιηρείας, ἔ ἀπόδος εἰς τὰ πατρῶα μνημεῖα, ὅταν οἱ Ἀθηναῖοι ἠσωφρονήσωσι.” Καὶ τῶντι μετ’ ἐ πολὺν χρόνον ἐπληρώθῃ ἡ δέησις τῆς εὐσεβῆς γυναικὸς. Οἱ Ἀθη-

(1) Εἰς τὴν φυλακὴν, ὅπε ἔμελλον ὁ ἀποδύνασι πίνοντες τὸ κώνειον.

ναίτοι, ὡς σύνηθες, καταπραΐναντες τὴν ὀργὴν, ἐνόησαν τὴν ἀλήθειαν· καὶ ἐνθυμέμενοι τὸ μέγα ὄφελος, ὅπερ ἐλάμβανεν ἡ πόλις πάντοτε ἀπὸ τὰς ἀρίστας συμβουλὰς τῷ Φωκίῳνος, ἐξεπλήττοντο εἰς τὸ πραχθέν. Διὸ ἀνδριάντα μὲν αὐτῷ χαλκῆν ἀνέστησαν, ἔθαψαν δὲ τὰ ὅσα μὲ δημοσίαν δαπάνην, καὶ ἐψήφισαν ἐγγράφως θάνατον ὕλων τῶν κατηγορῶν· καὶ πιάσαντες τὸν Ἀγνωνίδην, τὸν αἴτιον τῆς ἐπιβουλῆς κατὰ τῷ Φωκίῳνος, ἐθανάτωσαν· ὁ Ἐπίκυρος δὲ καὶ Δημόφιλος φυγόντες, ἀνευρέθησαν ὑπὸ τῷ ἱππὸ τῷ Φωκίῳνος καὶ ἐτιμωρήθησαν. Τῆτο μόνον, ὡς λέγουσι, τὸ ἀξίον ἔργον ἔκαμεν ἔτος ὁ νέος, ὁ ὅποιος ἔδεδε τὸ πολλοσημόριον εἶχε τῶν ἀρετῶν τῷ πατρίῳ. Διὸ προκόντως παρασιωπᾷ ἡ ἰστορία τῆς πατρίδος τὰς ἄλλας αὐτῷ πράξεις (1).

Ὁ Φωκίῳνος δὲν ἐφάνη κατὰ τὴν δικαιοσύνην, μεγαλοψυχίαν, σωφροσύνην καὶ τὸν σαφερὸν ζῆλον ὑπὲρ τῆς συμφέροντος τῆς πατρίδος κατώτερος ἔδεδε τῶν πατριωτικωτάτων συμπατριωτῶν, ὁ ὅποιος μὴ ζητῶν τὴν εὐνοίαν τῶν μεγάλων, συχναῖς ἐτόλμα νὰ ἐναντιῶνται εἰς τὴν ὀρμὴν τῆς ὄχλης, καὶ μὴ φοβούμενος τῆς φοβερῶν τῷ δήμῳ, ἐνόησε ἐβοῆσαι τὴν μερίδα τῶν ὀλίγων, μεγάλων μὲν κατὰ τὸ ἀξίωμα, μεμονωμένων δέ. Αὐτὸς εἶχε μὲν τὴν χρηστότητα τῷ περιθλήπτῳ ἀνταγῶσθαι αὐτῷ Δημοφίλῳ, ὑσερεῖτο δὲ ὅλη ἐκείνῳ τῷ ἐνθεσιασμῷ, ὁ ὅποιος ἐκείνῳ ἐνόησε ἐπλάνα. Ἡ δὲ αἰτία τῆς τόσης λαμπρῆς ἐποχῆς τῷ Φωκίῳνος ἦτο ἡ πρὸς τῆς τότε μεγίστης δημαγωγῆς ἀντίστασις, ὁ χαρακτηριζικώτατος χαρακτήρ τῷ ἡθῶν.

(1) Πλάτ. καὶ Νέπ. εἰς Φωκίῳνα. Διόδ. ΙΗ'. §. 66. κτ.

Ἐύκολον ὑπάρχει ἢ ἀποδείξωμεν τὰ αἷτια τέτε τῷ
 πολιτεύματι συνετὰ καὶ ἀξιώματα. Τὸ ἀξίωμα, ἐφ'
 ᾧ ζηριζόμενος ὁ Φωκίων ἀντέλεγεν εἰς τὸν Δημοκρέ-
 νην, ὅτε ἕτος παρεκίει τὰς Ἀθηναίους νὰ ἐναντιωθῶν
 εἰς τὴν πολιτικὴν τῆς Μακεδονίας διοίκησιν, ἀποδει-
 κνίει καὶ τὸ μέγεθος τῆς φρονήσεως καὶ τὸ πέλαιγος τῆς
 γνώσεως τῆς ἀληθινῆς καταστάσεως τῶν τότε ἀγω-
 νιζομένων ἐπαρχιῶν· ἔχει δὲ ῥητῶς ἕτως. “Ἐπειδὴ
 „οἱ Ἀθηναῖοι δὲν ἐμποροῦν νὰ διατηρήσωσι τὴν πάλαι
 „λαμπρότητα τῆς γένους, ἄς ἀκῆωσι καὶ συμβελας
 „καταλλήλους τῆς εὐφύια των, καὶ ἄς ζητῶσι ἢ ἀπολαύ-
 „σωσι τὴν φιλίαν τῆς δυνάμεως, ἢ ὁποία μόνον πρὸς
 „ζημίαν αὐτῶν ἐμπορεῖ νὰ παροργισθῆ.” Οὐ μὴν ἀλ-
 λά καὶ τὸ ἀξίωμα, καθ’ ὃ ὁ Φωκίων ἐπράξεν εἰς τὸν
 ἕχατον ἀγῶνα τὸν πρόξενον τῷ θανάτῳ, φανεροῖναι
 ἔχ’ ἦττον μεγάλην φρόνησιν καὶ φιλοπατρίαν. Κατε-
 δικάσθη δὲ ὁ Φωκίων εἰς θάνατον διὰ τὴν φιλίαν με-
 τὰ τῷ Νικάνορος, ὁ ὁποῖός ἐμενεν ἐν τῇ πόλει, ὅτε ὁ
 Πολυσπέρχων ἀπέδωκεν εἰς τὰς Ἀθήνας τὴν ἐλευ-
 θερίαν. Ἐὰν αὕτη ἢ ὑπόχρεσις τῷ ἐπιμελητῆ τῶν βα-
 σιλέων ἐπρόξενει τῶντι εἰς τὴν πόλιν τὴν νομιζομέ-
 νην εὐδαιμονίαν, ὁ Φωκίων ἀναντιρρήτως ἤθελε βοη-
 θήσῃ τὴν μερίδα τῷ ὄχλῳ· ἀλλ’ αὐτὸς ἐγίνωσκε
 καλῶς, ὅτι ἐκείνη ἢ ὑπόχρεσις ἀφώρα μόνον πρὸς ἀν-
 τιπερίσπασιν τῆς δυνάμεως τῶν φίλων τῷ Κασσάνδρῳ·
 καὶ ἐπειδὴ ὁ ἐπιμελητὴς δὲν ἐφρόντισε παραχρῆμα
 νὰ ἐπικυρώσῃ τὸ πρόσαγμα τῷ μετὰ τὰ ὄπλα, ἦτον ὁ-
 μολογούμενον, ὅτι τῆτο ἐμενεν ἀπρακτον διὰ τὴν ἀν-
 τίσασιν τῷ Νικάνορος· καὶ ἐπομένως ἐὰν ὑδεμία ὠφέ-
 λεια ἐδύνατο νὰ προκύψῃ ἐξ αὐτῆ εἰς τὰς Ἀθήνας,
 μεγάλη εὐήθεια ὑπῆρχε τὸ νὰ προσαρθῆ εἰς τὰ λακ

καὶ κακὰ καὶ τὸ κακὸν τῷ ἐμφυλίῳ πολέμῳ μεταξὺ τῶν φρενάρχει καὶ τῶν πολιτῶν. Ἐκ τῶν Ἀθηναίων μόνος ὁ Φωκίων ἠξιώθη, καιρῶ παραπίπτοντος, ἢ ἀπολαμβάνη τὸ σέβας καὶ τῶν συμπολιτῶν καὶ τῶν ἐχθρῶν. Αὐτὸς ὡς φρόνιμος καὶ εἰρηνικὸς πατριώτης ἐπεθύμει μὲν νὰ μεγαλυνθῇ ἡ πατρίς, ἀλλ' ἠύχето νὰ πρακύψῃ τὸ μέγεθος αὐτῆς ἀπὸ τὰς ἐλευθέρως τέχνας, ὅσαι πηγάζουσιν ἐκ τῆς εἰρήνης τῷ ἔθνει.

Μεταξὺ δὲ τούτων, ὁ Κάσσανδρος ἐδεμίαν ὄρων ἐλπίδα ταχείας εὐτυχίας καὶ ἀπὸ τῆς μεγίστης ἀγῶνας ὅλης τῆς ἐν Εὐρώπῃ δυνάμεώς τε, ἀπεφάσισε νὰ ζητήσῃ καὶ ἀλαχθῆ βοήθειαν. Ὅθεν ἐπιμεληθεῖς ἢ ἀκαλαύσῃ τὴν εὐνοίαν τῶν Μακεδονικῶν αὐτῷ φίλων καὶ νὰ τῆς κάμῃ προθύμως βοηθῆς, ἤλπιζεν εὐτυχῆ ἐκβασιῶν τῶν πραγμάτων, καὶ γινώσκων, πόσον προθύμως ἤθελεν ἐναντιωθῆ ὁ Ἀντίγονος εἰς τὰ ἐπιχειρήματα τῷ καθενὸς, ὅσις εἶχε τὸ φθονερὸν ἀξίωμα τῷ ἐπιμελητῇ τῶν βασιλέων, εἰς αὐτὸν ἀπεφάσισε νὰ καταφύγῃ (1), καὶ ἔφυγε, καθὼς καὶ τῶν ἄλλων ἢ ἰδίᾳ αὐτῷ ἀσφάλεια ἀπήτει, ἐκ τῆς Μακεδονίας. Ὁ Σύριος βασιλεὺς ἐδέχθη φιλοφρόνως τὸν Κάσσανδρον, καὶ παρευθὺς συγκατένευσεν εἰς τὸ ζήτημά τε, ἄκρως μισῶν τὸν Πολυσπέχοιτα, τὸν ὅποιον ἐκ ἄλλως ἐσπράχζετο νὰ τιμωρήσῃ ἀσφαλέστερον καὶ ταχύτερον, παρὰ κυριεύων τὴν Ἀσίαν, τὸ μέγιστον ὑπακείμενον τῆς φιλοτιμίας τε. Οἱ στρατιῶται, τῆς ὁποίας ἔλαβεν ὁ Κάσσανδρος, δὲν ἦσαν μὲν πολυάριθμοι, ἀλλ' ἔχοντες στρατηγὸν γενναῖον καὶ ταλμηρὸν, ἐδύναντο νὰ κατ-

(1) Καὶ ὁ Πτολεμαῖος ὑποχέθη νὰ τοῦ βοηθήσῃ (Διοδ. ΙΗ'. §. 49. 54. 64.).

ορρώσωσι μεγάλα έργα. Διὸ ὁ Κάσσανδρος ἐπλευ-
 σεν εἰς τὰς Ἀΐθνας, καὶ ἐμβὰς εἰς τὸν Πειραιᾶ με-
 τὸν μικρὸν σόλον (1), προσεδέχθη ὑπὸ τῷ Νικά- π. κ.
 κωρος, ὁ ὅποιος ὁμοφρονῶν μετὸν Κάσσανδρον κατὰ 318.
 πάντα περὶ τῆς νέας διοικήσεως, ἔλαβων τὴν ἀξίαν
 τε παρὰ τῷ Ἀντιπάτρῳ, αὐτὸς πρῶτος ἠναντιώθη εἰς
 τὸ διάγραμμα τῷ Πολυσπέρχοντος, δι' ἣν αἰτίαν καὶ
 κινδυνεύσας, αὐτὸς ἐδύνατο πλέον τῶν ἄλλων νὰ
 βοηθήσῃ τὰ πράγματα ἐκεῖνα τῷ ἀφόβῳ ἀνδρὶ, ὅστις
 ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ὁ Πολυσπέρχων ἀπέσας τὸν εἰς τὸν Πειραιᾶ
 κατάπλεν τῷ Κάσσάνδρῳ, ἀπεφάσισε νὰ πολεμήσῃ
 ἀνδρείως κατὰ γῆν τε ἔθ θάλασσαν (2)· καὶ συνα-
 γαγῶν πολυάριθμον στρατεύμα, ἐστράτευσεν εὐθὺς πρὸς
 τὴν Ἀττικὴν, χώραν ὄρεινὴν καὶ ἀκαρπὸν. Ὁ πο-
 λυάριθμος στρατὸς προξένησεν εὐθὺς σπάνιν τῶν τρο-
 φῶν, δι' ἣν ἔ μεταβαλὼν ὁ Πολυσπέρχων τὸν σκο-
 πὸν τῷ νὰ ὑποτάξῃ παρευθὺς τὴν ἐχθρὴν, εἰς μὲν
 τὸν υἱὸν Ἀλέξανδρον ἔδωκε δύναμιν ἰκανὴν τῷ νὰ φοβῆ
 τὸν Κάσσανδρον, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως
 ἐστράτευσεν εἰς τὴν Πελοπόννησον, ὅπου ἡ ἀνταγωνιστὴς
 εἶχε πολλὰς φίλας. Ἐν τούτῳ δὲ, Κλειτὸς ὁ ναύαρχος
 τῷ σόλῳ ἐπλευσεν ἐναντίον Νικάνωρος τῷ ναυάρχῃ
 τῷ σόλῳ τῷ Κάσσάνδρῳ, ἔ μάχης γενομένης, ἐκική-
 θη ὁ Νικάνωρ ἔ ἐτράπη εἰς φυγὴν. Οὗτος διαρῶ-
 σας πάλιν τὰ πλοῖα, ἔ ἐμβιβάσας ἐν τάγμα ψιλῶν

(1) 35 μικρῶν νηῶν ἔ 4000 στρατιωτῶν (Διόδ. ΙΗ')

(2) Ὁ Πολυσπέρχων ἔτυχε τότε διατρίβων περὶ τῆν
 Φακίδα· εἶχε δὲ μετ' αὐτῆς στρατιώτας περὶ μὲν Μα-
 κεδόνας 20,000, τῶν δ' ἄλλων συμμάχων ἔως 4,000,
 πτεῖς δὲ 1000, ἔ 65 ἐλέφαντας.

στρατιωτῶν, τὸ ὅποσον ἐξείλεν ὁ Ἀντίγονος, ἀντέπλευσε· ἢ ὀρμήσας κατὰ τῆ Κλείτε, ὅσις ἔτυχε προσωρμισμένος εἰς τὸ Βυζάντιον, κατενίκησε τὸν εὐ-
λον, ὁ δὲ Κλείτος ἔ πολὺ μετὰ τὴν μάχην περιπε-
σὼν εἰς μερικὲς τῆ Λυσιμάχου στρατιώτας ἐφονεύθη.

Ὁ δὲ Πολυσπέρχων ἐν τῷ μεταξὺ ἐπολέμει ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, ἀποφασίσας ἦτοι νὰ σερεῶσῃ τὸ πρόσαγματὲ, ἢ κατὰ τὸν φοβερισμόν, νὰ τιμωρήσῃ τὰς ἀπειθεῖς, ἢ πολλοὶ μὴ θέλοντες νὰ δεχθῶσι τὰς προβαλλομένας συνθήκας ἐθανατώθησαν. Τόσον δὲ αὐστηρῶς, παραλόγως ἢ τυραννικῶς ἐφέρετο ὁ Πολυσπέρχων, ὥστε πολλὰς ἐθανάτωσε μόνον διὰ τῆτο, διότι διὰ τῆ Ἀντιπάτρου ἔλαβον τὰ ἀξιώματα, καὶ πᾶσα ἐπαρχία, ὅθεν διέβαινον, ἐγένετο τὸ θέατρον τῆς συγχύσεως ἢ αἱματοχυσίας. Οἱ Μεγαλοπολίται (ἐν Ἀρκαδίᾳ) ἦσαν οἱ περισσότεροι παρὰ πάντας, ὅσοι ἠναντιώθησαν εἰς τὸ πρόσαγματὲ Πολυσπέρχωντος, καὶ πάντες, κριταῖτε καὶ λοιποὶ, συμβουλευθέντες περὶ τῆ πράγματος, συναπεφάσισαν νὰ μὴ ἀλλάξωσι τὴν μορφήν τῆς πολιτικῆς διοικήσεως. Ὁ Πολυσπέρχων νομίζων ταύτην τὴν ἀπόφασιν ὡς προδοσίαν ἔλεγεν, ὅτι τῆτο ἔ μόνον ἠτίμαζε φανερῶς τὸ ἀξίωματὲ, ἀλλὰ ἢ ἐφανερόνε σιωπηλῶς τὴν συγχω-
νωσίαν τῶν Μεγαλοπολιτῶν τῆς ἀποσασίας τῆ Κασ-
σάνδρου, ἢ ἐκήρυξεν ὅτι θέλει τὰς παραδειγματίσει αὐστηρῶς. Οἱ Μεγαλοπολίται ἐνόησαν μὲν καλῶς τὰ λεγόμενα, πλὴν φροντίσαντες ἐν καιρῷ περὶ τῆ πρα-
κτέε, ὀλίγον εἶχον φόβον, οἱ ὅποιοι ἐτείχισαν τὴν πόλιν, ἢ τὰ μὲν σκευὴ ἢ ὅλας τὰς ἀρχήσας ἀνδρα-
πῆς μετεκόμισαν εἰς ἄλλο μέρος, αὐτοὶ δὲ ὡς 15,000

κατέφυγον ἐντὸς τῶν τειχῶν, ἔ ἀπεφάσισαν νὰ ἱπομείνωσι τὴν πολιορκίαν ἀνδρείως.

Ὁ Πολυσπέρχων ἐφύλαξε τὸν φοβερισμόν, ἔ στρατοπέδευσε πλησίον τῆς πόλεως ὁμῆ μετὰ τῷ Φιλίππῳ Ἀρρίδαίῳ τῷ βασιλέως, ἔχων πολυάριθμον στρατεύμα. Αἱ πολιορκητικαὶ αὐτῆ μηχαναὶ ἐκινήθητο με ὀρμὴν εἰς τὰ τείχη τῆς πόλεως, ἔ πρὶν ἐννοήσωσιν οἱ πολιορκούμενοι, ὅτι ὁ ἐχθρὸς ἔσκαπτε, τρεῖς πύργοι ἔ ὅλα τὰ μεσπύργια ἔσκάφησαν ἔ ἐκρημνίσθησαν. Τότε οἱ Μακεδόνες εἰσέπιπτον διὰ τῷ πτώματος εἰς τὴν πόλιν, πολεμῆντες ἀνδρείως· ἀλλ' οἱ Μεγαλοπολίται ἀντιπολεμῆντες ἀνδρείως ἐνίκησαν, ἔ αἱ μεγαλοπολίτιδες γυναῖκες καὶ οἱ νέοι ἔθανμάωθησαν ἀξιοσπεπῶς εἰς ἐκείνην τὴν εὐκαιρίαν, ὅτε οἱ μὲν φίλοι ἤλθον εἰς τὸ πτώμα (χάλασμα τῷ τείχεος) ἔ ἀνδίσαντο εἰς τὸν ἐχθρὸν, αὐτοὶ δὲ ἐργαζόμενοι συνεχῶς νύκτα ἔ ἡμέραν, ἀντωκοδόμησαν ἕτερον τείχος ἐντὸς τῷ πτώματος. Ὁ δὲ Πολυσπέρχων, καίτοι ἀποτυχῶν τῆς ἐλπίδος, δὲν ἀπεδείλιασεν, ἀλλ' ἀπεφάσισε ν' ἀνανεώσῃ τὴν ἐφοδὸν ἔ νὰ μεταχειριωθῇ τῶς ἐλέφαντας. Οἱ πολιορκούμενοι ἀναλογιζόμενοι τὴν ὀρμὴν τέτων τῶν θηρίων ἦσαν εἰς μεγάλην ἀθυμίαν· ἀλλ' εὐθὺς ἠλευθέρωσεν αὐτῆ ἀπὸ τῷ φόβῳ πολίτης τις ὀνομαζόμενος Δαμίδης, ὁ ὀποιος στρατεύσας μετὰ τῷ Ἀλεξάνδρῳ εἰς Ἀσίαν, ἔμαθεν ἐμπράκτως τὰς φθοροποιὰς τῷ ἐπαγγέλματος τε τέχνας. Οὗτος ἐπικειρήσας νὰ κάμῃ διὰ στρατηγύματος τὴν βίαν τῶν ἐλεφάντων ἄπρακτον ἔ ἄχρησον, ἔπηξεν ἐντὸς τῷ πτώματος εἰς τὴν γῆν πολλὰς μεγάλας σανίδας κατακεκεντρωμένας, ἔ κατασρώσας ἐπάνωθεν ὀλίγον χῶμα διὰ νὰ μὴ νοήσῃ ὁ ἐχθρὸς τὸ σόφισμα, ἔταξε

τὸς πολίτας μεταξὺ τῆς πόλεως καὶ τῶν μηχανῶν ἔκ πλαγίων τῆ πτώματος. Οἱ δὲ πολιορκηταὶ ὄντες ἤδη ἔτοιμοι γὰ ὀρμήσωσιν ἐναντίον, ἤρχοντο εὐτάκτως ἔχοντες ἔμπροσθεν τὸς ἐλέφαντας· ὅτε δὲ ἔφασαν αὐτὰ τὰ θηρία εἰς τὸ πτώμα, κεντώμενα τὸς πόδας, ἐθυμώθησαν κατὰ πολλὰ. Τότε ἐβλαπτον αὐτὰ ἔ τὸς ἐπιβάτας ἀκοντίζοντες καὶ λιθοβολῶντες, τὸ ὅποσον προξένησε μεγάλην ταραχὴν, διότι πολλὰ ἀπὸ τὰ κέντρα εἰσέβησαν τόσον βαθέως, ὥσε μερικοὶ ἐλέφαντες μὴ δυνάμενοι νὰ περιπατήσωσιν, ἐπιπτον κατὰ γῆς, ἄλλοι δὲ παροργιζόμενοι ὑπὸ τῶν πόνων, ἐπέσρεφον πρὸς τὸς ἰδίους φίλους ἔ πολλὰς αὐτῶν κατεπάτην. Οἱ Μακεδόνες βλέποντες τῆτο ἐφοβήθησαν, ἔ δὲν ἠθέλησαν νὰ ὀρμήσων εἰς τὴν πόλιν, ἔ ὁ Πολυπέρχων ἠναγκάσθη ν' ἀναχωρήσῃ· ἔ ἀκῆσας περὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἄλλην λυπηρὰν εἰδησίην, ἤγεν τὴν φθορὰν τῆ ναύαρχου Κλείτου, ἔ βλέπων ὅτι μετὰ τόσας ἀλεπαλλήλους δυσυχίας δὲν ἠμπορεῖ νὰ εὐδοκιμήσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἰς μὲν τὴν πολιορκίαν τῆς Μεγαλοπόλεως κατέλιπε πολυᾶριθμον τάγμα ἰππέων ἔ πεζῶν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως ἐπανῆλθε σπευδαίως εἰς τὴν Μακεδονίαν.

Ὁλ. 3. Οἱ Νικάνωρ νικήσας ἔτως ἐνδόξως διὰ θαλάσσης, ἔλαβε πάλιν τὴν προτέραν ἀξίαν, ἔ ἐτιμᾶτο πολὺ ὑπὸ τῆ Κασσάνδρου διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν μεγάλην ἐκδέλευσιν. Ἀλλ' ἐν ᾧ συνέζων ἀμφοτέρω φιλικώτατα ἔ οἰκειότατα. ἠγγέλθη εἰς τὸν Κασσανδρὸν, ὅτι ὁ Νικάνωρ ἐμελέτα ν' ἀρπάσῃ τὴν ὑπέροχον δυναμὴν τῆς Ἀττικῆς. Ἐνθυμέμενος ἔν ὁ Κασσανδρὸς ἔ τῆτο, ἔ ὅτι δυσκόλως πως ἀφέθησαν οἱ στρατιῶταίτε εἰς μερικὰ φρέβρια, ὑπώπτεισεν ἐπιβελὴν τινα, καὶ

ἐμελέτα ἐκδίκησιν. Διὸ κατατάξας τινὰς τῶν στρατιω-
τῶν εἰς ἔρημον οἶκον, ἐκάλεσεν αὐτῷ τὸν Νικάνωρα
ἐπὶ προφάσει τῷ νὰ συμβουλευθῆ μετ' αὐτῷ περὶ πρα-
γμάτων τινῶν μουσικωτάτων. Ὁ Νικάνωρ ἔλθων ἔ-
συλληφθεῖς ὑπὸ τῶν φονέων ἐν τῷ ἐμβαίνειν ἐφονεύθη.
Οἱ φίλοι τῷ Νικάνωρι ἐσυμώθησαν μὲν κατ' ὑπερ-
βολὴν, ἀλλὰ βλέποντες ἤδη τὸν Κάσσανδρον κίριον τῷ
πλεῖσε μέρει τῆς πόλεως, ὅτε ἐλπίζοντες νὰ εὕρωσι με-
γάλην βοήθειαν παρὰ τῷ Πολυσπέρχοντι, ἐκρίναν τὴν
ἡσυχίαν αἰρετωτέραν. Ἐν ἀληθείᾳ, τὸ ἰλαρὸν ἦθος τῷ
Κασσάνδρῳ ἐχρησίμευσεν ἕκ ὀλίγον εἰς τὸ νὰ κάμῃ τὴς
Ἀθηναίους ἢ ἀγαπήσωσι τὴν διοίκησίν τε (1)· ἔνιότα
ἢ ἐπιείκεια αὐτῷ ἔγενναίότης τῆς ψυχῆς ἐσύσαινοι αὐ-
τὸν ὡς ταπεινὸν διαπραγματέα (negotiator) μᾶλλον,
ἢ ὡς νικητὴν ἡγεμόνα.

Πρῶτον δὲ πάντων ἐπεχείρησεν ὁ Κάσσανδρος νὰ
διορίσῃ διοικητὴν τῆς πόλεως Δημήτριον τὸν Φαληρέ-
α, τὸν πολυφύλλητον μαθητὴν τῷ Θεοφράστῃ. Ὁ Δη-
μήτριος ὑπῆρχε ἔ φιλόσοφος ἔ ρήτωρ ἔ ἀνὴρ ἐνάρε-
τὸς, ἔ τὴν μὲν φιλοσοφίαν ἐδιδάχθη ὑπὸ τῷ Θεο-
φράστῃ, τὴν δὲ ἀρετὴν ἔ ρητορικὴν ὑπὸ τῷ Φωκίωνος ἔ
Δημοφθένους· ἔ παρὰ μὲν τῷ ἐνὸς ἐπετηδεύθη νὰ κατα-

(1) Κατὰ Διοδ. (ΙΗ'. §. 74) ἐσυμώθησαν οἱ Ἀθη-
ναῖοι ἤδη πρότερον μετὰ τῷ Κασσάνδρῳ νὰ ἔχωσι τὰ εἰ-
σοδήματά των κτ., ἔ νὰ ἦναι φίλοι ἔ σύμμαχοι τῷ Κασ-
σάνδρῳ, αὐτὸς δὲ νὰ ἔχη τὴν Μεσσησίαν, ἔ ὅσοι Ἀθη-
ναῖοι εἶχον 10 μνᾶς νὰ μετέχωσι τῆς πολιτικῆς διοική-
σεως· διορίσθαι δὲ διοικητὴς τῆς πόλεως Δημήτριος ὁ Φα-
ληρεὺς, ἔ φηρέμαρχος τῆς Μεσσησίας ὁ Νικάνωρ, ὅσις ἐ-
πειτα ἐφονεύθη. Ὁ Δημήτριος διώκησε δέκα χρόνους (Ὁθ-
οσσελιγγ. παρὰ Διοδ. ΙΑ'. σελ. 312).

νοῆ καὶ νὰ προσεπισηρίξῃ τὰς φιλεπισήμονας ἀγῶνας ἐπὶ νὸς ἀγχινόε καὶ εὐφυῆς ἔθους, παρὰ δὲ τῶν ἄλλων νὰ περιορίξῃ καὶ νὰ ταπεινώσῃ τὴν ἀνετόν αὐτῆ ἐλευθερίαν. Οἱ Κικέρων ἐπαινεῖ μὲν πολλὰ τὸν τὸν ῥήτορα (1), λέγει δὲ, ὅτι πρῶτος αὐτὸς τῶν Ἑλλήνων μετέβαλε τὸ τολμηρὸν, ἀνδρικὸν καὶ ἀνυπόστατον τῆς ῥητορικῆς τῶν ἀρχαίων ῥητόρων εἰς τὸ μαλακὸν καὶ παθητικὸν, τὸ ὅποιον κατ' αὐτὸν διαφέρει ἐκεῖνε κατὰ τὴν ἀξίαν τόσον, ὅσον ὁ ἡρέμα ῥέων ποταμὸς διαφέρει κατὰ τὴν δύναμιν ἀπὸ τὸ ὀρμητικὸν ῥεῦμα. Οἱ Δημήτριος διοικῶν εἰρηνικῶς καὶ φιλοφρόνως, ἀπήλαυσε τὴν τιμὴν, ἐνόστε δὲ καὶ τὴν εὐνοίαν τῶν ὑπηκόων, οἱ ὅποιοι ἔδειξαν μεγάλην πίσιν τῆς φρονήσεως αὐτῆ καὶ χρηστότητος, τὴν ὁποίαν αὐτὸς διεφύλαξεν ἀδιάσροφον. Αὐτὸς μετεχειρίζετο τὴν δύναμιν ἔχι πρὸς τυραννίαν, ἀλλὰ πρὸς αὐξήσιν τῆς εὐδαιμονίας καὶ τῆ μεγέθους τῶν ὑπηκόων, ἀλλὰ μὲν δημήσια κτίρια ἀνακτίζων, ἀλλὰ δὲ οἰκοδομῶν ἐκ θεμελίων, καὶ προσέχων τόσον εἰς τὴν αὐξήσιν τῶν δημοσίων χρημάτων, ὡσεὶ πρὶν τῆς προφροσύνης τῆς διοικήσεώς τε αὐτὰ ηὐξήθησαν κατ' ὑπερβολήν. Οἱ Ἀθηναῖοι θέλοντες ἢ ἀντενεργετήσωσι τὸν εὐεργέτην, ἔσησαν ὅχι ὀλιγωτέρας τῶν τριακοσίων ἀνδριάντων εἰς σημεῖον εὐγνωμοσύνης, ἐξ ὧν πολλοὶ παρέβαινον αὐτὸν ἐφιππον. Πάντες ἐτίμων καὶ ἐσέβοντο αὐτὸν, ἔχι δὲ καὶ ἠγάπων, διότι ἔταξεν αὐτὸν ἐπὶ τὰς Ἀθήνας ὁ Κάσσανδρος, ὁ τότε νομιζόμενος μισελεύθερος τῶν Ἑλλήνων.

(1) Cic. de Orat. 2, 23, 95, 27, 91. Brut. 9. 77. off. 1, 1. Quintil. 10, 1, 80. Διογ. Λαέρτ. Ε', κεφ. Ε'. Διοδ. Κ'. §. 46.

Οὐ δὲ Πολυπέρχων ἀτυχήσας, ὡς ἴδομεν, ἀπίμως εἰς τὸν πόλεμον, καὶ μὴ ἔχων ἐλπίδα τῆ νὰ σερεωθῆ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐφυσύχαζεν εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Μακεδονίας, μὴ δυνάμενος ἤδη νὰ βλάβῃ τὴν Ἀττικὴν, καὶ διὰ τὴν νίκην τῶν Μεγαλοπολιτῶν καταφρονούμενος ὑπὸ πάντων τῶν Πελοποννησίων. Ὁ δὲ ἐπὶ τῆ παρόντος ἡ φιλαρχία τε ἤθελεν εἶδαι Ἀξιοχλεύατος· ἀλλ' αὐτῷ ἦτον ἐπικεκλωσμένον ἄλλο τι δεινὸν ὠμότερον.

Ἡ Ὀλυμπιάς ἀνεκλήθη εἰς τὴν Μακεδονίαν διὰ τὴν ἀναδεχθῆ τὴν ἐπιμέλειαν τῆ νέου βασιλείως Ἀλεξάνδρου, καὶ νὰ προσεπικυρώσῃ διὰ τῆς παρουσίας τὸ νέον πολιτικὸν σύστημα τῆς Μακεδονίας, καὶ ἡτοιμάζετο εἰς τὴν ἐπιστροφὴν· πρὶν ὅμως μισεύσῃ ἐκ τῆς Ἡπείρου, ἔγραψε πρὸς τὸν Εὐμένη δηλοποιῖσα τὴν μελετωμένην ἐπιστροφὴν εἰς τὴν Μακεδονίαν. Ὁ Εὐμένης, ὁ ὁποῖος ἡγάπα πάντοτε τὸ συμφέρον τῆς ἐπαρχίας, ἀντέγραψε παραχρῆμα, συμβουλευὼν αὐτῇ νὰ μένῃ κατὰ τὸ παρὸν ἐν Ἡπείρῳ· εἰ δὲ καὶ ἐπιστρέφοι, νὰ μὴ μνησικακῆ, ἀλλὰ νὰ φέρηται ὅσον οἶόν τε φιλοφρόνως καὶ πράως. Ἡ σειρὰ τῆς ἰσορίας θέλει ἀποδείξει τὸ πόσον ὀλίγον ἐτήρησε τὴν φιλικὴν παραίνεσιν τῆ Εὐμένης. Ὁ δὲ αὐτῇ ἔφθασε μετ' ἑ πολὺ εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ διαβοηθέντος τῆ ἐρχομῆς, πάντες ἐταράχθησαν εἰς ἄκρον, ὥσε καὶ αὐτοὶ οἱ φίλοι αὐτῆς ἔφριττον ἐνδυμέμενοι τὴν μνησικακίαν τῆς· μάλιστα δὲ οἱ φίλοι τῆ Ἀντιπάτρου, καὶ ἰδιαίτερος ὁ Φίλιππος Ἀρριδαῆος καὶ ἡ βασίλισσα δικαιοτάτα ἔτρεμον. Ὁ Ἀρριδαῆος, ὁ υἱὸς τῆ Φιλίππου ἐκ γυναικὸς παλλακίδος, ὑπέπεσε παιδιῷθεν εἰς ἐκείνην τὴν ἀποστροφὴν καὶ τὸ μῖσος τῆς Ὀλυμπιάδος, τὸ ὅποιον

πολλάκις προκίπτει ἐκ τῆς συγγενείας, οἷα ὑπῆρχε μεταξὺ αὐτῆ καὶ τῆς Οὐλυπιάδος. Λέγεται δὲ, ὅτι ἡ ἀρρώστια τῶν φρενῶν τῆ Ἀρριδαίᾳ προῆλθεν ἀπὸ ποτὸν, τὸ ὅποιον ἔδωκεν αὐτῇ ἡ Οὐλυπιάς. Ἡ Κυννάνη, ἡ μήτηρ τῆς βασίλισσος τῆ Φιλίππου Ἀρριδαίᾳ, ἐφονεύθη ὑπὸ τῆ Περδίκου προτροπῇ τῆς Οὐλυπιάδος. Αἰμύνας, ὁ πατὴρ αὐτῆς, ὁ υἱὸς τῆ πρεσβυτέρου ἀδελφῆ Φιλίππου τῆ πρώτου, ἐφονεύθη ὁμοίως ἐξ αἰτίας αὐτῆς, ὡσεὶ ἔτε ὁ Φίλιππος, ἔτε ἡ γυνὴ αὐτῆ Εὐρυδίκη ἐβλεπον αὐτὴν, ὡς εἰκὸς, ἀσμένως, καὶ ἐν ἀληθείᾳ δικαίως ἔπρεπον νὰ φοβῶνται κακὰ ἐπακολοθηήματα ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτῆς, καὶ νὰ προφυλάττωνται ἀπὸ τὸ χεῖρισον. Ἡ Εὐρυδίκη ἔσα συνετωτέρα καὶ ἐνεργότερα παρὰ τὸν σύζυγόν της, ἐσρατολόγει κρᾶζεσα εἰς βοήθειαν τῶν δικαίων τῆς πατρίδος ἕως, ὅσοι ἐσέβοντο τὸν ἀδελφὸν τῆ Ἀλεξάνδρου, τὸν νῦν αὐτῶν βασιλέα, ἢ τὴν βασίλισσαν, ἢ τὰς μεγάλας ἀρετὰς τῆ Ἀντιπάτρου· ἐγραψε δὲ καὶ πρὸς τὸν Κάσσανδρον, ἀξιῶσα νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειαν τὴν ταχίσην, καὶ παρήγγειλεν εἰς τὸν Πολυσπέρχοντα νὰ παραιτήσῃ τὴν διοίκησιν, καὶ νὰ τὴν παραδώσῃ εἰς τὸν Κάσσανδρον κατὰ τὴν προσαγὴν τῆ βασιλείως. Οἱ Μακεδόνες ἀκούοντες τὴν προσαγὴν τῆς Εὐρυδικῆς ἐκίνησαν προθύμως τὰ ὄπλα, καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸ διάσημα αὐτῇ ἠτοιμάζετο νὰ κατορθώσῃ πλέον τῆς μελετωμένης ἀσφαλείας.

Τὰ ὄξεια ἐπιχειρήματα τῆς Εὐρυδικῆς ἔδοσαν εἰς τὲς ἐχθρὰς ἀποχωρῶσαν ἀφορμὴν τῆ νὰ κινήσωσι τὰ ὄπλα. Ἡ Οὐλυπιάς, γυνὴ ζήλότυπος καὶ ἀκοίμητον ἔχουσα τὸν ὀφθαλμὸν κατὰ πάντα, βλέπουσα τὴν κατεπίευσαν ἀνάγκην τῆς προφυλακῆς, ἔλαβε τὸ τάγ-

μα τῶν Ἡπειρωτῶν (Ἀλβανιτῶν), ὅπερ ἔσειλεν ὁ ἀδελφός (Αἰακίδης) διὰ νὰ τὴν συνοδεύσωσιν ἀσφαλῶς εἰς τὴν Μακεδονίαν, ἔ ἄλλως τινὰς Μακεδόνας φίλους, ἔ ἤρχετο κατ' εὐθείαν διὰ νὰ ἐνωθῇ με τὸ στρατεῦμα τῆ Πολυσπέρχοντος. Τῦτε δὲ γενομένῃ, ὅλον τὸ στρατεῦμα ἤρχετο ἐναντίον τῆς Εὐρυδίκης, ἡ ὅποια ἐνδυμμένη τὴν βαρβαρικὴν πρὸς τὴς συγγενεῖς τῆς μεταχείρισιν, ἀντήρχετο καὶ αὐτὴ ἔχουσα τὰς δυνάμεις ἅλας.

Ἡ Εὐρυδικὴ ἐπεθύμει μὲν νὰ μὴ πολεμήσῃ παρ' εὐδὺς, ἀναμένουσα τὴν βοήθειαν τῆ Κασσάνδρου ἄλλ' ἢ παράκαιρος αὐτῆς κίνησις τῶν ὀπλιῶν παρεκίνησε τὴς ἐναντίως καὶ νὰ φοβηθῶσι ἔ νὰ ἐπιταχύνωσι τὴν πορείαν, ἔ ἔτως ἔκαμε τὴν βοήθειαν τῆ Κασσάνδρου ἀπρακτον. Ὅτε δὲ τὰ στρατεύματα ἐπλησίασαν ἀλλήλοισι, ἔ ἐμελλαν νὰ πολεμίσωσιν, ἡ παρουσία τῆς Ὀλυμπιάδος ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἔπαυσε τὸν ἀγῶνα· διότι οἱ στρατιῶται τῆς Εὐρυδίκης ἐντραπέντες τὸ ἀξίωμα ἔ τὴν σεβαστὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς χιρευθῆς βασιλείσης τῆ Φιλίππε καὶ μητρὸς Ἀλεξάνδρου τῆ μεγάλης, ἐλειποτάκτησαν ἔ παρεδόθησαν εἰς τὴν Ὀλυμπιάδα.

Τῦτο πρὸξένησε τὸν ὀλεθρον τῆς Εὐρυδίκης καὶ τῆ συζύγου αὐτῆς. Ἀμφότεροι ἔπεσον εἰς τὰς χεῖρας τῆς Ὀλυμπιάδος (1), ἡ ὅποια ταλαιπωρῆσα αὐτὴς με ἀσπονδον μίσος ἐμφυτον, ἔβαλεν εἰς φυλακὴν τὸσον σενῆν, ὡσε μὸλις τὴς ἐχώρει, ἔ ἔρριπτε τὴν ἀναγκαίαν τροφήν διά τινος σενῆς τρυκας, διὰ τῆς

(1) Ὁ μὲν Φίλιππος ἐπιάθη ἐν τῇ μάχῃ, ἡ δὲ Εὐρυδικὴ ἀναχωρῆσα εἰς τὴν Ἀμφίπολιν (Διοδ. ΙΟ. §. 11).

ὀπίσθας εἰσεβάνον ὁ ἀήρ ἔ τὸ φῶς, ἔ τὸ, τι ἄλλο πα-
ρηγορικὸν ἐσυγχωρέθη εἰς αὐτές. Ἐπέεσα ἡ Ὀλυμ-
πιὰς, ὅτι τέτα τὸ βαρβαρικὸν ἔργον παρέκινει τὴς
Μακεδόνικας εἰς ἔλεος, ἔ φοβημένη τὴν ὀργὴν αὐτῶν,
ἀπεφάσισε νὰ παίσῃ τὴν ἀθλίαν ζωὴν τῶν αἰχμαλώ-
των, ἔ πρῶτον μὲν ἔπρόσαξεν εἰς μερικὰς Θρακὰς
νὰ θανατώσῃσι τὸν Ἀρριδαίον, καθὼς ἔ ἐγένεν ἀ-
συνειδότως, ὅσκι ἐβασίλευσεν ἐξ χρόνου ἔ μῆνας τέσα-
σaras, ἔπειτα δὲ ἐσειλεν εἰς τὴν Εὐρυδικὴν ξίφθι,
βρίχον (χοινίον) ἔ κώνειον, προσάξισα νὰ ἐκλεξῃ
ὀπιον ἐκ τῶν ἡφέλων. Ἡ Εὐρυδικὴ, ἡ ὑποία εἶτοχε
τότε ἐπιδένουσα τὰ τραύματα τῶν κατηματώμενων συ-
ζύγῃ μὲ πανία ἐκ τῶν φορέματός της ἔ ἀποδίδουσα τὰ νο-
μιζόμενα εἰς τὸ ἀψιχὴν σῶμα καθὼς ὁ καιρὸς ἐσυγχω-
ρεῖ, ἐδέχθη τὰ σαλέντα ἀταράχως, ἔ ἠύξατο νὰ ἀπο-
λαύσῃ ἔ ἡ Ὀλυμπίας τὰ ὅμοια δῶρα ἔ λαμβάνουσα τὸ
χοινίον ἐπνίγη (1). Τοιετοτρόπως κατέσρεψε τὴν ζωὴν
τῆτο τὸ δυσυχὲς ζεύγος. Ἡ Ὀλυμπίας ἡδὴ ἐθριάμβευσε
ἔ κατὰ τῶν δύο θριάμβων ἐντέλεσατον, ἔ ἡ μόνον
ἶδε τὸν θάνατον τῶν Ἀρριδαίῶν, τὸν ὅποιον ὑπέσκησε
πρὸ πολλῆ ἀπὸ πάσης λογικῆς ἡδονῆς διαφθείρας
αὐτῆ τὰς φρένας, ἀλλὰ ἔ κατηφάνισε τὴν Εὐρυδικὴν
ἔ τὴς συγγενεῖς, ἐγχειρίζουσα αὐτὴν εἰς θάνατον ὁ-
μοιον μὲ ἐκεῖνον, τὸν ὅποιον προξένησε ποτε ἡ ἀχα-
λίνωτος αὐτῆς ἔ φιλέκδικος φύσις εἰς τὴς δυσυχεῖς
ἐκεῖνης γονεῖς. Ἀλλ ἡ αἰμόδιφος Ὀλυμπίας μὴ παύ-
ουσα τὴν δίψαν τῶν φόνων, ἐθανάτωσε ἔ τὸν Νικάνορα

(1) Μᾶλλον δὲ ἐκρεμάθη μετὰ τὴν ἰδίαν αὐτῆς ζωὴν
(Διοδ. σελ. 326. Αἰλ. π. ποικ. ἰς. 13. 36. Ἀθην. ΙΓ',
1. Ἀρβ. παρα Φωτ. Κώδ. 192. Γ'ος. ΙΓ'. 5.)

τὸν ἀδελφὸν τῷ Κασσάνδρῳ, ἡ κατέσρεψε τὸν τά-
φον τῷ Ἰόλλῳ ἑτέρῳ ἀδελφῷ τῷ Κασσάνδρῳ, ὅσις ἀ-
πέθανεν ἐκ πολλῶ, ἡ πιάσασα ἑκατὸν Μακεδόνας
γομιζομένους φίλους τῷ Κασσάνδρῳ, τὴς ἐπιφανεστάτης,
ἀπέσφαξε.

Ὁ δὲ Κασσάνδρος δεξάμενος τὴν ἐπιστολὴν τῆς
Εὐρυδίκης, ἡ μετ' ὀλίγον μαθὼν τὴν αἰχμαλωσίαν,
ἔσπευδεν ὅσον οἶόν τε εἰς βοήθειαν· ἀλλ' ἀπαντήσας
εἰς τὰς Θερμοκύλας τὴς Λίτωλης, οἱ ὁποῖοι ἐφύλατ-
τοῦ τὴν παράδον, ἡ φοχαζόμενος γὰ ταχύνη ὅσον οἶόν
τε τὴν ὁδοιπορείαν, ἐπρόσαξε τὸν δόλον γὰ τὸν ἀκο-
λυθήσῃ, ἡ ἐμελέτα πίνι τρόπῳ ἢ ἀποφυγῇ τὴν πα-
ραμικρὰν χρονοτριβὴν· βλέπων δὲ ἀδύνατον τὸ γὰ δια-
θεῖ ἀμαχητὶ τὰς Θερμοκύλας, ἔφερε τὴς στρατιώτας
πρὸς τὴν θάλασσαν, ἡ ἐμβιβάσας εἰς τὸν δόλον,
ἔφθασεν εἰς τὴν Μακεδονίαν πρὶν μάθωσιν ὁ Πολυὺς Ὀλ.
σπέρχων ἡ Ἡ Ὀλυμπιάς τὴν ἐπελευθίντε, ἡ ἐμέρι- ρίς. Ι.
σε τὸ κράτευμα εἰς δύο μέρη, καὶ τὸ μὲν ἐν ἔδωκεν
εἰς τὸν Κάλλιν, αὐτὸς δὲ εἶχε τὸ ἄλλο. Ὁ Κάλλιν
ἔστράτευσε κατὰ τὴν προσαγὴν ἐναντίον τῷ Πολυσπέρ-
χοντος, τῷ ὁποῖοι τὸ κράτευμα ἐχωρίσθη ἀπὸ τὸ τῆς
Ὀλυμπιάδος, ἡ τὸσον πολὺ ἐφόβει αὐτὸν, ὡσε ἡ
Ὀλυμπιάς ἠναγκάσθη γὰ φροντίσῃ μόνῃ ὑπὲρ τῆς ἰ-
δίας σωτηρίας. Αὕτη ἡ ἄσπλαγχνος ἡ ἀφιλάνθρω-
πος γυνὴ ματαιοφρόνως ἐφαντάζετο, ὅτι θέλῃσι συμ-
βοηθήσει πάλιν οἱ Μακεδόνες τὰ ἐπιχειρήματάτης,
ἡ ἐξάρξει γὰ δυνήσῃ γὰ θριαμβεύσῃ, ὡς ἡ τὸ πρῶ-
τον, διὰ τῷ ἀξιώματόςτης, διηγυμένη τὴς πολλὰς κιν-
δύνης, ὅσους ἐμελλεν ἀπαντήσῃ ὑπὲρ τῆς βεβαιώσεως ἡ
κατασάσεως τῆς διοικήσεως τῆς πετρίδος. Πολλοὶ μὲν
ἦσαν οἱ ἀκόλυθοι αὐτῆς, ἀλλ' αὐτοὶ ἐρχημάτιζον πλη-

δος αἰλικῶν μᾶλλον ἢ σρήτευμα. Αὐτὴ μετεχειρίσθη πολλὰς τῆ ἐφευρετικῆ πνευματικῆς τρόπῳ δια νὰ ἐλκύσῃ τὴς Μακεδόνας πρὸς τὸ μέρος της, ἔζηρχετο διὰ τῶν περιβλεπτῶν πέλειων τῆς Μακεδονίας, ἔχουσα τὴν νύμφην Ρῶξάνην, τὸν ἐγγονοῦ Ἀλεξάνδρου, τὴν ἀνεψιᾶν Δηιδάμειαν (1), τὴν ἀδελφὴν τῆ Ἀλεξάνδρου Θεσσαλονίκην, ἔ πολλῶν ἄλλων ἀξιολογωτάτων φίλων τῆς συγγενείας· βλέπουσα δὲ τὰ πράγματα τῆς ὀλίγου σφαλέρᾳ, κατέφυγε μετ' αὐτῶν ἔ μετὰ τῆ στρατῷ εἰς τὴν Πύδναν, ἡ ὁποία ἔεκετο πρὸς τὸν αἰγιαλὸν ἔ ἦτον ἀσφαλῶς ὠχυρωμένη.

Ὁ Κάσσανδρος ἐφθασε ἔ αὐτὸς, ἔ ἐπολιορκεῖ τὴν πόλιν κατὰ γῆν τε ἔ θάλασσαν, ἔ μετ' ὀλίγον οἱ πολιορκημένοι ἔπαχον μεγάλην ἔνδειαν τροφῶν. Οἱ στρατιῶται ἐφεύγον ἀπὸ τὸ φρέριον, εἰάν δὲν ἐπαρηγορεῖντο ἀπὸ τὴν παρουσίαν τῶσων πολλῶν περιβλεπτῶν ἀνδρῶπων, καὶ δὲν ἔτρεφῶν χρητὰς ἐλπίδας τῆ νὰ λάβωσι δυνατὴν βοήθειαν παρὰ τῆ Αἰακίδου βασιλείως τῆς Ἡπείρου. Οὗτος ὁ βασιλεὺς ἠθέλησε τρώκτι νὰ βοηθήσῃ τὰ δίκαια τῆς ἀδελφῆς Ὀλυμπιάδος, ἔ ἤδη ἐκινήσῃ· ἀλλ' ὁ Κάσσανδρος θέλων νὰ ματαιώσῃ τὸν σοχασμόν τε, προκατέλαβεν ὅλας τὰς ἐκ τῆς Ἡπείρου παροδὸς, ἔ εἰς τὴσὴν ἀπορίαν ἐνεβάλει τῆς στρατιῶτας τῆ Αἰακίδου, ὡσε ἔτοι ἔδεμίαν ἐλπίζοντες εὐτυχίαν τῆς ἐκστρατείας, ἀλλὰ μᾶλλον ἀμφισβᾶλλοντες ἔ περὶ τῆς ἰδίας σωτηρίας, συνώμοσαν ἐναντίον τῆ βασιλείως, ἔ ἀρνέμενοι τὸ βασιλικὸν αὐτῆ ἀξίωμα, ἔπετάχθησαν εἰς τὸν Κάσσανδρον. Ἡ Ὀλυμ-

(1) Θυγατέρα Αἰακίδου τῆ βασιλείως τῆς Ἡπείρου (Διοδ. ΙΘ'. §. 35. Γ' 14,6.).

πίας δὲν εἶχεν ἤδη ἄλλον φίλον, παρ' ἧ εὐδύνατο νὰ ἐλπίζῃ βοήθειαν, εἰ μὴ τὸν Πολυσπέρχοντα· ἀλλ' αὐτὴ δὲν ἐγίνωσκεν, ὅτι ὁ Κάλλας ἔκαμε τὴν βοήθειαν ἐκεῖνε ἄπρακτον, ὁ ὅποιος δημοστεύσας πολλὰ γράμματα δηλωτικὰ τῆς ἀδίκου ἔσκληρᾶς διοικήσεως τῆς Ὀλυμπιάδος ἔ τῆ Πολυσπέρχοντος, κατέπεισέ τες στρατιώτας τότε νὰ μισήσωσι τὴν διοίκησίν τε τὸσον, ὡσε οἱ Πολυσπέρχων μόλις εὐδύνατο νὰ φροντίσῃ ὑπὲρ τῆς ἑαυτῆ ἀσφαλείας. Ἡ Ὀλυμπιάς ἔ οἱ μετ' αὐτῆς κατήντησαν ἤδη εἰς τοιαύτην ἀξιοδρήνητον κατάστασιν, ὡσε οἱ μὲν βασιλικοὶ συγγενεῖς ἔ οἱ λοιποὶ τῆς αὐλῆς ἠδῖον κρέας ἴππειον, οἱ δὲ στρατιῶται ἔσαρκοφάγην τες ἀποδνήσκοντας συστρατιώτας, ἔ οἱ ἐλέφαντες ἔζων ἀπὸ τὰ πριονίσματα τῶν ξύλων. Ἐν ταύτῃ τῇ ἀθλίᾳ καταστάσει πολλοὶ κατέφυγον πρὸς τὸν Κάσσανδρον, ὁ ὅποιος εἰδείξε πρὸς πάντας, πλὴν τῶν συναιτίων τῶν τελευταίων φόνων, μεγάλην φιλάνθρωπιαν ἔ γενναϊότητα. Ἡ Ὀλυμπιάς καταφεύγουσα πάλιν πρὸς τὸν Πολυσπέρχοντα, ἔγραψε πρὸς αὐτὸν ἐπιστολὴν πέμπουσα νυκτὸς ταχυδρόμον· ἀλλ' ἔτος ἐπιάθη, ἔ ὁ σκοπὸς τῆς ἐξαποστολῆς ἐματαιώθη. Τότε βλέπουσα ἡ Ὀλυμπιάς, ὅτι ἡ προσδοκωμένη βοήθεια δὲν ἤρχετο ἐν καιρῷ δέοντι, ἔ ἀπογνῶσα τὰ κατ' αὐτὴν, παρεδῶκεν ἑαυτὴν ἔ τὸ στρατευμα εἰς τὸν Κάσσανδρον. Τῆτο ἔκρινε τὴν τύχην ὅλης τῆς Μακεδονίας, ἔ ἡ Πέλλα, ἡ μητρόπολις, ὑπετάχθη παρυσυδὺς εἰς τὸν νικητὴν, ὁ δὲ Ἀριστόνους, ὅσις διώκει τότε τάγμα στρατιωτῶν εἰς τὴν Ἀμφίπολιν, ἐνεχείρισε τὴν πόλιν διὰ προσαγωγῆς τῆς Ὀλυμπιάδος.

Ἡ Ὀλυμπιάς παρεδόθη εἰς τὸν Κάσσανδρον ἐπὶ

συμφωνία τῆ νὰ μὴ θανατωθῆ. Ἀλλ' οἱ συγγενεῖς τῶν φονευθέντων ὑπ' αὐτῆς ἔκραζον θάνατον, καὶ ὁ Κάσσανδρος προφασιζόμενος, ὅτι ἡ συμφωνία ἔγινα μόνον ἀναφορικῶς πρὸς τὴν κατὰ τὰς πολεμικὰς νόμους καταδίκην, ἐνεχείρισεν αὐτὴν εἰς τὰς πολιτικὰς νόμους τῆς πατρίδος. Οἱ φίλοι τῶν φονευθέντων ὑπ' αὐτῆς συναχθέντες, κατηγόρησαν αὐτὴν ἐν κοινῇ τῶν Μακεδόνων ἐκκλησίᾳ, παρ' ἧν καὶ ἀκρίτως κτεδικάσθη εἰς θάνατον. Τότε ὁ Κάσσανδρος ὑποχόμενος νὰ δώσῃ π. χ. αὐτῇ πλοῖον, συνεβέβηκε νὰ φύγῃ εἰς τὰς Ἀθήνας.

316. αὕτη δὲ ἀπερρίψε τὴν ὑπόχρεσίν τε (1), καὶ ἐξήτει νὰ κριθῆ ἐνώπιον ὄλων τῶν Μακεδόνων λέγυσα, ὅτι ἦτον ἐτοίμη ν' ἀπολογηθῆ περὶ πάντων, ἧν ἔπραξεν. Ο' Κάσσανδρος θέλων νὰ ἐμποδίσῃ τὰ ἐκ ταύτης τῆς κρίσεως ἐνδεχόμενα ἄτοπα, ἐξεῖλε διακοσίους στρατιώτας, προσάξας νὰ τὴν θανατώσωσιν. Οὗτοι μὲν ἐν ἐμβάντες εἰς τὴν φυλακὴν εὐλαβήθησαν, καὶ πάλιν ἀνεχώρησαν ἄπρακτοι· οἱ δὲ συγγενεῖς τῶν φονευθέντων ὤρμησαν καὶ κατέσφαξαν αὐτὴν, ἡ ὁποία ὁμῶς ἔδειξεν, ὡς λέγουσι, μεγάλην σαφερότητα καὶ γενναϊότητα. Ο' Κάσσανδρος ἀφήκεν αὐτῆς τὴν σῶμα ἡμέρας τινὰς ἄταφον, ἴσως θέλων ν' ἀνταποδώσῃ τὴν ἀτιμίαν, οἷαν ἐκείνη ἔδειξεν εἰς τὸν τάφον τῆ ἀδελφῆς τῆς Γόλλης. Ἡ Ρ'ωξάνη καὶ ὁ υἱὸς Ἀλέξανδρος ἐφυλακώθησαν εἰς τὴν Ἀμφίπολιν, καὶ κατὰ τὴν γενομένην προσαγὴν ἐλάμβαναν θεραπείαν τῆς ζωῆς ὄχι βασιλικὴν, ἀλλ' ἰδιωτικὴν (2). Ο' Ἡρακλῆς, ὁ υἱὸς τῆ

(1) Καὶ πάνυ δικαίως· ἐπειδὴ ὁ Κάσσανδρος ἐμπελάει νὰ τὴν φονεύσῃ κατ' ὁδόν (Διοδ. Σικ. ΙΘ'. §. 51.).

(2) Ἡ Ρ'ωξάνη καὶ ὁ υἱὸς ἐφονεύθησαν ἐν Ὀλ. ριζ', 1.

Ἀλεξάνδρου ἐκ Βαρσίνης, ὁ μόνος διάδοχος τῆς βασιλείας, σχεδὸν μετὰ δύο χρόνους ἐφονεύθη ὑπὸ τῆ Πολυσπέρχοντος προτροπῇ τῆ Κασσάνδρου.

Κατὰ τῆτον τὸν τρόπον εἰκοσιοντῶ χρόνους μετὰ τὸν θάνατον τῆ Ἀλεξάνδρου ἠδὲ εἰς ἐκ τῆ βασιλικῆ γένεος ἀπέμεινε, διὰ τὰ ἐξουσιάζει μέρος ἐκείνης τῆς βασιλείας, τὴν ὅποιαν ὁ Φίλιππος ἔο ἡὸς αὐτῆ Ἀλεξάνδρου ἀπέκτησαν με μεγάλην πολιτικὴν, κινδύνους ἔαιματοχυσίας. Τοιαῦτα ἀξιοθρήνητα ἐχρημάτισαν πρὸς τὴν βασιλικὴν γενεάν τῆς Μακεδονίας τὰ ἀποτελέσματα τῆς φιλαρχικῆς πλεονεξίας, ἡ ὅποια ἐξέκαυσε τὰς φλόγας τῆ πολέμου εἰς τὴν Εὐρώπην, Ἀσίαν ἔαιφρικὴν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ'.

Συμβάντα ἐν τῇ Μακεδονίᾳ ἔαιλλάδι ἀπὸ τῆς καταστροφῆς τῆς οἰκίας τῆ Φιλίππου ἔως τῆς συμμαχίας τῶν Μακεδόνων καὶ Ἀχαιῶν κατὰ τῶν Αἰτωλῶν.

Ο' Κασσάνδρος, ὅσις ἤδη ἐπεμελεῖτο τὰς τέχνας τῆς εἰρήνης (1), μετ' ἔαι πολὺ ἠναγκάσθη τὰ σρέψη τὸν νῦν εἰς ἄλλα πράγματα ἀναγκαῖα. Ἐν τῇ ἔαι-

Ο' Ἡρακλῆς ἐθανατώθη (ἐξ χρόνους μετὰ τὸν θάνατον τῆς Ολυμπιάδος) ἐν Ολυμπ. ριζ', 4 (Διόδ. ΙΘ'. §. 35. 49. 105. Κ'. §. 28.).

(1) Αὐτὸς ἔαιλαβεν εἰς γυναῖκα τὴν Θεσσαλονικὴν θυγατέρα τῆ βασιλείας Φιλίππου, διανοόμενος τὰ σερρωθῆ ἔκτισε δὲ ἔαι νέας πόλεις (Διόδ. ΙΘ'. §. 52.).

λάδι ὁ Πολυπέρχων ἐὶς ἵος αὐτῆ Ἀλέξανδρος ἔτεκ-
 ταίνοντο πολλά μηχανήματα μετὰ τῶν ἐχθρῶν τῶν
 συγγενῶν τῆ Ἀντιπάτρου, καὶ ἐσπειρὸν σπόρους τῆς
 μελλούσης διχονοίας. Ὁ Κασσάνδρος, ὡς ἐπιμελητῆς
 ἐ δεσπότης ἀμφοτέρων τῶν ἐπαρχιῶν, ἔχων χρέος
 νὰ φροντίσῃ ὑπὲρ τῆ ἀμειβία αἰτῶν συμφέροντος, ἀπε-
 φάσισε νὰ στρατεύσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Διὸ συναγα-
 γῶν δυνατὸν στρατευμα, ἤρχετο προχωρῶν· εἰς δὲ
 τὴν Θεσσαλίαν εὐρώων τὰς ἐν Πύλῳ παρόδους φυλατ-
 τομένας ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν, τῶν φανερῶν ἐ ἀδιαλ-
 λάκτων ἐχθρῶν, μόλις τέτυς βιασάμενος, παρήλ-
 θεν εἰς τὴν Βοιωτίαν, ἐ ἤρχετο πρὸς τὰ εἰρεπία τῶν
 Θηβῶν. Ἡ Δεωρία τέτων τῶν εἰρεπιῶν προξένησεν,
 ὡς εἰκὸς, εἰς τὴν φαντασίαν τῆ Κασσάνδρου πολλὰς
 διαλογισμὰς, ἐνθυμίζουσα αὐτὸν τὴν παλαιὰν φήμην
 τῶν ἐνοικέντων, τὴν πεπτωκυῖαν λαμπρότητα τῆς
 πόλεως, ἐ τὴν δόξαν ἐκεῖνε τῆ ἀνδρός, ὅσις κατη-
 φάνισε τηλικῆταν ἔθνος ἐ κατέσκαψε τηλικαύτην πό-
 λιν. Δυσκόλον εἶναι ν' ἀπαντήσωμεν, ὅποιον ἐκ τε-
 των τῶν αἰτίων παρεκίνησε τὸν Κασσάνδρου νὰ φροντί-
 σῃ τὴν ἀνάστασιν τῆς πόλεως, ἢ πρὸς τὸς δυσουχεῖς
 ἐ πολυκαθεῖς Θηβαίους εὐσπλαγχνία, ἢ ἡ δέλησις
 τῆ νὰ κάμῃ φίλος τέτυς συναχθέντας ἐ νὰ λέγηται
 παρὰ τοῖς ἄλλοις φιλόανδρωτας, ἢ τὸ μῖσος πρὸς τὴν
 μνήμην τῆ Ἀλέξανδρου, τῆ ὁποῖου πάντα τὰ ἔργα ἡ-
 γωνίζετο ν' ἀναιρή. Πιθανὸν ὅμως, ὅτι τὸ ἔχρατον αἰ-
 τιον ἦτο τὸ ἰχυρώτατον. Ἐς ὧ· αὐτὸς ἀπεφάσισε ν' ἀ-
 πασῆσῃ τὰς Θηβας, ἐ πρὸς ἐκπλήρωσιν τέτυτε γυν-
 ναίε ἐπιχειρήματος ἐξήτησε ἐ τὴν βοήθειαν τῶν Βιω-
 τῶν, προσκαλέσας ὅλες τὸς φυγάδας Θηβαίους, ἵνα
 ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα. Πάντες ἐδείχθησαν

πρόθυμοι βοηθοὶ τέτε τῷ ἔργῳ, ἔτι εἰς ἄλιγον ἔτε-
 λειώθησαν τὰ τεῖχη, ἔτι ἀνεκτίσθησαν οἱ πρῶτισοι
 δρόμοι, μεθ' ὃ οἱ Θηβαῖοι μετεπέμποντο πανταχό-
 θεν τὸς διασωζομένους τῶν φίλων, ἔτι ἕτως ἢ πάλιν,
 ἢ ὅποια εἰκοσι χρόνους ἔτι πρὸς (1) μετὰ τὴν κα-
 ταστροφὴν εἶχε τὴν τύχην ἢ ἀνασηδῆ ἀπ' ἐκεῖνο τὸ
 ἴδιον γένος, τὸ ὅποσον τὴν κατέσκαψεν, ὑπεσῆμαι-
 νεν εὐδαιμονίαν ἔτι εὐτυχίαν. Οἱ δὲ Κάσσανδρος με-
 λειῶν, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, νὰ ματαιώσῃ τὰ κρύ-
 φια ἐπιχειρήματα τῷ Πολυστέρχωντος ἔτι τῷ ἡβῆ, ἐμει-
 νεν ἐν Βοιωτίᾳ, ὅσον καιρὸν ἀπῆτει ἢ παρυσία τε, ἔτι
 εἶτα ἐσράτευσεν εἰς τὴν Πελοπόννησον· ἐλθὼν δὲ εἰς
 τὸν Ἰθμόν, καὶ εὐρών αὐτὸν τετειχισμένον ὑπὸ τῷ
 Ἀλεξάνδρῳ, διεβίβασε τὸν στρατὸν εἰς πλοῖα ἐπίπε-
 दा (χεδίας), ἔτι ἔσυρε πρὸς τὸ μέρος τε τὰς ἀξιολό-
 γωτέρας πόλεις, ἄλλας μὲν βία, ἄλλας δὲ πρῶδο-
 σία. Οἱ Ἀλέξανδρος ἐφυγεν εἰς τὴν Ἀσίαν (2). Οἱ
 δὲ Κάσσανδρος ἀπολιπὼν ἐπὶ τὸν Ἰθμόν στρατιώτας
 (2000) ἱκανὺς ἔτι στρατηγὸν τὸν Μάλικω, ἐκατήλη-
 θεν εἰς τὴν Μακεδονίαν.

Περὶ τὸν κρίνω ἔτι ἀνοίκειαν εἰς τὴν κατ' αὐτὸ
 ἰσορίαν τῆς Ἑλλάδος νὰ ἰσορήσω εἰδικώτερον τὰ ἐσω-
 τερικὰ τῆς Μακεδονίας πράγματα. Διὸ μεταβαίνω
 ὅσον τάχιστα εἰς τὰ συμβάντα, ὅσα ἐμφανίζουσιν ὅπω-

(1) Ἀυτὴ κατεσκάφη τῷ Β'. ἔτι τῆς ριᾶ Ὀλυμπ. καὶ
 ἀνεκτίσθη τῷ α' ἔτι τῆς ριᾶς (Διοδ. ΙΘ'. §. 53. Σχολ.).

(2) Ἀυτὸς κατηγόρησε τὸν Κάσσανδρον παρὰ τῷ Ἀν-
 τιγόνῳ (Διοδ. ΙΘ'. §. 60.). Ἐπειτα ὁ Ἀλέξανδρος ἔτι
 Ἀριστόδημος προσβάλλουσι τὰς πόλεις, ὅσας ἐκυρίευσεν
 ὁ Κάσσανδρος. Τέλος δὲ, ὁ Ἀλέξανδρος ἐνέται μετὰ τῷ
 Κάσσανδρῳ, ἔτι μετ' ἐλίγον (Ὀλ. ριᾶ, 3.) φονεύεται.

σὺν τὴν κατάσασιν τῶν παραμαρτυαῶν τῆς Ἑλλάδος πόλεων. Ὁ Κάσσανδρος ἔμαθε τὰς μερίμνας ἔταραχὰς τῆς ὑπερόχου δυνάμεως, ἔχων περὶ αὐτὸν πανούργους ἔδυνατὲς ἐχθροὺς, ἐκ μὲν τῶ ἐνός μερὸς τὸς Αἰτωλῶν ἔ Ηπειρώτας, ἐκ δὲ τῶ ἑτέρου τὸν Ἀντίγονον ἔ Δημήτριον. Καὶ αὐτὸς ὁ φόρος τῶν παιδίων τῶ Ἀλέξανδρου, παρ' ἔ ἠλπιζεν ἀσφάλειαν ἔδωκε περισσότερο ῥοπήν εἰς τὸς συναταγωνιστὰς τῆς βασιλείας, οἱ ὅποιοι ἀπῆλαισαν ἐκ ταύτης δυνάμει ἔ π. χ. ἐλευθερίαν, χωρὶς νὰ μετέχωσι τῆς παρανομίας τῶ 298. Κασσάνδρου. Ἀλλ' ὅμως ἀπέθανεν εἰρηνικὸς ἐξουσιαστῆς τῆς Μακεδονίας ἔ αὐτῆς τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία ἤδη, πλῆντινων πόλεων, ὑπετάχθη εἰς τὸς Μακεδόνας.

Ἀποθανόντος δὲ τῶ Κασσάνδρου (1), οἱ δύο υἱοὶ Ἀντίπατρος ἔ Ἀλέξανδρος ἐσασίαζον πρὸς ἀλλήλους περὶ τῆς βασιλείας. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐπεκαλέσατο τὴν βοῦθειαν Δημητρίου τῶ Πολιορκητῆ. Οὗτος δὲ δολοφονήσας τὸν Ἀλέξανδρον ἐν τινι δείπνῳ, καὶ ἀπολαύσας πολλὰς συμβουδῆς τῶ συμφέροντος, ἔλαβε τὴν βασιλείαν· ἀλλ' ἀντὶ νὰ διορθώσῃ τὴν ἐκ τῶν διηνεκῶν πολέμων κατερήμωσιν τῆς Μακε-

(1) Μετὰ τὸν θάνατον διεδέξατο τὴν βασιλείαν ὁ πρεσβύτερος υἱὸς Φίλιππος, ὅς ἐς μετ' ἔ πολὺ ἀπέθανεν (Γ' ες. ΙΕ', 4. Πανσ. Θ', 7. Πλάτ. εἰς Δημ.). Ὁ Ἀντίπατρος ἤδη ἀναγορευθεὶς βασιλεὺς ἐφόνευσε τὴν μητέρα Θεσσαλονικήν, ἡ ὁποία ἠγάπα τὸν νεώτερον ἀδελφόν. Ὁ Δημήτριος ἔ ὁ Πύρρος ἔρχονται εἰς βοῦθειαν τῶ Ἀλέξανδρου. Οἱ δύο ἀδελφοὶ διαλλάττονται. Ὁ Πύρρος ἀναχωρεῖ, ἔ ὁ Ἀλέξανδρος δίδωσι νὰ καταπίσῃ ἔ τὸν Δημήτριον εἰς ἀναχώρησιν, δολοφονεῖται (Ὁ λ. ρκα', 3.), ἔ ὁ Ἀντίπατρος φονεῖται ὑπὸ τῶ Λυσιμάχου, πρὸς ἔ κατέφυγεν (Γ' ες. Ις', 1.).

δονίας, ἐπέβαλεν αὐτὴν εἰς νέα πολεμικὰ ἐπιχειρήματα ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Ἑλλάδος, Αἰτωλίας, Ἡπείρου καὶ Θράκης (1), παραδιδόμενος ἐν ταύτῳ εἰς τὴν τὴν τριφῆν, κενοδοξίαν καὶ ὑπεροπτικὴν ἀλαζονίαν, ὥστε ἡ αὐτὴ ἦτο πάντοτε τὸ θεατρὸν τῆς ἀσωτείας καὶ ἀσελγείας, καὶ αὐτὸς πρὸς μὲν τὰς ὑπηρετάς τῶν ἡδονῶν ἦτο εὐπρόσодος, πρὸς δὲ τὰς ὑπηρετίας καὶ αὐτὰς τὰς πρέσβεις τῶν ξένων πόλεων δυσόμιλος καὶ δυσπρόσодος. Ἐν ᾧ δὲ οἱ δυσαρκεῦντες Μακεδόνες ἐμελλον ν' ἀποκατήσσωσι κατ' αὐτῆ, ὁ μὲν Πτολεμαῖος ἐπλευσεν ἐναντίον τῶν Ἑλληνικῶν αὐτῆ πόλεων μὲ δυναμιν ἀξιόλογον, ὁ δὲ Λυσίμαχος ἐσράτευσεν εἰς τὴν Μακεδονίαν ἐκ τῆς Θράκης, καὶ ὁ Πύρρος ἐχώρει ἐναντίον ἐκ τῆς Ἡπείρου. Ὁ Δημήτριος ἀναγκασθεὶς νὰ φύγῃ ἐκ τῆς βασιλείας, ἠγωνίσθη πρὸς ἀνάκτησιν αὐτῆς ἡρωικῶς μὲν, ἀπράκτως δὲ καὶ σωφρονισθεὶς ἐκ τῆς αὐτυχίας, ἔδειξε τὰς λαμπροτάτας ἀρετάς.

Μετὰ τὴν καθάρεισιν τῆ Δημητρίου, ὁ Πύρρος καὶ Λυσίμαχος, οἱ ὅποιοι ἐνήργησαν ἐκ συμφώνου εἰς τὰ ἀνωτέρω εἰρημένα, ἐσασίαζον ἤδη πρὸς ἀλλήλους περὶ τῆς βασιλείας, καὶ ἠτοιμάζοντο ν' ἀποκτήσωσι τὰ δίκαιά των μὲ βίαν. Ἀλλ' ὁ Λυσίμαχος μεταχειριζόμενος φανερῶς μὲν τὴν βίαν, κρυφίως δὲ τὸν δόλον, ὕψ-

(1) Κυριεῖται τὴν Βοιωτίαν καὶ Θράκην ἐν Ὁλ. ραά. 4. Ὁ Πύρρος εἰσβάλλει εἰς τὴν Θετταλίαν ἐν Ὁλ. ραβ'. 1. Ὁ Δημήτριος εἰσβαλὼν εἰς τὴν Ἡπείρου, νικᾶται εἰς ἄλλο μέρος. Ὁ Πύρρος κατατρέχει τὴν Μακεδονίαν. Ὁ Δημήτριος μελετᾷ πόλεμον κατὰ τῆς Ἀσίας, δι' ἣν ἠνώδησαν κατ' αὐτῆ ὁ Πτολεμαῖος, Λυσίμαχος καὶ Πύρρος. Ἀλλ' οἱ στρατιῶται ἀφίνοισι τὸν Δημήτριον (Πλούτ. εἰς Δημ. καὶ Πύρρ. Διόδ. Σ. 560.).

ρησεν εὐδὺς τὸν βασιλέα τῆς Ἠπειροῦ ἀπὸ πωτῶς κτη-
ματός ἐν τῇ Μακεδονίᾳ. Πολλοὶ δὲ γένοιτο συνέβησαν
μεταξὺ τῶν πολλῶν τῷ νικητῷ βασιλευσῶν ἐν οἷον, αἰ-
σῶσαι, καθὼς ἀκολυθῶσι πολλοὶ εἰς τὰς δεσποτι-
κὰς διοικήσεις, ἔπαυσαν μὲ φόνον (1), ἐκ τῷ ὅποιοι
παρεκινήθη τὸ ἀδικηθῆναι μέρος καὶ καταφύγη εἰς τὸν
βασίλευσιν Σέλευκον, ὁ ὅποιος συνεκρότησε πολλοὺς κα-
τὰ τῷ Αυσιμάχῃ, ἀπαχθῆσας εἰς τὴν πεδιάδα τῆς
Φρυγίας ὀνομαζομένην Κύρου πεδίου (2). Οὗτοι ἦσαν οἱ
δύο μόνοι ζῶντες στρατηγοὶ τῷ Ἀλέξανδρῳ, ὧν ὁ μὲν
Σέλευκος ἦν ἐβδμηκονταεταπταετής, ὁ δὲ Αυσιμάχος
ὀγδωκονταετής, ἐξ ἑδείξαν ἀμφοτέροι οἱ ἀνὴρ τὴν ὀρμη-
ν. καὶ ἐνεργεῖσαν τῆς νεότητος. Ἀλλ' ἡ τύχη τῷ Σέλυσκι
282. ἰππεδύχουσε, ἐξ ὁ Αυσιμάχος ἔπεσεν. Ὁ Σέλευκος ὑπο-
χωρήσας εἰς τὸν υἱὸν Ἀντιόχου τὴν ἐν τῇ (αὐτῷ) Ἀσίᾳ
ἐπικρατεῖσαν, ἤλατιζε καὶ ζήσῃ τῷ Λοιπῷ ἡρώχως εἰς
τὴν πατριδα· ἀλλ' ἔστα μῆνας μετὰ τὸν Σίσιατον
τῷ Αυσιμάχῃ ἐβδωκονθῆναι ὑπὸ τῷ Πτολεμαίῳ Κε-
ραυνῆ, ἀδελφῷ τῆς Αυστινίδου, ἰπὲρ ἃ ἐξεδέσθησε
κατὰ τῷ Αυσιμάχῃ. Ὁ Πτολεμαῖος παρελάθει ἡδὴ

(1) Ἡ νέα σύζυγος τῷ Αυσιμάχῃ, Ἀρσιὸν τῆνοια,
συγγατὴρ τῷ Πτολεμαίῳ Φιλαδέλφῳ βασιλεύσας τῆς Ἀιγύπτου
ἐκ τῆς γυναικὸς Βερβικῆς, κατέπεσε τὸν Αυσιμάχου καὶ
ὄλ. φωνεύσῃ ταν πρεσβύτερον αὐτῷ υἱὸν Ἀγαθοκλῆα, καὶ ὃ
ἡ Αυστινίδα, ἡ ἀδελφὴ τῆς Ἀρσιῶνης ἐκ τῆς γυναικὸς
Εὐρυδίκης, μετὰ τῶν υἱῶν τῷ ἀδελφῷ Κεραυνῷ ἐξ τῷ Ἀλέ-
ξανδρῳ, ἔτιρε υἱῷ τῷ Αυσιμάχῃ, κατέφυγεν ἐπὶ τοῦ Σέ-
λευκου, ἐξ κατέπεσεν αὐτὸν καὶ κηρύξῃ πόλεμον κατὰ τῷ
Αυσιμάχῃ, καὶ ἔστος ἄχρι τῆδε ἔζησε πάντοτε εἰρηκτικῶς
(Γεω. ΙΖ. ΙΔ'. Ἀπικιν. Πικρ. Ἄπτικ. Κεφ. ΙΗ').

(2) Ὁ Παρφύριος μόνου σημαῖοὶ τὸν τόπον τῆς μα-
χῆς, τὸν ὅποιον ὁ Εὐσέβιος ὀνομάζει Κύρου πεδίου.

τὸ διαδῆμα τῆς Μακεδονίας, ἐκολάκευε τὴν χήραν τῆς Λυσιμάχου, ἣ ὅποια εἶχεν ἕτι μέρος τῆ ἀνω, ἦτοι ἀνατολικῆς μερὸς τῆς Μακεδονίας, καὶ κατέπεισεν αὐτὴν νὰ τὸν νυμφευθῆ, ὑποχόμενος ν' ἀφήσῃ τὴς ἰδῆς διαδόχου τῆς βασιλείας. Ἀλλ' ὁ πάντων μιαιώτατος μόλις εὐρῶν ευκαιρίαν, τῆς μὲν νέου βασιλεῖς (Λυσιμάχου καὶ Φιλίππου) ἐξανάτωσεν, αὐτὴν δὲ ἐξώρισεν εἰς τὴν Σαμοθράκην.

Ἡ θεία δίκη δὲν ἀφήκε πολὺν χρόνον ἀτιμώρητα τόσα ἐγκλήματα. Τριακόσιοι χιλιάδες Γαλάται (1) ἤρχοντο ἐκ τῆς ἰδίας αὐτῶν πατρίδος εἰς ἀναζήτησιν νέων κατοικιῶν, οἱ ὅποιοι περιπατήσαντες παρὰ τὸν Δούναβιν τόπον ἱκανόν, διηρέθησαν εἰς τρία σῶματα, ἐξ ὧν τὸ ἐν (ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τῆ Βελγίε) ὤρμησεν εἰς τὴν Μακεδονίαν. Ὁ βασιλεὺς μὴ θέλων νὰ δώσῃ τὰ ζητηθέντα χρήματα εἰς τὴς βαρβάρους, ἐνίκηθῃ αὐτὸς καὶ τὰ μετ' αὐτῆ ἀτάκτως συναθροισθέντα τάγματα· οἱ δὲ βάρβαροι ἐκκόψαντες αὐτῆ τὴν κεφαλὴν, καὶ διαπεράσαντες εἰς Λόγγην, περιέφερον παρεπιδεικνύμενοι εἰς ὅλον τὸ κράτευμα. Τῆτο τὸ π. χ. σῶμα τῶν Γαλατῶν εὗρεν ἕδεν ἦττον μεγάλην ἀντί- 279. φασιν ἐκ τῶν συναχθέντων νέων Μακεδόνων ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῆ Σωθένου. Ἀλλ' ἕτερον σῶμα βαρβάρων διοικώμενον ὑπὸ τῆ Βρέννε κατέκοψε καὶ τὸν Σωθένην καὶ τὸ ἀνδρείον κράτευμα, ἤρπασεν ὅλον τὸν πλῆθον τῆς Μακεδονίας, καὶ ὤρμησε πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ἣ ὅποια ἐφαίνετο πάντῃ ἀδύνατος ν' ἀντισταθῆ εἰς τῆτον τὸν χεῖμαρρον τῶν βαρβάρων.

(1) Γέσ. ΚΔ'. Πaus. Γ. ΙΘ'. Καλλίμ. ὕμν. εἰς Ἀθλ. καὶ Σχολ. Σειδ. εἰς Γαλάτ. Μέμ. ἐκλ. παρὰ Φωτ.

Οἱ Ἕλληνες βλέποντες τὸν κίνδυνον πρὸ τῶν Φυρῶν, παρεκινήθησαν νὰ μεταχειρισθῶσι τὴν ἀκριβεσάτην εὐταξίαν, ἢ τὰς σοφὰς συμβουλὰς, ὅσας πολλάκις ἢ δυσυχία ἐμπνέει εἰς τὸς στρατηγούς· ἢ παρῆντος συναγαγόντες τὴν ἐναπολειφθεῖσαν δύναμιν, ἐφύλαττον τὴν εἰσοδὸν τῆς Ἑλλάδος, ἢ εἰς τὰς Θερμοπύλας. Οἱ Ἀθηναῖοι, ἔχοντες στρατηγὸν τὸν Κάλπιππον, εἶχον τὴν ἡγεμονίαν τῆς ἀναγκαίης ἐπιχειρήματος· οἱ δὲ σόλοι αὐτῶν πλείοντες παρὰ τὸς αἰγιάλους τῆς Θετταλίας, ἐβούληθη τὸ περὶ τὸν στρατεύμα. Ὁ Βρέννος ἐξεπλάγη εἰς τὴν παρῆσαν ἀντίστασιν ἢ βλέπων, ὅτι ἔτε ἢ πληθὺς, ἔτε τὸ γιγαντιαῖον χῆμα ἢ ἡ ἀγριότης τῆς στρατεύματος ἐχρησίμευον, ἢ ὅτι μετὰ πολλὰς ἀλλεπαλλήλους μάχας ἠναγκάσθη νὰ παύσῃ τὴν ἐκ βίας ἄλωσιν τῶν πυλῶν, ἐσειλεν ἔν τῷ τάγμα στρατιωτῶν προσάξας νὰ ληλατήσῃ τὴν Αἰτωλίαν συνορεύουσαν δυτικῶς μετὰ τῆς Θετταλίας, ἐλπίζων διὰ τῆς ν' ἀντιπερισπᾶσῃ (to make a diversion) τὸς ἐχθρούς· ἀλλὰ ἢ ἔτις ἔδεν κατώρθωσε διὰ τὰ πραττόμενα κακὰ τῶν σαλέντων στρατιωτῶν, τὸς ὁποῖους πάντες μισῶντες, κατέκοψαν αὐτῶν τὸς ἡμίσεις. Τέλος δὲ οἱ Θετταλοὶ, εἰς τῶν ὁποίων τὴν χώραν ἐκάθητο οἱ Γαλάται, ἐπιθυμῶντες νὰ ἐλευθερωθῶσιν ἀπὸ τέτων τῶν ὀχληρῶν ξένων, ἔδειξαν εἰς αὐτὸς τὸ ξενὸν πέραμα τῆς ὄρις τῆς Οἰτης, δι' ἢ εἰσέβησαν οἱ Μῆδοι εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ τῆς Ξέρξης· ἢ ἔτις ἐμβὰς ὁ Βρέννος, ἐπορεύετο πρὸς τὸν ἐν Δελφοῖς ναόν, μελετῶν νὰ σκυλεύσῃ ὅλον αὐτὸν τὸν πῆλον. Οἱ κάτοικοι ὁμῶς ταύτης τῆς ἱερᾶς πόλεως παρακινέμενοι ἀπὸ τὸν τῆς θρησκείας ἐνθουσιασμόν, ὤρμησαν ἀναλπίστως εἰς τὸς βαρβάρους, οἱ ὅποιοι κυριευ-

όμενοι ἀπὸ πανικὸν φόβον, ἔφευγον ἀτάκτως καταδιωκόμενοι ὀλόκληρον νυχθήμερον. Πρὸς δὲ, ἡ συμβάσα τρομερὰ χάλασα καὶ τὸ σφοδρότατον ψύχος ἐβόηθεν τὴν ὄργην τῶν τροπαιέχων Ἑλλήνων, ὡσεὶ οἱ περισσότεροι τῶν βαρβάρων κατεκόπησαν. Ὁ Βρέννος κληγῶδεις, καὶ ἐνοχλῆμενος ἀπὸ θρησκευτικὸν τρίμον, ἐφονεύθη ἰδιοχείρως. Οἱ δὲ ὀλίγοι μείναντες βάρβαροι συναγόμενοι ἠγωνίζοντο νὰ φύγωσιν ἀπὸ τοιαύτην ἐπιζήμιον χώραν· ἀλλὰ τὰ διάφορα ἔθνη τῆς Ἑλλάδος ἐπολέμουν αὐτὸς ἀναχωρῶντας, καὶ ἔτιωσ ἀπὸ τὸ πολὺ πλῆθος τῶν βαρβάρων, ὅσα ἐχύθησαν ἐκ τῆς Μακεδονίας εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ εἰς ἐπέσρεψε σῶος εἰς τὴν πατρίδα, καὶ κατὰ μὲν Ἰβήτιον πάντες ἐκόπησαν, κατὰ δ' ἄλλης ἰσορικές τινὲς αὐτῶν διέφυγον εἰς τὴν Θράκην καὶ Ἀσίαν. Ἡ παῦσα εὐκαιρία παρακινεῖ τὸν ἰσορικὸν νὰ συγκρίνη τὴν διαφορετικὴν ἔκβασιν τῆς ἐπιδρομῆς τέτων τῶν βαρβάρων καὶ ἐκείνων, οἱ ὅποιοι μετὰ ταῦτα ἀνέτρεψαν τὴν αὐτοκρατορίαν τῶν Ῥωμαίων. Οὔτε ἀπεχθῆς, ἔτε ἀλυσιτελῆς ὑπάρχει ἡ ἔρευνα τῶν αἰτιῶν τέτων τῶν διαφορετικῶν ἀποτελεσμάτων, ποιοὶ ἦσαν οἱ παραβαλλόμενοι βαθμοὶ τῆς ἀρετῆς, πολεμικῆς εὐταξίας καὶ τέχνης τῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων. Ἀλλὰ τῆτο εἶναι ἔργον τῆ πολιτικῆ φιλοσοφίας, καὶ δεῖται ἰδιαίτερας σκέψεως καὶ θεωρίας· ἐν δὲ τῷ ἀνα χεῖρας πονήματι ὑπάρχει ἀναγκαῖα μόνον ἡ παραδήλωσις τῶν μέσων, διὰ τῶν ὁποίων αἱ Ἑλληνίδες πόλεις ἀπεδίωξαν τὸς βαρβάρους.

Οἱ κάτοικοι τῶν Δελφῶν ἐπρόσαξαν, κατὰ τὸν Ἰβήτιον (κδ', 7), ἐν ὀνόματι τῆ μαντείας τὸς γείτονας χωρικές νὰ φύγωσιν ἐγκαταλιμπάνοντες τὸς οἴκους γεμάτους οἶνου καὶ ἄλλων τροφῶν παντοδαπῶν. Οἱ ἔν

Γαλάται θεραπεύοντες κατακόρως τὴν ὄρεξιν, ἣ ὁποία ἠξήθη περισσότερο διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν πρὸς ζω-
 ἀρκειαν, δὲν εἶχον πλέον ἐκεῖνο τὸ χαρακτηριστικὸν
 ζωηρὸν τῶν ἐπιχειρημάτων, καὶ ὁ Παρνασσός, ὅσις
 ἐκεῖτο ὡς ἐγγύς τῆς ἱερᾶς πόλεως τῶν Δελφῶν ἢ
 εἶχε πολλὰ σπήλαια ἢ καλῶματα, ἔδωκεν ἀφορμὴν
 τῷ ἐπομένῳ εὐτυχῆς στρατηγήματος. Πολλοὶ ἄνθρω-
 ποι εἰσέβησαν εἰς αὐτὸ τὸ ὄρος, προσαχθέντες νὰ
 φωνάζωσιν ὅσον αἰὸν τε ἐν καιρῷ δεῶντι ὀλοφύζοντες ἢ
 ὀλοφυρόμενοι. Τέτε γενομένου, οἱ βάρβαροι μὴ βλέ-
 ποντες τὰς ἀνθρώπους, ἐνόμιζον τὸ γινόμενον ἀπὸ δαι-
 μόνων προερχόμενον. Οἱ δὲ κάτοικοι εὐρισκόμενοι ἐπὶ
 τὰς δυσαναβάτας κορυφὰς τῆ ἰδίῃ ὄρει, ἔβλαπτον
 τὰς πλησίον εὐρισκομένους ἐχθρὰς λιθοβολῶντες ἢ κα-
 τακυλίοντες βράχους. Οὗτος ὁ δρασκευτικὸς ἐνθουσια-
 σμὸς καθοδηγούμενος ἢ βοηθούμενος ἀπὸ τὴν πανουργίαν
 τῶν προσατῶν τῶν Δελφῶν, ἐματαίωσε τὸν μελετώ-
 μενον κατὰ τῆς ἱερᾶς πόλεως σκοπὸν τῶν βαρβάρων.
 Οἱ δὲ διωγμοὶ κατὰ τὰς θερμοκύλας πρέπει ν' ἀπο-
 δοθῇ εἰς τὴν πολεμικὴν ἢ στρατιωτικὴν τέχνην, εἰς
 τὴν ταχέειαν ἀνάστασιν τῆ φιλελευθέρου πνεύματος, ἢ
 εἰς τὸν φόβον τῆ τρομερῆ ἢ ἐξαπιναιε κινδύνε τῶν
 Ἑλλήνων, ἐνὸς ἔθνους ἀγχνύου ἢ φιλοτίμου.

Μετὰ τὸν θάνατον Πτολεμαίου τῆ Κεραυνῆ (1)
 ἐβασίλευσε τῆς Μακεδονίας ὁ υἱὸς Δημητρίου τῆ Πα-
 λιορρητῆ Ἀντίγονος, ὁ ὅποτος ἔλαβεν εἰς γυναῖκα
 Φίλαν τὴν θυγατέρα τῆ Σελεύκου ἐκ τῆς Στρατονί-

(1) Μετὰ τὸν Πτολεμαῖον ἐβασίλευσεν ὁ Μελέα-
 γρος, εἶτα ὁ Ἀντίπατρος, ἔπειτα ὁ Σωθῆνης, ἢ μετὰ
 ταῦτα ἐν Ὁλ. ρη', 3. ὁ Ἀντίγονος.

κης. Ο Ἀντίγονος μετακομισάμενος πολὺν πλῆθον ἐκ τῆς Πελοποννήσου εἰς τὴν Μακεδονίαν, εἰδείκνυεν εἰς τὴν αὐτὴν μεγάλην πομπὴν καὶ μεγαλοπρέπειαν, καὶ ὅλη ἡ βασιλεία ἀνελάμβανε τὴν πρῶην λαμπρὰν κατάστασιν. Ἀλλ' οἱ Γαλάται, οἵτινες ἔμειναν εἰς τὰ ἀνατολικά σύνορα τῆς Μακεδονίας, ὅτε ὁ Βρένιος ἐλευλάτει δυτικῶς, παρατηρῶντες τῆτο, καὶ φελογόμενοι ὑπὸ ἐλπίδος ἀρπαγῆς, ὤρμησαν πάλιν εἰς τὴν Μακεδονίαν. Οἱ δὲ Ἀντίγονος ἀφήσας αὐτὸς πρῶτον ἀταράχης, ὤρμησεν εἰς αὐτὸς ἀναχωρῶντας καὶ καταπεφορτισμένους ἀπὸ λάφυρα, καὶ κατεδίωξεν αὐτὸς μὲ μέγαν φόνον.

Ἀλλ' ἡ Μακεδονία μόλις εἰρηνεύσασα, ἠδῶνθη τὰς ἐπιδρομὰς ἄλλων νέων ἐχθρῶν. Οἱ Πύρροι, ὁ βασιλεὺς τῆς Ἡπείρου, ὅσις ἐκ νεαρῆς ἡλικίας ἔπαθε πολλὰ καὶ παράδοξα, καὶ διὰ τὴν συχνὴν μεταβολὴν καὶ σκληρότητα τῆς τύχης ἐγένετο εὐμετάβολος, ἀνδρεῖος καὶ φιλοκίνδυνος, καθίσας πάλιν ἐπὶ τὸν πατρικὸν θρόνον, ἀφ' ἧ ἐδιδόχθη πατὴρ ἔτι ὢν, εὐδύνατο νὰ βασιλεύσῃ εἰρηνικῶς καὶ εὐδαιμόνως· ἀλλ' αὐτὸς φύσει ἀνήσυχος ὢν καὶ φιλοκίνδυνος, μετὰ πολλὰς ἀτυχεῖς ἐν Σικελίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ ἀνδραγαθίας, ἐπέσρεψεν εἰς τὴν Ἡπείρον, καὶ ὠργισμένος ὢν κατὰ τὸ Ἀντιγόνου, παρὰ τῷ ὁποίῳ ἐζήτησεν ἄλλοτε ἀπράκτως βοήθειαν, π. χ. ἐσράτευσεν εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ ἐνωθεὶς μετὰ πολλῶν Μακεδόνων, μάχῃ κατενίκησε τὸν Ἀντίγονον. Οὗτος ὁ βασιλεὺς ἔχων ἔτι ὑπ' ἐξουσίαν τὴν Θεσσαλονικὴν καὶ τὰ πλησιόχωρα παραθαλάσσια, ἀνεκίνησε πάλιν πόλεμον κατὰ τὸ ἔχθρῶν· ἐνίκηθη δὲ κατὰ τὸ κράτος ὑπὸ τῷ (ἴδὲ τὸ Πύρρῳ) Πτολεμαίῳ, τὸν

ὅποσον ὁ Πυρρὸς, ἐναχολόμενος εἰς ἄλλα ἐπιχειρήματα, ἀφῆκε διοικητὴν τῶν νεοκτηθέντων τόπων.

Ὁ Σπαρτιάτης Κλεώνυμος ἐκ τῆ γένους τῶν βασιλέων ἐξοριθεὶς ἀπὸ τῆς πατρίδος, κατέφυγεν εἰς τὸν Πύρρον, καὶ παρεκίνησε αὐτὸν εἰς τιμωρίαν τῆς γενεμῆνης αὐτοῦ ἀτιμίας (1). Ὁ Πυρρὸς δεξάμενος ἀσμένως τὸ Κλεωνύμου τὸ ζήτημα, τὸ ὅποσον παρεσκευάζει εἰς αὐτὸν νέον εὐδίων τῆς φιλοτιμίας, ἐμβὰς, ἐν ᾧ Ἄρειοι, ὁ ἀρχάσας τὸν θρόνον τῆς Σπάρτης, ἔφυγεν ἀποδημῶν εἰς τὴν Κρήτην μετὰ τὸν ἀνδρὸς τῆ Σπαρτιατικῆ στρατεύματος, ἔσφαττε καὶ ἔκαιεν ἕως εἰς τὰς πύλας τῆς Σπάρτης, ἔχων 25,000 πεζῶν, 2,000 ἵππων, καὶ 24 ἐλέφαντας. Τότε αἱ Σπαρτιάτιδες ἔδειξαν τὴν ἡρωϊκὴν αὐτῶν ἀνδρίαν καὶ τὰ θαυμάσια ἀποτελέσματα τῶν νόμων τῆ Λυκέρου (2). Ἡ βελή βλέψασα τὸν κίνδυνον τῆς πόλεως ἀπεφάσισε νὰ στείλῃ τὰς γυναῖκας εἰς τόπον ἀσφαλῆ· ἀλλ' ἡ Ἀρχιδάμεια, ἀποσελλομένη ἐκ τῶν Σπαρτιατιδῶν, εἰσέβη εἰς τὸ βουλευτήριον κατέχευσε τῇ χειρὶ τὸ ξίφος, καὶ εἶπε τὰ φρονήματα ἐκεῖνων τε καὶ αὐτῆς κατὰ τῆτον τὸν τρόπον. «Μὴ φρονεῖτε, ὦ Σπαρτιάται, τὸν ἄναξίως τῶν γυναικῶν τῆς πόλεως, ὥστε νὰ ἠνομιζήτε, ὅτι αὐταὶ θέλουσιν ἐπιζήσῃ εἰς τὸν ὄλεθρον τῆς πατρίδος. Διὸ μὴ συμβουλευθετε τῆ φου-

(1) Ὁ ἀνεψιὸς Ἄρειος εἰδὼξεν αὐτὸν τῆ θρόνου, καὶ ὁ υἱὸς τῆ Ἀρείως Ἀρότατος ἠτίμασε τὴν γυναῖκά τε (Πλάτ. εἰς Πυρρ. Πaus. Α'. Γ' β. ΚΕ'. δ').

(2) Ὁ Συγγραφεὺς αἰνίττεται εἰς τὰς γυμνασιακὰς ἀγῶνας, τὰς ὁποίας διώρισεν ὁ Λυκέρου εἰς τὰς γυναῖκας. Ἀλλ' ὅμως καὶ δίχα τῶν αἰ γυναικῶν ἠγωνίζοντο πολλαὶς ὑπὲρ τῆς πατρίδος κινδυνεύουσας.

„κτέον, ἀλλὰ τί ποιητέον.“ Μετὰ ταύτην τὴν ἀνδρικήν ὁμίλιαν ἀπεφασίσθη νὰ σκάψωσι διὰ νυκτὸς τάφρον παράλληλον μὲ τὸ στρατόπεδον τῷ ἐχθρῷ, εἰς δὲ τὰ ἄκρα ταύτης νὰ στήσωσιν εἰς τὴν γῆν ἀμάξας, αἱ ὅποια ἔμελλον νὰ ἐμποδίσωσι τὸ πέραμα τῶν ἐλεφάντων· τὸ δὲ ἔργον διεμερίσθη, καὶ τὸ μὲν τριτημόριον ἔλαβον αἱ γυναῖκες, τὸ δὲ λοιπὸν οἱ γέροντες· οἱ δὲ νέοι ἐφυλάττοντο πρὸς τὴν ἐπαύριον μάχην νεαροὶ καὶ ἀκμάζοντες. Τέλος δὲ, μετὰ κρατεράν μάχην οἱ Σπαρτιάται ἠνάγκασαν τὸν Πύρρον ν' ἀναχωρήσῃ· πλὴν ὁ Πύρρος μὴ ἀποδειλιάζων εἰς αὐτὴν τὴν φθοράν, „αὐριον, εἶπε, πολεμῶμεν πάλιν, ὅταν οἱ Σπαρτιάται κατὰ τετραυματισμένοι θέλωσιν εἶναι ὀλιγωτέροι ἢ ἱκανοὶ νὰ ἐναντιωθῶν.“ Ἀλλ' ἡ ἐν καιρῷ ἐλθῆσα βοήθεια τῷ Ἀντιγόνῳ καὶ Ἀρέως ἠνάγκασε τὸν Πύρρον νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν, ὁ ὅποιος ἐν τῷ ἀναχωρεῖν ἐβλάπτετο κατ' ὑπερβολὴν ἀπὸ τὸν Ἀρέα, ὅστις ἠκολούθει κατὰ πόδας· ὁ δὲ Πτολεμαῖος ἀγωνιζόμενος νὰ βοηθήσῃ τὴν ὀπίσθεν πτέρυγα τῷ πατρὶ, ἐκυκλώθη καὶ ἐφανεύθη. Ὁ Πύρρος ἐστράτευσε πρὸς τὸ Ἄργος, ὅπου ἐζητήθη ἀπὸ τὸ ἐναντίον μέρος τῷ Ἀντιγόνῳ· ἐλθὼν δὲ πλησίον τῆς πόλεως, εὔρε τὸν ἀνταγωνιστήν τε, ὁ ὅποιος εἶχεν, ὡς καὶ αὐτὸς, τὴν φίλην, ἐστρατοπεδευμένον πλησίον αὐτῆς μετὰ μεγάλης δυνάμεως. Οἱ Ἄργεοὶ τρέμοντες εἰς τὸν μέλλοντα ἀγῶνα, παρεκάλεν αὐτὸς τὴν ὑψηλόφρονας βασιλεῖς νὰ πολεμήσωσιν ἔξω τῶν πυλῶν τῆς πόλεως. Ἀμφότεροι ἔσερξαν· ἀλλ' ὁ Πύρρος ἐπιχειρή- π. χ. σας εἰς τὸ σκοτὸς τῆς νυκτὸς νὰ ἔμβῃ εἰς τὴν πόλιν, 272· ἐφανεύθη (1). Περὶ τῆς χαρακτῆρος τῷ Πύρρῳ ὡς πο-

(1) Γυνή τις ἐφόνευσεν αὐτὸν ῥίπτουσα ἄνωθεν περαμίδα (Πλάτ. εἰς Πύρρ.).

λεμικῆ ἀρκεῖ μόνον νὰ σημειώσωμεν, ὅτι ὁ ἴδιος Ἀντίγονος ἐκρίνει αὐτὸν ὡς τὸν μέγιστον πάντων τῶν στρατηγῶν, ἔ δεύτερον τῇ τάξει τὸν Σκιπίωνα (1).

Τὸ κράτευμα τῆ Πύρρου κατενικήθη, ἔ τῶσον ἔτρεμον αἱ Ἀργεῖαι ἀκύνοντες τὸ ὄνομα τῆ Πύρρου, ὡς ἀπέδιδον τὴν σωτηρίαν, τὴν ὁποίαν προξένησεν αὐταῖς ὁ θάνατός τε, εἰς ὑπερφυσικὴν πρόνοιαν (τῆς Δήμητρος). Ὁ Ἀντίγονος, ἄς ἐκάθισε πάλιν ἐπὶ τὸν θρόνον τῆς Μακεδονίας ἔχων ὑφ' αὐτὸν πάλαι πύλαις ἐν αὐτῷ τῷ κέντρῳ τῆς Πελοποννήσου, ἐφθασεῖτο ἔ παρ' αὐτῶν τῶν φίλων. Διὰ συμμαχία τῶν Σπαρτιατῶν ἔ Αἰγυπτίων βασιλέων ἐγίνε κατ' αὐτῆ, ἔ ἐν τῷ ἐτοιμάζῳδαι ἄλλη ἐπίδρομή Γαλατῶν ἐφοβέ.

π. χ. 267. ριζε τὸν παντελῆ τῆς χώρας ὄλεθρον. Οἱ Μακεδόνες ἔφευγον ἀπὸ προσώπου αὐτῶν χωρὶς τινος ἀντιστάσεως. Ἀλλ' ὁ Ἀντίγονος, ὁ τότε Φάβιος ἢ Βασιγώνιος, ἄκρας σαφῶς ἐσυγχώρησεν εἰς τὲς ἐχθρὰς νὰ χορτάσῳσι τὴν θηριώδη φιλαρπαγίαν των· ἔ ἀκολουθῶν αὐτὲς παρὰ πόδας, ἔ ἐνοχλῶν ἀναχωρῶντας, ἔφερον εἰς τόπους ἀχρεῖας, ἔ τέλος κατέκοψεν ἔως ἐκός. Ὁ φιλάτιμος Ἀντίγονος παρακινῶμενος ἤδη ὑπὸ τῆς εὐτυχίας, ἐμελέτα τὴν παντελῆ ὑποταγὴν τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, ἔ ἐν πρώτοις ἐπολιόρκει τὰς Ἀθήνας. Τὸ πρὸς ταύτην τὴν πόλιν σέβας, ἄμα δὲ ἔ ὁ φόβος τῆ γενικῆς κινδύνε, προξένησαι αὐτῇ τὴν βοήθειαν τῆς Σπάρτης ἔ Αἰγύπτου (2). Ὅμως ὁ Ἀντίγονος κατενίκησε πᾶν τὸ ἐμποδῶν, ἔ ἐπέβαλεν εἰς

(1) Τίτ. Λίβ. Βιβλ. ΛΕ'. ἀρ. ΙΔ'.

(2) Εἰς τὴν ἐν Κορίνθῳ μάχην ἀπέθανεν ὁ βασιλεὺς Ἀρρῆς (Ὁλ. ρηή, 3. π. χ. 266.). Ὁρα Παισα. Γ'. 6. ἔ Γεσ. Κς. 2.

τὰς Ἀθήνας Φρυγῶν Μακεδόνων. Ἐν τῷ μεταξί, ἡ Μακεδονία ἀρπαγείσα παρὰ τῷ Ἀλεξάνδρῳ υἱῷ τῷ Πύρρῳ, ἐκυριεύθη πάλιν ὑπὸ Δημητρίου υἱῷ τῷ Ἀν. π. χ. τριγόνου. Ἡ πολυχρόνιος ἐμπειρία εὐνόητο νὰ διδάξῃ 266. τὸν Ἀντίγονον τὴν μωρίαν τῷ νικῶν· ἀλλ' αὐτὸς ἐπιμένων εἰς τὴν μωρᾶν φιλοτιμίαν (1), πανέργως ἐκυρίευσεν τὴν Κόρινθον, καὶ μετ' ὀκτῶ σχεδὸν χρόνων πάλιν ἐδιώχθη· τέλος δὲ ἀπέθανε βασιλεύσας ἑξήκοντα ἔτη ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτῷ ἀναβάσεως ἐπὶ τὸν θρόνον τῆς Μακεδονίας. Ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ καὶ διάδοχος Δημ. π. χ. μήτριος ἐγένετο περίπυτος εἰς τὰς διαφόρους ἐπαρχίας 243. τῆς Ἑλλάδος καὶ διατηρῶν ἑαυτῷ μόνῳ τὴν ὑπέροχον δυνάμειν, ἀλλὰ βοηθῶν τῶν τυράννων τῶν ἀρπαγῶν αὐτῆς, ἐν γῆμα δυνάμειν ἰσοδύναμον μὲν τῷ πρώτῳ, καὶ δὲ τὸσον πρόξενον ζηλοτυπίας, ὅσον εἴαν ἐφύλαττεν αὐτὸ εἰς τὸ ἴδιον αὐτοῦ ὄνομα. Μετὰ τῆτον βα. π. χ. σιλεύσαντα δέκα χρόνους ἐβασίλευσεν ὁ ἀδελφὸς Ἀν. 233. τριγόνου ὁ Β', ἀνὴρ δίκαιος καὶ ἐπιεικής, καὶ ἀπεχόμενος τῶν ξένων ὑποθέσεων τότε μάλιστα, ὅτε ἡ ἀναρχία καὶ ἡ ταραχὴ τῆς Ἑλλάδος ἐδέλγον τὴν φιλοτιμίαν τῷ ἀνδρῶπι.

Ἡ πολιτεία τῶν Ἀχαιῶν (2), τὸ πάλαι ἐλίγον γινώσκῃ, ἤδη ἐγένετο περίβλεπτος καὶ διάσημος, καὶ ἀπέβλεπεν εἰς τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος. Αὐτὴ ἐσώζετο ἀρχαϊοῦσεν, καὶ συνίστατο ἐξ ἀρχῆς ἀπὸ δωδεκά πόλεις. Ἡ δὲ πρώτη ἐν αὐταῖς γινώσκῃ διοί-

(1) Ὅλοι οἱ στρατηγοὶ τῷ Ἀλεξάνδρῳ καὶ οἱ ὑπ' ἐκείνων ἐκυριεύοντο ἀπὸ τῆτο τὸ δυστυχὲς πάθος, καὶ ἤδελον ὅλοι νὰ γίνωσιν Ἀλέξανδροι.

(2) Ὅρα Πολύβ. Β'. 38. καὶ Πaus. Ζ'. 17. Πλάτ. εἰς Ἀρατ. Στραβ. Βιβλ. Η'.

κησις ἦτο, καθὼς ἔτι εἰς ἄλλας πόλεις τῆς Ἑλλάδος, μοναρχική. Προϊόντος δὲ τοῦ καιροῦ, οἱ Ἀχαιοὶ παρεξυμόμενοι ὑπὸ τῆς τυραννίας τῶν κρατάντων, ἀπετείναξαν τὸν ζυγὸν τῶν βασιλέων (1), καὶ ἠνώθησαν εἰς συμμαχίαν, συμφωνῶντες ἢ ἀντιβοηθῶσιν ἀλλήλοις ἐναντίον τῆς τυραννίας τῶν βασιλέων, ἔτι γὰρ ἔχουσι τὸ ἴδιον συμφέρον, νόμους τῆς αὐτῆς ἔθνεως, καὶ φίλους, καὶ τὰ αὐτὰ νομίσματα καὶ εἰδῆ, πρὸς δὲ τέτοις ἀρχοντας τῆς βελῆς τῆς αὐτῆς. Οὗτοι οἱ ἀρχοντες ἐψηφίζοντο κατ' ἔτος ὑπὸ τῆς κοινότητος ὅλης, καὶ δις τῷ χρόνῳ, ἢ καὶ συχνότερον ἐν καιρῷ ἀνάγκης, συνήθροζετο γενικὴ σύνοδος (ἐν τῷ Αἰγίῳ) ἐκ τῶν πρέσβειων τῶν διαφόρων πόλεων βελευομένη ὑπὲρ τῶν ἀναγκαίων πραγμάτων τῆς νομοθεσίας καὶ διοικήσεως. Οἱ πρώτοι ἀρχοντες τῆς βελῆς ὀνομαζόμενοι *ερατηγοὶ* εἶχον ὑφ' αὐτῆς τὴν ερατιωτικὴν δύναμιν τῆς πολιτείας καὶ τὸ δίκαιον τῆς προεδρίας ἐν τῇ συνόδῳ τῆς ἔθνεως· καὶ πρῶτον μὲν ἦσαν δύο, ὑπεραν δὲ (μετὰ 25 χρόνους) διὰ τὰ ἐκ τῆς δυαρχίας ἄτοκα εἰς μόνον ἐχειροτονεῖτο. Μία βελὴ δέκα ἀνδρῶν, ὀνομαζομένων *δημιεργῶν*, ἐβοήθει διὰ τῶν συμβελῶν τὸν ερατηγόν, καὶ ἐχρησίμευεν ὡς πύργος ἐναντίον τῆς μοναρχίας καὶ δημοκρατίας· εἶχε δὲ καὶ τὸ προνόμιον νὰ ἐρευνᾷ ὅλας τὰς ὑποθέσεις πρὶν ἀναχθῆν ἔμπροσθεν τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου, καὶ νὰ δοκιμάσῃ ἢ ἢ ἀποδοκιμάσῃ πᾶν τὸ ἀρέσκον ἢ ἀπαρέσκον. Παρεκτὸς δὲ τέτων τῶν δημοερ-

(1) Οἱ Γύγης ὑπάρχει ὁ τελευταῖος βασιλεὺς. Ἐπειτα ἡ γενομένη δημοκρατία διήρκεσεν ἄχρι τοῦ Ἀλέξανδρου. Οἱ Μακεδόνες κατέσλιβον τὴν ἐλευθερίαν τέτων τῶν πόλεων. Ἐν δὲ Οἴ. ρκδ', 4. πρὸ Χριστοῦ 280 ἀνεωύθη πάλιν ἡ συμμαχία τινῶν πόλεων.

γῶν, ἐκάστη πόλις εἶχε τὴν ἰδιαίτεράν πολιτικὴν διοίκησιν, ἢ ὅποια κατὰ τὴν πιθανολογίαν τινῶν συνίστατο ἐν αὐτῇ, καθὼς ἐν ἡ πολιτικὴ τάξις τῆ ἔθνης, ἀπὸ ἐκκλησίας τῆ δήμου, ἀπὸ δημοργῶν, ἀπὸ βουλῆς, καὶ ἑνα στρατηγόν. Περὶ δὲ τῶν νόμων τῶν Ἀχαιῶν, τῆ ἀξιολογωτάτῃ πράγματι ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν ἔθνων, πολλὰ ἀμυδρὰν γνῶσιν ἔχομεν. Ὅμως ἐκεῖνοι, ὅσοι σώζονται μέχρι τῆς σήμερον, μαρτυροῦσι σαφῶς τὴν πολιτικὴν αὐτῶν σοφίαν. Εἰσὶ δὲ οἱ ἀκόλυθοι.

Ὅποιος ἰδιώτης ἢ πόλις ἐκ τῆς συμμαχίας τῶν Ἀχαιῶν λάβῃ δῶρα κατ' ὅποιαν ἄφορμὴν παρὰ βασιλέως ἢ ἔθνης, ἐκλείετο ἐκ τῆς συμμαχίας τῆς Ἀχαιίας.

Οὐδεὶς ἐκ τῆς συμμαχίας ἐπέλε πρεσβείαν, ἢ τε ἔκαμνε κατὰ τὸ δοκῶν συμμαχίαν ἢ φιλίαν μετὰ τινος βασιλέως ἢ ἔθνης.

Ἡ ὁμόψηφος συγκατάνευσις ὅλης τῆς συμμαχίας ἀπητείτο πρὸς ὑποδοχὴν τινὸς βασιλέως, ἐπαρχίας, ἢ ἔθνης.

Οὐδεμίαν συνάθροισιν τῆ πλήθους ἐγένετο, ὅτε ἐζήτηι ξένος βασιλεὺς, ἕως ἢ ἐνεχειρίζοντο πρῶτον αἱ ὑποθέσεις ἐγγράφως εἰς τὸν στρατηγὸν τῆς Ἀχαιίας ἐν εἰς τὴς δημοργῶν, ἐν ἐκρίνοντο παρ' αὐτῶν ἀναγκαῖαι.

Ἡ σύνοδος ἐσκέπτετο μόνον δι' ὃ ἐσυναχθεῖ.

Ὅσοι ἔλεγον τὰς γνώμας, ἐπρόβαλλον τῇ ἐπαύριον σύντομον περιληψίαν τῶν λεχθεῖσῶν αἰτιῶν πρὸς δευτέραν ἐξέτασιν· τῇ δὲ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀφελκτικῶς ἐπεράνετο ἢ ὑπόθεσις (1).

(1) Gronovii thesaurus Antiquit. Graecarum. IV. Σελ. 571. Πολύβ. ιδ. 9. ἐν πρεσβ. μα' ἐν μβ'.

Ἡ ἰσότης καὶ φιλανθρωπία τῶν πολιτικῶν διαταγῶν τῶν Ἀχαιῶν, ἅμα δὲ ἡ μεγάλη καλοκάγαθία τῶν ἡθῶν καὶ ἡ καλὴ πίσις, εἴλκυσαν τὸν θρασυμῶν τῶν πλησιοχώρων ἔθνῶν, καὶ κατέστησαν αὐτὸς αἰρετοκρίτας τῶν διαφορῶν τῶν γειτόνων. Ὅτε δὲ ἡ Μακεδονία κατεδυνάστευσε τὴν Ἑλλάδα, πολλαὶ συμμαχίδες πόλεις τῶν Ἀχαιῶν, παρακινούμεναι ὑπὸ τῶν φίλων τῶν Μακεδόνων, ἐγκατέλιπον τὴν ἔθνητικὴν συμμαχίαν καὶ ὑπετάχθησαν εἰς τὸς τυράννους. Ἡ ἀναρχία καὶ ταραχὴ τῆς Μακεδονίας ὑπὸ τὸν Λυσίμαχον καὶ Πτολεμαῖον Κεραυνὸν ἐνίσχυσαν τὸς Ἀχαιῶν ἀναλάβωσιν, ἂν καὶ κατὰ μικρὸν καὶ βαθμῆδον, τὴν παλαιὰν διοίκησιν. Αἱ πόλεις αὐτῶν ἦσαν μικραὶ καὶ ὀλιγάνθρωποι, ἡ γῆ στείη καὶ ἄκαρπος, καὶ ἡ θάλασσα ἀλίμενος καὶ κινδυνώδης.

Ἐν ταύτῃ ἔν τῃ περιστάσει, καθ' ἣν ἡ μόνη φιλοτιμία τῶν Ἀχαιῶν ἦτο ἡ ἀτάραχος ἀπόλαυσις τῆς ἰδίας ἐλευθερίας, Ἄρατος ὁ Σικυώνιος (1), πικρὸς μισοτύραννος, ἐλευθερώσας τὴν πατρίδα ἀπὸ τῆς τυραννίας τῆ Νικοκλέους, ἐζήτει νὰ σερωῶσῃ ἑαυτὸν καὶ τὸ πρᾶγμα, ὑπὲρ ἧ ἠγωνίζετο, ἐναντίον τῶν φίλων τῆ τελευταίῃ τυράννῃ, καὶ κατέφυγεν εἰς τὴν συμμαχίαν τῶν Ἀχαιῶν, τῶν γειτόνων τῆς Σικυωνίας καὶ τῆ μό-

(1) Μετὰ τὸν θάνατον τῆ τυράννου Κλείσιος ὁ γενόμενος ἄρχων Κλείσιος, πατὴρ τῆ Ἄρατε, ἐφανεύθη ὑπὸ τῆ Ἀβαντίδου ἄλλου τυράννου, ὅτε ὁ ἰπταεὶς Ἄρατος μόλις εἰσέφυγε τὸν κίνδυνον. Ἐκ τούτου ἐνεφύετο καὶ συνήυξετο τὸ σφοδρὸν αὐτῆ καὶ διάπυρον μῖσος ἐπὶ τὸς τυράννους. Μετὰ τὸν Ἀβαντίδαν ἐβασίλευσεν ὁ πατὴρ Πασίας, καὶ μετὰ τούτου ὁ Νικοκλῆς, ὅστις ἐν Ὀλ. ρλβ', 2 ἀποδιώκεται (Πλάτ., εἰς Ἄρατ.).

νε κατὰ τὴν Πελοπόννησον φιλελευθέροις ἔθνεσ. Πεντακόσιοι καὶ ὀγδοήκοντα Σικυώνιοι ἐξόριστοι ἀνεκλήθησαν· καὶ ἐπειδὴ ἀδύνατον ἦτο νὰ λάβωσιν ὅλα ὀπίσω πὰς πρῶην κτήσεις, ἡ ἀπορία ἦτο περὶ τῆς παραγορίας τούτου πλήθους ἀνθρώπων. Ὁ Ἄρατος, ὁ ὁποῖος παραγγελλόμενος ἔσειλε ποτὲ πρὸς Πτολεμαῖον τὸν Φιλάδελφον, βασιλέα τῆς Αἰγύπτου, πολλὰς εἰκόνας, ἦλθεν ἐπὶ τῷ παρόντος πρὸς αὐτὸν τὸν βασιλέα, καὶ ἔλαβε ποσότητα χρημάτων (150 τάλαντα) πλεσίαν καὶ ἀποχωρῶσαν εἰς τὸν μελετώμενον σκοπὸν, καὶ εἰς τὴν διανομὴν ταύτης τῆς ποσότητος ἔδειξε τούτην δικαιοσύνην καὶ φρόνησιν, ὥστε καὶ οἱ παλαιοὶ νόμιμοὶ κύριοι τῶν κτημάτων καὶ οἱ νέοι κτήτορες ἐθαύμασαν τὴν πολιτείαν τῷ ἀνδρός. Ἡ φήμη τῷ Ἀράτῳ ἔσυρεν αὐτῷ τὸν ἔπαινον ὅλου τῆτος τῆς Ἑλλάδος· μάλιχα δὲ αἱ ἐπαρχαὶ τῶν Ἀχαιῶν ἐλπίζουσαι μέγα ὄφελος ἐκ τῆς φιλίας αὐτῆ, ἐχειροτόνησαν αὐτὰν στρατηγὸν τῆς Ἀχαιίας. Ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας ἐκυρίευσεν τότε πολλὴν γῆν τῆς Πελοποννήσου, καὶ οἱ μικροὶ βασιλεῖς τῶν διαφόρων πόλεων ἦσαν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὑποτακτοί. Ἐπειδὴ ἔν ἀναντιρρήτως ἡ φιλοτιμία τῶν Μακεδόνων ἐμελλε μετ' ἐ πολὺ νὰ ταραξῆ τὴν εἰρήνην τῆς πολιτείας τῶν Ἀχαιῶν, ὁ Ἄρατος ἀπεφάσισε νὰ προκαταλάβῃ τῆτος (1). Διὸ πολεμή-

(1) Μάλιχα δὲ γινώσκων, ὅτι ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας διέβαλεν αὐτὸν πρὸς τὸν Πτολεμαῖον. Πρὸ ἐνὸς χρόνου, ὅτε ἠρέθη στρατηγὸς ταπεινῶτερον ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν, ἐπόρθησε τὴν Λοκρίδα καὶ Καλυδωνίαν, καὶ ἐβοήθησε τῆς Βοιωτῆς, οἱ ὁποῖοι ἐνικήθησαν ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν περὶ τὴν Χαιρωνεῖαν· μετὰ δὲ χρόνον ἕνα γενόμενος πάλιν στρατηγός, ἐκυρίευσεν τὴν Ἀκροκόρινθον, ἐκδιώξας τὸν τότε Μακεδονικὸν ἄρχοντα Περσαῖου (Πλάτ. εἰς Ἀρατ.).

σας νυκτὸς τὴν Κόρινθον, τὴν κλεῖδα τῆς Χερρόνησος ὄλης, ἣ ὁποία ἐφρουρεῖτο ὑπὸ τῷ Μακεδόνος Ἀντιγόνου, ἔσπασε σκάλας, καὶ ἀνέβη τὰ τείχη με ἑκατὸν ὄλ. μόνον ἀνθρώπους, προσάξας τὸς λοιπὸς ἢ ἀπολυθῆ-
 ελδ 2. σωσιν ἄλλου δρόμον· καὶ ἐμβὰς εἰς τὴν πόλιν, διέταξε
 π.χ. τὰ πάντα καὶ ἐβουλεύετο ἀπὸ τῆς ἔξω μείναντας στρα-
 243. τιώτας τὸσον καλῶς, ὥστε ἐδίωξε τὴν φρουρὰν ἀπὸ
 τὸ φρούριον, καὶ παραδὸς τὰς κλεῖς αὐτῆ γενναίως εἰς
 τὸς Κορινθίους, ἠνώσεν αὐτὸς μετὰ τὸ συμμαχικὸν σώ-
 μα τῶν Ἀχαιῶν.

Ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς Σικυῶνος καὶ Κορίνθου παρ-
 ἐκίνησεν εἰς ἀποασίαν καὶ τὰ Μεγάρα, τὴν Τροιζή-
 να, Ἐπίδουρον καὶ τὰς Κλεωναίς, ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ Λυσιά-
 δης, ὁ τύραννος τῆς Μεγαλοπόλεως, κυριευόμενος ἀ-
 πὸ φιλελευθερίαν, ἀφῆκεν αὐτοδελήτως τὴν βασι-
 λείαν, καὶ τὴν πόλιν κατέταξεν εἰς τὴν συμμαχίαν τῶν
 Ἀχαιῶν. Ὁ Ἄρατος ἐπιμένων πάντοτε εἰς τὸν ἀλη-
 θῆ ἠρωϊκὸν σοχασμὸν τῆ ἢ ἀποκαταστήσει ἐλευθέρην
 τὴν Ἑλλάδα, μετὰ πολλὰς ἀπράκτους ἀγῶνας τῆ καὶ
 ἐλευθερώσει τὰς Ἀθήνας ἴδεν, ὅτι ὁ τότε Μακεδὼν
 ὄλ. διοικητὴς (Διογένης) αὐτῆς τῆς σεβασμίας πόλεως
 ελδ 1. δὲν ἦτον ἀδωροδόκητος, καὶ ὑπέχετο αὐτῷ 150 τάλαντα,
 ἐξ ὧν αὐτὸς ὁ Ἄρατος (ὁ ὁποῖος ἐδαπάνησε
 πολλὰ χρήματα πρὸς ἀπόλαυσιν πολλῶν φίλων ἐν τῇ
 Κορίνθῳ) εἴκοσι ἔδωκεν ἐξ ἰδίων, καὶ ἐπομένως τὰ
 φρούρια παρεδόθησαν εἰς τὸς Ἀθηναίους (1), καὶ αἱ Ἀ-
 θῆναι ἠνώθησαν μετὰ τὴν συμμαχίαν τῶν Ἀχαιῶν. Τὸ
 Ἄρατος ἠλευθερώσει ὁμοίως διὰ τῶν ἀγῶνων τέτε τῷ

(1) Τῆτο ἔγινε μετὰ τὸν θάνατον τῆ βασιλείας Δη-
 μητρίου.

μεγάλη ἔ χρησῆ ἀνδρὸς ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Μακεδόνων, ἔ ἠνώδη μὲ τὴν ῥηθεύσαν συμμαχίαν (1). Οὐδεμία σχεδὸν τῶν πλησιοχώρων πόλεων ἔμεινεν ἐχθρική ἢ ἐλευθέρα, ἀλλὰ πᾶσαι ἤτοι ἠνώδησαν μετὸς Ἀχαιῶν, ἢ ὑπετάχθησαν. Ὁ βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου, ὁ δυνατώτατος τῶν τότε βασιλέων, ἐχθρὸς ὢν τῶν Μακεδόνων βασιλέων, ἐκήρυξεν ἑαυτὸν ὑπερασπιστὴν τῶν ἐλευθεριῶν τῆς Ἀχαιῶν, ὑποσχόμενος ἐν ἀνάγκῃ συνδρομὴν ἔ βοήθειαν. Τοιαύτη ἦν ἡ κατάστασις τῆς πολιτείας τῶν Ἀχαιῶν κατὰ τὸς πρώτους χρόνους τῆς βασιλείας τῆ δευτέρου Ἀντιόχου. Ἀλλ' αὐτὴ ἡ μεγαλοπρεπὴς κατάστασις τῶν πραγμάτων μεταμορφώθη εὐθὺς ἔ ἠφανίσθη ἀπὸ τὴν φιλοτιμίαν ἔ ζηλοτυπίαν τῶν ἰδίων μερῶν, ἀπὸ τῶν ὁποίων τῆ φιλελευθέρου πνεύματος ἐπήγαξε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'.

Ἀπὸ τῆς συμμαχίας τῶν Αἰτωλῶν καὶ Σπαρτιατῶν ἐναντίον τῶν Αἰχαιῶν ἕως τῆς ἐπιδρομῆς τῆ Ἀντιόχου, βασιλέως τῆς Συρίας, εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Η πολιτεία τῶν Αἰτωλῶν συνίστατο, ὡς ἔ ἡ τῶν Ἀχαιῶν, ἐκ πολλῶν συμμαχιδῶν πόλεων, αἱ ὁποῖαι

(1) Οὐχὶ ὀλίγην βλάβην ἐπροξενεῖτο εἰς τὴν συμμαχίαν ἐκ τούτου, ὅτι δὲν ἠνώδη ὅλη ἡ Πελοπόννησος, ὅτι οἱ Σπαρτιάται, Ἡεῖοι, Μεσσηνιοὶ ἔ Ἀρκάδες ἤθελον εἶ ἦναι ἐλευθεροί, ἔ ἀκυσίως ἠνώδησαν μετὰ τῶν λοιπῶν συμμαχῶν τῶν Ἑλλήνων, ἔ ὅτι ἡ συμμαχία ἔλαβεν ἀρχοντας, οἱ ὁποῖοι πάλαι ἦσαν τύραννοι ἔ ἐνέπνεον εἰς αὐ-

τοπάλοι μὲν ἦσαν ἐλεύθεροι ἔ αὐτόνομοι, ἐπὶ δὲ τῶν ἡμερῶν Φιλίππου, τῷ πατρὸς τῷ Ἀλεξάνδρου, φοβόμενοι τὴν Μακεδονικὴν δύναμιν, παρεκινήθησαν νὰ ἐνωθῶσιν (1). Ἡ πολιτικὴ αὐτῶν διοίκησις ὡμοιάζει ἐν πολλοῖς τὴν τῶν Ἀχαιῶν. Οἱ Αἰτωλοὶ, ἔθνος πολεμικόν, ἀγριον, ὀρμητικόν ἔ αὐθάδες, συνειθίσθησαν ἐξ ἀρχῆς εἰς τὰ ὄπλα, τὸ πρῶτισον ἀντικείμενον τῆς προσοχῆς των· διότι ἔχοντες σπάνιον τροφῆς διὰ τὸ πετρῶδες ἔ ἀκαρπον τῆς γῆς, ἠναγκάζοντο νὰ εἰσβάλλωσι συχνάκις εἰς τὰς πλησιοχώρας τόπους, ὅπου ἀρπάζοντες ἀνεχώρουν πάλιν εἰς τὰς ἰσχυρὰς ἐν ὄρεσι κατοικίας. Αὐτοὶ, μὲ ὅλον ὅτι τότε ἦσαν σύμμαχοι τῶν Ἀχαιῶν (2), ἐφθόνην αὐτὸς διὰ τὴν πρὸς τὰς Ἑλληνικὰς ἐπαρχίας δύναμιν (3), ἔ ἀγωνιζόμενοι

τὴν τὴν φιλαρχίαν των. Ὁ Ἄρατος ἐφέρετο πρὸς τὸν Κλεομένη, τὸν βασιλεῖα τῶν Σπαρτιατῶν, ἐχθρικῶς κατὰ τὸ προσωπικὸν πάθος, ἔ διὰ τὴν κάμνει τὰς Αἰτωλὸς ἐχθρὸς τῶν Ἀχαιῶν, ἔ πρὸς μεγάλην ζημίαν τῆς ἐλευθερίας καλεῖ τὰς Μακεδόνας βοηθός.

(1) Πιθανὸν εἶναι, ὅτι αὕτη ἡ συμμαχία τῶν Αἰτωλῶν συνιστάται μετὰ τὸν θάνατον τῷ μεγάλῳ Ἀλεξάνδρου. Αἱ Ἑλληνικαὶ ἐπαρχίαι καταπολέμησαν τὸν Ἀντίπατρον, ἔ μετὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων οἱ Αἰτωλοὶ ἐδέσποζον, ἔ ἠνώθησαν, ὡς φαίνεται, σφραγίσθησαν. Τὸ συνέδριον αὐτῶν (παναιτωλίων) ἐγένετο κατ' ἔτος ἐν Σερμαίῃς. Αὐτοὶ εἶχον ἕνα σφραγιστὸν κατ' ἔτος ἐκλεγόμενον, ἑκπαρχον, γραμματεῖα, ἐφόρος ἔ ἀποκλητὸς, οἱ ὅποιοι συνηθοῦντο συνεχίστησαν (Πολυδ. Β', 2. κτ. 45, 413. Στρατ. Γ'. 718. κτ.).

(2) Ἐν τῷ πολέμῳ κατὰ Δημητρίῳ τῷ Β'· (Ὀλυμπ. ρλδ'. κτ.).

(3) Ὁρα Πολύβ. Β'. κεφ. 45, ἔ 10'. 32 ἔ πανταχῶ. Πausan. ἐν Ἀχαικ. Πλάταρχ. ἐν Κλεισμ. ἔ Ἀγιδι.

να ἐμπνεύσωσι ἔς εἰς τὰς Σπαρτιάτας τὰ αὐτὰ φρο-
νήματα, ἐπέτυχον τῷ σκοπῷ.

Ἡ Λακεδαιμονία ἠγάπησε κατὰ τῆτον τὸν και-
ρὸν ἀντὶ τῆς ἀκτιμοσύνης ἔς σκληραγωγίας τὴν πο-
λυκτημοσύνην ἔς φιληδονίαν. Τὰ συσσίτια, τὸ ὕστατον
τακμήριον τῆς ἐγκρατείας ἔς μετριότητος τῶν Σπαρ-
τιατῶν, μισθόμενα ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τῆς πολιτείας
κατεφρονηθήσαν (1). ἔς εἰς ἢ δύο βασιλεῖς, οἱ ὅποιοι
ἠθέλησαν νὰ ἐμποδίσωσι τὸν χεῖμαρρον τῆς καινῆς διαφ-
θορᾶς, καθαιρῶνται τῆς ἀξίας, ἐξορίζονται ἔς φανεύον-
ται. Οἱ Λυκέρυγιοι νόμοι παρεμελήθησαν διόλου, ἔς
οἱ μὲν ὀλιγοσοὶ τῶν Σπαρτιατῶν ἔχοντες ὅλας τὰς
χώρας ἔζων πολυτελῶς ἔς ἐν ἀφθονίᾳ, οἱ δὲ ἄλλοι
ὑπερέμμενοι τῆς πατριωτικῆς ὑσίας, ἔζων ἐν ἄκρᾳ ἐν-
δείᾳ ἔς πείνᾳ. Οἱ Ἄγεις, ὁ τότε βασιλεὺς τῆς Σπάρ-
της (2), ἐπιθυμῶν ν' ἀποκαταστήσῃ ἰσχυρὸς τὴν περὶ
τῶν δαπανῶν διαλαμβάνοντας νόμους, ν' ἀναιρέσῃ τὰ
χρῆν ὅλα, ἔς νὰ κάμῃ νέον διαμερισμὸν τῶν ἀγρῶν,
ἐπεμελεῖτο, μὴ φροντίζων τῷ ἰδίῳ συμφέροντος, μὲ
ὕλην τὴν ζέσιν τῆς νεότητος (διότι ἦτον εἴκοσι χρό-
νων) ὑπὲρ τῷ πράγματος τῆς ἀρετῆς, ἔς τελευταῖον
ἐπέτυχε τῷ σκοπῷ, ἔς τὰς μὲν ἐναντιωμένους Ἐφόρους
ὑσέρησεν ἀπὸ τῆς ἀξίας, τὸν δὲ Λεωνίδα, τὸν συμβασι-

(1) Οἱ Ἄρειος ἔς ὁ υἱὸς αὐτῷ Ἀκρότατος ἀπηγόρευ-
σαν τὰ Συσσίτια, ἐξ ὧν ὁ δεύτερος ἐμείχευε τὴν γυναι-
κα τῷ Κλεωνύμῳ, θίβει τῷ πατρός τε (Ἀθήν. Δειπν. Δ' 71).

(2) Οἱ Ἄγεις, ὅσις διεδέξατο τὸν πατέρα τε Εὐδα-
μίδα, ἦν ὁ ἕκτος ἀπὸ τῷ περιφώμῳ Ἀγησιλάῳ, ἔς συγ-
γενὴς ἐκείνου τῷ Ἄγιδος, ὅσις ἀπέθανεν ἐν τῇ μάχῃ
πολεμῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος κατὰ τῷ Ἀι-
τικάτρῳ.

Λέα, ὁ ὁποῖος ἠναντιεῖτο εἰς πᾶσαν καινοτομίαν (1), ὑπέρησεν ἀπὸ τῆς βασιλείας, καὶ ἀντ' αὐτῆ κατέσκησε τὸν γαμβρόν τε Κλεόμβροτον. Ἀλλὰ μετ' ἔτι πολὺ τὸ ἐναντίον μέρος ὑπερίχουσε, καὶ ὁ Λεωνίδας ἀποκατεστάθη βασιλεὺς. Οὗτος ὁ τύραννος πνέων ὀργὴν καὶ ἐκδικησὶν κατὰ τῆ ἐχθρῆ, τὸν μὲν Κλεόμβροτον ἐξώρισε, τὸν δὲ Ἄγιν ἠνάγκασε νὰ καταφύγῃ ἰκέτης εἰς τὸν ναὸν Χαλκίοικον. Ἐνταῦθα ἔμεινεν ὁ Ἄγισ μὴ τολμῶν ποτε νὰ ἐξέλθῃ καὶ ἔχων περὶ αὐτὸν φίλους, εἰς τῶν ὁποίων τὴν φιλίαν εἶχε μεγάλην πίσιν· ἀλλ' ἔτι διαφθαρέντες μὲ δῶρα ὑπὸ τῆ Λεωνίδου, παρέδωκαν ἀτίμως τὸν Ἄγιν εἰς τὰς χεῖρας τῆ τυράννου, παρὰ τῆ ὁποῖα κατηγορούμενος ἐνώπιον τῶν Ἐφόρων καὶ τῶν φίλων αὐτῆ, ὅτι ἐμελέτα νὰ μεταμορφώσῃ πᾶσαν τὴν διοίκησιν, ἐφονεύθη ἀπὸ τὸν Δημοχάρην, ἕνα τῶν φίλων, οἱ ὁποῖοι ἐπρόδοσαν αὐτόν (2).

Τέτων ἔτις ἐχόντων, ὁ Κλεομένης (3), ἀνὴρ χρηστὸς, φιλοπόλεμος καὶ φιλόδοξος, ἀναβὰς τὸν Σπαρτιατικὸν θρόνον, εὖρεν ἐν μεγάλῃ ἀταξίᾳ τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν καὶ τὰ δημόσια πράγματα τῆς Σπάρτης. Ἡ οἰκιακὴ ἀθλιότης, εἰς τὴν ὁποίαν κατήντησαν πολλοὶ τῶν Σπαρτιατῶν διὰ τὴν παραμέλειαν τῶν νό-

(1) Ὁ Λεωνίδας ἦν υἱὸς τῆ Κλεωνύμης, τῆ ὁποῖα τὴν γυναῖκα Χελιδωνίδα ἐπλάτισεν ὁ Ἄκροτατος· καὶ μετὰ τὸν θάνατον τῆ υἱῆ τῆ Ἄκροτάτου ἀνέβη τὸν βασιλικὸν θρόνον.

(2) Ἐν τῇ αὐτῇ φυλακῇ, ὅτε ἐφονεύθη ὁ Ἄγισ, ἐπνίχθησαν καὶ ἡ μήτηρ αὐτῆ Ἀγησιζράτη καὶ ἡ μάμμη Ἀρχιδάμεια διὰ προσαγῆς τῆ Ἀμφάρης, ἑνὸς ἄλλου τῶν ἀπίστων φίλων τῆ δυστυχῆς βασιλεῖς (Πλευταρχ. εἰς Ἄγιν).

(3) Ὁ Κλεομένης ἦτον υἱὸς τῆ Λεωνίδου, καὶ πολλὰ νῆος, ὅτε συνέβησαν τὰ περὶ τὸν Ἄγιν.

μων τῷ Λυκέρῳ, ἢ ἡ ταύτη συμπαρεπομένη ἀπόγνωσις, κατέβησαν ἅπασαν τὴν Λακωνίαν ἔρημον, ὥστε ἀντὶ τῷ εἶναι ὡς τοπάλαι ἀριθμὸς ἐγκατοίκων ἱκανὸς νὰ κατοικῶσι τὰ 39,000 μέρη, εἰς τὰ ὅποια ἐμέρισε τὴν χώραν ὁ Λυκέρῳ, ἤδη ὑπῆρχον 700 μόνον Σπαρτιατικαὶ φαμίλιαι, ἐξ ὧν αἱ 600, ἔσαι πάμπτωχαι, ἦσαν ἀνάξιαί τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας. Οἰμὴν ἀλλὰ καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς δούλης (Εἰλωτας), οἱ ὅποιοι τοπάλαι περιεπλανῶντο σωρηδὸν εἰς τὴν χώραν, ἤδη πολλοὶ ἀπέθανον δι' ἔλλειψιν τροφῆς ἢ ὑπηρεσίας, ἢ ἄλλοι ἠρπάγησαν ἀπὸ λησῶν, ὥστε μόνοι οἱ Αἰτωλοὶ ἠρπασαν ἐν μιᾷ ἐπιδρομῇ ὑπὲρ τῆς 50,000 Εἰλωτας (1). Εἰς τοιαύτην ἐλσεινὴν κατάστασιν κατήντησαν ἡ δημοσία ἢ ἰδιωτικὴ ἀρετή.

Ὁ Κλεομένης παρακινέμενος εἰς πόλεμον ἐκ φύσεως ἢ ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν, ἅμα δὲ ἢ Φέλων νὰ τιμωρήσῃ τὴν Ἐφόρον ἢ τὴν Πλασίαν, ἢ νὰ εὖρη εὐκαιρίαν τῶν ἀποκαταστάσῃ τὴν νόμον, περὶ τῶν ὁποίων ἤδη δὲν ἐτόλμα μῆτε νὰ φανῆ φροντίζων, ἢ ν' ἀνακινήσῃ τὴν πολεμικὴν διάθεσιν τῶν Σπαρτιατῶν, ἐβράτευσε κατὰ τῆς Τεγέας, Μαντινείας ἢ τῆ Ὀρχομενῆ, πόλεων Ἀρκαδικῶν, ἢ ὑποτάξας αὐτὰς, ἐκινήθη εὐθὺς ἐναντίον ἐνὸς φρεβίῃ τῆς Μεγαλοπολίτιδος ὀνομαζομένης Ἀθηναίῃ, τὸ ὅποσον ὑπέταξε ἢ ὠχύρωσε. Τότε γενομένη, αἱ πόλεις τῆς Ἀχαιῆς ἐκήρυξαν πόλεμον κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν. Ὁ Σπαρτιάτης βασιλεὺς ἀναλαβὼν ὅσῃν ἐδυνήθη δύναμιν νὰ συνάξῃ, κατέστρεψε τὴν ἐπικράτειαν τῶν συμμαχίδων πόλεων τῆς Ἀχαιῆς, ἢ ἔχων 5,000 ἀνδρώπεις, ἐβράτευσε κατὰ

(1) Πλάταρχ. εἰς Κλεισμ.
Τόμ. Β'.

τῷ Ἀράτῃ, τῷ στρατηγῷ τῶν Ἀχαιῶν, ὁ ὁποῖος φεβήθεις τῶν Σπαρτιατῶν τὴν τὸλμην, καίτοι ἔχων 20,000 ἀνθρώπους, ἀπέφυγε τὴν μάχην. Τῆτο ὄρωντες οἱ Ἕλειοι, οἱ ὁποῖοι δὲν ἔμειναν ποτὲ πιστοὶ πρὸς τὰς Ἀχαιεὺς, ἔκαμον φανερὰν ἐπανάστασιν. Οἱ Ἀχαιοὶ ἠθέλησαν μὲν γὰρ παιδεύσωσιν αὐτὰς διὰ τὴν ἀποστασίαν, ἀλλ' ἐτράπησαν εἰς φυγὴν ὑπὸ τῷ Κλεομένει περὶ τὸ Λύκαιον πλησίον τῆς Ἡλίδος, καὶ πολλοὶ αὐτῶν ἐν τῷ ἀναχωρεῖν ἐφονεύθησαν ἢ ἐπιάωθησαν αἰχμάλωτοι. Ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν, ἐν ᾧ οἱ Σπαρτιάται ἔφριάμβευον, ὁ Ἀράτος ἐπιτυχῶν εὐκαιρίας, συνήθροισε μερικὸς στρατιώτας, καὶ ὀρμήσας ἐκυρίευσε τὴν Μαντινείαν (1). Αὕτη ἡ φθορὰ, ἡ ὁποία ἦτο μὲν μικρὰ κατὰ τὸ φαινόμενον, ἐμεγαλύνετο δὲ ἀπὸ τῷ Κλεομένει τὰς ἐχθρὰς, ἐξωρεῖτο εἰς τὴν Σπάρτην ὡς ὑπερνικῶσαν ὅλας τὰς νίκας, καὶ τόσον ἐφάνησαν τεταραγμένοι οἱ Ἐφόροι, ὥστε παρευδὺς ἀνεκάλεσαν τὸν Κλεομένην εἰς Σπάρτην, καὶ παρήτησαν ὅλας τὰς περὶ τῷ πολέμῳ διαλογισμῶς.

Οἱ Κλεομένει βλέπων, ὅτι τῆτο ἠθέλην ἀνατρέψῃ ὅλας τὰς μουσικὰς λογισμῶς τε, κατέφυγε πρῶτον μὲν εἰς δεήσεις, ἔπειτα δὲ εἰς διανομὴν δώρων, καὶ ἔτιω χορτάσας τὴν πλεονεξίαν τῶν Ἐφόρων, συνεχωρήθη γὰρ ἐξακολουθήσῃ τὸν πόλεμον· καὶ στρατεύσας κατὰ τῶν Ἀχαιῶν, ἐνίκησεν αὐτὰς κατὰ κράτος ἐν Λα-

(1) Οἱ Μαντινεῖς πρῶτον μὲν ἦσαν σύμμαχοι τῶν Ἀχαιῶν, εἶτα δὲ παρεδόθησαν εἰς τὰς Αἰτωλὰς, καὶ τελευταῖον εἰς τὸν Κλεομένην. Αὕτη ἡ ὑπὸ τῷ Ἀράτῃ ἀλωσις τῆς Μαντινείας συνέβη κατὰ Πολύβιον (Β' κεφ. 57) τέσσαρας χρόνους πρὸ τῆς ἐπιδρομῆς τῷ Ἀντιγόνῳ εἰς τὴν Πελοπόννησον.

δικαία τῆς Μεγαλοπολίτιδος, φονεύσας ἔς αὐτὸν τὸν
 στρατηγὸν Λυσιάδην. Αὕτη ἡ ἀτυχία ἀπεδίδετο εἰς
 τὸν Ἄρατον, ὅσις ἠμέλησε νὰ βοηθήσῃ τὸν Λυσιά-
 δην, ἔς τὸσον ἐθυμώθησαν οἱ Ἀχαιοὶ, ὥστε ἐν τῇ ἐ-
 παύριον συνόδῳ ἐκήρυξαν αὐτὸν ἀνάξιον τῆς ἐθνικῆς
 ἐμπιστοσύνης, ἔς ἀπηγόρευσαν νὰ στρατολογήῃ ἐν ὀνό-
 ματι αὐτῶν, ἢ νὰ φροντίζῃτι περὶ τῆ δημοσίᾳ αὐτῶν
 δημοσυστασίαν. Οἱ δὲ Κλεομένης ὠφελέμενος ἐκ ταύτης
 τῆς νίκης, ὑπέταξε πολλὰς Ἀρκαδικὰς πόλεις, ἐπέ-
 βαλε Λακεδαιμονικὴν φρουρὰν, ἔς ἐπιστρέψας εἰς τὴν
 Σπάρτην μὲ μόνους τὺς μισθωτὰς τὴν ἐσπέραν, κατ' ἢν
 ὥραν οἱ ἑφόροι συνειθίζον νὰ συνδειπνώσι, κατέ-
 πεισέ τὸν Εὐρυκλείδαν ἔς ἄλλας τινὰς πιστὰς φίλους νὰ
 φονεύσωσιν αὐτὸς, τὺς ὁποῖους ἐξέωρει ὀχληρὸς εἰς
 ἑαυτὸν τυράννης τῶν ὑπηκόων, ἀπολογούμενος πρὸς
 τὸν λαὸν περὶ τῶν πεπραγμένων, ὅτι αὐτοὶ οἱ γέρον-
 τες ἦσαν ἐπιβλαβεῖς εἰς τὴν πολιτικὴν διοίκησιν, ἔς
 προσδιηγόμενος πολλὰς αὐτῶν ἀδικοπραγίας. Μετὰ
 δὲ τὴν δολοφονίαν τῶν ἑφόρων, ὁ Κλεομένης ἐπρόστα-
 ξε πρῶτον μὲν νὰ καταλυθῶσι τὰ δικαστήρια τῶν ἑ-
 φόρων, πλην ἑνὸς μόνου, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ μείνῃ
 διὰ τὸν βασιλέα, ἀπὸ τῶν ὁποῖον μόνον ἐμελλε νὰ γίνε-
 ται τῆ λοιπῆ ἢ νομῆ τῆς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ ἐξ-
 ὀρίσας ὀκτὼ τῶν Σπαρτιατῶν, φίλους τῆς πρώην διοι-
 κήσεως, διώρισε τὸν ἀδελφόν τε Εὐκλείδαν συμβα-
 σιλέα, ἀποκατέστησε τὺς κληραχικὰς ἔς δαπανητικὰς
 νόμους τῆ Λυκέρους, ἔς πρῶτος αὐτὸς εἰς μέσον ἔθη-
 κε τὴν ἐσίαν. Διὰ τούτων ἔς ἄλλων καλῶν διαταγῶν
 ἔλαβον τὰ πράγματα τῆς Σπάρτης νέαν μορφήν, ἔς
 δὲν ἐφαίνετο πλέον ἔτε ἢ παραλελυμένη ὄψις τῆς
 ἐνδείας, ἔτε ἢ ὑπεροπτικὴ προπέτεια τῆ πλῆθῃ ὁ

λαὸς ἐγένετο ὑγιέστερος καὶ ῥωμαλαιότερος, καὶ ὅλαι αἱ τέχναι, ὅσαι τείνεσιν εἰς πολυτέλειαν καὶ ἐκλυσιν, ἐξωρίθησαν.

Ταυτοτρόπως ἀρπάσας ὁ Κλεομένης τὴν ὑπεροχὴν δυνάμιν τῆς Σπάρτης, ὑπέσχετο ἐκείνην τὴν δύναμιν καὶ ἐνέργειαν, ἣ ὅποια εἶδυτο νὰ καταστήσῃ εἰς ἐμφύλιον πόλεμον, εἰς ἀλλότρια ἐπιχειρήματα, λεηλατῶν τὴν Μεγαλοπολιτικὴν, καὶ καταπολεμήσας καὶ κατακόψας περὶ τὸ Ἐκατόμβαιον τὸ εὐράτευμα τῶν Ἀχαιῶν συνισάμενον ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν τῶ ἔθνος. Οἱ Μαντινεῖς φονεύοντες τὴν ἐν τῇ πόλει φρερὰν τῶν Ἀχαιῶν παρεδόθησαν εἰς τὴν Σπαρτιάταις, καὶ πολλὰς πόλεις ἐν Πελοποννήσῳ ἀπεσάτησαν. Οἱ Ἀχαιοὶ ὄρωντες τὴν ἀνάγκην, ἐζήτησαν εἰρήνην παρὰ τῷ Κλεομένει. Ὁ Λακεδαιμόνιος βασιλεὺς ἀπήτει ν' ἀποκατασταθῇ ἡ Σπάρτη εἰς τὴν προτέραν ὑπεροχὴν μεταξὺ τῶν Πελοποννησιακῶν ἔθνων, καὶ νὰ θεωρῆται αὐτὸς ἀρχηγὸς καὶ κεφαλὴ τῷ Ἀχαικῷ συστήματι. Ταῦτα τὰ ζητήματα ἐφάνησαν πολλὰ μέτρια καὶ εὐλογοφανῆ εἰς ἔθνος, τὸ ὅποιον ἤλπιζε ζητήματα πολλῶν χειρόνων τέτων. Ὁ δὲν διωρίσθη νὰ γένη σύνοδος ἐν Λέρνῃ τῆς Ἀρκαδίας, ὅπου προσεκλήθη καὶ ὁ Κλεομένης· ἀλλὰ κατὰ δυσυχίαν τῆς Ἑλλάδος, ἕτος ἀρρώσθησας, ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Σπάρτην, καὶ ἡ ὑπόθεσις ἀνεβλήθη ἕως τῆς ἀναρρώσεώς τε.

Ἐν τέτοις, ὁ Ἄρατος, ὅστις ἀνέλαβε πάλιν τὴν προτέραν στρατηγίαν καὶ ῥοπήν εἰς τὰς συνόδους τῶν Ἀχαιῶν, βλέπων, ὅτι οἱ Σπαρτιάταις ἐζήτην νὰ λάβωσι τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὅτι νέος, μόλις γνωστὸς βασιλεὺς, ἐζήτην ν' ἀρπάσῃ τὸ ἄθλον, τὸ μνημεῖον τῆς φήμης τε καὶ τὴν ἀνταμοιβὴν ὅλων τῶν πό-

κων τε, περι τῆ ὁποῖε ἠγωνίζετο τριάκοντα ἔτρη (1), ἐκόνει ἔ ἠγωνίζετο νὰ ματαιώσῃ τὰ μελετώμενα. Διὸ, ὅτε πάλιν διωρίσθη νὰ γένη σύνοδος εἰς τὸ Ἄργος, ἔ ὁ Κλεομένης ἤρχετο πρὸς ταύτην τὴν πόλιν μὲ μεγάλην δύναμιν, ὁ Ἄρατος εὐρών αἰτίαν, ἐφόβισε τὲς Ἀχαιῆς ἔ κατέπεισεν αὐτὲς νὰ μὴ ἀφήσωσι τὸν Κλεομένην εἰς τὴν πόλιν μὲ τὸ εὐράτευμα, ἀλλὰ μακρὰν τῶν τειχῶν εἰς τόπον ὀνομαζόμενον Κυλλαβαρίς. Ὁ μεγαλόφρων Κλεομένης ἐδυμώσθη εἰς τῆτο τὸ πρόβλημα, ἔ ἔδειξε μεγάλην καταφρόνησιν πρὸς τὲς πρέσβεις. Αὐτὴ ἡ ἀλεξονεία τῆ Κλεομένης ἔ ἡ παρανομωτέρα ἀλαζονεία καὶ διπλοπροσωπία ἐπέσυραν ἐν ὀλίγῳ τὴν καταστροφὴν τῆς Ἑλλάδος.

Εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως, ὅτι ὁ Ἄρατος ἔ ὁ Κλεομένης ἐπεδύμεν ἀμφοτέρωι νὰ ἐνώσωσιν ὅλα τὰ ἔθνη τῆς Πελοποννήσου εἰς μίαν σύνταξιν ἔ πολιτείαν, καὶ ἔτω νὰ καταστήσωσι τειχος τῶν ἐλευθεριῶν τῆς Ἑλλάδος ἀπράδαντον. Ἀλλ' ἄραγε εἰς ποῖον ἔθνος ἔ εἰς τίνα ἀρχηγὸν ἔμελλε νὰ δοθῆ ἡ ἐπιστοσία τῶν κοινῶν πραγμάτων; Ὁ Ἄρατος, ἂν ἔ ἀφιλοχρήματος, ἤδη ἐφάνη δῆλος τῆς φιλοτιμίας, προκρίνων νὰ συγκινήσῃ πᾶντα εἰς ταραχὴν ἔ σύγχυσιν, παρὰ νὰ ἴδῃ ἄλλον προτιμώμενον.

Ἡ ματαιώσις τῆς εἰρήνης ἔφερεν ἄνω ἔ κάτω ὅλην τὴν Πελοπόννησον. Ἡ πολιτεία τῆ Ἀράτε ἐκί-

(1) Ὁ Ἄρατος ἦτον εἴκοσι ἐτῶν, ὅτε ἠλευθέρωσεν τὴν Σικυῶνα, ἔ μετὰ ὀκτῶ χρόνους ἀποκατέστησεν ἑλευθερίαν καὶ τὴν Κόρινθον, δύο χρόνους πρὶν τῆ θανάτου τῆ Ἀντιγόνης τῆ Γονατῆ, τῆ ὁποῖε ὁ διάδοχος Δημήτριος ἐβασίλευσε δέκα χρόνους.

νησέ τὸ φιλοκόλεμον ἡθὸς τῆ Κλεομένους, καὶ εἰς πολ-
 λὰς ἐπαρχίας διήγειρε ζηλοτυπίας, καὶ οἱ Ἀχαιοὶ δὲν
 ἐδυνήθησαν νὰ λάβωσι βοήθειαν παρὰ τῶν Ἀθηναί-
 ων καὶ Αἰτωλῶν. Ἀριστάμαχος, ὁ πρῶτος τύραννος τῶν
 Ἀργείων καὶ ἤδη σύμμαχος τῶν Ἀχαιῶν, παρέδω-
 κε τὸ Ἄργος εἰς τὸν Σπαρτιάτη βασιλέα. Οἱ Κορίν-
 θιοὶ ἦσαν ἔτοιμοι νὰ παραδώσωσι καὶ αὐτοὶ τὴν πόλιν
 εἰς αὐτόν· καὶ αὐτὴ ἡ Σικυὼν παρεδίδοτο ὁμοίως, εἰάν
 ἡ μελετωμένη συνωμοσία δὲν ἐφανερόνετο ἐν καιρῷ
 καὶ ἐμποδίζετο. Ἐνταῦθα σημειωτέον τὴν ὑπερβάλλου-
 σαν προθυμίαν τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, μὲ τὴν ἁ-
 ποίαν ἐσεργον εἰς πᾶσαν συμμαχίαν, ἢ ὅποια ἀπέ-
 βλεπε πρὸς ταπεινώσιν ὅποιασδήποτε δυνάμεως ὑπερ-
 ιχυῦσης εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐξ ἧ γίνεται κατάδηλον,
 ὅτι ἡ διαφορὰ τῶν ἡθῶν δὲν ἀπέσβεσε διόλου τὰ φιλο-
 ελεύθερα φρονήματα καὶ τὸ ἰσόρροπον τῆς δυνάμεως.

Ὁ Ἄρατος μνησικακῶν πρὸς τὸν Κλεομένην,
 διανοήθη νὰ ζητήσῃ τὴν βοήθειαν Ἀντιγόνης, τῆ βα-
 σιλέως τῆς Μακεδονίας, ἐναντίον τῆς Σπάρτης· καὶ
 μὴ ὅλον ὅτι τῆτο ἐμισεῖτο παρὰ πάντων τῶν Ἑλλή-
 ων, καὶ ὁ Ἀντίγονος μὴ ἐξαπατῶμενος εὐχερῶς ὑπὸ
 τῆς λαμπρότητος τῆς φιλοτιμίας ἠγάπα ν' ἀπέχη
 ἀπὸ πάσης κοινωνίας τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων, ὁ
 Ἄρατος ἐνίκησεν ἔχ ἦττον πᾶσαν δυσκολίαν, καὶ ἀ-
 πῆλαυσε τὴν ποδεμένην ἐκείνη βοήθειαν, ὑπαρχόμε-
 νος νὰ παραδώσῃ εἰς αὐτόν τὴν Ἀκροκόρινθον, ν' ἀ-
 φήσῃ αὐτὸν μόνου στρατηγὸν τῆς Ἀχαικῆς συμμαχίας,
 ἐπιστάτην τῶν βουλῶν καὶ διευθυντὴν τῶν ἐπιχειρημά-
 των, νὰ τρέφεται τὸ εὐαγεῖμα κείνη διὰ δαπάνης τῶν
 Ἀχαιῶν, καὶ νὰ μὴ πρεσβεύωσιν ἢ γράφωσι ποτὲ πρὸς
 ξένας δυνάμεις, ἔτε νὰ δέχωνται τινα εἰς τὴν συμ-

μαχίαντων δίχα τῆς συγκατανεύσεως αὐτῆ (1). Αὐ-
ται αἱ συνθήκαι ἀποδεικνύουσι τρανώτατα, ὅτι ἡ ἐ-
λευθερία τῶν Ἀχαιῶν ὤχετο, καὶ ὅτι δεσπότης τῆς
Ἀχαιίας ἦτο ὁ Ἀντίγονος.

Τῆτο παρῶξενε τὰς Πελοποννησιακὰς ἐπαρχίας,
καὶ παρεκίνησεν αὐτὰς νὰ θεωρῶσι τὸν Κλεομένην ὡς
τὸν μόνον ὑπέρμαχον τῆς Ἑλληνικῆς ἐλευθερίας. Οὐ-
τος ὁ ἥρωσ ἀκέρων τὴν Μακεδόνας ἐπερχομένους, χα-
ρακώσας ἐφύλαττε μίαν πύραρον εἰς τὰ ὄνειρα ὄρη πλη-
σίον τῆ Κορινθιακῆ ἰσθμῆ· ἐπειδὴ δὲ οἱ Ἀχαιοὶ ἐκυ-
ρίευσαν ἐξαίφνης τὸ Ἄργος ἐπίσκοπῶ τῶν ἀποκόψω-
σι τὴν κοινωσίαν τῆ Κλεομένους μετὰ τῆς Σπάρτης,
ὁ βασιλεὺς ἠναγκάσθη ν' ἀναχωρήσῃ εἰς τὴν Πελο-
πόννησον, καὶ ν' ἀφήσῃ τὴν πύραρον ἐλευθέραν εἰς τὴν
Μακεδόνας. Ὅθεν ἐπὶ τῆ παρόντος οἱ Ἀχαιοὶ ἔχον-
τες πολλὰς συμμάχους (ὡς 22,000), ἐγίναν πάλιν
δυνατοὶ ἐν Πελοποννήσῳ. Ἡ Κορινθὸς καὶ πολλαὶ ἄλ-
λαι πόλεις παρεδόθησαν εἰς τὸν Ἀντίγονον, καὶ εἰς
τὸν Κλεομένην δὲν ἐμείνεν ἄλλο πλὴν τῆς Λακωνίας.

Ἐν ταύτῃ τῇ δυσυχίᾳ, ἠναγκάσθη ὁ Κλεομέ-
νης νὰ ζητήσῃ τὴν βοήθειαν Πτολεμαίου τῆ Εὐεργέ-
του, τῆ τότε βασιλέως τῆς Αἰγύπτου, καὶ νὰ τῷ σεί-
λῃ πρὸς ἀσφάλειαν τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνατα, καὶ
συνάξας ὅσον ἐδύνατο στρατεύμα, ἐκυρίευσεν στρατηγη-
ματικῶς τὴν Μεγαλόπολιν, πόλιν τῆς Πελοποννή-
σου δυνατὴν, πολυάνθρωπον, πλεσίαν καὶ ἔχουσαν ἀξί-
λογον θῆσι. Ὁ δὲ σκοπὸς αὐτῆ ἦτον ἕτος. Οἱ Με-
γαλοπολίται ἦσαν ἀνεκὰθεν φίλοι τῶν Μακεδόνων·
καὶ αὐτὸς ἤλπιζε, κυριεύων τὴν πόλιν, νὰ τὴν ἀπο-

(1) Πολύβ. βιβλ. Β' καὶ πανταχῶ. Πλάταρχ. εἰς Ἀρατ.

σπᾶση εὐκόλως ἀπὸ τὸν Ἀντίγονον. Ὅθεν ἔσειλε πρέσβεις πρὸς τὰς Μεγαλοπολίτας, ἐξ ὧν πᾶμπολλοὶ ἔφυγον, καὶ ἵπέχετο νὰ παραδώσῃ αὐτοῖς τὴν πόλιν ἀδελφᾷ ἐπὶ συμφωνίᾳ τῆ νὰ παραιτήσῃσι τὴν μετὰ τῆ Ἀντιγόνης φιλίας· ἀλλ' αὐτοὶ παρακινούμενοι ὑπὸ τῆ φιλοποίμενος, ὅσις διέπρεψε μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Ἀχαϊκῇ ἰσορίᾳ, δὲν ἐδέχθησαν τὸ προβαλλόμενον, καὶ ὁ Κλεομένης ὄργισθεις, διήρπασε καὶ κατέσκαψε τὴν πόλιν.

Ἀναξάρτησας ὁ Κλεομένης διὰ ταύτην τὴν εὐτυχίαν, ἐξράτευσεν, εὐδὺς ἀρχομένη τῆ ἔαρος, πλῆσιον τῆ Ἄργους, ὅπου ἐρωτοπέδευεν ὁ Ἀντίγονος, καὶ μὴ δυνήθει νὰ τὸν ἐλκύσῃ εἰς μάχην, κατέτρεχε τὴν πέρηξ χώραν, μελετῶν ἦτοι νὰ βιάσῃ τὸν Μακεδόνα εἰς μάχην, ἢ νὰ διεγείρῃ κατ' αὐτῆ τὴν ὄργην τῶν Ἀργείων. Ἀλλ' ὁ πανῆργος καὶ πλάστιγς Ἀντίγονος εἰς ἕδεν λογιζόμενος τὰς ὕδρεις αὐτῆ καὶ τὰς γογγυσμὸς ἐκεῖνων ἠσύχαζε, καὶ ἔτω μηκύνων τὸν πόλεμον, καὶ κατατρίβων ἀμαχητὶ τὴν δύναμιν τῆ ὀρητικῆ ἀνταγωνισῆ, ἠνάγκασεν αὐτὸν ν' ἀναχωρήσῃ εἰς τὴν Σελλασίαν πρὸς φίλαξιν τῆς Σπάρτης, ὅπε διέταξε τὰς δυνάμεις τε τεχνικώτατα. Ἡ ὁδὸς, ἢ φέρεσα ἐπὶ τὴν Σπάρτην πλησίον τῆς Σελλασίας, ὑπῆρχε στενωπὰτῃ διὰ τὰ ὑψηλὰ καὶ δύσβατα ὄρη, Εὐών καὶ Ὀλυμπόν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ῥέει ὁ Αἴνας, καὶ ἐπὶ μίας τῶν ὄχθων αὐτῆ εὐρίσκετο ἡ ῥηθεῖσα ἑδὸς. Ὁ Κλεομένης ἔβαλεν ἐπὶ τὴν Εὐών τὸν ἀδελφὸν Εὐκλείδαν, δὲς αὐτῷ τὰς συμμάχους, αὐτὸς δὲ ἀνέβη τὸν Ὀλυμπον, ἐν ᾧ οἱ πρόποδες τῶν ὄρέων καὶ ἡ μεταξὺ κειμένη πεδιάς ἐφυλάττοντο ἀπὸ τάφρον καὶ ἑαρεῶν περιφραγμα. Ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἕδεν ἡμελήθη,

ᾧ, τι εἶ δυνατό νὰ καταστήσῃ τὸ σράτευμα τρομερὸν, ἢ ν' αὐξήσῃ τὴν ἐκ φύσεως ἀσφάλειαν ἐκείνης τῆς ἀξιολόγου παρόδου, καὶ ἔδαμῦ ἐφαίνετο ἐνδεχομένη εὐτυχῆς ἢ παρὰ τῆ ἐχθρῆ προσβολῇ. Διὰ τῆτο ὁ Ἀντίγονος (1) ἐσρατοπεδευσεν εἰς τὴν πεδιάδα ὀλίγον τι μακρὰν ἀπὸ τῆ ἐχθρῆ, παρατηρῶν αὐτῆ τὰ κινήματα, καὶ πράττων κατὰ τὰς περιστάσεις. Ὁ Κλεομένης ἔλκαταντήσας εἰς ἄκραν ἀπορίαν διὰ σπάνιν σίτου, ἀφῆ- ραδ'3. κεν ἐλεύθερα τὰ χαρακώματα, καὶ εὐθὺς συνεκρότησε π. χ. μάχην, ἐν ἣ πολεμήσας ἡρωϊκώτατα καὶ κατανικηθεῖς, 222. ἔφυγεν εἰς Σπάρτην, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Αἴγυπτον, ὅπῃ μετὰ πολλὰς τύχας καὶ συμβάντα μὴ δυνάμενος διὰ τὴν ὑψηλοφροσύνην νὰ ὑποφέρῃ τὰς ἕβρεις τῶν φίλων Πτολεμαίου τῆ Φιλοπάτορος, τῆ διαδόχου καὶ ἱεῖ Πτολεμαίου Ὁλ. τῆ Εἰεργέτου, ἀπέδανε θάνατον ἐνδοξον μὲν, ἀλλὰ ἐμ. I. πρόωρον, ζήσας τρεῖς χρόνους (2).

Ἡ Σπάρτη, ἡ ὁποία ἕως τότε δὲν ὑπέπεσεν εἰς αἰχμαλωσίαν, δὲν ἠμπόρει νὰ πέσῃ εἰς χεῖρας φιλανθρωποτέρου καὶ ἐπιεικετέρου νικητῆ, ἐπειδὴ ὁ Ἀντίγονος, ὡς ὑπερασπιστὴς μᾶλλον ἢ ἐχθρὸς, ἔ μόνου δὲν ἐπέτρεψε τινὶ νὰ βλάβῃ τὴν πόλιν καὶ τὴς ἐν αὐτῇ, ἀλλ' ἀποκατέστησε καὶ τὴν ἐξουσίαν τῶν Εὐφόρων κατὰ δὴ πρὸ τῆ Κλεομένης, καὶ βλέπων, ὅτι οἱ Σπαρτιάται δὲν ἐζήτην ἄλλον βασιλέα, ἐφ' ὅσον ὁ Κλεομένης ἐξῆ, ἀφῆκε τὸν θρόνον ὡς εὗρεν ἐρημον βασιλείας. Ἀλλ' αὐτὸς διέτριψεν ἐν Σπάρτῃ τρεῖς μόνον ἡμέρας, ἐπειδὴ μαθὼν, ὅτι πολλοὶ Ἰλλυριοὶ καὶ ἄλλοι

(1) Ὁ μὲν Ἀντίγονος εἶχε 30,000 ἀνδρώπυς, ὁ δὲ Κλεομένης 20,000.

(2) Πλέταρχ. εἰς Κλεομέν. Πολύβ. βιβλ. Β'.

βάρβαροι κατέτρεχον ἔλεηλάτῃ τὴν Μακεδониαν, ἠναγκάσθη γὰρ ἐπιστρέψῃ αὐτὴ ταχέως, ἔμᾳχῃ κατενίκησε τὰς βαρβάρους· πλὴν ἐξ αὐτῆς τῆς περι τὸν ὄλ. ἀγῶνα κραυγῆς διαρραγέντος τῷ πνεύμονος, πλη-
 φλδ'. 4. θος αἵματος ἔπτυσσε, ἔμπεσῶν εἰς πυρετὸν σύντονον ἔμπ. χ. ὄξυν, μετ' ἔμπολλὰς ἡμέρας ἀπέθανε δακρυσόμενος
 220. ὑπὸ πάντων διὰ τὰς σρατιωτικὰς ἀρετὰς, ἔμμίλι-
 σα διὰ τὰ λοιπὰ ἐξίριετα προτερήματα, ἔμδιὰ τὴν γενναϊότητα τῆς ψυχῆς (1).

Ἡ ἱστορία ἀναφέρει, πλὴν πολλῶν ἄλλων φι-
 λανθρώπων ἔργων, τὸν τρόπον, κατ' ὃν ὁ Ἀντί-
 γογος μετεχειρίζετο τὰς νίκαστε, ὁ ὅποιος ἐφαίνε-
 πο λησμονῶν, ὅτι οἱ νικηθέντες ἦσαν ἐχθροί τε, ἔμ
 ἐφρόντιζε πρὸ πάντων γὰρ ὀλιγοσεύῃ τὴν συμφορὰν
 των, ἔμ εἰ δυνατόν ἢ ἀποδώσῃ εἰς αὐτὰς ἐκεῖνα τὰ
 προνόμια ἔμ δίκαια, ἀπὸ τῶν ἀποίων ἄλλοι νικηταὶ
 ἤθελον ὑσερήσῃ αὐτὰς. Ἐκ τέτε ἔμ οἱ Σπαρτιάται
 ἔμ μόνον δὲν ἐδεδίωρσαν αὐτὸν ὡς ἐχθρὸν, ὁ ὅποιος τὰς
 ἐταπεινώσεν, ἀλλὰ ἔμ ἐκήρυξαν αὐτὸν ἐν τῇ γενικῇ
 συνόδῳ τῆς Ἑλλάδος εὐεργέτην ἔμ σωτῆρα (2).
 ἐβασίλευσε δὲ δεκαἕξ μόνον χρόνος, διορίσας διαδο-
 χον τὸν Φίλιππον, τὸν υἱὸν τῷ Δημητρίῳ (3).

π. χ. Ὁ Φίλιππος ἀνάβη τὸν θρόνον εὐφημύμενος ἔμ
 216. εὐλογύμενος παρὰ πάντων τῶν Μακεδόνων. Οὗτος ἦν
 ὁ ἔσχατος τῶν Μακεδόνων βασιλέων τέτε τῷ ὀνόμα-
 τος, ὁ ὅποιος δεκαεπταετῆς ὢν, ἦτο συνετός, εὐ-

(1) Παλύβ. Β'. κεφ. 70.

(2) Ὁ Ἀντίγογος ἱππονομίαθῃ Διάσων κατὰ Πλάταρχου, ὅτι πολλὰ ὑπέσχετο ἔμ ὀλίγα εἶδισε.

(3) Παλύβ. ΙΘ'. κεφ. 60.

προσῆγορος, μεγαλόδωρος, ἔ παρατηρητῆς ὄλων τῶν βασιλικῶν καθηκόντων. Οὗτος ὁ ἀξιόλογος χαρακτηρ ἐχηματίσθη ἀπὸ ἐμφυτον διάθεσιν, καὶ ἐτελειοποιήθη ἀπὸ τὰς διδασκαλίας ἔ τὸ παράδειγμα τῆ τετελευτηκότος Ἀντιγόνου τῆ Β'. Ἀλλὰ καὶ αὐτῆ ἡ Μακεδονία ἤμαζε τότε, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ σύνεσις τῆ Ἀντιγόνου ἀπέδωκε τὴν πρῶην εὐπορίαν ἔ φιλεργίαν, ἔ τῆς ὁποίας αἱ μὲν πόλεις ἐγιναν εὐανδροι, οἱ δὲ ἀγροὶ ἐκαλλιεργήθησαν, ἔ τὰ στρατεύματα ἐφημίζοντο διὰ τὴν ἀνδρίαν ἔ εὐταξίαν· οἱ πλησιοχώροι βάρβαροι ἐταπεινώθησαν, ἔ αὐτὸ τὸ ἐχθρικὸν πνεῦμα τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῆς Μακεδονίας ἀπεσβέσθη. Τίς ἐδύνατο νὰ σοχαοῖ, ὅτι ἐτοὶ ἦσαν οἱ καιροὶ, ἔ ἔτος ἦν ὁ βασιλεὺς, οἱ ὅποιοι ἐμελλον νὰ ταπεινώσωσι ταύτην τὴν ἀρχαίαν βασιλείαν, ἔ νὰ κατασαθῶσιν αἴτιοι τῆς καταστροφῆς αὐτῆς;

(Οἱ Αἰτωλοὶ (1) ἐφάνησαν αἱ πρῶτοι παραχοποιοὶ τῆς εἰρηνεύσεως Ἑλλάδος, οἱ ὅποιοι ἤδη αὐξάνοντες τὴν πρὸς τὰς Ἀχαικὰς ἐπαρχίας ζηλοτυπίαν ἀκόμη περισσότερον, ἐξόττε ἐκεῖναι ἐγιναν σύμμαχοι τῆς Μακεδονίας, μόλις ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆ Ἀντιγόνου τὸν φόβον, κατέτρεχον τὰ παράλια τῆς Ἀχαιίας, ἔ ἐλεηλάτην ὅλας τὰς πλησιοχώρας χώρας (2). Οἱ Ἄρατος ἐκλεχθεὶς στρατηγὸς ἀντὶ τῆ Τιμοξένου, τῆ ὁποῖα τὸ τέλος τῆς προθεσμίας τῆς στρατηγίας ἤγγιζεν, ἐστράτευσε κατὰ τῆτων τῶν λησῶν, ἀλλ' ἐνικήθη

(1) Πολύβ. βιβλ. Δ' κεφ. γ' κτ. Πλὴτ. εἰς Ἄρατον.

(2) Οἱ Δορίμαχος ἔ ὁ Σκόπας παρεκίνησαν αὐτὸς εἰς τῆτο. Ὅρα περὶ τῶν ἐπομένων Παλῦβιον τομ. Δ' ἔ Ε' ἔ Πλάταρχον εἰς Ἄρατ. ἔ Φιλοποίμ.

κατὰ κράτος εἰς τὰς Καφίας, πόλιν τῆς Ἀρκαδίας. Ἡδὴ δὲν ἔμεινεν ἄλλο εἰς τὰς Ἀχαιῆς, ἀλλ' ἦτοι νὰ κάμωσι φίλος τὲς Αἰτωλὺς δεχόμενοι αὐτὲς ὡς συγκοινωνὲς τῆς διοικήσεως τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων, τὸ ὅποσον οἱ Αἰτωλοὶ ἐπεθύμουν, ἢ νὰ ἐπικαλέσωσι τὴν βοήθειαν τῶν Μακεδόνων. Τὸ πρῶτον ἤθελεν εἶναι σοφώτερον· ἀλλ' ὁ ἀλαζὼν Ἄρατος μὴ ὑποφέρων νὰ ἴδῃ τὴν Ἀχαιῶν προσαζομένην ἀπ' ἐκείνης, τὲς ὁποῖες αὐτὴ ἐπρόσαζε, ἔ μὴ θέλων νὰ φανῆ ἀποδοκιμάζων τὴν βοήθειαν τῶν Μακεδόνων, τὲς ὁποῖες αὐτὸς πρῶτος ἐκάλεσεν εἰς βοήθειαν τῆς Ἀχαιῆς, κατέπεισε τὲς συμπολίτας νὰ προσκαλέσωσι τὸν Φίλιππον, τὸν βασιλέα τῆς Μακεδονίας. Ὁ Φίλιππος ὑπήκουσε προθύμως εἰς ταύτην τὴν καταθύμιον πρόσκλησιν, ἔ ὑπεσχέθη μετὰ τὴν διάταξιν τῶν πραγμάτων νὰ παρευρεθῆ ἐν Κορίνθῳ εἰς τὴν σύνοδον τῶν συμμάχων πόλεων τῆς Ἀχαιῆς, ἔ ἐκεῖ γὰρ συμβουλευθῆ μετ' αὐτῶν καθ' ἡσυχίαν περὶ τῆ πρακτέου.

Ἐν τέτοις, οἱ Αἰτωλοὶ εἰσβαλόντες πάλιν εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἐκυρίευσαν καὶ κατέσρεψαν τὴν Κυναιθῶν τῆς Ἀρκαδίας κατασφάζοντες πολλὰς τῶν ἐν αὐτῇ. Οἱ Κυναιθεῖς ἐνομίζοντο, καθὼς φαίνεται, ἀνεκὰθεν θηριότροποι ἔ βάρβαροι κατὰ τὰ ἦδη, μισέμενοι τόσον ὑπὸ τῶν λοιπῶν Ἀρκάδων, ὡς εἰς τινὰς πόλεις ἢ ὑποδοχὴ ἐνὸς Κυναιθεῶς ἐλογίζετο πρᾶγμα ἀκάθαρτον. Σημειωτέον ἐνταῦθα, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς ἀποδιδόασιν ταύτην τὴν θηριοτροπίαν τῶν Κυναιθεῶν εἰς τὴν ἀμέλειαν τῆς περὶ τὴν μουσικὴν παιδείας. Ὅμως, ὅσον καὶ ἂν ἐμισθύντο οἱ Κυναιθεῖς, ἢ καταστροφή τῆς πόλεως αὐτῶν ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν

διήγειρε τὴν ὀργὴν ὅλης τῆς Πελοποννήσου, ἔπει-
 τὰ τὴν Κόρινθον συναχθεῖσαι συμμαχίδες πόλεις τῆς
 Ἀχαιῶν κατηγόρου ὁμοφώνως τὸς Αἰτωλὸς ἀδικη-
 τας, ἔπεισάν τε, εἰ μὲν ἐκεῖνοι δὲν μετανησώσι,
 νὰ κηρύξωσι πόλεμον, ἔπεισάν τε νὰ ἐπιτρέψωσι τὴν ἡγε-
 μονίαν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Μακεδονίας. Ἐντεῦθεν π. χ.
 προέκυψεν ὁ συμμαχικὸς πόλεμος, ἕως ἐ- 220.
 πικληθεῖς διὰ τὴν κατὰ τῆς Αἰτωλίας συμμαχίαν
 πολλῶν πόλεων, ὅσας τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς ῥή. Ὀλυμ-
 πιάδος ἀρχάμενος, καθ' ὅσον χρόνον ὁ Ἀννίβας ἐπολιόρ-
 κει τὴν Ζάκανθον, διήρκεσε τρεῖς χρόνους.

Ὁ Φίλιππος ἐν πρώτοις ἐπεχείρησε τὴν πολιορ-
 κίαν τῆ Ἀμβρακίας, φρουρὴν κειμένην εἰς τὴν πεδιά-
 δα τῆς Ἀμβρακίας, τοπάλαι μὲν κτήματος τῶν Ἡπει-
 ρωτῶν, ἤδη δὲ ἐξουσιαζομένου ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν, ἔπει-
 σάν τε νὰ κινήσῃ τὸν πόλεμον ἐν τῇ Αἰτωλίᾳ. Οἱ
 Αἰτωλοὶ μὴ φοβηθέντες ἕτε τὴν ἄλωσιν τῆ ῥηθέντος
 φρουρῆς, ἕτε τὸς φοβερισμὸς τῆ Φιλίππου, εἰσέβα-
 λον εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ κατέτρεχον τὴν Ἀχαι-
 ῶν (1), ἡ ὁποία κατήντησεν εἰς ἄκραν δυσυχίαν, ὥστε
 οἱ μὲν μισθωτοὶ τῶν Ἀχαιῶν μὴ λαμβάνοντες τὸν
 μισθὸν ἔκαμον ἀποσασίαν, ἀπὸ δὲ τὸς συμμαχίας
 Πελοποννησίους ἄλλοι μὲν ἐμικροθύμους, ἄλλοι δὲ ἐκα-
 κοθύμους, οἱ δὲ Μεσσηνιοὶ αὐτοὶ, δι' ἕως ἐμάχοντο

(1) Οἱ Αἰτωλοὶ ἐκυρίευσαν τὸ Δίον (Πολύβ. 4.
 κεφ. 62), πόλιν ἀξιολογὸν πλησίον τῆ Θεσσαλίας κόλ-
 πης, ἔπεισάν τε νὰ ἐπιτρέψωσι τὴν ἡγεμονίαν
 ἀγαλλίατα τῶν Μακεδόνων βασιλείᾳ, ἔπεισάν τε τὴν χῶ-
 ραν τῆς Δύμης, Τριταίας ἔπεισάν τε τῶν Φερῶν, ἔπει-
 σάν τε τὸ Τεῖχος, δυνατόν τε φέρειον ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ.

κατ' ἀρχὰς οἱ Ἀχαιοὶ, ἐφοβήντο ἤδη τὸς Αἰτωλοὺς, οἱ ὅποιοι εἶχον μεγάλην φρερὰν ἐν τῇ Φιαλείᾳ τῇ ὁμόρῳ τῆς ἐπαρχίας των, ὅθεν ἐδύναντο εὐκόλως νὰ κατεριμώσωσι τὴν Μεσσηνίαν, καὶ οἱ Σπαρτιάται ἔμνονον παρέβησαν τὰς ὑποχέσεις, ἄλλες μὲν φονεύοντες, ἄλλες δὲ ἐξορίζοντες τῶν πολιτῶν, ὅσοι ἦσαν φίλοι τῶν Ἀχαιῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκήρυξαν ἑαυτοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν φανεροῦς.

Ἀναγκαῖον εἶναι νὰ ἐξηγήσωμεν τὰ αἴτια ταύτης τῆς μεταβολῆς τῆς Σπαρτιατικῆς πολιτείας, ἐξ ἧς θέλωμεν μάθῃ καὶ τὴν τότε κατάστασιν τῆς Σπάρτης. Ἀπὸ τῆς μάχης τῆς Σεμασίας, ὅπερ ἐνίκηθη, ὡς εἴρηται, ὁ Κλεομένης, ἀπὸ τὸν Ἀντίγονον τὸν Β', οἱ Σπαρτιάται καὶ ἐν αὐτῇ τῇ μεγίστῃ αὐτῶν δυσυχίᾳ ἐμίσην πάντοτε τὴν δεσποτεῖαν τῶν Ἀχαιῶν ἀναμφιβόλως διὰ τὴν ἀλαζονείαν μάλιστα ταύτης τῆς ἀριστοκρατίας. Ὅτε οἱ Αἰτωλοὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀντιγόου εἰσέβαλον κατὰ πρῶτον εἰς τὴν Πολεπόννησον, οἱ Σπαρτιάται ἠγάπων νὰ ἐνωθῶσι μετ' αὐτῶν, ἀλλὰ δὲν ἐσυγχωρέθησαν ἀπὸ τὸς τότε Ἐφόρους, ἐξ ὧν οἱ μὲν δύο ἐφρόνεν τὰ τῶν Ἀχαιῶν, οἱ δὲ τρεῖς, τὰ τῶν Αἰτωλῶν· μεθ' ὅ γενομένης ἀποασίας, ἐφονεύθησαν οἱ τὰ τῶν Ἀχαιῶν φρονούντες. Ἡ ἐν Κορίνθῳ παρεσία τοῦ Φιλίππου, καὶ ἡ συμμαχία τῶν Πελοποννησιακῶν πόλεων κατὰ τῆς Αἰτωλίας, ἀνεχαίτισαν ἐπ' ὀλίγον ταύτην τὴν ταραχὴν· καὶ μὴ ὅλον ὅτι πολλοὶ τῶν Σπαρτιατῶν ἦσαν κρυφίως φίλοι τῶν Αἰτωλῶν, ἐκρίναν συμφερώτερον νὰ ὑποκριθῶσι φίλοι τῶν Ἀχαιῶν. Ἀλλ' ὁ ἐπόμενος χρόνος προήγαγεν ἄλλα πράγματα. Οἱ Ἀχαιοὶ κατατριβόμενοι ἀπὸ τὸς Αἰτωλοὺς ἐγίναν ἀδύνατοι, καὶ οἱ Αἰτωλοὶ παρεκά-

λην δημοσίᾳ τῆς Σπαρτιότητος εἰς βοήθειαν. Τότε οἱ Ἐφοροί, οἱ ὅποιοι ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ἦσαν ὅλοι φίλοι τῶν Ἀχαιῶν, ἐφονεύθησαν ἀπὸ τῆς φιλίας τῶν Αἰτωλῶν, καὶ ἀπὸ αὐτῶν διωρίθησαν ἕτεροι, καὶ οἱ Σπαρτιάται ἐκήρυξαν τῆς Αἰτωλῆς συμμάχους. Τῶν ἕτως ἐχόντων, ἠγγέλθη ὁ θάνατος τῷ Κλεομένει ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ οἱ Ἐφοροὶ θέλοντες νὰ φανῶσι ζηλωταὶ τῆς ἀρχαίας Σπαρτιατικῆς διοικήσεως, ἀποκατέστησαν τὴν βασιλικὴν ἀξίαν, καὶ ἐχειροτόνησαν βασιλεῖς τὸν Ἀγχιπόλιν, τὸν ἔγγονον τῷ Κλεομβρότῳ, καὶ τὸν Λυκῆργον, ἄνδρα φιλότιμον καὶ ζηλωτὴν τῶν πραγμάτων τῶν Ἐφόρων, ὁ ὅποιος ἐπικυρόνων αὐτῶν τὰ πραχθέντα, ἐκίνησεν εὐδὺς πόλεμον κατὰ τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῶν συμμάχων.

Ἐνα χρόνον μετὰ τὴν γενομένην συμμαχίαν κατὰ τῆς Ἀχαιῆς, ὁ Φίλιππος ἐν μέσῳ τῷ χειμῶνος ἐκινήθη μυσικώτατα πρὸς τὴν Κόρινθον, ὅπου εἶχε μέρος τῆς δυνάμεώς τε, καὶ ἀπατήσας τῆς Αἰτωλῆς καὶ συμμάχους, οἱ ὅποιοι δὲν ὑπώπτευσον ποτὲ τῆτο, ἐπέπεσεν αἰφνιδίως εἰς ἓν τάγμα Ἡλείων (2500), οἱ ὅποιοι ἤρχοντο δίχα τινὸς φόβου εἰς διαρπαγὴν τῆς Σικυωνίας, καὶ κατέκοψεν αὐτὸς σχεδὸν, ἔπειτα δὲ ὑποτάξας τὴν Ψωφίδα, φρερίοντι σερεὸν καὶ ὄμορον τῆς Ἀρκαδίας φρερέμενον ὑπὸ τῶν Ἡλείων, διήρπασε τὴν Ἡλίαν, τὴν ὠραιοτάτην καὶ εὐφορωτάτην χώραν τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὑπέταξε τὴν Τρυφαλίαν, πόλιν τῆς Πελοποννήσου κειμένην κατὰ νότον τῆς Ἡλίδος.

Ἡ ὑποταγὴ τῶν πόλεων ἐπέσυρε καὶ τὴν τῆς Φιαλείας, τῆς ὁποίας οἱ ἐγκάτοικοι βλέποντες ἤδη τὴν εὐτυχίαν τῷ Φιλίππῳ, ἠνάγκασαν τῆς Αἰ-

τωλές νὰ φύγωσι, ἔ παρεδωκαν αὐτὴν εἰς τὸν Φίλιππον. Ἀπὸ τῆς τῆς καιρῆ ὅλη ἡ Μεσσηνία ἤλευ. Δερῶδη ἀπὸ τῆς τυραννίας τῶν Αἰτωλῶν, ἔ μετέβη πρὸς τὸν Φίλιππον. Οὗτος ὁ βασιλεὺς ἐπολιτεύθη ἐν ἀρχῇ κατ' ὅλας τὰς νίκας φιλανθρωπῶς, συγχωρῶν τὴν εἰρήνην εἰς τὰς ζητῦντας, ἀποκαθιστῶν τὰς ἐγκατοίκους πολλῶν πόλεων ἐλευθέρους ἔ αὐτονόμους, ἀποδιδὼς εἰς τὰς Ἀχαιῆς τὴν Ψωφίδα, τὸ δυνατώτατον ἐν ἐκείνῳ τῷ μέρει τῆς Ἑλλάδος φρούριον, χαρίζων εἰς τὰς Πελοποννησίους συμμάχους πολλὰς πόλεις, ἔ ἐν γένει πράττων κατὰ τὰ αὐτὰ γενναῖα αἶτια, κατ' ἃ ἔπραττεν ὁ Ἀντίγονος, ἔ φαινόμενος μόνον ζηλωτῆς τῆ συμφέροντος τῶν συμμάχων καὶ βοηθὸς τῆς Πελοποννήσου ἐναντίον τῆς τυραννίας τῶν Αἰτωλῶν.

Ἀλλ' ἐν αὐταῖς ταῖς καλαῖς ἐλπίσιν, ἤρχισε νὰ φαίνεται νέα ἔ ξένη μεταβολὴ τῆ χαρακτῆρος τῆ Φιλίππου (1), ὁ ὅποιος ἤδη κατῴκει εἰς Ἀργος. Ὀλίγον χρόνον πρὸ τῆ θανάτου τῆ Ἀντιγόου, ἔτος ὁ καλὸς βασιλεὺς βλέπων ἐγγὺς τὸ τέλος τῆς ζωῆς τε, ἔ φοβόμενος τὰ κακὰ ἐπακόλουθα, ὅσα εδύναντο νὰ προκίψωσιν ἀπὸ τὰς ἐπιβλαῖς τῶν αὐλικῶν διὰ τὴν νεανικὴν τῆ Φιλίππου ἡλικίαν, διέταξεν εἰς ποῖους ἔπρεπε νὰ ἐμπιστευθῆ μετὰ τὸν θάνατόν τε ἡ κυρία κυβέρνησις τῶν πραγμάτων. Ὅθεν ὁ μὲν Ἀπελλῆς διωρίσθη ἔξαρχος τῆς βουλῆς τῆ νέου βασιλείως ἔ ἐπίτροπος αὐτῆ, ἀνὴρ πολιτικώτατος μὲν, ἀλλὰ τύραννος ἔ φιλαρχος εἰς ἄκρον, ὁ δὲ Λεόντιος στρατηγός, ὁ δὲ Μεγαλέας γραμματεὺς τῆς βασιλείας, ὁ δὲ Ταυρίων τοποτηρητῆς τῆ βασιλείως ἐν Πελοποννήσῳ, ἔ

(1) Πολύβ. Δ'. 76. 82. Πλάταρχ, εἰς Ἀργατ.

ὁ Ἀλέξανδρος ἄρχων τῶν σωματοφυλάκων. Εἰς ταύτην τὴν διαταγὴν τῷ Ἀντιγόνῳ ἔσερξεν ὁ Φίλιππος ἀνεξετάσως, καὶ ὁ Ἀπελλῆς ἦτο τότε πρῶτος τῶν μεγιστάνων τῆς αὐλῆς καὶ εὐνυς τῷ βασιλεῶς· ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν ἀρχόντων ὁ Μεγαλέας καὶ Λεόντιος ἦσαν φίλοι τῷ Ἀπελλῆ καὶ ὑπηρετοὶ τῶν Φελησέων τε.

Ὁ Ἀπελλῆς, ὁ ὁποῖος ἔπραττεν ἐν Μακεδονίᾳ ἀνεξετάσως, βλέπων τὸ σερεὸν καὶ ἄκαμπτον τῷ χαρακτῆρος τῶν δημοκρατικῶν Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι συχναὶ ἀνδίσαντο εἰς τὰς προσαγὰς τε καὶ ὠμίλῃν περὶ νόμων καὶ δικαίων, τὰ ὅποια αὐτοὶ δὲν ὑπέφεραν νὰ ἴδωσι παραβαινόμενα, ὠργισθῆ καὶ ἀπεφάσισε νὰ τῆς ταπεινώσῃ. Διὸ ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐκστρατείᾳ εἰς τὴν Ἡλίαν παρήγγειλεν εἰς τὰς Μακεδόνας νὰ καταφρονῶσι καὶ ν' ἀδικῶσι τὰς Ἑλληνας, μάλιστα δὲ εἰς τὸν διαμερισμὸν τῶν λαφύρων καὶ τῶν σαδμῶν (κονακίων), προσάξας, ὅταν ἴδωσιν αὐτὰς ἀγανακτῦντας, νὰ τὰς παιδεύωσιν ὡς ἀποσάτας. Οἱ Μακεδόνες, λέγει ὁ Πολύβιος (βιβλ. δ' 76.), τῆτον τὸν τρόπον ἐταπεινωσαν τὰς Θετταλὰς, οἱ ὁποῖοι ἤδη ἔσωζον ὄνομα μόνον ἐλευθερίας· καὶ ὁ Ἀπελλῆς ἤλπιζε νὰ κατορθώσῃ τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ἀλλ' οἱ Ἀχαιοὶ δὲν ἐδύναντο νὰ ὑποταχθῶσι τόσον εὐκόλως, ἀλλ' ἐλθόντες ἐφάνερωσαν τῷ Ἀπελλῆ τὴν Φέλιξι εἰς τὸν Ἄρατον, ὁ ὁποῖος παρέστησαν εἰς τὸν βασιλέα τὴν πολιτείαν τῶν Μακεδόνων. Ὁ βασιλεὺς ὑποκρινόμενος ὀργὴν πρὸς ταῦτα, παρήγγειλεν εἰς τὸν Ἀπελλῆ νὰ μὴ ἀδικῆ τὰς Ἀχαιῆς.

Ὁ Ἀπελλῆς κατέφυγεν εἰς τὸ ἀκόλυθον στρατήγημα. Ὁ Ἄρατος ἦτο τότε ἔξαρχος τῶν βελῶν τῆς Ἀχαιῆς, καὶ ἠμπόρει νὰ ἐκλέξῃ στρατηγὸν, ὅποιον

ἤθελε. Διὸ Φέλων ὁ Ἀπελλῆς ὕψιστος ἀποσπάσθη ἀπὸ τῆς τῆ ἀνδρὸς τὴν πίσιν τῶν Ἀχαιῶν, κατέπεισε τὸν Φίλιππον νὰ παρακινήσῃ τὴς Ἀχαιῆς νὰ ἐκλέξωσιν ἕτερον στρατηγὸν τὸν Ἐπίρατον, ἄνδρα ἀνάξιον καὶ ἐχθρὸν τῆ Ἀράτῃ. Πλὴν, διὰ νὰ διορθώσῃ τῆτο τὸ μισητὸν ἔργον, καὶ ὕψιστος ἀπολαύσῃ σεβαστώτερον τὴν εὐνοίαν τῶν Ἀχαιῶν, ὁ Φίλιππος ἐκυρίευσε τὸ Τεῖχος, καὶ παρέδωκεν αὐτὸ εἰς τὴς Δυμαίους Ἀχαιῆς, τὴς νομίμου δεσπότης, καὶ εἰσβαλὼν εἰς τὴν τῶν Ἡλείων χώραν, ἐχάρισεν εἰς τὴς Δυμαίους καὶ εἰς τὰς γειτνιαζούσας πόλεις τὰ λάφυρα.

Ὁ Φίλιππος ἐφαντάζετο ἤδη, ὅτι ὁ πλεῖτος καὶ ἡ δύναμις τῆς Ἀχαικῆς πολιτείας ἦσαν εἰς τὴν προαίρεσίν τε· ἀλλ' ἐν καιρῷ πολέμου βλέπων, ὅτι ὁ νέος στρατηγὸς δὲν ἐφρόντισε περὶ τροφῶν, καὶ ὅτι ὁ δημόσιος θησαυρὸς κατεδαπανήθη, ἠναγκάσθη νὰ προστρέξῃ πρὸς τὸν Ἄρατον καὶ νὰ τὸν κολακεύῃ. Ὁ δὲ Ἀπελλῆς μελετῶν αἰεὶ τὴν καταστροφὴν τῆ Ἀράτῃ, κατηγορεῖ αὐτὸν ὡς προδότην καὶ ἐχθρὸν τῶν Μακεδόνων λέγων, ὅτι ἐξ αἰτίας αὐτῆ οἱ Ἡῆλοι δὲν ἐδέχθησαν τὴν προβληθεῖσαν ὑπὸ τῆ Φιλίππου εἰρήνην. Ἀλλ' ὁ Ἄρατος ἀπέδειξε τὸν ἑαυτὸν τε ἀδύον, καὶ ὁ Φίλιππος ἀπὸ τῆ νῦν ὑπεκρίνετο πίσιν καὶ θάρρους πρὸς αὐτόν. Τότε ὁ Ἀπελλῆς παρακινούμενος ἀπὸ φιλοτιμίαν, ἐκδίκησιν καὶ ζηλοτυπίαν, ἔκαμε συνωμοσίαν μετὰ τῆ Μεγαλέως καὶ Λεοντίε κατὰ τῆ βασιλείως, ὡσεὶ ἐκεῖνος μὲν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Χαλκίδα τῆς Εὐβοίας καὶ νὰ ἐμποδίσῃ νὰ μὴ λαμβάνῃ ὁ βασιλεὺς τὰ ἀναγκαῖα ἔξοδα, αὐτοὶ δὲ νὰ ἐδελονακῶσι καὶ νὰ ματαιώσωσιν ὅλα τὰ ἐπιχειρήματα τῆ βασιλείως. Τῆτων ἔτιωσ ἔχόντων, ὁ Ἄρατος κατέπεισε τὸν βα-

βιλέα νὰ προσβάλῃ τὴν Κεφαλληνίαν, τὴν φωλεᾶν τῶν Αἰτωλῶν πειρατῶν, ὅθεν αὐτοὶ κατέτρεχον τὲς πλησιοχώρους αἰγιαλὸς τῆς Ἀχαΐας, Ἀκαρνανίας τε καὶ Ἠπείρου. Μ' ὄλον' ὅτι τὸτο τὸ ἐπιχειρήμα ἦτο τολμηρὸν καὶ δύσκολον, ὁ βασιλεὺς κατεπέειθε νὰ ἐκβιβάσῃ τὴν δυνάμιν τε εἰς τὴν τῶν Παλαιέων πόλιν, καὶ μέλλων ἤδη νὰ κυριεύσῃ αὐτήν, ἀπέτυχε διὰ τὴν προδοσίαν τῷ Λεοντίῳ, ὁ ὁποῖος ὑπῆρχεν ἔτι στρατηγός.

Οἱ συνωμόται ἐνόμιζον ἤδη, ὅτι ἀπήλαυσαν τὴν σκοπῆ, πλὴν ἠπατήθησαν· ἐπειδὴ ὁ Ἄρατος παρεκίνησε τὸν βασιλέα εἶχ ἦττον νὰ μὴ ἀφήσῃ τὴν ἐκστρατείαν, ἀλλὰ ν' ἀγωνισθῆ νὰ πλεύσῃ εἰς αὐτὴν τὴν Αἰτωλίαν, ὅπου ἐδύνατο νὰ ἐκδικήσῃ τὰς κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἀδικίας, καὶ μάλιστα νὰ καταπλήξῃ τὸν κοινὸν ἐχθρὸν. Ὁ Φίλιππος ἐπέδωκε πρὸς ταῦτα, καὶ θέλων ν' ἀποκρίψῃ τὸν σκοπὸν ἀπὸ τῆς ἐχθρῆς, παρήγγειλεν εἰς τὸν σὸλον νὰ μὴ πλησιάσῃ περὶ εἰς τὲς αἰγιαλὸς τῆς Αἰτωλίας, ἀλλὰ νὰ πλεύσῃ εἰς τὴν Λευκάδα, τὸ περιβόητον ἀκρωτήριον τῆς Ἀκαρνανίας, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον, καὶ νὰ ἐκβιβάσῃ τὸ στρατεύμα εἰς τὸ ἄνω μέρος τῶν αἰγιαλῶν τῶν Ἀκαρνανίων ὀλίγων ὠρῶν μακρὰν ἀπὸ τὰ σύνορα τῆς Αἰτωλίας. Ὁ Λεόντιος γινώσκων, ὅτι οἱ Αἰτωλοὶ ἦσαν ἀπροσόντοι καὶ ἀκαράσκευοι, καὶ ὅτι εἶχον ὀλίγην δυνάμιν διὰ τὴν ἀπουσίαν τῷ Δοριμάχῳ, ὁ ὁποῖος ἐσάλη μὲ ἀξιόλογον δυνάμιν κατὰ τῆς Θετταλίας, ἠγωνίζετο παντατὶ τρόπῳ νὰ δώσῃ εἰς αὐτοὺς καὶ ὀλίγον καιρὸν πρὸς βοήθειαν· ἀλλ' ὁ Ἄρατος παρεκίνησε τὸν βασιλέα νὰ περιπατῆ νύκτα καὶ ἡμέραν λέγων, ὅτι ἡ ἐκβασίς τῆς ἐπιχειρήματος ἐκρέματο ἀπὸ τὴν ταχύτητα τῆς πορείας. Τελευταῖον δὲ, ἀποθάντες οἱ Μακεδόνες εἰς τὴν

Αιτωλίαν, τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ ἐκυρίευσαν τὸ Θέρμον, τὸ περιφημότατον φρέριον τῆς Αἰτωλίας, ἐν ᾧ εἰρίσκειτο ὁ καθ' αὐτὸ πλῆθος τῶν Αἰτωλῶν, καὶ ὅπου ἐγίνοντο αἱ κατ' ἔτος ἀγοραὶ καὶ πανηγύρεις καὶ αἱ σύνοδοι αὐτῶν. Ὁ Φίλιππος παραδὼς τὴν πόλιν εἰς διαρπαγὴν τῶν στρατιωτῶν, καὶ κατασφρέψας αὐτὴν ἐκ θραμελίων, ἀνεχώρησεν ἀπὸ τῆς Αἰτωλίας διὰ τῆς ὁδοῦ, ἧθεν ἦλθε, καὶ εἰσβαλὼν ἐξαίφνης εἰς τὴν Λακωνίαν, κατέπληξε τὰς ἐγκατοίκους διὰ τὸ ἀπροσδόκητον, καὶ κατεριμώσας τὴν χώραν, ἀνεχώρησε μὲ πᾶμπολλα λάφυρα.

Ἄξιον εἶναι νὰ θαναμάζη τις τὰ μεγαλόφυχα ἐπιχειρήματα τῆ Φιλίππου διὰ τὰς περιστοιχέσας αὐτοῦ δυσκολίας καὶ ἐμπόδια ἐξ αἰτίας τῶν προδότων αὐτῆ αὐλικῶν, τῶν ὁποίων ἡ προδοσία καὶ κακεντρεχία ἐγνωρίσθη τῷ τῷ τῷ. Ὅτε ληλατήσας ὁ Φίλιππος τὸ Θέρμον, ἐπανῆλθε σῶος εἰς τὸν τόπον, ὅπου κατ' ἀρχὰς ἐπέζευσσε τὸ στρατεύμα, ἔβυσεν εἰς τὰς θεὰς εὐχαριστήρια διὰ τὴν εὐτυχίαν τε, καὶ ἠυρέπισε δειπνῶν μεγαλοπρῆξαστον, ὅπου παρευρίσκοντο ὅλοι οἱ ἡγεμόνες τῆ στρατεύματος. Ἐν τούτῳ τῷ δειπνῶ ὑποπτεύθησαν εἰς τὸν βασιλέα καὶ εἰς τὰς ἄλλους ὁ Λεόντιος καὶ Μεγαλέας, οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχαιρον ὡς οἱ λοιποὶ ἐπὶ τῇ εὐτυχίᾳ· καὶ μετ' ἧ πολὺ ὁ Μεγαλέας ἐθεάτρισε τὸν ἑαυτόν τε, ὁ ὁποῖος θέλων νὰ φανεύσῃ τὸν Ἄρατον ἐν ἐκείνῳ τῷ δειπνῶ καὶ ἀποτυχῶν, ἐκλήθη ἐνώπιον τῆ βασιλείως εἰς ἀπολογία, καὶ ὡμολόγησε τὸ πρᾶγμα προσεπιλέγων, ὅτι δὲν θέλει παύσει, ἕως ἢ ὁ Ἄρατος λάβῃ τὴν κρέπυσαν παινήν. Ὁ Φίλιππος, ὅστις ἐγίνωσκε νὰ συμπεριφέρεται τῷ καιρῷ καὶ ταῖς περιστάσεσιν ὡς οὐδεὶς ἄλλος, κατεδίκασε τὸν Μεγαλέαν εἰς φυλακὴν καὶ πληρωμὴν εἰκοσι

ταλάντων, ἀπέλυσε δὲ παρευδύς διὰ τὴν ἐγγύησιν τῷ Λεοντίῳ. Μετὰ δὲ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῷ ἐκ τῆς Λακωνίας εἰς τὸν Κορινθιακὸν ἰσθμὸν, ὁ Λεόντιος εὐρισκόμενος εἰς ἀγωνίαν ἢ φροντίδα περὶ τῆς ὑπόπτῃ κατασάσεως τῷ Μεγαλέῳ, εἰς τῷ ὁποίῳ τὴν συγκαταδίκην ἐμελλε τελευταῖον νὰ ὑποπέσῃ καὶ αὐτὸς, πρῶτον μὲν ἠγωνίσθη νὰ κινήσῃ τὰς στρατιάς εἰς ἀποσάσιν, ἀλλ' ἔδεν κατορθώσας, ἐμήνυσεν εἰς τὸν Ἀπελλῆν, διὰ νὰ ἔλθῃ ἔ νὰ διορθώσῃ τὰ πράγματα διὰ τῆς πρὸς τὸν βασιλέα φιλίας· ἀλλ' ὁ βασιλεὺς ἔδειξε πρὸς αὐτὸν ἐλθόντα τοιαύτην ἀδιαφορίαν, ὥστε ὁ Μεγαλέας φοβηθεὶς, ἔφυγεν ἄφεις τὸν Λεόντιον ἐγγυητὴν τῶν ταλάντων, τὰ ὁποῖα ἢ ἐζήτησεν ὁ βασιλεὺς. Τότε ἀνεκαλύφθησαν ὄλκιαι κακίαι τῷ Ἀπελλῷ ἔ τῶν συνωμοτῶν, ἔ ὁ μὲν Ἀπελλῆς ἔ Λεόντιος ἐφονεύθησαν, ὁ δὲ Μεγαλέας, ὅσις ἔφυγεν εἰς τὰς Θήβας, καταδιωκόμενος ἐγένεν αὐτόχειρ.

Ὁ Φίλιππος ἔδεικνυεν ἤδη πρὸς τὸν Ἄρατον μεγάλην φιλίαν ἔ πίσιν, ἀλλ' ἐν ὀλίγῳ ἔφάνη, ὅτι ἐμελέτα νὰ ὑποδελώσῃ ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ἔ ὅτι ἠγάπα τὸν Ἄρατον, ἔως ἔτος ἐπήγει τὰς σκοπῆς τῆ. Ὁ πόλεμος ἐξηκολοθεῖτο, πλὴν βραδέως ἔ ἀμελῶς· δις ἐπροβλήθη ἢ εἰρήνη διὰ μεσιτείας τῶν Ροδίων ἔ ἄλλων τινῶν παραθαλασσίων δυνάμεων, ἀλλ' ἐπράκτως, ἔως ἔ τελευταῖον ὁ Φίλιππος ἐκήρυξεν π. χ. ἀπροσδοκῆτως, ὅτι ἀπεφάσισε νὰ καταπαύσῃ παρευ- 212. δύς τὸν πόλεμον· ἢ δὲ αἰτία τῆς ἤτον αὕτη. Περὶ τὸ τέλος τῆς βασιλείας τῷ Ἀντιγόνῳ, οἱ Ρωμαῖοι κατὰ πρῶτον διαβάντες εἰς τὴν Ἰλλυρίδα, ἔ ἐκδιώξαντες τὴν Τεύταν, τὴν βασίλισσαν, ὀία τινα παρα-

νομίαν πρὸς τὰς Ῥωμαίους πρέσβεις, προσέθηκεν πολὺν λαὸν πόλεις εἰς τὴν ἐπικράτειαν Δημητρίου τῷ βασιλέως τῆς Φάρου, ὁ ὅποιος ἐβούλησεν αὐτὸς εἰς τὸν κατὰ τῆς Τεύτας πόλεμον. Ἀλλ' ὁ Δημήτριος, μετὰ τῶν Ῥωμαίων τὴν ἀναχώρησιν, ἀκέσας, ὅτι οἱ Γαλάται ἐφοβέριζον τὴν Ἰταλίαν, καὶ ὅτι ὁ Ἀννίβας ἤτοι μάζετο νὰ εἰσβάλῃ εἰς αὐτὴν, παρέβη τὸν πρὸς τὰς Ῥωμαίους ὄρκον τῆς πίσεως, καὶ πλεύσας ἔξω τῷ Λισσῆ παρὰ τὰς συνθήκας, ἐκυρίευσεν πολλὰς τῶν Κυκλάδων νήσων, κατασφερόμενος καὶ πόλεις, αἱ ὅσαι ἦσαν ὑπὸ τὰς Ῥωμαίους, οἱ ὅποιοι ὀργισθέντες, ἐδίωξαν αὐτὸν ἀπὸ τῆν ἐπικρατείαν τε. Ἐν ταύτῃ τῇ δυσχίᾳ κατέφυγεν ὁ Δημήτριος εἰς τὸν Φίλιππον, καὶ παρεκίπει αὐτὸν παντὶ τρόπῳ νὰ ἐνωθῇ μετὰ τῶν Καρχηδονίων ἐναντίον τῶν Ῥωμαίων.

Ὁ Φίλιππος μὴ συνορῶν τὸν κίνδυνον, εἰς τὸν ὅποιον ἔσπευδε, συγκατένευσεν εἰς τὰς σκοπὰς τῷ Δημητρίῳ· καὶ πρῶτον μὲν ἐτήρει ἀκράν σιωπὴν, ὅτε δὲ ἔμαθεν, ὅτι ὁ Ἀννίβας ἐκυρίευσεν τὴν Ἐτρουρίαν, ἀπεφάσισε δημοσίᾳ νὰ καταπαύσῃ τὸν πρὸς Αἰτωλὸς πόλεμον, νὰ γένη σύμμαχος τῷ Ἀννίβῳ, καὶ νὰ στρατεύσῃ εἰς Ἰταλίαν. Ὁ Ἄρατος ἠγωνίαθη νὰ τὸν μετακείσῃ, ἀλλ' ἔδεν κατορθώσας ἔπαυσε· βλέπων δὲ, ὅτι ὁ Φίλιππος ἔχων τὴν Κόρινθον, ἠθέλησε δολίῳ τῷ τρόπῳ νὰ κυριεύσῃ καὶ τὴν Ἰθώμην, ἰσχυρὸν φρέριον τῆς Πελοποννήσου, καὶ ἔτω νὰ γένη κύριος ὅλης τῆς Ἑλλάδος, ἐπέκληττεν αὐτὸν παρρησίᾳ, ἐνθυμίζων τὴν καλὴν πρὸς τὰς Ἑλληνίδας ἐπαρχίας διάθεσιν τῷ Ἀντιγόνῳ, καὶ παρακαλῶν νὰ μὴ φθείρῃ τὴν καλὴν πρὸς αὐτὸν, ὡς εὐεργέτην καὶ σωτῆρα, ὑπόληψιν τῶν Ἑλλήνων. Ἐκ τούτου ὁ Φίλιππος βλέ-

πων, ὅτι δὲν ἐδύνατο πλέον ν' ἀπολαύσῃ ἀλλοιοτρόπως τὴν φιλίαν τῶν δύο Ἀράτων, τῷ πατρὸς καὶ τῷ υἱῷ, παρὰ παραιτῶν τὲς φιλοτίμους κατὰ τῆς Ἑλλάδος σκοπέεσθε, ἀπεφάσισε νὰ τὲς φονεύσῃ (1). Πρὸς τῆτο, κατέπεισε τὸν Ταυρίωνα, φίλον τῷ πρεσβυτέρῳ Ἀράτῃ, νὰ φαρμακώσῃ τῆτον, καὶ πλανέσας τὴν Πολυκρατίαν, γυναῖκα τῷ νέῳ Ἀράτῃ, κατέπεισεν αὐτὴν νὰ φαρμακώσῃ καὶ αὐτὴ τὸν σύζυγόν της.

Τοιοτοτρόπως ἐλευθερωθεὶς ὁ Φίλιππος ἀπὸ δύο ἐναντιωμένους εἰς τὲς φιλοτίμους σκοπέεσθε, ἀπεφάσισε σπυδαίως νὰ διαβῆ εἰς Ἰταλίαν, καὶ νὰ συμπολεμήσῃ μετὰ τῷ Ἀννίβῃ κατὰ τῶν Ρωμαίων. Ὁ δὲν ἐπέμφε πρέσβεις πρὸς τὸν Καρχηδόνιον στρατηγόν. Οὗτοι δὲ μόλις ἀποβάντες εἰς Ἰταλίαν, ἐπιάθησαν· λέγοντες δὲ, ὅτι ἤρχοντο εἰς Ρώμην, ἀπελύθησαν εὐθύς καὶ ἤλθον εὐθύ πρὸς τὸν Ἀννίβαν, μετὰ τῷ ὑποῖς συνεφώνησαν κατ' ἰδίαν εἰρήνην, καὶ ἐν τῇ ἐπιστροφῇ πιαθέντες πάλιν, ἐπέμφθησαν με' ὅλα τὰ γράμματα εἰς τὴν Ρώμην. Ἀλλ' ὁ Φίλιππος μὴ ἀποδειλιάσας, ἐξεῖλεν ἄλλας πρέσβεις, καὶ ἔλαβε τὰς ἐπικυρωθεῖσας συνθήκας, κατὰ τὰς ὁποίας, ὁ δὲν Φίλιππος ὑπέχετο νὰ χορηγήσῃ 200 πλοῖα ἐναντίον τῶν παραλίων τῆς Ἰταλίας, ἅμα δὲ καὶ νὰ βοηθήσῃ τὸν Ἀννίβαν με' ἀξιόλογον περὶ κινὴν δύναμιν· ὁ δὲ Ἀννίβας ἀνδρυπέχετο, μετὰ τὴν ὀλικὴν ὑποταγὴν τῆς Ρώμης καὶ Ἰταλίας, αἱ ὁποῖαι ἐμελλον νὰ μείνωσιν ὑπὸ τῶν Καρχηδονίων τὴν ἑξέσταν, νὰ περαιώσῃ Καρχηδόνιον κράτευμα εἰς τὴν Ἡπειρον πρὸς χερῆσιν τῷ Φιλίππῳ, καὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς χω-

(1) Πολυβ. excerpta βιβλ. 2'. ἢ Πλάταρχ. εἰς Ἀράτ.

ἡρας νὰ παραδώσῃ εἰς αὐτὸν ὅσα μέρη ἔκειντο προσφυῶς εἰς τὴν Μακεδониαν.

Δὲν εἶναι τῷ παρόντι σκοπῷ νὰ περιγράψωμεν περιστατικῶς τὰς πολέμους τῷ Φιλίππῳ κατὰ τῶν Ρωμαίων. Ἡ ἱστορία τῶν ἀνήκει ἀλλὰχῆ· ἐνταῦθα δὲ ἀναφέρομεν ἐκεῖνα μόνον τὰ κυριώτατα συμβάντα, ὅσα ἀναφέρονται εἰς τὰ τῆς Ἑλλάδος πράγματα. Ὁ ἔν Φιλίππος εἰσέβη εἰς τὸν Ἰόνιον κόλπον μὲ πολυάριθμον στόλον, καὶ καταπλεύσας πρὸς τὸν αἰγιαλὸν τῆς Ἠπείρου, ἐκυρίευσεν τὸ Ὀρεικόν, λιμένα ἀτείχισον μὲν καὶ ἀφύλακτον, παρακτικὸν δὲ τῆς εἰς Ἰταλίαν συντόμῃ διαβάσεως, καὶ ἐπολιόρκει τὴν Ἀπολλωνίαν. Ἀλλὰ Μάρκος Οὐαλέριος Λαινίος, ὁ στρατηγὸς τῶν Ρωμαίων ἐν Βρενδησίῳ, ἀνέσας τὰ τῷ Φιλίππῳ, ἐστράτευσε σπευδαίως καὶ ἀπροσδοκῆτως πλησίον τῆς Ἀπολλωνίας, καὶ ἐνταῦθα βληθόμενος ἀπὸ τὴν φρερὰν, ἐνίκησεν διὰ νυκτὸς τὰς Μακεδόνας κατακράτος, ὥστε μόλις ὁ βασιλεὺς ἔφυγεν διὰ τῶν βουνῶν εἰς τὴν Μακεδониαν.

Ἀλλ' οἱ Ρωμαῖοι ταπεινωθέντες ἀπὸ τὰ τροπαῖχα ὅπλα τῷ Ἀννίβῃ, καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ ἐξακολυθώσωσι τὸν πόλεμον μετὰ τῆς Μακεδониᾶς, ἀπεφάσισαν, εἰ δυνατόν, νὰ ἐγείρωσιν ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐχθρὰς κατὰ τῷ Φιλίππῳ, καὶ ἔτω νὰ τὸν ἀναγκάσωσι νὰ πολεμῇ ὑπὲρ ἀσφαλείας τῆς ἰδίας βασιλείας. Διὸ ἔκαμον διάφορα προβλήματα πρὸς τὰς Αἰτωλὰς, οἱ ὅποιοι θαρρῶντες εἰς τὰς ἀπατηλὰς ὑποσχέσεις τῷ Ρωμαίῳ πρέσβεως (Λαινίῳ) ἐσκέδασαν νὰ συμφωνήσωσι τὰ ἀκόλυθα. “Οἱ Αἰτωλοὶ ὑπέσχεοντο νὰ κινήσωσιν εὐθὺς τὸν πόλεμον κατὰ τῷ Φιλίππῳ διὰ ξηρὰς, ἐν ᾧ οἱ Ρωμαῖοι ὄφειλον νὰ τὰς βοηθῶσι κατὰ

ἠθάλασσαν μὲ εἴκοσι τριήρεις· ἔαι μὲν κυριευθησόμεναι Πίλους, οἰκοδομαὶ ἔχῳραι ἀπὸ Αἰτωλίας, ἕως Κερκύρας, ἔμελλον γὰ μείνωσιν ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν τὴν ἔξυσίαν, τὰ δὲ λοιπὰ λάφυρα ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων. Ἐν ταύτῃ τῇ συνθήκῃ ἐμπεριελαμβάνοντο οἱ Ἕλλησι καὶ οἱ Σπαρτιάται, καὶ ἄλλαι τινὲς πόλεις. Ἀρχὴ δὲ τῷ πολέμῳ ἐχρημάτισεν ἡ ὑποταγὴ τῆς Ζακύνθου, τῶν Οἰνιάδων καὶ τῆς Νάξου, αἱ ὁποῖαι ὡς ἀπαρχαὶ καὶ προοίμιον τῆς γενναιότητος τῶν Ῥωμαίων εὐδὺς προστετέθησαν εἰς τὴν ἐπικράτειαν τῶν Αἰτωλῶν. Τοιοτρόπως ἐξάψας ὁ Ῥωμαῖος πρέσβυς τὰς φλόγας τῷ πολέμῳ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀνεχώρησεν εἰς Κέρκυραν.

Ἀπὸ τάτου τῷ καιρῷ ἤγγιζεν ἡ ταπεινώσις καὶ ὀλικὴ ὑποταγὴ τῶν Ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν πρῶτον μὲν κατὰ βραχὺ καὶ ὀλίγον, ἔπειτα δὲ μὲ θάυμασίαν ταχύτητα. Οἱ Ῥωμαῖοι ἅπαξ ἐμβάντες εἰς τὴν Ἑλλάδα, παραχρῆμα ἐφήπλωσαν καὶ ἐσερέωσαν τὴν δυνάμιντων ἐν ὅλῃ ταύτῃ τῇ περιπέσῳ χώρᾳ, ὠφελέμενοι κατὰ τὴν συνήθη πολιτικὴν των ἀπὸ τὴν εὐπισίαν, ἀπὸ τὰς διχονοίας, ἀπὸ τὴν φιλοτιμίαν καὶ πλεονεξίαν τῶν ἐν αὐτῇ διαφόρων ἀρχηγῶν, πάντοτε πρόθυμοι γὰ βοηθῶσι τὸ ἀσθενέστερον μέρος, διὸ καὶ ταπεινόνοντες τὴν δύνάμιν ἐκάστης ἐπαρχίας ἠμπόρου ποτὲ γὰ καταντήσωσιν εἰς τὴν καταστροφὴν τῷ ὄλεθῳ, καὶ κρύπτοντες πάντοτε τὰς φιλοτίμους σκοπέστων ὑπὸ τὸ δολερὸν πρόχημα τῆς μετριότητος, δικαιοσύνης καὶ φιλίας, ἕως ἂ κατηφανίθῃ βαθυμῶδὸν ἡ δύνάμις τῆς Ἑλλάδος ἀπανταχῶ, καὶ εἰσορμησας ὁ χεῖμαρξος τῆς Ῥωμαϊκῆς δυνάμεως, κατεπέκλυσεν αὐτὴν διόλε.

Ὁ Φίλιππος φονεύσας, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται,

τὸν Ἀρατοῦ, ἐθεωρεῖτο ὡς τύραννος ἢ παραβάτης τῆς φιλοξενίας· ἀλλ' ἀπὸ τῆς δυσυχῆς εἰσόδου τῶν Ρωμαίων εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔλαθε περισσοτέραν, παρὰ ποτὲ, ῥοπήν εἰς τὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος (1), θεωρούμενος ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ὡς ὑπέρμαχος τῆς ἑλευθερίας ἢ βοηθὸς ἐναντίον τῶν βαρβάρων. (ἕτως ὠνόμαζον οἱ Ἕλληνες τὸς Ρωμαίους), τὸς ὁποῖους οἱ προδότες Αἰτωλοὶ ἐκάλεσαν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Πάντες οἱ Ἕλληνες, οἱ κατοικῆντες τὰ ἀρκτῶα τῆ Κορινθιακῆ ἰσθμῆ, ἢ αὐτοὶ οἱ σύμμαχοι τῶν Ἀχαιῶν παρεσκεύαζοντο εἰς βοήθειαν τῆ Φιλίππου· μάλιστα δὲ οἱ Ἀχαιοὶ παρεκινῶντο ἀπὸ φόβου ἐπικειμένῃ κινδύνῃ διὰ τὴν πρὸς αὐτὸς ἐχθρὰν τῶν Αἰτωλῶν, Ἡλείων ἢ μάλιστα τῶν Σπαρτιατῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπαϊρόμενοι ἐπὶ τῇ συμμαχίᾳ μετὰ τῆς Ρώμης ἐφάνοντο, ὅτι ἀνέλαθον τὸ ἀρχαῖον αὐτῶν φιλοπόλεμον ἦθος, ἢ ἐμελέτων νὰ λάθωσι πάλιν τὴν πρῶν ἡγεμονίαν ὅλης τῆς Πελοποννήσου, ἔχοντες βασιλεῖα τὸν Μαχανίδα, ἄνδρα πολεμικὸν ἢ ἐνεργόν, ὁ ὁποῖος μετὰ τὸν θάνατον τῆ Λυκέρου ἐκδιώξας τὸν νέον βασιλεῖα Ἀγρησίπολιν, ἔμεινεν ὁ μόνος τύραννος τῆς Σπάρτης (2).

Ὁ Φίλιππος αἰδανόμενος τὸν κίνδυνον, τὸν ὁποῖον ἐπέστυρεν αὐτὸς ἑαυτῷ, ἢ βοηθούμενος ὑπὸ τῶν ῥηθέντων συμμάχων Ἑλλήνων, δὲν ἠσύχαζεν, ἀλλ' ἀσφαλίσας τὰ ὄρια τῆς βασιλείας ἐναντίον τῶν γειτνιαζόντων ἔθνων, ἐπολέμησεν εὐτυχῶς ἐν τῇ Ἰλλυρίᾳ, ἐστράτευσεν εἰς βοήθειαν τῶν Ἀκαρνάνων πολεμιζόμενων

(1) Πολυβ. Excerpt. βιβλ. 1'. κεφ. 38. Γ'ος. βιβλ. 29' κεφ. 4.

(2) Ὁ αὐτὸς βιβλ. 4'. 81.

ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν, ἣ ὀχυρώσας τὴν Θετταλίαν, ἐστρατοπέδευσεν αὐτῆ. Οἱ δ' Αἰτωλοὶ, μὲ ὄλον ὅτι ὀλίγον ὄφελος ἴδον ἀπὸ τὴν συμμαχίαν μετὰ τῆς Ρώμης καὶ δις ἐνικήθησαν ὑπὸ τῆ Φιλίππου, δὲν ἐμικροθύμησαν, ἀλλ' ἐπέμενον θαυμασίως εἰς τὸν πόλεμον. Αἰ γειννιωῖσαι ἐπαρχίαι φθονῆσαι τὴν εὐροῦσαν τύχην τῆ Φιλίππου ἐμειλίτεον ὑπὲρ εἰρήνης (1), εἰς ἣν ἣ ἐκεῖνος ἐκλίνε προθύμως. Ἀλλ' ἐν ᾧ ἣ εἰρήνη ἐμελλε νὰ τελειωθῆ, οἱ Ρωμαῖοι, εἰς τὸς ὁποῖους ἐσύμφερε κατ' ὑπερβολὴν ὁ πολυχρόνιος πόλεμος, ἐκμύψαν ναυτικὴν βοήθειαν εἰς τὸς Αἰτωλοὺς, οἱ ὁποῖοι ἐλπίζοντες ν' ἀπολαύσωσι ἣ ἕτερον σύμμαχον τὸν Ἀτταλον, τὸν βασιλέα τῆς Περγᾶμου, ἀντίσαντο προπετώς εἰς τὸν Φίλιππον, προβάλλοντες αὐτῷ συνθήκας εἰρήνης ἐδέχοτε ἀποδεκτάς.

Τῆτο τὸ πολίτευμα τῶν Αἰτωλῶν ἔδωκεν εἰς τὸς συμμαχὸς τῆ Φιλίππου. Ἐλληνας καλὴν περὶ αὐτῆ ὑπόληψιν τῆς μετριότητός τε ἣ τῶν φιλησυχῶν σκοπῶν τε, ἣ ἐπιηύξησε τὴν ὀργὴν αὐτῶν κατὰ τῶν Αἰτωλῶν. Ὁ Φίλιππος εὐθύς εὐρεν εὐκαιρίαν νὰ ἐσρεώσῃ ταύτην τὴν διάθεσιν τῶν Ἐλλήνων, ὁ ὁποῖος ἐν τῷ παρεδρεύειν εἰς τὰ Νέμεα ἀκέσας, ὅτι οἱ Ρωμαῖοι ἀπέβησαν καὶ κατέτρεχον τὴν χώραν ἀπὸ Κορίνθου ἔως Σικυῶνος, ἐστράτευσε παρευθὺς ἣ ἀπεδίωξε τὸν ἐχθρὸν, ἣ πρὶν ἣ παύσωσιν οἱ ἀγῶνες, ἐκέσρεψεν εἰς τὸ Ἀργος. Αὐτὴ ἣ ταχεῖα ἣ λαμπρὰ ἀνδραγαθία προξένησεν αὐτῷ τὸν ἔπαινον ὄλων τῶν ἐν τῇ ἐορτῇ παρευρισκόμενων Ἐλλήνων. Τέλος δὲ, μετὰ πολ-

(1) Οἱ πρώτοι μεσίται ἦσαν οἱ Ἀθηναῖοι, οἱ Ρῶδιοι, οἱ Χῖοι, ἣ ὁ βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου.

λης ἄλλης ἀνδρείας ἢ ἀτυχεῖς ἀγῶνας (1) κατὰ τῶν Ρωμαίων, ἠναγκάσθη νὰ επιστρέψῃ εἰς τὴν Μακεδονίαν διὰ τὰς συμβάσας ἐμφυλῆς ταραχῆς ἢ ἐπιδρομὰς τῶν γειτνιῶντων ἐχθρῶν.

Αἱ Ἀχαικαὶ ἐπαρχίαι, αἱ ὁποῖαι ὑπερήθνησαν τῆς βοήθειας τῆ δυνατῆ βασιλείως τῆς Μακεδονίας, δὲν ἔκαυσαν τὰς πολεμικὰς ἀγῶνας ἔχουσαι στρατηγὸν τὸν Φοιλοπόμενα, ὅσις φιλελεύθερος ὢν ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας, ἔπεισε πολλὰς τῶν Ἀρκάδων νὰ ἐνωθῶσι μετὰ τῶν λοιπῶν συμμάχων τῆς Ἀχαιίας. Οὗτος, ἀποθανόντος τῆ Ἀράτῃ, ἀπὸ τῆ ὁποῖα, ὅσῳ πλέον προεῖχε κατὰ τὴν πολεμικὴν, τόσῳ μᾶλλον ἀπελείπετο κατὰ τὴν πολιτικὴν, γενόμενος στρατηγὸς τῆς Ἀχαιίας, ἐταλάνιζε τὴν ταπεινὴν ἐξ αἰτίας τῆ ξένης ζυγῆ κατάστασιν τῶν συμπατριωτῶν, ἢ συνέλαβε τὴν εὐγενῆ εἰδέαν τὴν νὰ τὴς ἐλευθερώσῃ. Διὸ, ὡς στρατηγὸς, ἐγγυμνάζων αὐτὰς εἰς τὰ πολεμικὰ συνεζῆσε τὰ σώματα πρὸς τὰς κόνας ἢ μόχθους, ἢ ἔδωκεν αὐτοῖς βαρύτεραν πανοπλίαν ἢ δυνατώτερα ὄπλα. Τὸ ἐκ ταύτης τῆς πολεμικῆς ἐγγυμνάσεως καλὸν ἀποτελεσμα εἶπεν μετ' ὀλίγον, ὅτε τὰ στρατεύματα τῆς Αἰτωλίας ἢ Ἡλίδος ὤρμησαν εἰς αὐτὰς, ἀποδημῆντος τῆ Φιλίππου, ἢ ἐνικήθησαν (πρὸς τῆ Μεσσηνίῃ).

Ἐν τέτοις, οἱ Ρωμαῖοι βοηθούμενοι ὑπὸ τῆ Ἀττάλῃ ἐστράτευσαν εἰς τὴν Εὐβοίαν, νῆσον τινα ὑπερβαίνουσαν ὅλας τὰς λοιπὰς ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν εὐφορίαν, ἔκτασιν τῆς γῆς ἢ ἐπιτη-

(1) Αὐτὸς ἠθέλησε νὰ ἐκδιώξῃ τὰς Αἰτωλὰς ἀπὸ τὴν Ἡλίαν, ἀλλ' ἐνικήθη ὑπὸ τῆς πολυπληθείας τῶν ἐχθρῶν, ἢ ἐν τῷ ἀναχωρεῖν ἐκυρίευσεν μόνου φρεσίου τι δυνατὸν, ὅτε εὗρεν 20,000 δρεῖμματα ἢ 4000 αἰχμαλώτους.

θείαν θέσιν (1). Ο Φίλιππος ἀκοίμητον ἔχων τὸν ὄφθαλμὸν εἰς τὰ κινήματα τῶν ἐχθρῶν, διέταξεν, ὡς ἐνόμιζε, κάλλιστα τὰ πράγματα τῆς βασιλείας, καὶ ἔλθων εἰς Δημητριάδα τῆς Θετταλίας, συνήθροισε μεγάλην δύναμιν, καὶ ἠγωνίσθη κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἀνδρείως καὶ εὐτυχῶς. Ἀφ' ἧ δὲ ὁ πόλεμος διήρκεσεν ἕξ χρόνους, ἰσορροπία μενέσης τῆς τύχης ἐκατέρωθεν, συνέβη αἰφνίδια μεταβολή, ἡ ὁποία ἀφῆκε τὸν Φίλιππον κύριον τῆς Ἑλλάδος. Ο Ἄτταλος ἀκούων, ὅτι ὁ Περσίας τῆς Βιθυνίας ἠτοιμάζετο νὰ εἰσβάλη εἰς τὴν ἐπικράτειάν τε, ἠναγκάσθη νὰ ἐπιβρέψῃ αὐτῷ· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι βαρυνόμενοι πόλεμον πολυχρόνιον καὶ ἀμφίβολον, ἀπέπλευσαν ἀπὸ τὴν Εὐβοίαν εἰς τὰ ἴδια· ὁ δὲ Μαχανίδας, βασιλεὺς τῆς Σκάρτης, Σέλων νὰ ὑποτάξῃ ὅλην τὴν Πελοπόννησον, καὶ στρατεύσας, ἀποδημῆντος τῷ Φιλίππῳ, πρὸς τὴν Μαντινείαν, π.χ. πόλιν τῆς Ἀρκαδίας ὑπὸ τὴν τῶν Ἀχαιῶν ὑπερά. 202. σπισιν, ἐνίκηθῃ ὑπὸ τῷ Φιλοποίμενος, τῷ τότε στρα. 206. τηγῷ τῆς Ἀχαιῆας (2). Αὗται αἱ δυσυχίαι τῶν Αἰτωλῶν ἠνάγκασαν αὐτὸς νὰ κάμωσιν εἰρήνην μετὰ τῷ Φιλίππῳ, ὁ ὁποῖος ἀπατώμενος ἀπὸ τὴν φιλοτιμίαν, εἰσέβαλεν εἰς τὴν ἐπικράτειαν τῷ βασιλεῶς τῆς Αἰγύπτου (3).

(1) Στρατ. βιβλ. Ι'. σελ. 306.

(2) Μετὰ τὸν θάνατον τῷ Μαχανίδῃ ἐβασίλευσεν ὁ Νάβις, τύραννος ἀμότατος.

(3) Μετὰ τὸν θάνατον Πτολεμαίου τῷ Φιλοπάτορος, βασιλεῶς τῆς Αἰγύπτου, ὁ Φίλιππος καὶ Ἀντίοχος, βασιλεῶς τῆς Συρίας, συνεφώνησαν νὰ διαμερίσασιν ἀναμεταξύ των τὴν Αἴγυπτον, τῆς ὁποίας ἡ ἄλωσις ἐφαίνετο εὐκατόρδωτος. Κατὰ ταύτην τὴν συμφωνίαν ἔσπευσεν ὁ

Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, τῶν ὁποίων ἡ πολιτικὴ ἀπότης νὰ μὴ ἔχωσι ποτὲ εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐχθρὸς περισσοτέρως παρὰ ἓνα, ἔχοντες πόλεμον μετὰ τῆς Καρχηδόνας, τότε μὲν ἔσερξαν καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν εἰρήνην μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας, ἡδὴ δὲ, λήξαντος τοῦ πολέμου, ἐζήτησαν πρόφασιν τοῦ νὰ λύσωσι τὴν εἰρήνην μετ' ἐκείνου τοῦ βασιλέως, τοῦ ὁποῖο ἡ εὐρυστα τύχη ἐξηρέθισε τὸν φθόνον ἐπὶ τῇ αἰξανέσῃ δυνάμει τοῦ. Διὸ, ὅτε ὁ Ἄτταλος, οἱ Ῥόδιοι (1), οἱ Ἀθηναῖοι (2) καὶ οἱ Αἰγύπτιοι πέμποντες πρέσβεις κατηγόρουν ἐκεῖνον ἐνώπιον τῆς συγκλήτε τῶν Ῥωμαίων, ἔτοι ἀπεφάσισαν νὰ ὠφελήθωσιν ἐκ ταύτης τῆς ἀρμοδίας εὐκαιρίας, καὶ πρῶτον μὲν ἐκήρυξαν ἑαυτοὺς ἐπιτρόπους καὶ προσάτας τοῦ νέου βασιλέως τῆς Αἰγύπτου, ἔπειτα δὲ

Φίλιππος νὰ κυριεύσῃ τῆς πρὸς τὰ ἀρκτῶα τῆς Μακεδονίας τόπας τῆς Αἰγύπτου, καὶ κυριεύσας τὰ φέρρια τῆς Θρακικῆς Χερσονήσου, ἐπέρασεν τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ ἐπολιόρησεν τὴν Ἀβυδον, τὴν κλεινὴν τῆς Ἀσίας (Πολυβ. excerpt. ιε'. 20, 21. Αἰβ. λα'. 14 καὶ 16.).

(1) Ὁ Ἄτταλος καὶ οἱ Ῥόδιοι κατηγόρουν τὸν Φίλιππον, ὅτι παρὰ τὰς συνθήκας ἐκίνησεν πόλεμον κατ' αὐτῶν, οἱ ὁποῖοι ἐμπεριλαμβάνοντο καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν εἰρήνην.

(2) Οἱ Ἀθηναῖοι ἐκηρύχθησαν σύμμαχοι τῶν Ῥωμαίων, καὶ ὁμοῦς ὁ Φίλιππος ἐβοήθησεν τὸς Ἀκαρνανάς, οἱ ὁποῖοι εἰσέβαλον εἰς τὴν Ἀττικὴν. Ἡ δὲ αἰτία τῆς ἐχθρας τῶν Ἀκαρνανῶν ἦτον αὕτη. Δύο νέοι Ἀκαρνανεὶς ἐμβάντες ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν Ἐλευσινίου μυσηρίων μετὰ τῶν μυσηρίων εἰς τὸν ναὸν τῆς θεῆς, δίχα νὰ ἐξεύρωσιν, ὅτι ἦτον ἀπηγορευμένου, ἐγνωρίσθησαν ἀπὸ τὴν διάλεκτον καὶ τινὰς γελοιώδεις ἐρωτήσεις, καὶ ἐσφάγησαν παρευδύς. Ἐκ τῆς δικαίας ὀργισθέντες οἱ Ἀκαρνανεὶς, ἔλαβον βοήθειαν παρὰ τοῦ Φιλίππου καὶ κατέστρεχον τὴν Ἀττικὴν (Αἰβ. λα'. 14).

ἔσειλαν τὸν Μάρκον Αἰμίλιον Λέπιδον πρὸς τὸν Φίλιππον, προσάξαντες νὰ φανερώσῃ εἰς αὐτὸν τὰς σκοπὰς τῆς Ῥωμαϊκῆς συγκλήτου. Ὁ πρέσβυς ἀπήντησε τὸν βασιλέα πλησίον τῆς Ἀβίδου, ἔχοντα κράτευμα πεφουσιωμένον διὰ τὰς νύκτας, καὶ ἐν ἀκμῇ τῆ νὰ κυριεύσῃ τὴν Ἀβυδὸν, τὴν ὁποίαν ἐπολιόρκει. Ὁ Φίλιππος ἐφαίνετο αἰσθανόμενος τὴν ἐαυτῆ δύναμιν· ἀλλ' ὅμως ὁ Ῥωμαῖος ἐδόλως ταραχθεὶς εἰς τὸ πολίτευμα τῆ Μακεδόνος, ἐπρόσβαζεν αὐτὸν σοβαρῶς καὶ σεμνοπρεπῶς ν' ἀφήσῃ τὴν ἐπικράτειαν τῆ βασιλείως τῆς Αἰγύπτου ἄδικτον, νὰ μὴ πολεμῇ Ἑλληνικὴν ἐπαρχίαν, καὶ νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὰς Ῥωμαίους τὴν ἔρευναν τῶν διαφορῶν αὐτῆ τε, τῆ Ἀττάλου καὶ τῶν Ῥοδίων. “Ὁ Ἀττάλος καὶ οἱ Ῥόδιοι, εἶπεν ὠργισμένος, ὁ βασιλεὺς, ἐκίνησαν πρῶτοι τὸν πόλεμον”. Ἀλλὰ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι; εἶπεν ὁ Αἰμίλιος, καὶ οἱ Χίοι; καὶ οἱ δυσυχεῖς Ἀβυδώνιοι; “Ἡ ἀλαζονικὴ ἀπειρία τῆς νεότητος, ὑπέλαθεν ὁ βασιλεὺς, τὸ ὠραῖον ἠδὸς σε ἠΐσως, καὶ πρὸ πάντων τὸ Ῥωμαϊκὸν ὄνομα, σοὶ ἐμπνέουσι ταύτην τὴν ἀλαζονικὴν αὐθάδειαν. Ἐγὼ μὲν μάλιστ' ἀξιῶ τὰς Ῥωμαίους νὰ μὴ παραβαίνωσι τὰς συνθήκας, μηδὲ νὰ πολεμῶσιν ἡμᾶς· εἰ δὲ μὴ τῆτο ποιῶσιν, εὐέλπις εἰμι, ὅτι θεῶ συνάρσει θελω κατασῆσει τὸ Μακεδονικὸν ὄνομα τὸσον τρομερὸν, ὅσον τὸ Ῥωμαϊκὸν (1). Εὐθὺς μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῆ Αἰμιλίου συνέβη καὶ ἡ καταστροφὴ τῆς Ἀβίδου, τῆς ὁποίας οἱ ἐγκάτοικοι μὴ θέλοντες νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὸν Φίλιππον, ἔσφαζον ἀλλήλους διὰ τριῶν ἡμερῶν,

(1) Διβ. ἱστομ. βιβλ. 14'. 18. Πολύβ. τόμ. γ'. σελ. 625—637.

εἰς τρόπον ὡσεύ, πλὴν τῶν αἰχμαλώτων, εὐδὲ εἰς ἀπὸ τέτυ τῆ δυσυχῆς ἔ ευλαβῆς ἔθνυς ἐπέζησε.

Ο΄ Φίλιππος ἐγίνετο ἤδη, ὡς ἄλλοι φίλαρχη βασιλεῖς, ἐχθρὸς τῶν περισσοτέρων πλησιοχώρων γενῶν. Τῆναντίον δὲ ἡ Ρώμη εὐρίσκετο εἰς κατάστασιν ἀρμοδιωτέρην εἰς τῆς φιλοτίμυς σκοπῆς τῆς παρὰ κείνην, τὴν ὁποῖαν βλέπομεν ἐν ἀρχῇ τῆ δευτέρῃ Μακεδονικῆ πολέμῃ· διότι ἡ Καρχηδῶν ἰτετάγη, ἡ δὲ Ἰταλία ἔπαυσε σασιάζουσα, ἔ ἡ Σικελία, ἡ ὁποῖα τότε ὑπῆρχε τὸ καύχημα τῆ δυτικῆ κόσμῃ διὰ τὴν ευφορίαν ἔ ευπορίαν, προσετέθη ὁμῆ μετὰ πολλῶν πλησιοχώρων νήσῶν εἰς τὴν ἐπικράτειαν ἐκαίνης, τὰ δὲ ἔθνη, ὅσα ἔμειναν ἐτι ἀκαταδάμασα, ἤκῃον μετὸ τρόμον τὴν φήμην ἐνὸς ἔθνυς, τὸ ὁποῖον ὑτε ἀπὸ τὸν Ἀννίβαν ἐνικήθη.

Τρεῖς χρόνυς σχεδὸν μετὰ τὴν γενομένην εἰρήνην μετὰ τῆ Φιλίππυ, ἔπεμφαν οἱ Ρῶμαῖοι σόλον ἔ στρατηγὸν τὸν ἕκατον Σελπίκιον πρὸς βοήθειαν τῶν Ἀθηναίων, αἱ ὁποῖαι ἐπολιορκῆντο τότε ὑπὸ τῶν Μακεδόνων. Ο΄ Φίλιππος ὠργίσθη κατὰ τῶν Ἀθηναίων, τῆς ὁποῖῆς ἐθεώρει ὡς αἰτίῃς τῆ πολέμῃ, ἔ ἐμνησικακεί κατ’ αὐτῶν, ἔ μάλιστα, ὅτε ὁ Ρῶμαῖος στρατηγὸς σσίλας ὀλίγα πλοῖα εἰς τὴν Χαλκίδα, ἐκυρίευσεν αὐτὴν ἔ κατέσρεψεν. Ο΄ Φίλιππος, ὅσῃς ἔτυχε τότε διατρίβῶν ἐν Δημητριάδι τῆς Θετταλίας, μαθῶν τὰ γενόμενα ἐν Χαλκίδι, ἐκινήθη παρευθῆς πρὸς τὴν Ἀττικὴν περιπατῶν νύκτα ἔ ἡμέραν, ἐπὶ σκοπῷ τῆ νὰ κυριείσῃ τὰς Ἀθήνας ἔ νὰ πράξῃ αὐτῆ ὡς οἱ Ρῶμαῖοι ἔπραξαν εἰς τὴν Χαλκίδα· ἀλλὰ βλέπων, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἔμαθον τὸν σκοπόν του ἀπὸ τῆς ὀνομαζομένης ἡμεροδρόμῃς, τῆς ὁποῖῆς οἱ Ἐλλη-

νες μετεχειρίζοντο ὡς ταχυδρίμους (1), πρῶτον μὲν κατέτρεχε τὴν Ἀττικὴν ἀφανίζων ὅλα τὰ ἀγάλματα καὶ ἠρωϊκὰ μνημεῖα, ἔπειτα δὲ μὴ δυνήθεισιν νὰ κυριεύσῃ τὴν Ἐλευσίνα καὶ τὸν Πειραιᾶ, ἐλεηλάτησεν ἐπ' ὀλίγον τὴν Πελοπόννησον, καὶ πάλιν ἐπιστρέψας εἰς τὴν Ἀττικὴν, ἠφάνιζε πάντα καὶ αὐτὰς τὰς ναῦς, τὰς ὁποίας ἄχρι τούδε ἀφήκεν ἀβλαβεῖς, κολοσόων καὶ ἀφανίζων πᾶν ἔργον τεχνητὸν τοιοτοτρόπως, ὥστε κατὰ τὸν ἱστορικὸν Ρωμαῖον Πολύβιον (βιβλ. λα'. κεφ. 24. 26) μόλις ἔμεινεν ἵχνος συμμετρίας ἢ ὠραιότητος.

Ἐπὶ τῷ παρόντος ἐμποροῦμεν νὰ σημειώσωμεν τὴν διαφορὰν τῷ πνεύματος τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ τῶν χρόνων Φιλίππου, τῷ πατρὸς τῷ Ἀλεξάνδρου, καὶ ἐπὶ τῶν χρόνων Φιλίππου, τῷ νῦν βασιλέως τῆς Μακεδονίας. Οἱ Ἀθηναῖοι κατενοχλῆμενοι ἀπὸ τὰ ὄπλα τῆς ῥηθέντος βασιλείας, ἤδη κατέφυγον εἰς τὰ μόνα αὐτοῖς γνωστὰ ὄπλα, δηλαδὴ ὀνειδίζοντες τὰς ῥήτορας, καὶ γράφοντες ψηφίσματα πικρότατα, τὰ ὁποῖα ἐπρόσβαζον “νὰ ἦναι ὁ Φίλιππος διὰ παντὸς ἐπικατάρματος εἰς
 ἡτὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων· νὰ κατακρημνισθῶσιν ὅσα ἀγάλματα ἠγέρθησαν χάριν αὐτῷ ἢ ἄλλῃ Μακεδονικῆ βασιλείῳ καὶ ν' ἀκυρωθῶσιν ὅσα ἐκυρώθησαν χάριν αὐτῶν· νὰ λογίζωνται οἱ τόποι, εἰς τὰς ὁποίας χάριν τιμῆς αὐτῷ ἐνεγράφη ἢ ἐτέθητι, βδελυκτοὶ καὶ ἀκάθαρτοι· ὅσῳ οἱ δημόσιοι ἱερεῖς ἠύχοντο ὑπὲρ σωτηρίας τῶν Ἀθηναίων καὶ συμμάχων, ἡτοσάκις νὰ καταρῶνται καὶ ν' ἀναθεματίζωσι τὸν Φίλιππον, τὰ τέκνα αὐτῷ καὶ τὴν βασιλείαν, τὰς ναυ-

(1) Πολυδεύκ. ὀνομαστικ. βιβλ. α'. κεφ. 2'.
 Τόμ. Β'.

„δικὰς ἔ περικὰς δυνάμεις, ἔ ὄλον τὸ Μακεδονικὸν
 „ὄνομα ἔ ἔθνος. Ἐνὶ λόγῳ, ὄσα ἐψηφίσθησαν κατὰ
 „τῶν Πεισιπρατιδῶν, τὰ αὐτὰ νὰ κρατῶσι ἔ κατὰ τῆ
 „Φιλίππε· ὄσις δὲ προβάλοι μείωσιν ἔ ὕφεσιν τῶν
 „ἐπὶ τῆ παρόντος ψηφισθέντων, νὰ κρίνεται προδό-
 „της τῆς πατρίδος ἔ νὰ θανατώνεται“. Αἱ πρὸς τὲς
 συμμάχους κολακεῖαι τῶν Ἀθηναίων ἦσαν ἐχὶ ὀλιγώ-
 τεραι παρὰ τὰς ἀφενεὶς αὐτῶν ἀρὰς ἐναντίον τῆ βα-
 σιλέως τῆς Μακεδονίας. Οἱ Ρῶμαιοι ἔ ὁ Ἀτταλος
 (1) ἔλαβον πρὸ πάντων τὲς χαμερπεσάτους ἐπαίνους,
 ἔ δημόσιοι λιτανεῖαι ὄλων τῶν ἱερέων καὶ ἱερέων ἀπ-
 ἠντων αὐτὲς ἐμβαίνοντας εἰς τὰς Ἀθήνας ὡς ἐν ἑορ-
 τῇ τῶν ἐφεσίων θεῶν. Πᾶς τις Ρῶδιος τὸ γένος ἐψη-
 φίσθη πολίτης τῶν Ἀθηνῶν, ἔ μία τῶν φυλῶν ἐπω-
 νομάθη ἀπὸ τῆ Ἀττάλου Ἀτταλὶς (2). Τοιαύτην ἀ-
 ναφορὰν ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας ἡ χαμερπὴς ταπεινοφρο-
 σύνη ἔ ἡ ἐλλείψουσα ἐλευθερία!

Οἱ δὲ Φίλιππος ἴδεν εὐθύς, ὄτι ἀπὸ τὰ ἄλλα
 μέρη τῆς Ἑλλάδος ἐμελλε νὰ φοβῆται πρᾶγματι
 τρομερώτερον παρὰ τὸν ἐκ λόγων συνισάμενον πό-
 λεμον τῶν ἐτιδανῶν Ἀθηναίων. Αὐτὸς ἀκύσας, ὄτι
 εἰς τὸ Ἄργος ἐσκέπτοντο αἱ Ἀχαικαὶ ἐπαρχίαι περὶ
 τῆς τυραννίας τῆ Νάβιδος, τυράννε τῆς Σπάρτης,
 ὁ ὄποιος ἐλεηλάτει τὴν ἐπικράτειαν τῶν Ἀργείων,
 ἦλθεν αὐτῆ ἔ ὕπέχετο νὰ καταδαμᾶσῃ τὸν τύραν-
 νον ἐπὶ συμφωνίᾳ τῆ νὰ φυλάττωσιν οἱ ἐκλεκτοὶ αὐ-
 τῶν στρατιῶται μερικὰς αὐτῆ πόλεις· ἀλλ' οἱ Ἀχαιοὶ

(1) Οἱ Ἀτταλοὶ ἔ οἱ Ρῶδιοι ἐβοήθησαν τὲς Ρῶμαίους κατὰ τῆ Φιλίππε.

(2) Λίβ. λά. 44. Πολύβ. πρεσβ. γ'. σελ. 1092.

ἐνοήσαντες τὸς ἐπιβέβυς σκοπέεσσι, ἀπέρριψαν τὸ
προβλήματ' αὐτῶν, καὶ ὁ Φίλιππος ἰδὼν μεματαιωμένας τὰς
ἐλπίδας αὐτῶν, ἐπανεκάμφεν εἰς τὴν Ἀττικὴν, καὶ κατα-
σρέψας ἄλλην τὴν χώραν, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Βοιωτίαν.

Ὁ δὲ Σελπίκιος, ὁ Ῥωμαῖος στρατηγός, ὅστις
ἐστρατοπέδευσε παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ ἈΨυ εἰς-
ρέοντες εἰς τὸν Ἰόνιον κόλπον μεταξὺ Ἀπολλωνίας καὶ
Δυρράχου, σείλας στρατιώτας καὶ στρατηγὸν τὸν Ἀπέ-
σιον, ἐλεηλάτησε τὰ σύνορα τῆς Μακεδονίας, καὶ ἐ-
κυρίευσεν πολλὰς πόλεις. Οἱ Ἰλλυριοὶ, Δαρδάνιοι καὶ
Ἀθαμᾶνες ὀρώντες τὴν εὐτυχίαν τῶν Ῥωμαίων, ἐκη-
ρύχθησαν ἐχθροὶ τοῦ Φιλίππου. Τότε ὁ Ῥωμαῖος ὕ-
πατος ἐγκαρδιώθει, τὸς μὲν Ῥοδίους παρεκίνει νὰ
ἐνωθῶσι μετ' αὐτῶν, τὸς δὲ Αἰτωλοὺς νὰ μείνωσι πιστοὶ
(1), καὶ ἐμβὰς εἰς τὴν χώραν τῶν Δασσαρητίων, δι-
ὅτι ἦν εὐδύνατον νὰ ἐμβῇ εὐκόλως εἰς τὴν Μακεδονίαν,
ἐκυρίευσεν ὅλας τὰς πόλεις καίων καὶ διαρκάζων.
Ὁ Φίλιππος βλέπων τὸν κίνδυνον καὶ αὐτῆς τῆς βα-
σιλείας, ἔδραμεν ὅπου ἡ χρεῖα ἀπῆται προσέχων καὶ
ἐμποδίζων τὴν πρόοδον τοῦ ἐχθροῦ· ἀλλὰ τὸ ἀκόλου-
θον συμβεβηκὸς ἔμόνον συνέσειλε τὴν ἐνεργειάν αὐτῶν,
ἀλλὰ καὶ κατελύπησε τὸς ὑπηκόους αὐτῶν τοσούτον, ὥστε,
καθὼς νομίζουσιν, προξένησε πολλὴν βλάβην εἰς αὐ-

(1) Ὁ Φίλιππος ἔστειλε πρέσβεις πρὸς τὸς Αἰτωλοὺς
καὶ παρεκίνει νὰ ἐνωθῶσι μετ' αὐτῶν κατὰ τῶν Ῥωμαίων·
ἀλλ' οἱ πρέσβεις τῶν Ἀθηναίων καὶ Ῥωμαίων ἐλθόντες εἰς
τὴν σύνοδον κατηγοροῦν τοῦ Φιλίππου τοικτοτρόπως, ὥστε
ἐκηρύττετο κατ' αὐτῶν παρευδὺς ὁ πόλεμος, εἰάν ὁ
Δαμόκριτος, ὁ τότε στρατηγὸς τῆς Αἰτωλίας, διαροδοκῆ-
σαι ὑπὸ τοῦ Φιλίππου, διὸ ἀνέβαλλε τὴν ἀπόφασιν εἰς τὴν
μέλλουσαν σύνοδον (λίβ. λα. κεφ. 32).

τὲς κατὰ τὲς ἀκολούθους πολέμους. Ἐν τάγμα Μακεδόνων ἀπήντησε μέρος τῆ ἰππικῆ τῶν Ῥωμαίων, καὶ μάχης γενομένης, ἔπεσον 40 Μακεδόνες, καὶ 35 Ῥωμαῖοι. Ὁ Φίλιππος θέλων νὰ θάψῃ καίνας ἐντίμως κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Ἑλλήνων, μετακόμισεν αὐτὲς εἰς τὸ στρατόπεδον. Ἐνταῦθα οἱ Μακεδόνες, οἱ ὅποιοι εἰς τὲς μετὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ Ἰλλυριῶν πολέμους ἦσαν συνειδισμένοι νὰ βλέπωσιν ἐλαφρὰς πληγὰς μὲ τὰ τόξα καὶ ἀκόντια, βλέποντες πλατείας πληγὰς ἐξ αἰτίας τῆς Ῥωμαϊκῆς λόγχης, ἀποκεκομμένα μέλη, καὶ κεφαλὰς χωρισμένας παντάπασι ἀπὸ τὸ σῶμα, καὶ ἔντερα ἔξω τῶν κοιλῶν ἐξ αἰτίας τῆ Ἰσπανικῆ ξίφους, ἐταράχθησαν καὶ ἔτρεμον, ὅταν ἀνέφερον κατὰ νῦν κατὰ τίνων ἐμελλον νὰ πολεμῶσιν, ὡσεὶ καὶ αὐτὸς ὁ Φίλιππος ἐταράχθη σφόδρα, καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον, ὡς λέγουσιν, ἀπέφευγε πᾶσαν κρίσιμον μάχην (Πολύβ. λ'. κεφ. 34.).

Δύο χρόνους ἔμεινε ὁ Μακεδονικο-Ῥωμαϊκὸς πόλεμος ἐπὶ τῆς ὑπατείας τῆ Συλπικίῃ καὶ τῆ διαδοχῆ Οὐίλλιε νωθρὸς καὶ ἰσορρέπης, τὸ ὅποσον ἐχρὶ ὀλίγην ἀτιμίαν προξένησεν εἰς τὲς Ῥωμαῖες στρατηγέας. Τέλος δὲ, διωρίθη στρατηγὸς τῶν Ῥωμαίων ὁ νέος ὑπάτος Τίτος Κοϊντίος Φλαμνίνος, ἀνὴρ πολυμικὸς μὲν, καθὸ Ῥωμαῖος, ἐχρὶ δὲ τόσον περίπυτος διὰ τὴν στρατηγικὴν σύνεσιν, ὅσον διὰ τὴν κυβέρνησιν τῶν πραγμάτων, ὁ ὅποτος πανῆργος ὢν καὶ δόλιος, δημοσίᾳ μὲν ἐκήρυττεν ἑαυτὸν θερμὸν ὑπέρμαχον τῆς ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων, ἰδίᾳ δ' ἐτεχνάζετο τὴν ὑποδύλωσιν αὐτῶν. Οὗτος ὁ Ῥωμαῖος ὑπάτος παραλαβὼν τὴν στρατηγίαν ἀπὸ τῆ Οὐίλλιε, ὅσιν ἐστρατοπέδευσε εἰς τὴν Χαονίαν τῆς Ἡπείρου ἀντικρυ τῆ ἐχθρῆ χωρὶς καὶ

τολμᾶ νὰ πολεμήσῃ, ὄχι μόνον ἐνίκησε τὸν Φίλιππον καὶ τὸν ἠνάγκασε νὰ φύγῃ διὰ τῶν ὄρέων τῆς Θετταλίας εἰς τὴν Μακεδονίαν, ἀλλὰ καὶ διαβαίνων διὰ τῆς Ἡπείρου καὶ Θετταλίας ἐπεσπάσατο ταύτας τὰς ἐπαρχίας πρὸς ἑαυτὸν μεταχειριζόμενος ἀντιβίας καὶ δυναστείας πραότητα καὶ κειδῶ.

Ὁ Φλαμίνιος μελετῶν πρὸ πάντων νὰ ἐπισπάσῃ πρὸς τὴν Ῥωμαίαν τὴν εὐνοίαν τῶν Ἀχαιῶν, παρήγγειλεν εἰς τὸν ἀδελφόν τε Λέκιον, τὸν ναύαρχον (1), νὰ εἰλῆ εἰς τὴν Ἀχαιῶν πρέσβεις ἐν ὀνόματι τῶν Ῥωμαίων, τῆ Ἀττάλῃ καὶ τῶν Ῥοδίων, διὰ νὰ προβάλῃσι συμμαχίαν μετὰ τῶν Ῥωμαίων, αὐτὸς δὲ νὰ πλεύσῃ εἰς τὰ Κεγχρειαί, ἕνα τῶν λιμένων τῆ Κορινθιακῆ κόλπου, καὶ νὰ προσποιηθῆ, ὅτι ἐμελέτα νὰ πολιορκήσῃ τὴν Κόρινθον, τὴν ὁποίαν εἶχε τότε ὁ Φίλιππος. Οὗτος ὁ βασιλεὺς μαθὼν τὰ γινόμενα ἐταράχθη, καὶ παρευθὺς ἔσειλε καὶ αὐτὸς πρέσβεις εἰς τὴν Ἀχαιῶν, οἱ ὅποιοι ἐμελλον νὰ λαλήσωσιν ὑπὲρ αὐτῆ. Τότε γενομένης συνόδου, πρῶτον μὲν ἐλάλησαν οἱ διάφοροι πρέσβεις, ἔπειτα δὲ ὤφειλον οἱ συνεδρεύοντες Ἀχαιαὶ νὰ εἰπῶσι τὰ φρονήματά των· ἀλλὰ πάντας κατεῖχεν ἄκρα σιωπὴ, ἕως ἢ ἀναστὰς ὁ Ἀρίσταινος, ὁ τότε στρατηγὸς τῆς Ἀχαιῶν καὶ φίλος ἄκρος τῶν Ῥωμαίων, ἐλάλησεν εἰς διεξοδικὴν δημηγορίαν ὑπὲρ τῶν Ῥωμαίων κατηγορῶν πικρότατα τὸν Μακεδονικὸν βασιλέα, τῆ ἰποῖς τὰς

(1) Ὁ Λέκιος ἐνωθεὶς μετὰ τῶν σόλων τῆ Ἀττάλῃ καὶ τῶν Ῥοδίων ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Εὐβοίαν, ὅπου νίκησας τὸν ἐκεῖσε διοικητὴν Φιλοκλέα, ἐκυρίευσεν τὴν Ἐρέτριαν καὶ Κάρυσον, δύο πόλεις ἀξιολόγους.

παρανομίαις, εἴτε ἀληθινὰς εἴτε ψευδεῖς, ἐδιηγείτο πρὸς ἕν.

Αὕτη ἡ δημιγορία ἐκίνησε μεγάλην ταραχὴν καὶ κλονισμόν ἐν τῇ συνόδῳ, ὅτε ἄλλοι μὲν ἐδοκίμαζον, ἄλλοι δὲ ἀπεδοκίμαζον τὸς λόγους τῆς σρατηγῆς· καὶ αὐταὶ αἱ ψήφοι τῶν δέκα δημιουργῶν ἦσαν ἰσάροιστοι. Δύο ἡμέραι παρήλθον ἐν λογοτριβαῖς καὶ λογομαχίαις· τῇ δὲ τρίτῃ, καθ' ἣν ἔμελλε κατὰ τὸν νόμον νὰ περανθῇ ἡ ὑπόθεσις, βλέπων ὁ Ρίσασος ὁ ἐκ Πελληνῆς, φίλος τῶν Ῥωμαίων, ὅτι ὁ ὑπὸς αὐτῷ Μέμνων, ὁ ὢν εἷς ἐκ τῶν δέκα δημιουργῶν, ἐβοήθει ἀματατρέπτως τῶν Μακεδόνων τὴν μερίδα, ὥμοσε παρρησίᾳ, ὅτι θέλει τὸν φονεῦσαι ἰδιοχείρως, εἰάν αὐτὸς δὲν παίσει τὴν ἰαχυρογνωμίαν τε, διὰ τὴν ὁποίαν ἡ πατρίς ἔμελλεν εἶξ ἀνάγκης ν' ἀφανισθῇ. Ὁ Μέμνων φοβηθεὶς μετέβαλε τὴν γνώμην τε, καὶ ἔτιωσεν ἡ πλειθὺς τῶν ψήφων ὑπὲρ τῶν Ῥωμαίων ὑπερνίκησεν. Ἐνταῦθα σημειωτέον, ὅτι οἱ πρέσβεις τῆς Μεγαλοπόλεως, Δύμης καὶ τῆς Ἀργυρῆς προνοῶντες τὴν ἀπόφασιν τῆς συνόδου ἀνεχώρησαν, μὴ θέλοντες διὰ τῆς παρεσσίας νὰ ἐπικυρώσωσι ταιαύτην ἀτιμον ἀπόφασιν κατὰ τῆς Φιλίππου, ὁ ὁποῖος ἐφάνη πρὸς αὐτὸς εὐεργετής. Οὐ πολλῷ ὕστερον μετὰ ταύτην τὴν ἀπόφασιν, οἱ Ῥωμαῖοι ἔλυσαν τὴν πολιορκίαν τῆς Κορίνθου ἐπὶ διαφόραις προφάσεσιν, οἱ δὲ Μακεδόνες ἐκυρίευσαν καὶ τὸ Ἀργεὺς διὰ προδοσίας τινῶν πολιτῶν. Ταιαυταρπῶς ὁ Φίλιππος εἶχε δύο πόλεις, τὰς ἀξιολογωτάτας τῆς Πελοποννήσου, τὴν Κόρινθον καὶ τὸ Ἀργεὺς.

Ἀλλ' ὅμως ὁ Φίλιππος εὐρισκόμενος μακρὰν ἀπὸ τούτων τῶν δύο πόλεων, καὶ προβλέπων ἐγγυὺς τὸ τέλος τῆς βασιλείας τῶν Μακεδόνων, ἐξεῖλε διὰ συγχ-

κατανεύσεως τῷ Φλαμίνιου πρέσβεις εἰς τὴν Ῥώμην προβάλλων ἐνώπιον τῆς συγκλήτου συνθήκας εἰρήνης. Ἀλλ' ἡ βουλὴ τῶν Ῥωμαίων ἐρωτήσασα τὰς πρέσβεις, ἂν ἦσαν πληρεξέυσιοι νὰ παραδώσωσι τὴν Δημητριάδα, Χαλκίδα καὶ Κόρινθον, καὶ ἀκέσασα, ὅτι δὲν ἐδιδάχθησαν περὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως διόλου, αὐτὰς μὲν ἐκέλευσε νὰ φύγωσι, τὸν δὲ Φλαμίνιον κατέστησε κύριον τῷ πολέμῳ ἔτι τῆς εἰρήνης, ὁ ὅποιος ἤδη δὲν ἤθελε νὰ σέρξῃ εἰς κανέν πρόβλημα τῷ Φιλίππῳ, πλὴν εἰάν ἕτος συγκατανεύσῃ ἢ ἀφήσῃ πανοσιῶν μέρος τῆς Ἑλλάδος ἐλεύθερον, ἔτι νὰ μὴ ὑπερβῇ τὰ ὅρια τῆς Μακεδονίας.

Τότε ὁ δυσυχῆς βασιλεὺς βλέπων, ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι δὲν ἔεργον εἰς κανένα συμβιβασμὸν εὐλογοφανῆ ἔτι δίκαιον, ἀπεφάσισε νὰ πολεμήσῃ ὅλαις δυνάμεσι. Διὸ παραδὼς τὸ Ἄργος εἰς τὸν Νάβιν (1), τὸν τύραννον τῆς Σπάρτης, συνήθροισε μεγάλην δύναμιν, ἔτι πολεμήσας μετὰ τῷ Φλαμίνιῳ περὶ τὴν Σκότυσσαν ἢ τὰς κυνὸς κεφαλὰς τῆς Θετταλίας ἐνικῆθη κατὰ κράτος, ἔτι πρῶτον μὲν ἐζήτησεν ἀνακωχὴν ὅπλων, εἶτα δὲ ἠναγκάσθη νὰ δεχθῆ εἰρήνην ἀτιμωτάτην, ἡ ὅποια ἐκυρώθη ἔτι ὑπὸ τῆς Ῥωμαϊκῆς συγκλήτου καὶ διελάμβανεν ἕτως· “οἱ μὲν ἄλλοι
 „Ἕλληνες πάντες, οἷτε κατὰ τὴν Ἀσίαν καὶ κατὰ
 „τὴν Εὐρώπην, νὰ ὑπάρχωσιν ἐλεύθεροι ἔτι αὐτόνομοι·
 „μοι· τὰς δὲ ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ ὄντας τῷ Φιλίππῳ νὰ
 „παραδώσῃ ὁ Φίλιππος εἰς τὰς Ῥωμαίους πρὸ τῆς τῶν

(1) Ὁ Φίλιππος παρίδωκε τὸ Ἄργος εἰς τὸν Νάβιν ἐπὶ συμφωνίᾳ τῇ νὰ τοῦ ἀποδώσῃ, ὅτι κάλιον εἰρηνεύσῃ ἢ Μακεδονία, ἀλλ' ὁ τύραννος ἅμα παραλαβὼν αὐτὸ, ἠνάγκασθη μετὰ τῷ Φλαμίνιῳ ἔτι ὅσινε σύμμαχος τῶν Ῥωμαίων.

„Γόμφων πανηγύρεως, τὰς δὲ λοιπὰς πόλεις, εἴτε
 „ἐν Ἑλλάδι, εἴτε ἐν Ἀσίᾳ, ὃ ἀφήσῃ ἐλευθέρας ἔ-
 „σφραγίστας· τὺς δὲ αἰχμαλώτους ἔ τὺς αὐτομόλους
 „ὄλως νὰ παραδώσῃ εἰς τὺς Ῥωμαῖους, ὁμοίως δὲ ἔ
 „τὰς καταφράκτους ναῦς, πλὴν πέντε σκαφῶν ἔ τῆς
 „ἐκκαίδεκῆς, νὰ δώσῃ δὲ ἔ χίλια τάλαντα, τῶ-
 „των τὰ μὲν ἡμίση παραυτίκα, τὰ δὲ ἡμίση κατὰ
 „φόρος ἐν ἔτεσι δέκα· ἔ πρὸς ἀσφάλειαν νὰ δώσῃ
 „ὁμήρους, ἔ ἐν αὐτοῖς τὰν Δημήτριον. Αὕτη ἡ εἰρή-
 νη ἐγένετο 197 χρόνια πρὶν Χριστῷ γεννήσεως (1).

Μετὰ δὲ τὴν εἰρήνην κηρύξας ὁ Φλαμίνιος εἰς
 τὴν ἑορτὴν τῶν Γόμφων ἔ Νεμεῶν ἐλευθέρας ὄλως
 τὰς Ἑλληνίδας πόλεις, ἔ γράψας πολλὰ ψηφίσματα
 χάριν πολλῶν Ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν συμμάχων τοῖς
 Ῥωμαῖοις, ἔ ἐκδιώξας ἀπὸ τῆ Ἄργεος Νάβιον (2)

(1) Μόνον οἱ Αἰτωλοὶ ἐδουλοῦντο ἔ ἠγανάκτεον, ὅτι
 ὁ Φλαμίνιος ἔκαμεν εἰρήνην παρὰ τὴν θέλησίν των, καὶ
 δὲν μετεχειρίσθη αὐτῶς, ὡς ἐνόμιζον, ὡς ἐλεύθερον ἔθνος
 ἔ καθὼς ἤρμοζεν εἰς τισὶν ἔ ἀνδρείου σύμμαχον. Διὰ
 τὺς γογγυσμὲς τῶν Αἰτωλῶν ἠναγκάσθη ὁ ἀνθύπατος ὃ
 ἀπαλλάξῃ τὰς Ῥωμαϊκὰς φρερὰς ἀπὸ τὴν Δημητριάδα,
 Χαλκίδα ἔ Κόρινθον (Πολύβ. πρὸς β. β'. Αἰβ. ΑΓ'. 30.).

(2) Ὁ Φλαμίνιος νομίζων ἐπικίνδυνον τὴν μεγάλην
 δύναμιν ἐνὸς τυράννου, εἰς τῶ ὁποῖο τὴν συμμαχίαν δὲν
 ἠμῶρει νὰ ἐμπιστευθῆ, ἔ ὁ ὁποῖος εἶχε, πλὴν τῆς Σπάρ-
 τῆς ἔ τῆ Ἄργεος, πολλὰς λιμένας ἔ τὸ Γύδιον, δυνα-
 τὴν πόλιν πρὸς τὸ Κρητικὸν πέλαγος, ἄμα δὲ ἔ θέλων
 νὰ φανῆ εὐάρετος εἰς τὺς Ἀχαιοὺς, τὺς ζηλοτύπους τῆς
 Σπάρτης, κατέπεισεν ἐν τῶ κατὰ τὴν Κόρινθον συνεδρίῳ
 τῶν συμμαχιῶν πόλεων νὰ τὸν βοηθήσωσιν εἰς ἀποδίωξιν τῆ
 Νάβιδος ἐκ τῆ Ἄργεος. Τύττε δὲ γενομένη, ὅτι ἦτον ἐν
 ἀκμῇ νὰ παραδοθῆ ἔ ἡ Σπάρτη, ὁ δόλιος ἔ πολιτικός Ῥω-
 μαῖος Φλαμίνιος ἔκαμεν εἰρήνην μετὰ τῶ τυράννου, πρὸς

ρον τῶν αὐτῶν τῆς Σπάρτης, καὶ ἀπὸ τῆς τῆν ἐλευθέρου
εἰς τὴν ἐν τῇ Ἐλλάδι αἰχμημάτων Ρωμαίων (1), ἐπ-
έστρεψεν εἰς Ρώμην, προσεπαλάμειεν πρὸς μεγάλην εὐ-
χαρίστησιν ὀλίγη. τῆς Ἐλλάδος κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ὀ-
λίγας τὰς Ρωμαϊκὰς φρενὰς.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Κ'.

Ἀπὸ τῆς ἐπιδρομῆς Ἀντιόχου, τῆ βασι-
λείας τῆς Συρίας, εἰς τὴν Ἐλλάδα
ὥς τῆς ἀναγωγῆς τῶν Ἀχαιῶν
εἰς τὴν Ρώμην.

Ἀντιόχος, ὁ βασιλεὺς τῆς Συρίας, γνωστὸς παρὰ
πᾶσι διὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς αὐτοῦ, διὰ τῆς
πολλῆς δυναμὸς καὶ τὰ πολυάριθμα εἰρητεύματα, καὶ
διὰ τὴν πολυεμίαν καὶ πολιτικὴν σύνεσιν, ἤλθει Νι-
ρίας χάριν εἰς τὰ παρὰ τῆ Ἐλευσίνου, καὶ πο-
τὲ ὑποκείμενα εἰς τὸν βασιλεῖα τῆς Συρίας, διέβη δὲ
καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Θράκην, τὴν ὁποῖαν αὐτὸς ἐσφρα-
ρίσθη, καὶ ἐμελέετα ὑ ἀνακτιοῦ καὶ τὴν Ἀσιγμάχων
καὶ καὶ τὴν ἀναδείξην κατισόρου τῆς διοικήσεως τῆς ποτὲ
ἐπιμεταστάς τῆ Ἀσιγμάχου. Οἱ Ρωμαῖοι φθονήσαντες εἰς
τὰ ζητούμενα εἰὸς βασιλεῖας δυνατῆ καὶ πολιτικῆς περὶ
τότων, τὴν ὁποῖας αὐτοὶ ἐνέουσαν ὡς ἴδους, οἷς ἐμῆ-

ρον ὁποῖον ἀλλοτε, ὅτε ἐνέουσαν μάχης εἰς τὴν ὁπο-
σὺς τῆ, εἰσιν ὑπερηφάνως τῆτο. ἡ Ρώμη δὲ ὅσον ἐμπε-
ρεῖ καὶ καὶ καὶ σὺ μὲν βία σμὸν καὶ τὴν αὐτῶν.

(1) Οὗτοι οἱ αἰχμητῶντο ἐλευθέρου ἐν τῷ ἄνω-
βιακῷ πολέμῳ καὶ ἐπαλάμειεν εἰς τὴν Ἐλλάδα ὑπὸ τῶν Κερ-
κευδίων (Δίβ. ΑΔ'. 50. 19. 375. κτ.).

νυσαν αὐτῶ, "ὅτι κατὰ τὴν μετὰ τῆς Μακεδονίας εἰ-
 ρρήνην αἱ ἐν Ἀσίᾳ ἔξ' Εὐρώπῃ Ἑλληνικαὶ πόλεις ἐ-
 κηρύχθησαν ἐλευθεραὶ· ὅτι ἡ Ρώμη ἐλπίζει νὰ
 ἐξέρξη ἔξ' αὐτὸς εἰς τῆτο, ὅτι ἀπὸ τῆ νῦν ἡ Ἀσία
 ἔξω ὁ ὄρος τῆς ἐπικρατείας αὐτῆ, ἔξ' ἂν ἐπιχειρή-
 σῃ νὰ κατοικήσῃ εἰς τὴν Εὐρώπην, ἡ Ρώμη θέλει
 νομίσαι τῆτο ἔργον ἐχθρικόν (1).

Ὁ Ἀντίοχος ἐν πρώτοις εἰδείξε μεγάλην ἐφε-
 σιν εἰρήνης, χάριν τῆς ὁποίας ἐβέλετο νὰ ὑποχωρέ-
 σῃ πολλὰ πράγματα, ἔξ' πᾶν ὅ,τι, πλὴν τῆς παντε-
 λῆς ταπεινώσεως τῆς βασιλείας τῆς Συρίας, ἐδύνατο
 π. χ. νὰ κορέσῃ τὴν ἀκόρετον φιλοτιμίαν τῶν Ρωμαίων·
 195. ἀλλ' ὁ Ἀντίοχος, ὁ μέγιστος ἐχθρὸς τῶν Ρωμαίων,
 ἄμα μαθὼν, ὅτι ὁ Ἀντίοχος ἐμελέτα πόλεμον κατὰ
 τῶν Ρωμαίων, ἔφυγεν ἐκ τῆς Καρχηδόνος εἰς τὴν
 Συρίαν καὶ παρεκίνησε τὸν Ἀντίγονον εἰς πόλεμον (2).
 Ὁμοίως δὲ ἔξ' οἱ Αἰτωλοὶ ἠνάγκαζον αὐτὸν νὰ φροντί-
 σῃ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία κα-
 τὰ μὲν τὸ φαινόμενον ἀφέθη ἐλευθέρα ὑπὸ τῆς Ρώ-
 μης, ἔργῳ δὲ ἦτον ὑποδεδυλωμένη περισσότερον πα-
 ρὰ ποτέ. Ὁ Ἀντίοχος ἐσυμβέβηκε νὰ γένη εἰσβολὴ
 ἐν τῇ Ἰταλίᾳ, ὅπε μόνον, ὡς εἶλεγεν, ἦσαν οἱ Ρώ-
 μαῖοι τρωτοὶ, ἔξ' ὑπέχετο μετὰ 11,000 (10,000 κατ'
 Ἀππιανόν) πεζῶν ἔξ' ἀναλόγῃ ναυτικῆς δυνάμεως νὰ
 πεζεύσῃ ἔξ' νὰ κινήσῃ τὸν πόλεμον ἔξ' ὡς εἰς τὸ κέντρον

(1) Ταῦτα ἐβρίθθησαν πρὸς τὰς πρῆσεις τῷ Ἀντιό-
 χῳ τὰς σαλευτάς εἰς Ρώμην (π. χ. 193), ἔξ' ἐπαισιόχ-
 θησαν ὑπὸ τῶν πρῆσεων τῆς Ρώμης ἐν Ἀταμείᾳ ἐν ἕ-
 ται π. χ. 192 (Λιβ. λβ'. 13 κτ.).

(2) Λιβ. ΛΓ'. 47 κτ. Ὁ Ἀντίοχος ἠγαπήθητο νὰ κα-
 ταπεῖσῃ ἔξ' τὰς Καρχηδονίους εἰς συμμαχίαν (Λιβ. λδ'. 57 κτ.).

τῆς ῥηθείσης χώρας, πλὴν εἰάν ἐν ταυτῷ ὁ Ἀντίοχος ἐρατεύσῃ πρὸς τὰ δυτικά τῆς Ἑλλάδος παράλια, καὶ ἔτω φοβερίζων νὰ εἰσβάλῃ ἀπ' αὐτῆ τῆ μέρες ἀντιπερισπᾶσῃ καὶ διαίρεσῃ τὴν δύναμιν τῶν Ῥωμαίων. Οἱ δὲ Αἰτωλοὶ ἔλεγον, “ὅτι εἰάν ἡ Ἑλλάς γένηται τὸ Σέ-
 ,,ατρον τῆ πολέμου, πάντες ἀναστήσονται κατὰ τῶν
 ,,Ῥωμαίων· ὅτι ἢ μόνον οἱ Θετταλοὶ καὶ Εὐβοεῖς, ἀλ-
 ,,λά καὶ ὁ Νάβις, καὶ οἱ Ἀχαιοὶ, καὶ αὐτὸς ὁ Φίλιππος
 ,,ἐξήτητον ἀνυπομόνως εὐκαιρίαν ἀποσασίας, καὶ ὅτι, εὐδύς
 ,,ὅταν ἔμβῃ εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἑλλάδος, δελεῖ εὐρη
 ,,ἀπανταχῆ ἀνδρώπυς καὶ χρήματα ἐν ἀφθονίᾳ (1).

Εἰς τῆς τῆς λόγους ἠκροάζετο ὁ Ἀντίοχος προσ-
 εκτικῶς, καὶ προτιμήσας τὴν συμβουλὴν τῶν Αἰτω-
 λῶν παρὰ τὴν τῆ Ἀνίβη, ἀντέτρεψε καὶ αὐτὸς τῆς
 Αἰτωλὸς μὲ χρησὰς ἐλπίδας λέγων, ὅτι ἔκαμε με-
 γάλας παρασκευὰς, ὅτι οἱ εὐλοὶ ἦσαν ἐτοιμοὶ νὰ κα-
 τασκεπάσωσι τὸν Ἑλλήσπυτον, καὶ ὅτι κάμπολλα
 ἔθνη ἤρχοντο ἀπὸ πᾶν μέρος τῆς Ἀσίας, ἐνώπιον
 τῶν ὀποιῶν οἱ Ῥωμαῖοι εἶδεν νὰ παρρησιασθῶσιν ἠδε-
 λον τολμήσῃ. Ἀλλ' ἡ ἀπάτη τῆς τῶν ἀμοιβαίων
 μεγαλορρημόνων ὑποχέσεων ἀνεκαλύφθη παρευθὺς·
 διότι, ὅτε ὁ Ἀντίοχος εἰσέβη εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ
 δύναμις αὐτῆ συνεπρόσεντο ὡς 10,000 πεζοὶ, 500 ἵπ-
 πεις καὶ ἕξ ἐλέφαντες, διὰ τῶν ὀποιῶν τὴν τροφὴν
 ἐξήτησε μάλιστα τὴν συδρομὴν τῶν συμμάχων Αἰ-
 τωλῶν· ἐκ δὲ τῶν Ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν οἱ Αἰτωλοὶ
 δὲν ἐδωνήθησαν νὰ καταπέισωσιν ἄλλας πρὸς τὴν συμ-

(1) Ὁ Δικαίαρχος καὶ ὁ Θεὸς ἐσάλησαν τρεῖς βεῖς
 πρὸς τὸν βασιλεῖα τῆς Συρίας (Διβ. λε'. λς'. Ἀππιαν. π.
 Συρ. πολ. 15—30. Πλάταρχ. εἰς Κατ.).

μαχίαν, παρὰ τὸν τύραννον τῆς Σπάρτης καὶ τὲς Ἀκαρῶνας ὁμῶς μετὰ τῆς Δημητριάδος τῆς Θετταλίας, τὴν ὁποίαν ἐκυρίευσαν διὰ προδοσίας ἐνὸς τῶν ἐν αὐτῇ πολιτῶν. Οἱ Ἀχαιοὶ ἐμίσην διὰ πολλὰ αἷτια τὸν Νάβιν ἔτι τῆς Αἰτωλῆς· ὁ δὲ Φίλιππος ἐφοβείτο τὰ ὄπλα τῶν Ῥωμαίων, βάλισα δὲ ἐμίσει ἔτι ἐφθόνηε τὸν Ἀντίοχον, ὁ ὅποτος ἔ μόνον δὲν ἐβοήθησεν αὐτὸν ἐν τῷ τελευταίῳ δυσυχῆ πολέμῳ, ἀλλὰ ἔ ἐκυρίευσε παρανόμως τὴν Θρακικὴν Χερσόνησον, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε ἔ αὐτὸς τελάχισον τὰ αὐτὰ δίκαια ζητήματα, ἔ ὅτε ἐδυσχέρανε βλέπων ἑτέραν ἀντίζηλον ἐπαρχίαν ἀνεγειρομένην πλησίον τῶν συνόρων τῆς Μακεδονίας.

Τῆτων ἕτως ἔχόντων, τὰ πράγματα τῆς Σπάρτης μετεβλήθησαν παντάπασι διὰ τὴν συμβῆσαν ἀποκασίαν. Οἱ τύραννος τῆς Σπάρτης στρατεύων ἐπὶ προφάσει τῆ νὰ ἐνωθῆ μετὰ τὸν Ἀντίοχον ἔ τῆς Αἰτωλῆς ἐπολιόρησε ἔ ἐκυρίευσε τὸ Γύθειον φρενέμενόν ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν, νικήσας ἐν ναυμαχίᾳ ἔ Φιλοποίμενα, τὸν στρατηγὸν τῆς Ἀχαιῆς. Ἀλλ' ὁ Φιλοποίμην μὴ ἀποδειλιάσας εἰς ταύτην τὴν δυσυχίαν, ἀντενίκησε διὰ ξηρᾶς τὸν τύραννον, ἔ ἠνάγκασεν αὐτὸν ἔ ἀναχωρήσῃ εἰς τὴν Σπάρτην πρὸς φύλαξιν αὐτῆς τῆς μητροπόλεώς τε. Οἱ Αἰτωλοὶ φοβούμενοι, μήπως κυριευθῆ ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν ἢ Σπάρτη, ἐσειλαν χιλίους ἄνδρας ἔ στρατηγὸν τὸν Ἀλεξαμηνὸν, λόγῳ μὲν πρὸς βοήθειαν, ἔργῳ δὲ πρὸς δολοφονίαν τῆ Νάβιδος. Ἀλλὰ μετὰ τὴν δολοφονίαν τέτε τῆ τυράννε οἱ πολῖται ὀργισθέντες, ὅτι οἱ Αἰτωλοὶ διήρπαζον ἔ ἐλεηλάτην τὴν πόλιν, ὤρμησαν εἰς τέτες τῆς προδότας ἄρπαγας ἔ ἐφόνευσαν πολλὰς αὐτῶν ἔ τὸν Ἀλεξαμηνόν. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐγίνοντο, ἐφάνη ἔ ὁ Φιλοποί-

μην πλησίον τῆς πόλεως, ἔπαρεκίνηει τὴν Σπαρτιά-
 τας νὰ συγκαταλεχθῶσιν εἰς τὴν συμμαχίαν τῶν Ἀ-
 χαιῶν, εἰς ὃ ἔεσπεξαν προθύμως.

Ἐν τούτοις, ἐν ᾧ οἱ Ῥωμαῖοι μετεχειρίζοντο
 πάντα τρόπον νὰ ὠφεληθῶσιν ἀπὸ τὴν παρῶσαν ὠφε-
 λίμην εὐκαιρίαν, τὴν ὁποίαν παρείχεν εἰς αὐτοὺς ἡ δυ-
 τυχῆς πολιτικὴ τῆ βασιλείας τῆς Συρίας ἔ τῶν συμ-
 μάχων Ἑλλήνων, ὁ Ἀντίοχος, ἀφηνῆς κατὰ τὰς δυ-
 νάμεις, ἐπολιτεύετο ἔ κακῶς, παροργίζων τὸν Φί-
 λιππον ἐκ νέου ἔ καταναλίσκων τὸ πολίτιμον τῆ
 καιρῶ ἐν ἀσωτείαις ἔ ἡδοναῖς ἐν τῇ Χαλκίδι, τὴν
 ὁποίαν ἐκυρίευσε διὰ προδοσίας τινῶν πολιτῶν. Μετὰ
 τὴν ἐκλογὴν τῶν νέων ὑπάτων, οἱ Ῥωμαῖοι ἐπέτρε-
 ψαν τὸν ἐν Ἑλλάδι πόλεμον εἰς τὸν Μάνιον Ἀκύλιον
 Γλαβρίωνα (1), ὅσις συναγαγὼν τὴν ἀναγκαίαν δύ-
 ναμιν, ἐπέρασε διὰ τῆ Βρεντησίῃ εἰς τὴν Θετταλίαν,
 ἔ ἀπαντήσας τὴν Σύρον ἔ τὴν Αἰτωλὸν εἰς τὰς Θερ-
 μοπύλας, ἐδίωξεν αὐτὸς ἀπὸ τῆ το σενὸν διὰ βοη-
 θείας τῆ περιβοήτου Κάτωνος (2) ἔ τὴν ἐνίκησε κατὰ
 κράτος, ὡσε ὁ Ἀντίοχος πληγωθεὶς τὸ σῶμα ὑπὸ π. χ.
 πέτρας, διέφυγε μὲ 500 ἀνδρώπες εἰς Χαλκίδα, ἔ 191.
 ἐντεῦθεν ἀνεχώρησε σπυδαίως εἰς Ἀσίαν.

Μετὰ τὴν ἤτταν τῆ Ἀντιόχου, οἱ Ῥωμαῖοι,
 πρὶν πολεμήσωσιν αὐτὸν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅπου εὐρίσκε-
 το ἡ κυρία δυνάμις τε, ἐφρόντισαν νὰ ἐξαλείψωσι πᾶ-
 σαν εἰσροὴν αὐτῆ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἔ νὰ ἐπισπάσωσι
 πρὸς ἑαυτοὺς, ὅσοι ἐκηρύχθησαν ἐναντίοι. Διὸ ἔ μό-
 νον ἔδειξαν πρὸς τὸν Φίλιππον ἔ τὴν Ἀχαιὸν μεγά-
 λην εὐνοίαν ἔ φιλίαν, ἀλλὰ ἔ ἐπολιτεύθησαν φιλαν.

(1) Διβ. λς'. 14. κτ. (2) Πλέταρχ. εἰς Κάτωνν.

θρώπως ἢ ἐπεικῶς ἢ πρὸς ἐκείνους, ὅσοι ἐφάνησαν ὑποκτοί, συγχωρῦντες ἢ εἰς αὐτὰς τὰς Αἰτωλὰς ὠφελίμους ἢ εὐλογοφανεῖς συνθήκας εἰρήνης ἐπὶ συμφωνίᾳ τῆ νὰ παραιτήσωσι τὴν μετὰ τῆς Συρίας συμμαχίαν ἢ νὰ παραδώσωσι τὴν ἀξιόλογον αὐτῶν πόλιν Ἡράκλειαν. Ἀλλ' οἱ Αἰτωλοὶ εἴτε φοβέμενοι, εἴτε παρακινέμενοι ἀπὸ τὸν δημαγωγὸν Δαμόκριτον, μέγαν ἐχθρὸν τῶν Ῥωμαίων, δὲν ἔσερχαν εἰς τὰ προβλήματα τῶν Ῥωμαίων, ἢ ὁ Ῥωμαῖός ὑπατος ἐκπολιορκήσας τὴν Ἡράκλειαν ἢ Λαμίαν, ἠτοιμάζετο νὰ πολιορκήσῃ ἢ τὴν Ναύπακτον, λιμένα τινα κείμενον ἐν τῷ Κορινθιακῷ κόλπῳ ἢ χρησιμώτατον εἰς τὰς Αἰτωλὰς, οἱ ὅποιοι ἤδη ἀποφασίζοντες νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς τὴν κρίσιν τῶν Ῥωμαίων, ἔπεμφαν περὶ τούτου πρέσβεις πρὸς τὸν Ῥωμαῖον ὑπατὸν Ἀκύλιον, ὁ ὅποιος ὑπολαβὼν, “ἀληθῶς, εἶπεν, ὦ ἄνδρες Αἰτωλοὶ, παραδίδοτε εἰς τῶν Ῥωμαίων τὴν κρίσιν;” Ναί, εἶπεν ὁ Φαινέας, ὁ πρῶτος τῶν Αἰτωλῶν πρέσβειων. “ταυγαρεῦν, εἶπεν ὁ ὑπατος, πρῶτον μὲν ἄς μὴ τολμήσῃ Αἰτωλὸς νὰ διαβῇ εἰς τὴν Ἀσίαν μήτε κατ' ἰδίαν, μήτε μετὰ κοινῆ δόγματος, δεύτερον δὲ παράδοτέ μοι τὸν Δικαίαρχον (1) ἢ τὰς ἄλλους συνεπιβέβυκτους.” Οἱ δὲ Φαινέας μεσολαβήσας εἶπεν, οἱ Αἰτωλοὶ ἐννοοῦσι διὰ τῆ παραδίδονται εἰς τῶν Ῥωμαίων τὴν κρίσιν, ὅτι θαρρῶσιν εἰς τὴν γενναιότητα αὐτῶν, ἐχθὶ δὲ παραδίδονται εἰς δουλείαν. Οὔτε ἡ τιμὴ τῆς Αἰτωλίας, ἔτε τὰ ἔθιμα ἢ οἱ νόμοι τῆς Ἑλλάδος θέλωσι μᾶς συγχωρέσει ποτὲ νὰ σέρξω-

(1) Αἰτωλὸς τις δημαγωγός, δι' ἃ ἔγινε μάλα καὶ μετὰ τῆς Συρίας συμμαχία.

ἡμεν εἰς τὸ ζήτημά σου. Ἔτι ἀπεκρίθη ἑκείνος, ἐλθνοκοπῦντες καὶ λαλῶντες περὶ τῆς τιμῆς τῆς Αἰτωλίας· ἢ ἔκ οἴδατε, ὅτι ἐδέξατε δεξιῇ ὑμεῖς εὐδὺς εἰς τὴν ἄλυσον; καὶ εὐδὺς ἐπρόσδεξε νὰ φέρωσιν ἄλιους, ἀλλὰ μεταπειθεῖς ἀπὸ τῆς περὶ αὐτὸν ἀρχοντίας, ἐσυγχώρησεν εἰς τὴς πρέσβεις δεκαήμερον ἀνακοχὴν, ἕως ἢ μνηύωσιν εἰς τὸ συνέδριον τῶν Αἰτωλῶν τὰ ζητήματα τῆς συγκλήτου τῶν Ρωμαίων.

Οἱ Αἰτωλοὶ ἀποσιθριωθέντες ἐς ἄκρον εἰς ταύτην τὴν προσακτικὴν μεταχείρισιν τῶν πρέσβειων ἐτῆ ἔδους, ἀπεφάσισαν νὰ τηρήσωσι τὴν ἐλευθερίαν διὰ τῶν ὄπλων ἐδεχόμενοι βοήθειαν ἐκ τῆς Ἀσίας ἐκ Μακεδονίας (1), ἀλλ' ἀποτυχόντες ἐβλέποντες τὴν Νεῦπακτον ἐν ἀκμῇ τῆς νὰ παραδοθῆ εἰς τὰ πολιορκητῆ. π. χ. καὶ τῶν Ρωμαίων ὄπλα, ἠναγκάσθησαν νὰ πρεσβεύσωσιν ἐν τῇ Ρώμῃ τὸ ἔλεος τῆς συγκλήτου· ἢ δὲ τῆτο μόνον ἐσυγχώρει αὐτοῖς, ἢ νὰ δώσωσι παραχρῆμα χίλια τάλατα, ποσότητα πολλὰ ὑπέρογκον ἐ ὑπέρογκαισαν τὴν δύνάμειν των, ἐ νὰ νομίζωσι τὴς αὐτῆς ἐχθρῆς ἐ φίλος τοῖς Ρωμαίοις, ἢ νὰ δώσωσι τὴν ἐπιτροπὴν περὶ πάντων τῶν καθ' ἑαυτῆς εἰς τὴν σύγκλητον. Οἱ Αἰτωλοὶ παρεάλεον νὰ διασφαρίσῃ ῥητῶς ἢ σύγκλητος περὶ τῶν πραγμάτων ὡφείλων νὰ δώσωσι τὴν ἐπιτροπὴν εἰς τὴν σύγκλητον· ἀλλ' ἔδειξαν

(1) Ὁ Νικάνδρος ἐς ἀλή κατὰ Πολύβιον εἰς Ἀσίας πρὸς τὸν Ἀντίοχον, ἐ ἐπέσρεψεν εἰς δώδεκα ἡμέρας φέρων πολλὰ χρήματα ἐ βεβαίων, ὅτι εὐδὺς ἀρχομένη τῆ ἑαρος ἐμῆεν ὁ Ἀντίοχος νὰ τῆς βοηθήσῃ παυσαταῖς, ἐ λέγων ὅτι ἐν τῷ ἐπίσρεφειν ἐλάλησε ἐ μετὰ τῷ Φιλίππῳ, ὅτις ὑπέχετο ἐ αὐτὸς νὰ τῆς βοηθήσῃ.

ἀποκρίσιν ἔλαβον, ἔτις ἔτις ἐπέστρεψαν ἀπρακτοὶ ἔτις ἀβέβαιοι τῆς μελλούσης αὐτῶν τύχης. Ὁ πόλεμος μετὰ τῆς Ρώμης ἀνενεώθη (1)· ἀλλ' ἡ ἐνέργεια ἔτις ἡ πολιτικὴ τῶν Ρωμαίων ὑπερίσχυον εἰς τὸν τῆτον τὸν ἀνισοδύναμον ἀγῶνα. Διὸ οἱ Αἰτωλοὶ πάλιν προσρέχοντο πρὸς τὸν ὑπατον ἔλεος ἰκετεύοντες. Αἱ δὲ συγχωρηθεῖσαι αὐτοῖς συνθήκαι ἦσαν βαρύνταται, δι' ὧν ἠναγκάζοντο νὰ δώσωσι πάμπολλα χρήματα (200 τάλαντα Εὐβοϊκά), νὰ παραδώσωσι πολλὰς πόλεις ἔτις τόπας εἰς τὰς Ρωμαίας, ἔτις νὰ ἐγχειρίσωσιν εἰς τὸν ὑπατον τεσσαράκοντα ὁμήρους, ὅποιος ἐκεῖνος ἤθελε, μὴ νεωτέρης τῶν 12 χρόνων, μὴδὲ πρεσβυτέρης τῶν 40. Ἀλλὰ πρὸς ταῖς λοιπαῖς συνθήκαις ὑπῆρχε ἔτις ἄλλη ρητὴ ἐμπεριλαμβανέσα ὅλην τὴν ἐνδεχομένην αὐστηρότητα μιᾶς τυραννικῆς δυνάμεως, ἡ ὅποια ἐπρόσασε τὰς Αἰτωλὰς νὰ τηρῶσιν ἀδόλως τὴν ἀρχὴν ἔτις τὴν δυναστείαν τῆς δῆμης τῶν Ρωμαίων.

Οἱ φιλότιμοι Ρωμαῖοι ἔβλεπον ἐπὶ τῆ παρόντος μὲ φθοερὸν ὄμμα τὴν ἐπικρατέσαν δυνάμιν τῶν Ἀχαιῶν ἐν Πελοποννήσῳ, τῆς ὅποιας αἱ πόλεις, ἂν ἔτις σύμμαχοι τῆς Ἀχαιίας, εἶχον ἐκάστη τὰς ἰδιάζοντας νόμους ἔτις ὄνομα ἐλευθερίας. Διὸ, μόλις γενομένης εἰ-

(1) Ὁ Κορνήλιος Σικκίαν ἐρχεται ἤδη εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔτις συγχωρεῖ εἰς τὰς Αἰτωλὰς ἀνακωχὴν ἐξάμηνον, οἱ ὅποιοι πίμπουσι πάλιν ἀπράκτως πρέσβεις εἰς τὴν Ρώμην (Λίβ. βιβλ. λζ', 1 κτ. Πολύβ. πρεσβ. ιζ'). Μετὰ τῆτο διωρίθη στρατηγὸς κατὰ τῶν Αἰτωλῶν Μάρκος Φέλβιος ὁ Νοβιλίωρ. Οἱ Αἰτωλοὶ μάχη νικηθέντες ὑπὸ τῆτε ἔτις ζητήσαντες ἀνακωχὴν, ἔστειλαν τρίτην πρεσβείαν εἰς τὴν Ρώμην, ἔτις ἤδη ἐσυγχωρεῖται αὐτοῖς ἡ αὐα ρηθεῖσα εἰρήνη (Λίβ. λη. 10 κτ.).

Οἱ μζ, 4.

ρήνης μετὰ τῆς Αἰτωλίας, Μάρκος Φέλβιος ὁ Νοβί-
 λωρ, εἰς τὸν ὅποσον οἱ Ρωμαῖοι ἐνεπίσεύθησαν τὴν
 ἡγεμονίαν τῆ Αἰτωλικῆ πολέμου μετὰ τὸ τέλος τῆς
 ἰκατείας τῆ Α'κυλίου, ἐκάθισεν ἐν Κεφαλληνία, ὅ-

 δεν εἶ δυνατό κατὰ πρῶτον σημεῖον διχονοίας ἐν Ἀχαΐα
 νὰ διαβῆ εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἢ ἔτιως ὠφελέμενος
 ἐκ τῆς διχονοίας ν' αὐξήσῃ τῶν Ρωμαίων τὴν ἐπι-
 κράτειαν. Μετ' ἃ πολὺ δὲ ἐπέφραγῃ ἢ ἡ τοιαύτη εὐ-
 καιρία ἐξ αἰτίας τοιαύτης. Τὸ συνέδριον ὄλων τῶν
 Ἀχαιῶν πόλεων συνεκροτεῖτο ἄνωθεν ἢ ἐξ ἀρχῆς
 κατὰ τὸ Αἴγιον· ἀλλ' ὁ Φιλοποίμην, ὁ τότε στρατη-
 γός, ἀποφασίσας νὰ μεταδώσῃ εἰς ὅλας τὰς συμμα-
 χίδας πόλεις τὰ ἐκ τῆ συνέδριε κέρδη, ὥρισεν νὰ γέ-
 νη ἢ μέλλουσα σύνοδος εἰς τὸ Ἄργος. Οἱ Αἰγυῖται ἐναν-
 τιόμενοι εἰς τῆτον τὸν νεωτερισμόν, ἀνέφερον τὸ πρῶ-
 γμα εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆ Φελβίου, ὅσις ἐβούθη μὲν
 αὐτῶν, ἀλλὰ βλέπων τὰς περισσοτέρας ψήφους κατ'
 αὐτῶν, εἰσώπησεν ἢ δὲν ἠναντιώθη εἰς τὸ θέλημα
 τῆ Φιλοποίμενος.

Ἀλλ' ὁ Φέλβιος εὐρεν εὐθὺς ἄλλην ἀξιολογώ-
 τεραν πρόφασιν. Οἱ Λακεδαιμόνιοι φυγάδες, ὅσοι
 ἐξοριωθέντες ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν τυράννων δὲν ἐκλή-
 θησαν ἐπὶ ὀπίσω διὰ τὰς ἐν Λακεδαιμονίᾳ ἐπι-
 πολαζέσας ἐμφυλίε διχονοίας, κατοικεῦντες τὰς παρ-
 αλίε πόλεις τῆς Λακωνίας φρεμβέμενας ὑπὸ τῶν
 Ἀχαιῶν, ἀπέμπόδισαν τὰς Λακεδαιμονίε ἀπὸ πά-
 σης κοινωνίας μετὰ τῆς παραλίας. Ἐπειδὴ ἔν μίᾳ
 τέτων τῶν παραλίων πόλεων ἐπολεμήθη μὲν νυκτὸς
 ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν, εἰσώθη δὲ ὑπὸ τῶν φυγάδων
 ἢ τῶν ἐν αὐταῖς Ἀχαιῶν στρατιωτῶν, ὁ Φιλοποίμην
 παρέσχεν τῆτον τὸ ἐπιχειρήμα τῶν Σπαρτιατῶν ὡς

ἕβριον ὅλων τῶν Ἀχαιῶν, ἔγραψε ψήφισμα χάριν τῶν φυγάδων, προσάζων τὸς Λακεδαιμονίους νὰ παραδώσωσι τὸς αἰτίους ταύτης τῆς ἀδικίας, εἰδεμῆ, νὰ προσμένωσι τὰ ἐκ τῆ πολέμου δεινά. Οἱ Λακεδαιμόνιοι θυμωθέντες, ἐφόνευσαν τριάκοντα τῶν πολιτῶν φίλους τῶν Ἀχαιῶν, ἔλυσαντες τὴν μετὰ τῆς Ἀχαιῆς συμμαχίαν, ἐσεύλασαν πρέσβεις πρὸς τὸν Φέλιπον ἰκετεύοντες νὰ ἔλθῃ ἔνδον νὰ λάβῃ τὴν πόλιν των. Ἐκ τότε ὁ Φιλοποίμην ὀργιζόμενος ἐκήρυξε πόλεμον, ἔκατέτρεχεν ἐν μέσῳ τῶ χειμῶνι τὴν Λακωνίαν.

Οἱ ἔν Ρώμῃ προσκαλέμενοι εἰς τὴν Ἑλλάδα ὡς αἰρετοκριταί, ἐσμίκρυναν τὴν δύναμιν τῆς Ἀχαικῆς συμμαχίας πλανῶντες ἔδιαζευγνύοντες οἰσθόπτου τῶν τρόπων τὰς συμμαχικὰς πόλεις, τὸ ὅποιον ἡδικῶς μὲν θεωρούμενον ὑπάρχει λίαν ἀτοκώτατον, κατὰ δὲ τὸς πλεονεκτικὰς σκοπὸς τῶν ἐπαρχιῶν ἔβασιλέων, κατὰ ἔν βεβαία ἐπίτευξις τῶ σκοπῶν θεωρεῖται ὡς ἀποκρῶσα ἀπολογία τῶν πραττομένων, λογιζεται βαθεῖα πολιτικὴ σύνεσις. Διὰ τὰς πανουργίας τῶν ἀποσαλέντων Ρωμαίων, τῶ Καικιλίου, Ἀπίου Κλαυδίου ἔλλων, ἀπέστησαν ἔπολλοι τῶν Μεσσηνίων ἐναντίον τῶν Ἀχαιῶν, ἔο Φιλοποίμην σπυδάζων νὰ ταπεινώσῃ τὸς ἀποστάτας, ἐπιάθη ἔεθανάτω (1).

Τύτων δὲ γινομένων ἐν τῇ Ἑλλάδι, οἱ Ρωμαῖοι φθονῶντες τὴν αὐξάνουσαν δύναμιν τῶ συμμάχου αὐτῶν Φιλίππου, βασιλέως τῆς Μακεδονίας, ἐζήτην

(1) Δίβ. λγ. 49 κτ. Ὁ Λυκόρτας, ὁ πατὴρ τῶ Πολυβίου, ὁ μετὰ τὸν θάνατον τῶ Φιλοποίμηνος ἐκλεχθεὶς στρατηγός, ἐπαίδευσεν τὸς ἀποστάτας Μεσσηνίους.

προφασιν ἐχθρας, ἢ κατὰ τὴν συνήθει αὐτῶν πολιτικὴν περιθάλποντες πᾶσαν κατηγορίαν, ἢ βοηθῶντες τὸς ἐχθρὸς ἐκεῖνου, ἠτοιμάζοντο νὰ καταδαμάσωσι ἢ τέτες μετὰ τὴν ταπείνωσιν τῆς Μακεδονικῆς δυνάμεως. Διὸ αἱ μικραὶ τοπαρχίαι ἢ πολιτεῖαι τῆς Θετταλίας, ὅπου ἐκεῖνος ἐσερέωσε τὴν δυνάμιν τε, παρεκινήθησαν ἤδη νὰ ζητῶσι τὴν ἐλευθερίαν. Οἱ Ῥωμαῖοι ἤξιον τὸν βασιλέα ν' ἀπολογηθῆ εἰς τὰς πρὸς αὐτὰς μεγάλας ἀδικίας, πέμψαντες πρὸς διαταγὴν τῶν διαφορῶν τῆς Μακεδονίας ἢ τῶν ἐναντίων τρεῖς ἄνδρας, τὸν Κόιντον Καικίλιον, Μάρκον Βαίβιον, ἢ Τιθέριον Σεμπρόνιον (1), οἱ ὅποιοι ἐπρόσβαζον τὸν Φίλιππον ν' ἀφήσῃ ἐλευθέρως τὴν Αἴνον καὶ Μαρωόνειαν, πόλεις τινὰς κειμένας παρὰ τὸν Ἑλλησποντον ἢ διὰ τὸ ἐμπόριον πολυκερδεῖς, τὰς ὁποίας ὁ Εὐμενῆς, ὁ βασιλεὺς τῆς Περγάμου, ἐζήτηε σφετεριζόμενος.

Τὰ φρονήματα ἢ διανοήματα τῶν Ῥωμαίων ἦσαν ἤδη εὐστοιὰ ἢ καταφανῆ, ἢ ὁ Φίλιππος βλέπων, ὅτι ματαίως ἠγωνίζετο νὰ ζῆ εἰρηνικῶς μετ' ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι ἀπεφάσισαν οἰωδῆποτε τρόπον νὰ βοηθῶσι τὸς ἐναντίους τε, ἀνείδισεν αὐτοῖς εὐτόλμως τὴν ἀδικίαν, προδοσίαν ἢ ἀχαρισίαν τῷ ἔθνει. Ἐν ταύτῃ δὲ τῇ διαδέσει τῆς ψυχῆς ἐναπειρήσατο τὴν ὀργὴν εἰς τὸς δυσχεῖς Μαρωόνειας, τὸς ὁποίας ἐνόμιζεν αἰτίους τῆς κατ' αὐτὸ ἐπιθελῆς, ἢ εἰσαγαγὼν εἰς τὴν Μαρωόνειαν διὰ νυκτὸς, πρὶν ἐξέλθῃ ἡ Μακεδονικὴ φρουρὰ, ὀλίγους τινὰς Θρακὰς μισθωτὸς τὸς ἀγριωτάτους ἐπὶ προφάσει αἰφνιδίας ἐπαναστάσεως, κατέσφαξεν

(1) Πολύβ. πρῆσβ. μ'. βιβ. 23'. 24 κτ.

ὄλους τὰς ἐγκατοίκους, ὅσους ὑπόπτους φρονούντας τὰ τῶν Ῥωμαίων χωρὶς διασολῆς τάξεως, ἡλικίας ἢ ὄλου γένους, καὶ ἀφῆκε τὴν πόλιν ἀνάπλεων τῷ αἵματος τῶν ριμδ,2. πολιτῶν. Οἱ Ῥωμαῖοι ἐφοβέριζον νὰ τιμωρήσωσι τὸν τὸν νόμον, καὶ ὁ Φίλιππος ἀναγκάζεται νὰ πέμψῃ εἰς τὴν Ῥώμην πρὸς ἀπολογίαν Δημήτριον, τὸν δευτερότοκον υἱόν. Ἡ Ῥωμαϊκὴ σύγκλητος Θέλευσα νὰ ψυχρῶνῃ τὴν υἱικὴν φιλοσοργίαν τῷ Δημητρίῳ, καὶ νὰ τὸν ἐπισπᾶσθαι πρὸς τὸ συμφέρον τῶν Ῥωμαίων, εἶπε πρὸς αὐτὸν, “ὅτι χάριν αὐτῷ ἐσυγχώρων οἱ Ῥωμαῖοι τὰ ἀδικήματα τῷ πατρὶ, καὶ ὅτι διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν πίσιν ἦσαν βεβαιότατοι, ὅτι ὁ Φίλιππος θέλει πράξει τῷ λαπῶ πάν ὅ,τι ἀπαιτεῖ ἡ δικαιοσύνη, ὅτι ἐβέλοντο νὰ σείλωσι πρέσβεις πρὸς διάταξιν τῶν διαφορῶν, καὶ ὅτι διὰ τὸν υἱὸν ἔλυον ἀπὸ τῆς κατηγορίας καὶ τὸν πατέρα.” Καὶ διὰ νὰ διεγείρῃ τὴν φιλοτιμίαν τότε τῷ ματαίς καὶ ἀπείρου νέου, ἔδωκεν ἡ σύγκλητος εἰς αὐτὸν ἐλπίδας τῆς βασιλείας τῆς Μακεδονίας, μὴ ὅλον ὅτι ὁ πρεσβύτερος αὐτῷ ἀδελφὸς ἐξῆ.

Αὕτη ἡ πρεσβεία ἐξηρέθισεν ἐν τῇ καρδίᾳ τῷ Φιλίππῳ ὑποψίαν τινὸς συνωμοσίας τῶν Ῥωμαίων καὶ τῷ Δημητρίῳ, ἡ ὁποία ὑποψία ἠυξήθη ἐτι μᾶλλον ἀπὸ τὰς κολακείας καὶ δολιότητας τῷ πρωτοτόκῳ υἱῷ Περσέως, ὁ ὁποῖος ἦν, ὡς ἰσορῶσιν οἱ Ῥωμαῖοι συγγραφεῖς, δόλιος, φιλοτάραχος, σμικροπρεπής, ἀγεννής καὶ πονηρὸς. Ἀμφότεροι, ὅ,τε Περσεὺς καὶ Δημήτριος, ἦσαν κείῳ καὶ σφριγῶντες τὴν ἡλικίαν· ἀλλ’ ὁ μὲν Περσεὺς, ὅσος ὑπῆρχε τριακοντῆτης, ὅτε ὁ Δημήτριος ἐπέσρεψεν ἐκ Ῥώμης, ἐγεννήθη ἐκ γυναικὸς ποταπῆς τὸ γένος ἀκερσίας Ἀργολικῆς, καὶ τὸς ἀμφίβολοι χαρακτήρος, ὡς ἦτον ἀμφίβολον ἂν αὐτὸς ὑπῆρχε

γνήσιος υἱὸς τῆ Φιλίππου· ὁ δὲ Δημήτριος, ὅσις ἦτο
 κέντε ἐτῶν νεώτερος τῆ Περσέως, ἐγεννήθη ἐκ τῆς
 νομίμης γυναικὸς τῆ Φιλίππου, ἡ ὁποία ἦν ἐκ τῆ γένους
 τῶν βασιλέων. Διὰ ταύτην τὴν διαφορὰν τῶν ἡθῶν καὶ
 τῆς γεννήσεως ἐφθόνηε ὁ Περσεύς τὸν ἀδελφόν, τὸν ὀ-
 ποτον ἐθεώρει ὡς ἀνταγωνιστὴν περὶ τῆς βασιλείας,
 καὶ ἀγωνιζόμενος ἐπιθύλωσεν νὰ ὑπερήσῃ αὐτὸν ἀπὸ τῆς
 εὐνοίας τῆ βασιλείας, κατηγόρησεν αὐτὸν τελευταίον
 ὡς ἐπίβουλον τῆς ζωῆς του. Ὁ αἰμοβόρος Φίλιππος κατ-
 ἐκλάγη εἰς τὰ λεγόμενα τῆ Περσέως, καὶ ἀναχωρή-
 σας ἐνδὸν τῆ παλατίᾳ, συνεβουλευέτα μετὰ δύο εὐγε-
 νῶν ἀρχόντων δικανικῶς περὶ τῶν δύο ἡθῶν ἀπο-
 ρῶν καὶ ἀμυχανῶν περὶ τῆ πρακτεῦ· τέλος δὲ, ἐξεῖλε
 τὸν Φιλοκλῆν καὶ Ἀπελλῆν, δύο εὐγενεῖς ἀνδρας,
 ὡς πρέσβεις εἰς τὴν Ρώμην, πρᾶξάξας νὰ ἐξιχνεύσω-
 σιν, εἰ δυνατόν, τὴς φίλης καὶ ἀληθινῆς τῆ Δημη-
 τρίου σκοπῆς. Ὁ Περσεύς πολλὰ πανουργός, καὶ μάλιστα
 νομιζόμενος διάδοχος τῆ Φιλίππου, κρύφα κατέπεισε
 τὴς δύο ἀνδρας, ὅπως ἐπιστρέψαντες εἴπωσι πρὸς τὸν
 βασιλέα, ὅτι ὁ Δημήτριος ἐτιμᾶτο διαφερόντως ἐν
 τῇ Ρώμῃ, καὶ ὅτι ἀναντιρρήτως ἐφαίνετο τρέφων τῆς
 πονηροτάτης λογισμῆς, ἐγχειρίζοντες αὐτῷ ἅμα καὶ
 ἐπιστολὴν γεγραμμένην δῆθεν ὑπὸ τῆ Κοϊντίᾳ Φλα-
 μίνῃ. Ἡ ἀπαράλλακτος ἀπομίμησις τῆς χειρὸς καὶ
 σφραγίδος τῆ Ρωμαίου, τὰς ὁποίας ὁ βασιλεὺς ἐγνώ-
 ριζε κάλλιστα, ἐπλάνεσεν αὐτὸν νὰ πισεύσῃ τὰ ἐγ-
 γραφόμενα, ἐνθυμόμενος μάλιστα, ὅτι πρόηκ ὁ Φλα-
 μίνιος ἐγραφεν ἐπαινῶν τὸν Δημήτριον, ὅτε ἔτος ἐπ-
 ἔσρεψεν ἐκ Ρώμης, καὶ παρακινῶν τὸν Φίλιππον νὰ
 τὸν στείλῃ πάλιν ἐν ὀλίγῳ μετὰ λαμπροτέρας συνο-
 δίας, καὶ ὅτι τοῦτο ὑπῆρχε τὰ ἀρεστότατον εἰς τὴν

σύγκλητον ἔ συμφερώτατον εἰς τὰ πράγματα τῆς Μακεδονίας. Ἡ παρῶσα ἐπιστολὴ διελάμβανεν ἀτέρως πως, ἐν ἣ ὁ γράψας ὠμολόγει μὲν τὸν Δημήτριον ἔνοχον ἔ ἐφιέμενον τῆς βασιλείας, ἐμεσίτευε δὲ ὑπὲρ αὐτῆ λέγων, ὅτι ὁποῖά ποτ' ἂν ἦ τὰ ἀναηκολόγητα ἐπιχειρήματα, ὅσα ὁ νεὸς ἐμελέτησε, διὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς βασιλείας, ὅμως εἶναι βεβαίότατον, ὅτι δὲν ἐμελέτησέ τι κατὰ τῆς ζωῆς, τινὸς τῶν συγγενῶν." Ἡ ἑκβασις τῆς τααύτης φρικτῆς σκευωρίας ὄντως ὑπάρχει ἀξιοθρήνητος. Ὁ δὲν ὁ Δημήτριος κριθεὶς ἐπίβουλος τῆς βασιλείας ἔ ζωῆς τῆ πατρὸς, δολοφονεῖται προσαγῆ τῆ βασιλέως ὑπὸ τῆ Δίδα, διοικητῆ τῆς Παιονίας. Ὁ Φίλιππος ἐγνώρισεν, ἀλλὰ πολλὰ βραδέως, τὴν προδοσίαν ἔ πλάνην, ἔ ἀπὸ τέτυ τῆ καιρῶ ἐξῆ ζωῆν μελαγχολικὴν ἔ λίπηράν· ὅμως ἔ ἐν ταύτῃ τῇ κατασάσει δισκοεῖτο νὰ τιμωρήσῃ τὴς Ρωμαίους, εἰς τῶν ὁποίων τὰς δολίους συμβουλάς ἀπέδιδεν ὅλην τὴν παρῶσαν συμφεραν τῆς οἰκίας τυ. Διὸ παρκετὸς τῶν πολεμικῶν παρασκευῶν, τὰς ὁποίας ἔκαμεν ἐν τῇ βασιλείας τυ, ἔλαβε μικρωτὸς ὅλην τὴν φυλὴν τῶν Βασαρινῶν, ἐνὸς ἀγρίου ἔ πολεμικῆ ἔθνος κατοικῶντος ἐκεῖθεν τῆ Δακείας, ἔ μελετῶν νὰ τὴς μετακομίσῃ εἰς τὴν Δαρδανίαν ἐπὶ σκοπῶ τῆ νὰ καταφανίσῃ τὴς ἐγκατοίκους ταύτης τῆς ἐπαρχίας, φίλος τῶν Ρωμαίων, ἔ νὰ μεταβιβάσῃ μετὰ ταῦτα τέτυς τὴς βαρβάρους διὰ τῆς Ἰλλυρίας εἰς τὴν Ἰταλίαν, προέπεμψε τὸν Ἀντίγονον, τὸν υἱὸν τοῦ Θεῖου, νὰ ἐπιταχύνη τὴν ἀφιξίν των· ἀλλ' ἐν ᾧ ἐκεῖνος ἀπέδημει, ὁ βασιλεὺς ἀπέθανεν ἐν Ἀμφιπόλει, ὅπε ἦλθεν ἐπὶ σκοπῶ τῆ

ν' ἀπαντήσῃ τὲς νέες συμμάχους, ἢ νὰ ἴδῃ αὐτὲς κατασαφέντας ἐν τῇ Δαρδανίᾳ.

Ὁ Περσεὺς, ἀποθανόντος τῆ πατρὸς, ἀνέβη π. χ. τὸν θρόνον τῆς Μακεδονίας 178 χρόνους πρὶν Χριστῷ, 178. ἢ πρῶτον ἐφρόντισεν ἀπολαύσῃ τὴν εὐνοίαν τῶν Μακεδόνων, ἢ ἔδειξε κατ' ἀρχὰς μεγάλην φιλανθρωπίαν, πολιτικὴν σύνεσιν ἢ γενναϊότητα, ἢ μόνον ἀνακαλῶν ὄλους, ὅσοι διὰ τὸν φόβον ἢ διὰ τὲς νόμους ἔφυγον ἐκ τῆς πατρίδος ἐπὶ τῆς βασιλείας τῆ Φιλίππου, ἀλλὰ ἢ προσάξων ν' ἀποδοθῇ εἰς αὐτὲς ὅλη ἢ ζημίᾳ τῶν εἰσόδων τῶν ὑπαρχόντων ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἐξορίας· ἐφέρετο δὲ κατὰ τύχην βασιλικῶς καὶ φιλοσόφως ἢ μόνον πρὸς τὲς ὑπηκόους, ἀλλὰ ἢ πρὸς τὰς ἀλλοτρίας ἐπαρχίας, ἠγωνίζετο νὰ ἐπισπάσῃ τὴν προσπάθειαν τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, ἢ ἐπέμψε πρέσβεις εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν σύγκλητον πρὸς δήλωσιν τῆς ἀναβάσεως αὐτῆ ἐπὶ τὸν θρόνον ἢ πρὸς ἐπικύρωσιν τῶν μεταξὺ Ῥώμης καὶ Μακεδονίας συνθηκῶν. Ἡ σύγκλητος ἐγνώρισεν αὐτὸν βασιλεῖα τῆς Μακεδονίας, ἢ ἐκήρυξε φίλον ἢ σύμμαχον τῆ δήμῳ τῶν Ῥωμαίων. Ὁ Περσεὺς μεταχειριζόμενος κολακείας πρὸς τὲς γείτονας, κατέπεισε πολλὰς αὐτῶν νὰ προορῶσι τὸ τι ἔμελλον νὰ ἐλπίζωσιν, εἰάν οἱ Ῥωμαῖοι δεσπόσωσιν ὄλης τῆς Ἑλλάδος, ἢ νὰ θεωρῶσι τὴν Μακεδονίαν ὡς τὸ ἀμυντήριον τῆς ἐλευθερίας κατὰ τῆς ἐκεῖνων τυραννίας. Μόνοι δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ἢ οἱ Ἀχαιοὶ ἔμειναν πισοὶ πρὸς τὲς Ῥωμαίους· ἀλλὰ ἢ αὐτοὶ ὠμολόγησαν, ὅτι κατὰ πάντα καιρὸν ἀπητεῖτο ξένη βοήθεια πρὸς διατήρησιν τῶν σαλευομένων λειψάνων τῆς ἐκπεσῆσης ἐλευθερίας, ἢ ὅποια τότε συνίστατο μόνον εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀρχόντων ἢ στρατηγῶν.

Ὁ Περσεὺς ἔ μόνον εἰ δυνατόν νὰ ὠφελῆσθῃ πολὺ ἐκ τῆς πρὸς τὴν Ῥωμαϊκὴν φιλοτιμίαν δικαίας ζηλοτυκίας τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ παρέλαβε ἔ τὰς μεγάλας πολεμικὰς ἐτοιμχάς, ὅσας ὁ πατὴρ αὐτῷ ἔκαμε κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς ζωῆς τε. Αὐτὸς εἶχε πλέσιον θησαυρὸν, ἅμα δὲ ἔ πολυάριθμον, τακτικὸν ἔ ἀνδρείον στρατεύμα, ἔ πολλοὶ τῶν ἐν Ἰλλυρία καὶ Θράκῃ μικρῶν βασιλέων, ἠνωμένων μετὰ τῆς βασιλείας τε, ἔσαν πρόθυμοι νὰ ὑπακούσωσιν εἰς τὰς προσαγὰς τε. Οἱ Δόλοπες ὑπετάχθησαν μὲ βίαν· οἱ δὲ Βυζάντιοι ἐνοχλῆμενοι παρὰ τῷ Εὐμενῆς κατέφυγον πρὸς τὸν Περσεὺς, ὁ ὁποῖος σείλας βοήθειαν, ἠνάγκασε τὸν βασιλέα τῆς Περγάμης ν' ἀναχωρήσῃ· ὁ δὲ Ἀΐνυππος, ὁ βασιλεὺς ἐπαρχίας τινὸς τῆς Ἰλλυρίας, φίλος ἔ σύμμαχος τῆς Ῥώμης, εἰσβαλὼν εἰς τὴν Μακεδονίαν, ἐνίκηθῃ ὑπὸ τῷ Περσεῶς ἔ ὑσερήθη ἀπὸ τῆς βασιλείας τε. Πρέπον εἶναι νομίζομεν νὰ ἰσορρήσωμεν ἐν συντόμῳ τὸν τρόπον, καθ' ὃν αὕτη ἡ φαινομένη λαμπρότης τῆς δυνάμεως ἔ τῶν Μακεδονικῶν πραγμάτων ἐξεδενώθη, ἔ τὴν παντελῆ καταστροφὴν αὐτῆς τε ἔ τῷ οἴκῳ τῆς Μακεδονίας.

Ὁ Περσεὺς ἐν ἀρχῇ τῆς βασιλείας ἔπραξε τῆτο τὸ μέγιστον ἀμάρτημα. Οἱ Βασάρναι, τῶν ὁποίων ἐμνήσθημεν ἀνωτέρω, ἐπορεύοντο διὰ τῆς Θράκης, ὅτε ὁ πατὴρ αὐτῷ ἀπέθανεν. Οἱ Φίλιππος ὑπεσχέθη πολλὰ δῶρα εἰς τὰς ἀρχηγὰς τῶν διαφορῶν ἐν Θράκῃ φυλῶν ἐπὶ συμφωνίᾳ τῷ ν' ἀφήσωσιν ἐλευθέρως διαβαίνοντας τὰς Βασάρνας· ἀλλ' ὁ πάντων φιλαργυρώτατος ἔ αἰσχροκερδέστατος Περσεὺς δὲν ἠθέλησε νὰ συγκατανεύσῃ εἰς τὰς συμφωνίας τῷ ἀποθανόντος πατρὸς. Τότε τριακοντακιοχίλιοι μὲν Βασάρναι ἐμβάντες

ἤδη εἰς τὴν Μακεδονίαν, ἐπορεύοντο εἰς τὴν Δαρδανίαν, οἱ δὲ λοιποὶ ἔμειναν ἐν τῇ Θράκῃ, ὅτε παροργιζόμενοι ἀπὸ τῆς ἐγκατοίκης, ὤρμησαν ἀρπάζειν καὶ λεηλατεῖν, εἰς τρόπον ὡς ὁ Περσεύς ἢ μόνον ἐξημίωσε τὸν σύμμαχον, ὅσις ἠμπόρει νὰ χρησιμεύσῃ τὰ μέγιστα εἰς τὴν Μακεδονίαν, ἀλλὰ καὶ παρώργισε τὴν ὁμόρην Θράκας, οἱ ὅποιοι ἠναγκάσθησαν νὰ κινήσωσι τὰ ὄπλα πρὸς σωτηρίαν (1).

Οἱ Ῥωμαῖοι εὐθὺς ἐγνώρισαν, ἢ καὶ νῦν ὀπίσθευσαν τὴν σκοπὴν τῆ Περσείως καὶ ἐπαρρηθῆθησαν. Διασειλάντες κατὰ διαδοχὴν πρέσβεις ἐπρόσαξαν νὰ ἐρευνήσωσι τὸ αἴτιον τῶν ἐχθρικών κινήσεων, καὶ πρὸ πάντων νὰ ἐρευνήσωσι προσεκτικῶς τὴν κατάστασιν τῶν Μακεδονικῶν πραγμάτων. Ὁ Περσεύς, ἐν ἀρχῇ τῆς βασιλείας, εἰδείκνυε πρὸς τὴν ἀποσελλομένην Ῥωμαίων μεγάλην τιμὴν καὶ εὐνοίαν· τέλος δὲ παροργισθεὶς, ὅτι ἤρχοντο συχνάκις πρέσβεις ζητῶντες ζητήματα, τῶν ὁποίων τὸ τέλος αὐτὸς ἐγνώριζε κάλλιστα, ἐμνησικακεῖ ἐπὶ ταύτῃ τῇ ἕβρῃ, καὶ εἰδείξε μεγάλην καταφρόνησιν πρὸς τὸν Γάϊον Οὐαλέριον Λαίβιον, ὅσις ἦλθε τῷ ἐβδόμῳ ἔτει τῆς βασιλείας τῆ Περσείως εἰς τὴν Μακεδονίαν ὁμῆ μετ' ἄλλων τινῶν πατρικίων. Οἱ Ῥωμαῖοι μαθόντες ταύτην τὴν πρὸς τὴν ἑαυτῶν πρέσβειν καταφρόνησιν, καὶ ἀκούοντες τὴν λόγον τῆ Εὐμενῆς, βασιλέως τῆς Περγᾶμου, ὅσις διαβάς εἰς Ῥώμην, διηγείτο τὴν αὐξάνουσαν δύναμιν

(1) Οἱ 30,000 Βασάρναι, οἱ ἰμβάντες εἰς τὴν Δαρδανίαν, καταφρονέμενοι ἀπὸ τῆς Μακεδόνας, καὶ μὴ ἐλπίζοντες ἄλλαχόθεν βοήθειαν, ἐπανεκάμψαν εἰς τὴν πατρίδα, οἱ δὲ λοιποὶ ἐν Θράκῃ μέιναντες ἀπώλοντο κατὰ Λίβιον (μ. 58) παραδόξως.

τῆς Μακεδονίας, ἐπεβελαιώθησαν εἰς τὰς ὑποψίας των, καὶ ἐζήτην πρόφασιν ἐχθρας, ἣ ὅποια καὶ εὐρέθη τῦτων τὸν τρόπον.

Ὁ Περσεὺς ἄμα μαθὼν, ὅτι ὁ Εὐμενὴς διέβη εἰς Ῥώμην, ἂν καὶ δὲν ἐγίνωσκε δι' ἣν ὑπόθεσιν ἐκεῖνος ἦλθεν, ὁμῶς γινώσκων τὸν χαρακτῆρα κείνου τῷ βασιλέως καὶ τῶν ἐχθρικῶν λογισμῶν τῶν Ῥωμαίων, ὑπώκτευσε τ' ἀληθεὲς καὶ ἐμελέτα ἐκδίκησιν. Διὸ μισθώσας τὸν ἐκ Κρήτης Εὐάνδρον καὶ ἄλλους τρεῖς Μακεδόνας, κατέπεισε νὰ δολοφονήσωσι τὸν Εὐμενῆ, ὁ ὅποτος εἶπε παρήρησια, ὅτι ἐπιστρέφων ἐκ Ῥώμης ἐμελέτα νὰ ὑπάγῃ εἰς Δελφοὺς πρὸς θυσίαν. Οἱ φονεῖς ἐνεδρεῖοντες καὶ ῥίπτοντες μεγάλας καὶ πολλὰς πέτρας ἐπάνω τῷ Εὐμενῆ διαβαίνοντος διὰ τῆς πρὸς τὴν Δελφοὺς βενῆς, ἀφῆκαν αὐτὸν ἡμιθανῆ καὶ ἔφυγον· ἀλλ' ὁ Εὐμενὴς δὲν ἀπέθανεν, ἀλλὰ μετεκομίσθη κατηματωμένος ἀπὸ τὸν συνοδοιπόρον Πανταλέοντα, Αἰτωλὸν δημαγωγὸν, εἰς τὴν Αἰγίναν, ὅπου καὶ ἔμεινεν ἐν τῷ κρυπτῷ, ἕως ἢ λαθεῖς ἐπέρασεν εἰς Ἀσίαν. Τότε ἡ σύγκλητος τῶν Ῥωμαίων κρίνευσα ἀτιμίαν τὸ νὰ ζητηθῆ φιλικῶς μετὰ τοιούτου ἀνδρὸς, ἔλυσε τὴν μετὰ τότε φιλίαν καὶ συμμαχίαν, καὶ ἔστειλεν εἰς τὴν Ἡπειροῦ

π.χ.
171.

8000 πεζοὺς καὶ 400 ἵππους καὶ στρατηγὸν τὸν Γάϊον Σικίνιον, μετὰ τὸν ὅποτον ἦλθον μετ' ὀλίγων καὶ ἕτεροι πέντε ἄνδρες, προσαχθέντες ὑπὸ τῆς συγκλήτου νὰ περιγηγήσωσι τὰς Ἑλληνικὰς ἐπαρχίας, καὶ νὰ τὰς ἐπεβελαιώσωσιν εἰς τὴν πρὸς τὴν Ῥώμην πύξιν, ἐξ ὧν ὁ Αὐλὸς Οὐέλιος καὶ Κόϊντος Μάρκιος Φίλιππος διωρίθησαν εἰς τὴν Ἡπειροῦ, Αἰτωλίαν καὶ Θεσσαλίαν.

Ὁ ἀγεννὴς καὶ ταπεινόφρων Περσεὺς ἀκόσας τὴν ἀπόφασιν τῶν Ῥωμαίων, ἔστειλε παρευθὺς εἰς τὴν

Ρώμην πρεσβυῶν ὑπὲρ εἰρήνης, ἀλλ' ἔδεν κατορθώσας, ἦλθε πρὸς τὸν Μάρκιον εἰς Λάρισσαν, καὶ ἐνθυμίζων τὴν μεταξὺ τῶν πατέρων φιλοξενίαν, παρεκάλει νὰ συλλαλήσῃ κατ' ἰδίαν μετ' αὐτῆ, ἔσυχωρεθεῖς ἀπελογεῖτο εἰς ὅλας τὰς κατ' αὐτῆ κατηγορίας. Ὁ δόλιος Ρώματος ὑποκρινόμενος εὐσπλαγχνίαν ἔσέβασε πρὸς τὰς ἱερὰς νόμους τῆς φιλοξενίας, ἡ ὁποία ὑπῆρχε μεταξὺ Περσέως καὶ αὐτῆ, ὑπήκουσε δὴθεν εἰς τὰς δεήσεις τῆ βασιλέως ἔσυχώρησεν αὐτῷ ἀνακωχὴν ὄπλων ἕως τῆς ἐπιστροφῆς τῶν σαλισσομένων πρέσβειων εἰς Ρώμην. Κατὰ τῆτον τὸν τρόπον αἱ Ρωμαῖοι, τῶν ὁποίων ἡ ἐν Ἑλλάδι δύναμις ἦτον ἔτι μικρὰ, ὠφελόμενοι ἐκ τῆς ἀνανδρίας ἔσ μικροψυχίας τῆ Περσέως, ἐδυνήθησαν νὰ φροντίσωσι δρασιμώτερον περὶ τῆ πολέμου, ἕως ἔσ Δικίμιος, ὁ νέος ἐκλεχθεῖς ὑπάτος, συναθροίσας τὸν ἀκαγακτὸν στρατὸν, ἐστράτευεν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ὁ Περσεὺς ταραχθεῖς εἰς ἄκρον ἐπὶ τοῖς γινομένοις, συμβῦλιον ἐποίησε παρευθὺς ἐν τῆ Πέλλῃ, ὅπε ἐνεκρίθη ὁ πόλεμος, ἔσ ὁ βασιλεὺς στρατεύσας ἐκυρίευσε τὰ στενὰ τὰ μεταξὺ Μακεδονίας ἔσ τῶν Τεμπῶν ἄχρι τῆς πόλεως Συκουρίε κειμένης πρὸς τὸ βόρειον πέρασ τῆς Ὀσσης, ἐν φ' ὁ ὑπάτος διαβαίνων διὰ τῆς Ἀθαμανίας εἰς τὴν Θετταλίαν εὐρίσκετο μεταξὺ τῶν στενῶν καὶ δυσβάτων παραδῶν, αἱ ὁποῖαι διαχωρίζουσι τῆτον τὸ ὄρεινὸν μέρος τῆς Ἑλλάδος. Ἐνταῦθα ἐδύναντο νὰ νικηθῶσιν αἱ Ρωμαῖοι, ὡς αὐτοὶ αἱ ἴδιοι ὠμολόγουν, κατὰ κράτος· ἀλλ' ὁ Περσεὺς φοβόμενος νὰ διακινδυνεύσῃ, καθὼς λέγουσιν αἱ Ρωμαῖοι συγγραφεῖς, ἐφυσύχαζεν εἰς τὸ φυλάττειν μόνον τὴν Μακεδονίαν ἔσ τὰ ἀρκτῶα τῆς Θετταλίας μέρη. Τέ-

λος, ἦλθε ἔ ὁ Δικίνιος εἰς τὴν Λάρισσαν, ἔ ἐνω-
 θεις μὲ 1000 βοηθὸς Ἀχαιοὺς, 5,000 στρατιώτας
 τῆς Εὐμεινῆς, ἔ μὲ ἐν ἵππικὸν τάγμα Θετταλῶν,
 ἐστρατοπέδευσε πρὸς τὸ ἀρκτῶον μέρος τῆς ποταμῆς,
 ὀλίγα μίλια μακρὰν ἀπὸ τῆς στρατοπέδου τῶν Μακεδό-
 νων. Ὁ Περσεὺς ἔμεινε πολλὰς ἡμέρας παρατεταγ-
 μένος ἔ ἐκδεχόμενος τὴν συμπλοκὴν· ἀλλὰ βλέπων,
 ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι ἀπέφευγον τὴν μάχην, ἐξάρρησε ἔ
 στρατοπεδεύσας ἑπτὰ μίλια πλησιέστερον, ἐκινήθη τῆ
 ἐπαύριον λίαν πρῶτ μὲ τὸ ἵππικὸν ἔ μὲ τὸ ψιλὸν πε-
 ζικὸν πρὸς τὰ χαρακώματα τῶν Ῥωμαίων. Τότε ὁ
 ἕπατος ἐξεῖλεν ὅλον τὸ ἵππικὸν, τὴς ψιλῆς ἔ τὰ
 συμμαχικὰ τάγματα, προσάξας νὰ ὀρμήσῃσι ἔ ν'
 ἀποκρῆσῃσι τὸν ἐχθρὸν, ἐν ᾧ αὐτὸς ἔμεινεν ἐντὸς τῶν
 χαρακωμάτων μὲ τὰ λεγεωνικὰ (1) τάγματα πρόθυ-
 μος νὰ παραβοηθήσῃ ἐν ἀνάγκῃ. Πλὴν τὸ κατὰ τῶν
 Μακεδόνων ἐαλὲν ἐράτευμα ἐκινήθη ἀπὸ τὸ ἵππικὸν
 τῶν Θρακῶν, ἔ κατεκόπητα, εἰὰν τὸ ἵππικὸν τῶν Θετ-
 ταλῶν, τὸ ὅποιον ἐσκέταζε τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα,
 δὲν ἀπέκρθε τὴν ὀρμὴν τῶν νικητῶν.

Αὕτη ἡ νίκη, αὖ ἔ ἀτελής, πρὸξένησε μεγά-
 λην χαρὰν εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὸ ὅποιον ἀποδεικνύει
 τὰ ἀληθινὰ φρονήματα τῆς ἔθνης, ἔ τὰς δυσκολίας,
 ὅσας ἤθελοι ἀπαντήσωσιν οἱ Ῥωμαῖοι ἐν τέτρωτῶ πο-
 λέμῳ, εἰὰν ὁ τότε βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας ὑπῆρχε
 συνेतὸς ἔ ἀνδρεῖος· ἀλλ' ὁ δειλὸς Περσεὺς, ἀντὶ νὰ
 ὠφελῆθῃ ἀπὸ τὰ παρόντα περιστάτικα, ἀνενέωσε δις
 πρὸς τὸν Ῥωμαίων ἕπατον τὰ εἰρηνικὰ ζητήματα ἰκε-

(1) Ὁ λεγεὼν ἦτο τάγμα τῶν Ῥωμαίων συνιστάμενον
 ἐκ 5000 — 6000 πεζῶν.

τικῶ καὶ δουλικῶ τῷ τρόπῳ, καὶ ὑπέχετο νὰ δώσῃ εἰς τὰς Ῥωμαίους τὰς φόρους, ὅσους ὁ πατήρ αὐτῆ πρότερον ὑπέχετο καταπολεμηθεῖς, καὶ νὰ παραχωρήσῃ τὸν τῶν αὐτῆς. Ἀλλ' οἱ Ῥωμαῖοι, οἱ ὅποιοι συνείδιζον νὰ μὴ κάμωσι ποτὲ εἰρήνην μετὰ τροπαιέχου ἐχθροῦ, ἀπέρριψαν τὰ ζητήματά τε, καὶ ἐπρόσασαν αὐτὸν νὰ παραδώσῃ ἑαυτὸν καὶ τὴν βασιλείαν εἰς τὰς Ῥωμαίους.

Τρεῖς χρόνους καὶ ἐπέκεινα ἐπολέμουν οἱ Ῥωμαῖοι τὰς Μακεδόνας ἀπράκτως καὶ ἀτυχῶς διὰ τὴν ἀναξιοτητα ἢ διαφθορὰν τῶν διαφόρων στρατηγῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἐνεχειρίσθη ὁ πόλεμος κατὰ τῆς Μακεδονίας. Ὁ Περσεὺς ἀπομωρανθεῖς ἢ περιφοβηθεῖς, πολλάκις ἠμέλησε νὰ καταπολεμήσῃ τὰς ἀναξίους ἢ διεφθαρμένους στρατηγὸς τῶν Ῥωμαίων, ἕως ὑπατεύσας ὁ Λευκίος Αἰμίλιος Παῦλος, ἐψηφίσθη στρατηγὸς κατὰ τῶν π. χ. Μακεδόνων. Οὗτος ὁ ἀνὴρ, ὅστις ἐφημιζετο διὰ τὴν 168. ἀρετὴν καὶ στρατηγικὴν σύνεσιν, διορίσας τὸν Οὐκάτιον στρατηγὸν τῆς Σόλων, ἐκινήθη ἀπὸ τὸ Βρεντήσιον καὶ εἰς ἑνδεκά ἡμέρας ἐφθάσεν εἰς τὴν Μακεδονίαν, ὅπου καταστήσας ἅμα δὲ καὶ διορθώσας τὴν εἰταξίαν τῶν Ῥωμαίων, ἣ ὁποία ἐπὶ τῶν πρὶν ὑπάτων παρημελήθη καθ' ὑπερβολὴν, ἐδίωξε τὸν Περσεὺς ἀπὸ τὰ ὄχυρά τε ἐπὶ τὰς ὄχθας τῆς ποταμοῦ Ἐνιπέως, καὶ μάχῃ κατενίκησε πλησίον τῆς Πύδνης. Ὁ δὲ Περσεὺς μετὰ τὴν ἥτταν κατέφυγεν εἰς τὴν Πέλλαν, ὅπου ἀνεκέφισεν ὀλίγον τι τὸν σάλλον τῆς ψυχῆς θανατώσας ἰδιοχείρως δύο τῶν πρώτων φίλων, οἱ ὅποιοι ἀπέτόλμησαν νὰ ἐλέγξωσιν αὐτὸν εἰς τινα πράγματα, τὸ ὅποσον βλέποντες οἱ λοιποὶ, καὶ ταραχθέντες εἰς ταύτην τὴν βαρβαρικὴν πράξιν, ἐγκατέλιπον αὐτὸν ἐρη-

μον. Διὸ μὴ γινώσκων τῆ τὴν κεφαλὴν κλίνει, ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Πέλλης, ὅπε περὶ τὸ μεσονύκτιον ἔφθασε, πρὶν ἤλιος ἀνατείλαντος, καὶ εἰσέβη τριτατος μετὰ τὴν μάχην εἰς τὴν Ἀμφίπολιν, ἐξ ἧς ἐκδιωκόμενος ὑπὸ τῶν πολιτῶν κατέβη εἰς τὴν θάλασσαν ἐπισκοπῶν τὴν ἀκαταπλεύσῃ εἰς τὴν Σαμοθράκην, ὅπε ἤλπιζε νὰ καταφύγῃ ἀσφαλῶς διὰ τὴν φημιζομένην ἀγιότητα κείνου τῆ τύχῃ· καὶ ἔλθων κατέφυγεν ἰκέτης ἐπὶ τὸν ναὸν τῶν Διοσκύρων, ὅπε ἀπομονωθεὶς ὑπὸ πάντων πλὴν τῆ πρεσβυτέρου ἢ Φιλίππου, δίχα φυγῆς ἐλπίδος καὶ ὑπερῦμενος καὶ αὐτῆ τῆ ἐπιπέσει ἄρτυ, παρεδωκεν ἑαυτὸν εἰς τὸν Ὀκτάβιον, ὁ ὅποτος ἔκλευσε μετὰ τῆ αἰχμαλώτου εἰς Ἀμφίπολιν, καὶ ἐντεῦθεν μετεκόμισεν αὐτὸν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ῥωμαίων.

Ὁ δὲ Αἰμίλιος βλέπων, ὅτι ὁ Περσεὺς ἐπλησίαζεν αὐτῷ κατὰ τὸν αἰσχισμὸν καὶ δυλικώτατον τρόπον προσκυῶν καὶ ὀρεγόμενος αὐτῷ ἰκετικῶς τῶν γονάτων, “διατὶ, εἶπεν, ὦ ταλαίπωρε, ἀφαιρεῖς ἀπὸ τῆς τύχης τὸ μέγιστον τῶν ἐγκλημάτων, πράττων ταῦτα, ἀφ’ ὧν φαίνῃσαι, ὅτι σὺ ἐτύγχανες ἀνάξιος τῆς ὀργῆς ἐκείνης; διατὶ δέ με καταμαυροῖς τὴν νύκην καὶ τὸ κατόρθωμα ποιεῖς μικρὸν, ἐπιδεικνύμενος σεαυτὸν ἕ γενναῖον, ἕ δὲ πρέποντα τῶν Ῥωμαίων ἀνταγωνιστήν; ἢ ἀνδρία τῆ δυσυχῆς τιμᾶται καὶ ἀπὸ τὸν ἐχθρὸν, ἢ δὲ ἀνανδρία, ἔχουσα καὶ αὐτὴν τὴν εὐτυχίαν συμπαραπομένην, καταφρονεῖται ἀπὸ τῆς Ῥωμαίας”. Οὐμὴν ἀλλὰ τῆτον ἀναστήσας ἀπὸ τῆς γῆς, παρηγόρει καὶ κατέπειθε νὰ ἦναι εὐελπίς πρὸς τὸ ἔλεος τῆ δήμου τῶν Ῥωμαίων. Μετὰ δὲ τῆτο ἀχθεὶς ὁ Περσεὺς εἰς Ῥώμην, ἠναγκάσθη νὰ λαμπρύνῃ τὸν θρίαμβον τῆ νικητῆ ἀγόμενος διὰ τῶν ὁδῶν μετὰ τῶν συγγενῶν

τε ἔμπροσθεν τῆς Θριαμβικῆς ἀμάξης τῆ ὑπάτου, ἐ εἶτα ἐμβληθεῖς εἰς φυλακὴν, μὴ φέρων τὴν ὕβριν καὶ ἀτιμίαν, ἀπέθανεν ἀπεχόμενος τροφῆς καὶ ποτῆ. Ἐκ δὲ τῶν ἰῶν ὁ πρεσβύτερος Φίλιππος (1) καὶ ὁ δευτερότοκος ἀπέθανον, ὡς λέγουσι, πρὶν αὐτῆ, ὁ δὲ τρίτος Ἀλέξανδρος ἐπρόκοψε τόσον εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν διάλεκτον, ὡς ἐχρημάτισε γραμματεὺς ἐν Ῥώμῃ ὑπὸ τὰς πρώτους ἄρχοντας τῆς συγκλήτου. Τόσον ἄστατον εἶναι τὸ μέγεθος τῶν ἀνδρώπων! καὶ τοιούτων ὑπάρχει τὸ τέλος τῆς ποτὲ πολυευδοξοτάτης βασιλικῆς οἰκίας τῆς Μακεδονίας, τῆς ὁποίας ἡ βασιλεία διὰ τὴν ἀκμὴν αὐτῆς καὶ δύναμιν ἐδείκνυε σερεότητα καὶ μονιμότητα διὰ πολλῶν αἰώνων! Ὁ Περσεὺς ἐβασίλευσε χρόνους ἑνδεκα, καὶ ἀπὸ τῆς τελευταίας τῆ μεγάλης Ἀλεξάνδρου εἰς τῆς παντελῆς καταστροφῆς τῆς Μακεδονικῆς μοναρχίας χρονολογεῖται ἑκατὸν καὶ ἐξήκοντα μόνον ἔτη.

Ἐν διαστήματι δύο εβδομάδων ἐκίνησεν ὁ Αἰμίλιος τὸ ἐράτευμά του καὶ κατέφθειρεν ὅλον τὸ τῆ ἐχθρῶν, καὶ δύο ἡμέρας μετὰ τὴν ἐν Πύδνῃ μάχην νίκη κατωπέταξεν ὅλην τὴν χώραν. Δέκα ἄνδρες ἐπέμφθησαν ἐκ Ῥώμης, οἱ ὅποιοι ἐμελλον νὰ συνδιατάξωσι τὰ πράγματα τῆς Μακεδονίας, ὅπου μεθηρμόσθη ἡ ἀρχαία διοίκησις καὶ κατεσάθη ἑτέρα νέα κατὰ τὴν ἐν Ῥώμῃ γενομένην προῦποτύπωσιν. Ἐνταῦθα ἐδείξαν οἱ Ῥωμαῖοι τὴν θαυμασίαν αὐτῶν πολιτικὴν, γινώσκοντες νὰ φυλάττωσι τὴν ἐξουσίαν διὰ τῆ διαμερισμῆ. Πᾶσα τῆς Μακεδονίας ἡ βασιλεία διεμερίσθη εἰς τέσ-

(1) Ὁ Λίβιος (Μβ. κεφ. 52) λέγει, ὅτι ὁ Φίλιππος ἦτον ἀδελφὸς αὐτῆ καὶ μόνον ἐξ ἡδοσείας ἦός.

σαρας ἐπαρχίας· οἱ δὲ κάτοικοι ἐκάστης ἐπαρχίας δὲν ἐσυγχωρῶντο νὰ ἔχωσιν ἐπιμιξίαν, συγγένειαν ἢ συν-αλλαγὴν τῶν ὑπαρχόντων μετ' ἀλλήλων, ἀλλὰ νὰ μένωσιν ἕκαστοι πάντῃ κεχωρισμένοι ἀπὸ τῶν λοιπῶν, ἀπαγορευόμενοι νὰ ὑλοτομῶσι, νὰ εἰσκομίζωσι καὶ νὰ ἐκκομίζωσιν ἄλλας, νὰ ἐργάζωνται τὸν χρυσὸν καὶ ἄργυρον, νὰ ὀπλοφορῶσι πλὴν τῶν, ὅσοι κατ'ὄψιν τόπους ὑποκειμένους εἰς τὰς καταδρομὰς τῶν βαρβάρων, ἕτε νὰ μετεχῶσι τῆς πολιτικῆς διοικήσεως· οἱ δὲ εὐγενεῖς τῆς Μακεδονίας, ὅλοι οἱ βασιλικοὶ στρατηγοὶ, πάντες οἱ διοικηταὶ πόλεων καὶ οἱ ἐν αὐτῇ ἀξιωματικοὶ, καὶ ἐνὶ λόγῳ, ὅσοι διέφερον τὴ κοινὴ ὄχλη κατὰ τὴν γέννησιν, περιουσίαν, εὐζωίαν, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον, ἐπρόσάχθησαν ὁμῶς μετὰ τῶν τέκνων τῶν μὴ νεωτέρων τῶν δεκαπέντε, ἐπὶ ζημίᾳ θανάτου, νὰ φύγωσιν ἐκ τῆς πατρίδος εἰς Ἰταλίαν (1).

Ἡ διάταξις τῆς διοικήσεως ἐν Ἰλλυρία ἐγένετο κατ'ὸν καὶ ἐν τῇ Μακεδονίᾳ. Οἱ δὲ Αἰμίλιος μετὰ τὴν διαταγὴν πάντων ἐώρτασεν ἐν Ἀμφιπόλει θριαμβευτικὰς ἀγῶνας (2), ὅπου προσεκλήθησαν ὅλα τὰ γεί-

(1) Οἱ Μακεδόνες κατὰ τὴν μόνην ἐφάνησαν, ὅτι ἐκέρδησαν ἐκ τῆς ἀλλαγῆς τῆς διοικήσεώς των, καθότι ὑπεσχρεῶντο νὰ δίδωσιν εἰς τὰς Ῥωμαίους τὸ ἡμισυ μόνον τῆ φόρου, τὸν ὅποιον ἐδίδον εἰς τὰς βασιλείς. Ἀλλ' ἡ ἀφορμὴ τῆς ὑπῆρχεν ἐκ τῶν Ῥωμαίων ἢ φιλανθρωπία, ἀλλ' ἡ ἀνάγκη, καθότι ὁ Ῥωμαῖος ὑπάτος ἀρπάξων ὅλης τῆς θησαυρῆς, τῆς βασιλικῆς τε καὶ τῆς βασιλείας ὅλης, ἀφῆκε τὴν Μακεδονίαν πᾶμπτωχόν, καὶ ἐκ τῆς τῆς ἀρπαγέντος θησαυρῆς ἔμειναν οἱ Ῥωμαῖοι ἀτελεῖς διὰ 125 χρόνων ἄχρι τῆς ὑπαιθείας τῆ Ἰρτίου καὶ Πάνσα ἐπὶ τῆ πρώτῃ πολέμῳ τῆ Καίσαρος καὶ Ἀντιγόνου (Λίβ. μὲ. 32. Κικέρ. περὶ καθηκ. β'. 2.).

(2) Λίβ. Μὲ. κεφ. 32, 33. Πλάταρχ. εἰς Αἰμίλ.

νάζοντα ἔθνη τῆς Εὐρώπης τε ἔξ Ἀσίας, ἔξ οἱ ὅποιοι ὑπερέβαινον κατὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν ἔξ πολυτέλειαν πάντα, ὅσα ποτὲ ἶδε τὸ μέρος τῆς οἰκουμένης. Ἐκ τῆς Ἀμφιπόλεως ἐκινήθη ὁ Αἰμίλιος εἰς τὴν Ἡπειρον, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι ὀλίγῳ χρόνῳ πρότερον ὑπετάχθησαν. Ὁ ὑπάτος φονεύσας ὅλους τὺς φρονήσοντας τὰ τῶν Μακεδόνων, ἐκήρυξεν, ὅτι ἐμελλε ὑ' ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τῆς Ἡπειρον τὰς Ῥωμαϊκὰς φρουρὰς ἔξ ὑ' ἀποκαταστήσῃ τὸν τόπον ὅλον ἐλεύθερον ἔξ αὐτόνομον, ἔξ ἐπρόσβαξε τὺς ἐγκατοίκους νὰ παραδώσωσιν ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ εἰς τὺς διωρισμένους ἄνδρας ὅλον τὸν χρυσὸν αὐτῶν ἔξ ἄργυρον. Οἱ Ἡπειρώται νομίζοντες, ὅτι αὐτὴ ἡ βαρεῖα συνεισφορὰ ἐμελλε νὰ ἦναι ἡ μόνη αὐτῶν ποινὴ, ἔχαιρον ἐκ καρδίας· ἀλλ' αὐτοὶ δὲν ἐγνώριζον τὴν ὠμότητα τῆς πολιτικῆς τῶν Ῥωμαίων· διότι ὅταν ὁ χρυσὸς ἔξ ἄργυρος τῶν Ἡπειρωτῶν παρεδόθησαν ὑπ' αὐτῶν, ὡς ἐπροσάχθησαν, εἰς τὺς Ῥωμαίους, πολλοὶ Ῥωμαῖοι στρατιῶται προδιδαχθέντες ὠρμησαν εἰς τὰς Ἡπειρώτιδας πόλεις κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἔξ ὥραν, ἔσυραν αἰχμαλώτους 150,000 ἀνθρώπους, διήρπασαν αὐτῶν τὰς οἰκίας, ἔξ κατηφάνισαν ὅλους αὐτῶν τὰς πόλεις, ἐβδομήκοντα τὸν ἀριθμὸν (Λίβ. μέ. 34. Πλούταρχ. εἰς Αἰμίλ.).

Τοιοτοτρόπως οἱ Ῥωμαῖοι τυραννῶντες ἤδη παρήρσιζα ἔξ ἀναφανδὸν, ἔσελλον ἀπανταχῆ ἄνδρας, διὰ νὰ ἐξετάσωσι τὺς μακεδονίζοντας, οἱ ὅποιοι πάντες ἐκομίζοντο εἰς Ἰταλίαν πρὸς ἀπολογία. Οἱ φίλοι τῶν Ῥωμαίων ἐγιναν ἤδη δυνατοὶ σχεδὸν ἀπανταχῆ διοικῶντες ἔξ κυβερνῶντες πάντα, οἱ δὲ ἐναντιόμενοι ἐπαιδεύοντο ὡς προδόται ἔξ ἐχθροὶ τῶν Ῥωμαίων. Ὅλαι αἱ Ἑλληνικαὶ ἐπαρχίαι ἐκλίνον τὸν αὐχένα ὑπὸ τὸν

ζυγὸν τῆς παλυειδῆς ἢ πολυμόρφου τυραννίας τῶν Ῥωμαίων· μόνη δὲ ἡ Ἀχαΐα διετήρησε πλέον τῶν ἄλλων ζώπυρα τινὰ τῆς ἀρχαίας σεμνότητος, ἢ ἔμεινεν ἐξηρημένη ἀπὸ τῆτο τοῦ εἶδος τῆς ἐρεύνης· ἡ δὲ αἰτία τῆτο ἰκῆρχεν ἐκ τῶν Ῥωμαίων ἢ μετριότης, ἀλλ' ἢ ἔτι σωζομένη μικρὰ φιλελευθερίᾳ ταύτης τῆς πολιτείας, ἀφ' ἧς ἐξεδέχοντο οἱ Ῥωμαῖοι μεγάλην ἀντίστασιν. Οὗτοι ἔσυσαν μὲν πρὸς τὴν φίλιαν πολλὰς τῶν Ἀχαιῶν δημαγωγῶν ἢ προσώτων, ἀλλὰ φοβέμενοι μὴ φθείρωσι τὸς ἰδίους αὐτῶν φίλους, ἢ ἔτιως ἀποτύχῃσι τὸ σκοπῆ, ἐπολιτεύοντο προσεκτικώτατα. Διὸ θέλοντες ἵνα εὐρωσιν ἵχνος τι φιλίας κἀνεὸς Ἀχαιῶν προσώτος ἢ τῆ ὑσάτε βασιλείως τῆς Μακεδονίας ἢ μὴ εὐρίσκοντες, ἀπεφάσισαν νὰ μεταχειρισθῶσι δόλον ἀντὶ μαρτυρίας (1). Ὄφειν σαλέντες ὁ Γάιος Κλαΐδιος ἢ Κνάσιος Δομέτιος, οἱ ἐπιφανέστατοι τῶν δέκα Ῥωμαίων ἀνδρῶν, εἰσέβησαν εἰς τὸ συνέδριον τῶν Ἀχαιῶν, ἢ προγγινώσκοντες διὰ προδοσίας τῆ κακοτρόφου Καλλικράτους ὅλους τὸς ἐπιφανεστάτους Ἀχαιῶν, ὅσοι ἦσαν μάλιστα ζηλωταὶ τῶν ἐλευθεριῶν τῆς Ἀχαιΐας, ἢ ἀπὸ τῶν ὁποίων ἠλπίζετο ἀντίστασις κατὰ τῶν σκοπῶν τῶν Ῥωμαίων, κατηγοροῦν μερικὸς Ἀχαιῶν ἀνδρας ὡς συνωμότας τῆ βασιλείως τῆς Μακεδονίας, ἢ ἐζήτην νὰ καταδικαθῶσιν ὅλοι εἰς θάνατον, ὑποχόμενοι μετὰ τὴν καταδίκην νὰ δημοσιοποιήσωσιν ὀνομασί τὸς ἐγκαλυμένους. “Μετὰ τὴν καταδίκην!”, εἶπεν ἡ σύνοδος, ἢ ποία δικαιοσύνη εἶν' αὐτή; ὀνομασίματα πρῶτον ὀνομασί τὸς ἀνδρας, ἢ ἀποδείξατε

(1) Λίβ. μί. 31. Πολύβ. πρὸς β. γδ' Παισαν. ἐν Ἀχαιῶν. Ζ'. 10.

„τὴν κατηγορίαν.—“Ὀνομάζω, εἶπεν ὁ Ρώματος,
 „ὅλας τὰς προεσώτας ἔσρατηγὸς τῆς Ἀχαιῆας.“—
 „Καὶ ἐγὼ λατὸν, ἀπεκρίθη ὁ Ξένων, στρατηγός τις
 „εὐγενής, ἐνέχομαι εἰς τὴν αἰτίαν ταύτην, διότι ἔ
 „ἐγὼ ἐχρημάτισα στρατηγὸς τῆς Ἀχαιῆας· ἔ ὁμως
 „εἰμὶ πρόθυμος ἢ ἀπολογηθῶ ἢ ὡδε, ἢ ἐνώπιον τῆς
 „συγκλήτε τῶν Ρωμαίων.“ Ὁ δὲ Ρώματος ὑπολα-
 βὼν τῆς προφάσεως ἔπανυ καλῶς, εἶπεν, ἢ σύγκλη-
 „τος ἔσω τὸ δικαστήριον, ἐνώπιον τῶ ὁποῖα θέλετε ἀ-
 „πολογηθῆ.“ Τότε ἐψηφίσθη ἢ ἀναχθῶσιν εἰς Ρώ-
 μην ὅλοι οἱ ὀνομαζομένησμενοι Ἀχαιοί, ἔ ἐγένοντο ἰ. π. χ.
 πέρ. χιλίαι οἱ ἀναχθῆτες 163 χρόνους πρὶν Χριστῷ γεν- 163.
 ἡσσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑ'.

Ἀπὸ τῆς ἀναγωγῆς τῶν Ἀχαιῶν στρατη-
 γῶν εἰς τὴν Ρώμην ἔως τῆς ὀλικῆς κα-
 ταστροφῆς τῆς Ἑλληνικῆς βασιλείας με-
 τὰ συντόμῃ ἐπιθεωρήσεως τῆς κατασά-
 σεως τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν τῶν Ρωμαίων
 τυραννίαν ἔως τῆς ἀναβάσεως τῶ μεγά-
 λυ Κωνσταντίνυ ἐπὶ τὸν θρόνον.

Η εἰς τὴν Ρώμην ἀναγωγῇ τῶν στρατηγῶν τῆς
 Ἀχαιῆας ἀληθῶς νομίζεται ἢ αἰχμαλωσία τῆς
 Ἑλλάδος (1).- Ἐκ τῆς πρὸς αὐτῆς τῆς περιφανείας
 αἰχμαλώτες πολιτείας τῆς Ρώμης ἔσγιναν εὐσποτα
 ἔ καταφανείας οἱ σκοποὶ τῆς συγκλήτε, ἢ ὁποῖα, ἀν-

(1) Raleigh's history of the World.

τι ν' ἀπέση τὰς ἀπολογίας αὐτῶν ἔ νά ἐρευνήσῃ τε τὴν ἀλήθειαν τῆς κατηγορίας, ἐψήφισε πρῶτατικῶ τῷ τρόπῳ νά διασκορπισθῶσιν εἰς τὰς διαφόρους πόλεις τῆς Τυρσηνίας, ἔ ἔτω προσεπιτιθεῖσα ὠμότητα εἰς τὴν ἀδικίαν, ὑξέρησεν αὐτὲς ἀπὸ τὴν ἐπιμιξίαν ἔ συν-ανατροφὴν, τὴν μόνην παραμυθίαν τῶν δυσυχῶν. Ματαίως πέμπουσιν οἱ Ἀχαιοὶ ἄλλες ἔ ἄλλες πρέσβεις εἰς τὴν Ρῶμην (1) ἀποδοκιμάζοντες τὴν νομιζομένην κρίσιν ἔ ἰκετεύοντες τὴν σύγκλητον νά ἐρευνήσῃ τὴν ὑπόθεσιν· ἡ δὲ ἔγραψεν ἀπόκρισιν ταιαύτην, "ὅτι δὲν ,συμφέρει εἰς ὑσᾶς, μήτε εἰς τὲς ἰδικύς σας δῆμους, ,νά ἐπιστρέψωσιν οἱ ἄνδρες εἰς τὴν Ἀχαιίαν." Τέλος δὲ, μετὰ δεκαεπτὰ χρόνους, ὅτε ἔξακόσιοι ἔ ἐπέκεινα τῶν αἰχμαλώτων ἀπέθανον διὰ τὴν παράνομον ἔβρον τῶν τυράννων, ἡ διὰ τὸν πόνον ἔ λύπην, ἔ ὅτε ἡ Ἀχαιία ταπεινωθεῖσα δὲν ἡμκόρει πλέον νά ὠφελῆσῃ π. χ. ἀπὸ τὲς ὑπολοίπους, ἡ σύγκλητος εὐδόκησε νά συγ-146. χωρέσῃ εἰς τὲς ὑπολοίπους τριακοσίους νά ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα (2).

Τὸ μέγιστον ἡδὴ κατὰ τῆς τυραννίας τῶν Ρῶμαίων ἐμπόδιον ἀπεμακρύνθη. Ἡ συμμαχία τῆς Ἀχαιίας ἐξημίωσε διὰ τῆς ἀπαγωγῆς τῶν περιφανεσάτων προεσώτων ἔ ἐμπειροτάτων αὐτῆς συμβέλων τὴν κυρίαν αὐτῆς δύναμιν, ἔ αἱ βυλαὶ αὐτῆς ἡσαν ἀπὸ τῆ νῦν ἄσατοι ἔ ταραχώδεις· ἔ διὰ νά μὴ φερρωθῇ

(1) Πολύβ. πρῶβ. ρί. ρκβ'. ρκδ'. ρλ' ἔ ρλζ' καὶ Παιουσ. ἔνθα ἀνωτέρω.

(2) Οὗτοι οἱ ὑπόλοιποι αἰχμαλῶτοι ἀπελύθησαν διὰ μεσιτείας τῆς Κάτωνος. Ἐκ δὲ τῶν ὀπολυθέντων αἰχμαλώτων ὑπῆρχε καὶ Πολύβιος ὁ περιβόητος ἱστορικός (Πλέταρχ. εἰς Κάτων.).

πάλιν, οἱ Ῥωμαῖοι σείλαντες τὸν Σελπίκιον Γάλλον εἰς τὴν Ἑλλάδα, παρήγγειλαν νὰ περιθάλη τὰς εἴσεις ἔ διχνοσίας τῶν διαφόρων πόλεων, ἐξ ὧν ὁ Ἀχαιῶς σύλλογος συνίστατο, ὑποχόμενος ἐν ὀνόματι τῆς συγκλήτου τῶν Ῥωμαίων ὑπερασπισμὸν ἔ βοήθειαν εἰς ὅλας, ὅσαι ἂν ἐρέξωσι ἢ ἀφήσωσιν ἐκεῖνον τὸν σύλλογον, εἰς ὃ ἔ εὐτύχησε Σαυμασίως. Μία γενικὴ ταραχὴ ἐκλόνιζεν ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ὥστε μόλις εἰρίσκετο πόλις ἢ ἐπαρχία ἀδιάφορος ἢ ἀτράχος. Τοιοτρόπως ἐκείνη ἡ εὐγενὴς συμμαχικὴ δύναμις τῆς Ἀχαιῆς κλονιζομένη ἔ διασπωμένη διὰ τῶν Ῥωμαίων τὰς πανουργίας, ἐγένετο καθημέραν ἀφενεστέρα ἔ ταπεινότερα.

Ἐν τέτοις, οἱ Ἀθηναῖοι (1) καταντήσαντες εἰς ἐσχάτην πενίαν διὰ τὸς μετὰ τῆς Μακεδονίας συχνοὺς πολέμους, ἐπλανέθησαν ἀπὸ τὴν εὐτυχὴ κατάστασιν τῶν ἐγκατοίκων τῆ Ὀρωπῆ (2), ἔ θέλοντες ἢ ἀρπάσωσι τὸν τόπον αὐτῶν, ἐκυρίευσαν ἔ διήρπασαν τὴν μητρόπολιν. Οἱ Ὀρωπῆοι κατηγοροῦν τὸς Ἀθηναίους ἐν τῇ Ῥώμῃ· ἀλλ' ἡ σύγκλητος μὴ θέλυσα νὰ κρίνη τὴν ὑπόθεσιν, ἀφῆκεν αὐτὴν εἰς τὴν ἀπόφασιν τῶν Σικυωνίων. Οἱτοὶ κατεδίκασαν τὸς Ἀθηναίους νὰ δώσωσι 500 τάλαντα· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἀνέφερον τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὴν σύγκλητον (3). Οἱ Ῥωμαῖοι θέ-

(1) Πausan., αὐτ. Πλάταρχ. εἰς Κάτων.

(2) Πόλις τινὸς πρὸς τὰ σύνορα τῆς Ἀττικῆς.

(3) Αὕτη ἡ φιλονεικία τῶν Ὀρωπῆων ἔ Ἀθηναίων κατεῖχε τὸν ἐπιφανέστατον τόπον ἐν τῇ ἰσορίᾳ, καθότι ἐχρημάτισεν ἀφορμὴ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν τεχνῶν ἔ ἐπισημῶν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Ῥώμην. Ἀπὸ τῆς τῆ καιρῶ, καθ' ὃν ἐξάλησαν εἰς Ῥώμην ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ὁ ἀκαδημαί-

λοντες ἢ ἀυξήσωσι περισσότερον τὴν ἀμοιβαίαν ἔχθραν ἢ μνησικακίαν τῶν Ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν, ἐσμίκρναν τὴν ποινὴν εἰς ἑκατὸν τάλαντα, χωρὶς ἢ ἀναγκάσωσι τὲς Ἀθηναίους νὰ τὰ δώσουν. Ὅθεν οἱ Ὀρωπίοι ψευδέντες τῆς ἐλπίδος, ἐπεκαλέσθησαν τὴν βοήθειαν τῆ Μεναλκίδου, τῆ τότε στρατηγῆ τῶν Ἀχαιῶν, ὁ ὁποῖος ἐπὶ συμφωνίᾳ δέκα ταλάντων ὑπεσχέθη ἢ ἀναγκάσει τὲς Ἀθηναίους νὰ δώσωσι τὴν χρηματικὴν ποινὴν ἢ ὁ Καλλικράτης, ὁ τότε ἔξαρχος τῶν φίλων τῆς Ρώμης, ἢ ἐπαμένως πολλὰ δυνατὸς, κατεπέσθη ὑπὸ τῆ Μεναλκίδου, ἐπὶ συμφωνίᾳ τριῶν ταλάντων, νὰ συναγωνισθῆ καὶ αὐτὸς, διὰ νὰ καταπέσωσι τὸ συνέδριον τῶν Ἀχαιῶν εἰς βοήθειαν τῶν πραγμάτων τῆ Ὀρωπῆ. Ἀλλ' αὕτη ἡ συνωμοσία ὀλίγοι ἐχρησίμευσεν εἰς ταύτην τὴν πόλιν· διότι οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς ἤκουσαν τὲς Ἀχαιεὺς ἐρχομένους, ἐλεηλάτησαν αὐτὴν πάλιν ἢ ἐπέσρεψαν ὁμῆ μὲ τὰ λάφυρα εἰς τὰς Ἀθήνας, πρὶν ἔλθῃ ὁ Μεναλκίδου. Οὗτος ὅμως ὁ μισθωτὸς ὑπερασπιστὴς ἠγωνισθῆ νὰ λάβῃ τὰ δέκα τάλαντα παρὰ τῶν δυστυχῶν Ὀρωπίων, ἢ δὲν ἠδέλησε νὰ δώσει εἰς τὸν Καλλικράτην τὰ ὑποχρεθέντα τρία τάλαντα. Ὁ Καλλικρά-

κὸς Καρνεάδης, Διογένης ὁ Στωϊκὸς, καὶ Κριτόλαος ὁ περιπατητικὸς, ἐδουσίαθη τόσον ἢ νεολαία τῶν Ρωμαίων ἀκέουσα τὴν ἀνίκητον αὐτῶν εὐγλωττίαν, ὡς παραιτῆσα ἠδονὰς ἢ ψυχαγωγίας ἐφλίγστο μόνου ἀπὸ τὸν πρὸς τὴν φιλοσοφίαν ἔρωτα. Τότε δὲ συνέλαβε ἢ ὁ Κάτων ἐκτίμην τὴν εἰδέαν, "ἅτι οἱ Ρωμαῖοι, ἂν διδαχθῶσι τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα, θείουσι θημιώσει τὴν κοσμοκρατορίαν (Πλάταρχ. εἰς Κάτων. Κικέρ. λόγ. βιβλ. β'. Γελλ. 2. 14).

της τότε μὲν ἐσιώπησεν· ὅτε δὲ ἐψηφίσθη στρατηγὸς ὁ μεγαλοπολίτης Δάιος ἀντὶ τῆ Μεναλκίδου, κατηγορεῖ τῆτον ἐνώπιον τῆς συνόδου ὡς προδότην τῆς πατρίδος καὶ ἀγωνιζόμενον ν' ἀποσπάσῃ τὴν Σπάρτην ἀπὸ τὴν συμμαχίαν τῶν Ἀχαιῶν, εἰς τρόπον ὥστε καταδικάζετο βεβαίως ὁ Μεναλκίδας, εἰάν οὗτος δὲν ἐφθαιρε μὲ τρία τάλαντα, τὸν μισθὸν τῆ Καλλικράτους, τὸν στρατηγὸν Δάιον, ὁ ὅποιος ἠγωνίσθη νὰ τὸν ἀπολύσῃ ἀπὸ τῆς κατηγορίας ἐναντίον τῆς κοινῆς γνώμης τῆς συνόδου.

Αὗται αἱ ταραχαὶ καὶ σκευωρίαι τῶν Ἀχαιῶν συνόδων, αἱ ὅποσαι δεικνύουσι τρανώτατα τὴν διαφθορὰν τῶν Ἑλληνικῶν ἡθῶν, ἐπεσπάσαντο πολλὰ δεινά. Ὁ Δάιος ὄρων, ὅτι ἐδυσφημεῖται ἀπὸ τῆς συμπολίτας διὰ τὴν πρὸς τὸν Μεναλκίδαν ὑπεράσπισιν, καὶ θέλων ν' ἀπολαύσῃ πάλιν τὴν εὐνοίαν αὐτῶν, διανοήθη νὰ ὑποτάξῃ παντάπασιν τὴν Σπάρτην εἰς τὴν Ἀχαιίαν, τὸ ὅποιον εἰκόρηναν προθύμως οἱ Ἀχαιοὶ ὄντες φύσει ζηλότυποι τῆς Σπάρτης. Ὁ δὲν ὁ Δάιος ἔλεγεν, ὅτι κατὰ τὴν γενομένην διαταγὴν τῶν Ῥωμαίων, καθὼς περὶ πολιτικῶν, ἔτω καὶ περὶ τῶν ἐγκληματικῶν ὑποθέσεων τῆς Σπάρτης ὡφείλεν ἡ Ἀχαιῆκὴ σύνοδος νὰ κρίνῃ καὶ ν' ἀποφασίσῃ. Διὰ τῆτε ἐδύνατο ἡ Ἀχαιία νὰ ἐξουσιάσῃ τὴν περισίαν καὶ ζωὴν τῶν Σπαρτιατῶν, καὶ νὰ τῆς ὑποδελώσῃ παντάπασιν. Ἐκ τῆτε οἱ Σπαρτιάται ἠναντιῶντο καὶ ἀντέλεγον, ἕως ἧ ὁ Δάιος ἀποφασίσας ν' ἀπολαύσῃ μὲ βίαν τὰ ζητούμενον, ἐζήτηε νὰ ἐγχειρίσῃσιν αὐτῷ οἱ Σπαρτιάται εἰκοσιτέσσαρας τῶν πρώτων πολιτῶν, οἱ ὅποιοι ἠναντιῶντο μάλιστα εἰς τὰ ζητούμενα τῆ Διαίῃ. Τότε φεύγουσιν ἔτσι οἱ ἄνδρες καὶ κηρύττονται ἐξόριστοι, αἱ ὅποιοι διαβάντες εἰς τὴν

Ρώμην, παρηγγέλθησαν νὰ παραστήσωσιν ὅλην τὴν ἰπὸδεσιν ἐνώπιον τῆς συγκλήτου· ἔοι Αἰχαιοὶ ἀκόντες τῆτο, ἔσειλαν καὶ αὐτοὶ πρέσβεις εἰς τὴν Ρώμην πρὸς ἀπολογία.

Οἱ δὲ Ρωμαῖοι πολιτευόμενοι κατὰ τὸ σὺνηδες δολίως ἔ διπλοπροσώπως, διώρισαν δέκα ἄνδρας, τὲς ὁποῖες ὑπεχέθησαν νὰ εἰλωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, διὰ νὰ ἐρευνήσωσι ἔ νὰ διατάξωσι τὰ πράγματα ἀμφοτέρων τῶν μερῶν. Ἀλλ' ἔτοι οἱ ἄνδρες ἐφυλάττοντο ἐπὶ διαφοροῖς προφάσεσιν εἰς τὴν Ρώμην· τὰ δὲ δύο ἀντιφιλονεικῆντα μέρη κατήντησαν εἰς πόλεμον, ὅπε οἱ Σπαρτιάται ἐδυσύχην πάντοτε. Τικτοτρόπως, ἀφ' ἔ ἡ δὴναμῖς τῆς Πελοπονηήσε κατηφανίσθη εἰς τῆτον τὸν διετὴ ἐμφύλιον πόλεμον, ἦλθον εἰς τὴν Ἑλλάδα οἱ Ρωμαῖοι ἄνδρες, ὧν πρῶτος ἦν ὁ Αὐρήλιος Οὔρες, ἔ διορίσαντες τὸ συνέδριον τῶν Αἰχαιῶν ἐν Κορίνθῳ, ἐπρόσαζον τὲς Αἰχαιεὶς νὰ μένωσιν ἐντὸς τῶν ἀρχαίων αὐτῶν συνόρων, ἔ ἐκήρυξαν αὐτονομίε ἔ ἐλευθέρας ὅλας τὰς πολιτείας, ὅσαι δὲν ἦσαν ἀνωθεν ἔ ἐξ ἀρχῆς σύμμαχοι τῆς Αἰχαιεὶς, ἀλλ' ἠνώθησαν μετὰ ταῦτα, οἷαι ἦσαν ἡ Σπάρτη, ὁ Οὔρχομενός, Ἡράκλεια ἡ πρὸς Οἶτη, τὸ Ἄργος ἔ ἡ Κόρινθος (1). Ἐτι δὲ λαλῆντος τῆ Οὔρες, οἱ ἀρχοντες τῶν Αἰχαιῶν, ὡς ἠκυσαν τὴν ψῆφον τῶν Ρωμαίων, ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὴν σῖνοδον ἐν ὀργῇ ἔ διέσπειραν τὸν τρόμον εἰς τὸν λαόν, οἱ ὁποῖοι συρρέοντες σωρηδὸν εἰς τὴν Κόρινθον, ἔ μὴ δυνάμενοι νὰ διακρίνωσι τὲς αἰτίε ὅλων τῆτων τῶν συμφορῶν, ἐξέχεον τὴν ὀργὴν εἰς ὅσας ἀπῆντων Σπαρτιάτας, ὡτε ἔ τὴν οἰκίαν τῶν Ρω-

(1) Παισαν. ἔνθα ἀνωτέρω.

μαίων ἐπιτρόπων ἠνέωξαν μὲ βίαν καὶ ἔσυραν ἀπὸ τῆτο τὸ ἄσυλον πάντα Σπαρτιάτην, καὶ κατὰ τὴς Ρωμαίους ἰσορικούς, ἔ αὐτοὶ οἱ Ρωμαῖοι πρέσβεις ἐκινδύνευσαν (1).

Πάντες ἤλπιζον, ὅτι οἱ Ρωμαῖοι θέλουσι παιδεύσει ταύτην τὴν ἀτιμίαν αὐσηρότατα· ἀλλ' ὅμως αὐτοὶ βλέποντες, ὅτι εἰς τὴν Μακεδονίαν ἐπεπόλαζον ταραχαί, περὶ τῶν ὁποίων θέλομεν ὀμιλήσει ὅσον ἔπω, ἔ ὅτι ἡ Καρχηδῶν, ἡ ὁποία ἐπολιορκεῖτο, δὲν ἐκυριεύθη ἔτι, ἐπεμφαν ἑτέρες ἄνδρας, προσάξαντες νὰ ἐπιτιμήσωσι μετρίως ἔ ἡμέρως τὴς Ἀχαιὺς διὰ τὴν ὕβριν, ἔ ν' ἀφίσωσιν εἰς αὐτὴς τὴν ἐξέτασιν ἔ τιμωρίαν τῶν αἰτίων τῆτων τῶν κακῶν. Ἀλλ' οἱ Ἀχαιοὶ, ἀντὶ νὰ μεταχειριθῶσι πρὸς ὄφελος αὐτῶν τὴν παρῆσαν μετριότητα τῶν Ρωμαίων, νικώμενοι ἀπὸ τὴν μνησικακίαν ἔπραττον ἐναντίον τῆ συμφέροντος, ἔχοντες κατὰ δυσυχίαν στρατηγὸν τὸν Κριτόλαον (2), ἄνδρα τολμηρὸν ἔ ὀρημητικὸν, ὁ ὁποῖος πρὸς τῆ φυσικῆ διαθέσει παρακινέμενος καὶ ἀπὸ τὸν φανητιῶντα ὄχλον, ὠρμησεν εἰς ἐπιχειρήματα βίαια· διὰτι, ὅτε Σέξτος Γ'έλιος, ὁ πρῶτος τῶν Ρωμαίων πρέσβειων, ἐζήτηι νὰ συναχθῆ τὸ συνέδριον τῶν Ἀχαιῶν, διὰ νὰ παραστήσῃ τὰς παραγγελίας τῆς συγκλήτης (3), ὁ Κριτόλαος ἔνευσε μὲν ἐν τῷ φανερῷ, κατέπεισε δὲ κρυφίως τὴς διαφόρους συνεδρεύοντας νὰ μὴ παρῆρησιθῶσιν, εἰς τρόπον ὡσε οἱ Ρωμαῖοι πρέσβεις ἠναγκάζοντο νὰ συλλαλήσωσι μόνον μετὰ τῆ Κριταλαῖς, ὁ ὁποῖος χλευάζων εἶπε πρὸς αὐτὴς ν' ἀναμεινῶσιν

(1) Γ'ες. λῆ. 1. Πολύβ. πρεσβ. ρηγ' ἔ Φλώρ. β'. κεφ. 46.

(2) Πausan. ἐν Ἀχαιῖ. (3) Πολύβ. πρεσβ. φηδ'.

ἄλλην σύνοδον, ἣτις ἔμελλε νὰ γένη μετὰ μῆνας ἕξ. Τότε οἱ Ρώματοι παροργισθέντες εἰς ἄκρον, ἐπέσρεψαν εἰς Ἰταλίαν ἄπρακτοι· ὁ δὲ Κριτόλαος θέλων ἢ ἀποδείξῃ, ὅτι δὲν ἠγάπα νὰ ἔχῃ φιλίαν μετὰ τῆς Ρώμης, συνήθροισε τὴν σύνοδον ἐν Κορίνθῳ, ὅπου καταφρονῶν τὴν συμβιβασικὴν μεσιτείαν τῷ Μετέλλῳ, ὅσις ἔσειλε πρέσβεις τὸν Γνάϊον Πακείριον καὶ τὸν νεώτερον Σκιπίωνα Ἀφρικανὸν, κατέπεισε τὸς Ἀχαιεὺς νὰ κηρύξωσι πόλεμον κατὰ τῆς Σπάρτης, τὴν ὁποίαν ἐβοήθει ἡ Ρώμη, καὶ εἰς ταύτην τὴν ἀπόφασιν συγκατένευσαν ἀφρόνως καὶ οἱ Θηβαῖοι καὶ οἱ Χαλκιδαῖς.

π. χ. Τῶτων δὲ γινόμενων ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ, συνέβη ἐν 152. τῇ Μακεδονίᾳ νέος πόλεμος (1). Δεκαεξέτη χρόνος μετὰ τὴν ἥτταν τῷ Περσέως, Ἀνδρίσκος ὁ Ἀδραμυτιεὺς ὠνόμαζεν ἑαυτὸν Φίλιππον λέγων, ὅτι ἦν υἱὸς τῷ Περσέως, καὶ ὅτι ὁ πατὴρ αὐτῷ ἀνέθρεψεν αὐτὸν ἐν τῷ κρυπτῷ, διὰ νὰ μὴ ἀφανισθῇ ὁμοῦ μετὰ τῶν λοιπῶν τῆς βασιλικῆς οἰκίας. Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς τῆς Συρίας Δημήτριος ὁ Σωτήρ, ὁ γυναικάδελφος τῷ Περσέως, πρὸς ὃν ἐκεῖνος κατέφυγε κατ' ἀρχάς, ὑπαπτεύων τ' ἀληθῆς, ἢ φοβόμενος τὸς Ρωμαίους, ἐπέμψεν αὐτὸν αἰχμάλωτον εἰς τὴν Ρώμην. Οὗτος δὲ μετὰ δύο χρόνους ἔφυγε καὶ ἐγνωρίσθη ὑπὸ τῶν Μακεδόνων, τῶν ἐχθρῶν τῶν Ρωμαϊκῶν διαταγῶν, βασιλεὺς, κυριεύσας καὶ μέρος τῆς Θετταλίας. Οἱ Ρώματοι ἀκύναντες τὴν ἀποσασίαν ἐν Μακεδονίᾳ, ἐπέμψαν τὸν Σκηπίωνα Νασίκαν, ὅσις εἶχε μεγάλην εἰσπραγὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀφ' ἧς χρόνε συνεστράτευσεν μετὰ τῷ Αἰμιλίῳ Παύλῳ, προσάξαντες νὰ ἐρευνησῇ τὴν

(1) Λίβ. μδ'. καὶ ν'. Φλωρ. Β'. 14. Ζαναρ. τόμ. Β'.

κατάσασιν τῶν πραγμάτων· ὁ δὲ ἔλθων εἶπεν, “ὅτι
 ἡ βοηθέμενος ἀπὸ τῆς Ἀχαιῶν καὶ ἀπὸ τινῶς Θεττα-
 ἡ λῆς μάλισ ἐδυνήθη νὰ φυλάξῃ τὰς πρὸς ἄρκτου
 ἡ ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος ἐναντίον τῶν ἐπιδρομῶν τῆ
 ἡ ἑξέρῃ, ὅτι ἡ Μακεδονία ὅλη ἀπεσάτησεν, ὅπῃ ἂ
 ἡ Ἀνδρίσκος ἐκυρίευσεν τὴν βασιλείαν καὶ ἔλαβε τὸ ἄ-
 ἡ νομα τῆ Φιλίππου, καὶ ὅτι πολλοὶ τῶν Θρακῶν ἠνώθη-
 ἡ σαν μετ’ αὐτῆ.” Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Ῥωμαῖοι ἔσει-
 λαν εἰς τὴν Ἑλλάδα μεγάλην δύναμιν καὶ στρατηγὸν
 τὸν Γέντιον Θάλαν. Ὁ Ἀνδρίσκος ἐνίκησε μὲν τῆ π. χ.
 του, ἐνίκηθη δὲ ὑπὸ τῆ Μετέλλου δις κατὰ κράτος, 149
 καὶ ἠναγκάσθη νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν Θράκην, ὅπῃ μὴ
 δυνάμενος ὁ Μετέλλου νὰ τὸν καταδιώξῃ διὰ τὰς ἐν
 Ἀχαιῶν παραχῆς, περιῶν ἐμνήσθημεν ἀνωτέρω, κατ-
 ἔπεισε τὸν βασιλεῖα τῆς Θράκης νὰ τὸν ἐγχειρίσῃ εἰς
 αὐτόν. Μετ’ ἧ πολὺ δὲ ἐπαρρησιάζῃ ἕτερος νομιζό-
 μενος υἱὸς τῆ Περσέως, ὀνομαζόμενος Ἀλέξανδρος,
 ἐδιώχθη δὲ ὑπὸ τῆ Μετέλλου εἰς τὴν Δαρδανίαν. Ἡ
 Μακεδονία ἤδη ἐγένετο Ῥωμαϊκὴ ἐπαρχία. Μετὰ δὲ τι π. χ.
 νας χρόνους (π. χ. 143) ἐπαρρησιάζῃ τρίτος ἀντα- 148
 γωνιστὴς (1), δεῦτερος Ψευδοφιλιππος, κηρύττων ἐ-
 αὐτὸν ὁμοίως υἱὸν τῆ Περσέως, ἐνίκηθη ὅμως ὑπὸ τῆ
 Τρεμελλίου Σκρόφα καὶ ἐφονεύθη.

Ἡ ἐν Μακεδονίᾳ ἀποσασία διὰ τὸν Ἀνδρίσκον
 δὲν εἶχε παύσῃ διόλου, ὅταν αἱ φλόγαι τῆ πολέμου,
 τὰς ὁποίας ἐξέκαυσαν αἱ Ἀχαιοὶ, διεσπάρησαν ἕδη
 εἰς τὰς μεσημβρινὰς ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Με-
 τελλου βλέπων, ὅτι διὰ λόγων δὲν ἠμπόρει τι νὰ κατ-
 ορθώσῃ, εὐθὺς ὅταν ἐσυγχώρησαν τὰ πράγματα τῆς

(1) Διβ. ἑκταμ. βιβλ. γ'. Εὐτρόπ. βιβλ. δ'.

π. χ. Μικεδονίας, ἐξεστράτευσεν εἰς Ἡράκλειαν, τὴν ὁποίαν
 144. ὁ Κριτόλαος ἐν ἀρχῇ τῆ πολέμου ἐπολιόρκησε, κα-
 ταδιώκων αὐτὸν, μάχη κατενίκησε πλησίον τῆς Σκαρ-
 φείας, πόλεως τῶν Λοκρῶν, κατασφάζας καὶ χιλίους
 Ἀρκάδας κατὰ τὴν Ἐλάτειαν, οἱ ὅποιοι διαφυγόν-
 τες μετὰ τὴν ἥτταν, ἐπιάωθησαν ἐν τῷ ἐπιστρέφειν
 εἰς τὴν πατρίδα· ὁ δὲ Κριτόλαος, ὁ ὁποῖος δὲν
 εὐρέθη ἐν τοῖς νεκροῖς, κατάτνας μὲν (1) ἀπέ-
 θανεν ἐν ταῖς ἐκείσε βάλτοις, κατ' ἄλλους δὲ (2)
 ἐφαρμακεύθη ἀφ' ἑαυτοῦ. Ὁ δὲ Ρωμαῖος στρατηγὸς
 ἐστράτευσε μετὰ ταῦτα εἰς τὰς Θήβας, καὶ εὐρῶν τὴν
 πόλιν σχεδὸν ἔρημον ἀνδρῶν, οἱ ὅποιοι ἀνέφυγον εἰς
 τὰ ὄρη διὰ τὸν φόβον, ἐπρόσβαξε τὴν στρατιωτὰς ν'
 ἀφήσωσιν ἀβλαβῆ τὴν πόλιν, καὶ παρεκίνησε τὴν φυγάδας
 νὰ ἐπιστρέψωσι καὶ νὰ ὑποταχθῶσι, καὶ ἐζήτησε μόνον νὰ
 θανατώσωσι τὸν Πυθέαν, τὸν Βοιωτῖον στρατηγόν,
 ὅστις κατέπεισεν αὐτὸς νὰ ἐνωθῶσι μετὰ τῶν Ἀχαιῶν.

Ὁ Μέτελλος ἤδη διανοεῖτο νὰ ἔμβη εἰς τὴν Πε-
 λοπόννησον, καὶ νὰ καταπαύσῃ παρρυθῶς, εἰ δυνατόν,
 τὸν πόλεμον· ὅμως ἀποσρεφόμενος τρόπον τινὰ τὸν
 διὰ τῶν ὅπλων ἀγῶνα, ἠγωνίζετο νὰ εἰρηνεύσῃ τὴν
 Ἀχαιὺς διὰ φιλικῶν καὶ εἰρηνικῶν λόγων, ὑποσχόμε-
 νος αὐτοῖς καὶ εἰρήνην, πλὴν εἰάν ἡ Σπάρτη καὶ αἱ ἄλ-
 λαι ἐπ' αὐτὸς ἐπαρχαίαι ἀποκατασταθῶσι καὶ ἀφεθῶσιν
 ἐλεύθεραι καὶ αὐτόνομοι. Ἀλλ' οἱ Ἀχαιοὶ, εἴτε ἐθε-
 λοκακῆντες, εἴτε μὴ πιστεύοντες εἰς τὸν ἐχθρὸν, παρ' ἑ
 πολλάκις ἠπατήθησαν, ἀπέρριψαν τὰ προβλήματα
 καὶ ἠτοιμάζοντο εἰς πόλεμον, καὶ Δάϊος ὁ Μεγαλα-
 πολίτης, ἀνὴρ ἕδεν ἥττον ὑποδεέστερος τῷ Κριτολάῳ

(1) Πυσαν. ἐν Ἀχαικ. (2) Λιβ. ἱστ. βιβλ. νβ'.

κατὰ τὴν τὸλμην, ὅσιν διωρίσθη στρατηγὸς ἀντ' ἐκεί-
νε, συναθροίσας 20,000 ἀνδρώτων στρατεύματα, συν-
νισάμενον ἀπὸ Ἀχαιῶν, Ἀρκάδας ἔ ἀπελευθέρους
δέλους, ἠτοιμάζετο νὰ φιλονεικήσῃ περὶ τῆς τύχης τῆς
Ἀχαιῶν μετὰ τῆς Ρώμης. Ὁ Μύμμιος, ὁ νέος ἵπκα-
τος, ὅσιν ἐχειροτονήθη στρατηγὸς ἀντὶ τῆ Μετέλλου,
στρατοπεδεύσας ἐν τῷ ἰδμῷ, διὰ νὰ παρατηρῇ τὰ ἐχ-
θρικά κινήματα, ἔταξεν ἐν τάγμα συμμαχικὸν εἰς τὸ
μεσημεριῶν τῆ ἰδμῷ μέρος, ὅπου ἡ ὁδὸς ἄγει εἰς τὴν
Πελοπόννησον. Οἱ Ἀχαιοὶ ἐνίκησαν τῆτο τὸ μικρὸν
τάγμα φονεύσαντες ὡς 500 αἰτῶν, ἔ ἐπαρθέντες
ἤδη, ἐκινήθησαν κατὰ τῆ στρατεύματος τῶν Ρωμαίων.

Ἐν τέτοις, ὁ Μύμμιος, ὅσιν ἐνόησε τὴν χαρὰν
ἔ πεποιθήσιν τῶν Ἀχαιῶν ἔ προεἶδε τὰ μέλλοντα,
παρετάχθη εἰς μάχην, ἔ ὡς ἶδε τὸν ἐχθρὸν πλη-
σιάζοντα, ἐπρόσαξε τὸ ἵππικὸν νὰ πολεμήσῃ τὸ ἵπ-
πικὸν τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι ταραχθέντες εἰς ταύ-
την τὴν ἀπροσδόκητον ἀντίσασιν, ἐτράπησαν εἰς φυ-
γὴν· τότε δὴ ἔ οἱ πεζοὶ πολεμύμενοι ἀνδρείως ὑπὸ τῶν
Ρωμαίων ἔ βιαζόμενοι ὑπὸ τῆ πλήθους, μετὰ μεγά-
λην ἀντίσασιν, ἐτράπησαν ἔ αὐτοὶ εἰς τελέαν φυγὴν.
Ὁ Μύμμιος, ὅσιν ἐδίωκεν αὐτὸς ἔως εἰς τὴν Κόριν-
θον (1), τὴν ὅποιαν ἐμελέτα νὰ πολιορκήσῃ, βλέ-
πων τὰς πύλας ἀνοικτὰς ἔ τὴν πόλιν ἔρημον ἐθαύ-
μασε, ἔ ὑποπτεύων ἐνεδραν ἔ ἐπιθυλὴν, ἔμεινε δύο
ἡμέρας ἐστρατοπεδευμένος ἔξω τῆς πόλεως, τῆ δὲ
τρίτῃ ἐμβὰς, ἐξεπλάγη εἰς τὴν πλυσιότητα, με-
γαλοκρέπειαν ἔ τρομερὰν θέσιν τῆς πόλεως, τῆς
ὅποιας ἡ λαμπρότης κατήντησεν εἰς παροιμίαν (2).

(1) Γ'ες. λδ', κεφ. β'. Πausan. ἐν Ἀχαιῶν.

(2) Non cuivis homini contingit adire Corin-

Διὸ πρῶτον μὲν ἐπρόσαξε τὰς ξρατιώτας νὰ σώσωσι τὰ πλέον πολύτιμα ἀγάλματα ἔτι τὰς εἰκόνας τῶν ναῶν ἔτι ἄλλων δημοσίων κτισμάτων, ἔπειτα δὲ νὰ κατακαύσωσι τὴν πόλιν, ὅτε λέγουσι τόσα πολλά ἦσαν τὰ φιλοτέχνα ἔργα, τὰ ἀργυρᾶ, χρυσᾶ ἔτι χάλκινα, τὰ ὅποια καταναλώθησαν ἀπὸ τὰς φλόγας τῆς πυρῆς, ὡς ποταμοὶ τῶν ἀναλυομένων ποικίλων μετάλλων ἔρρεον διὰ τῶν ὁδῶν ταύτης τῆς δυσχερῆς πόλεως (1), ἔτι ἐξημέτισαν τὸ φημιζόμενον μίγμα, τὸ ὅποιον ὠνομάθη Κορίνθιος χαλκὸς ἔτι διὰ πολλῶν αἰῶνων ἐτιμᾶτο πολλά. Μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Κορίνθου (2), κατέσκαψεν ὁ Μιέμμιος ἔτι τὰς Θήβας ἔτι τὴν Χαλκίδα διὰ τὴν μετὰ τῆς Ἀχαιῶν συμμαχίαν.

Ἐντέτοις, ἡ Ἀχαιῶν ἔμεινεν εἰς ἓν εἶδος ἀδρανείας ἔτι ἀποπαρκώσεως μὴ βυλευομένη, ἕτε ἀγωνιζομένη ὀπωσῆν ὑπὲρ σωτηρίας. Ὁ Δίαιος, διὰ τῆς ὁποίης τὴν θρασυτητα προέκυψεν ἡ παρῆσα συμφορὰ, ἔφυγεν εἰς Μεγαλόπολιν, ἔτι ἀποκτείνας αὐτοχειρὶ τὴν γυναῖκα, ἀπέθανε πικρὸν φάρμακον. Ἐκ δὲ τῶν Ἀχαιῶν πόλεων πολλὰ μὲν ἐγκατελείφθησαν ἀπὸ τῆς προσιώτας ἔτι ἐγκατοίκους, ὅλοι δὲ ἀνέμενον μὲν τρόμον ἔτι φόβον τὴν μέλλουσαν αὐτῶν τύχην. Ὁ δὲ Μιέμμιος καταστρέψας τρεῖς μεγάλας πόλεις, κατέλυσε μόνον τὰ τείχη τῶν λοιπῶν ἰσχυρῶν πόλεων ἀναγκάζων τὰς ἐγκατοίκους νὰ παραδώσωσι τὰ ὄπλα· μετὰ

thum, ἦτοι, ἢ παντὸς πλεῖν εἰς Κορίνθου (Ὁρατ. ἐπιστ. 13. σίχ. 36.).

(1) Φλαῶν β', κεφ. 16.

(2) Μετὰ 103 χρόνους ἀνεκτίθη ἔτι ἀποικίσθη ὑπὸ τῆς Ἰσθμίου Καίσαρος.

δὲ τὴν ἀφίξιν τῶν δέκα ἐπιτρόπων ἐκ Ρώμης, τότε π. χ. μὲν δὴ ἡ συμμαχία τῶν Ἀχαιῶν κατελύθη διὰ ψή- 146·
 φίσματος, καὶ αἱ διάφοροι αὐτῆς ἐπαρχίαι καὶ πόλεις
 ἐκηρύχθησαν χωρισαὶ καὶ ἀνεξάρτητοι. Ἐν ὅλῃ τῇ
 Πελοποννήσῳ κατελύθησαν αἱ ἐκκλησίαι τῆς δῆμης,
 καὶ ἡ συγχωρηθεῖσα εἰς τὲς ἐγχωρίους ἐλαχίστη μερίς
 τῆς πολιτικῆς διοικήσεως μετεκομίσθη ἐκ τῆς δῆμης εἰς
 τὲς πλείους τὲς ὀλίγους, τῶν ὁποίων τὴν περιβίαν
 οἱ Ρωμαῖοι ἐθεώρουν ὡς ἐνέχυρον τῆς ὑποταγῆς, οἱ
 ὅποιοι θέλοντες νὰ ἐμποδίσωσι πᾶσαν αἰξίησιν τινὸς
 ἰδιώτου καὶ τὴν ἐκ ταύτης ἐνδεχομένην ταραχὴν τῆς
 Ρώμης, εἰ μόνον ἐφρόντισαν νὰ καταστήσωσι τὲς πλε-
 σιωτέρους ἐνδεεῖς καὶ ἀπόρους γράφοντες φόρους καὶ ζη-
 μίας, ἀλλὰ καὶ ἐθέσπισαν νὰ μὴ ἔχωσιν οἱ πλείοι
 κτήματα ἔξω τῶν συνόρων τῆς πατρίδος. Ἡ Ἑλλάς
 ἔγινεν ἤδη Ρωμαϊκὴ ἐπαρχία ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀχαιᾶ,
 διότι μετὰ ταύτης τῆς δημοκρατίας τὴν κατάλυσιν
 ὑπετάχθη καὶ ἡ Ἑλλάς παντελῶς. Ἐν ταύτῃ τῇ ἐπαρ-
 χίᾳ περιλαμβάνοντο ἡ Πελοπόννησος, Ἀττικὴ, Βοι-
 ωτία, Φωκίς, καὶ ὅλον τὸ μέρος τῆς Ἑλλάδος, τὸ
 ὅποσον κεῖται κατὰ μεσημβρίαν τῆς Ἡπείρου καὶ Θεττα-
 λίας· αἱ δὲ ἀρκτικῶς κείμεναι χώραι ἕως τῶν ἀκρῶν
 τῶν Μακεδονικῶν συνόρων ἀπετέλουν τὴν Μακεδονίαν.

Ἡ Ἑλλάς ἤδη καταταχθεῖσα εἰς τὸν ἀριθμὸν
 τῶν ἄλλων γενῶν τῆς Ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας, ἔδεδε
 ἴχνη τῆς ἐθνικῆς ὑπάρξεως ἐφύλαττε, καὶ μὴ συνευτυ-
 χῆσα παντελῶς μὲ τὲς πορθητὰς αὐτῆς εὐτυχῆντας,
 συνεδυσύχει μὲ αὐτὰς δυσυχῆντας. Μισθριδάτης, ὁ
 βασιλεὺς τῆς Πόντου, ὁ δυνατώτατος καὶ τολμηρότα-
 τος πάντων τῶν βασιλέων, ὅσοι ἤγειραν ποτὲ τὰ π. χ.
 ὄπλα κατὰ τῶν Ρωμαίων, ἐνίκησε τὲς Ρωμαϊκὰς 88.

ερατηγὺς, ἔκατέσφαξεν ὅλους τὺς Ῥωμαίους ἔνθα Ἰταλὺς ἐν Ἀσίᾳ (1). Οἱ Ἕλληνας γενάζοντες ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸν ζυγόν, ἠνώθησαν μὲ τῶν τὸν τρομερὸν ἐχθρὸν τῶν τυράννων.

Ὁ Μιθριδάτης εὗρε μεγάλην ἀποδοχὴν εἰς τὰς ἐν Ἀσίᾳ Ἑλληνικὰς πόλεις ἔνθα οἱ κάτοικοι καταδυναστευόμενοι ὑπὸ τῶν Ῥωμαϊκῶν διοικητῶν, τραπέζιτων ἔτελώνων, ἐμίσην τὺς Ῥωμαίους, καὶ πάντες ἐβιάζοντο αὐτὸν ἕως ἐχθρὸν, ἀλλ' ὡς σωτῆρα ἔλυτρωτήν. Μόνον δὲ ἡ Ῥόδος, ἡ δυνατὴ κατὰ τὴν θάλασσαν, ἠναντιώθη ἔνθα ὑπέμεινε δις τὴν πολιορκίαν· ἔνθα ὅλον ὅτι αὕτη ἡ νῆσος ἐτιμωρήθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων διὰ τὴν μεσιτείαν ὑπὲρ τῆς πρώτης βασιλείας τῆς Μακεδονίας Περσέως ἔνθα ἀπώλεσε τὴν ἐξουσίαν τῆς Καρίας ἔνθα Λυκίας, ἀνεπέσωκεν ἕως ἤττον ὀλίγον ἕως τὴν συμμαχίαν μετὰ τῆς Ῥώμης, ἔνθα ἔμεινε ἐλευθέρη ἔνθα πιστὴ εἰς τὺς Ῥωμαίους, δι' ὃ ἔνθα μεγάλως ἐτί-

(1) Εὐθύς μετὰ τὴν ἀνάβασιν αὐτῆ ἐπὶ τὸν θρόνον ἠδίκησε τὴν κυριεύσει μέρους τῆς μικρᾶς Ἀσίας. Περὶ τὸ ἡβ' ἔτος πρὸ Χριστοῦ ἔλαβε τὴν Καππαδοκίαν. Ὁ Σύλλας ἐκάθισε πάλιν ἐπὶ τὸν θρόνον τὸν διωχθέντα ἐκ τῆς Καππαδοκίας βασιλεῖα (91 π. χ.). Μετ' ἐπολιτεύσει οὗτος τὴν Καππαδοκίαν ἔνθα Βιθυνίαν. Ἀλλ' ὁ Μάνιος Ἀκύλιος ἀποκαθίστησι τὺς διωχθέντας βασιλεῖς, ἔνθα κατατίθει τὸν βασιλεῖα τῆς Βιθυνίας τὴν εἰσβάλη εἰς τὴν βασιλείαν τῆς Πόντου. Ὁ Μιθριδάτης μάχη νικήσας τὸν Ἀκύλιον, λαμβάνει αἰχμάλωτον αὐτὸν ἔνθα τὸν Κ. Ὀπτιον, ἔνθα ἀτιμάσας ἐθανάτωσε. Κατὰ τὸν ἐν μικρᾷ Ἀσίᾳ γενόμενον φόνον ἀτίθαινον 150,000 ἢ 80,000 Ῥωμαῖοι (Ἀπ. π. κ. Μιθρ. κ. 10. Γ' σ. λή. 4. Μίμν. παρὰ Φωτ. Πλάτρωχ. εἰς Σύλλαν).

μησεν αὐτὴν ὁ Σύλλας (1). Ὁ Μιθριδάτης ἔμεινεν ἤδη ἐν τῇ Περγάμῳ θέλων νὰ μεταμορφώσῃ τὴν διαίτησιν τῆς μικρᾶς Ἀσίας. Ὁ στρατηγὸς αὐτῆ Ἀρχέλαος ἐστράτευσε μετὰ ναυτικῆς καὶ πεζικῆς δυνάμεως ἀξιολόγου εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ κυριεύσας τὰς πλείους Ἑλληνικὰς νήσους, καὶ μάλιστα τὴν Δῆλον ὁμοῦ μετὰ τῶν αὐτῶν μεγάλῃ θησαυρῷ, ὑπέχετο ἢ ἀποδώσῃ αὐτὴν εἰς τὰς Ἀθηναίους, ἀφ' ὧν ἀπέστη, καὶ ἔτιωσ ἔλαβε τὴν εὐνοίαν τότε τῷ ἤδη ἐχθρῷ ἑθνεῖ. Οἱ Ἀθηναῖοι παρεκινήθησαν ἤδη πρότερον εἰς ἀποσχίαν κατὰ τῶν Ῥωμαίων ὑπὸ τῷ Ἐπικυρεῖ φιλοσόφῳ Ἀριστίωνος, ὁ ὅποιος ἐλθὼν εἰς Ἀθήνας ἔχων τὸν ἐκ τῆς Δήλου θησαυρὸν καὶ 2000 ἀνδρώπεις, ἔλαβε καὶ τὴν ἐξουσίαν αὐτῆς τῆς πόλεως. Τὰ περισσότερα ἔθνη τῆς Ἑλλάδος ἐβόηθον τὸν βασιλέα τῶν Πόντου, καὶ μόνον αἱ Θεσπιαί, πόλις τῆς Βοιωτίας, ἔμειναν πισαί. Ὁ Βρέτιος Σέρρας, τὸν ὅποιον ὁ διοικητὴς τῆς Μακεδονίας ἐπεμφεν ἐναντίον τῷ Ποντικῷ στρατεύματι δὲς αὐτῷ μικρὰν δύναμιν, ἐνίκησε μὲν τὸν Μητροφάνην, ὅστις ἐκυρίευσεν τὴν Εἰθιοίαν, δὲν ἐδυνήθη ὅμως νὰ κατορθώσῃ τι περισσότερον. Ὁ Ἀ. Κορνῆλιος Σύλλας πικρῶς ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων τὰ περὶ τότε τῷ πολέμῳ, καὶ ταπεινώσας, ὡς ἐνόμιζε, τὰς ἐν Ῥώμῃ ἐχθρὰς αὐτῷ διὰ πολλῶν τυραννικῶν ἔργων, λαθῶν πέντε τάγματα (legiones) καὶ μερικὰς σπείρας (cohortes), ἦλθεν ἐκ τῆς Ἰταλίας εἰς τὸ Δυρράχιον, καὶ στρατεύσας διὰ τῆς Θετταλίας καὶ Αἰτωλίας, ἐξεβίασε πολλὰς συνεισφορὰς, ἐδέχθη τὴν ὑποταγὴν τῶν Βοιω- 87.

(1) Δίβ. 44, 23 κτ. 45, 50. κτ. Πολυβ. ἐκλ. πρῆσθ. Ἀπκ. π. π. Μεδρ.

τῶν, ἃ ἤλθε πλησίον τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν, ὅτε εὐρίσκοντο ὁ Ἀρισίων ἃ Ἀρχέλαος. Ὁ Σύλλας μὴ δυνήθεις νὰ κυριεύσῃ τὴν πόλιν μὲ βίαν, ἠναγκάσθη ν' ἀποκλείσῃ τὸν Πειραιᾶ ἃ τὴν πόλιν μὲ διαφόρους μηχανὰς, αὐτὸς δὲ ἤλθεν εἰς τὴν Ἐλευσίνα ἃ εἰς τὰ Μέγαρα πρὸς παραχειμασίαν· ἐπεὶ δὲ ἃ χρημάτων εἶχε χρεῖαν πολλῶν πρὸς πόλεμον, ἐγύμνωσε τὸς Δησαυρὸς ἀπὸ τῆ ναῦ τῆ Ἀπόλλωνος ἐν Δελφοῖς, τῆ Ἀσκληπιῦ ἐν τῇ Ἐπιδαύρῳ, καὶ τῆ Διὸς ἐν τῇ Ὀλυμπίᾳ λέγων, ὅτι αὐτὸς θέλει φυλάξῃ αὐτὸς ἀσφαλέστερον. Δύο δὲλοι ἐν τῷ Πειραιεῖ ἀτήγγελλον εἰς τὸν Σύλλαν πάντα τὰ γινόμενα ἐν τῇ πόλει ρίπτοντες μολυβδῖνας σφαίρας, ἐν αἷς ἦσαν γεγραμμένοι αἱ εἰδήσεις. Ἀλλ' ὁ Σύλλας ἀπεκρέθη ἔχ' ἤττον πολλάκις μετὰ μεγάλης φθορᾶς. Ὁ Δρομιχαίτης ἐπεμψε πρὸς τὸν Ἀρχέλαον νέαν βόηθειαν στρατιωτῶν. Ἀλλ' ἐν τῇ πόλει ἃ ἐν τῷ Πειραιεῖ ἦν ἡ σπάνις τῶν τροφῶν περισσότερον παρὰ τῶν στρατιωτῶν, ἃ ὁσάκις ἐμελετᾶτο ἡ εἰσκομιδὴ τῶν τροφῶν, ἐπροδίδετο εἰς τὸν Σύλλαν, ὁ ὅποιος ἐκυρίευσεν τελευταῖον τὴν πόλιν ἐξ ἐφόδου. Οἱ ταλαίπυροι πολῖται, οἱ ὅποιοι ἔτε εἰδύναντο νὰ φύγωσιν, ἐφοπ. χ. νεύοντο ἀνηλεῶς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν. Ὁ δὲ Ἀρισίων 86. κατακαύσας τὸ Ὠδεῖον, κατέφυγεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν. Τῇ ἐπαύριον ἐκήρυξεν ὁ Σύλλας, ὅτι ἀπέδιδε τὴν ἐλευθερίαν εἰς ὅλους τὸς ἐλευθέρους Ἀθηναίους, ἐξ ὧν ὀλιγοσοὶ διέφυγον τὸν θάνατον, ἃ ἀπηγόρευε μόνον τὸ δίκαιον τῆς ψηφιοφροσύνης, τὸ ὅποιον μετὰ ταῦτα πάλιν ἐσυγχώρησεν. Ὁ Ἀρισίων ἃ οἱ τὰ αὐτῆ φρονῶντες ἐν τῇ ἀκρόπολει παρεδόθησαν ἀναγκάζομενοι ὑπὸ τῆς πείνης, ἃ ὁ Ἀρισίων ἐφονεύθη. Ὁ δὲ

Ἀρχέλαος ἀπέπλευσεν ἀπὸ τῆ Πειραιῶς χωρὶς νὰ ἐμποδιῶθῃ ἀπὸ τὸν Σύλλα, ὅσιν ὑπερείτο σόλυ.

Ταξιάρχης, ὁ στρατηγὸς τῆ Μιθριδάτου, κατέβη ἐκ τῆς Θράκης ἔξ Μακεδονίας μετὰ 110,000 στρατιωτῶν, ἔξ ἠνώγει μετὰ τῆ Ἀρχελάου ἐν τῇ Θεσσαλίᾳ. Ὁ Σύλλας ἐστράτευσεν εἰς τὴν Βοιωτίαν, ὅπου ἐμελέτα νὰ πολεμήσῃ τὸν ἐχθρὸν. Ὅτε δὲ τὰ δύο στρατεύματα ἀντεστρατοπέδευσαν, οἱ στρατηγοὶ τῆ Μιθριδάτου παρρηγῆντες εἰς τὸ πολλαπλάσιον τῆ ἀριθμῶ ὑπερηφανεύοντο· ἀλλ' ὁ Σύλλας, ἂν καὶ εἶχεν ὀλίγον στρατὸν, κλείσας αὐτὰς εἰς τὴν Χαιρωνεῖαν, τόπον στενὸν ἔξ κρημνώδη, ἔξ ἐπιπεσὼν ἀπροσδοκῆτως, πολλὰς αὐτῶν κατέκοψεν, ὥστε ἀπὸ τοσούτων μυριάδων μύριοι μόνον ἐσώθησαν· ἐκ δὲ τῶν Ῥωμαίων δεκατέσσαρες μόνον ἔλιπον, ἐξ ὧν οἱ δύο πρὸς τὴν ἐσπέραν ἐπέσρεψαν. Ὁ Μιθριδάτης ἐτυράννησε πολλὰ ἔθνη ἔξ πόλεις τῆς Ἀσίας, ὅσας ὑπώπτευεν, εἰς δὲ τὰς Ἑλληνικὰς πόλεις ἀπέδωκε τὴν ἐλευθερίαν φοβόμενος γενικὴν ἀποσασίαν.

Ὁ βασιλεὺς τῆ Πόντου, ὅσιν παρ' ὀλίγον ἐκινδύνευσεν διὰ τὴν ἰδίαν αὐτῆ τυραννίαν, ἐπεμφεν εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸς τὸν Ἀρχέλαον 80,000 ἀνδρώπεις ἔξ στρατηγὸν τὸν Δορύλαον. Διὸ ἕτερα μάχη συνέβη ἐν Χαιρωνεῖα, ὅπου ὁ Σύλλας τὰς στρατιώτας αὐτῆ βλέπων διασκορπιζομένους ἔξ φεύγοντας, ἀνήρπασεν αὐτὸς μόνος ἐν σημαῖον, ἔξ ἔτιωσ ὁρμῶν εἰς τὰς ἐχθρὰς ἐνίκησεν αὐτὰς κατὰ κράτος, ἔξ ἐπολέμησεν ἔξ τὸν Ἀρχέλαον εἰς αὐτὸ τὸ ἴδιον στρατόπεδον, ἔξ ἐδίωξεν αὐτὸν εἰς τὴν Χαλκίδα. Τῷ ἐπομένῳ χρόνῳ ἐγένινεν εἰρήνη μετὰ τῆ Σύλλα ἔξ Μιθριδάτου, ἀφ' ἧ αἱ Ἑλληνικαὶ ἐπαρχίαι, αἱ ἐν Ἀσίᾳ τε ἔξ Εὐρώπῃ, ἐκα-

π. χ. κεργήθησαν πάλυ ὑπὸ τῆ Σύλλα ἢ τῆ ἐχθρῆ αὐτῆ
85. Φιμβρίε ἢ τῶν στρατευμάτων· ἐπειδὴ τὸ ἐν Ρώμῃ
ἐναντίον μέρος ἀπεφάσισε νὰ καθαιρέσῃ τὸν Σύλλαν
ἀπὸ τῆς στρατηγίας.

Οὐ πολλῶ δὲ ὕπερον μετὰ τὰς συμφορὰς τῆ Μι-
θριδατικῆ πολέμου ἠκολέθησαν αἱ λεηλασίαι τῶν ἐκ
Κιλικίας πειρατῶν, οἱ ὅποιοι αὐξάνοντες κατ' ὀλίγον,
ἔγιναν τόσον δυνατοί, ὥστε ἐφαίνοντο ζητῶντες ἢ αὐτὴν
τὴν θαλασσοκρατίαν τῆς Μεσογείου θαλάσσης, οἱ ὅ-
ποιοι ἔχοντες 1000 καθωπλισμένας τριήρεις, ὥρμην
ἔ μόνον εἰς τὰ πλοῖα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς νήσους καὶ
πόλεις, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐκυρίευσαν ὡς 400 (1).
ἠρήμονον δὲ τὴν Ἑλλάδα ἐν διαστήματι 40 σχεδὸν ἐτῶν,
ἕως ἔ ὑποταχθέντες χωρὶς ὁμολογίας ὑπὸ τῆ Πομ-
πηίε, κατεσπάρησαν εἰς διαφόρους χώρας μακρὰν τῆς
θαλάσσης. Ἡ Ἑλλὰς ἐγίνεν ἐξ αἰτίας τέτων τῶν
συμφορῶν τόσον ὀλιγάνθρωπος, ὥστε ἐνεκρίθη ἀναγ-
καῖον νὰ σαλευθῆ πρὸς κατοικισμὸν σῶμα ἰκανὸν αὐτῶν
τῶν πειρατῶν εἰς τὴν Πελοπόννησον (2).

(1) Ὅρα Στρ. ΙΔ'. Ιε'. Η'. Πλέτ. εἰς Σύλλαν. Ἀππ.
πολ. Μιδρ. Δίονα Κάσσ. λς'. 3-19.

(2) Οἱ Κίλικες, Ἰσαυροὶ ἢ οἱ κάτοικοι τῆς νήσου Κα-
ρίας πρὸ καιρῶ ἔζον ἀπὸ ἀρπαγῆς. Ὁ συμβὰς Συριακὸς
πόλεμος ἐπὶ τῶν χρόνων τῆ βασιλείας Τρύφωνος ἐβοήθει
τὰ ἐπιχειρήματά των. Αὐτοὶ κατώκην μάλισα τὸν Κώρυ-
κον, δυνατὸν φέρριον τῆς Κιλικίας, ἢ ἐπώλεν τῆς αἰχμα-
λώτες εἰς τὴν Δῆλον ζῶντες μετὰ τῶν κατοίκων ταύτης
τῆς νήσου ριλικῶς. Ἰσίδωρος, ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν, κατεσκευά-
σε σόλον. Ὁ ἤλι ἢ θάλασσα μεταξὺ Κυρήνης ἢ Ἑλλάδος
ἕως τῆς Εὐβοίας ἠνωχλεῖτο παρ' αὐτῶν, ἢ ὀνομάζετο διὰ
τὰ πολλὰ λάφυρα, ὅσα ἐκέρδαινον, χρυσοῦ ἢ θαλάσ-
σα (Φλώρ. 3, 6.). Τελευταῖον, πᾶσα ἡ θάλασσα ἠνω-

Τὸ αἷμα τῶν ἐμφυλίων πολέμων τῆς Ρώμης ἐπ-
επόλαξεν ἐφ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα· μετὰ δὲ τὴν παύ-
σιν τούτων ὁ μὴ φαινόμενος φίλος τῆ νικητῆ ἐνομιζέτο

χλεῖτο ἀπ' αὐτῆς, οἱ ὅποιοι, ἂν καὶ ποτε ἐνικῶντο, ἐπαρρη-
σιάζοντο πάλιν. Οἱ βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου καὶ ὁ Μιθριδάτης
ἐβούδην αὐτῆς, οἱ μὲν ἐναντίον τῆς Συρίας, ὁ δὲ ἐναντίον τῆς
Ρώμης. Ὁ Σύλλας μετὰ τὴν κατάταυσιν τῆ Μιθριδατικῆ
πολέμου περιεσοχισμένος ἦν ὑπὸ πολλῶν περιστάσεων, δὲν
ἰδύνατο νὰ τῆς ἀντισταθῇ. Ἡ Κνίδος, Κολοφῶν, Σάμος καὶ
ἄλλαι περιβόητοι πόλεις ἠρτάγησαν, καὶ αὐτοὶ ἔκαυσαν τῆς
περιφέρειας ναυὲς τῆς Ἀσίας καὶ Ἑλλάδος, οἷον τῆς Κλάρης,
Σάμου, Ἐπίδαυρου, Σαμοθράκης κτ., μὴ συγχωρῆν-
τες ἄλλην θρησκείαν, εἰ μὴ τὴν λατρείαν τῆ Ἥλις (Μί-
θρου). Οἱ κάτοικοι τῶν νησῶν τῆ Αἰγαίου πελάγους, πολ-
λοὶ τῆ Πόντου, τῆς Ρόδου, Κύπρου τε καὶ Παμφυλίας ἠνά-
δισαν μετ' αὐτῶν δελεαζόμενοι ὑπὸ τῆς φιλοκερδείας. Οὗ-
τοι οἱ πειράται ἦσαν μὲν διαφόρων γενεῶν, ὠνομάζοντο δὲ
τῷ κοινῷ ὀνόματι Κίλικες· διότι πρῶτον ἐφάνησαν ἐν τῇ
ὄρειῃ Κιλικίᾳ· πλὴν αὐτοὶ δὲν ἤθελον νὰ λογίζονται πει-
ράται, ἀλλ' ἔθνος φιλέμπορον. Ἡ ἐν Παμφυλίᾳ Σίδα ἦτο
μάστιγα τὸ ναύσταθμον αὐτῶν. Εἰς μάστιγιν ἠγωνίζετο ὁ Με-
ρήνας, τὸν ὅποιον ὁ Σύλλας ἀφῆκεν ἐν Ἀσίᾳ (670 ἀπὸ κτ.
Ρ.), νὰ ἐμποδίσῃ τὰς κακουργίας αὐτῶν. Αὐτοὶ ἐφαινο-
το καὶ εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Ἰταλίας, ἀπέβαινον καὶ ἤρτα-
ζον ἐκ τῶν ἀγρῶν Ρωμαίων ἀνδρας εὐγενεῖς, καὶ ἤρχοντο ἕ-
ως τῆ Τίβριτος. Τελευταῖον, ὁ Π. Σερούιλιος Ουατίας λα- κτ. Ρ.
βῶν ναυτικὴν δύναμιν, ἐδίωξεν αὐτῆς ἀπὸ τῆς Ρόδου, ὅτε 676
κατώκεν, ἐνίκησεν εἰς τὰ Πάταρα Νίκωνα τὸν ἀρχηγὸν
αὐτῶν, καὶ ἐκυρίευσεν τὴν Λυκίαν, Παμφυλίαν τε καὶ Ἰσκι-
ρίαν χωρὶς τινος μεγάλης κέρδους. Αὐτοὶ δὲ ἔγιναν πάλιν
δυνατοὶ καὶ ἠνώθεσαν μετὰ τῶν Κρητῶν, οἵτινες ὑβρί-
σθησαν ὑπὸ τῶν Ρωμαίων. Ἡ Κρήτη ἔγινε δευτέρα Κιλι-
κία. Οἱ Ρωμαῖοι παρακινούμενοι ὑπὸ τῆς ἀνταρθείας καὶ ἀ-
δικίας τῶν πειρατῶν, ἔδωκαν (κατὰ τὸν Γαβίνιον νόμον)
εἰς τὸν Πομπηίουν ἔξουσίαν κατ' ἐκείνων ἀπερίληπτου καὶ ἀό-

ἐχθρός. Ἡ Ἑλλάς μόλις εἰρηνεύσασα 15 χρόνους, ἤναγκάσθη νὰ ἐμβῆ εἰς τὸν ἐμφύλιον πόλεμον τῷ Καίσαρος καὶ Πομπηίῳ (Ὁλ. ρηγ'). ἐπειδὴ ὁ Πομπηῖος διωχθεὶς ὑπὸ τῷ Καίσαρος ἐκ τῆς Ἰταλίας, διέβη εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ μάχῃ νικήσας τὸν Καίσαρα κατὰ τὸ Δυρράχιον, ἐστράτευσε εἰς τὴν Θετταλίαν, ὅπου ἐκεῖνος ἐλθὼν ἐκυριεύσε πολλὰς πόλεις. Μετέλλος Σκιπίων, ὁ πενθερὸς τῷ Πομπηίῳ, ἦλθε μετὰ νέας δυνάμεως. Ἡ ἐν τῇ Φαρσάλῳ μάχῃ ἔμεινον ἀπέβη πρὸς ὄφελος τῷ Καίσαρος, ἀλλ' ἐκρίνε καὶ τὴν τύχην τῆς Ἑλλάδος. Αἱ περισσότεραι πόλεις ἐβούθην τὸν Πομπηῖον, καὶ ἤδη ὑπετάχθησαν εἰς τὸν νικητὴν, ὁ ὅποιος ἐσυγχώρησεν αὐτὰς καὶ μάλιστα τὰς Ἀθήνας διὰ τὰς προγόνους. Αἱ νίκαι τῷ Καίσαρος δὲν ἦσαν τόσον φονικαί, ὅσον αἱ τῷ Σύλλῳ. Οἱ Ἑλληνας, καὶ μάλιστα οἱ Ῥώδιοι, ἐβούθην τὸν Καίσαρα κατὰ θάλασσαν, ὁ ὅποιος νικήσας τὰς ἐχθρὰς, ἐξείλεν ἀποίκους εἰς τὴν Κόρινθον, 44. θέλων ν' ἀποκαταστήσῃ πάλιν αὐτὴν τὴν μητρόπολιν τῆς Ἀχαιῶν, καὶ ἀπεφάσισε νὰ μεταβάλλῃ τὴν Πελοπόννησον εἰς νῆσον (Κάσσ. 14, 42, 44 50).

Μετὰ τὴν σφαγὴν τῷ Καίσαρος οἱ Ἀθηναῖοι ἔ-

ρισον. Εἰς ὀλίγον καιρὸν ὅλα τὰ πελάγη ἠλευθερώθησαν, καὶ αὐτὴ ἡ Κιλικία ἐκυριεύθη, καὶ τινες τῶν ἐγκατοίκων μετακίθησαν εἰς τὴν Δύμην τὴν Ἀχαιῶν. Μετ' ἔτι πολὺ ἔλαβεν ὁ Πομπηῖος (κατὰ τὸν Μανίλειον νόμον) καὶ τὰ κτ.ρ. περὶ τῷ Μιθριδατικῷ πολέμῳ, καὶ καταπαύσας αὐτὸν, διέτριψεν ὀλίγον καιρὸν ἐν Ἀθήναις ἐν τῷ ἐπιστρέφειν, καὶ ἐχάρισεν εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν πρὸς ἀνοικοδομὴν τῶν τελευχῶν 50 τάλαντα (Πλάτ. εἰς Πομπηῖον). Τῆτο ὄρῶντες οἱ Ἀθηναῖοι παρεκινήθησαν εἰς τὸν ὅσον ἔτι συμβάντα ἐμφύλιον πόλεμον νὰ βοηθήσωσι τὸν Πομπηῖον.

σησαν τὰς εἰκόνας τῶν δύο συνωμοτῶν πλησίον τῶν εἰ-
 κόνων τῆ Ἀρμόδιε καὶ Ἀριστογείτονος, τῶν ποτὲ ἔλευθε-
 ρωτῶν τῆς πόλεως ἀπὸ τῆς τυραννίας, δεχόμενοι καὶ
 τὸν Βρεῖτον καὶ Κάσσιον ἐν τῇ πόλει. Αἱ λοιπαὶ πόλεις
 ὅμως δὲν ἔδειξαν τὴν προθυμίαν, καὶ οἱ Ρόδιοι μὴ
 θέλοντες νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς τὸν Κάσσιον, ἐνίκηθη- π. χ.
 σαν δις κατὰθάλασσαν, καὶ ἡ πόλις αὐτῶν ἄλῃσα 42.
 προδοσίᾳ τινῶν πολιτῶν διηρπάγη, ὑσερήθη ὅλων
 τῶν πολυτίμων πραγμάτων, καὶ χρήμασιν ἐζημιώθη
 (1). Μετὰ δὲ τὴν κατιδίωξιν τῶν συνωμοτῶν ὁ Μάρ-
 κος Ἀντώνιος ἀπέδωκεν αὐτοῖς τὰ πάλαι δίκαια καὶ
 προνόμια, καὶ ἐχάρισε καί τινας νήσους καὶ πόλεις, αἱ
 ὅποια ὅμως πάλιν ἐξέπεσον ἀπὸ τῆς ἐξουσίας αὐτῶν.
 Ὁ αὐτὸς ἔδωκε καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας τινὰς νήσους· ἀλλ'
 ὅτε οἱ πολῖται ἐπρόσφερον εἰς αὐτὸν διαχειμιάζοντα π. χ.
 ἐν Ἀθήναις σίζυγον τὴν πρόμαχον τῆς πόλεως Ἀ- 40.
 θηναῖαν, ἐζήτησεν ὑπέρογκον ποσότητα χρημάτων ὡς
 πρὸς τὰ, πρεπόντως παιδεύων τὴν χαμερπῆ αὐτῶν τα-
 κεινοφροσύνην. Ὅτε δὲ ὁ ἐμφύλιος πόλεμος ἀνευεί-
 δη, ὁ Ἀντώνιος διέτριψεν ἐν Ἀθήναις ὀλίγον χρόνον
 μετὰ τῆς Κλεοπάτρας, προσάξας νὰ δείξωσιν εἰς αὐ- π. χ.
 τὴν μεγάλας τιμὰς. Μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίῳ νίκην 32.
 ὁ Ὀκταβιανὸς ἔκτισε τὴν Νικόπολιν εἰς μνήμην τῆς
 νίκης, καὶ μετώκισεν αὐτῆ τὴν ἐναπολειφθέντα Αἰτω-
 λῆς. Κατὰ τὴν νέαν ὑπὸ τῆ Ἀυγούστου γενομένην π. χ.
 διαίρεσιν τῶν ἐπαρχιῶν ἡ Ἀχαΐα ἐγένινεν ἐπαρχία τῆς 28.
 Ρωμαϊκῆς βελῆς, καὶ ἐπέμφθη διοικητὴς ἀνθύπατος.

(1) Κάσ. 47, 20 Ἀπ. 4. Ὅρα περὶ τῶν ἐπομέ-
 νων καὶ Πausan. Μεύρσ. περὶ τύχ. Ἀθην. καὶ μάλιςα Cors.
 in East. Att. IV.

σ.χ. Ο Αὐγύεος ἐκστρατεύων εἰς τὴν ἀνατολήν, ἤλθεν
 21. εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ εἰς μὲν τὰς Λακεδαιμονίους ἐχάρ-
 ρισε τὴν νῆσον τῶν Κυθήρων καὶ πέντε πόλεις, τὰς δὲ
 Ἀθηναίους ἐτιμώρησε διὰ τὴν πρὸς τὸν Ἀντίκιον φι-
 λίαν, εἰς δὲ τὴν Σάμον, ὅπου διεχείμασεν, ἀπέδωκε
 τὴν ἐλευθερίαν. Ἀπὸ τούτου τῆς καιρῶς ἄχρι τῆς καί-
 σαρος Νέρωνος ἔδεν ἀξιωματιμώμενον συνέβη ἐν τῇ
 Ἑλλάδι· ἐπειδὴ ὁ Τιβέριος μετεμόρφωσε μὲν ὁπω-
 σεν τὴν διοίκησιν τῆς Ἀχαιῆς, ἀλλ' ὁ Κλαύδιος ἀ-
 ποκατέστησεν αὐτὴν εἰς τὴν πάλαι μορφήν. Τούτο δὲ
 μόνον ἰσορροσῖνοι συγγραφεῖς, ὅτι ἐπὶ τῶν τελευταίων
 χρόνων τῆς Αὐγύεου συνέβη ἀποστασία τῶν Ἀθηναίων,
 ἣ ὅποια ὁμως εὐθύς κατεπαύθη, καὶ ὅτι ὁ Γερμάν-
 νικος διέτριψεν ἐν Ἀθήναις. Οἱ κάτοικοι ταύτης
 τῆς πόλεως, οἱ ὅποιοι ἐλογίζοντο ἔτι σύμμαχοι τῆς
 Ρώμης, τοσούτον ἠχρηώθησαν, ὥστε ὁ Κν. Πίσων ὠ-
 νείδισε τὸν Γερμάνικον, ὅτι ἐτίμησε κατ' ὑπερβολὴν
 ἐχθρὸν Ἀθηναίους, οἱ ὅποιοι πάλαι ἐξεδενώθησαν διὰ
 τὰς πολλὰς δυσυχίας, ἀλλὰ τὸν ἀφρόν ὄλων τῶν ἐ-
 22. ἀπὸ θυνῶν. Καὶ ἐπ' ἀληθείας ἔτε ἦν ἀξιοσέβαστος αὐ-
 23. κροτὸ τὸ ἔθνος, τὸ ὅποσον ἐκολάκευεν ἐκτόπως καὶ πα-
 65. ραφρόνως τὸν Νέρωνα, ὅσις διατρίβων ἐν τῇ Ἑλλά-
 δι παρευρίσκειτο εἰς τε τὰς Ὀλυμπιακὰς ἀγῶνας, αἱ
 ὅποιοι ἐπανηγυρίζοντο βραδύτερον τῆς συνειδισμένης και-
 ρῶς, καὶ εἰς τὰς διαφορὰς ἀγῶνας τῶν λοιπῶν ἐορτῶν
 τῶν Ἑλλήνων. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐορτῆς τῶν Ἰωσμίων
 ἐκήρυξεν ὁ Νέρων ἐν τῷ σαδίῳ τὴν Ἑλλάδα ὅλην ἐ-
 λευθέραν ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τῆς βελῆς τῶν Ρωμαίων
 καὶ ἀπὸ τῶν φόρων, καὶ ἀντέδωκεν εἰς τὴν Ρωμαϊκὴν
 βελὴν τὴν Σαρδινίαν. Οἱ αὐτὸς ἠθέλησε νὰ συν-
 κίψῃ τὸ Ἰωνικὸν καὶ Αἰγαίου πέλαγος διασκήπτων

τὸν Κορινθιακὸν ἰσθμὸν, ἀλλὰ τελευταίου παρήτη-
σε τῆτο τὸ ἐπιχειρήμα· ἔτε δὲ εἰς τὰς Ἀθήνας ἤλ-
θεν, ἔτε εἰς τὴν Σπάρτην. Ἐννεὰ χρόνους ὕερον ἢ α· χ
Ἑλλάς μεταχειριζομένη τὴν ἐλευθερίαν κακῶς, ἢ 74·
προξενῶσα πολλὰς ἐμφυλίους διχονοίας, ὑερέθη αὐ-
τῆς διὰ ψήφισματος τῷ Οὐεσπεσιανῷ. Αἱ Ἀθεῖναι εἶχον
μὲν τὲς ἄρχοντας, τὴν βελὴν καὶ τὰς λοιπὰς δια-
ταγὰς τῆς πολιτείας, ἀλλ' ὅλαι αἱ μεγάλαι ὑπρ-
δέσεις ἐκρέμαντο ἀπὸ τὴν ψῆφον τῷ διοικητῷ τῆς
Ἀχαΐας. Ταῦτὰ δὲ ἔπαθε καὶ ἡ Ρόδος, ἡ ὁποία
κάλιν ἔλαβε τὴν ὑερεθείσαν ὑπὸ τῷ αὐτοκράτορος
Κλαυδίῳ ἐλευθερίαν, ἢ ἡ Σάμος, ἢ ἄλλαι πόλεις
τῆς Ἑλλάδος. Αἱ Ἀθεῖναι ἀπήλαυσαν πάντοτε περισ-
σότερα προνόμια ἢ δίκαια παρὰ τὰς λοιπὰς Ἑλληνι-
δας πόλεις, ἢ μάλισα ὅτε πολλάκις ὁ Ἀδριανὸς περιη-
γύμενος διέτριψεν ἐν αὐταῖς. Ὁ Δομετιανὸς ἔλαβε
τὴν ἀξίαν τῷ ἄρχοντος ἐν Ἀθεῖναις, καὶ ὁ Ἀδρια-
νὸς, ὅσις ἐμμύθη τῆτον πρὶν τῆς Καισαρείας ἢ ὡς
αὐγυεος, ἐμμύθη εἰς τὰ Ἑλεισίνια μυσηρία κατε-
τὴν πρώτην αὐτῷ διατριβὴν, ἢ ἔδειξεν εἰς τὸν δῆμον
πολλὰς εὐεργεσίας, δι' ὃ ἢ οἱ Ἀθεῖναιοὶ διώρισαν τὴν
ΙΓ'. φυλὴν Ἀδριανίδα πρὸς τιμὴν αὐτῷ, καθὼς πο-
τε πρὸς τιμὴν τῶν εὐεργετῶν Ἀντιγόνου ἢ Δημητρίου
ἐπρόθεσαν εἰς τὰς δέκα φυλὰς δύο τὴν Δημητριάδα
ἢ Ἀντιγονίδα, ἢ εἶτα πρὸς τιμὴν ἄλλων βασιλέων
τὴν Πτολεμαίδα ἢ Ἀτταλίδα. Ὅτε δὲ τὸ δεύτερον
ὁ Ἀδριανὸς διέτριψεν ἐν Ἀθεῖναις, ἡ πόλις ἔλαβε
νέαν ὡς εἰπεῖν ζωὴν καὶ εὐπρέπειαν, καλλωπιθεῖ-
σα μὲ πολλὰ νέα μεγαλοπρεπῆ κτίρια, καὶ ἡ κτί. α· χ.
σις τῷ ναῷ τῷ ἐν Ὀλυμπίᾳ Διὸς ἐτελειώθη. Κατὰ 134.
τῆτον τὸν χρόνον ἤκμαζεν ὁ ἐξ Ἀθεῖνῶν Τιβέριος

Κλαύδιος Αττικός Ηρώδης, ὅσις ἐφρόντισεν ὑπὲρ τῆς δόξης ἔ τὲ καθωραϊσμῷ τῆς πατρίδος, ἔ ἀνεγέννησε τὴν πρῶν μεγαλοκρέπειαν τῆς ρητορικῆς, ἢ ὁποία συνεργεῖα καὶ τῶν μαθητῶν αὐτῆ ἤκμαζε μετ' αὐτόν.

Ὁ Μάρκος Αὐρήλιος διώρισεν εἰς τὲς ἐν Αἴθῃ ναις διδασκάλους τῶν ἐπισημῶν μισθῶς. Βασιλεύων δὲ ὁ Καῖσαρ Σέπτιμος Σεῦρος ἐτυράνησε πολλὰς Ἑλληνικὰς πόλεις, ὑσέρησε τὰς Αἴθνας ἀπὸ τὰ περισσότερα προνόμια, ὅσα ἐδόθησαν ὑπὸ τῷ Ἀδριανῷ, διότι ὑβρίδῃ ποτὲ, ἔ πολιορκήσας τρεῖς χρόνους τὸ Βυζάντιον, τὸ ὅποιον ἐβρῆθει τὸν ἐχθρὸν αὐτῆ Πεσκένιον Νίγερων, ἐκυρίευσεν αὐτὸ, ἔ φονεύσας τὲς ἐν ἀξιόμασιν ἀνδρώπες ἔ τὲς ἐνευρισκομένους φράτιώτας, ἔσέρησε τὲς ἐγκατοίκους ἀπὸ τῆς ὑσίας ἔ ἔλυθερίας, ἔ κατέλυσε τὰ τεῖχη, χαρακώματα ἔ τὴν διοίκησιν, ἔ ἔτως ἢ πόλις ἔμεινε πολὺν χρόνον ἠφανισμένη, ἔ σὺν αὐτῇ ὑσερήθη ἔ ἢ μοναρχία τῆς κυ-
 α. κ. ρίας δυνάμεως. Ἀλλὰ μετὰ 50 χρόνους ἢ τύχη
 196 τῆς κυρίως ὀνομαζομένης Ἑλλάδος ἔγινεν οἰκτροτέρα. Ὅταν οἱ Γότθοι, οἱ ὅποιοι ἤδη κατώκην τὴν Οὐκραί-
 250. νην, ὠρμησαν εἰς τὰς Ῥωμαϊκὰς ἐπαρχίας, ἢ Ῥωμαϊκῇ αὐτοκρατορίᾳ εὗρίσκετο εἰς μεγάλην ἀδυναμίαν διὰ τὲς ἐμφυλίους πολέμους, τὰς ἐπαναστάσεις ἔ συχνὰς ἀλλαγὰς τῶν βασιλέων, ἔ διὰ τὰς πολλὰς εἰσβολὰς τῶν ἐχθρῶν εἰς πολλὰ μέρη. Ὁ βασιλεὺς τῶν Γότθων Κνίβας ἠρήμωσε τὴν Θράκην ἔ Μακεδονίαν, ἔ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν νικῶν τῷ καίσαρος Δεκίῳ ἐματαιώθη διὰ τὸν δυσυχισμένον αὐτῆ θάνατον. Ὁ διάδοχος αὐτῆ ἐδυνήθη νὰ σωθῆ μόνον δι' ἀτίμη εἰρήνης ἔ εἰσφορᾶς. Πλὴν οἱ Γότθοι πάλιν ἀνεγένωσαν εὐθὺς

τὰς τρομερὰς εἰσβολὰς, καὶ ὤρμησαν εἰς ἄλλα μέρη· καὶ μόλις κατασκευάσαντες μικρὸν σόλον, εἰσέβαλον εἰς τὰς χώρας τῆς Εὐξείνου πόντου, τῆς μικρᾶς Ἀσίας καὶ μάλιστα τῆς Βιθυνίας, καὶ διήρπασαν πολλὰς πόλεις. Τὸ δὲ τρίτον εἰσέβαλον εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ αἱ Ἀθηναῖοι, αἱ ὅποιοι ὀλίγω πρότερον ἀνηκοδάμησαν τὰ τεῖχη καὶ ἠτοιμάθησαν εἰς ἀντίστασιν, ἐκυριεύθησαν ὑπὸ τῶν βαρβάρων. Ἀλλ' ὁ Δέξιππος καὶ Κλεόδαμος ὄρωντες τὰς βαρβάρους ἐκδότης εἰς τὰς ἀσωτείας, ἐπολέμησαν τὸν σόλον ἐν τῷ Πειραιεὶ ἀπροσδοκῆτως, καὶ ἔτιωσάν τε αὐτοὺς καὶ τὰς Ἀθήνας. Ἀλλ' αὕτη ἡ λαμπρὰ ἐλευθερία 257. ρωσὶς τῆς πόλεως παρῴξυνε μᾶλλον ἢ ἐνίκησε τὴν ἀπαιδεύτην βαρβάρους, οἱ ὅποιοι ὤρμην καὶ διήρπασον πᾶν μέρος τῆς Ἑλλάδος. Ἐν ἔτει ἀπὸ χριστοῦ 261 ἀνη· 261. γορευθῆσαν καίσαρες τῆς μὲν Ἀχαιῆς ὁ Οὐαλέριος Οὐάλης, τῆς δὲ Θετταλίας ὁ Καλπέρνιος Πίσων, καὶ πᾶσα ἐπαρχία εἶχε χωριστὸν βασιλέα. Οἱ Γότθοι α. χ. ἐπιβρέψαντες εἰς Ἀσίαν, ἠφάνισαν τὸν ἐν Ἐφέσῳ 263. ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος, καὶ πολλὰς πόλεις διήρπασαν. Ἡ ἐποχὴ τῶν ὀνομαζομένων 30 τυράννων ἦν εἰς τὴν Ἑλλάδα τρομερωτέρα, παρέξ ἢ πρῶτην ἐξουσία τῶν ἐν Ἀθήναις τριάκοντα τυράννων.

Κατὰ τῆτον τὸν καιρὸν ὑπῆρχεν ἄρχων ἐν Ἀθήναις ὁ Γαλλιηνός· ἀλλ' ὀλίγω ὕστερον μετωνομάθη ὁ ἄρχων στρατηγός, καὶ ἡ σειρά τῶν ἀρχόντων ἔπαυσεν ἐκ διαλειμμάτων. Ὡς τόσον, εἰς τὴν μετέπειτα χρόνους ὀνομάσθησαν πάλιν ἄρχοντες, καὶ ἐπὶ τῆς Ἰουλιανῆς ἴσως ἀποκατεστάθη τὸ αξίωμα (1).

(1) Cors. IV. 190. 199. Ὁ Νικαγόρας περὶ τὸ 485 ἔτος, καὶ ὁ Θιαγίνης περὶ τὸ 500, ὑπάρχουσιν οἱ τελευταῖοι ἄρχοντες κατ' αὐτόν.

Οἱ Γότθαι, Γήπεδες ἔξ Ἐρυθροὶ εἰσέβαλον εἰς τὴν Ἑλλάδα, βασιλεύοντες τῷ Κλαυδίῳ, ἔξηρῶσαν αὐτήν· ἐνίκηθησαν δὲ ὑπὸ τῷ Κλαυδίῳ κατὰ τὴν α. χ. Νάισσον (Νίσσαν) ἐν τῇ ἄνω Μοισίᾳ, ἔξ μετὰ εἰκοσὶ 270 χρόνων ἀρπαγὰς ἑκατον εἰρήνην μετὰ τῷ Αὐρηλιανῷ, λαβόντες πρὸς κατοικίαν τὴν Δακίαν, ἔξ ἕτως ἡ μοναρχία πάλιν εἰρήνευσεν. Ἐν συντόμῳ, ἀπὸ τῷ πολεμικῷ Κλαυδίῳ ἕως τῷ αἰμοβόρῳ Διοκλητιανῷ, ἡ Ἑλλάς, ἂν ἔξ οἱ αἰγιαλοὶ αὐτῆς ἦσαν ὑποκείμενοι εἰς τὰς ληστρικὰς ἐπιδρομὰς τῶν βαρβάρων, ὅμως εἰρήνευε καλλίτερον παρὰ πρότερον, ἔξ σχεδὸν διὰ καὶ ἐν ἄλλο ἠμπόρει νὰ γογγύζη, παρὰ διότι μετεῖχε τῆς γενικῆς ὑποταγῆς ἔξ ταπεινώσεως, τὸ ὅποιον ὑπῆρχεν ἡ κοινὴ τύχη ὅλων τῶν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς Ρώμης ἔθνων.

Τέλος τῷ δευτέρῳ Τόμῳ.

Σύντομος ἔκθεσις τῆς γεωγραφίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν.

Πρὸς ἀκριβῆ κατάληψιν τῶν συμβάντων, ὅσα διηγεῖται ἡ ἱστορία, δὲν ἐξαρκεῖ μόνον νὰ ἔχωμεν γενικὴν περίληψιν τῶν ἐπαρχιῶν, πολιτειῶν καὶ τόπων, καθ' ἕως συνέβησαν τὰ ἰσορρέμενα, ἀλλὰ πρέπει νὰ μάθωμεν καὶ τὴν θέσιν αὐτῶν καὶ μορφήν κατὰ τε τῆς παλαιᾶς καὶ νεωτέρας χρόνου, καὶ πρὸ πάντων νὰ ἐξεύρωμεν τὰς παλαιὰς καὶ νεωτέρας σημασίας ἐνὸς καὶ τῆ αὐτῆς τόπου, εἰὰν θέλωμεν νὰ λάβωμεν ἀκριβεστάτην γνῶσιν τῶν ἐπαρχιῶν, περὶ αἷς ἡ ἱστορία καταγίνεται. Διὸ καὶ πολλῶν χρόνων πρότερον ἤρξαντο πολλοὶ νὰ διδάσκωσι συνάπτοντες τὴν γεωγραφίαν μετὰ τῆς παλαιᾶς ἱστορίας, καὶ σημειῶντες τὴν νῦν θέσιν καὶ τὰς σήμερον ὀνομασίας τῶν τόπων, καὶ ἡμεῖς τέτοις ἐπόμενοι ἐκρίναμεν ἀναγκαιότατον, ἵνα ἐκθέσωμεν ἐνταῦθα συνοπτικὴν γεωγραφίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ θέσις τῶν ἐπαρχιῶν, ἡ περίμετρος τῶν πολιτειῶν, καὶ αἱ ὀνομασίαι τῶν τόπων κατὰ διαφόρους γενεὰς διαφόρως μετεβλήθησαν, ἡ πόλεις ἀξιόλογοι ὑπῆρχον κατὰ τινὰς καιροὺς, αἱ ὀποῖαι κατὰ τῆς νεωτέρας ἢ ἀρχαιοτάτης χρόνου ἀνυπαρέκθησαν, ἱκανὸν εἶναι νομίζομεν, ὅταν σημειώσωμεν ἐνταῦθα τὰς χώρας καὶ τῆς τόπους ἐν τῇ ἀκμαζέσει ἐποχῇ τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ Ἑλλάς διαιρεῖται κοινῶς εἰς τρεῖς μέρη γενικώτατα, τῶν ὁποίων οἱ πρῶτισοι κάτοικοι ἦσαν Ἕλληες τὸ γένος καὶ ἔχι βάρβαροι. Τὸ ἀρχαιότατον καὶ πρῶτισον γνωστὸν κατοικηθὲν μέρος ὑπάρχει ἡ

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ (πρῶην Αἰγιάλεια, Ἀπία, Πελασγία, κτλ. νῦν Μωρέας), ἡ ὁποία εἶναι χερσονήσος ἔ συνεχεται μὲ τὴν γῆν διὰ τῶ Κορινθιακῆ ἰσθμῷ, ὅσις ὀνομάζεται νῦν Ἑξαμίλι. Οἱ κάτοικοι ὀνομάζοντο Πελασγοὶ, Ἀργεῖοι, Ἀχαιοὶ, Δαναοὶ ἔ Πελοπίδαι. Ἡ Πελοπόννησος δηρέθη ὑπὸ τῶν νεωτέρων γεωγράφων εἰς ὀκτώ μέρη, ὑπὸ δὲ τῶν ἀρχαιότερων εἰς ἕξ· ἐκτείνεται δὲ ἀπὸ 36° 30' πλ. ἕως 38° 35' ἔ ἀπὸ 39° μῆκ. ἕως 41° 30'. Ἡ περιμετρος αὐτῆς εἶναι ἀπὸ δυσμῶν κατ' ἀνατολὰς 40 μιλ. ἔ 30 ἀπὸ μεσημβρίας κατ' ἄρκτον. Τὰ μέρη αὐτῆς εἰσὶ ταῦτα.

1. **Ἀργολίς** ἔχεσα ἀρκτικῶς μὲν τὴν Κόρινθον ἔ Σικυῶνα, δυτικῶς δὲ τὴν Ἀρχαδίαν, κατὰ δὲ μεσημβρ. τὴν Λακωνίαν, ἔ κατ' ἀνατ. τὸ Μυρτώον πέλαγος. Τὸ μέγιστον μῆκος ὑπάρχει 22, ἔ τὸ μέγιστον πλάτος 12 μιλίων. Ποταμοὶ ἀξιόλογοι εἰσὶν ὁ Ἰνναχος, ὁ Ἐρασίνος, ἔ ἄλλοι μικροὶ ποταμοὶ καὶ ῥυάκες. Λίμναι περίφημοι ἦσαν ἡ Λέμη (Μολίνι) ἔ Ἀλκυωνίτις. Ἀκρωτήρια ἦσαν τὸ Σκύλλαιον, ὁ Βυκαρῆμος, ὁ Στερωθῆς, ὁ λιμὴν Βυκέφαλον πλησίον τῆς Κορινθοῦ, ἔπειτα ἡ Ἀνθηδών, ἡ ὁ Ἀθηναῖος λιμὴν, ἔ τὸ ἀκρωτ. Σπιραῖον. Ἡ θάλασσα ἐν τέτρω τῷ αἰγιάλῳ ὀνομάζετο Ψηφαῖα. Αἱ περιφανέσταται πόλεις εἰσὶ τὸ Ἄργος, αἱ Μυκῆναι (μεταξὺ τέτων ἔκειτο ὁ ναὸς τῆς Ἡῤας, Ἡραῖον, ἐν τῷ ὄρει τῆς Κυβοίας), ἡ Νεμέα, αἱ Κλεωναὶ, ἡ Τίρυνς (νῦν Βαθιά), ἡ Ναυπλία, ἡ Ἐπίδαυρος περίφημος διὰ τὸν βωμὸν τῆ Ἀσκληπιῶ, ἡ Τροιζηνή (Damala), ἡ Ἐρ-

μίση (Κασρί), αἱ Ὀρεαὶ καὶ ἡ Μεθώνη. Αἱ περιφημαὶ νῆσαι τῆς Ἀργολίδος εἰσὶν Αἶγινα (Ἐγγια) 5 γερμανικῶν μιλίων τὸ μῆκος, Κεκερυφαλία καὶ Καλαυρία (Πόρο).

2. ΛΑΚΩΝΙΑ (Τζακονιά) κατὰ μὲν ἄρκτον συνορεύει μὲ τὴν Ἀρκαδίαν καὶ Ἀργολίδα, κατὰ δὲ ἀνατολ. μὲ τὸν Ἀργολικὸν κόλπον καὶ τὸ Μυρτῶν πέλαγος, κατὰ δὲ μεσημβ. μὲ τὸν Λακωνικὸν κόλπον, κατὰ δὲ δύση μὲ τὴν Μεσσηνίαν καὶ τὸν Μεσσην. κόλπον ἀπὸ τῶν Ταιναρέων ἕως Ἀργολίδος, 16 μιλ. τὸ μῆκος καὶ 12 τὸ πλάτος. Τὰ περιφημότερα ἀκρωτήρια εἰσὶ Μινῶα, Ὄνη γιάθος, ἡ Μαλέα (καὶ δι' αὐτὴν ἄγγελος ἢ μαλί), τὸ Ταίναρον (καὶ Ματαπάν) καὶ αἱ Θυρίδες. Τὸ μέγιστον βενὸν εἰς τὸ Ταῦγετον (μόντε δι' μαίνα). Ὁ ἀξιολογώτατος ποταμὸς εἰς τὸν Εὐρώτας (Βασιλοπόταμος). Δύο Λίμναι, Νύμφαιον καὶ Ποσειδῶνος λίμνη. Αἱ ἀξιολογώτεραι πόλεις ἦσαν Σπάρτη (Μιστράς), δι' ἧς ἔρρεεν ὁ Εὐρώτας, καὶ τῆς ὁποίας ἐν προάσειον ὀνομάζετο Λίμναι, ὅπου ἴσατο ὁ ναὸς τῆς Ἀρετέμδος Ὀρθίας· ἐτι δὲ αἱ Ἀμύκλαι (Σκλαβοχώρι), τὸ φερίον Μενέλαιον, ἡ Σελασσία, καὶ εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἀρκαδίας ἡ Σκίρος, πόλις πρωτεύουσα τῆς Σκιριτίδος γῆς, ὅθεν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐλάμβανον τὸ ἄνθος τῶν στρατευμάτων. Ὁ αὐτοκράτωρ Αὐγυεὸς ἐκήρυξε τὴν παραλίαν τῆς Λακωνίας ἀπὸ Μεσσηνίας ἕως Ἀργολίδος ἐλευθέραν καὶ ἀνεξάρτητον ἀπὸ τῆς Σπάρτης, καὶ ἐκ τούτου οἱ κάτοικοι ὀνομάζοντο Ἐλευθερολάκωνες (ὧν αἱ ἀπόγονοι εἰσὶν οἱ Μανιάται κατοικοῦντες τὸ Βράτζιο δι' μαίνα). Οἱ περιφημότεροι αὐτῆς τόποι ἦσαν αἱ Πρασπιαὶ ἐν τῷ Ἀργολικῷ κόλπῳ, Ἐπίδαυρος Λιμηρὰ (Μαλεσσία βέκκια), Γύθειον (κολοκυθιά) ὁ κύριος λιμὴν τῆς Σπάρτης, ὁ ναὸς τῶν Ποσειδῶνος εἰς τὴν κρηφὴν τῶν Ταιναρέων (ἡ κώμη

Έλος ήφανίδη κατά τὸς ἀρχαιοτάτους χρόνους). Αξιολογώτεροι νῆσοι τῆς Λακωνίας ἦσαν τὰ Κύθηρα (Τζερίγο), ὁ Κώθων ἐν ἡ Κρανία.

3. ΜΕΣΣΗΝΙΑ (μέρος τῆ σήμερον Πελοδεδε) χωρίζεται ἀνατολικῶς ἀπὸ τῆς Λακωνίας διὰ τῆ Ταυγέτη ἐν τῆ μικρῆ Παύσθ, ἐ ἀρκτικῶς μὲν κεῖται ἡ Η΄. λης ἐ Ἀρχαδία, κατὰ δὲ μεσημβ. ὁ Μεσσηνιακὸς ἡ Ἀσκραῖος κόλπος (Γόλφο δι κόρβα), ἐ δυτικῶς μέρος τῆ Ἰωνικῆ πελάγους. Τὰ ἀκρωτήρια εἰσὶν Ἀκρύτας (κάπο Γάλλο), Κορυφάσσιον ἐ Κυπαρίσσιον. Τὸ μέγιστον αὐτῆς τῆς χώρας πλάτος ἐστὶ 13 - 14, ἀπὸ μεσημβ. πρὸς ἄρκτον 10 μίλ. Οἱ μὲν ἀξιολογώτεροι ποταμοὶ εἰσὶν ὁ μέγας ἐ μικρὸς Παμισσός, ἡ Νέδα ἐ Βάλυρα· τὰ δὲ βενὰ εἰσὶν Εὐα, Ἰθώμη (μεταξὺ τῶν ὁποίων ἔκειτο ἡ πόλις Ἰθώμη), ἐ ἡ Εἶρα μὲ κάστρον ὑποκάτω τῶν βενῶν. Αἱ περιφανέσαται πόλεις ἦσαν Ἀνδανία, Πύλος, Σθενύκληρος (Νίσσι), Μεσσήνη (Μαυρομάτια), Ἰθώμη (Βελιάνο), Ἀσίγη, Μεθώμη (Μόδων), Κυπαρισσῆαι (Ἀρχαδία), Φαραὶ ἐ Θερία (αἱ ὁποῖαι ἠνώδησαν μὲ τὸ Ἀχαικὸν σύστημα). Ἐν τῷ Ἰωνικῷ πελάγει ἔκειτο ἡ νῆσος Σφακτηρία, τρεῖς μικραὶ νῆσοι, ἡ Σφαγία, περίφημος ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ.

4. Η΄ΛΙΣ (Η΄λεία) κατὰ δύσιν τῆς Πελοποννήσου, ἀφιερωμένη εἰς τὸν Ὀλύμπιον Δία, συνορεύει κατ' ἀνατολὰς μὲν μὲ τὴν Ἀρχαδίαν, κατὰ μεσημβριάν δὲ μὲ τὴν Μεσσηνίαν, δυτικῶς δὲ μὲ τὸ Ἰόνιον πέλαγος, ἐ ἀρκτικῶς μὲ μέρος τῆς Ἀχαιῆς, ἐ εἶναι ἀπὸ μεσημβρίας ἕως ἄρκτου 20, ἀπ' ἀνατολῆς ἕως δύσεως 5 - 6, ἐν δὲ τῷ ἀρκτικῷ μέρει ὑπὲρ τὰ 10 μίλια πλατῆα, χώρα καρποφόρος ἐ περιβόητος διὰ τὸ Λεβαντικὸν μετάξι. Τὰ ἀκρωτήρια εἰσὶν Ἰχθὺς, Φειὰ, Χελωνάτας (Caro Tornese) ἐ Ἰρμνα. Μεταξὺ τῶν

ποταμῶν (ἐν τῇ Πελοποννήσῳ ἐν γένει) ὁ μέγιστος ὑπάρχει ὁ Ἀλφειὸς, ἔπειτα ὁ Πηνειὸς, ὁ Ἐρύμανθος, ὁ Λαδῶν καὶ ὁ Λάρισος. Ἡ χώρα διαιρεῖται εἰς τρεῖς. 1. Τὸ νότιον ὠνομάζετο Τριφυλία (αὐτῷ κατώκην τρεῖς φυλαί, οἱ Ἐπειοί, Μυσοὶ καὶ Ἡλεῖοι), ὅπου ἔκειτο Πύλος (Ναβαρίνος) ἡ μητρόπολις τῷ Νέστορος. 2. Τὸ μεσαῖον ὠνομάζετο Πισάτις, ὅπου τοπάλαι ἔκειτο ἡ Πίσσα καὶ ἐγγυὸς ταύτης ὁ ὄρυμνος (ἔπειτα κώμη) Ὀλυμπία, ὅπου ἐπανηγυρίζοντο οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες. 3. Τὸ ἀρκτῶν ἐκαλεῖτο κοίλη Ἡλῖς, ὅπου ἔκειντο ἡ Ἡλῖς (Γασῶνι) καὶ ἡ Κυλλήνη (Κιαρέντζα). Ἀντικεῖν τῆς Ἡλίδος ἔκειτο ἡ νῆσος Ζάκυνθος (Ζάντε), καὶ κατωτέρω οἱ σκόπελοι Στροφαδες (Στριβαλί).

5. ἈΡΚΑΔΙΑ μεταξὺ Ἀχαΐας καὶ Σικυῶνος ἔχει ἀνατολικῶς μὲν τὴν Ἀργολίδα, κατὰ μεσημβρείαν δὲ τὴν Λακωνίαν καὶ Μεσσηνίαν, καὶ δυτικῶς τὴν Ἡλίαν, καὶ εἶχε 17 μίλ. ἀπ' ἀρκτε κατὰ μεσημβρείαν, καὶ δώδεκα ἀπὸ δύσεως κατ' ἀνατολάς. Οἱ περισσότεροι ποταμοὶ τῆς Πελοποννήσου εἶχον ἐνταῦθα τὴν πηγὴν των. Πρὸς τὸ σύνορον τῆς Ἀρκαδίας εὐρέσκετο ἡ Στύξ, περιφημος διὰ τὸ ὀλέθριον νερὸν, καὶ πρὸς τὸ τῆς Σικυωνίας ἡ Στύμφαλος μὲ λίμνην καὶ βενόν. Ἐκτὸς δὲ τῶν ἦσαν πολλαὶ πηγαὶ καὶ θερμὰ λυτρά. Τὰ ἀξιολογώτερα ὄρη εἰσὶ Μαίναλος ἡ Μανάλιον (πλησίον τῷ ποταμίδι ἐλίσσα νῦν Λεονδαρὶ ὀνομαζομένη), τὸ Λύκαιον, ὁ Ἐρύμανθος καὶ ἡ Κυλλήνη τὸ ὑψηλότερον. Αἱ ἐπισημότεραι πόλεις εἰσὶ Παλλάντιον, ἡ περιφημος Μαντίνεια (Τραπολίτζα), Τεγέα (Μοκλιά), Ἡραία καὶ ἡ Μεγαλόπολις (Σινάνο) κτιθεῖσα ὑπὸ τῷ Ἐπαμνώνιδι. Ἡ Ἀρκαδία ὑπάρχει ὄρεινὴ καὶ περιφημος διὰ τὴς ἐγκωμιαδέντας ποιμένας ὑπὸ τῶν ποιητῶν, καὶ γέμει ἀγέλων ζώων καὶ τόπων πρὸς βοσκὴν ἐπιτηδείων.

6. ΑΧΑΪΑ (πάλαι Αιγιάλεια) μετὰ τῆς Σικυῶνος ἔ Κορινθ. Ἐν ταύτῃ τῇ ἐκτάσει συνορεύεται ἀνατολικῶς μὲν μετὰ τὸν Σαρωνικὸν Κλ., κατὰ μεσημβρ. δὲ μετὰ τὴν Ἀργολίδα, Ἀρκαδίαν, Ἡΰλον, δυτικῶς δὲ ἔ ἀρκτικῶς μετὰ τὸν Κορινθ. κόλπον (γὸλφο δι Λεπάντο) μετὰ τῆς Μεγαρίδος. Ὁ αἰγιαλὸς ἄρχεται δυτικῶς πρὸς τὸ ἀκρ. Ἀραξον, εἶτα δὲ ἀκολουθεῖ ὁ κόλπος διὰ τῶν Πατρῶν ἕως τῆ ἀκρ. Ρίω, ἕπερ ἀντικρουεῖται τὸ Ἀντίρριον (νῦν τὰ μικρὰ Δαρδανέλλια), ἐπειτα δὲ αἱ λιμένες Πάνορμος, Ἐρνεὸς (νῦν Λαμβερίο), Αἴγιον, Ἀρισοναῦται (ὅπου ἄρχεται ὁ Σικυων. αἰγιαλὸς), τὸ Λεχαιὸν ἐν τῷ Κορινθ. κόλπῳ, τὸ ἀκρ. Ὀλμιαί, ἀνατολικῶς τῆ ἰσμῆ ὁ λιμὴν Κεγχρεαί, ἔ τὸ ἀκρότατον τῆ Κορινθ. αἰγιαλῆ ἐν τῷ λιμένι Πειραιῶ. Οἱ ἀξιολογώτεροι ποταμοὶ εἰσὶν ὁ Ἀχελῷος, Κράδις, ἔ Ἀσωπὸς, ἔ ὁ Νεμέας διεχώριζε τὴν Σικυωνίαν καὶ Κορινθίαν. Ἐν Ἀχαΐᾳ (Γασενία), τῷ ἀνατολικῷ μέρει τῆς Πελοποννήσου (ἀπὸ ἀνατ. κατὰ δύσιν 18 — 19 μιλ. ἔ ἀπὸ μεσημβρ. κατ' ἄρκτον 5 — 6 μιλ.), ἔκεντο δώδεκα μητροπόλεις (τῶν Γύων, εἶτα δὲ τῶν Ἀχαιῶν), ἐξ ὧν αἱ περιφημότεραι εἰσὶν Ἐλίκη, Βῆρα (ἄμφω κατεδαφιδεῖσαι ὑπὸ τῆ σεισμῆ ἐν ὄλ. εἰ, 4), Αἴγιον (Βοσίτζα), Τρίταια (Τρίτι), Φάρα, Δύμη, Πελλήνη, Πάτραι (πατρασσὸ) καὶ Κορινθία. Ἐν τῇ Σικυῶνι (νοτιοανατολικῶς τῆς Ἀχαΐας), ἣτις συνορεύει μετὰ τὴν Πελλήνην (νῦν μέρος τῆ δεκάτης τῆς Κιαιρέντζας, 6 μιλ. ἀπὸ μεσημβρ. κατ' ἄρκτον, ἔ 4 ἀπὸ δύσεως κατ' ἀνατ.), ὑπάρχουσιν αἱ πόλεις Σικυῶν (Βασιλικά) ἔ Φλιῆς. Ἐν τῇ Κορινθίᾳ (πέντε μιλίων) κείται ἡ Κόρινθος ἔ ἡ ἀκρόπολις Ἀκροκόρινθος μετὰ τῶν λιμένων τῆ Λεχαιῆ ἐν τῷ Κορινθ. κόλπῳ, ἔ τῶν Κεγχρεῶν ἔ τῆ Σχοινέντος ἐν τῷ Σαρρωνικῷ.

Ἐν τῷ ἰδμῷ κεῖται τὸ Ἐξαμίλι, ἧτοι τὰ ἐρείπια τῆς τείχους.

Β. ἘΛΛΑΣ (ἡ κυρίως ὀνομαζομένη Ἀχαΐα παρὰ Ῥωμαίοις, ἔ κατὰ τινὰς Λιβυαδὰ), τὸ μεσαῖον μέρος τῆς Ἑλλάδος, ἢ τὸ μεσημβρινὸν τῆς Ἡπείρου, συνορεύεται ἀρκτικῶς μὲν μετὰ τὴν Θετταλίαν ἔ Ἡπείρον, ἀνατολικῶς δὲ μετὰ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, δυτικῶς δὲ ἔ κατὰ μεσημβρίαν μετὰ τὸ Ἴόνιον πέλαγος, μετὰ τὸν Κόρινθ. ἔ Σαρων. κόλπον ὁμῶς μετὰ τὸν ἰδμὸν, ἔ περιέχει ὀκτὼ ἐπαρχίας, αἱ ὁποῖαι, γενομένης ἀρχῆς νοτιοανατολικῶς, ἔπονται κατὰ σειρὰν ὕτω.

1. **Αἴττικὴ** συνορεύεται ἀρκτικῶς μὲν μετὰ τὴν Βαιωτίαν, ἀνατολ. δὲ μετὰ τὴν Μεγαρίδα, ἔτι δὲ ἔ μετὰ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος ἔ τὸν Σαρωνικὸν κόλπον· ἔχει δὲ 16 μίλι. ἀπὸ μεσημβρ. κατ' ἀρκτον, ἔ εἰς τὸ μέγιστον πλάτος 9 μίλια. Ἡ χώρα εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αἰγιαλὸς πετρώδης ἔ ὄρειος. Ἐν τῷ συνόρῳ τῆς Μεγαρίδος ἀντικρου τῆς Σαλαμῖνος ὑπάρχει μικρὸς τις κόλπος, εἶτα οἱ λιμένες Ἀμφιάλη, Φώρων, Ἡετιωνία ἔ Ἀλκιμῆς, τὰ ὁποῖα ἀμφοτέρωθεν περικλείουσι τὸν λιμένα Πειραιῆα (πόρτο Λιόνε, ἢ πόρτο Δράκο), ἔπειτα ἢ Μουνηχία, ὁ Φαληρὸς (πόρτο Πόρο). Τὰ ἀκρωτήρια εἰσὶ Κωλιάς, Ζωσῆ, Ἀσπαλάια καὶ Σένιον (κάπο Κολόννι). Τὰ ἀξιολογώτερα τῆς Αἴττικῆς ὄρη εἰσὶ Λυκαδηττὸς, Ἰμηττὸς (Τηλεβῦνι) περίφημον διὰ τὸ κάλλιστον ἔλαιον ἔ μέλι, ἔ Πεντέλη ἢ Πεντέλικος, περίφημον διὰ τὰ μάρμαρα. Κατ' ἀρκτον τῶν Αἴθηνων ἔρρεεν ὁ Κηφισσοῦς ἔ κατὰ μεσημβρίαν ὁ Ἰλισσοῦς. Πηγὴ ἀξιόλογος ἦν ἢ ἐν Αἴθηναις Καλλιρρόη ἢ ἐννεάκρηνος πηγὴ, τὸ πάλαι μὲν περίφημος, νῦν δὲ κατὰ ξηρος. Αἱ ἀξιολογώτεται πόλεις εἰσὶν Αἴθηναι (38° 5' πλ.) μετὰ τῶν τριῶν ῥηθέντων λιμένων, Πειραιῆως, Φαληρῶ ἔ Μενυχίας (ὁ Κέρκρου συνέστησε δώδεκα πό-

λεις ἦτοι δῆμος, ἐξ ὧν ἡ τετράπολις Ὀρεοῆ, Πραβάλινθος, Τρικόρουθος ἔ μάλισα ὁ Μαραθῶν ὑπέρχουσι περίφημοι), ἡ Ἐλευσίν, τὸ Θριάσιον πεδῖον, τὸ πρὸς τὴν Βοιωτῖαν φρέριον Φυλὴ (Βιγλάκασρο), ὁ Ὀρωπὸς ἔ ἡ Δεκέλεια. Ἐν τῇ ἀκροτάτῃ κορυφῇ ἔκειτο αἱ κῶμαι Λαύριον (περίφημον διὰ τὰ ἀργυρὰ μέταλλα) ἔ Σέριον, ἔ εἰς τὸν ἀνατολικὸν αἰγιαλὸν ὁ Θόρικος (Κερατεῖα), Πρασιαί μετὰ λιμένος (πόρτο Ραφτί), ἔ Ραμνῆς εἰς τὸ ἀκρωτ. τῆς χερσονήσου.

Ἡ Ἀττικὴ εἶχεν 174 κοινότητας ὀνομαζομένας δῆμος, οἱ ὁποῖοι διηρέντο μετὰ τῶν δέκα φυλῶν Ἐρεχθεύς, Κέκροψ, Αἰγεύς, Πανδίων, Ἀκόμας, Ἀντίσχος, Λέων, Οἰνεύς, Ἰπποθόων ἔ Αἰάξ. Εἰς τὸ ὄνομα καθενὸς ἀνθρώπου ἐτίθετο πάντοτε τὸ ὄνομα τῆς φυλῆς ἔ τῆ δῆμου. Ὁ δῆμος Ἀλωπεκῆ, ὅθεν ἦ ὁ Σωκράτης, ἔκειτο 12 σταδ. ἀνωθεν τῶν Ἀθηνῶν. Αἱ ἀξιολογώτεραι νῆσοι τῆς Ἀττικῆς ἦσαν Σαλαμίς, (Κολῶρι, κατοικουμένη ἀπ' ὀλίγου Ἀλβανίτας, τῶν ὁποίων τὸ χωρίον ὀνομάζεται Ἀμπελάκι), αἱ Φαρμακῆσαι, Ἐλένη ἡ Μακρίς (μακρονῆσι).

2. ΜΕΓΑΡΙΣ μικρὰ χώρα καὶ πτωχοτάτη, τῆς ὁποίας αἱ ἀξιολογώτεραι πόλεις εἰσὶ τὰ Μέγαρα ἔ ἡ Νισαία.

3. ΒΟΙΩΤΙΑ (συνίστατο τοπάλαι ἀπὸ πολλὰς αὐτονόμους πόλεις, αἱ ὁποῖαι ἔπειτα ἐνωθεῖσαι ἐκρέμαντο ἀπὸ τὰς Θήβας, ἔ ὀνομάζοντο τῷ κοινῷ ὀνόματι Βοιωτῖα) ἔχει ἀνατολικῶς μὲν τὴν θάλασσαν ἔ τὸν ἰσθμὸν τῆς Ἠπέιρου, κατὰ μεσημβρ. δὲ τὴν Ἀττικὴν ἔ τὰ Νιέγαρα, δυτικῶς δὲ τὸ Ἀλκυόνιον πέλαγος ἔ τὴν Φωκίδα, ἀρκτικῶς δὲ τὴν Φωκίδα ἔ τὰς ἐπαρχίας τῶν Ὀρεντίων Λοκρῶν. Τὸ μέγεθος αὐτῆς ἀπὸ βορειοδυτ. κατὰ νοτιοανατολ. ὑπάρχει 16 μιλλ. ἔ ἀπ' ἀρκτρ. κατὰ μεσημβρ. 11 μιλλ. Οἱ μέγιστοι πο

ταμοὶ τῆς Βοιωτίας εἰσὶν ὁ Κηφιστὸς, ὁ Ἰσμηνὸς, ὁ Ἀσωπὸς, καὶ ὁ Μέλαις (Μαυραπόταμο). Τὰ ὄρη τῆς Βοιωτίας, περιβόητα διὰ τὰς μύθους, εἰσὶ τὰ ἀξιολογώτερα ὁ Ἐλικὸν (Ζαγαροβῦν), καὶ ὁ Κιθαίων (Ἐλατεια). Αἱ περίφημοι πόλεις ἦσαν αἱ Θῆβαι (Θήβη), καὶ ἡ ἀκρόπολις Καδμεία, αἱ Πλαταιαὶ ἢ Πλάταια, τὰ Λεῦκτρα, κώμη τις, αἱ Θεσπιαί, ἡ Ἀσκη πατεῖς Ἡσιόδη, ἡ Κορώνεια, ἡ Χαιρώνεια (Κάπερανα), ἡ Λεβαδία ἢ Λεβαδεια (Λειβαδιά), ὁ Οὐρχομενὸς, ἡ Αὐλὶς, τῆς ὁποίας ὁ λιμὴν ὀνομάζεται νῦν Βαθύς. Ἡ νῆσος Εὐβοία (Εὐριππος, Ἐγριππος) κεῖται παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆς Ἀττικῆς, Βοιωτίας, Λοκρίδος καὶ Θετταλίας.

4. ΦΩΚΙΊΣ μεταξὺ Θετταλίας (ἀρκτ.) διὰ τῶν ὄρων Οἰτῆς χωριζομένη, τῶν Ἐπικνημιδίων καὶ Ὀπεντίων Λοκρῶν (ἀνατολικῶς), τῶν Κορινθιακῶν ἰδμῶν (νοτ.), τῶν Οὔζολων Λοκρῶν καὶ τῆς Δωρίδος (δυτικῶς). Ὁ Παρνασσὸς εἶναι τὸ ἀξιολογώτατον ὄρος, ἐφ' ᾧ τῆς κορυφῆς ἔκειτο ἡ Λυκώρεια, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι ἔκτισαν κατωτέρω τὴν πόλιν Δελφῶν (Κασεῖ). Τὸ ἐπίνειον τῶν Δελφῶν ἦν ἡ Κίρρα ἐν τῷ Κεῖρσαίῳ κόλπῳ (ἕτως ὀνομαδεῖσθαι ἀπὸ τῆς παλαιᾶς πόλεως Κεῖρσσης), καὶ ἀντικεῖ ταύτης ἔκειτο ἡ Ἀντίκυρα (ἄσπρα σπίτια) περίφημος διὰ τὸν Ἐλλέβορον. Παρὰ τὸν Κηφιστὸν ποταμὸν ἔκειτο ἡ Ἐλάτεια (Τερκοχωῖρι). Ἐν τῇ πεδιάδι μεταξὺ τῶν Δελφῶν καὶ τῆς Κίρρας ἐπανηγυρίζοντο τὰ Πύθια.

5. ΔΩΡΙΊΣ μικρὰ ἐπαρχία μεταξὺ Φωκίδος, Λοκρίδος, Αἰτωλίδος καὶ Θετταλίας, τὴν ὁποίαν ἐχημάτιζον ἡ Δωρικὴ τετράπολις Ἐρινεὸς, Βοῖον, Κυτίνιον καὶ Πίνδος (Κυφάς).

6. ΛΟΚΡΙΊΣ μεταξὺ Φωκίδος καὶ Αἰτωλίας. Ἐν τῇ Ἑλλάδι ἦσαν τρεῖς Λοκρικαὶ φυλαὶ (ἐν τῇ μεγάλῃ

λη Ελλάδι, ἢ ἐν τῷ νοτίῳ μέρει τῆς Ἰταλίας ἢ τετάρτῃ, ὀνομαζομένη ἐπιζεφύριοι Λοκροί). 1° Ὁζόλαι μεταξὺ Αἰτωλίας, Δωρίδος, Φωκίδος ἔ τῷ Κορινθ. Ἰσθμῷ, τῶν ὀπείων ὁ αἰγιαλὸς ἤρχιζεν ἀπὸ τῷ Κρισσαῖν κόλπῳ ἔ ἐφθάνεν ὡς τὸ Ἀντίρριον εἰς τὴν εἰσοδὸν τῷ Κορινθιακῷ κόλπῳ. 2. Οἱ Ἐπικνημιδίοι μεταξὺ Φωκίδος, Θετταλίας ἔ τῷ Αἰγαίῳ πελάγῳ, ἀπὸ τὸν Μαλιακὸν ὡς εἰς τὸ ἀκρωτ. Κνημίδες, ἀφ' ἧ ἔ Ἐπικνημιδίοι ἔ Ἰπποκρηῖνοι παρωνομάδῃσαν. 3. Οἱ Ὀπέντιοι (μεταξὺ τῶν ἐπικνημιδίων Λοκρῶν ἀρκτικῶς τῆς Φωκίδος, τῶν Θεσῶν ἔ τῷ σενῷ τῆς Εὐβοίας). Ἀξιολογώτεραι πόλεις τῶν μὲν Ὁζόλων ἦσαν Ἀμφισσα (Salona) ἔ Ναύπακτος (Lepanto), τῶν δὲ Ἐπικνημιδίων αἱ Κνημίδες, φρέξιον ἔ λιμὴν, τὸ Θερόνιον, αἱ Θερμόπυλαι ἢ κύλαι (δρόμος ἐπάνω τῆς Οἴτης πρὸς τὴν Θετταλίαν ἔ πρὸς τὰ σύνορα τῆς Ελλάδος, νῦν Bucca di Iupo) τῶν δὲ Ὀπεντιῶν ἦσαν ἢ Ὀπῆς μετὰ τῷ λιμένος Κύκῳ ἔ τῷ 90 σταδίων ἀπέχοντος λιμένος Δαφνῦντος.

7. Αἴτωλία (Ῥέμελη) διαιρεῖται εἰς τὴν ἀρχαίαν (ἀπὸ Ἀχελῶος ἕως τῆς Καλυδῶνος μεταξὺ Ἀκαρνανίας, Ἡπείρου, Θετταλίας, Δωρίδος, τῶν Ὁζόλων Λοκρῶν ἔ τῷ Ἰονίου πελάγῳ), καὶ εἰς τὴν νέαν (ἦτοι ἐπίκτητον κατ' ἀνατ. ὡς τὴν Ναύπακτον ἔ Εὐπάλιον, καὶ ἀρκτικῶς ὡς τὴν Οἴτην ἔ τὴν ἐν Ἡπείρῳ Ἀθαμῆνας· ἔπειτα δὲ ὡς τὴν Ἡράκλειαν ἔ τὰς Θερμοπύλας). Ἡ παραλία τῆς Αἰτωλίας ἐλάμβανε τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τὸ ἀκρωτ. Ἀντίρριον· ἔπειτα ἀκολουθεῖ ὁ κόλπος τῆς Μολυκρίας, ἔ εἶτα αἱ ἐκβολαὶ τῷ Εὐνήν (τοπάλαι Λυκόρμα, νῦν Φιδαρὶ ὀνομαζομένη), ἔ τέλος αἱ τῷ Ἀχελῶος (ὅσις πηγάζει ἀπὸ τὸν Πίνδον, νῦν Ἀσπερο). Πολλοὶ λίμναι ἦσαν ἐν Αἰτωλίᾳ, ἐξ ὧν μάλιστα ἢ Τερχωνίς ἔ ἢ Λυσιμάχεια. Παρὰ τὸν ποταμὸν Εὐνήν ἐκειτο ἢ παλαιὰ πόλις Καλυδῶν. Ἡ Θέρ-

μη ἢ Θέρμων ἦτο μητρόπολις ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς Αἰτωλικῆς συμμαχίας.

8. ΑΚΑΡΝΑΝΙΑ ἔχει κατὰ μὲν ἀνατ. τὴν Αἰτωλίαν (ὅπου τὸ σύνορον πολλάκις μετεβάλλετο, ἀλλ' ὁ Ἀχελῷος ἐχώριζε κυρίως τὰς ἐπαρχίας), κατὰ δὲ ἀρκτον τὴν Ἠπειρον καὶ τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον, δυτικῶς δὲ καὶ κατὰ μεσημβρίαν τὸ Ἰωνικὸν πέλαγος. Τὸ ἀκρότατον ἀκρωτήριον ὠνομάζετο Λευκάτας καὶ ἡ μητρόπολις Λευκάς. Τὸ πέλαγος μεταξὺ Λευκάδος καὶ Ἀνακτορίου ἐκαλεῖτο Μυρτώον. Ἡ ἀκροτάτη ἀρκτωῖα κορυφὴ τῆς Ἀκαρνανίας ἐν τῷ σώματι τῆς κόλπε ἦτο χερσόνησος, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔκειτο τὸ Ἀνακτόριον, καὶ ἔμακρὰν τέτε τὸ ἀκρ. Ἀκτιον (Ἀτζίο). Ἡ παλαιοτάτη καὶ πρωτεύουσα πόλις τῆς Ἀκαρνανίας ἦτο τὸ Ἄργος (Ἄργος Ἀμφιλοχικόν, νῦν Φιλόκια). Πόλλαι ἦσαν αἱ ἐν Ἀκαρνανίᾳ νῆσοι, ἐξ ὧν μάλιστα ἡ Κεφαλληνία καὶ ἡ Ἰθάκη.

Γ'. ΘΕΣΣΑΛΙΑ ἔχει ἀρκτικῶς μὲν τὴν Μακεδονίαν, τὸν Πηνειὸν καὶ τὸν Ὀλυμπον, κατὰ δὲ ἀνατολὰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, κατὰ δὲ μεσημβρίαν τὴν κυρίως Ἑλλάδα, ὅπου ἡ Οἶτη ἦτον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ σύνορον, καὶ κατὰ δυσμὰς τὴν Ἠπειρον, ὅπου ὁ Πίνδος ἐχώριζεν. Αὐτὰ τὰ σύνορα παρελλάχθησαν ὀλίγον τι κατὰ καιρὸς διὰ τὰς μεταναστάσεις καὶ τῆς πόλεμος. Οἱ παλαιοὶ ἰστορικοὶ διαιρῶσιν εἰς τέσσαρα μέρη τὴν Θετταλίαν, εἰς Θεσσαλιῶτιν, Φθιώτιν, Μαγνησίαν καὶ Περραιβίαν. Οἱ παλαιοὶ γεωγράφοι διαιρῶσιν αὐτὴν εἰς τὴν Θεσσαλιώτιδα, Φθιώτιδα, Πελασγιώτιδα καὶ Ἐσθιαιώτιδα. Τινὲς δὲ προσθέτουσιν καὶ τὴν Μαγνησίαν.

1. ΘΕΣΣΑΛΙΩΤΙΣ ἔχει ἀνατολικῶς μὲν τὴν Φθιώτιδα, κατὰ δὲ μεσημβρίαν τὸν Σπερχεῖον, δυτικῶς δὲ τὸν Πίνδον, καὶ ἀρκτικῶς τὸν Πηνειόν. Αἱ ἀξιο-

λογώτεραι πόλεις ἦσαν ἡ Ἑλλάς, ἡ παλαιὰ πατρίς τῶν Ἑλλήνων, ἡ ὁποία μετέπειτα κατηφανίσθη, καὶ τὰ ὕψατα (Πατραντζίκι), ὅπου οἱ Αἰτωλοὶ συνηθροῦζοντο ἐνίοτε, ἔπειτα δὲ καὶ ἄλλαι πολλαὶ μικραὶ πόλεις, ἐξ ὧν αἱ περισσότεραι ἐκυριεύθησαν ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν.

2. ΦΘΙΩΤΙΣ, μεταξὺ τῆς Οἴτης, τῆ ποτ. Ἐπιπέως, καὶ Ἀναύρου καὶ τῆς Βοιβηίδας λίμνης. Ἀπὸ τὸν Μαλιακὸν κόλπον καὶ μακρὰν τῶν Θερμοπυλῶν ἔφθανεν ὁ αἰγιαλὸς ἕως εἰς τὸ ἀκρ. Ποσειδίου, τὸ ὁποῖον καὶ Ἀφέται ὠνομάζετο, αἰότι οἱ Ἀργοναῦται ἐντεῦθεν ὡς λέγεσθαι ἔπλευσαν. Οὐ μακρὰν τέτου ἔκειτο ἡ νῆσος Μυσησος. Τὸ ἀκρωτήριον ἐχώριζε τὸν Μαλιακὸν κόλπον ἀπὸ τὸν Παγασαῖον, ὁ ὁποῖος ὠνομάζεται καὶ κόλπος τῆς Δημητριάδος, καὶ κεῖται ἀρκτικῶς. Ἐν τῷ Μαλιακῷ κόλπῳ χύνονται πολλοὶ ποταμοί, ἐξ ὧν ὁ Ἀσωπὸς καὶ ὁ Σπερχεῖος, ὅσιν ἐνῆται μετὰ τῆ Ἀχελῶε, εἶναι αἱ ἀξιολογώτεροι· ἐν δὲ τῷ Παγασαίῳ χύνονται ὁ Ἀμφρυσσος καὶ Ὀγχησός. Αἱ παλαιόταται καὶ ἀξιολογώταται πόλεις τῆς Φθιώτιδος ἦσαν ἡ Τραχίς, ὕστερον Ἡράκλεια Τραχινία, Ἀντίκυρα ἡ δευτέρα, ὠνομασθὴ καὶ αὐτὴ, καθὼς καὶ ἡ ἐν τῇ μεσογαίᾳ Ἑλλάδι, διὰ τὸν ἐλέβορον, ἡ Λαμία περίφημος διὰ τὸν Λαμιακὸν πόλεμον, αἱ Φθιώτιδες Θῆβαι, ὕστερον Φιλίππε-πολις ὠνομαδεῖσθαι, ἡ κρεμασθὴ Λάρισσα (πρὸς ἀντιδιασολὴν τῆς ἄλλης μεγαλητέρας Λαρίσσης), καὶ ἡ Φάρσαλος (Φέρσαλα) περίφημος διὰ τὴν ἦτταν τῆ Πομπηίου. Οὐ μακρὰν δὲ ταύτης ἔκειτο ὁ λόφος Κυνὸς κεφαλαι ὠνομαζόμενος, περίφημος καὶ αὐτὸς ἐχ ἦττον διὰ τὴν ἦτταν Φιλίππου τῆ γ'. βασιλείως τῆς Μακεδονίας

3. ΠΕΛΑΣΓΙΩΤΙΣ κατωκεῖτο ὑπὸ Μαγνησίων, Πελασγῶν καὶ Περραιθῶν. Ἡ δὲ χώρα ἡ κατοικημένη ὑπὸ τῶν Μαγνησίων ὠνομάζετο Μαγνησία. Εἰς

τὸ βορειοδυτικὸν τέλος ἔκειτο ἡ λίμνη Βοιβηΐς. Τὰ ἀξιολογώτερα ὄρη ἦσαν ὁ Ὀλύμπος, ἡ Ὄσσα (Κίσσαβος) χωρίζομένη ἀπὸ τῆς Ὀλύμπου διὰ τῆς Πηνειῆς, καὶ μεταξὺ τούτων εὐρίσκοντο τὰ Τέμπη (Μιμαμπᾶς), καὶ μὲ τὴν Ὄσσαν συνέχιστο τὸ Πήλιον ὄρος (νῦν Πέτρας), τὸ ὁποῖον ἐκτείνεται διὰ τῆς Μαγνησίας. Αἱ ἀξιολογώτεραι πόλεις τῆς Μαγνησίας εἰσὶν αἱ Φερραὶ μὲ τὸν 90 σταδ. ἀπέχοντα λιμένα τῶν Παγασῶν, ἡ Γῶλκός (Γορίτζα) περίφημος διὰ τῆς Ἀργοναύτας, ἡ Λάρισσα ἐν τῷ Πηνειῷ, πόλις τῆς Θετταλίας πρωτεύουσα, ἀφ' ἧς 2 - 3 ὥρῶν μακρὰν κεῖται ὁ Τύρναβος, ἡ ἐμὴ πατρίς, πόλις νέα καὶ πολυφθύλλητος διὰ τὴν τοποθεσίαν, διὰ τὰ ἄφθονα προϊόντα καὶ διὰ τὸ ἐμπόριον, ἡ Σκόττεσσα ἔμακρὰν τῶν Κυνὸς κεφαλῶν, Κρανῶν πλησίον τῆς Ὄσσης, καὶ ἡ Δημητριάς, ἡ ὁποία κτιθεῖσα κατὰ τῆς ὑπερινῆς καιρῆς παρὰ τῆς Δημητρίου βασιλείας τῆς Μακεδονίας ἐγένετο ἡ πρωτεύουσα πόλις τῆς Μαγνησίας, ἀφ' ἧς καὶ ὁ κόλπος παρωμοαδῆ. Ἐν τῇ Περραιβίᾳ κατέκειτο οἱ Περραιβοὶ, Ἀθαμᾶνες κτλ. πλὴν αἱ ἀξιολογώτεραι τούτων τῶν ἐθνῶν πόλεις προσαναφέρονται ὑπὸ τῶν γεωγράφων εἰς τὴν Ἑσθιαιώτιδα. Ἐκ τῶν πόλεων τῆς Περραιβίας ἦσαν ἐξόχως περίφημοι οἱ Γόνοι ἔμακρὰν τῶν Τεμπῶν.

4. Ἑσθιαιώτις, τὸ βορειοδυτικὸν μέρος τῆς Θετταλίας, ἔχει κατὰ μὲν ἀνατολὰς τὸν ποτ. Ἀτρεακα, κατὰ δὲ μεσημβρίαν τὸν Πηνειὸν καὶ τὸν Πίνδον. Ἀξιολογώτεραι πόλεις ἦσαν οἱ Γόμοφοι (Σταγοί), ἡ Τρίκη (Τερίκκαλα), ἡ Γῶμη καὶ ἡ Μητρόπολις.

Δ'. Αἱ νῆσοι περὶ τῆς Ἑλλάδος, ἐξ ὧν πολλαὶ ἐμνημονεύθησαν ἀνωτέρω εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν ἀνωθεν πόλεων, ἦσαν μεγαλύτεραι καὶ μικρότεραι.

1. ΜΕΓΑΛΗΤΕΡΑΙ ἦσαν ἡ Εὐβοία ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει, τοπάλαι Μάκρης (νῦν Νεγροπόντε ἢ

μᾶλλον εἶπεῖν Ἐγριπος). Ὁ τενός πορθμός μεταξὺ τῆς Βοιωτίας καὶ τῆς νήσου (πρὸς τὴν Χαλκίδα) ὠνομάζετο Εὐριπος. Τὸ ὑψηλότερον ὄρος τῆς νήσου ὠνομάζετο Ὄχη. Αἱ ἀξιολογώτεροι πόλεις ἦσαν ἡ Χαλκίς, Ἐρέτρια, περίφημος διὰ τὴν ναυτικὴν καὶ διὰ τὰς θαλείσας ἀποικίας, Αἰδηψός (Δελψὸ) Ὠρεός (Ὠρειό), καὶ ἄλλαι πολλαὶ κωμοπόλεις. Ἐν τῷ τενῷ τῆς Εὐβοίας ἦσαν παρὰ τοῖς παλαιοῖς περίφημοι αἱ παλίρροιαί.

ΚΡΗΤΗ τοπάλαι Ἰθάλα (νῦν Γκρέτι, ἡ Κάνδια) κεῖται ἐν τῇ Μεσογείῳ θαλάσῃ κατὰ τὸ μῆκος ἀπὸ δυσμῶν κατ' ἀνατολὰς, καὶ κατὰ μεσημβρίαν τῆς Ἑλλάδος. Τὰ ἀκρωτ. εἰσὶ Κίμαρος, Κριῖ μέτωπον (Κριό) καὶ Σαμώνιον (Σαλαμόνι). Τὸ δυτικὸν μέρος τοῦ βουνῷ, τὸ ὁποῖον ἐκτείνεται διὰ τῆς νήσου, ὠνομάζετο Λευκά (νῦν Σφακία), τὸ δὲ ἀνατολικὸν Δίκτη (νῦν Λασι). Τὸ ὑψηλότερον ὄρος τῆς νήσου ἦν ἡ Ἰῶδη (Ψιλορίτι). Τοπάλαι εἶχεν ἡ Κρήτη πολλὰς πόλεις (κώμας), ὡς ἑκατὸν, ἐξ ὧν αἱ ἀξιολογώτεραι ἦσαν ἡ Κνωσσός ἢ Γνωσσός (Κνωσσα), Γόρτιωσ, ἡ Κυδωνία (Χάνια), ἡ Φαιστός, ἡ Γεράφυτνα (Γεραπέτρα), ἡ Λύκτος, αἱ Ἐλεύθεραι, ἡ Ἀρεκαδία (μονασ. Ἀρεκάδι), ἡ Ρίτυμνα (Ρέτιμο), ἡ Ἀμφιμάλεια εἰς ἓνα κόλπον, ὁ λιμὴν τῆς Γνωσσῶ Μινώα καὶ ἄλλοι πολλοί, καὶ ἡ Ἡράκλεια, ἀνθ' ἧς κεῖται ἡ κατὰ τινας σημερινὴ Κανδία.

2. Ἐκ τῶν μικρῶν Εὐρωπαϊκῶν νήσων ἀναφέρονται ἐν τῇ ἰσορίᾳ συχνάκις.

1. Ἐν τῷ Ἰωνικῷ πελάγει κεῖται ἡ Κέρκυρα (Κορφεῦ) μεγάλη νήσος, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι ἦσαν μάλιστα Κορίνθιοι. Τριγύρω τῆς Κερκύρας καὶ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς Ἠπείρου ἔκειτο πολλὰ νησιά. Ἐν τῷ αἰγιαλῷ τῆς Ἀκαρνανίας ἔκειτο ἡ νήσος ἡ ἡ χερσονήσος Λευκαδία (ἀγία Μαύρα), καὶ αἱ Τηλεβοῖαι καὶ Ἐχινάδες

(νῦν Κρητζολάρι), ἡ Ἰθάκη, τὸ Δυλίχιον, ἡ Κεφαλληνία (Κεφαλονιά) μὲ τέσσαρας πόλεις, ἡ Ζάκυνθος (Ζάντε). Περὶ τὴν Πελοπόννησον ἦσαν μάλις αἱ Στροφάδες (Στρεβαλί), ἡ Σφαγία ἢ Σφακτηρία (νῦν Ζόνχιον, ἢ Λέ Σαπιέντζε). Ἐν τῷ Λακωνικῷ κόλπῳ ἔκειτο τὸ νησίδιον Κρανάη καὶ τὰ Κύθηρα (Τζεριγο) περίφημα διὰ τὴν γέννησιν τῆς Ἀφροδίτης. Ἐν τῷ Ἀργολικῷ κόλπῳ ἔκειτο ἡ Γρήνη, ἡ Ἐφεσα καὶ ἄλλα νησίδια. Ἐν δὲ τῷ Σαρωνικῷ κόλπῳ ἔκειτο παρεκτὸς τῶν μικρῶν ἡ νῆσος Καλαυρία (νῦν Πόρο, Νίδρα) μὲ ναὸν τῷ Ποσειδάωνος, ὅπου συνιθροίζοντο τὸ πάλαι αἱ πρέσβεις τῶν ἑπτὰ Ἑλληνίδων πόλεων, ἡ Αἴγινα (Ἐγγια), ἡ Σαλαμίς (Κολῶρι), ἡ Μάκρης ἢ Ἐλένη (Μακρονῆσι).

2. Αἱ νῆσοι τῆς Αἰγαίης πελάγους (ἦτοι τῆς Ἀρχιπελάγους). Ἐνταῦθα ἀνήκουσιν

α. Αἱ Κυκλάδες (ἦτοι αἱ νῆσοι περὶ τῆς Δήλου, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς διαφόρως ἀριθμεῖται παρὰ τῶν Γεωγράφων), οἷον ἡ Δήλος (τοπάλαι ἀφιερωμένη εἰς τὸν Ἀπόλλωνα καὶ περίφημος διὰ τὸ ἐμπόριον), ἡ Ρήνεα, ἡ Μύκονος, ἡ Ἴθνος καὶ ἡ Σύρος. Ἡ βαραιοτάτη καὶ ἡ μεγίστη ἐκ τῶν Κυκλάδων ἦν ἡ Ἄνδρος (περίφημος διὰ τὸν ναὸν τῷ Διόνυσῳ), ἡ Γύαρος (πολλὰ ἀκαρεπὸς) καὶ ἡ Κέως (Τζία), ἡ Κύθνος (Θερμιά), ἡ Σέριφος περίφημος διὰ τὰς μύθους τῆς Δαναΐδος, ἡ Σίφνος (τοπάλαι Μερῶπη, νῦν Σίφαντο), ἡ Κίμωλος ἢ Κιμωλὶς (Ἀετζεντιέρα) περίφημος διὰ τὴν Κιμωλίαν γῆν, ἡ Μήλος (Μῆλο), καὶ ἄλλαι τινὲς νῆσοι (ὅμως αὐταὶ αἱ νῆσοι ἀπὸ τῆς Σίφνου καὶ καθ' ἑξῆς ἀριθμῶνται ὑπὸ ἄλλων εἰς τὰς Σποράδας), ἔτι δὲ ἡ Πάρος περίφημος διὰ τὸ μάγμαρον εἰς τὰς λιθοτομίας τῆς βενῆς Μαρπησοῦ, ἡ Νάξος (Ἀξιά), νῆ.

σος εὐφορωτάτη ἐ εἰς τὸν μυθώδη τῆς Ἑλλάδος αἰῶνα περίφημος.

β'. Αἱ Σποράδες, ἐκ τῶν ὁποίων αἱ ἀξιολογώτεραι ὑπέρχοντο ἢ Θήρα (Σαντορίνι) ἀποικία Σπαρτιατῶν, ἢ Ἀνάφη, ἢ Ἀστυάλαια (Ἀστυπαλιά), ἢ Ἀμοργὸς, ἢ Ἴος (Νιὸ), ὅτε τοπάλαι ἐζητεῖτο ὁ τάφος τῆ Ὀμήρου, ὁ ὁποῖός ἐ κατά τινος εὐρέθη τῶντι τὴν σήμερον, ἐ τέλος ἢ Σκύρος.

γ'. Ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν τῆ Ἀιγαίου πελάγους νησῶν, ὅσαι ἀριθμῶνται εἰς τὴν Εὐρώπην, αἱ ἀξιολογώτεραι εἰσὶ Μύθος, Λήμνος, Γῆμος, Σαμοθράκη, ἢ Θάσος, Σκιάθος, Ἀλόνησος (Πελαγίσι) ἐ ἢ Πεπάρηθος (Πεπέρι).

δ'. Αἱ νῆσοι τῆ Ἀιγαίου πελάγους (Ἀρχιπελάγους, ἄσπρης θαλάσσης), ὅσαι ἀριθμῶνται εἰς τὴν Ἀσίαν, εἶναι ἢ Τένεδος, Λέσβος (Μιτυλήνη), νῆσος πολλὰ μεγάλη ἔχουσα δύο ἀκρωτήρια, Μαλέαν καὶ Σίγγριον ἢ Σίγγριον, τῆς ὁποίας ἢ μητρόπολις ὠνομάζετο Μιτυλήνη (Κάσρο). Ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν πόλεων αἱ ἀξιολογώτεραι ἦσαν ἢ Μήθυμνα (Μολιβῶ) ἐ ἢ Ἐρεσσός. Κατὰ δὲ τὸν πορθμὸν μεταξὺ Λέσβου ἐ τῆς ἠπέρου τῆς Ἀσίας ἔκειτο πολλὰ νησὶα ὀνομαζόμενα Ἐκατόνησοι (Μισσηνῆσια), ἐ ἢ μακρὰν τῆ Μαλέα αἱ τρεῖς νῆσοι Ἀργινῆσαι.

ε'. Τὸ Ἰκάρειον ἐ Καρπάθιον πέλαγος διαφέρει τῆ Ἀιγαίου πελάγους, καὶ ἔτις ὀνομάζεται τὸ πέλαγος, ὅπερ ῥέει μεταξὺ Ρόδου, Κύπρου ἐ Ἀσίας.

Εἰς τὸ Ἰκάρειον πέλαγος εὐρίσκονται ἢ Χίος (τοπάλαι Μάκρης) ἔχουσα πόλεις τὴν Χίον ἐ τὸ Δελφίον ἐ πέριξ ἑαυτῆς πολλὰς νήσους, ἐξ ὧν αἱ περιφημότεραι εἶναι ἢ Οἰνῆσσα ἐ ἢ Σάμος. Ἐκ δὲ τῶν Σποράδων νησῶν εἶναι ἢ Ἰκαρία (Νικαρία), ἢ Πάτμος, πολλὰι νῆσοι ὑπὸ τῷ ὀνόματι Ἀργεῖαι, ἢ Λάδη, αἱ

Φαρμακῆσαι, ἢ Καλύμνα (ἢ Καλύδνα) περίφημος διὰ τὸ μέλι, ἢ Κῶς μὲ τὴν πόλιν Ἀστυάλαιαν, ἢ Νίσυρος, ἢ ὁποῖα ἀριθμεῖται κατὰ τινὰς μὲν εἰς τὰς Κυκλάδας, καὶ κατ' ἄλλης εἰς τὰς Σποράδας, καὶ ἡ Σύμη μεταξὺ Ρόδου καὶ Κύπρου.

Αἱ ἐν τῷ Καρπαθίῳ πελάγει ἀξιολογώτεραι νῆσοι εἰσὶν ἡ Κάρπαθος (παρ' Ὀμήρῳ Κράπαθος, νῦν Σκάρπαντο), ἡ Ρόδος, ἔχουσα τὸ ὄρος Ἀτάβυρην καὶ τὰς πόλεις Λίνδον (Λίνδος), Κάμιρον, Γάλυσον καὶ Ρόδον, καὶ πλησίον τὴν νῆσον Κορδυλῆσαν· ἡ Κύπρος (τοπάλαι Ἀκαμαιθίς) κεῖται ἀντικρὺ τῆ ἀιγιαλῆ τῆς Κιλικίας. Τὸ δυτικοδὸρειον ἀκρωτ. ἦτον ὁ Ἀκάμας, καὶ ἔμακρὰν τέτε αἱ πόλεις Ἀρσινόη καὶ Σόλοι, ἔπειτα τὸ ἀκρωτ. Κρόμμυον (νῦν Capo Coronchiette), ὁ λιμὴν Λάπαθος, καὶ ἡ πόλις Ἀφροδίσιον. Ἡ ἀνατολικὴ κορυφὴ ἦτο τὸ ὄρος Ὀλυμπος. Εἰς τὸ νότειον ἦτο τὸ ἀκρωτ. Διπάρετον (νῦν Capo di S. Andrea), ἡ πόλις Σαλαμίς (ἔπειτα Κωνσάντια ὀνομαθεῖσα, νῦν Φαμάγος) καὶ τὸ Κίτιον (Χίτι). Δυτικώτερον ἔκειτο ἡ Ἀμαθος (Λιμισόλ), τὸ νότειον ἀκρωτ. Κυριάς (Capo delle Gatte), ἡ Παλαιόπαφος καὶ Νεόπαφος (Πάφα), καὶ ἀρκτικῶς τὸ ἀκρωτ. Δρέπανον.

Εἰ. Ἀναριθμητοὶ ἦσαν αἱ Ἑλληνικαὶ ἀποικίαι, ὅσαι συνεσάθησαν κατὰ διαφόρους καιροὺς εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆ κόσμου. Ἐνταῦθα δὲ θέλωσι σημειωθῆ αἱ ἐπισημότεραι, οἷον,

1. Αἱ ἀποικίαι τῆς μικρᾶς Ἀσίας, αἱ ὁποῖαι ἔπολλῶ ὕστερον μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῶν Ἡρακλειδῶν εἰς τὴν Πελοπόννησον, τῷ ΙΒ' αἰῶνι π. Χ. γεννήσεως κατ' ὀλίγον συνεσάθησαν, αὐταὶ δὲ πάλιν ἐτέρας πολλὰς ἀπακίας συνέστησαν. Αἱ ἐπισημότεραι ἦσαν αἱ τρεῖς ἀκόλῃδοι.

α'. Οἱ Ἰῶνες, τῶν ὁποίων ἡ ἐπαρχία Ἰωνία

ἐκτείνεται παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ἀπὸ τὸν ποταμὸν Ἐρεμον ἕως εἰς τὰς ἐκβολὰς τῆ Μαϊάνδρου. Οἱ ἀξιολογώτεροι ποταμοὶ τῆς Ἰωνίας ἦσαν ὁ Ἐρεμος (Σαραμπάτ), ὁ Μέλης, ὁ Κάυρος καὶ ὁ Μαϊάνδρος (Μεϊνδέε). Τὸ ἀξιολογώτερον ἀκρωτήριο ἦτον ἡ Μυκάλη. Αἱ ἀξιολογώτεραι πόλεις ἦσαν ἡ Φωκαία (Φωκιά), ἡ Σμύρνη, αἱ Κλαζόμεναι (Κελισμάν ἢ Βεργλα), αἱ Ἐρευθραὶ (Ἐρευθρί), ἡ Τέως (Μποδεύμ), ἡ Μυόνησος, ἡ Λέεδος, ἡ Κολοφῶν (ἄλτο μπόσκο), ἡ Κλάρος, ἡ Ἐφεσος (τερκ. Ἀγιά σολνκ), τὸ Πανιώνιον (Χανγλί), ἡ Πριήνη, ἡ Μυῦς, ἡ Ἡράκλεια, ἡ Μίλητος (Παλατζιά), ἡ Μαγνησία (γυεζέλ χισσαε) καὶ αἱ Τράλλεις. Οὐδεμία ἀπὸ τὰς ῥηθείσας Ἰωνικὰς πόλεις ἐξαπέσειλε τόσας ἀποικίας, ὅσας ἡ Μίλητος, τῆς ὁποίας αἱ ἐν-τῇ Μαύρῃ θαλάσῃ ἀποικίαι μάλιστα ἐφημίζοντο.

β. ΔΩΡΙΒΙΨ, τῶν ὁποίων ἡ ἐπαρχία Δωρίς, κειμένη κάτωθεν τῆς Ἰωνίας, ἀπετέλει μέρος τῆς Καρίας. Ἡ παραλία τῆς Μίνδου (νῦν Μεντεσέ) ἕως τῆς Καῦνς (νῦν Κοπί) ὀνομάζετο μάλιστα Δωρίς. Ἐνταῦθα καὶ εἰς τὰς πλησίον νήσους (οἷα ἡ Κῶς) ἐθεμελίωσαν οἱ Δωριεῖς ἐξ μάλιστα ἀποικίας. Αἱ δὲ ἀξιολογώτεραι πόλεις ἡπειρωτικαὶ τῶν Δωριέων ἦσαν ἡ Ἀλικαρνασσὸς (Νέσσι, ἡ Μποδεύ), ἡ ὕπερον μητρόπολις τῶν βασιλέων τῆς Καρίας, ἡ Κνίδος, ἡ Φύσκος (νῦν Μαερμαράν) καὶ ἡ Κέρμας.

γ. ΑἶΟΛΕΨ, τῶν ὁποίων ἡ χώρα Αἰολίς ἀπετέλει μέρος τῆς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὀνομαζομένης Τρωάδος, καὶ ἐκτείνεται ἀπὸ τῆ ποταμῶ Καΐκου ἕως τῆ Φρυγίᾳ παρὰ τὸν αἰγιαλόν. Εἰς τὰς ἐκβολὰς τῆ Καΐκου ἔκειτο ἡ Πιτάνη, καὶ ἕ μακρὰν αὐτῆ ἡ Ἐλαία μικρὰ πόλις, ἡ Μυρίνα, ἡ Κύνη, πόλις πρωτεύουσα, ἡ Λάρισσα, ἡ Φωκαία, πόλις παραθαλασσία εἰς

τὰ σύνορα τῆς Γωνίας (ἀρα γε διαφορετικὴ τῆς Γωνικῆς;), ἡ Τῆμος (Μεναιμέν), καὶ ἄλλαι τινές. Τοπάλαι καὶ ἡ Σμύρνη ἐνομιζέτο Αἰολικὴ, ἀλλ' ἔπειτα ἠνώθη μετὰ τῆς Γωνίας.

2. Πρὸς τὸ Ἀσιατικὸν μέρος τῆ Ἐσθρακικῆ βόσπρου ἐπὶ τὴν Θάλασσαν τῆς Προποντίδος (νῦν Μαρμαρᾶς) καὶ ἐπὶ τὸν Ἑλλησπόντον (νῦν Δαρδανέλλια) ἦσαν αἱ ἀκόλυθοι Ἑλληνικαὶ ἀποικίαι περίφημοι. Ἐν τῇ Βιθυνίᾳ ἔκειτο ἡ Χαλκιδῶν, ἀποικία τῶν Μεγαρέων, καὶ ἡ Χρυσόπολις. Ἐν τῇ Προποντίδι ἔκειτο ἡ νῆσος Κύζικος (Μιραμπιλιά), ἡ ὁποία ἦτο τοπάλαι ἠνωμένη διὰ γεφύρας μετὰ τὴν ἠπειρον, καὶ ἔμπροσθεν αὐτῆς ἡ Πρακόννησος, καὶ ἀντικεῖ ταύτης ἄλλη νῆσος Ἀρτάκη (Ἀρτακί). Ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν τῆ Ἑλλησπόντου ἦν ἡ Λάμψακος, ἡ Ἀδράσεια (παρ' ἧς καὶ ὅλη ἡ χώρα παρωνομάθη) καὶ ἄλλαι πόλεις Ἑλληνικαί. Εἰς τὰς ἐκβολὰς τῆ Ἑλλησπόντου καὶ τῆς Προποντίδος ἔκειτο ἡ Ἄβυδος, καὶ βαθυτέρον εἰς τὴν χώραν ἡ Πέργαμος κατοικημένη ὑπὸ πολλῶν Ἑλλήνων.

3. Ἡ παραλία τῆς Μαύρης θαλάσσης εἶχε καὶ αὐτὴ πολλὰς Ἑλληνικὰς ἀποικίας, οἷον ἡ Ἡράκλεια ἐν τῷ Πόντῳ (Ἐρεκλί) ἀποικία Μεγαρικὴ, τὸ Τίον καὶ ἡ Σινώπη ἀποικίαι τῶν Μιλησίων, ἡ Ἀμισός (Σαμισέν) Ἀττικὴ ἀποικία, ἡ Φαργακία, ἀποικία τῶν Σινωπέων, ἡ Τραπεζῆς (Ταραμποσάν) ἀποικία Ἑλληνική.

4. Ἐν τῇ Θράκῃ ἔκειτο πρὸς τὸ Εὐρωπαϊκὸν μέρος ἔμπροσθεν τῆ ζώματος τῆς Μαύρης θαλάσσης παρὰ τὸν Ἐσθρακικὸν βόσπρον πολλαὶ κῶμαι, ἦτοι δευμοὶ καὶ ναὶ τῶν ἠρώων. Αἱ ἀξιολογώτεραι πόλεις ἦσαν ἡ Μεσημβρία (Μισθρία), ἡ Ἀγχίαλος (Ἀκιάλι), ἡ Ἀλμυδησσός ἢ Σαλμυδησσός (Μιδτζέ). Μετὰ ταύτας εὐρίσκοντο ἐπὶ μὲν τὴν Προποντίδα τὸ Βυζάντιον (Κωνσταντινούπολις, Σταμπόλ), ἡ Σηλυμβρία

(Σιλυβεία), ἔξ ἢ Πέριπλος (ἔπειτα Ἡράκλεια ὀνομα-
 δεῖσα, Ἐρεκλί). Ἐπί δὲ τὸν Ἑλλήσποντον, ἦτοι ἐπὶ
 τῆς Θρακικῆς Χερσονήσου, ἦν ἡ Καλλίπολις, ἡ Ση-
 σὸς (Ζεμενί), ἡ Λυσιμάχεια (Ἐξαμίλι) ἔξ ἢ Καρ-
 δία. Ἡ Θρακικὴ Χερσόνησος ἐκλείετο ἀπὸ τὸν Μέ-
 λανα κόλπον ἔξ ἀπὸ τὸν Ἑλλήσποντον. Ἐν δὲ τῇ λα-
 πῇ Θράκῃ μεταξύ τῶ ποταμῶ Νησῶ (νῦν Μησὸ) καὶ
 τῶ Μέλανος κόλπου ἦσαν τὰ Ἄβδηρα ἐπὶ τὸν Νησὸν, ἀπ-
 οικία τῶν ἐγκατοίκων τῆς Τήνυ. Κατ' ἀνατολὰς ἦ-
 σαν ἡ Μεσημβρία ἢ Μεσαμβρία ἔξ ὁ Δορίσκος, Ἐλ-
 ληνικαὶ ἀποικίαι, ἔξ ἢ Μαρώνεια (νῦν Μαρώνια) πολ-
 λὰ περίφημος. Πέριξ τῆς Θράκῃς εὐρίσκοντο αἱ νῆσοι
 Θάσος, Σαμοθράκη, Γ'μβρος, ἔξ αἱ Κυάνεαι ἢ συμ-
 πληγάδες.

5. Εἰς τὸ Κερίμμι ἐπὶ τῶ Δεινάβωυς ἔξ τῶ Δνέπευ
 εὐρίσκοντο προσέτι Ἑλληνικαὶ ἀποικίαι. Ἡ Χερσόνη-
 σος, ἡ ὁποία ἐχημάτιζε τὴν Μαύρην θάλασσαν ἔξ
 τὴν Μαιώτιδα λίμνη, ὠνομάζετο Ταυρικὴ χερσόνη-
 σος (Ταυρία), τὸ δὲ σεγόν, ὅπερ ἦνε τὴν θάλασ-
 σαν τῶ Μαεμαρῶ ἔξ τὴν Μαιώτιδα λίμνη, ἐκαλεῖτο
 Βόσπορος Κιμμέριος (νῦν σεγόν τῆς Κάφας). Ἐν δὲ
 τῇ χώρῃ αἱ περιφανέστεραι ἀποικίαι τῶν Ἀσιατικῶν
 Ἑλλήνων ἦσαν ἡ Θεοδώσια (Κάφα) καὶ τὸ Παντικά-
 παιον (Κέρφ, Γκίης). Ἐπὶ τὸν Δνέπερον ἔκειτο ἡ Ὀλ-
 βία (Βορυδένης), ἀποικία τῶν Μιλησίων, οἱ ὁποῖοι
 ἐθεμελίωσαν ἐπὶ τὸν Δέναβιν καὶ τὴν πόλιν Ἰ'ερον
 (κατὰ τινας Προσλαβίτζαν ἐν Βελγαρία), ἔξ ἡ μα-
 κρὰν αὐτῆς Τόμισ (Τομισβάε).

6. Ἡ Ἀφρικὴ εἶχε προσέτι Ἑλληνικὰς ἀποικίας.
 Ἐν Αἰγύπτῳ μνημονεύεται ἡ Ναυκρατις ὡς ἀποικία
 τῶν Μιλησίων ἔξ τεῖχος αὐτῶν εἰς τὸ Βολβιτικὸν σό-
 μα τῶ Νεῖλυ. Ἡ Ἀλεξάνδρεια κατωκεῖτο ἀπὸ Ἑλ-
 ληνας, ἔξ αἱ μακρύτεραι Ἑλληνικαὶ ἀποικίαι πάσαι

ἤδη ἐΦεμελιώθησαν εἰς τὴν Κυρηναίαν, ἣ ὅποια εἶχε τὴν πόλιν Κυρήνην (Κίρβαν), καὶ ἐπὶ τὴν Θάλασσαν τὴν Βερενίκην, Ἀρσινόην, Πτολεμαίδα καὶ Ἀπολλωνίαν.

Αἱ δὲ ἐν Σικελίᾳ καὶ κάτω Ἰταλίᾳ Ἑλληνικαὶ ἀποικίαι ἦσαν πολὺ περισσότεραι· κατήγοντο δὲ ἦτοι ἀπὸ Δωριεῖς, καὶ συνεσάθησαν ἀπὸ Λακεδαιμονίους, Μεσσηνίους καὶ Κορινθίους, καὶ παρεδίδετο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡ διοίκησις τῆς πολιτείας αὐτῶν εἰς μερικὸς εὐγενεῖς πολίτας τινὸς φυλῆς ἢ γένους, ἢ κατήγοντο ἀπὸ Ἀχαιῶν καὶ ἀπέλαυον περισσότερὰν ἐλευθερίαν, ἢ ἡρμοζον εἰς τὴν Ἰωνικὴν φυλὴν καὶ συνεσάθησαν μάλιχα ἀπὸ τὴν Χαλκίδα τῆς Εὐβοίας, καὶ ἡ διοίκησις αὐτῶν ἐνεχειρίζετο εἰς τὰς προὔχοντας καὶ πλουσίους.

7. Ἡ ΣΙΚΕΛΙΑ, κειμένη κατὰ δυσμὰς τῆς Ἰταλίας, εἶχεν ἀκρωτήρια Πηλώρον (Faro di Messina), Πάχυνον (Capo di Passara), Λιλύβαιον (Capo di Boeo). Πρὸς τὸ ἀνατολικὸν κεῖται ἡ Αἴτη (M. Gibello), πρὸς τὸ δυτικὸν ὁ Ἐΐρξ (Monte di Trapani ἢ di St. Giuliano). Πλησίον τῆ Πηλώρου ἦν ἡ Μεσσάνη (τοπάλαι Ζάγκλη, νῦν Μεσσίνα) συσαθείσα ὑπὸ τῶν Εὐβοέων τῆς Κύμης, ἔπειτα δὲ κατακιδεῖσα ὑπὸ τῶν Μεσσηνίων, οἱ ὅποιοι ἠναγκάσθησαν νὰ φύγωσιν ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον. Κατωθεν τῆς Μεσσάνης ἔκειτο τὸ Ταυρομένιον (Taormina) καὶ αὐτὴ Χαλκιδικὴ ἀποικία· ἔπειτα ἡ Νάξος, καὶ αὐτὴ ἀποικία τῶν ἐξ Εὐβοίας Χαλκιδέων ἐν Ὀλυμ. ια'. 1. Ἡ Κατάνη (catania) ἐκτίθη ὑπὸ τῶν Χαλκιδέων ἐ πολλῶ ὕστερον ἐν Ὀλυμ. ιγ'. 1, κατὰ τὸν ὁποῖον καιρὸν συνεσάθη ἀπ' αὐτῆς καὶ ἡ Λέοντινή (Λευτίνι). ολ. ια'.

Πρωτεύουσα πόλις τῆς Σικελίας καὶ ἀξιολογώτερα Ἑλληνικὴ ἀποικία ἦσαν αἱ Συράκουσαι, αἱ ὅποιαι συνεσάθησαν ὑπὸ τῶν Κορινθίων στρατηγέυτος τῆ Ἀρσινόης. Αὐταὶ συνίσαντο ἀπὸ πέντε κώμας, ἦτοι μέγη, ιλ. ια', β.

αἶον ἀπὸ τὴν Ἀκράδιαν κατ' ἀνατολὰς, τὴν Τύχην κατὰ δυσμὰς, τὰς Ἐπιπολὰς βορειοδυτικῶς μὲ φέρειον ὀνόματι Λάβδαλον, ἔτι δὲ τὴν Νεάπολιν ἢ Νάσον, ἧτοι τὴν νῆσον Ὀρτυγίαν ἐν τῷ κόλπῳ (ἡ νῆσος ἀποτελεῖ νῦν τὴν σημερινὴν Συρακῶσαν). Τὸ Ὀλύμπιον ἦτον αἰς προάσεις. Πρὸς τὸ νότιον τῆς νῆσου (ὅπερ εἶναι τὸ νότιον ἀκρωτ. Πάχυνον) ἔκειτο ἡ Καμαρίνα ἢ μακρὰν τῆ σημερινῆ Μπισκάρει (κτιθεῖσα πολλάκις ὑπὸ τῶν Συρακῶσιων, ἐν Ὀλ. 45, 1. ἢ 72, 3), ἔπειτα τὸ Νέητον (val di Noto), παρακάτω τὸ π. χ. Ἡλῶρον, ἔπειτα ἡ Γέλα (Terra puova) συσαθείσα 690, ὑπὸ τῶν Ροδίων ἢ ἡ ἀποικία τῶν Γελῶν Ἀκράγας 582. (Girgenti), τὸ ὁποῖον μετέπειτα κατέσρεψε τὴν ἰδίαν μητρικὴν πόλιν Γέλαν. Εἰς τὸν δυτικὸν αἰγιαλὸν τῆς νῆσου ἔκειτο τὸ Λιλύβαιον (Μαρσάλλα), ἢ πλησίον αὐτῆ τὸ Δρέπανον (Trapani), ὃ Ἐρρυζ (Trapani del monte) ἢ ἡ Αἰγυσα. Ἐπειτα ἡκολούθηεν ἡ Πάνομος (Palermo), ἡ Γμέρα ἀποικία Μεσσήνης, ἢ ἡ Ἐνα (castro Giovanni) παρεκτὸς πολλῶν μικρῶν πόλεων.

8. Αἱ ἀποικίαι ἐν τῇ κάτω Ἰταλία, ἡ ὁποία ὀνομάσθη ἢ μεγάλη Ἑλλάς, ἦσαν ἢ αὐταὶ ἐκ ὀλίγων τὸν ἀριθμὸν. Ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Βρεττίων πρὸς τὸν πορθμὸν ἔκειτο τὸ Ρήγιον κτίσμα τῶν Χαλκιδέων ἐν Ὀλ. 28. π. χ. 668, ἢ τὸ Ἰππώνιον (ὑσερον Οὐίβωνα Οὐαλεντία μετονομαδέν), κτίσμα τῶν Λοκρῶν. Οἱ Λοκροὶ ἐπὶ τὸ ἀκρωτ. Ζεφύριον (Λοκροὶ Ἐπίζεφουρι Motta de Burzano) ἦσαν ἀποικοὶ τῶν Ὀπεντίων Λοκρῶν (Ὀλ. κδ'. 4.) περίφημοι διὰ τὸν νομιζόμενον νομοθέτην Ζάλευκον. Τὸ Σκυλλήτιον ἢ Σκυλάκιον (Squilace) ἐνομίζετο παμπάλαιος ἀποικία τῶν Ἀθηναίων. Ὅμως τὰ Κρότωνα ἦσαν κτίσμα τῶν Ἀχαιῶν ἐν Ὀλ. ιζ. ἢ περίφημα διὰ τὴν Πυθαγορικὴν σχολήν,

καὶ ἡ Καυλονία ἦσαν Κροτωνιάτιδες ἀποικίαι. Ἐν τῇ Λευκανία ἦσαν τὰ Μετάποντα μία τῶν παλαιῶν Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν, κτίσμα, καθὼς λέγουσι, τῶν Πυλίων καὶ ὑπερον τῶν Ἀχαιῶν. Ἐκ δὲ τῶν περιφημοτάτων ἦν ἡ Σύβαρις, κτίσμα (πρὸ Χρ. 720.) τῶν Ἀχαιῶν, εἶτα δὲ κατεδαφιδεῖσα π. χ. 510. καὶ ἀνοικοδομηθεῖσα π. χ. 453. Κατὰ τὰς ὑπερινῆς καιρῶς μετετοπίδωσαν οἱ Σύβαριται πρὸς τὰς Θυρίδας, ἀποικίαι τῶν Ἀθηναίων (π. χ. 446.) καὶ περιφόμενες διὰ τὸν νομοθέτην Χαρώνδαν. Ἡ Ἐλία ἢ Ἐλη, ἡ καθέδρα τῆς Ἑλεατικῆς σχολῆς, κατωκίδθη πρῶτον μὲν ὑπὸ τῶν Φωκῶν ἐν Ὀλυμ. 61, ἔπειτα δὲ ἔσειλαν ἀποικίαι καὶ οἱ Θύριοι. Ἡ Πύξος ἢ Πυξῆς ἦτον ἀποικία τῶν ἐν Σικελίᾳ Μεσσηνίων. Ἐν τῇ Καλαβρίᾳ τὸ Βερενθῆσιον (Μπρινθισί) μετὰ καὶ ἄλλων μικρῶν τόπων ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Γαπύγων, ὁ Ὅδρανς (Otranto) καὶ ἡ Σαλεντίνη ἦσαν κτίσματα τῶν Κρητῶν. Τὰ Τάρεντα ὅμως, τὰ ὅποια ἦσαν κτίσμα τῶν Λακεδαιμονίων (π. χ. 707.), ἔγιναν ἡ πλησιωτάτη ἐμπορικὴ πόλις. Ἡ ἐν Λευκανίᾳ Ἡράκλεια (τοπάλαι Σίρις) ἦτον ἀποικία τῶν Ταρεντίνων καὶ Θυρίων ἐν Ὀλ. πς', 4.

Ἐν τῇ Σαμίᾳ ἦτο κατὰ τινας τὸ Βενεβέντον, παλαιὰ ἀποικία τῶν Ἀργείων. Ἐν τῇ Καμπανίᾳ ἦσαν τρεῖς παλαιαὶ Ἑλληνικαὶ ἀποικίαι, οἷον ἡ Κύμη περὶ τὸν 1. αἰῶνα κτίσμα τῶν Εὐβοέων, ἡ Νεάπολις (ὅπου ἦλθον κάτοικοι ἀπὸ τὴν Κύμην, καὶ τὴν ὁποίαν μετέπειτα οἱ Κυμαῖοι ἠφάνισαν καὶ πάλιν κατώκισαν), καὶ τὸ φερέριον Ἡράκλειον (Herculanum) μετὰ τῆς Πομπαιίας (νῦν πλησίον τῆς Portici, Resina καὶ Civita), καὶ ἡ Δικαιαρχία (νῦν Pozzuolo) κτίσμα τῶν Σαμίων ἐν Ὀλυμ. 63. Τὰ Νῶλα νομίζονται ὡς ἀποικία Καλκιδικῆ. Αὐταὶ αἱ ἀποικίαι ἠνθῆσαν ἐς τὰ μάλιστα διὰ τὸ ἐμπόριον, διὰ τὴν εὐκαρπλίαν καὶ εὐανδρίαν. Ὁμοίως καὶ εἰς

τὰς νήσους τῆς Ἰταλίας κατώκησαν ἄποικοι Ἑλληνας, καθὼς εἰς τὴν Λεπάραν (Λίπαρι) οἱ Κνίδιοι, καὶ εἰς τὴν Κύργον (Κόρσικα) οἱ Φωκεῖς, οἱ ὁποῖοι ἔπειτα μεταναστεύσαντες εἰς τὸν αἰγιαλὸν τῆς Γαλατίας κατώκησαν καὶ τὴν Μασσαλίαν (Marseille), καὶ ἕκαμον αὐτὴν ἀκμάζουσαν καὶ ἀνθίζουσαν.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ συνωρεύετο κατ' ἀνατολὰς μετὰ τὴν Θρακίαν χωριζομένη ἀπ' αὐτῆς ἀπὸ τὸν ποταμὸν Νέσον. Ἐπὶ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος ἦσαν οἱ τέσσαρες κόλποι γνωστοί, ὁ Στρυμονικὸς (Κόλπ. Κοντέσσας), ὁ Σιγγιτικὸς (κόλπ. ἁγ. ὄρους), ὁ Τοροναῖος (g. di vio. papa), καὶ ὁ Θερμαῖος (κόλπ. Σαλονίκης). Ἡ Μακεδονία συνωρεύετο κατὰ μὲν μεσημβρ. μετὰ τὴν Θετταλίαν καὶ Ἡπείρου, κατὰ δὲ δυσμὰς μετὰ τὴν Ἰλλυρίαν, καὶ ἀρκτικῶς μετὰ τὴν Μαισίαν καὶ Δαρδανίαν (Σερβίαν καὶ Βελγαρίαν). Ὁ μέγιστος ποτ. Ἀξιὸς (Βαρδάρη) διέρρηε δι' ὅλης τῆς Μακεδονίας. Ἄλλοι δὲ ἀξιόλογοι ποταμοὶ ἦσαν ὁ Στρυμὼν (Ρένδινα), ὁ Νέσσος ἢ Νέσος, ὁ Ἀλιάκμων (Πλαταμόνα), ὁ Ἐνιπεύς, ὁ Ἐρίγων (Βίσεριτζα). Ὅρη ἀξιολογώτερα ἦσαν τὰ Καμβύνεια πλησίον τῆς Θετταλίας, ὁ Σκόδρος εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἰλλυρίας καὶ Δαρδανίας, καὶ ὁ Ἄθως (ἅγιον ὄρος) ἐπάνω μιᾶς χερσονήσου. Ἡ Μακεδονία διηρέθη κατὰ καιρὸς διάφορως, ἐπὶ δὲ τῶν Ῥωμαίων εἰς τέσσαρα μέρη. Μεταξὺ τῶν Πηνειῶ καὶ Ἀξιῶ ἦσαν αἱ ἐπαρχίαι Πισερία, Βοττιαία, Ἐμαθία καὶ Δευερίπος. Τὸ Ἡράκλειον ἦτον ἡ ἀκροτάτη συνορεύουσα πόλις τῆς Θετταλίας. Εἰς τὴν Πιερίαν ἀνήκε τὸ Δῖον, ἡ Πύδνα (ἔπειτα Κίτρων) καὶ ἡ Μεθώνη. Εἰς δὲ τὴν Βοττιαίαν εὐρίσκετο ἡ Πέλλα (νῦν Παλατίσα) πρωτεύουσα πόλις κατὰ τὰς ὑστερῆς καιρῶν, καὶ εἰς τὴν Ἐμαθίαν αἱ Αἰγαί (Μογλένα), ἡ Ἐδεσσα (ἐχθρ. αἱ Αἰγαί) καὶ ἡ Γορτυνία. Πρὸς τὴν Ἰλλυρίαν ἔκειτο ἡ Πελαγονία (μητροπόλις τῆς τετάρτης

ἐπαρχίας ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων) ἔσσι αἱ Στοβαὶ ὕσερον Ἀντιγόεια.

Μεταξὺ τῶν ποταμῶν Ἀξιῶ ἔσσι Στρυμόνος ἔκειτο ἡ Θεσσαλονίκη, τοπάλαι Θεσσαλίονομαζομένη, ὅθεν ἔσσι τὸ ὄνομα Θεσσαλίας κόλπος (ἡ ἀξιολογώτερον πόλις ἐν τῇ Ἀμφαξιτίδι γῆ, πρωτεύουσα πόλις τῆς Μακεδονίας ἔσσι αὐξηθεῖσα ὑπὸ τῷ Κασσάνδρῳ). Αἱ δὲ λοιπαὶ πόλεις τῆς ἐπαρχίας Ἀμφαξιτίδος, Μυγδονίας, Βισαλτίας ἔσσι Σιντικῆς ἦσαν μικραὶ ἔσσι ἔχοντες ὅσον ἀξιόλογοι. Αἱ δὲ μεγαλῆτερον πόλεις ἔσσι μάλισα τῶν ἐπαρχιῶν Παλλήνης ἔσσι Χαλκιδικῆς ἤμεροζον τοπάλαι (περὶ τῷ Φιλίππῳ) εἰς τὴν Θράκην, ἐξ ὧν αἱ ἀξιολογώτερον εἰσὶ Καλλίς, Ὀλυθός Στάγειρος ἡ Στάγειρα (Σταυρός), Παλλήνη, Ποτίδαια τοπάλαι ὑποκειμένη εἰς τὰς Ἀθηναίους, Τρωάνη, ὅθεν κόλπος Τρωοναίος. Ἐπάνω τῆς Χερσονήσου (Ἀκτῆς), ὅπου εὐρίσκετο ὁ Ἄθως, ἔκειτο ἡ μητρόπολις Κλεωναί. Ἀξιόλογοι δὲ πόλεις τῆς νεας, ἡταὶ ἐπικτήτε Μακεδονίας, ἦσαν ἡ Ἀμφίπολις ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἡδονίδι (τοπάλαι ἐννεὰ ὁδοί, νῦν Γιάμπολι, ἀποικία Ἀθηναίων, τῆς ὁποίας ὁ λιμὴν ὀνομάζετο Ἡϊῶν), αἱ ἐν τῇ μεσογαίᾳ τῆς Ἡδονίδος ἔσσι Κρηνίδες, ἀντὶ τῶν ὁποίων ἐκτίθησαν οἱ Φίλιπποι, ἔσσι ἄλλοι πολλοὶ τόποι κείμενοι ἐν τῷ αἰγιαλῷ τῷ Στρυμονικῷ κόλπῳ. Ἐν δὲ τῇ κυρίως Θράκῃ ἐπὶ τὸν Εὐρῶν ποταμὸν ἔκτισεν ὁ Φίλιππος τὴν Φιλίππεπολιν, ὕσερον Τριμόντιον ὀνομαθεῖσαν.

Ἐν δὲ τῇ Μακεδονικῇ Ἰλλυρία, ἡ ὁποία ἔκειτο μεταξὺ τῷ Ἀδριατικῷ πελάγῳ, τῆς Ἡπείρου, Μακεδονίας, Δαλματίας ἔσσι Δαρδανίας, ἀξιολογώτερον πόλεις ἦσαν τὸ Δυρράχιον (τοπάλαι Ἐπίδαμνος, νῦν Δεράτσο), ἡ Ἀπολωνία (Πολλίνα), ἐμπορικὴ πόλις τῶν Ταυραντίων, τὸ Ὀρεικόν, ἡ Ἀλβανόπολις, ἡ Ἐ-

λυμία (Ἀρναὺτ Μπελγυράδ) μητρόπολις τῶν Ἐλυμαίων, ἔξ ἡ Λυχνίς ἢ Λυχνιδῆς (Ὀρχεῖδα).

Ἡ ΠΕΙΡΟΣ (Ἰωάννινα) ἔκειτο μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς Ἰλλυρίας ἔξ τῶν Ἀκροκεραυνίων ὀρέων (νῦν βουνῶν τῆς Χειμέρας) κατ' ἄρκτον, τῆς Μακεδονίας καὶ Θετταλίας κατ' ἀνατολὰς, τῆς Ἀκαρνανίας καὶ τῆς Ἀμπρακικῆς κόλπου κατὰ μεσημβρίαν, ἔξ τῆ Ἰωνικῆς πελάγους κατὰ δυσμὰς. Τὰ κυριώτερα ἔθνη τῆς Ἡπειροῦ ἦσαν οἱ Χάονες, οἱ Θεσπρωτοὶ ἔξ οἱ Μολοσσοί, κατὰ τὰ ὁποῖα ἔξ διηξέθη ἡ χώρα εἰς τρία μέρη. Ποταμοὶ ἀξιόλογοι ἦσαν ὁ Ἀχέρον (Καλαμᾶς), ὁ Ἀραχθός (τοτάμι τῆς Ἀρετας), ὁ Ἰναχός (ποτάμι τῶν Ρῶγῶν) ἔξ ὁ Θύαμις (τὸ γλυκύ). ὄρος διάσημον ἦτον ὁ Πίνδος (τῷ Μετζόβου τὰ βουνά). Εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῶν Μολοσσῶν ἦτον ἡ Δωδώνη (Ἰωάννινα), πόλις μεσογαία ἔξ περιφνημῆς διὰ τὸ μαντεῖον, τοπάλαι ἀνήκουσα εἰς τὴν Θεσπρωτίαν. Ἐν δὲ τῇ Θεσπρωτίᾳ εὐρίσκειτο ἡ Ἀμβρακία, ἡ Νακόπολις (Πρέβεζα) συσαθεῖσα ὑπὸ τῷ Αὐγύστου, τὸ Βυθρωτὸν (Βυθρωτὸ) ἔξ ἡ Κασσιόπη. Ἐν δὲ τῇ Χαονίᾳ ἔκειτο τὸ Ὀμφάλιον, ἡ Ἀντιγόνη (Ἀργυροκάστρο) ἔξ ἡ Χίμαιρα, ὅπου ἔξ τὸ Ὀρεικὸν συνηθιζόμην παρά τινων. Μεταξὺ τῶν Ἡπειρωτικῶν γειῶν ἦσαν προσέτι περιφνημαὶ ἔξ οἱ Ἀθαμᾶνες, οἱ Δόλοτες ἔξ οἱ Δρύοπες.

Ἡ ΘΡΑΚΗ, τῆς ὁποίας αἱ Ἑλληνικαὶ ἀποικίαι ἐμνημονεύθησαν ἀνωτέρω, ἦτο κατὰ καιρὸς διαφόρου ἐκτάσεως, ἔξ εἶχε πολλὰ γένη ἐγκατοίκους, οἷον Γέτας, Τριβαλλῆς (εἰς τὴν κάτω Μοισίαν), Ὀδρύσσας, Βίσονας, Κίκονας κτλ. Ὁ αἰγιαλὸς τῆς Θράκης ἤρχιζε δυτικῶς ἀπὸ τὰς ἐκβολὰς τῷ Νέστου (Μέσσο), ὁ ὁποῖός ἐχώριζεν αὐτὴν ἔξ τὴν Μακεδονίαν. Ἀντικεῖ τῷ αὐτῷ εὐερισκομένῳ ἀκρωτ. Σερρεῖς ἔκειτο ἡ Σαμοθράκη ἔξ ἡ Ἰμβρος. Ἐπειτα ἠκολούθει τὸ σῶμα τῷ

Ἐρεβ (νῦν Μαρίτζας) ἔξ ὁ Μέλας κόλπος μὲ τὸν ποταμὸν Μέλαν. Τῆτον τὸν κόλπον ἐμπερικλείει ἡ Χερσονήσος. Τὰ ἀκρωτ. τῆς Θράκης εἶναι τὸ Σαρπηδόσιον ἔξ ἡ Μασυσία· εἶτα ἔπιται τὸ γενὸν τῶν Δαρδανελλίων, ἔπειτα ἡ Περσποτις, ἔξ μετὰ ταῦτα τὸ ἀκρωτ. Ἐσίας πλησίον τῆ Βυζαντίου, ὁ Βόσπορος, αἱ Κύαναί Πέτραι, τὸ ἀκρωτ. πρὸς τὴν Σαλμυδησσὸν, ὁ κόλπος πρὸς τὴν Ἀπολλωνίαν, ἔξ ἀρκτικῶς ἐν ἀκρωτ. τῆ Αἴμου (Ἐμνὲ δάγ). Μεταξὺ τῆ Νέσου, Εὔρε (Μαρίτζας) ἔξ τῆ Μέλανος κόλπου κατώκην οἱ Βίσηνες ἔξ οἱ Κίβητες. Ἐνταῦθα ἦσαν αἱ ἀξιολογότεραι πόλεις ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν τὰ Ἀΐδηρα (νῦν Πλατίσομο), ἡ Σκαπτὴ ὕλη (Σκιψιλάρ), ἡ Μαρώνεια (τοπάλαι Ἰσμαρος), Στρεύμη, Δορίσκος, Αἴνος εἰς τὸ σῶμα τῆ Ἐρεβ. Ἐπάνω τῆς Θρακικῆς χερσονήσου ἔκειτο ἡ Καρδία, ἀνδ' ἡς ἔπειτα ἠλθεν ἡ Λυσιμαχία (Ἐξάμιλι), ἡ Πακτύη (ἅγιος Γεώργιος), ἡ Καλλιόπολις, οἱ Αἰγὸς ποταμοί, ἔξ ἡ Σησὸς (παλαιὸ κάστρο, Ζεμενικ) ἀντικρὺ τῆς ἀσιατικῆς Ἀΐδου. Ἐν τῷ αἰγιαλῷ τῆς Περσποτιδος ἔξ τῆς Μαύρης θαλάσσης ἔκειτο ἡ Ραϊδηςὸς (Ροδοσὸ), Τύριλος (Τζιορλὸς), ἡ Πέρηνθος, ὕσερον Ἡράκλεια, Σηλυμβρία, τὸ Βυζάντιον, ἡ Σαλμυδησσὸς (Μιτζέ), Ἀπολλωνία, ὕσερον Σωζέπολις ὄνομα Δεῖσα, ἡ Θυνιάς, ἡ Ἀγχίαλος ἔξ ἡ Μεσημβρία. Πόλεις ἀξιόλογοι τῆς μεσογαίας ἦσαν τὰ Οὐσκέδαμα (νῦν Στατιμάκα), ἡ Νικόπολις ἐπὶ τὸν Αἴμον, ἡ Φιλιππέπολις ἡ Φλίππει, ἡ Ἀδριανέπολις (τοπάλαι Ὁρρειας), ἡ Βιζύα (τοπάλαι μητρόπολις τῶν Ὀδρουσσῶν βασιλέων), ἡ Τύλη (ὅπου οἱ βασιλεῖς τῶν Γαλατῶν εἶχον τὴν καθέδραν), τὸ Δεῦλτον (ἀπαικία Ρωμαϊκὴ, νῦν Ζαγορά), ἡ Φλαβιόπολις (τοπάλαι Ζέλα), ἔξ ἄλλαι πολλαὶ μικραὶ πόλεις. Πλησίον τῆ Βυζαντίου ἔκειτο αἱ νῆσοι ὀνομαζόμεναι Δαιμόνησαι

Ἡ ΜΙΚΡΑ Ἀσία διηρεῖτο εἰς τὴν Ἀσίαν ἐντὸς τῷ Ταύρῳ, ἔξ εἰς τὴν Ἀσίαν ἐκτὸς τῷ Ταύρῳ, ἔξ εἰς τὰς παραθαλασσίους ἐπαρχίας τῆς Μάυρης θαλάσσης. Ἡ Ἀσία ἐντὸς τῷ Ταύρῳ ἐπιδιηρεῖτο εἰς τὰς παραθαλασσίους ἐπαρχίας ἔξ εἰς τὰς μεσογείους. Εἰς ἐκείνας ἀνήκοντι

1. Ἡ ΜΥΣΙΑ καὶ μάλιστα Ἀ. ἡ μικρὰ Μυσία (ἀπὸ τὸ σόμιον τῷ Αἰσητῷ ἕως εἰς τὸν Μυσικὸν Ὀλυμπον, ἢ ἕως εἰς τὰ σύνορα τῆς Βιθυνίας), τῆς ὁποίας οἱ μὲν ἀξιόλογοι ποταμοὶ ἦσαν ὁ Αἰσητὸς, ὁ Γρανικὸς (Οὐσβάλα), ὁ Ῥυνδακὸς (Μεχουλλίτζ), ἔξ τὸ ὄρος Ὀλυμπος, οἱ δὲ κάτοικοι αἱ Δολιόνες ἔξ αἱ Μυγδόνες. Πρὸς τὴν Προποντίδα ἔκειτο ἡ Λαμψακὸς ἔξ ἀνατολικώτερον τὸ Πάριον, ἡ Ἀδράστια, ἡ Περίαιτος, ἔξ βαθύτερον ἐν τῇ χώρᾳ ἡ Σκῆψις, ἡ Ἀπολλωνία ἐπὶ τὸν Ῥυνδακὸν ἔξ ἡ Μιλητόπολις. Αἱ δὲ νῆσοι Κύζικος ἔξ Ἀρτάκη, αἱ ὁποῖαι συναριθμῶνται εἰς τὴν Ἀσίαν, ἐμνημονεύθησαν ἀνωτέρω. Β. ἡ μεγάλη Μυσία πρὸς τὸ μέρος τῆς Καίικου, ὅπου ἔκειτο τὸ Πέργαμον, πόλις πότε βασιλεύουσα, τὸ Ἀδραμύτιον (Ἀδραμίτι), αἱ παλαιαὶ πόλεις Λυκνησσὸς καὶ Θῆβη τῶν Κυλικῶν, ἔξ ἡ Ἄντανδρος.

2. ΤΡΩΑΣ (ἀπὸ Ἀΐδου ἕως τῷ ἀκρωτ. Λέκτου (Μπαμπᾶ) μεταξὺ τῶν δύο Μυσιῶν). Οἱ ποταμοὶ τῆς Τρωάδος ἦσαν ὁ Σίμοις, ὁ Σκάμανδρος τοπάλαι Ξάνθος, ἔξ ὁ Ῥόδιος, οἱ ὁποῖοι πάντες ἤρχοντο ἐκ τῷ ὄρει τῆς Ἰδῆς. Πρὸς τὸ σόμα τῷ Ἑλλησπόντῳ ἔξ τῆς Προποντίδος ἔκειτο ἡ Ἀΐδος, ἔξ κατωτέρω τὸ Δάρεδανον, τὸ Σίγειον (Γενὶ σεχέρ ἢ Γκιαβε κιοῖ), τὸ Ἰλίον (ἐχὶ τὸ νέον Ἰλίον), ἡ Τρωὰς Ἀλεξάνδρεια, τοπάλαι Ἀντιγόνοια (Ἐσκι σαμπόλ), ἔξ ἡ Ἀσσος (Ἀσο), τὴν ὁποῖαν ἄλλοι συγκαταλέγουσιν εἰς τὴν μεγάλην Μυσίαν.

3. ΑΙΟΛΙΣ κατοικημένη ὑπὸ Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν, τὰς ὁποίας διηγῆθημεν ἀνωτέρω. Ἡ Τήμνος (Μεναμέν) συνηριθμῆθη ὑπὸ τινῶν εἰς τὴν Αἰολίδα ἔξ ὑπὸ ἄλλων εἰς τὴν Ἰωνίαν.

4. ἸΩΝΙΑ, τῆς ὁποίας τὰς Ἑλληνικὰς ἀποικίας διηγῆθημεν ἀνωτέρω.

5. ΚΑΡΙΑ κειμένη ἀντικεῖ τῆς Ρόδου, ἔξ ἐκτεινομένη ἐνδοθεν τῆς χώρας ἕως τῆ Μαιάνδρου, εἶχεν ἔ μόνον Ἑλληνικὰς ἀποικίας εἰς τὴν θάλασσαν, ἀλλὰ ἔξ πολλὰς πόλεις εἰς τὸ ἐνδότερον τῆς χώρας. Χωριστὴ ἐπαρχία ἦτον ἡ Δωρίς ἀπὸ Μύνδου (Μεντσεῖ) ἕως Κάνου (Κοπί). Εἰς τὸ ἐσώτερον τῆς Καρίας ἦσαν ἡ Ἀφροδισιάς, τὰ Ἀλάβανδα, τὰ Μύλασα (Μελάσο) περίφημα διὰ τὸ λατόμιον, ἡ Στρατονίκεια (Ἐσκί χισάε), ἔξ ἡ Ἀντιόχεια ἐπὶ τὸν Μαιάνδρον (Γεὴ σεχέρ). Ἡ Τελμησσός (Μακερί) κειμένη εἰς τὸ σύνορον συναριθμεῖται ἀπὸ μερικῆς εἰς τὴν Λυκίαν.

6. ΛΥΚΙΑ, ἡ τελευταία τῶν παραθαλασσιῶν ἐπαρχιῶν ἐντὸς τῆ Ταύρου μεταξὺ Καρίας ἔξ Παμφυλίας, εἶχε πλωῖμον ποταμὸν ὀνομαζόμενον Ξάνθον, ἔξ τὰ ὄρη Κράγον, Χίμαιραν, κτλ. Ἀξιόλογοι πόλεις ἦσαν τὰ Πάταρα, Μύρα, ὁ Ὀλυμπος, ἡ Φασγλίς (Φιόνδα) περίφημος διὰ τὸν πόλεμον τῶν Ρωμαίων ἔξ τειρατῶν.

Αἱ μεσόγειοι ἐπαρχίαι ἐντὸς τῆ Ταύρου ἦσαν

1. ΛΥΔΙΑ μεταξὺ Ἰωνίας, Φρυγίας, Μυσίας ἔξ Καρίας, ὅπερ ἦσαν τὰ ὄρη Τμῶλος (Μποτζδάγ) ἔξ Σίπυλας, ὁ ποτ. Πακτωλὸς, ἔξ αἱ πόλεις Σάρδεῖς (Σάρδς), Ἰπαιτα (Μπερκί), Φιλαδέλφεια (Ἀλάχ σεχέρ), Θυάτειρα (Ἀκ χισάε), Μαγνησιζ ἐπὶ τὸν Σίπυλον (Μαγνησσά), Τράλλεις (Σελτάν

νατολί δαγ), Νικομηδία (Γσμίδ), Α'σακός αφαν-
 Δείσα υπό τῆ Λυσιμάχου, Χαλκηδών (ἡ Μεγαρικὴ
 ἀποικία, Κατί κιοί), Χρυσόπολις (Γσκοδάε), Η'ρά-
 κλεια (Έρεκλί), Τῖον (ἀποικία τῶν Μιλησίων),
 ἡ Νίκαια (Γσνίκ), εἰς ἡ Α'δριανούπολις (Έδρενός).

2. ΠΑΦΛΑΓΟΝΙΑ ἐκτείνεται ἀπὸ τὸν ποτα-
 μὸν Παρθέριον (Γκερεδάσῆ) ἕως εἰς τὸν Ἄλυν (Κι-
 σιλ ἱεμάκ), καὶ εἶχε μάλιστα κατοίκους τὸς Ένετός.
 Τὸ ἀκρωτ. Καραμβίς (Κερεμπι) ἐκτείνεται βαθέως
 εἰς τὴν θάλασσαν. Ἡ μεγίστη πόλις ἦν ἡ Σινώπη,
 θεμελιωθεῖσα ὑπὸ Μιλησίων, καὶ ὕψερρον γενομένη
 μητρόπολις τῶν βασιλέων τῆ Πόντου. Ἐν τῇ χώρᾳ
 ἔκειτο ἡ μητρόπολις Γάγγρα (Χανγρέ), ἡ Πομπηϊέ-
 πολις (Τεσία), ἡ Γερμανικόπολις (Καταμόνι) εἰς ἡ
 Ἀντωνιοπολις.

3. Ο' ΠΟ'ΝΤΟΣ (ἡ Ποντικὴ Καππαδοκία, χω-
 ριζομένη ἀπὸ τῆς κυρίως Καππαδοκίας διὰ σειρᾶς βυ-
 νῶν) ἐκτείνεται ἀπὸ τὸν Ἄλυν ἕως εἰς τὴν Τραπεζεν-
 τα παρὰ τὴν Μάυρην θάλασσαν. Οἱ παλαιοὶ κά-
 τοικοὶ αὐτῆ ἦσαν Ἀμαζόνες, Τιβαρηνοὶ, Χαλδαῖοι ἡ
 Χάλυβες, Μασύνοικοι, Φίλυρες, Μάκρονες καὶ Δρί-
 λαοί, οἱ ὁποῖοι ἔγνων γνωστότεροι διὰ τὴν ἀναχώρησιν
 τῶν ὄκτα χιλιάδων Ἑλλήνων ἀπὸ τὴν Περσίαν. Ἐπὶ
 τὸν αἰγιαλὸν εὐρίσκοντο αἱ πόλεις Ἀμισός (Σαμπῆν)
 ἀποικία Ἀθηναίων, Κοτύερα εἰς Φαενακία (τοπάλαι
 Κέρασος) ἄμφω ἀποικίαι τῶν Σινωπέων, Τραπεζῆς
 (Ταραμπασάν). Ἐν τῇ χώρᾳ ἔκειτο Κόμανα τὰ πον-
 τικὰ, Ἀμασειά (Ἀμασιέ), Νεοκαισάρεια (Νικεσάρ)
 ἐπὶ τὸν ποτ. Λύκον, Σεβασόπολις (Σιδάς), Ζύλα
 (Ζιλέ), εἰς ἄλλαι τινὲς μικραὶ πόλεις. Εἰς τὰς ἐκ-
 βολὰς τῆ θερμόδοντος (Τερμέχ) ἔκειτο θεμισκυρα
 ἡ καθέδρα τῶν Ἀμαζόνων.

4. ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑ περιελάμβανε τοπάλαι εἰς

τὴν ἐπαρχίαν τῆ Πόντου, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἐχωρίσθη ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῶν Μακεδόνων, καὶ ἐδωρεῖτο ὡς χωριστὴ χώρα (μεγάλῃ Καππαδοκίᾳ), ἐκτετατομένη ἀπὸ τῆ Πόντου ἕως τῆ Ταύρου καὶ ἀπὸ τῆς Λυκαονίας καὶ Φρυγίας ἄχρι τῆ Εὐφράτου. Ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων αυτοκρατόρων δηρῶν ἡ χώρα εἰς δέκα στρατηγίας. Ἡ Ἀρχελαΐς (Ἐρεκλί) ἦτον ἀποικία τῆ Κλαυδίου, ἡ Νύσσα (Νουσέε), τὰ Νῶρα φερέοντι εἰς τὸ μεθόριον τῆς Λυκαονίας καὶ Γαυρίας, ἡ Νιζιανζός, τὰ Μάζακα ὑπερον Καισάρεια (Κασαριὰ ἀριθμύμενα κατὰ τνας εἰς τὴν Κιλικίαν, τὰ Τύανα, ἡ Μοψυκρήνη (ὁμοίως εἰς τὴν Κιλικίαν ἀριθμύμενη), αἱ ἐπαρχίαι Καταονία, κοιλὰς μεταξὺ τῆ Ἀμάνου καὶ Ἀντιταύρου, ὅπου πηγάζει ὁ ποτ. Πύραμος, τὰ Καππαδοκικὰ Κόμανα, καὶ ἡ Μελιτινή (Συρία Κομμαγηνή), ὅπου τὰ Μέλιτα (Μαλατία) κεῖται, ἀριθμύμενη καὶ αὐτὴ εἰς τὴν μικρὰν Ἀρμενίαν, πόλις παμπάλαια καὶ εἰς αὐτὸς τὸς ὑπερινὸς χρόνους διαβόντος.

Μὲ τὸν Ἀσιατικὸν αἰγιαλὸν συνείχετο ὁ Κιμμέριος Βόσπορος, ἦγεν τὸ στενὸν, διὰ τῆ ὁποῖε περῶμεν ἀπὸ τὴν Προποντίδα εἰς τὸ Μαιωτικὸν πέλαγος (στενὸν τῆς Κάφρας). Τὸ Εὐρωπαϊκὸν μέρος τῆ Κιμμερίου Βοσπόρου εἶχε πόλεις περιφήμους τὴν Θεοδοσίαν (Κάφραν), τὸ Παντικάπαιον (Κέρσ), καὶ ἄλλας. Ἐν τῷ αἰγιαλῷ τῆς Μαύρης θαλάσσης, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ Τραπεζῆντος, ἔκειτο ἡ ἐπαρχία Κολχίς (ὑπερον Λάζικα, Μιγγυρελία) ἔχουσα διαφορὰς φυλὰς γενῶν. Παρὰ τὸν ποταμὸν Φάσιον (Φάσ) ἔκειτο πόλις ὁμώνυμος, ἡ Διοσκυριας (ὑπερον Σεβασόπολις, Ἰσκυρια), περίφημος ἐμπορικὴ πόλις καὶ Ἑλληνικὴ ἀποικία, ἡ Πιτυὸς (Πιτχίντα) εἰς τὴν ἀκροτάτην γωνίαν τῆ Πόντου.

ἸΒΗΡΙΑ μεταξὺ Κολχίδος, Ἀρμενίας καὶ Ἀλ-

Βαρίας, σχεδόν περιεχομένη παντάπασι ἀπὸ τὸν Καύκασον (Imirette), εἶχεν ἐγκατοίκους τὰς Σόανας καὶ ἄλλα ἔθνη. Ἡ Ζάλισσα νομίζεται ἡ σημερινὴ Τιφλίς. Ὁ ποταμὸς Κῦρος (Κῦρ) διαρρέων διὰ τῆς Ἰβηρίας καὶ Ἀλβανίας ἐχύνετο εἰς τὴν Κασπίαν Θάλασσαν. Ἐν τῷ Καυκάσῳ, ὅσις χύνεται ἀπὸ τῆς Μαύρης Θαλάσσης ἕως τῆς Κασπίας, εὕρισκτο τὰ ξενὰ ὀνομαζόμενα Καυκάσιοι πύλαι.— Ἡ Ἀλβανία ἔκειτο μεταξὺ Ἰβηρίας, τῆς Καυκασίης ὄρεος καὶ τῆς Κασπίας Θαλάσσης, καὶ αἱ Ἀλβανικαὶ πύλαι νομίζονται τὸ σημερινὸν Δερμπέντ. Τὰ Καβάλακα (νῦν Καβλατ-Ἐὰρ) καὶ ἡ Καμαχία (νῦν Σαμανὶν ἐν τῇ ἐπαρχ. Σερβάν) ἦσαν πόλεις πρωτεύουσαι.— Ἡ Ἀρμενία (Χαϊκ) διαμερεῖται εἰς τὴν μικρὰν Ἀρμενίαν (μεταξὺ Καππαδοκίας καὶ τῆς Εὐφράτης) καὶ μεγάλην (μεταξὺ Ταύρου, Μιθιδίας καὶ μικρᾶς Ἀρμενίας). Ὅλγαι πόλεις τῆς μικρᾶς Ἀρμενίας ἦσαν γνωσταὶ εἰς τὰς Ἑλληνας· ἡ δὲ Νικόπολις ἐκτίθη ὑπερὸν ὑπὸ τῆς Πομπηίου. Ἡ μεγάλη Ἀρμενία ἦτο γνωστότερα εἰς αὐτὰς, ἀπὸ τῆς ὀποίας ἐπήγαζον οἱ μέγιστοι ποταμοὶ τῆς Ἀσίας, ὅσων ὁ Λύκος, Φάσις, Κῦρος, Ἀράξης, Εὐφράτης καὶ Τίγρις. Πρωτεύουσαι πόλεις ἦσαν Ἀρτάξατα, Ἀρσαμόσατα (Σιμισάτ), Τιγρανόκερτα (Σερέδ). Οἱ τελευταῖοι πόλεμοι τῶν Γραικῶν αυτοκρατόρων καὶ Περσῶν ἀπέδειξαν αὐτὴν τὴν ἐπαρχίαν περιφημοτέραν.

ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ (Ἀράμ Ναχαράϊμ, αἰ Τζιάσιρατ) ὀνομάζετο παρὰ τοῖς Ἑλλησιν ἡ χερσονήσος ἐμπερικλειομένη κατὰ μὲν δυσμὰς καὶ μεσημβ. ὑπὸ τῆς Εὐφράτης, κατὰ δὲ ἀνατολὰς ὑπὸ τῆς Τίγρεως, καὶ χωριζομένη ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας διὰ τῶν Ταυρικῶν ὄρεων. Κατὰ τὰς ὑπερινῆς χρόνους ὀνομάσθη τὸ δυτικὸν μέρος Μυγδονία, καὶ ἄλλο πάλιν Ὀσροήνη, καὶ εὕρισκοντο ἐνταῦθα πολλαὶ Ἑλληνικαὶ ἀποικίαι. Πόλεις

περίφημοι ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ἦσαν τὸ Νικηφόριον (κτιδέν ὑπὸ τῷ Ἀλεξάνδρῳ τῷ μεγάλῳ, ὕπερον Καλλι-
νικὸν ὀνομαζόμενον, Βάκκα), τὸ Κιρκήσιον ἢ Κιρκησσός (Κιρκησιὰ), τὰ Δῦρα, ἢ Κορσότη, αἱ Πύλαι παρὰ Ξενοφ. (νῦν Ζαβυχε), τὰ Κέναζα (ὑπ' ἄλλων ἀριθ-
μύμενα εἰς τὴν Βαβυλωνίαν). Ἐπὶ τὸν Τίγρειν ἔκειτο
τὰ Ἀμίδα (Διαρμπεκιε, Ἀμίδ) μητρόπολις, Ἀπά-
μεια Μεσσηνὴ (ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Μεσσηνῇ). Οὐ μακρὰν
ταύτης ἔκειτο τὸ Μηδικὸν τεῖχος (πλησίον τῆς Βαβυ-
λῶνος). Μεταξὺ τῷ Τίγρεως ἔξ τῷ Εὐφράτι ἔκειτο ἡ
Ἐδσσο (Καλιρρόη, νῦν Οὐρφα) μητρόπολις τῆς πε-
ριβοῦτης Ἐδσσηνῆς βασιλείας, ἔξ ὀλίγοντι μακρὰν αἱ
Καρραὶ (Χαράν), τὰ Ἀλάμα κτιδέντα ὑπὸ τῶν Μα-
κεδόνων, Ῥάσαια (Ῥασαῖν) κείμενα ἐπὶ τὸν Χαδέραν
(ἄλ. Καμπῆρ). Ἐν τῇ Μυγδονίᾳ ἔκειτο ἡ Νισιδίς ἢ
Ἀντιόχεια Μυγδονία (Νισιδία). Μακρὰν τῆς Νισιδί-
δος ἔκειτο τὰ Σίγγαρα (Σινγιάε). Ἡ Βαβυλῶν συνω-
ρεύετο μὲ τὴν Μεσοποταμίαν, ἐν ᾗ ἔξ συνηριθμεῖτο
ἐπίστε, ἔξ εἶχε κατὰ μεσημερίαν τὸν Περσικὸν κόλ-
πον, κατὰ δὲ ἀντολὰς τὴν Σεσιανήν. Ἐπὶ τὸν Εὐ-
φράτην ἔκειτο ἡ μητρόπολις Βαβυλῶν (ἤδη δὲ ἐγγυὺς
κώμη), ἡ Εἶρα, τὰ Βόρσιππα, ἡ κώμη Σῆρα. Ἐ-
πὶ τὸν Τίγρειν ἔκειτο ἡ Σελεύκεια, ἔξ πλησίον αὐτῆς
ἡ Κτησιφῶν, ἡ ὁποία ἀπὸ μερικῆς συναριθμεῖται εἰς
τὴν Ἀσσυρίαν (νῦν Τακ κεσσερά), ἡ Σιττάκη ἔξ μα-
κρὰν τῆς δυτικῆς ὄχθης τῷ ποταμῷ, ἡ Ὠπίς ἐπὶ τὸν
ποτ. Φύσκον. Ἡ Χαλδαία ἦτο μέρος διάφορον τῆς
Βαβυλωνίας συνωρεούμενον τῇ Ἀραβίᾳ ἔξ Περσικ. Θα-
λάσση, ἔξ ἔχον πόλιν περίφημον Τερηδόνα (Βάλτορα).

ἈΣΣΤΡΙΑ ὀνομάζεται κατ' ἀρχὰς ἡ Ἀδιαβηνή,
ἔπειτα δὲ ἔξ ὅλη ἡ ἐπαρχία μεταξὺ μεγάλης Ἀρμε-
νίας, Μεσοποταμίας ἔξ Μηδίας, περιλαμβάνουσα ἐ-
πίστε τήν τε Βαβυλῶνα καὶ Μεσοποταμίαν. Εἶχε δὲ

ἐγκατοίκους τὸς Γορδουαίους (Καρδέν) ἔ τὸς Γαραμαίους (Γκάρμ). Πρωτεύουσα πόλις ἦν ἡ Νίνος (νῦν Νυνιά). Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀτυρία περὶ τὸν Λύκον ὑπῆρχε τὰ Γαυγάμηλα, ὅτε ἐνικήθη ὁ Δαρεῖος ὑπὸ τῷ Ἀλεξάνδρῳ, ἔ ἕ μακρὰν τὰ Ἀρβηλα (Ἐρμπιλ), καὶ ἐγγυὺς ἡ Δημητριάς (Κορκέρ), κατωτέρω δὲ ἡ Σιάζυρος (Σερζέρ), ἔ περὶ τὰ ὄρη τῆς Μιθίας ἡ Ἀλβανία (Χολεάν).

Ἡ ΣΥΡΙΑ περιεῖχε μὲν ἐν γένει τὴν Μεσοποταμίαν, Βαβυλωνίαν ἔ Ἀδιαβηνήν, ὕστερον δὲ μετὰ τὸς χρόνους τῷ Ἀλεξάνδρῳ ὠνομάζετο ἕως ἡ ἐπαρχία, ἡ ἔχουσα ἀρκτικῶς μὲν τὴν Κιλικίαν, ἀνατολικῶς δὲ τὸν Εὐφράτην, κατὰ μεσημβρίαν δὲ τὴν Ἀραβίαν ἔ Αἴγυπτον, ἔ κατὰ δυσμὰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν, ἐμπεριεχομένης ἔ τῆς Παλαιστίνης, Κόλλης Συρίας ἔ Φοινίκης. Ὅμως αὐταὶ αἱ ἐπαρχίαι ἐχωρίζοντο ἐνίοτε. Οἱ ἀξιολογώτεροι ποταμοὶ τῆς Συρίας ἦσαν ὁ Ὀρόντης ἡ Ἀΐσιος (Ὀρόντ, ἐλ Ἀσί), Μαρσύας (Μπερτζιέχ), Θάλος (Κοβαϊκ), Ἐλεύθερος (Νάχε Κιμπιρ), Ἄδωνις (Νάχε Γμπραχίμ), Λύκος (Νάχε Κέλμπ), Χρυσορρόας, ἡ Βαρδῆνη (Μπαράδι), ἔ Ταμύρας (Δαμύρ). Ὅρη διάστημα ὑπάρχεσιν ὁ Ταῦρος, Ἀΐμανος, Πιέριος, Κάσιον, Λίβανος ἔ Ἀντιλίβανος. Αἱ δὲ ἐπαρχίαι κατὰ μέρος εἰσὶν αὐταὶ.

1) Κομμαγηνή ἐν τῇ Κιλικίᾳ ἔ ἐν τῷ ὄρει Ἀμάνῳ. Ἐνταῦθα ἔκειντο τὰ Σαμόσατα (Σχεμιζάτ) ἐπὶ τὸν Εὐφράτην, Ἐπιφάνια, Ἐρανα (ἐπὶ τὸν Ἀΐμιον), ὁ Πιόδημισσός (Πεχεσκι), τὰ Σίγγα, Ζεῦγμα, ἡ Δολχη (Δολῆκ), καὶ Ἰμμα (ὑπὸ ἄλλων συναριθμημένη εἰς τὴν ἐπομένην ἐπαρχίαν). 2) Σελευκίς ἔ Πιερία (Σελευκιδικὴ Συρία, τὸ ἐξαιρετώτατον μέρος). Ἐν τῇ θαλάσῃ ἔκειντο αἱ πόλεις Ἀλεξάνδρεια ἐν τῷ Ἰστικῷ κίλπῳ (ἀπὸ μερικὸς εἰς τὴν Κιλικίαν συν-

αριθμωμένη, Ἀλεξανδρέτ), Πάγραι (Πάγρας), Λαοδίκεια (Λαδικιέ), κτ. Σελευκίς Πιερία, ἡ νῆσος Ἄραδος, Ῥωδὸς (ἀριθμωμένη εἰς τὴν Φοινίκην) καὶ Ἀντάραδος εἰς τὴν Ἡπειρον, καὶ βαθύτερον ἐν τῇ χώρᾳ εὐρίσκοντο αἱ πόλεις Ἀντιόχεια ἐπὶ τὸν Ὀρόντην (Ἀντακιά), ἡ κώμη Δάφνη (Μπέϊτ ἑλμά), ἡ Σελεύκεια ἐπὶ τὸν Βῆλον (Σιάγρ), Ἀπάμεια ἐπὶ τὸν Ὀρόντην (χαμά 1), Λάρισσα (Σιζάρ), Ἐπιφάνεια ἐπὶ τὸν Ὀρόντην (Χαμάθ), Ἐμεσα (Χέμσ). 3) Κυρήνησικὴ μεταξὺ Κομμαγηνῆς καὶ Σελευκίας εἰς τὰ σύνορα τῆς Κιλικίας, τῆς ὁποίας αἱ πρωτεύουσαι πόλεις ἦσαν Κυρραῦς (Κοραῦς), Γεράπολις τοπάλαι Βαμβύκη (Μπαμπύχ), Βέρροια (Ἀλέπον, τὸ ὁποῖον ὅμως ἀπὸ μερικῆς συναριθμεῖται εἰς τὴν ἐπαρχίαν Χαλυβωῖτην). 4) Χαλκιδική, ἐπαρχία εὐφορωτάτη, ὅπου ἔκειτο ἡ Χαλκίς ἐπὶ τὸν Βῆλον. 5) Παλμυρηνή, περίφημος μάλισσα διὰ τὴν παλαιὸν πόλιν Παλμύραν (Ταδμόρ). 6) Καλυκυρία, πεδιάς μεταξὺ τῆς Λιδάνας καὶ Ἀντιλιδάνας. Ἐπὶ τὸν Λιδανὸν ἔκειτο ἡ Λαοδίκεια (Γισιά), ἐπὶ δὲ τὸν Ὀρόντην, ἡ Ἡλιόπολις (Βαλμπικ), καὶ περὶ αὐτὴν τὰ Ἄβιλα (Νεμπι-ἀμπέλ). Ἡ Δαμασκὸς ὅμως ὡς μητρόπολις τῆς Συρίας ἦτο μάλισσα περίφημος. 7) Φοινίκη, τῆς ὁποίας αἱ ἀξιολογότεραι πόλεις κείμεναι παρὰ τὴν θάλασσαν ἦσαν Σίμυρα (Σεμίρα), Ὀρθωσία (Ὀρτόσα), Τρίπολις (Τραμπλῆς), Βότερις (νῦν χωρίον Μποτρεν), Βύβλος (Γκεμπάιλ), Βήρυτος (Μπαρῆς), Σιδῶν (Σαῖδ), Σάχηπτα

(1) Ὅπου ἐβασίλευεν ὁ περίφημος γεωγράφος Ἀπυλλοφείδας, Ἄραψ τὸ γένος, τῆς ὁποίας ἡ γεωγραφία Ἀραβίας, Αἰγύπτου, κτ. μετεφράσθη ὑπ' ἐμῆ καὶ ἐξεδόθη τότε τῷ ἔτει ἀραβιστὶ καὶ ἑλληνιστὶ διὰ δαπάνης τῶν φιλαγενοσεύτων ἀδελφῶν Ζωσιμάδων.

(Σαχεράντ), Τύρος (Σέρ). Ἐν τῇ μεσογαίᾳ ἔκειντο τὰ Γάβαλα (Ντζεμπιλέ), καὶ ἡ Πτολεμαῖς (Ἀκρη) ὑπ' ἄλλων συναριθμημένη εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 8) Ἡ Παλαιστίνη ἦτον ἄγνωστος εἰς τὰς ἀρχαίους χρόνους τῆς Ἑλληνικῆς ἰσραήλ, καὶ διηρέθη κατὰ τὰς ὑστερινὰς χρόνους (1. ἐντὸς τῆ Ἰορδάνου, ὅπου ἔκειτο ἀ. ἡ ἄνω καὶ κάτω Γαλιλαία. β'. ἡ Σαμαρεῖτις ἔχουσα μητρόπολιν τὴν Νεάπολιν (Ναμπλές). γ'. ἡ Ἰουδαία περιέχουσα τὴν Φιλιθαίαν, ἐν ἧ εὗρισκοντο πόλεις περιφημοὶ ἡ Γάζα, Ἀσδὸτ (Ἀζότ, Ἐσδὸδ), καὶ ἄλλαι τινές, καὶ ἄλλη ἐπαρχία κειμένη βαθύτερον ἐν τῇ χώρᾳ, τῆς ὁποίας μητρόπολις ἦν ἡ Ἰερουσαλήμ. δ'. ἡ Ἰδουμαία. (2. ἐκτὸς τῆ Ἰορδάνου, ὅπου ἔκειντο πολλαὶ ἐπαρχίαι.

Ἡ ἈΡΑΒΙΑ ἦν ἄγνωστος καὶ αὐτὴ εἰς τὰς ἀρχαίους Ἑλληνίας, ἐδεμίαν ἔχοντας κοινωσίαν, καὶ διηρέθη εἰς τὴν πετραίαν, ἔρημον καὶ εὐδαίμοισα. Οἱ Ῥωμαῖοι ἐγνώρισαν πολλὰς ἐμπορικὰς πόλεις αὐτῆς τῆς χώρας.

Ἡ ΜΗΔΙΑ καὶ Περσία ἐγίναν γνωστὰ τοῖς Ἑλλησιν μετὰ τὴν ἐκστρατείαν τῆ Ἀλεξάνδρου. Ἡ Μηδία ἔχουσα κατὰ μὲν ἄρκτον τὴν Κασπίαν θάλασσαν, κατὰ δὲ μεσημέριον τὴν Περσίαν, κατὰ δ' ἀνατολὰς τὴν Περσίαν καὶ Ἰνδιάν, καὶ κατὰ δυσμὰς τὴν μεγάλην Ἀρμενίαν καὶ Ἀσσυρίαν, διηρέθη εἰς τὴν Ἀτροπατηνὴν, ὅπου ἔκειντο τὰ Γάβαζα καὶ ἡ Κυρέπολις, καὶ εἰς τὴν μεγάλην Μηδίαν, τῆς ὁποίας πρωτεύουσα πόλις ἦσαν τὰ Ἐκβάτανα (Χαμαδάν), καὶ πλησίον τῶν Ῥαγῶν (Ῥέι) ἔκειντο αἱ Κάσπιοι πύλαι.

Ἡ ΠΕΡΣΙΑ (ἐν γένει) διηρεῖτο 1. εἰς τὴν Σασσιανὴν (Χωσιαν), ἧς μητρόπολις ἦν τὰ Σῆσα (Σῆσερ). 2. εἰς τὴν κυρίως Περσίαν (Φάερ), ὅπου ἔκειτο ἡ Περσέπολις (Τζελμινάερ), πλησίον τῆ Κύρου ποταμῶν ἢ παλαιὰ μητρόπολις Πασαργάδαι (Πάσα), καὶ Ἀσπάδανα (ἡ νῦν μητρόπολις τῆς Περσίας Ἰσπαχάν).

3. εἰς τὴν Καρμανίαν (Κερμάν). 4. εἰς τὴν Παρθίαν μεταξὺ Καρμανίας; Μηδίας καὶ Ἐρκανίας. 5. εἰς τὴν Ἐρκαϊνήν. 6. εἰς τὴν Μαργιανήν, ὅπερ οἱ Ἕλληνες ἔκτισαν μετὰ τὸν Ἀλέξανδρον πόλεις, αἷα ἡ Ἀντιόχεια Μαργιανή (νῦν Μαχερσαχιντζάν) καὶ ἡ Νίσαια. Τὰ ἀξιολογώτερα ἔθνη ἦσαν οἱ Μασσαγέται καὶ Δάαι. 7. εἰς τὴν Βακτριανήν, χωριζομένην ἀπὸ τῆς Σογδιανῆς ὑπὸ τῷ Ὄξῳ (νῦν Τριχέν). Τὰ Βάντρα (Ζαριάσπη, νῦν Μπάλκ), κείμενα εἰς τὴν πρόποδον τῆς Παροπαμισσῆ, φημίζεται ὡς παντάλαια πόλις βασίλευσα. Ὁ Ἀλέξανδρος ἔκτισεν ἐν τῇ Βακτριανῇ καὶ Σογδιανῇ πολλὰς πόλεις. Ἡ Γερία ὑπάρχει τὸ σήμερον Γαῖρ. 8. εἰς τὴν Σογδιανήν (ἀλλ. Σόγδ) περιεχομένην ὑπὸ τῶν ποταμῶν Ὄξῳ καὶ Γαζάρτῳ (Σιρ), εἰς τὸ ὁποῖον τελευταῖον χύνεται ὁ Βάσκατις (Βάχ). Πρωτεύουσα πόλις ἦσαν τὰ Μαράκανδα, ἅπερ κατηφανίσθησαν ὑπὸ τῷ Ἀλέξανδρῳ, καὶ ἀντ' αὐτῆς νῦν κεῖται ἡ Σαμαρκάνδη. 9. εἰς τὴν παρὰ τὸν Παροπαμισσὸν ἐπαρχίαν. 10. εἰς τὴν Ἀρίαν (Χορασάν) ὁμορον τῇ Βακτριανῇ, ὀνομαδεῖσαν ἔτις, ὡς φαίνεται, ὑπὸ τῷ ποτ. Ἀρίῳ (Χερὶ ρὲδ), ὅπερ ὁ Ἀλέξανδρος ἔκτισε πόλιν ὁμώνυμον. 11. εἰς τὴν Δραγγιανήν, τῆς ὁποίας οἱ ἐγκατοικοὶ ἦσαν μάλιστα Δράγγαι καὶ Ἀριάσπαι, καὶ διὰ τῆς χώρας τῶν Ἀριάσπων ἦτοι εὐσεργετῶν ἐρρεον ὁ Εὐρύμανδρος (Χίνδ μένδ). Ἡ μητρόπολις ἐκαλεῖτο Προφθασία (Ζαράγγ). 12. εἰς τὴν Ἀραχωσίαν (ἄσπρη Ἰνδία) παρὰ τῷ ποταμῷ Ἀραχωτῷ (Ροχάδτ). 13. εἰς τὴν Γεδρωσίαν μεταξὺ Δραγγιανῆς καὶ Ἀραχωσίας, Καρμανίας, τῷ Ἰνδικῷ Ὠκεανῷ καὶ (κατ' ἀνατ.) τῆς Ἰνδίας, χώραν ἀκαρπον, δι' ἧς καὶ οἱ τὰ παράλια οἰκῶντες ζῶντες ἐν τῶν ἰχθυῶν ὀνομάζοντο Ἰχθυοφάγοι. Ἐν τῇ παραλίᾳ ἔκειντο πολλὰὶ πόλεις, οἷον Γίρα (Τὲς), Σαμυδάκη κτ.

Ἡ ἸΝΔΓΑ ἔγινεν ὀλίγοντι γνωσὴ εἰς τὴς Ἑλληνας διὰ τὰς ἐκστρατείας τῶ Δαρείου (1), ἣ ἑκατὸν ἐξήκοντα χρόνους ὕπερον διὰ τὴν ἐκστρατείαν τῆ μεγάλης Ἀλεξάνδρου, ὅσις εἰς Ἀσίαν ἐπέερασε μεταξὺ 32 ἣ 33 πλ. ἢ μακρὰν τῆ σήμερον Ἀττώκην τὸν Ἰνδόν, ἣ ἐντεῦθεν νοτιοδυτικῶς τὴν ἐπαρχίαν Πανδτζάπ, ὀνομαζομένην ἔτιω διὰ τὴς κέντε ποτίζοντας αὐτὴν ποταμῆς, καὶ ἔφθασε μόνον ἕως εἰς τὸν Ἰφασην (νῦν Μπευάχ), ἣ ἐντεῦθεν καταβάς εἰς τὸν Ἰδάσπην, ἦλθεν εἰς τὸ σήμερον Μυλτάν· ἐπλευσε δὲ ἣ τὸν Ἰνδὸν ἄχρι τῆ Ὠκεανῶ (2). Οἱ παλαιοὶ ἐγνώριζον μόνον

(1) Σκύλαξ ὁ Καρυανδεὺς ἐξάλη κατὰ πρῶτον ὑπὸ τῆ Δαρείου, ἣ κλεῦσαι ἀπὸ τὴν Κασπάτυρον (Κασπίαν ἴσως τῆ Πτολεμαίῳ, νῦν Κασχμίς) τῆς Πακγῆς (νῦν Πεκχελὺ κατὰ Ρ'ὀβερτσώνιον) ἐπὶ τὸν ποταμὸν Ἰνδὸν ἕως τῆ Ὠκεανῶ, μετὰ 30 ἡμέρας ἔφθασεν εἰς τὸν Ἀραβικὸν κόλπον, μετ' ὃ ὁ Δαρείος ὑπέταξε τὴν χώραν, δι' ἣς ὁ Ἰνδὸς ῥέει.

(2) Ὁ Ἀλέξανδρος θέλων νὰ γνωρίσῃ τὰ παραλία τῆς Ἰνδίας ἀκριβῶς, ἣ νὰ προξενήσῃ τὸ διὰ θαλάσσης ἐμπόριον μεταξὺ Ἰνδίας, Βαβυλωνίας ἣ Αἰγύπτου, ἐξεῖλεν ἀπὸ τὰς ἐκβολὰς τῆ Ἰνδοῦ τὸν Νίαρχον Ὀνησίκριτον, οἱ ὅποιοι κλεῦσαντες ἀπὸ τὰ Πάτταλα πάντοτε παραλίως, μετ' ἑπτὰ μῆνας ἔφθασαν διὰ τῆ Περσικῆ κόλπου εἰς τὸν Εὐφράτην. Ὁ Σέλευκος Νικάτωρ ἐχώρησε βαδύτερον παρὰ τὸν Ἀλέξανδρον εἰς τὴν Ἰνδίαν, δι' ἣ ὅλη ἡ Πεγγάλη ἔγινε γνωσὴ εἰς τὴς Ἑλληνας. Μεγαθένης, ὅσις διέτριψεν εἰς τὰ Παλίβοδρα, μητρόπολιν τῶν Πρασίῳ παρὰ τὸν Γάγγην, πολλὰς χρόνους ὡς πρέσβυς τῆ βασιλείας τῆς Συρίας, ἐξέδωκε κατὰ πρῶτον τὴν γεωγραφίαν τῶν παρὰ τὸν Γάγγην ἐπαρχιῶν, τὰς δὲ πέραν τῆ Γάγγης συνέγραψε σκεπτόμενος εἰς τῶν ἄλλων τὰς μαρτυρίας. Μετὰ δὲ ταῦτα, ἐξεῖλεν ὁ μὲν Σέλευκος τὸν Δαίμαχον, ὁ δὲ Πτο-

τὸ βόρειον μέρος τῆς Ἰνδίας, ἦτοι τὰς ἐπαρχίας μεταξὺ τῆ Ἰνδῆ καὶ Γάγγυ· τὰς δὲ κατὰ μεσημβριάν ἐπαρχίας ἄχρι τῶν ἐκβολῶν τῆ Γάγγυ ἠγνοῦν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Ἡ Ἰνδικὴ χερσόνησος καὶ ἡ Μαλαβαρικὴ παραλία ἦσαν πάντῃ ἄγνωστοι εἰς αὐτὰς. ἐκ δὲ τῶν Ἰνδικῶν κισῶν ἐγνώριζον μόνον τὴν Ταπροβάνην (Κεῦλον), ἴσως δὲ καὶ τὸ ἀντικείμειον ἀκρωτ. Κομορίνον. Οἱ ποταμοὶ τῆς Ἰνδίας οἱ γνωστοὶ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἦσαν ὁ Ἰνδὸς (Σινδ), Ἰνδὸσπις (Μπετὰχ ἢ Τζελέμ), Ἰφασις (Μπευᾶχ, Γάγγυς, Σόαμος (Τζαμυ) Ἀκισίνης (Τζειαῆμπ), Ἰνδραότης (Ράβι), Ἰσκαδρος (Σετλεδτζέ), Ἰπανις. Πόλεις περιφρῆμοι ἦσαν ἡ Ἀλεξάνδρεια ἐπὶ τὸν Παροπαμισόν (Καιδαχάρ), τὰ Νάγαρα (Ναγάρ), Ἀσρος, Τάξιλα (Ἀττία), Νίκαια, Βεκέφαλα (πλησίον τῆ Λαχάρ), ἡ χώρα τῶν Μαλλῶν (Μελτάν), παρ' οἷς ἀποθανεῖν ἐκινδύνευσεν ὁ Ἀλέξανδρος, οἱ Οὔξυδράκαι, Ἐθιοστι (Οὐτζέχ), τὰ Μινάγαρα (ἄλλ Μάνσορα), Πάτταλα (Ταττα-ναγάρ), Παλιβοθρα (Πάτνα) κτ. (1).

λεμαῖος τὸν Διονύσιον ὡς πρίσβεις εἰς τὰ Παλιβοθρα, ὅτε ἀμφότεροι κατέγραψαν δίχα πολλῆς ὠφελείας τὰς παρατηρήσεις των. Πολλοὶ ἐπλευσαν ἐκ τῆς Αἰγύπτου εἰς Ἰνδιάν, ἐξ ὧν ὁ Εὐδοξὸς εἶναι περίπτωτος εἰς ἐκείνας τῆς ἀρχαιότητος χρόνους. Τὰ δὲ περὶ τῆ Ἰαμβύλε καὶ Πατροκλῆες εἶναι ὡς ἐπιτοπολὺ πλασὰ καὶ ψευδῆ.

(1) Ἐὰν ὁ τῷ Ἀρρίανῳ ἀπονεμόμενος περίπλος Ἐρυστρᾶς Σαλασσης ὑπῆρχε γνήσιον αὐτῆ σύγγραμμα, ἢ κατὰ τῶν παλαιῶν τὰς μαρτυρίας γεγραμμένον, ἐσυμπράνομεν, ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐγνώριζον μέγα τῆς Ἰνδίας μέρος, ἀλλ' ὁ ῥηθεὶς περίπλος συνεγράφη μετὰ τὰς χρόνους τῆ Τραϊανῆ καὶ κατὰ τὰς τότε περὶ τῆς Ἰνδίας γεωγραφικὰς γνῶσεις. Μόνη δὲ ἡ τῷ αὐτῷ Ἀρρίανῳ προσκαπονεμομένη Ἰνδικὴ ἰσορία εἶναι βεβαιότερα, καθότι ὁ συγγραφεὺς

Ἡ Αἴγυπτος εἶχε πολλὰς Ἑλληνικὰς ἀποικίας ἀπὸ τῶν χρόνων τῆ Ψαμμητίχῃ, ἔξ ἀπὸ τῆ Πτολεμαίου εἶχε μεγάλην κοινωνίαν μετὰ τῆς Ἑλλάδος· ὁ δὲ Νεῖλος ποτίζει ὅλην τὴν χώραν εἰς πολλὰ μέρη διαιρημένους. Ἡ Αἴγυπτος διηρέθη εἰς τὰς ὑπερον χρόνους εἰς 53 νομούς, ἦτοι τοπαρχίας, αἱ ὁποῖαι ἕκαστος εἰς τὰ τρία μέρη τῆς Αἰγύπτου. Α'. εἰς τὴν κάτω Αἴγυπτον (Μπαχρί) ἦσαν τέσσαρες ἐπαρχίαι 1. ἡ Μαρεωτική. 2. ἡ τῆς Ἀλεξανδρείας, ἡ ὁποία εἶχε 4 νομούς, ἐξ ὧν ὁ Ἀλεξανδρείτης νομὸς ὑπάρχει περίφημος διὰ τὴν περιόχον Ἀλεξανδρείαν, τὴν νῆσον Φάρον ἔξ διὰ τὸν Κανώδον Ρ'οζ'ιττ). 3. τὸ Δέλτα, τὸ ὁποῖον εἶχε 17 νομούς. Ἐν τούτῳ πρὸς τὸ δυτικὸν τῆ Σεδεννυτικῆ σώματος τῆ Νεῖλου ἕκειτο ἔξ τὸ τείχος τῶν Μιλησίων, ὅπερ κατώκευ Ἕλληνες. 4. τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς κάτω Αἰγύπτου ἐν τῷ Ἀραβικῷ κόλπῳ, τὸ ὁποῖον εἶχε 9 νομούς, ἐξ ὧν περίφημος ἦν ὁ τῆς Ἀραβίας, ἐν ᾧ ὑπῆρχε τὸ Πηλὸσιον (Τινέχ) ἡ κλεῖς τῆς Αἰγύπτου, ὁ Φαχερωιοπολίτης νομὸς ἔχων τὴν Ἀρσινόην (Σεζέ), ἔξ ὁ Ἡλιοπολίτης νομὸς ἔχων τὴν Ἡλιόπολιν ἔξ τὴν Βαβυλώνα (Μπαμπέλ, ὑπερον Φοσαίτ). Β'. εἰς τὴν μεσοσαίαν Αἴγυπτον, ἡ Ἐπτάνομον, ἡ ὁποία πάλαι εἶχε 7 νομούς, νῦν δὲ 10, ἐξ ὧν ὁ Μεμφοτικὸς νομὸς μάλιστα θαυμάζεται διὰ τὴν πόλιν Μέμφιν (Μίσερ). Γ'. εἰς τὴν ἄνω Αἴγυπτον, Θηβαΐδα (Σαΐδ) ὀνομαζομένην, ἡ ὁποία εἶχε 14 νομούς. Ἐν τῷ μεθαρῷ τῆς Αἰγύπτου ἔξ Αἰθιοπίας ἕκειτο ἡ Συήνη (Ἀσβάν).

Ἡ Αἰθιοπία ἄνωθεν τῆς Αἰγύπτου (Ἀβυσσηνία, Νεβία) ἦτον ὀλίγον γνωστὴ εἰς τὰς Ἑλλήνας. Ἡ νῆ-

κτύης, ὅσις ποτ' ἂν ἦ, μετεχειρίσθη τὴν ἐφημερίδα τῆς περιπέλει τῆ Νεάρχου.

Τ Η Σ Ε Λ Λ Α Δ Ο Σ. μ γ

σος Μερών (Α΄τβαρα) ἔ ἡ Βερενίκη εἰσὶν αἱ ἀξιολογώ-
τεραι πόλεις.

Ἐν τῇ Λιβύῃ (Μπάρεκα) σημειωτέον τὸν περιφω-
μον βωμὸν τῆ Ἄμμωνος κείμενον κατὰ μεσημβρίαν
μεταξὺ ἀμμωδῶν ἐρήμων, ἔ τὴν Κυρηαίαν, ὅ ἐστι
Πεντάπολιν, ἔ τως ὀνομαδεῖσαν διὰ τὰς πέντε πό-
λεις, δηλ. Ἀπολλωνίαν λιμένα τῆς Κυρήνης (Μάρετσα
σῆσα), Βάρεκην ἢ Πτολεμαίδα (Μπάρεκα τολομέτα),
Ἀρσινόην ἢ Τεύχειραν (Τεύκερα), Βερενίκην (Βερενί),
καὶ Κυρήνην, πόλιν διαβέητον διὰ τὲς ἐν αὐτῇ ἀκμά-
σαντας πολλὰς ἀνδρας ἀξιολόγους ἔ φιλοσόφους.

Ἡ κυρίως Ἀφρική, Νυμιδία, Μαυριτανία ἔ τὸ
ἐνδότερον τῆς Ἀφρικῆς ἦσαν ἄγνωστα εἰς τὲς Ἑλληνας.

Τέλος τῆς Γεωγραφίας.

ΕΚΤΡΑΤΕΙΑΙ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΑΙ ΚΥΡΟΥ ΕΙΣ ΑΣΙΑΝ.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησίν τῆς νύκτ. 29ου

Κλίμακα τοῦ ἡμετέρου ἰσχυροῦ